

Opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu

Slovenská republika

Správa z 5. kola vzájomného hodnotenia

September 2020

Výbor expertov na hodnotenie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu - MONEYVAL je stálym monitorovacím orgánom Rady Európy povereným posudzovaním súladu s hlavnými medzinárodnými normami na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a efektívnosti ich vykonávania, ako aj úlohou vydávať odporúčania vnútroštátnym orgánom, pokiaľ ide o potrebné zlepšenia ich systémov. Prostredníctvom dynamického procesu vzájomných hodnotení a pravidelnej aktualizácie svojich hodnotení sa výbor MONEYVAL zameriava na zlepšenie schopností vnútroštátnych orgánov účinnejšie bojovať proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu

Všetky práva vyhradené.

Pokiaľ nie je uvedené inak, rozmnožovanie je povolené pod podmienkou uvedenia zdroja. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie prekladať, rozmnožovať ani prenášať na komerčné účely v žiadnej podobe a žiadnymi prostriedkami, či už elektronickými (CD-ROM, Internet a pod.) alebo mechanickými vrátane zhotovovania fotokópií alebo záznamov, alebo prostredníctvom systémov uchovávaní alebo vyhľadávania informácií, bez predchádzajúceho súhlasu sekretariátu výboru MONEYVAL, Generálne riaditeľstvo pre ľudské práva a právny štát Rady Európy (F-67075 Štrasburg alebo moneyval@coe.int)

Výbor MONEYVAL prijal správu z piateho kola vzájomných hodnotení za Slovenskú republiku na svojom 60. plenárnom zasadnutí.

(Štrasburg, 16. - 18. septembra 2020).

Obsah

ZHRNUTIE	6
<i>Kľúčové zistenia</i>	6
Riziká a celková situácia	8
Celková úroveň zhody a efektívnosti.....	8
Prioritné opatrenia	14
Hodnotenie efektívnosti a technického súladu	15
SPRÁVA ZO VZÁJOMNÉHO HODNOTENIA	16
Úvod	16
KAPITOLA 1. RIZIKÁ ML/FT A KONTEXT ML/FT	17
1.1 Riziká ML/FT a stanovenie rozsahu problémov s vyšším rizikom	17
1.2 Významnosť a úroveň rizika rôznych FI a DNFBP	21
1.3 Štrukturálne prvky	22
1.4 Východiská a iné kontextuálne faktory.....	22
KAPITOLA 2. VNÚTROŠTÁTNE POLITIKY A KOORDINÁCIA AML/CFT	31
2.1 Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia	31
2.2 Bezprostredný výsledok 1 (riziká, politika a koordinácia).....	32
KAPITOLA 3. PRÁVNÝ SYSTÉM A OPERATÍVNE PROBLÉMY	39
3.1 Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia	39
3.2. Bezprostredný výsledok 6 (finančné spravodajstvo v oblasti ML/FT)	43
3.3. Bezprostredný výsledok 7 (vyšetrovanie a trestné stíhanie ML)	55
3.4. Bezprostredný výsledok 8 (konfiškácia).....	76
KAPITOLA 4. FINANCOVANIE TERORIZMU A FINANCOVANIE ŠÍRENIA ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENIA	92
4.2 Bezprostredný výsledok 9 (vyšetrovanie a trestné stíhanie FT)	95
4.3. Bezprostredný výsledok 10 (preventívne opatrenia a finančné sankcie v súvislosti s FT)	99
4.4 Bezprostredný výsledok 11 (finančné sankcie za šírenie ZHN)	103
KAPITOLA 5. PREVENTÍVNE OPATRENIA	106
5.1 Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia	106
5.2. Bezprostredný výsledok 4 (preventívne opatrenia)	107
KAPITOLA 6. DOHLAD	117
6.1. Kľúčové zistenia odporúčané opatrenia	117
6.2. Bezprostredný výsledok 3 (dohľad)	118
KAPITOLA 7. PRÁVNICKÉ OSOBY A PRÁVNE ZOSKUPENIA	132
7.1. Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia.....	132
7.2. Bezprostredný výsledok 5 (právnické osoby a právne zoskupenia)	133
KAPITOLA 8. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	138

8.1. Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia	138
8.2. Bezprostredný výsledok 2 (medzinárodná spolupráca)	138
PRÍLOHA PLNENIA TECHNICKÝCH KRITÉRIÍ.....	160
Odporúčanie 1 – Hodnotenie rizík a uplatňovanie rizikovo orientovaného prístupu	160
Odporúčanie 2 – Vnútroštátna spolupráca a koordinácia	162
Odporúčanie 3 – Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti	164
Odporúčanie 4 – Konfiškácia a predbežné opatrenia.....	167
Odporúčanie 5 – Trestný čin financovania terorizmu.....	170
Odporúčanie 6 – Cielené finančné sankcie súvisiace s terorizmom a financovaním terorizmu.....	172
Odporúčanie 7 – Cielené finančné sankcie súvisiace so šírením ZHN	177
Odporúčanie 8 – Neziskové organizácie	179
Odporúčanie 9 – Právna úprava mlčanlivosti finančných inštitúcií	183
Odporúčanie 10 – Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	183
Odporúčanie 11 – Vedenie evidencie	187
Odporúčanie 12 – Politicky exponované osoby	188
Odporúčanie 13 – Korešpondenčné bankovníctvo.....	189
Odporúčanie 14 – Služby prevodu peňazí alebo hodnôt.....	190
Odporúčanie 15 – Nové technológie.....	191
Odporúčanie 16 – Bezhotovostné prevody.....	192
Odporúčanie 17 – Plnenie tretími stranami	195
Odporúčanie 18 – Vnútorne kontroly a zahraničné pobočky a dcérske spoločnosti	196
Odporúčanie 19 – Krajiny s vyšším rizikom.....	197
Odporúčanie 20 – Ohlasovanie neobvyklej obchodnej operácie	197
Odporúčanie 21 – Informovanie a mlčanlivosť.....	197
Odporúčanie 22 – DNFBP -Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	198
Odporúčanie 23 – DNFBP – Ostatné opatrenia	199
Odporúčanie 24 – Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnických osôb	200
Odporúčanie 25 – Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnych zoskupení	202
Odporúčanie 26 – Regulácia a dohľad nad finančnými inštitúciami.....	204
Odporúčanie 27 – Právomoci dohľadu.....	207
Odporúčanie 28 – Regulácia a dohľad nad DNFBP.....	209
Odporúčanie 29 – Finančné spravodajské jednotky	210
Odporúčanie 30 – Povinnosti orgánov činných v trestnom konaní a vyšetrovacích orgánov.....	214
Odporúčanie 31 - Právomoci orgánov činných v trestnom konaní a vyšetrovacích orgánov	215
Odporúčanie 32 – Prepravcovia hotovosti.....	217
Odporúčanie 33 – Štatistiky	219
Odporúčanie 34 – Usmernenie a spätná väzba	220

Odporúčanie 35 –Sankcie.....	220
Odporúčanie 36 – Medzinárodné nástroje.....	223
Odporúčanie 37 –Vzájomná právna pomoc.....	223
Odporúčanie 38 – Vzájomná právna pomoc – zmrazenie a konfiškácia.....	225
Odporúčanie 39 – Extradícia.....	227
Odporúčanie 40 – Iné formy medzinárodnej spolupráce	228
Súhrn plnenia technických kritérií –hlavné nedostatky	233
Glosár skratiek.....	245

ZHRNUTIE

1. Táto správa sumarizuje opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu (AML/CFT) zavedené v Slovenskej republike k dátumu návštevy na mieste 7. - 18. októbra 2019. Analyzuje úroveň zhody so 40 odporúčaniami Finančnej akčnej skupiny pre boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (FATF) a úroveň efektívnosti systému AML/CFT Slovenskej republiky, a poskytuje odporúčania k tomu, ako by sa mohol tento systém posilniť.

Kľúčové zistenia

1. Prvé národné hodnotenie rizika (NHR) Slovenska vláda oficiálne potvrdila v roku 2019, so značným časovým rozdielom medzi použitými dátami a zverejnením správy. Hodnotiaci tím (AT) má isté obavy, čo sa týka presnosti zistení NHR, pretože určitým rizikám (vrátane využívania fiktívnych spoločností, sektora Fintech, využívania hotovosti a externých hrozieb) nebola venovaná významná pozornosť a NHR poskytuje len obmedzený opis hlavných metód, trendov a typológií legalizácie príjmov z trestnej činnosti (ML). Posudzovanie rizík financovania terorizmu (FT) predstavuje priestor na zlepšenie. V prípade orgánov dohľadu znalosť rizík ML/FT do istej miery vychádza aj z výsledkov ich činnosti vykonávanej v rámci dohľadu, výmeny informácií so zahraničnými orgánmi dohľadu, nadnárodného hodnotenia rizík na úrovni EÚ a v prípade FSJ aj z počtu a obsahu hlásení NOO. V prípade orgánov vynucovania práva (LEA) znalosť rizík ML/FT vychádza za praxe a z posúdenia sektorových zraniteľných miest.
2. Hoci niektorí prokurátori presnejšie chápu hrozby ML, vrátane organizovanej kriminality, korupcie a počítačovej kriminality, ostatné orgány vynucovania práva (LEA), orgány dohľadu a súkromný sektor sú s problematikou oboznámené len na základe zistení NHR.
3. Orgánmi vynucovania práva, ktoré vo väčšej miere využívajú finančné spravodajstvo, sú Jednotka finančnej polície NAKA a OPM NAKA, zatiaľ čo využívanie finančného spravodajstva inými zložkami Policajného zboru je minimálne. Absencia registra bankových účtov spolu s chýbajúcim registrom KUV boli uvádzané ako najväčšie výzvy pri vykonávaní finančnej analýzy. Aj keď určité pozitívne výsledky boli dosiahnuté, celkovo výstupy FSJ nie sú úspešne využívané zo strany LEA v prípadoch týkajúcich sa ML. SR má slabé výsledky z hľadiska vyšetrovaní ML vykonávaných na základe hlásení od FSJ a všeobecnejšie aj vo využívaní finančného spravodajstva a iných relevantných informácií na vypracovanie dôkazov a vystopovanie príjmov z trestnej činnosti súvisiacich s ML. LEA však využívajú súbory spravodajských informácií na vyšetrovanie predikatívnych trestných činov.
4. Príslušníci finančnej spravodajskej jednotky (FSJ) majú potrebnú znalosť a schopnosť vypracúvať komplexné analýzy, ale počas väčšiny hodnotiaceho obdobia chýbalo dostatočne koherentné a kompetentné riadenie na usmerňovanie ich činností tak, aby boli efektívne. Jeden z dôležitých nedostatkov spočíva v systéme zasielania hlásení zo strany FSJ, ktorá mrhá svojimi zdrojmi na menej dôležité prípady, ktoré často nesúvisia s ML. Má to negatívny vplyv na kvalitu analýzy a dôsledky na ochotu povinných osôb podávať hlásenia.
5. FSJ celkovo dostáva primeraný objem hlásení o neobvyklých obchodných operáciách (NOO), hoci ich kvalita je premenlivá. V poslednom období FSJ začala zlepšovať spätnú väzbu poskytovanú povinným osobám. Menej pozitívne je, že proces stanovovania priorít hlásení NOO sa zdá byť neefektívny, keďže takmer 90 % hlásení sa zaraďuje do kategórií vyššieho rizika.
6. Trestné činy ML zisťuje a vyšetroje orgán príslušný na riešenie predikatívnych trestných

- činov. Hodnotitelia konštatujú, že LEA zhromažďujú informácie o predikatívnych trestných činoch v predprípravnom konaní, ale zdá sa, že nevenujú dostatočnú pozornosť identifikácii príjmov a súvisiacim aktivitám ML. Zdá sa, že tu chýbajú časové rozvrhy a dostatočné monitorovanie vo fáze vyšetrovania, čo vedie k predĺženiu konaní.
7. Od roku 2013 sa počet odsúdení za ML zvýšil na celkový počet 91, pričom významná časť z nich sa vzťahuje na jednoduché majetkové trestné činy, ako sú krádeže áut. Zdá sa, že výsledok vyšetrovaní a trestných stíhaní ML pri ostatných trestných činoch generujúcich veľké príjmy neodrážajú v plnom rozsahu riziká krajiny.
 8. Efektívnosť predbežných opatrení uplatňovaných vo finančnom vyšetrovaní je vážne ovplyvňovaná nedostatočnou operatívnou analýzou orientovanou na príjmy v predprípravnom konaní, logistickými a procesnými obmedzeniami u určitých LEA, (zdanlivými) obmedzeniami pri zaistení majetku tretích strán a vysokým dôkazným zaťažením vyžadovaným u niektorých predbežných opatrení.
 9. Nástroje konfiškácie sa len zriedka, ak vôbec, uplatňujú v trestných prípadoch a len zlomok zaistených aktív je nakoniec aj zhabaný.
 10. V hodnotenom období na Slovensku neboli žiadne odsúdenia za FT. Protiteroristická jednotka NAKA (PTJ NAKA) v súčasnosti vykonáva tri relatívne zložité vyšetrovania FT, ktoré preukazujú uplatniteľnosť právneho rámca aj schopnosť slovenských orgánov odhaliť prípady potenciálneho FT a efektívne spolupracovať so zahraničnými partnermi.
 11. Ministerstvo zahraničných vecí (MZV SR) má jasnú úlohu komunikovať návrhy na potenciálne ciele finančné sankcie (CFS) Výborom Organizácie spojených národov (OSN), hoci jeho úloha v samotnom zaraďovaní na zoznam sankcionovaných osôb je obmedzená. Neexistujú jasné regulačné pokyny pre proces zaraďovania subjektov a osôb na sankčný zoznam a existuje riziko, že v prípade, že by sa vyskytol príslušný prípad, by sa orgány mohli pri označovaní navzájom spoliehať na seba. Neboli zmrazené žiadne aktíva a neboli hlásené žiadne prípady „falošne pozitívneho stotožnenia“ v zmysle rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN (RBR OSN) týkajúcich sa cielených finančných sankcií (CFS).
 12. NHR považuje riziko zneužitia neziskových organizácií (NO) na FT ako nízke, ale neboli identifikované žiadne konkrétne druhy zraniteľnejších NO. Slovenská informačná služba (SIS) a PTJ NAKA vykonávajú pravidelný dohľad nad niektorými NO, no zdá sa, že tento je skôr založený na konkrétnych prípadoch, než by išlo o systematický prístup.
 13. Banky preukázali dobré povedomie o rizikách ML/FT, ale niektoré nebankové finančné inštitúcie (FI) (poskytovatelia služieb prevodu peňazí alebo hodnôt (MVTs) a zmenárne) a vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP) nedokázali jasne vyjadriť, ako by sa ML mohlo vyskytnúť v ich inštitúcii alebo sektore. FI a DNFBP boli menej sebaisté v chápaní rizík FT a nepreukázali dostatočné pochopenie hrozieb a zraniteľných miest v súvislosti s FT.
 14. Banky a väčšina nebankových FI preukázala znalosť požiadaviek AML/CFT, vrátane adekvátneho uplatňovania základnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a uchovávanía záznamov, hoci pretrvávajú určité spoločné medzery. DNFBP majú nevysokú úroveň povedomia o preventívnych opatreniach. Zostávajú obavy týkajúce sa postupov uplatňovaných na overenie KUV u právnických osôb.
 15. Zatiaľ čo FI a DNFBP vo všeobecnosti chápu postupy pri predkladaní hlásení, väčšina nebankových FI a DNFBP nedokázala vypracovať typológie, obchodné operácie alebo činnosti, ktoré by boli podkladom pre podanie hlásení NOO, najmä vo vzťahu k FT.
 16. Rozsah a hĺbka kontrol vykonaných zo strany FSJ a NBS sa v plnej miere nezakladá na riziku. Dôvodom je chýbajúci zdokumentovaný proces, v ktorom by sa stanovilo, ako hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu špecifické pre danú osobu ovplyvňujú frekvenciu, rozsah a povahu budúcich kontrol v

rámci dohľadu na mieste/na diaľku, ako aj nedostatok zdrojov, ktoré sú k dispozícii pre dohľad nad AML/CFT.

17. Slovensko v roku 2018 vytvorilo „register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci“ (ďalej len register KUV). V čase kontroly na mieste sa register ešte stále len naplňal (12 % právnických osôb vložilo svoje údaje o KUV do registra), hoci jeho naplňanie progresívne napreduje. Neexistujú žiadne mechanizmy na overenie informácií o KUV v čase registrácie. Uplatňujú sa určité mechanizmy následnej kontroly zo strany štátnych orgánov, ako sú LEA, a tiež médií a mimovládnych organizácií (NGO).
18. Okrem registra KUV, aj register partnerov verejného sektora obsahuje informácie o KUV právnických osôb zapojených do verejného obstarávania. Štátne orgány a súkromný sektor považujú údaje obsiahnuté v tomto registri za veľmi kvalitné. Aj keď existuje systém overovania, údaje o KUV získavajú a overujú najmä niektoré DNFBP, ktoré majú obmedzenú formálnu vedomosť o KUV.
19. Orgány boli vo všeobecnosti aktívne pri poskytovaní konštruktívnej a včasnej vzájomnej právnej pomoci (MLA) v súvislosti s požiadavkami zo zahraničia, čo platí aj pre požiadavky súvisiace so zaistením majetku, ako aj o účasti v početných spoločných vyšetrovacích tímoch (SVT). Na medzinárodnej úrovni je FSJ aktívna a dobre reagujúca a spätná väzba od medzinárodnej komunity bola vo všeobecnosti pozitívna.

Riziká a celková situácia

2. Úroveň rôznych foriem ekonomickej kriminality zostáva kľúčovou zraniteľnou stránkou krajiny v oblasti ML. Podľa štatistiky NHR o hlásených trestných činoch sú trestné činy spôsobujúce najväčšie škody tieto: rôzne formy podvodov (úverové, daňové), krádež, sprenevera, daňové a poisťné úniky a neplatenie daní a poistenia. Celková úroveň hrozieb FT na Slovensku bola v NHR vyhodnotená ako „nízka“. Záver vychádza predovšetkým z absencie teroristických činov na Slovensku a v susedných krajinách, ako aj z geografickej polohy, ktorá minimalizuje hrozbu cezhraničných transferov hotovosti na účely FT. Zraniteľnosť vo vzťahu k FT sa hodnotí ako „stredne nízka“, na základe čoho je aj celkové hodnotenie rizika „stredne nízke“.

3. SR nie je veľkým medzinárodným finančným centrom. Slovenské hospodárstvo vykazuje v posledných rokoch pozitívny ekonomický trend. Tretí sektor služieb, ktorému dominuje obchod a nehnuteľnosti, prispieva k 55,94 % hrubého domáceho produktu (HDP) a zamestnáva asi 60,8 % pracovnej sily. Sekundárny priemyselný sektor je druhým najdôležitejším prispievateľom ekonomiky, zamestnáva 36,07 % pracovnej sily a predstavuje 30,97 % HDP.

4. Bankový sektor tvoril v roku 2018 viac ako 70 % všetkých aktív finančného sektora; nasledovalo poisťovníctvo (7,14 %) a investičné fondy (7,13 %)¹. K roku 2018 bolo registrovaných 12 slovenských a 15 neslovenských bánk z Európskej únie (EÚ), ako aj 14 slovenských a 21 neslovenských (EÚ) poisťovní spolu so 40 spoločnosťami pôsobiacimi v oblasti cenných papierov. Z 12 slovenských bánk má 8 zahraničné vlastníctvo v hodnote viac ako 50 % a zostávajúce 4 banky majú 100 % akcionárov, ktorí sú rezidentmi Slovenska. Hodnota aktív v týchto 4 bankách je takmer šesťkrát vyššia než v 8 bankách so zahraničným vlastníkom.

Celková úroveň zhody a efektívnosti

5. Od posledného hodnotenia Slovensko uskutočnilo viaceré významné kroky v posilňovaní rámca AML/MF, najmä vykonávanie NHR, zmeny v štruktúre Policajného zboru a prijatím zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZVMS) v roku 2016. V niektorých ohľadoch sú prvky účinného systému AML/CFT zavedené, avšak tento systém relatívne nový, takže z určitých hľadísk nie je možné preukázať jeho celkovú efektívnosť. Výnimkou je medzinárodná spolupráca, ktorá sa efektívne uskutočňuje vo veľkom rozsahu. Vo všeobecnosti sú potrebné rozsiahle a zásadné

¹Výročná správa NBS 2018

zlepšenia na preukázanie, že systém nie je zneužitelný na ML/FT a financovanie šírenia zbraní hromadného ničenia.

6. Z hľadiska technického súladu sa právny rámec zlepšil vo viacerých ohľadoch, ako je transparentnosť právnických osôb a právnych subjektov. Napriek tomu pretrvávajú viaceré problematické oblasti vrátane povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (R10), ohlasovania neobvyklých obchodných operácií (R20), rizikových krajín (R.19) a analytickej funkcie FSJ (R.29).

Posúdenie rizika, koordinácia a stanovenie politiky (Kapitola 2; 10.1, R.1, 2, 33 a 34)

7. Vláda schválila NHR v máji 2019. Dokument sa zaoberá rizikami ML aj FT a obsahuje posúdenie hrozieb a zraniteľných miest. AT má určité obavy ohľadne presnosti a primeranosti záverov NHR v troch hlavných bodoch: i) časový odstup medzi použitými štatistickými údajmi a prijatím správy a ii) určité riziká (vrátane využívania fiktívnych spoločností, Fintech sektora, používania hotovosti a externých hrozieb), ktorým sa nevenovala výrazná pozornosť a iii) NHR neuvádza komplexný opis hlavných metód, trendov a typológií v oblasti ML. Národný štatistický systém bol považovaný za obmedzujúci faktor v práci pracovnej skupiny NHR s ďalšími dôkazmi neefektívneho manažmentu údajov.

8. Hlavným dokumentom prijatým na riešenie zistených rizík ML/FT je „Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu rozširovania zbraní hromadného ničenia na obdobie rokov 2019-2022“ (ďalej len AP). AP obsahuje rozsiahly zoznam opatrení, ktoré majú prijať príslušné orgány na riešenie zraniteľností identifikovaných v NHR, napríklad: zavedenie proaktívneho paralelného finančného vyšetrovania v prípadoch legalizácie príjmov z trestnej činnosti; zabezpečenie školení a odborných seminárov pre FSJ; zvýšiť informačné povedomie povinných osôb o ich povinnostiach v oblasti AML/CFT prostredníctvom školiacich a metodických dokumentov; zvýšenie rozsahu štatistík vedených zo strany FSJ; aktualizácia NHR; vyvinúť typológie využívania sofistikovanejších schém ML využívaných právnickými osobami, s dôrazom na cezhraničný aspekt, osobitne daňové raje, atď. Ako uvádza bod CI1.1, AP poskytuje orgánom len nevelkú pomoc pri riešení rizík. Niektoré úlohy a odporúčania sú skôr všeobecné a nemajú v praxi priame uplatnenie, kým iné sa dajú ľahšie kvantifikovať z hľadiska výsledkov.

9. Pri uplatňovaní opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD) sú povinné osoby povinné prihliadať na riziká vrátane rizík identifikovaných na vnútroštátnej úrovni. AT celkovo zistil, že výsledky NHR neboli vždy využívané na revidovanie posúdenia rizík ML/FT zo strany súkromného sektora, ale závery o rizikách krajiny vypracované jednotlivými povinnými osobami (najmä väčšími finančnými inštitúciami) boli relatívne zhodné s NHR, prípadne boli sčasti presnejšie a podrobnejšie než NHR.

10. Medzirezortný expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou (MEKO) je etablovaná skupina pre strategickú koordináciu medzi relevantnými orgánmi, ktorá preukázala svoju efektívnosť v koordinácii prípravy a uplatňovania politik a činností v oblasti ML/FT. Činnosť orgánu MEKO koordinuje Ministerstvo vnútra SR (MV SR) a jeho súčasťou sú tieto orgány: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (GP SR), SIS, Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Vojenská polícia, Vojenské spravodajstvo; Sekcia boja proti podvodom Finančného riaditeľstva (FR SR), Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS), Ministerstvo spravodlivosti (MS SR), Colná sekcia a Sekcia civilného letectva Ministerstva dopravy a výstavby.

11. FSJ a NBS oznámili výsledky NHR finančným inštitúciám (FI) a vybraným nefinančným subjektom a profesiám (DNFBP) vykonaním stretnutí a školení na zvýšenie povedomia a zverejnením NHR na svojich webových stránkach. Avšak mimo obsahu samotného NHR orgány neposkytli dohliadaným subjektom modely rizík alebo ďalšie usmernenia k rizikám. Zainteresované strany súkromného sektora sú vo všeobecnosti o rizikách AML/CFT informované.

Finančné spravodajstvo, ML vyšetrovania, trestné stíhania a konfiškácia (Kapitola 3; 10.6,

12. Finančné spravodajstvo vytvára FSJ, ktorá bola počas väčšiny hodnotiaceho obdobia zaradená pod NAKA. FSJ aj LEA majú prístup k veľkému rozsahu administratívnych zdrojov, zdrojov v rámci trestných konaní a zdrojov finančných informácií. FSJ na účely svojej analýzy pravidelne vyhľadáva a získava informácie. Orgány sa zhodujú na tom, že podávanie hlásení v súvislosti s FT zo strany súkromného sektora je primerané a počet hlásení NOO nepredstavuje významnejšiu záťaž pre prácu FSJ.

13. Spravodajstvo, ktoré vytvára FSJ, má pre PZ obmedzenú hodnotu, ktorý ho len príležitostne využil vo vyšetrovaniach ML. Proces analýzy FSJ vo všeobecnosti pozostával z prepojenia prichádzajúcich hlásení NOO s existujúcimi a vyhľadávania informácií v databázach a ich požadovania od iných vnútroštátnych a zahraničných orgánov na účely určenia ekonomického profilu podozrivého a stanovenie prepojenia so základnou trestnou činnosťou. Existuje niekoľko prvkov, ktoré narúšajú efektívnosť FSJ; hlavne je to nedostatok koherentného a stabilného riadenia a dysfunkčný mechanizmus odstupovania informácií hlásení.

14. AT nevidí žiadne prekážky pre LEA alebo FSJ pri prístupe k finančnému spravodajstvu a iným informáciám na zozbieranie dôkazov a vedenie trestného konania a sledovanie ML. Zdá sa, že obmedzené výsledky v tomto smere sú spôsobené skôr nedostatočnou informovanosťou a kapacitami LEA (vrátane špecializovaných ľudských zdrojov a vedenia) pri skúmaní finančných informácií, než nedostatkom právnych prostriedkov a/alebo príležitostí.

15. Celkovo LEA nedostatočne odhaľujú a vyšetrojú ML vzhľadom na podozrenia vyplývajúce z hlásení NOO, zistené finančnými inštitúciami a DNFBP, alebo zistené vďaka systematickému zberu finančných informácií v prípadoch spojených s príjmami z trestnej činnosti. Paralelné finančné vyšetrovania sa vykonávajú, ale nie systematicky a nie vo všetkých prípadoch, kde dochádza k pridruženým predikativným trestným činom.

16. Orgány stíhali všetky druhy prípadov ML, vrátane legalizácie vlastnou činnosťou (samoprania) alebo legalizácie prostredníctvom tretích osôb a autonómnej legalizácie. Avšak vyšetrovania a trestné stíhania ML nie sú v súlade s rizikami, ktorým čelí SR, keďže sa nadmerne zameriavajú na domáce trestné činy, hlavne krádeže alebo podvody s relatívne nízkym profilom.

17. Ústredným prvkom režimu konfiškácie je prepadnutie majetku, kde však nebolo presvedčivo preukázané, že zaručuje skutočné odňatie príjmov z trestnej činnosti, a jeho úspešnosť vo veľkom rozsahu závisí od efektívnosti predbežných opatrení uplatňovaných vo finančnom vyšetrovaní.

18. Tieto sú vážne ovplyvňované nedostatočnou operatívnu analýzou orientovanou na príjmy v predprípravnom konaní, logistickými a procesnými obmedzeniami u určitých LEA, obmedzeniami pri zaistení majetku tretích strán a vysokým dôkazným bremenom vyžadovaným u niektorých predbežných opatrení. Aj keď štatistické údaje u zaistení ilustrujú schopnosť režimu zasahovať rôzne druhy majetku v značnom objeme, SR stále ešte musí preukázať, aký podiel príjmov z trestnej činnosti zaistených vo vyšetrovacej fáze bol nakoniec zhabaný súdmi, ako aj hodnotu reálne odobratého majetku.

19. Existujú niektoré postupy, ale nie komplexný mechanizmus na správu majetku a/alebo disponovanie majetkom, ktorý je zaistený alebo skonfiškovaný, ani neexistuje centralizovaný orgán poverený správou takeého majetku, čo má priamy dopad na efektívnosť najmä pri potrebe správy zložitejších druhov majetku. Režim cezhraničnej kontroly hotovosti nepreukázal schopnosť efektívneho zisťovania hotovosti potenciálne súvisiacej s ML/FT, ktorá sa prepravuje cez hranice Slovenskej republiky (SR), ktoré predstavujú aj externé hranice EÚ. V tých niekoľkých prípadoch nepravdivého ohlásenia alebo neohlásenia neboli zadržané žiadne aktíva a k dispozícii nie je žiadny mechanizmus na boj proti kuriérom s hotovosťou vstupujúcim cez interné hranice EÚ.

20. Národné hodnotenie rizika identifikuje riziko financovania terorizmu na Slovensku ako „stredne nízke“ kvôli viacerým faktorom, ako je geografická poloha krajiny, jej populačný profil a jej hospodárstvo. Napriek tomu existujú určité nedostatky v súvislosti s presnosťou a úplnosťou NHR, pričom niektoré riziká FT nie sú riešené v plnom rozsahu (napr. slabá kontrola pohybu hotovosti v celej krajine, peňažné prevody, ako aj využívanie fiktívnych podnikových štruktúr, neodrádzajúci charakter sankcií v súvislosti s neprihláseným/nepravdivo prihláseným pohybom hotovosti a pod.).

21. V hodnotenom období na Slovensku neboli žiadne odsúdenia za FT. Protiteroristická jednotka NAKA v súčasnosti vykonáva tri relatívne zložité vyšetrovania FT. Zdá sa, že vyšetrovanie prípadov financovania terorizmu predložené hodnotiteľom preukazuje uplatniteľnosť právneho rámca a schopnosť slovenských orgánov odhaľovať potenciálne prípady FT a účinne spolupracovať so svojimi zahraničnými protistranami.

22. V hodnotenom období bolo zodpovednému útvaru orgánov činných v trestnom konaní, menovite protiteroristickej jednotke Prezídia Policajného zboru (do roku 2016) a protiteroristickej jednotke NAKA (po roku 2016), zaslaných celkom 464 hlásení NOO. FSJ filtruje približne 20 % hlásení NOO, zvyšok posielala orgánom vynucovania práva (LEA).

23. Slovenská republika ako člen EÚ pri implementácii cielených finančných sankcií uplatňuje legislatívu EÚ. Na vnútroštátnej úrovni vytvára zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZVMS) systém pre vládu na vyhlásenie medzinárodnej sankcie v prípade potreby. Ministerstvo zahraničných vecí (MZV SR) je orgánom zodpovedným za predkladanie žiadostí o zaradenie na zoznam príslušnému výboru BR OSN prostredníctvom Stálej misie SR pri OSN. ZVMS však stanovuje vágny postup týkajúci sa zaradovania na sankčné zoznamy, ktorý len odkazuje na „zodpovedný orgán“, čo môže byť ktorýkoľvek štátny orgán na Slovensku².

24. K dnešnému dňu SR nenavrhol ani nerealizovala žiadne zaradenie na zoznam a nedošlo k žiadnemu zmrazeniu podľa rezolúcií BR OSN 1267 a 1373. Povinné osoby a príslušné orgány majú k dispozícii právne mechanizmy a prostriedky na uplatňovanie opatrení zmrazovania podľa popísaného v prílohe plnenia technických kritérií (PPTK). Väčšina finančného sektora si je vedomá povinností v oblasti FT a dobre chápe povinnosť zmrazovania a oznamovania. Finančné inštitúcie väčšinou využívajú komerčné databázy alebo si vyvinuli vlastné automatizované systémy preverovania na kontrolu klientov a na automatickú aktualizáciu sankčných zoznamov.

25. NHR preskúmalo pôsobenie NO na území SR vzhľadom na globálny trend potenciálneho zneužívania. Posúdenie je pomerne povrchné a prišlo k záveru, že existujú NO (vrátane verejných zbierok), u ktorých je najvyšší potenciál na zneužívanie na podporu a financovanie terorizmu. Napriek tomu je AT toho názoru, že Slovensko špecificky neurčilo typy NO, ktoré sú zraniteľné na zneužitie na FT podľa požiadavky štandardov FATF.

26. Webové sídlo MZV SR obsahuje odkazy na relevantné rezolúcie BR OSN o financovaní šírenia ZHN (1718/2006 a 1737/2006, 1835/2008 a 2231/2015), čo povinné osoby považujú za hlavný komunikačný kanál pre otázky týkajúce sa CFS v súvislosti s financovaním rozširovania ZHN. Hoci má väčšina významných FI na Slovensku dobré povedomie o svojich záväzkoch v oblasti CFS v súvislosti s financovaním šírenia ZHN, zmenárne, nebankové platobné inštitúcie a väčšina DNFBP má obmedzenejšie chápania záväzkov súvisiacich s CFS. Spoliehajú sa manuálne kontroly vychádzajúce z podozrení, vykonávané v porovnaní so zoznamami zverejnenými prostredníctvom webového sídla MZV SR.

Preventívne opatrenia (Kapitola 5; 10.4; R.9–23)

27. Finančné inštitúcie majú dobrú úroveň povedomia o rizikách ML a poznajú svoje povinnosti v oblasti AML/CFT, s výnimkou platobných inštitúcií, ktoré poskytujú služby bezhotovostných

²NAKA, Kriminálny úrad finančnej správy, Vojenské spravodajstvo, Úrad kriminálnej polície Prezídia PZ, FSJ, MF SR, MV SR, MO SR, MS SR, MZV SR, MDV SR, MPSVR SR, MŽP SR, MŠVVAŠ SR, MK SR, MPRR SR, MZ SR.

prevodov, a zmenární. Bankový sektor preukázal proaktívny prístup k rizikám a dobré pochopenie svojich záväzkov v oblasti AML/CFT. Pochopenie špecifických rizík ML zo strany sektora je menej rozvinuté medzi DNFBP (s niektorými výnimkami). Znalosť rizík FT zo strany väčšiny FI a DNFBP je obmedzená na preverovanie sankčných zoznamov, ktoré zahŕňajú zoznamy označených osôb a subjektov a zoznamy jurisdikcií OSN. Celkovo je komplexné chápanie hrozieb a zraniteľností v súvislosti s FT nedostatočné. Niektoré DNFBP (najmä obchodníci s drahými kameňmi a kovmi) nepoznajú riziko FT a príslušné záväzky.

28. FI vo veľkej miere chápu interné kontroly a príslušné faktory zmierňovania rizika. Všetky banky majú sofistikované softvérové nástroje na analýzu rizík a odhaľovanie indikátorov ML/FT. DNFBP preukázali nedostatočnú znalosť alebo dostupnosť kľúčových zložiek rámca zmierňovania rizika ML/FT.

29. AT má isté obavy týkajúce sa hĺbky overovania KUV u právnických osôb. FI, ktoré sme stretli na mieste uviedli, že vždy identifikujú fyzické osoby, ktoré sú za zákaznikom. Rozhovory na mieste však odhalili určité medzery v pochopení konceptu konečného užívateľa výhod.

30. Vo všeobecnosti by všetky FI a DNFBP mohli opísať svoje povinnosti oznamovania podozrení. Niektoré nebankové FI a DNFBP nepodali žiadne hlásenia NOO ani interne nezistili žiadne podozrenia. Väčšinu hlásení NOO podávajú banky z dôvodu podozrení na daňové úniky, neznámy pôvod finančných prostriedkov a „virtuálne adresy“ právnických osôb. Kasína preukázali vyššiu znalosť indikátorov neobvyklých obchodných operácií a často predkladali hlásenia NOO, ktoré sa väčšinou týkali prípadov s kriminálnym pozadím klienta, neznámeho zdroja finančných prostriedkov, kartových podvodov, atď. FI a takmer všetky DNFBP (okrem realitných maklérov) preukázali riadne pochopenie významu povinnosti informovania.

31. Všetky banky a väčšie FI majú zavedené vhodné kontrolné systémy na zmiernenie rizík legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. Zdá sa, že kasína a audítori majú primerané vnútorné politiky a postupy vnútornej kontroly. Kasína uviedli, že školenia sa poskytujú zamestnancom pravidelne. Ostatné DNFBP (napríklad notári, právnici, realitné kancelárie) nemajú zavedené štruktúry súladu s predpismi v oblasti AML/CFT, pretože väčšina z nich vykonáva svoju činnosť samostatne. Všetci z nich však mali programy AML/CFT v súlade s požiadavkami zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.

Dohľad (Kapitola 6; IO. 3; R. 14, R. 26–28, 34, 35)

32. FSJ a NBS preukázali uspokojivú úroveň pochopenia všeobecných rizík ML/FT vo svojich kontrolovaných sektoroch. Existujú slabé stránky pri hodnotení špecifických rizík ML/FT v prípade Úradu pre reguláciu hazardných hier (ÚRHH).

33. NBS, Úrad pre reguláciu hazardných hier a FSJ sú zodpovední za dohľad nad dodržiavaním požiadaviek AML/CFT zo strany FI resp. kasín. V praxi NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier vykonávajú svoj mandát na kontrolu dodržiavania všetkých príslušných požiadaviek AML/CFT zo strany dohliadaných subjektov, s výnimkou povinnosti podávania oznámení FSJ. Ak NBS zistí nepodanie hlásenia NOO, túto informáciu poskytne FSJ. FSJ tiež kontroluje dodržiavanie požiadaviek týkajúcich sa AML/CFT vrátane oznamovacej povinnosti.

34. Rozsah a hĺbka kontrol vykonávaných zo strany FSJ a NBS nie sú úplne založené na rizikách legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. Dôvodom je chýbajúci zdokumentovaný proces, v ktorom by sa stanovilo, ako hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu špecifické pre daný subjekt ovplyvňujú frekvenciu, rozsah a povahu budúcich kontrol v rámci dohľadu na mieste/na diaľku, ako aj nedostatok zdrojov, ktoré sú k dispozícii pre dohľad nad AML/CFT. V čase návštevy na mieste bol nedostatočný dohľad v sektore MVTs. Otázky súvisiace s bojom proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v sektore hazardných hier sa do určitej miery riešili počas holistického dohľadu vykonávaného bývalým orgánom dohľadu (ministerstvom financií). Pokiaľ ide o novovytvorený Úrad pre reguláciu hazardných hier (založený v roku 2019), zatiaľ sa nevykonali žiadne kontroly súvisiace s bojom proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu.

35. NBS zaviedla kontroly vhodnosti a správnosti s cieľom zabrániť zločincovi a ich

spolupracovníkom vlastníť alebo kontrolovať FI, ktoré sa zdajú byť primerané. Nie je však zrejmé, či sú požiadavky na vhodnosť a primeranosť v procese priebežného monitorovania vždy efektívne. Vstup do sektora kasín podlieha súboru kontrol, ktoré zahŕňajú overenie registra trestov manažmentu a vlastníkov. Právnicki, notári, daňoví poradcovia, účtovníci a audítori podliehajú odborným štandardom, ale s primeranými previerkami ich bezúhonnosti. Nevykonávajú sa však žiadne previerky na zabránenie vstupu spolupracovníkov zločincov do týchto sektorov.

Transparentnosť a koneční užívatelia výhod (Kapitola 7; IO. 5; R. 24, 25)

36. Slovensko v roku 2018 vytvorilo „register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci“ (ďalej len register KUV). V čase kontroly na mieste sa register ešte stále len naplňal (12 % právnických osôb vložilo svoje údaje o KUV do registra) hoci jeho naplňanie progresívne napreduje. Neexistujú žiadne mechanizmy na overenie informácií o KUV v čase registrácie. Medzitým sa uplatňujú určité mechanizmy následnej kontroly zo strany štátnych orgánov, ako sú LEA, a tiež médií a NGO.

37. NHR analyzuje zraniteľnosť ML/FT u FI a DNFBP, ako aj zraniteľnosť voči FT u nadácií, neziskových organizácií a neinvestičných fondov. To však nepredstavuje dostatočne komplexné hodnotenie rizík ML/FT, ktoré vyplývajú z charakteristík, povahy a rozsahu činnosti rôznych typov právnických osôb, ktoré v krajine existujú. Pozitívne je, že všetky orgány jasne chápu, že spoločnosti s ručením obmedzeným sú najviac zneužívané na účely ML/FT.

38. LEA, FSJ a banky určili riziká a prijali aktívne zmierňujúce opatrenia v súvislosti s „virtuálnymi sídlami“ právnických osôb a využívaním „bielych koní“ vo firemných štruktúrach. Orgány dohľadu nemajú dostatočný prehľad o tomto fenoméne.

39. Základné informácie o právnických osobách sú uvedené v príslušných registroch. Všetky príslušné orgány vrátane orgánov dohľadu, LEA a FSJ majú priamy prístup do všetkých registrov.

40. Úrady považovali informácie v nich obsiahnuté za presné a aktuálne. Informácie o vytváraní všetkých druhov právnických osôb sú verejne dostupné.

Medzinárodná spolupráca (Kapitola 8; IO. 2; R. 36–40)

41. Slovenská republika je vo všeobecnosti aktívna v poskytovaní konštruktívnej a včasnej MLA v súvislosti so zahraničnými žiadosťami, väčšina ktorých bola prijatá a vybavená v priamej spolupráci so zahraničnými protistranami. Hoci režim vydávania osôb funguje uspokojivo, nie je jasné, či boli systematicky spúšťané vnútroštátne postupy, na žiadosť príslušnej cudzej krajiny, v prípadoch, kde bolo vydanie zamietnuté z dôvodu slovenskej štátnej príslušnosti.

42. Orgány boli veľmi aktívne pri vyžadovaní MLA – hoci zatiaľ čo všetky zahraničné prvky trestnej veci musia byť podložené dôkazmi získanými zo zahraničia, zdá sa, že neexistuje žiadny praktický mechanizmus na predchádzanie žiadosťam o pomoc zo zahraničia (a tým predchádzanie potenciálnym oneskoreniam).

43. Vo všeobecnosti FSJ spolupracuje s partnermi proaktívne a konštruktívne, tak z vlastnej iniciatívy ako aj na základe dožiadaní. LEA sa rovnako podieľajú na častej a konštruktívnej spolupráci so svojimi partnermi aj na operačnej úrovni.

Prioritné opatrenia

1. Mali by sa prijať procesné a inštitucionálne opatrenia na zvýšenie a rozšírenie využívania finančných spravodajských informácií. Finančné hľadisko by malo byť systematicky preskúmané všetkými LEA zapojenými do odhaľovania a vyšetrovania prípadov legalizácie príjmov z trestnej činnosti (ML) a generovania výnosov z trestnej činnosti s cieľom:
 - i) zamerať sa na prvky legalizácie príjmov z trestnej činnosti (ML) a financovania terorizmu (FT),
 - ii) sledovať umiestňovanie potenciálnych výnosov a
 - iii) identifikovať ďalšie zúčastnené strany (napríklad KUV – skutočných užívateľov výhod transakcií).Toto je základný stavebný kameň mechanizmu boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a boju proti financovaniu terorizmu (AML/CFT, ktorý posilní celý represívny systém).
2. LEA by mali mať online prístup do rôznych databáz a nástroje na rýchlu integráciu výsledkov vyhľadávania. Mal by sa rýchlo vytvoriť register účtov všetkých právnických a fyzických osôb vedený centrálnou bankou, ktorý bude dostupný FSJ a LEA. (IO6, 7, 9)
3. Všetky zúčastnené LEA by mali byť vyškolené v oblasti zberu a využívania finančného spravodajstva a mali by sa prijať mechanizmy na motiváciu príslušníkov polície k rozsiahlejšiu zapájaniu finančných analýz do vyšetrovaní ML a trestnej činnosti generujúcej príjmy. (IO6)
4. Orgány by mali zabezpečiť primeranú motiváciu a stabilný manažment FSJ. FSJ by mala významne prehodnotiť systém odstupovania informácií, aby sa zabezpečilo zameranie na silné podozrenia z ML a FT spolu so zmysluplnou analýzou na podporu operatívnych potrieb LEA, pri súčasnom plnení všetkých požiadaviek na mlčanlivosť. Takýto postup umožní rýchle a relatívne lacné dosiahnutie významného zlepšenia pre krajinu. (IO6)
5. Orgány by mali zabezpečiť, aby všetky registre mali primerané zdroje a zákonné oprávnenie na vedenie presných a aktuálnych informácií o skutočnom vlastníctve a na uplatňovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií na právnické osoby, ktoré neplnia požiadavky na predloženie príslušných informácií. (IO5)
6. Orgány dohľadu by mali vyčleniť viac zdrojov a odborných kapacít na vykonávanie dohľadu nad FI a DNFBP, ktorý je v plnej miere rizikovo orientovaný. NBS by mala zvážiť vytvorenie osobitného útvaru dohľadu zameraného na AML/CFT. (IO3)
7. Colné orgány by mali zlepšiť svoje znalosti o rizikách a povinnostiach v oblasti ML/FT a vypracovať vhodné mechanizmy, aby dokázali odhaľovať falošné vyhlásenia alebo nepodanie vyhlásenia a podozrenia z ML alebo FT (čo môže vzniknúť aj v prípade predloženia vyhlásenia). (IO6, 8)
8. Orgány by mali neodkladne prehodnotiť právny a procesný rámec pre prepadnutie/zhabanie majetku a identifikovať prípadné nedostatky, a následne uskutočniť primerané kroky na zabezpečenie skutočného odobratia výnosov pochádzajúcich z trestnej činnosti vo všetkých prípadoch. (IO8)
9. Malo by sa zabezpečiť rozsiahle školenie pre LEA s cieľom rozšíriť ich vedomosti o možnostiach, ktoré poskytuje existujúci právny rámec pre konfiškáciu a predbežné opatrenia (napr. v oblasti zaistenia a konfiškácie majetku tretích strán). (IO8)
10. Slovensko by malo zlepšiť svoj právny resp. regulačný rámec a ustanoviť štátny orgán s jasnou zodpovednosťou s cieľom zvýšiť efektívnosť uplatňovania medzinárodných sankcií. (IO10)
11. Slovensko by malo vykonať ďalšie opakovanie NHR, ktoré by malo byť aktuálne a v zvýšenej miere zamerané na vážne hrozby a komplexne preskúmať celý rozsah zraniteľností. Sektor NO by sa mal vyhodnotiť podľa požiadaviek FATF.

Hodnotenia efektívnosti a technickej zhody

Hodnotenie efektívnosti³

IO.1 – Riziko, politika a koordinácia	IO.2 – Medzinárodná spolupráca	IO.3 – Dohľad	IO.4 – Preventívne opatrenia	IO.5 – Právnické osoby a právne štruktúry	IO.6 – Finančné spravodajstvo
Stredné	Významné	Stredné	Stredné	Stredné	Stredné
IO.7 – Vyšetrovanie a stíhanie ML	IO.8 – Konfiškácia	IO.9 – Vyšetrovanie a trestné stíhanie FT	IO.10 – Preventívne opatrenia a finančné sankcie v oblasti FT	IO.11 – Finančné sankcie v súvislosti so šírením ZHN	
Stredné	Nízke	Stredné	Stredné	Stredné	

Hodnotenie technického súladu⁴

R.1 - Hodnotenie rizík a uplatňovanie rizikovo orientovaného prístupu	R.2 - Vnútroštátna spolupráca a koordinácia	R.3 - Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti	R.4 - Konfiškácia a predbežné opatrenia	R.5 - Trestný čin financovania terorizmu	R.6 - Cielené finančné sankcie - terorizmus a financovanie terorizmu
PC	C	LC	LC	LC	LC
R.7 - Cielené finančné sankcie v súvislosti so šírením ZHN	R.8 - Neziskové organizácie	R.9 - Predpisy o mlčanlivost' finančných inštitúcií	R.10 - Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	R.11 - vedenie evidencie	R.12 - Politicky exponované osoby
LC	PC	LC	PC	LC	PC
R.13 - Korešpondenčné bankovníctvo	R.14 - Služby prevodu peňazí alebo hodnôt	R.15 - Nové technológie	R.16 - Bezhotovostné prevody	R.17 - Plnenie tretími stranami	R.18 - Vnútorčné kontroly, zahraničné pobočky a dcérske spoločnosti
PC	LC	LC	LC	LC	PC
R.19 - Rizikové krajiny	R.20 - Oznamovanie neobvyklých obchodných operácií	R.21 - Informovanie a mlčanlivost'	R.22 - DNFBP: povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	R.23 - DNFBP: ostatné opatrenia	R.24 - Transparentnosť a KUV právnických osôb
PC	PC	LC	LC	PC	LC
R.25 - Transparentnosť a KUV právnych zoskupení	R.26 - Regulácia a dohľad nad finančnými inštitúciami	R.27 - Právomoci pri výkone dohľadu	R.28 - Regulácia a dohľad nad DNFBP	R.29 - Finančná spravodajská jednotka	R.30 - Povinnosti LEA vyšetrovacích orgánov
LC	PC	LC	PC	PC	PC
R.31 - Právomoci LEA vyšetrovacích orgánov	R.32 - Prepravcovia finančnej hotovosti	R.33 - Štatistiky	R.34 - Usmernenia a spätná väzba	R.35 - Sankcie	R.36 - Medzinárodné nástroje
LC	PC	PC	LC	PC	LC
R.37 - Vzájomná právna pomoc	R.38 - Vzájomná právna pomoc: zmrazenie a zhabanie	R.39 - Extradícia	R.40 - Iné formy medzinárodnej spolupráce		
C	LC	LC	LC		

³ Stupnica hodnotenia efektívnosti: HE - vysoká, SE- významná, ME - stredná, LE – nízka.

⁴ Stupnica hodnotenia technického súladu: C – súlad, LC – veľká miera súladu, PC – čiastočný nesúlad, NC – nesúlad.

Úvod

Táto správa sumarizuje zavedené opatrenia AML/CFT k dátumu návštevy na mieste. Analyzuje úroveň zhody so 40 odporúčaniami FATF a úroveň efektívnosti systému AML/CFT, a odporúča, ako by sa mohol tento systém posilniť.

Toto hodnotenie vychádza z Odporúčaní FATF z roku 2012 a bolo vypracované s použitím Metodiky z roku 2013. Hodnotenie vychádza z informácií, ktoré poskytla krajina, a z informácií získaných hodnotiacim tímom počas jeho návštevy na mieste v krajine, v čase od 7. do 18. októbra 2019.

Hodnotenie vykonal hodnotiaci tím, ktorý tvorili:

- p. Alina Andreea IONESCU – právny špecialista, Oddelenie AML, Orgán pre finančný dohľad, Rumunsko (finančný expert);
- p. Zaruhi BADALYAN – metodik, právny poradca, Divízia dodržiavania právnych predpisov, Arménsko (finančný expert);
- Dr. Lajos KORONA – poverený riaditeľ odboru, Prokuratúra hlavného mesta, Maďarsko (právny expert);
- p. Borislav ČVORO – hlavný vyšetrovateľ, Útvar finančného spravodajstva – Štátna agentúra vyšetrovania a ochrany, Bosna a Hercegovina (expert v oblasti presadzovania práva);
- p. Oleksandr HLUŠČENKO – riaditeľ Útvaru koordinácie systému finančného monitorovania, Štátna služba finančného monitorovania, Ukrajina (expert v oblasti presadzovania práva);
- p. Vytautas KUKAITIS – prokurátor odboru prokuratúry, Generálna prokuratúra, Litva (právny expert)

Sekretariát výboru MONEYVAL :

- p. Irina TALIANU – administratívna pracovníčka
- p. Astghik KARAMANUKYAN – administratívna pracovníčka
- p. Alexey SAMARIN – administratívny pracovník

Správu preskúmal Sekretariát FATF, p. Adriana Ion, FSJ (Rumunsko), p. Jana Ružarovská, FSJ (Česká republika).

Slovenská republika naposledy podstúpila Vzájomné hodnotenie MONEYVAL v roku 2011, kedy sa vykonalo podľa Metodiky FATF z roku 2004, pričom bola zaradená do režimu pravidelných následných kontrol.

Záver tohto predchádzajúceho hodnotenia MER bol taký, že krajina je v súlade s 5 odporúčaniami, vo veľkej miere v súlade s 18, čiastočne v súlade s 23 a v nesúlade s 2; jedno odporúčanie bolo bezpredmetné. Slovenská republika bola hodnotená ako v súlade alebo vo veľkej miere v súlade so 7 zo 16 základných a kľúčových odporúčaní.

KAPITOLA 1. RIZIKÁ ML/FT A KONTEXT ML/FT

1. Slovensko je parlamentná republika, ktorá sa nachádza v strednej Európe, hraničí s Ukrajinou a štyrmi ďalšími krajinami EÚ – Poľskom, Maďarskom, Rakúskom a Českou republikou. Počet obyvateľov je 5 447 011 a HDP 106,472 miliárd USD (odhad Svetovej banky, 2018). Hlavné mesto je Bratislava. Oficiálnou menou je Euro (EUR).
2. Podľa sčítania obyvateľov v roku 2017 tvoria väčšinu obyvateľov Slováci (81,45 %) a Maďari sú najväčšou národnostnou menšinou (8,33 %). Ďalšími národnostnými skupinami sú Rómovia (2,04 %) a Česi, Moravia a Slezania (0,6 %)⁵.
3. Najväčší podiel slovenského hospodárstva patrí tretiemu sektoru, ktorý prispieva k HDP podielom asi 56 %, a zamestnanie v ňom nachádza asi 61 % pracujúceho obyvateľstva. Priemyselný sektor taktiež zohráva významnú úlohu v rámci hospodárstva, prispieva k 31 % HDP. Hlavnými priemyselnými sektormi sú výroba automobilov a elektrotechnický priemysel. Pre celé slovenské hospodárstvo má rastúci význam vývoz a zahraničné priame investície. Priemerná mesačná mzda na obyvateľa za rok 2019 je 1064 EUR.
4. Slovensko je členom Európskej únie a ďalších medzinárodných organizácií, napríklad Rady Európy (CoE), Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), Organizácie Severoatlantickej zmluvy (NATO), OSN, Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ako aj regionálnej skupiny Vyšehradská štvorka (V4: Slovensko, Maďarsko, Česká republika a Poľsko).

1.1 Riziká ML/FT a stanovenie rozsahu problémov s vyšším rizikom

Prehľad rizík ML/FT

5. Táto časť správy o vzájomnom hodnotení uvádza zhrnutie ponímania rizík ML/FT na Slovensku zo strany hodnotiaceho tímu (AT). Posúdenie a ponímanie rizík zo strany Slovenska je uvedené v „Posúdení rizík krajiny“ a v kapitole 2.
6. Tento súhrn vychádza zo slovenského NHR, materiálov z otvorených zdrojov, ako aj z rozhovorov s príslušnými orgánmi a súkromným sektorom počas návštevy na mieste. Ako podrobne uvádzame v nižšie uvedenej podkapitole, AT sa domnieva, že NHR má rad slabých stránok, ktoré obmedzili správne pochopenie hrozieb ML/FT.
7. Uvádza sa pokles celkového počtu hlásených trestných činov a následne aj hodnoty celkových škôd spôsobených kriminalitou. Podľa štatistiky NHR sú trestné činy spôsobujúce najväčšie škody tieto: rôzne formy podvodov (úverové, daňové), krádež, sprenevera, daňové a poistné úniky a neplatenie daní a poistenia.
8. Vnútroštátne správy obsahujú obmedzené informácie o rozsahu trestnej činnosti vykonávanej organizovanými zločineckými skupinami (OZS) aktívnymi na Slovensku. Napriek tomu treba vziať do úvahy hrozbu zo strany výroby drog a obchodovania s nimi, keďže Správa EUROPOL SOCTA uvádza Slovensko medzi hlavnými producentmi metamfetamínu v EÚ⁶. Táto správa odkazuje na Slovensko v kontexte prepojenia s talianskymi mafiánskymi klanmi v prípade nelegálneho obchodu so strelnými zbraňami⁷.
9. Korupcia naďalej zostáva priestorom vzbudzujúcim obavy a dôležitým zdrojom nelegálnych ziskov na Slovensku. Vyskytlo sa len málo významnejších vyšetrovaní alebo odsúdení v súvislosti s korupciou (nedávno boli dvaja bývalí ministri odsúdení za trestné činy korupcie spáchané v období rokov 2006-2010). Vo februári 2018 bol spolu so svojou snúbenicou zavraždený investigatívny

⁵ Štatistická ročenka Slovenskej republiky 2018

⁶ Europol, „Závažná a organizovaná trestná činnosť v EÚ: Posúdenie hrozby organizovaného zločinu“ – str. 39

⁷ Tamtiež, s. 54

novinár⁸známy vďaka článkom o prípadoch podvodov a daňových únikov týkajúcich sa vysoko postavených politikov a podnikateľov. Po vražde bolo zverejnených množstvo mediálnych správ obsahujúcich údajne tajné dohody medzi OZS a slovenskými politikmi a LEA.

10. Závery nedávnej správy GRECO⁹ potvrdzujú nedostatočné prijatie zmierňujúcich opatrení v súvislosti s hrozbou korupcie na úrovni vrcholových výkonných funkcií a upozorňujú na bezprostrednú potrebu operatívneho plánu boja proti korupcii v rámci Policajného zboru.

11. Slovensko nemá k dispozícii konkrétne údaje na účely odhadu expozície krajiny cezhraničným nelegálnym tokom (súvisiacim s trestnými činmi v iných krajinách). Existuje málo informácií o využívaných technikách alebo o miere, v akej sa zahraničné príjmy z trestnej činnosti legalizujú na Slovensku. Rozhovory s vyšetrovacími orgánmi a FSJ nepriniesli veľa informácií týkajúcich sa zdroja, povahy a rozsahu hrozby z cezhraničných nelegálnych tokov okrem nelegálneho obchodu s ukradnutými automobilmi.

12. Orgány nepovažujú riziká týkajúce sa pašovania hotovosti a prevoditeľných cenných papierov na doručiteľa (BNI) cez Slovensko za významné. Napriek tomu, z dôvodu geografickej polohy v strednej Európe a voľného pohybu osôb, tovarov a služieb v rámci Schengenského priestoru môže byť Slovensko zneužitá na cezhraničnú kriminalitu a rozvoj obchodných trás pri nelegálnych tokoch tovarov a finančných prostriedkov.

13. V roku 2018 bolo zaregistrované jedno zatknutie za trestný čin súvisiaci s terorizmom¹⁰. Nie sú žiadne signály hrozby terorizmu pochádzajúcej z domácich, regionálnych alebo globálnych zdrojov. AT nedokázal identifikovať žiadny náznak, že by hrozba terorizmu alebo FT mohla byť iná než „Stredne nízka“, ako to definuje NHR najmä preto, že v troch prebiehajúcich vyšetrovaniach FT slovenské súdy zatiaľ nevydali rozhodnutie.

14. Hlavným zraniteľným miestom krajiny zostáva obmedzená schopnosť orgánov vyhľadať, zaistiť a odobrať ilegálne nadobudnutý majetok v rámci potierania trestnej činnosti. Sektorová zraniteľnosť z hľadiska ML spočíva v bankovom sektore, a to vzhľadom na jeho veľkosť a váhu v rámci celého finančného sektora.

Posúdenie rizík krajiny

15. Prvé slovenské hodnotenie NHR týkajúce sa opatrení v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti (AML) a financovania terorizmu (CFT) bolo vypracované v roku 2017, zverejnené v roku 2018 a formálne prijaté vládou v roku 2019, pričom vychádzalo zo štatistík a ostatných údajov zozbieraných v rokoch 2011-2015. Medzi analyzovanými údajmi a momentom prijatia správy je značný časový rozdiel, čo spôsobuje spornosť výsledkov analýzy z hľadiska aktuálnej relevantnosti v súčasnom dynamickom kontexte ML/FT. Ako vypláva z predchádzajúcej podkapitoly, AT nepovažuje zistenia NHR za dostatočne komplexné.

16. Na zostavovaní hodnotenia spolupracoval tím pozostávajúci z viac ako 70 členov koordinovaných jednotkou FSJ, s účasťou všetkých relevantných orgánov (napr. Ministerstvá financií, spravodlivosti, obrany, GP SR, Národná banka, SIS, Polícia) a súkromného sektora (napr. profesionálne združenia a komory).

17. NHR bolo vykonané metodikou Svetovej banky a je rozčlenené na tri časti: i) Riziko ML (obsahujúce samostatné kapitoly „Hrozba“ a „Zraniteľnosť“); ii) Zraniteľnosti ML v konkrétnych hospodárskych odvetviach a iii) Riziká FT.

18. NHR obsahuje neverejnú verziu, ktorá nebola sprístupnená súkromnému sektoru. Orgány majú rôzne názory na užitočnosť neverejnej časti: niektorí ju považujú za významnú na posúdenie hrozieb, zatiaľ čo iní ju považujú viac za podrobné rozpracovanie už existujúcich záverov.

⁸ p. Ján Kuciak

⁹ <https://rm.coe.int/grecoeval5rep-2018-9-final-eng-slovakrep-public/168096d061>

¹⁰ Správa o situácii a trendoch v EÚ v oblasti terorizmu za rok 2019 (Europol)

19. Úroveň národného rizika ML bola určená na základe posúdenia a) úrovne hrozieb legalizácie príjmov z trestnej činnosti na vnútroštátnej úrovni a b) úrovne zraniteľnosti v súvislosti s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti na vnútroštátnej úrovni. Zahŕňalo to posúdenie kvalitatívnych a kvantitatívnych informácií o povahe príjmov a príjmov odvodených z trestnej činnosti alebo financovania aj posúdenie nedostatkov a slabých stránok rámca AML Slovenska. Úroveň národného rizika FT bola stanovená ako výsledok hodnotenia vnútroštátnej hrozby terorizmu, vyhodnotenia smeru, zdrojov a kanálov, ktoré boli použiteľné na účely FT a posúdenia silných a slabých stránok rámca CFT.

20. Relevantnými zdrojmi údajov boli: správy o činnosti príslušných orgánov, pravidelné a ad hoc hodnotiace a analytické správy, typologické štúdie, hodnotenia Slovenska vypracované medzinárodnými organizáciami a štatistické údaje získané prostredníctvom dotazníkov. Pracovná skupina taktiež analyzovala relevantnú primárnu a sekundárnu legislatívu a viedla rozhovory s relevantnými subjektmi. Veľkým problémom pri návrhu NHR bol nedostatok komplexných údajov a štatistických indikátorov.

21. NHR odhaduje celkový stupeň hrozieb súvisiacich s ML na Slovensku ako „stredný“ so vzostupným trendom. Boli identifikované nasledujúce hrozby legalizácie príjmov z trestnej činnosti (ML): a) majetková kriminalita (krádeže), b) ekonomická kriminalita (daňová trestná činnosť, podvody, poškodzovanie finančných záujmov Európskych spoločností), a to, čo bolo v NHR označené ako „Osobitné parciálne druhy kriminality“, vrátane korupcie, drogovej trestnej činnosti, organizovanej formy páchania trestnej činnosti a počítačovej kriminality. Korupcia na Slovensku je považovaná za „stredne vysokú“ hrozbu, avšak verejná verzia NHR (ku ktorej má prístup aj súkromný sektor) sa jej venuje len okrajovo. Podrobnejšia analýza je k dispozícii v neverejnej časti NHR, v ktorej však stále chýba typológia a trendy a charakteristiky ML v súvislosti s korupciou.

22. Podľa AT je kapitola „Zraniteľnosti“ najlepšie prepracovanou časťou NHR. Poukazuje na schopnosť orgánov bojovať s ML, vrátane nedostatočného personálneho obsadenia a finančných zdrojov finančnej spravodajskej jednotky (FSJ) a orgánov dohľadu. Nedostatočná špecializácia pri identifikovaní a sledovaní príjmov a pri vykonávaní finančných vyšetrovaní, ktorá má za následok nedostatočné zaisťovanie a zhabanie príjmov z trestnej činnosti, je rovnako považovaná za nedostatok. Boli zistené aj ďalšie, podrobnejšie nedostatky, napríklad neexistencia centrálného registra bankových účtov, neefektívne systémy správy údajov a štatistických údajov a nedostatok systematického školenia LEA a súdov v oblasti ML a odoberania príjmov.

23. Čo sa týka techník ML, NHR uzatvára, že po dôkladnej analýze praktík a činností páchatel'ov ML využívaných na skrývanie nelegálneho príjmu a príjmov, pracovná skupina identifikovala najpoužívanejšie formy a metódy legalizácie: i) väčšina príjmov podlieha okamžitej spotrebe zo strany páchatel'a predikatívneho trestného činu, bez osobitných prvkov momentu legalizácie; prevod na zahraničné bankové účty a následné výbery z týchto účtov, predaj odcudzených a pozmenených vecí na zakrytie pôvodu z trestnej činnosti. Neboli zistené žiadne sofistikované formy legalizácie, napr. využitie umiestnenia príjmov v zahraničí, alebo najímanie profesionálnych jednotlivcov.

24. Zatiaľ čo AT akceptuje, že vyššie uvedené zistenie je v súlade s NHR, ako bolo uvedené vyššie, má výhrady k nedostatočnej presnosti tohto záveru ako kaskádovému efektu obmedzenej povahy identifikovaných „Hrozieb“, ktoré neberú v plnej miere do úvahy vážnejšie a sofistikovanejšie formy kriminality.

25. Na úrovni sektorov je najcitlivejšie bankovníctvo, hoci závery si vyžadujú širšie zdôvodnenie. Konkrétne zistené zraniteľnosti predstavujú v zásade celý zoznam (potenciálnych) zlyhaní opatrení dohľadu a preventívnych opatrení¹¹ namiesto zmysluplnej analýzy skutočných slabých stránok na základe analýzy špecifických podmienok krajiny.

26. Celková úroveň hrozieb FT na Slovensku bola v NHR vyhodnotená ako „nízka“. Záver vychádza predovšetkým z absencie teroristických činov na Slovensku a v susedných krajinách, ako

¹¹0. i. (nízka) účinnosť postupov a metód dohľadu, ukladanie správnych sankcií, povedomie všetkých zamestnancov bánk zodpovedných za súlad s predpismi o opatreniach v oblasti AML, účinnosť monitorovania a podávania hlásení NOO, dostupnosť údajov o KUV a prístup k nim.

aj z geografickej polohy, ktorá minimalizuje hrozbu cezhraničných transferov hotovosti na účely FT. Celkové riziko FT sa považuje za „stredne nízke“. Bez spochybňovania skutočnej úrovne rizika, AT zistil, že NHR chýba konkrétnosť a zahŕňa zoznam pomerne všeobecných rizík FT namiesto hlbšej analýzy trendov, zdrojov, finančných produktov a služieb, ktoré by mohli byť zneužitú. Niektoré pojmy sa používajú zameniteľne, napríklad „neefektívnosť finančného spravodajstva/spravodajstva“ sa uvádza ako hrozba, pričom podľa AT predstavuje zraniteľnosť. Chýba analýza rizík v rámci kategórií (zber, pohyb, použitie).

27. Podľa poskytnutých informácií je na FT citlivý len obmedzený počet NO. NHR uvádza, že v skúmanom období, medzi rokmi 2011 a 2015, neboli žiadne prípady využitia alebo zneužitia NO na ML alebo FT.

Stanovenie rozsahu problémov s vyšším rizikom

28. Pri rozhodovaní, ktorým problémom sa má priradiť prioritna na účely zvýšeného zamerania hodnotiteľa preskúmali slovenské NHR a informácie zo zdrojov tretích strán (napr. správy iných medzinárodných organizácií). Hodnotitelia sa zamerali na nasledujúce prioritné problémy:

- **Korupcia.** Index vnímania korupcie Transparency International (TI) radí Slovenskú republiku na 57. miesto spomedzi 180 krajín, čo je oproti roku 2017 pokles o tri pozície. Hodnotiaci tím zvažoval, či boli riziká súvisiace s korupciou riadne vyhodnotené a či sú opatrenia na boj proti korupcii vyrovnané. Okrem toho sa hodnotitelia zamerali na potenciálny vplyv korupcie na príslušné orgány zodpovedné za preventívne aj represívne opatrenia AML/CFT.
- **Daňové a poisťné úniky, daňové podvody.** NHR hodnotí predikatívne trestné činy týkajúce sa daní ako vysoko rizikové hrozby ML a popisuje trestné činy, ktoré generujú najvyššie škody pre hospodárstvo krajiny a majú významný potenciál a zvyšujúci sa trend. Hodnotitelia sa zamerali na akcie vykonávané príslušnými orgánmi v súvislosti s daňovými trestnými činmi a súvisiacimi príjmami a efektívnosť týchto opatrení.
- **Organizovaný zločin (OZ).** Organizovaná forma zločinu je na Slovensku trvalou hrozbou ML. Podľa informácií od orgánov sa zvyšuje intenzívnosť pašovania alebo ilegálnych dodávok vysoko zdaňovaných tovarov, obchodovania s ľuďmi, pričom tieto zvyšujú nelegálne príjmy skupín OZ. NHR uvádza prevádzachstvo migrantov ako ďalší zdroj príjmov, ktoré sa pravdepodobne budú legalizovať. Prípady vraždy novinára vyvoláva otázky možného zasahovania slovenskej mafie do práce LEA.
- **Spätné získanie majetku:** Zdá sa, že na Slovensku je príprava orgánov činných v trestnom konaní, vrátane súdov, v rámci odsudzovania v prípadoch spojených s ML/FT pomerne slabá. Neexistuje žiadny špecializovaný subjekt, ktorý by komplexne spravoval všetky zaistené aktíva (a vykonával majetkové rozhodnutia). Výsledky odoberania výnosov z trestnej činnosti a iných príjmov a príjmov z trestnej činnosti (a následne vymáhania majetku) sa tiež ukazujú ako slabé.
- **Sektor hazardných hier.** NHR uvádza odvetvie hazardných hier ako cieľ pre investície OZ a jeho následné využívanie na účely legalizácie. Zvyšuje to obavy nielen vzhľadom na uplatňovanie preventívnych opatrení AML/CFT zo strany tohto sektora, ale aj čo sa týka schopnosti orgánov riadne testovať „spôsobilosť a vhodnosť“ vlastníctva prevádzkovateľov hazardných hier. Hodnotiaci tím sa tiež zameril na činnosti Úradu pre reguláciu hazardných hier, ktorý prevzal zodpovednosť za dohľad nad kasínami v júni 2019.
- **Bankový sektor.** Celkové aktíva FI pôsobiach v sektore majú 90 % podiel na HDP Slovenskej republiky. Z nich sektoru dominujú tri veľké banky a zodpovedajú za viac ako 50 % jeho celkových aktív. Podľa NHR má bankový sektor stredne vysokú úroveň hrozby ML a rovnakú úroveň zraniteľnosti. Hodnotiaci tím sa zameril na opatrenia CDD uplatňované bankami vo vzťahu ku klientom.
- **Opatrenia a prax dohľadu.** Hodnotiaci tím zvažil riziká a zraniteľnosti vyplývajúce z

aktuálnej úrovne zdrojov pridelených na dohľad na finančnými inštitúciami (FI) a vybranými nefinančnými subjektmi a profesiami (DNFBP). Značná pozornosť bola venovaná aj rozdeleniu zodpovedností medzi FSJ a odvetvovými orgánmi dohľadu (NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier) za dohľad nad dodržiavaním AML/CFT zo strany FI a DNFBP. Hodnotiaci tím sa tiež zamerlal na chápanie rizík sektora zo strany orgánov dohľadu, efektívnosť kontrolných postupov a systém oznamovania.

- **Transparentnosť právnických osôb.** V poslednom období orgány identifikovali riziká týkajúce sa „virtuálnych sídiel“ právnických osôb a využívania „bielych koní“ vo firemných štruktúrach. Hodnotitelia analyzovali efektívnosť mechanizmov krajiny zameranú na zabezpečenie transparentnosti týchto subjektov.

1.2 Významnosť a úroveň rizík ML/FT rôznych FI a DNFBP

29. Slovenské hospodárstvo je malé, ale má skúsenosť so silným finančným systémom (bez toho, aby bolo finančným centrom), ktorému dominujú zahraničné skupiny. V posledných rokoch vykazuje pozitívny ekonomický trend. OECD odhaduje, že ekonomika bude ďalej rásť a dokonca vykáže najvyššiu rast HDP spomedzi hospodárstiev OECD. Správa Európskej komisie o Slovensku (2019) uviedla vysoký ekonomický rast a nízku mieru nezamestnanosti, pričom tiež kriticky poukázala na regionálnu nevyváženosť a slabý výkon verejného sektora, školstva, vedy a výskumu.

30. Tretí sektor služieb, ktorému dominuje obchod a nehnuteľnosti, prispieva k 55,94 % HDP a zamestnáva asi 60,8 % pracovnej sily. Sekundárny priemyselný sektor je druhým najdôležitejším prispievateľom ekonomiky, zamestnáva 36,07 % pracovnej sily a predstavuje 30,97 % HDP. Slovenské hospodárstvo sa spolieha na priemysel a výrobu a na vývoz tovarov a služieb, hlavne v automobilovom odvetví a spotrebnej elektronike¹². A napokon, poľnohospodársky sektor je málo rozvinutý, v roku 2018 predstavoval len 3,3 % HDP a prispieval k 2,8 % zamestnanosti pracujúceho obyvateľstva¹³.

31. Bankový sektor tvoril v roku 2018 viac ako 70 % všetkých aktív finančného sektora; nasledovalo poisťovníctvo (7,14 %) a investičné fondy (7,13 %)¹⁴. K roku 2018 bolo registrovaných 12 slovenských a 15 zahraničných bánk z (EÚ), ako aj 14 slovenských a 21 zahraničných (EÚ) poisťovní spolu so 40 spoločnosťami pôsobiacimi v oblasti cenných papierov. Z 12 slovenských bánk má 8 zahraničné vlastníctvo v hodnote viac ako 50 % a zostávajúce 4 banky majú 100 % akcionárov, ktorí sú rezidentmi Slovenska. Hodnota aktív v týchto menovaných 4 bankách je takmer šesťkrát vyššia než v 8 bankách so zahraničným vlastníkom. Všetky vyššie uvedené údaje naznačujú, že bankový sektor je v krajine veľmi významný.

32. Veľkosť neformálnej ekonomiky podľa údajov Eurostatu predstavovala v roku 2014 14,6 % HDP¹⁵. Slovenskí odborníci odhadujú, že toto číslo je vyššie, čo naznačuje, že tieňová ekonomika zostáva významným problémom.

33. Hodnotitelia kategorizovali sektory spadajúce pod opatrenia na základe ich relatívnej dôležitosti vzhľadom na ich zodpovedajúcu významnosť a úroveň rizík ML/FT. Hodnotitelia použili túto klasifikáciu ako podklad pre svoje závery uvedené v tejto správe, pričom pozitívne aj negatívne aspekty implementácie posudzovali pri dôležitých sektoroch podrobnejšie než pri tých menej významných. Tento prístup sa uplatňuje v celej správe, ale najviditeľnejšie v častiach IO.3 a IO.4:

- a) najvýznamnejší sektor: bankový sektor - vzhľadom na celkový podiel na trhu ako aj na známe prípady ML/FT,

¹²https://databank.worldbank.org/views/reports/reportwidget.aspx?Report_Name=CountryProfile&Id=b450fd57&tbar=y&dd=y&inf=n&zm=n&country=SVK

¹³Údaje Svetovej banky, pozri <https://en.portal.santandertrade.com/analyse-markets/slovakia/economic-outline>

¹⁴Výročná správa NBS 2018

¹⁵<https://www.eurofound.europa.eu/publications/article/2017/slovakia-combating-undeclared-work-views-and-experiences-of-the-actors-involved>

b) významné sektory: sektor hazardných hier a sektor cenných papierov vzhľadom na mieru rizika ML/FT; sektor služieb MVTs vzhľadom na chýbajúcu identifikáciu všetkých poskytovateľov týchto služieb a na zistené typológie ML/FT,

c) menej významné: ostatné FI vrátane poisťovníctva a ostatných DNFBP.

1.3 Štrukturálne prvky

34. Hlavné štrukturálne prvky, ktoré sú nevyhnutné pre efektívny režim AML/CFT, sú na Slovensku prítomné. Má fungujúce demokratické inštitúcie, vrátane právnych noriem a zaručenia ľudských práv. Úroveň demokracie je pomerne vysoká, s hodnotením 2,61 zo 7 (1 pre najdemokratickejšiu a 7 najmenej demokratickú) v roku 2017¹⁶.

35. Výkon súdnictva na Slovensku zabezpečujú bežné súdy a Ústavný súd Slovenskej republiky. Súdnú moc vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Na všetkých úrovniach sú súdne veci oddelené od vecí spravovaných ostatnými štátnymi orgánmi.

1.4 Východiská a iné kontextové faktory

36. V roku 2018 Slovensko získalo 50 bodov zo 100 v hodnotení Transparency International Index vnímania korupcie za rok 2018, a je tak na 57. mieste zo 180.

Tabuľka 1: Index vnímania korupcie (CPI) medzi rokmi 2015 a 2018

Rok	CPI (0 = vysoká, 100 = nízka miera korupcie)	Miesto (zo 180)
2015	51	50
2016	51	54
2017	50	54
2018	50	57

37. Okrem korupcie zostávajú pre Slovensko veľkou výzvou daňové úniky. Hoci dane z výroby a dovozu (napr. DPH) ako podiel z HDP sú nižšie ako priemer EÚ (pomer daní k HDP je na Slovensku 33 % z HDP), pre Slovensko je to druhý najväčší zdroj príjmov¹⁷. Orgány sú si vedomé tejto situácie a bolo prijatých niekoľko opatrení, aby sa obmedzili úniky a zlepšil výber daní. Ako súčasť Akčného plánu boja proti daňovým podvodom vláda medzi rokmi 2012 a 2017 realizovala 50 opatrení. Tými najdôležitejšími je kontrolný výkaz k DPH a povinnosť zložiť zábezpeku na DPH pri registrácii rizikových subjektov. Slovenská vláda schválila návrh Akčného plánu boja proti daňovým podvodom na roky 2017 – 2018, ktorý obsahuje 21 nových opatrení zameraných na elimináciu nových foriem daňových podvodov (okrem iného, špecifické opatrenie, ktoré je kombináciou administratívnych a výkonných opatrení, pod názvom DAŇOVÁ KOBRA).

38. Úroveň finančnej inklúzie je na Slovensku relatívne vysoká, keďže podľa odhadov 84 % dospelých má účet¹⁸. Využívanie hotovosti sa považuje za rizikový faktor z hľadiska ML/FT.

Stratégia AML/CFT

39. Slovensko vypracovalo Strategický plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu na roky 2012 – 2016. Tento strategický plán vychádzal z potreby prijať efektívne opatrenia na identifikáciu príjmov z trestnej činnosti a zabraňovanie ich umiestňovaniu v trhovom hospodárstve a ďalšieho využívania, ako aj vytváranie podmienok na ich právoplatné zhabanie. Podkladom pre tento strategický plán bolo 4. kolo hodnotenia MER výborom MONEYVAL. Konkrétne sa zamerával na nedostatky súvisiace s kriminálnym vyšetrovaním, keďže väčšina LEA

¹⁶<https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2018/slovakia>

¹⁷ Eurostat 2017

¹⁸<https://microdata.worldbank.org/index.php/catalog/3270/download/44216>

dokumentovala len predikatívne trestné činy a nezaoberala sa následnou legalizáciou ich príjmov.

40. Na základe výsledkov NHR a následného Akčného plánu boli prijaté nové strategické princípy boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu na roky 2019-2024. Osobitne sa zaoberajú súkromným sektorom, najmä komplexným a správnym uplatňovaním povinností v oblasti prevencie a odhaľovania možných foriem legalizácie a financovania terorizmu, vzájomnou spoluprácou a výmenou informácií medzi verejným a súkromným sektorom a systémom vzdelávania a školení v tejto oblasti.

41. Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu rozširovania zbraní hromadného ničenia na obdobie rokov 2019-2022 bol prijatý uznesením vlády dňa 7. mája 2019 a obsahuje rad „úloh a „odporúčaní“ pre väčšinu dôležitých aktérov v oblasti AML/CFT, napríklad MV SR, MS SR, MF SR, NBS, Policajný zbor, GP SR a FSJ.

Právny rámec

42. V právnom a organizačnom rámci AML/CFT je najvýznamnejší zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o AML/CFT), ktorý bol od prijatia niekoľkokrát novelizovaný. Zákon o AML/CFT stanovuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri prevencii a odhaľovaní príjmov z trestnej činnosti (ďalej len legalizácia) a financovania terorizmu a určuje príslušné orgány a ich zodpovednosti v rámci AML/CFT. Do tohto zákona bola transponovaná 4. smernica Európskej únie o AML.

43. K ďalšej relevantnej legislatíve patrí Trestný zákon (ďalej len TZ) a Trestný poriadok (ďalej len TP), zákon č. 289/2016 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZVMS) , zákon č. 566/1992 Z. z. o Národnej banke Slovenska, zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom, zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, zákon č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a zákon č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe (SIS).

Inštitucionálny rámec

44. Nižšie sú uvedené hlavné ministerstvá a orgány zodpovedné za tvorbu a zavádzanie finančných politík vlády týkajúcich sa AML/CFT a šírenia ZHN:

45. **Finančná spravodajská jednotka Prezídia Policajného zboru (FSJ):** Podľa § 26 ods. 1 zákona o AML/CFT FSJ plní úlohy centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu. Od posledného hodnotenia prešla FSJ štrukturálnymi zmenami v rámci organizácie Policajného zboru a dnes priamo podlieha Prezidentovi Policajného zboru.

46. **Národná kriminálna agentúra (NAKA)** je organizačnou jednotkou Prezídia Policajného zboru. Jej pôsobnosť upravuje Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č.175/2010 (§ 5). Ako nástupca predtým nezávislých orgánov na boj proti korupcii a organizovanému zločinu Prezídia Policajného zboru bola NAKA zriadená s cieľom zvýšiť efektívnosť oficiálnych aktivít v oblasti boja proti zločinu. Bolo tiež potrebné zjednotiť činnosti rôznych úradov pracujúcich na závažných zločinoch, aby sa predišlo duplicitne operatívnych činností a trestných konaní. V rámci štruktúry NAKA boli zriadené nasledujúce výkonné jednotky (do októbra 2019):

- a. Jednotka finančnej polície NAKA,
- b. Protizločinecká jednotka NAKA,
- c. Protidrogová jednotka NAKA,
- d. Protiteroristická jednotka NAKA,
- e. Oddelenie preverovania majetku NAKA

47. **Jednotky Policajného zboru** sú súčasťou útvarov kriminálnej polície Okresných úradov Policajného zboru, Krajských úradov Policajného zboru, Kriminálneho úradu finančnej správy a NAKA. Trestné činy hospodárskeho charakteru taktiež vyšetruje útvar kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ a útvar kriminálnej polície Krajského riaditeľstva PZ na oddeleniach ekonomickej kriminality.

48. **Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (GP SR)**: Generálna prokuratúra Slovenskej republiky je ústredný štátny orgán a najvyšší orgán prokuratúry, ktorý riadi Generálny prokurátor a delí sa na rôzne odbory. Prokuratúra je ústavne zriadená ako nezávislý verejný orgán *sui generis*. Prokuratúra pozostáva z Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, 8 krajských prokuratúr a 54 okresných prokuratúr. Činnosti trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti vykonávanú prokurátori trestného odboru jednotlivých organizačných jednotiek prokuratúry.

49. **Úrad špeciálnej prokuratúry (ÚŠP)** má vnútroštátnu a vecnú právomoc v oblasti dohľadu nad trestným stíhaním najzávažnejšej ekonomickej a organizovanej kriminality a výlučne v oblasti korupcie a terorizmu, vrátane financovanie terorizmu. Je súčasťou GP SR. Činnosti trestného stíhania financovania terorizmu vykonávajú výlučne prokurátori Úradu špeciálnej prokuratúry.

50. Ministerstvo spravodlivosti (MS SR) vypracúva a predkladá legislatívu napr. v oblasti ústavného, trestného a občianskeho práva, ako aj stavových zákonov o. i. pre právnikov, notárov a kontrolórov, a tiež zákony súvisiace s výkonom súdnej moci a činnosťou prokuratúry. Zabezpečuje, koordinuje a/alebo poskytuje pomoc súdom v oblasti súdnej spolupráce (v trestných, občianskych a obchodných v veciach). Zároveň dohliada na činnosť súdov a vykonáva štátny dohľad nad činnosťou Slovenskej komory exekútorov a Notárskej komory Slovenskej republiky a v zákonom stanovenom rozsahu aj nad činnosťou notárov a exekútorov. Spravuje Zbierku zákonov, obchodný register a register partnerov verejného sektora.

51. **Ministerstvo financií (MF SR)** zodpovedá za tvorbu legislatívy súvisiacej s financiami, daňami a poplatkami, clami, finančnou kontrolou, interným auditom a vládny auditom, ako aj rozpočtovanie deficitu verejnej správy, vypracovanie a implementáciu rozpočtu, vypracovanie a implementáciu politiky finančného trhu a politiky spravovania verejného majetku v sektore sociálnych (verejnoprospešných) služieb a nepodnikateľskom sektore.

52. **Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS)** je osobitný orgán typu LEA, ktorý zodpovedá za zisťovanie vyšetřovanie trestných činov v daňovej oblasti vrátane dane z pridanej hodnoty, spotrebných daní a aj ciel, a tiež súvisiacej ML.

53. **Ministerstvo vnútra (MV SR)** je hlavným garantom boja proti terorizmu a organizovanému zločinu na Slovensku; MV SR organizuje FSJ a koordinuje políciu.

54. **Slovenská informačná služba (SIS)** má zodpovednosti v oblasti boja proti organizovanému zločinu a terorizmu, vrátane oblasti ML/FT. Plní tiež úlohy v rámci osobitných zákonov v boji proti rozširovaniu zbraní hromadného ničenia (ZHN). Získava, zbiera, vyhodnocuje a overuje informácie a nahlasuje činnosti osôb alebo organizácií, ktoré súvisia alebo by mohli súvisieť s teroristickými činmi.

55. **Vojenské spravodajstvo (VS)** má zodpovednosti v oblasti boja proti terorizmu, vrátane oblasti ML/FT. Tieto úlohy vykonáva na základe osobitných zákonov. Získava, zbiera, vyhodnocuje a overuje informácie a nahlasuje činnosti osôb alebo organizácií, ktoré súvisia alebo by mohli súvisieť s teroristickými činmi.

56. **Národná banka Slovenska (NBS)** zabezpečuje dohľad v oblasti AML/CFT v zmysle zákona č. 747/200 (o dohľade nad finančným trhom) a zákona o AML/CFT. Stanovuje pravidlá obozretného podnikania, monitoruje dodržiavanie ustanovení zákonov a ďalšej príslušnej legislatívy a predpisov, vydáva oprávnenia, licencie, súhlasy, ukladá sankcie a nápravné opatrenia a vykonáva miestne aj diaľkové kontroly subjektov finančného trhu.

57. **Colná správa** zodpovedá za odhaľovanie, monitorovanie a oznamovanie cezhraničných

hotovostných operácií. Kontroluje plnenie povinnosti podávať hlásenia o hotovostných operáciách, ktoré sú poskytované FSJ.

Finančný sektor a vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

Finančné inštitúcie

58. Bankový systém zohráva dôležitú úlohu v celom hospodárstve Slovenska, hoci bankový sektor je jeden z najmenších v EÚ v porovnaní s národným HDP.

Tabuľka 2: Finančné inštitúcie na Slovensku (2018)

Finančné inštitúcie		
Sektor	Počet registrovaných inštitúcií	Hodnota majetku (v EUR)
Banky	27	69 544 067 000 10 463 396 000
Poisťovne	35	7 239 027 698 1 187 983 589
Poisťovací agenti	23 007	Nevzťahuje sa
Platobné inštitúcie	9	88 543 376
Agenti zahraničných platobných inštitúcií	6 (37 agentov)	Nevzťahuje sa
členských krajín EÚ		
Inštitúcie elektronického peňažníctva	1	3 368 513
Spoločnosti pôsobiace v oblasti cenných papierov	41	402 165 000
Správčovské spoločnosti	8	8 338 763 000
Prevádzkovatelia zmenárenskej činnosti	1 996	Nevzťahuje sa
Záložne	20 994	Nevzťahuje sa
Úverové inštitúcie	31	4 391 241 670
Sprostredkovatelia úverov iní než banky a sporiteľne¹⁹	12 134	Nevzťahuje sa
Investičné dôchodkové fondy²⁰	6 Dôchodkových správčovských spoločností 4 Doplnkové dôchodkové spoločnosti	8 059 867 000 2 009 084 000
Lízingové spoločnosti	33 000	Nevzťahuje sa
Dražobné spoločnosti	711	Nevzťahuje sa
Obchodníci s pohľadávkami	39.860	Nevzťahuje sa

Tabuľka 3: Vlastnícka štruktúra komerčných bánk

Vlastnícka štruktúra komerčných bánk v roku 2018		
	Počet	Hodnota majetku (v EUR)
Zahraničné vlastníctvo viac ako 50 %	8	9 106 828 000
Zahraničné vlastníctvo menej ako 50 %	0	0
Akcionári rezidenti 100 %	4	60 437 239 000

¹⁹ Nezávislý finančný agent (FA): 216; podriadený FA: 8.936; viazaný FA: 2.982

²⁰ Produkty dôchodkových fondov (3. pilier, 2. pilier) ponúka samostatný finančný agent

Zahranické pobočky	15	10 463 396 000
Celkový počet bánk	27	80 007 463 000

59. Slovenský bankový sektor pozostáva z 27 finančných inštitúcií s bankovou licenciou. Väčšina z nich sú univerzálne banky, zamerané na retailové a korporátne bankovníctvo. Štyri z nich sú špecializované bankové inštitúcie (tri stavebné spoločnosti a štátna rozvojová banka). Odkedy sa v roku 2001 skončila privatizácia, väčšina bánk na Slovensku je ovládaná zahraničnými subjektmi, hlavne bankovými skupinami z Rakúska, Talianska a Belgicka. Len štyri banky sú plne ovládané vnútroštátnymi investičnými skupinami (tri banky) alebo vládou (jedna banka). Slovenský bankový sektor je sústredený v rukách troch veľkých hráčov, ktorí ovládajú viac ako 50 % bankových aktív. Napriek koncentrácii trhový podiel malých a stredných bánk v posledných rokoch mierne narástol²¹.

60. Slovenské banky patria medzi lídrov vo využívaní technológií v rámci bežného bankovníctva, napr. bezkontaktných kariet, bezkontaktných platieb mobilom a platieb medzi fyzickými osobami²².

61. Na Slovenskom trhu s poistením pôsobia nasledujúce subjekty: 13 poisťovní so sídlom v SR; 22 poisťovní so sídlom v inom štáte EÚ prostredníctvom pobočky a 650 poisťovní so sídlom v inom štáte EÚ bez pobočky, na základe voľného poskytovania služieb. Celkový podiel aktív poisťovní v rámci subjektov finančného trhu je približne 7,4 %

62. Zmenárenskú činnosť vykonávajú len banky a pobočky zahraničných bánk a zmenárne na základe devízovej licencie, ktorú vydáva NBS.

63. Platobné služby poskytujú produkty na základe hotovostného alebo medzinárodného bezhotovostného prevodu vrátane nasledujúcich činností: pripísanie hotovosti na platobný účet alebo odpísanie hotovosti z platobného účtu a všetky ostatné operácie vyžadované na fungovanie platobného účtu; vykonávanie platobných operácií, vrátane prevodov peňazí; vykonávanie platobných operácií, keď sú finančné prostriedky kryté úverom používateľa platobných služieb; vydávanie a/alebo prijímanie platobných kariet a iných platobných nástrojov; poukazovanie peňazí a platobné operácie, keď je súhlas platiteľa vyjadrený prostredníctvom nejakého elektronického zariadenia, digitálneho zariadenia, alebo informačného a komunikačného zariadenia.

Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

64. Príslušné orgány nepoznajú presný počet povinných subjektov v tejto oblasti: subjekty majú v mnohých prípadoch niekoľko licencií, na základe ktorých ich možno považovať za povinný subjekt, ale niektoré nepoužívajú licencie vôbec.

65. Vo všeobecnosti vysoký celkový počet subjektov nefinančného sektora a neznámy počet skutočne aktívnych povinných subjektov spôsobuje vysokú úroveň zraniteľnosti z hľadiska komunikácie, vydávania usmernení a oznámení vo vzťahu k FSJ. Je to tiež zraniteľné miesto z hľadiska kontroly AML/CFT a všeobecného dohľadu.

Tabuľka 4: Počet DNFBP na Slovensku (2018):

Typ činnosti	Počet registrovaných inštitúcií
Prevádzkovatelia hazardných hier	182
Právnické alebo fyzické osoby oprávnené sprostredkovať predaj, nájom alebo kúpu nehnuteľnosti	100 934
Obchodníci s drahými kovmi alebo kameňmi	4 749

²¹ Európska banková federácia <https://www.ebf.eu/slovakia/>

²² Európska banková federácia <https://www.ebf.eu/slovakia/>

Záložne	20 994
Audítori	1 022
Daňoví poradcovia	953
Účtovníci	450 890
Právnici	5 840
Notári	340
Súdni exekútori	281
Poskytovatelia služieb pre obchodné spoločnosti	Nevzťahuje sa
Podniky poštových služieb	27
Správcovia, ktorí riadia činnosť počas konkurzu, reštrukturalizácie alebo oddĺženia	765
Právnické alebo fyzické osoby pôsobiace ako ekonomickí poradcovia	1 102 149

66. Nasledujúce kategórie nefinančného sektora sú najväčšie: účtovníci, záložne, organizační a ekonomickí poradcovia, právnici a realitní makléri.

Preventívne opatrenia

67. Základným právnym predpisom slovenskej legislatívy pokrývajúcim preventívne opatrenia v rámci AML/CFT (vrátane povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, oznamovania a evidencie) je zákon o AML/CFT (č. 297/2008 Z. z.), ktorý zahŕňa aj otázky financovania terorizmu. Režim preventívnych opatrení platí pre finančné inštitúcie aj DNFBP. Okrem zákona o AML/CFT vydala FSJ, orgány dohľadu a ďalšie príslušné orgány sektorové regulačné zákony. Preventívne opatrenia podľa štandardov FATF platia pre všetky kategórie FI a DNFBP.

Právnické osoby a právne subjekty

68. Všetky právnické osoby Slovenska sú registrované v Obchodnom registri. Podnikateľská činnosť sa môže vykonávať v rámci nasledujúcich právnych foriem: živnostníci, komanditné spoločnosti, verejné obchodné spoločnosti, akciové spoločnosti, jednoduché spoločnosti na akcie, spoločnosti s ručením obmedzeným, družstvá, štátne podniky, združenia, neziskové organizácie, neinvestičné fondy, nadácie a družstvá.

Tabuľka 5: Druhy právnických osoby a právnych subjektov (k 31. decembru 2018)

Typ právnickej osoby/právneho subjektu	Počet registrovaných (ak je k dispozícii)
Nadácia ²³	1 454
Neinvestičný fond***	584
Nezisková organizácia poskytujúca verejnoprospešné služby***	3 250

²³ Zákon č. 52/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov; zákon o AML/CFT č. 297/2008 Z. z., v ktorom bola v § 25 ods. 1 vymedzená povinnosť združení majetku (pozri tabuľku vyššie) vykonať identifikáciu darcu a identifikáciu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorej združenie majetku poskytlo finančné prostriedky, ak hodnota daru alebo výška poskytnutých prostriedkov dosiahne najmenej 1 000 eur. Podľa § 25 ods. 2 FSJ je oprávnená vykonať kontrolu podľa § 29 v združení majetku na účel identifikácie konečného užívateľa výhod a overenia pravdivosti a úplnosti údajov o konečnom užívateľovi výhod, identifikácie osôb podľa odseku 1 alebo na účel preverenia nakladania s majetkom. Združenie majetku má pri kontrole rovnaké povinnosti ako povinná osoba podľa § 30. Podľa § 9 písm. e) zákona o AML sa pod združením majetku rozumejú nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, neinvestičné fondy alebo iné účelové združenia majetku bez ohľadu na ich právnu subjektivitu, ktoré spravujú a rozdeľujú finančné prostriedky.

Družstvá:	2 541
Spoločnosť s ručením obmedzeným	262 218
Akčiová spoločnosť	7 367
Komanditná spoločnosť	2 420
Verejná obchodná spoločnosť	943
Jednoduché akciové spoločnosti	119

69. Právny systém Slovenska neupravuje inštitút trustov. Podľa zákona o AML/CFT, združenia majetku nemajú žiadne výnimky pri hodnotení obchodných operácií, pri identifikovaní KUV, alebo pri vykonávaní povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD) alebo zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (ZS).

70. Systém opatrení a zodpovedností v oblasti AML/CFT na vnútroštátnej úrovni platí okrem povinných subjektov aj pre NO. Podľa § 9 písm. e) zákona o AML sú NO definované ako združenia majetku, ktorými sa rozumejú nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, neinvestičné fondy alebo iné účelové združenia majetku bez ohľadu na ich právnu subjektivitu, ktoré spravujú a rozdeľujú finančné prostriedky. Najväčšími organizáciami v sektore NO z hľadiska finančného objemu sú nadácie. NO sú povinné vykonať identifikáciu darcu a identifikáciu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorej NO poskytli finančné prostriedky, ak hodnota daru alebo výška poskytnutých prostriedkov dosiahne najmenej 1 000 eur. NO sa musia registrovať v registri mimovládnych neziskových organizácií (v prevádzke od 1. januára 2021), ktorý bude spravovať Ministerstvo vnútra.

Dohľad nad finančnými inštitúciami

71. Rámec dohľadu v oblasti AML/CFT je konsolidovaný najmä v rámci NBS a FSJ. Hlavným orgánom vydávajúcim licencie pre finančné inštitúcie a vykonávajúcim dohľad nad nimi, vrátane dohľadu v oblasti AML/CFT, je NBS. Zároveň je výkonom dohľadu nad FI v oblasti AML/CFT poverená aj FSJ:

Tabuľka 6: Subjekty dohľadu nad finančnými inštitúciami:

Sektor	Finančné inštitúcie	Orgán dohľadu v oblasti AML/CFT
Banky		FSJ/NBS
Poisťovne		FSJ/NBS
Poisťovací agenti		FSJ/NBS
Platobné inštitúcie		FSJ/NBS
Agenti zahraničných platobných inštitúcií členských krajín EÚ		FSJ/NBS
Inštitúcie elektronického peňažníctva		FSJ/NBS
Spoločnosti pôsobiace v oblasti cenných papierov		FSJ/NBS
Správčovské spoločnosti		FSJ/NBS
Prevádzkovatelia zmenárenskej činnosti		FSJ/NBS
Záložne		FSJ
Úverové inštitúcie		FSJ/NBS
Sprostredkovatelia úverov iní než banky a sporiteľne²⁴		FSJ/NBS
Investičné dôchodkové fondy²⁵		FSJ/NBS
Lízingové spoločnosti		FSJ
Dražobné spoločnosti		FSJ
Obchodníci s pohľadávkami		FSJ

²⁴ <https://www.nbs.sk/en/financial-market-supervision1>

²⁵ Banka, centrálny depozitár cenných papierov, burza cenných papierov

Tabuľka 7: Subjekty dohľadu nad DNFBP

Typ činnosti	Orgán dohľadu v oblasti AML/CFT
Prevádzkovatelia hazardných hier	FSJ, MF SR
Právnické alebo fyzické osoby oprávnené sprostredkovať predaj, nájom alebo kúpu nehnuteľnosti	FSJ
Obchodníci s drahými kovmi alebo kameňmi	FSJ
Záložne	FSJ
Audítori	FSJ
Daňoví poradcovia	FSJ
Účtovníci	FSJ
Právnici	FSJ
Notári	FSJ
Súdni exekútori	FSJ
Poskytovatelia služieb pre obchodné spoločnosti	FSJ
Podniky poštových služieb	FSJ
Správcovia, ktorí riadia činnosť počas konkurzu, reštrukturalizácie alebo oddĺženia	FSJ
Právnické alebo fyzické osoby pôsobiace ako ekonomickí poradcovia	FSJ

Medzinárodná spolupráca

72. Slovensko sa zapája do rôznych medzinárodných iniciatív v oblasti AML/CFT. Je členom výboru MONEYVAL a organizácie FSJ Egmont Group, zúčastňuje sa medzinárodných stretnutí Rady Európy, Konferencie zmluvných strán Varšavského dohovoru (o AML/CFT, MLA a medzinárodnej spolupráci), FATF, UNODC, OBSE, Svetovej banky a ďalších medzinárodných organizácií, okrem iných má uzatvorené dohody s NATO. Medzinárodná spolupráca sa vykonáva na základe nezmluvnej reciprocity a na základe medzinárodných dohôd, ustanovenia ktorých sú pre Slovensko priamo záväzné.

73. FSJ vykonáva medzinárodnú spoluprácu pri výmene finančného spravodajstva a ďalších relevantných informácií a údajov na účely boja proti ML a FT. NBS spolupracuje pri dohľade nad finančným trhom a vymieňa si informácie v rozsahu nevyhnutnom na plnenie jej úloh a za podmienok stanovených zákonom o dohľade nad finančným trhom a osobitnými predpismi. SIS a MV SR sú pri plnení svojich úloh oprávnené spolupracovať s orgánmi iných krajín s podobnou špecializáciou a rozsahom. LEA spolupracujú so zahraničnými partnermi na základe zákona o Policajnom zbore. Prokurátori sú povinní uplatňovať ustanovenia medzinárodných zmlúv a slovenských právnych predpisov. Príkaz Generálneho prokurátora Slovenskej republiky (z 13. decembra 2016) poskytuje bližšie usmernenia k úkonom prokurátorov v oblasti medzinárodnej spolupráce v trestných veciach.

KAPITOLA 2. NÁRODNÉ POLITIKY A KOORDINÁCIA AML/CFT

2.1. Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Kľúčové zistenia

1. Chápanie rizika orgánmi je väčšinou obmedzené na NHR, preto jeho nedostatky negatívne ovplyvňujú prijaté opatrenia na zmiernenie. Výsledky NHR berú do úvahy NBS a FSJ pri vykonávaní činností dohľadu. Ukazuje sa, že prokurátori presnejšie a komplexnejšie chápu hrozby ML, vrátane organizovaného zločinu, korupcie v širšom význame a počítačovej kriminality (*cybercrime*).

2. AT má isté obavy, čo sa týka presnosti zistení NHR, ktoré majú dopad na ponímanie rizík ML/FT v krajine, pretože: určitým rizikám (vrátane využívania fiktívnych spoločností, sektora Fintech, využívania hotovosti a externých hrozieb) nebola venovaná významná pozornosť; NHR neposkytuje komplexný popis hlavných metód, trendov a typológií ML; a tiež v dôsledku časového oneskorenia. Posúdenie rizík FT predstavuje priestor na zlepšenie. AT vyjadruje poľutovanie nad dĺžkou postupu prijímania NHR a časovým intervalom medzi zdrojmi údajov a výsledkom.

3. Slovenská republika zriadila dobrý základ pre efektívnu národnú koordináciu a spoluprácu na riešenie rizík ML/FT tak na úrovni politík, ako aj na operačnej úrovni. Medzirezortný expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou (MEKO), Rada vlády SR pre prevenciu kriminality, Národná expertná skupina na prevenciu a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (NES-LP) a financovania rozširovania ZHN zastávajú zásadné miesto v národnom koordinačnom systéme. Napriek tomu je stále potrebný výraznejší záväzok na vysokej úrovni v oblasti politík boja proti ML a FT.

4. Vnútroštátne politiky Slovenska týkajúce sa AML/CFT sú zamerané na riešenie identifikovaných rizík ML/FT do istej miery. Aj keď sú politiky a plány Slovenska všeobecné a rozptýlené do viacerých dokumentov, štátne orgány preukázali, že ich činnosti sú zacielené na identifikované riziká. V čase hodnotenia bol vplyv zmierňujúcich opatrení prijatých na základe NHR obmedzený z dôvodu nedávneho prijatia AP (štyri mesiace pred návštevou na mieste).

5. FSJ a NBS poskytli výsledky NHR finančným inštitúciám (FI) a vybraným nefinančným subjektom a profesiám (DNFBP) prostredníctvom stretnutí a školení zameraných na zvýšenie povedomia a zverejnenia NHR na svojich webových stránkach.

Odporúčané opatrenia

Štátne orgány by mali vykonať ďalšie NHR, ktoré

- a. by sa malo vo zvýšenej miere zamerať na vážne hrozby na Slovensku, ako je organizovaná kriminalita,
- b. by malo komplexne preskúmať celý rozsah zraniteľností, akými sú napríklad problémy skutočného vlastníctva, používanie hotovosti (vrátane cezhraničnej prepravy hotovosti), ako aj potenciálne zneužívanie právnických osôb. Vzhľadom na vývoj rizík ML/FT by NHR malo obsahovať aj časť venovanú novým technológiám,
- c. by sa malo vykonať včas a s využitím dostatočne rozsiahlych zdrojov informácií, vrátane spoľahlivých štatistík, trendov a typológií v oblasti ML/FT,
- d. by malo obsahovať podrobnejšiu analýzu rizík FT podľa usmernení FATF vrátane rizík financovania a zneužívania NO a iných typov právnických osôb teroristickými organizáciami,
- e. by malo do procesov NHR zahrnúť aj sektor DNFBP a zabezpečiť, aby DNFBP sa výsledky

NHR oznamovali DNFBP. 2. V závislosti od identifikovaných rizík by štátne orgány mali posilniť svoje povedomie o závažných hrozbách a zraniteľných miestach v súvislosti s ML/FT.

2. Politiky LEA v rámci riešenia rizík by mali byť konkrétnejšie, pričom opatrenia na zmierňovanie rizík by mali byť konkrétnejšie a lepšie štruktúrované. Malo by sa posilniť rozdeľovanie zdrojov založené na analýze rizík.

3. Slovensko by malo zabezpečiť politický záväzok na vysokej úrovni pri podpore rozvoja politiky boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a pri uľahčovaní lepšej strategickej koordinácie. Operačný koordináčny mechanizmus by sa mal revidovať s cieľom dosiahnutia vyššej miery jeho horizontálnej účinnosti.

4. Je potrebné lepšie využívať výsledky NHR na zdôvodnenie výnimiek a podporu uplatňovania **rozšírenej** starostlivosti pre scenáre vyššieho rizika alebo **zjednodušenej** starostlivosti pre scenáre s nižším rizikom..

74. V tejto kapitole sa posudzuje a hodnotí príslušný Bezprostredný výsledok IO.1. Odporúčania relevantné pre hodnotenie efektívnosti v rámci tejto časti sú R.1, 2, 33 a 34.

2.2 Bezprostredný výsledok (IO) 1 (Riziko, politika a koordinácia)

2.2.1. Ako krajina pozná svoje riziká ML/FT

75. Slovensko má strednú úroveň chápania rizík ML/FT, ktoré vychádza najmä zo zistení NHR. V prípade orgánov dohľadu znalosť rizík ML/FT do istej miery vychádza aj z výsledkov ich činnosti vykonávanej v rámci dohľadu, výmeny informácií so zahraničnými orgánmi dohľadu, nadnárodného hodnotenia rizík na úrovni EÚ a v prípade FSJ aj z počtu a obsahu hlásení NOO. V prípade LEA znalosť rizík ML/FT vychádza za praxe a z posúdenia sektorových zraniteľných miest. Vo všeobecnosti správnosť NHR ovplyvňuje poznanie rizík krajinou.

76. Prvé slovenské NHR týkajúce sa AML/CFT bolo oficiálne dokončené v roku 2017 na základe štatistík a iných údajov zozbieraných za obdobie 2011-2015. Verejná verzia správy z NHR bola vypracovaná v polovici roka 2017 a následne bola v polovici roka 2018 zverejnená na webovom sídle FSJ. Vláda tento dokument oficiálne schválila 7. mája 2019. Do procesu NHR sa zapojila väčšina príslušných orgánov²⁶ a niektoré subjekty zo súkromného sektora.

77. Ako sme už uviedli v kapitole 1, AT má určité obavy ohľadne presnosti a primeranosti záverov NHR vzhľadom na: i) časový odstup medzi použitým štatistickými údajmi a prijatím správy a ii) určité riziká (vrátane využívania fiktívnych spoločností, sektory Fintech, používania hotovosti a externých hrozieb), ktorým sa nevenovala výrazná pozornosť a iii) NHR neuvádza komplexný opis hlavných metód, trendov a typológií v oblasti ML. Národný štatistický systém bol považovaný za obmedzujúci faktor v práci pracovnej skupiny NHR²⁷ s ďalšími dôkazmi neefektívneho manažmentu údajov²⁸.

78. Orgány sú si vedomé toho, že súbor informácií a údajov použitých v analýze hrozieb bol do istej miery obmedzený na obsah dosiahnutých odsúdení za ML (ktoré sa dokonca týkali starších skutočností a skutkov) a súhlasia, že globálne chápanie rizík by ich malo presahovať. Tento nedostatok bol čiastočne napravený tým, že sa brali do úvahy niektoré prebiehajúce trestné konania

²⁶ Napr. súdnictvo nebolo do procesu zapojené

²⁷ Modul 1 str. 4 neverejnej časti NHR

²⁸ Jedným zo „základných“ zistení z procesu hodnotenia je, že nie je k dispozícii žiadna hodnoverná štatistika v rámci orgánov činných v trestnom konaní a súdnictva v SR, ktorá by kvantitatívne vyjadrovala výšku výnosov z trestnej činnosti s uspokojivým stupňom vierohodnosti - modul 1 str. 87 neverejnej časti NHR

v oblasti trestných činov ML a trestných činov generujúcich príjmy. Stále je tu však potreba zvýšeného zamerania sa na externé hrozby, organizovaný zločin, otázky konečných užívateľov výhod a neziskové organizácie (NO).

79. Je tu významný časový rozdiel medzi obdobím, za ktoré bola NHR vypracovaná (2011-2015), obdobím, kedy sa vykonalo hodnotenie (2016-2017), načasovaním zverejnenia konečných výsledkov (2018) a časom prijatia AP na zmiernenie zistených rizík (2019). Podľa zákona o AML/CFT (pozri R1 v PPTK) musí byť NHR aktualizované na účely sledovania vývoja rizík ML a FT, ale nie sú tam stanovené žiadne presné časové lehoty. Napriek tomu AP zabezpečuje aktualizáciu NHR „vo všeobecnosti“ každé štyri roky.

80. NHR obsahuje verejnú a neverejnú časť. Verejná časť bola poskytnutá všetkým stranám, ktoré sa na vypracovaní NHR zúčastnili a súkromnému sektoru (2018) a tieto subjekty následne začali jeho výsledky využívať pri svojej práci. Neverejná časť nebola poskytnutá súkromnému sektoru, pričom názor rôznych orgánov na skutočnú pridanú hodnotu neverejnej časti sa líši. Zatiaľ čo LEA (najmä GP SR) prvky v nej zahrnuté využívajú, názor orgánov dohľadu je, že neverejná časť len spresňuje údaje už uvádzané vo verejnej časti. Tak LEA ako aj orgány dohľadu majú správne chápanie a povedomie o zisteniach neverejnej verzie.

81. Zraniteľnosti na národnej úrovni poukazujú na schopnosť orgánov bojovať proti ML vrátane nedostatočného personálneho obsadenia a finančných zdrojov FSJ a orgánov dohľadu, na nedostatočnú špecializáciu pri zisťovaní a sledovaní príjmov a pri vykonávaní finančného vyšetrovania. Má to za následok problémy pri trestných stíhaní závažných prípadov autonómnej ML a prípadov ML tretích strán a nedostatočné zaisťovanie a zhabanie príjmov z trestnej činnosti. Boli identifikované aj ďalšie, konkrétnejšie nedostatky, napríklad neexistencia centrálného registra bankových účtov, neefektívne systémy správy údajov a štatistických údajov a nedostatok systematického školenia LEA a súdov v oblasti ML a odoberania príjmov.

82. Celkovo NHR neposkytuje kompletný obraz hlavných metód, trendov a typológií využívaných na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti v Slovenskej republike, čo má dopad na ich poznanie zo strany LEA. Konkrétne NHR konštatovalo a odborníci z praxe potvrdili, že väčšinu príjmov využívajú na okamžitú spotrebu páchatelia predikatívnych trestných činov, bez špecifických prvkov ML. Tento záver sa nezdá byť racionálny, ani úplne v súlade s realitou. Potvrdené metódy legalizácie sú elementárne a pozostávajú z prevodov na bankové účty s následným výberom v hotovosti a predaja odcudzených predmetov na zamaskovanie ich pôvodu, bez zistenia sofistikovaných foriem legalizácie, napr. využitia umiestnenia príjmov v zahraničí alebo najímania profesionálov²⁹.

83. Štátne orgány majú primeranú znalosť o hrozbách vyplývajúcich zo zneužívania spoločností vrátane zložitých schém páchania podvodov s DPH a využívania „bielych koní“. Napriek tomu sa však niektorým rizikám týkajúcim sa ML/FT v rámci NHR nevenuje dostatočná pozornosť a orgánom sú menej známe. Napr. využívanie rôznych typov účelovo založených spoločností v schémach trestnej činnosti,

ktoré sú vo veľkom rozsahu spojené s podvodmi s DPH a s ML v rámci obchodovania, nebolo vo významnej miere posúdené. Vo všeobecnosti riziká ML/FT spojené s právnickými osobami nie sú dostatočne posúdené. To isté platí pre pohyby hotovosti naprieč krajinou, ktoré neboli preskúmané dostatočne (pozri aj otázku vyhlásení o BNI z roku 2016 a 2017 uvedenú v IO8.3)

84. Znalosť rizika zo stany LEA dopĺňa sektorové posúdenie zraniteľných miest, ktoré z vlastnej iniciatívy vykonala GP SR (v roku 2015). Výsledný dokument „Posúdenie limitov efektívnosti činnosti prokuratúry v oblasti trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a pri odoberaní príjmov z trestnej činnosti“ identifikoval nedostatky vo vykonávaní plnohodnotného

²⁹ Strana 12 NHR

proaktívneho a paralelného finančného vyšetrovania a ďalšie nedostatky v oblasti zaisťovania majetku a správy majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti. Preto sa problém trestného stíhania ML, zaisťovania a právoplatného zhabania príjmov z trestnej činnosti dostal do centra pozornosti prokuratúry. Následne bol tento dokument predložený Prezidentovi Policajného zboru a MS SR na ďalšie využitie, spolu s výzvou prijať opatrenia na riešenie nedostatkov, ktoré nespádajú pod pôsobnosť GP SR.

85. Celkové riziko FT sa považuje za „stredne nízke“ a v NHR sa mu venuje samostatná kapitola. AT nespochybňuje skutočný stupeň rizika, nazdáva sa však, že tento záver možno vyžaduje prehodnotenie (aktualizáciu) vzhľadom na momentálne riešené prípady FT (do ktorých boli zrejme zapojení aj slovenskí rezidenti a finančné inštitúcie). Posúdenie rizika FT je málo konkrétne a zahŕňa zoznam pomerne všeobecných rizík FT namiesto riadnej analýzy trendov, zdrojov, finančných produktov a služieb, ktoré by mohli byť zneužit. Niektoré potenciálne riziká FT nie sú riešené v plnom rozsahu, napríklad zneužívanie NO a slabá kontrola pohybu hotovosti v rámci krajiny. Určité riziko môžu predstavovať aj finančné nástroje, ako sú virtuálne meny a peňažné prevody, ako aj využívanie fiktívnych podnikových štruktúr, ktoré sa nepreskúmali dostatočne.

86. LEA všeobecne chápu riziká FT a zdá sa, že vyšetrovatelia, prokurátori a pracovníci spravodajských služieb majú potrebné zručnosti a znalosti na zisťovanie, vyšetrovanie a trestné stíhanie FT, ak by to bolo potrebné. LEA považujú neodrádzajúci charakter sankcií v súvislosti s neprihláseným/nepravdivo prihláseným pohybom hotovosti a neexistenciu mechanizmu na vysledovanie možného trestného pôvodu takejto hotovosti, keď sa zistí, za faktory, ktoré by mohli zvýšiť riziká FT.

2.2.2 Vnútroštátne politiky na riešenie identifikovaných rizík ML/FT

87. Vnútroštátne politiky Slovenska týkajúce sa AML/CFT do značnej miery riešia riziká ML/FT. Aj keď sú politiky a plány Slovenska všeobecné a rozptýlené do viacerých dokumentov, štátne orgány preukázali, že ich činnosti sú zacielené na identifikované riziká.

88. Hlavným strategickým dokumentom prijatým na riešenie zistených rizík ML/FT je „Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu rozširovania zbraní hromadného ničenia na obdobie rokov 2019-2022“ (ďalej len AP), ktorý štátnym orgánom ukladá „úlohy“ a „odporúčania“ s konkrétnymi termínmi. Záväznú „úlohu“ sa ukladajú ministerstvám (MV SR, MS SR, MF SR, MO SR, MZV SR) a „odporúčania“ sa vzťahujú na GP SR a NBS.

89. Úrad vlády sleduje plnenie úloh AP prostredníctvom elektronického systému. V prípade „priebežných“ úloh sa sledovanie plnenia vykonáva dvakrát ročne. V prípade termínovaných úloh musí príslušné ministerstvo vykazovať, či a ako je úloha splnená, elektronicky alebo v papierovej forme. V prípade nesplnenia jednej úlohy sa vyžaduje zdôvodnenie a podanie formálnej žiadosti o predĺženie termínu. FSJ zodpovedá za zhromažďovanie všetkých hlásení o plnení úloh AP od všetkých zodpovedných inštitúcií (napr. NBS) a ich predkladanie Úradu vlády v konsolidovanej podobe

prostredníctvom príslušnej kompetenčnej línie (Prezídium PZ, MV SR).

90. Niektoré úlohy a odporúčania sú všeobecné a nie sú v praxi priamo uplatniteľné (o. i. na zníženie úrovne spoločenskej prijateľnosti získavania príjmov nelegálnou činnosťou), kým pri iných sa výsledky dajú ľahšie kvantifikovať (o. i. predloženie návrhu zákona o vykonávaní rozhodnutí o zaistení majetku a o nakladaní so zaisteným majetkom).

91. AP obsahuje rozsiahly zoznam opatrení, ktoré správnym spôsobom riešia zraniteľnosti identifikované v NHR, napríklad: zavedenie proaktívneho paralelného finančného vyšetrovania v prípadoch legalizácie príjmov z trestnej činnosti; zabezpečenie školení a odborných seminárov pre FSJ; zvýšiť informačné povedomie povinných osôb o ich povinnostiach v oblasti AML/CFT prostredníctvom školiacich metodických dokumentov; zvýšenie rozsahu štatistík vedených zo strany FSJ; aktualizácia NHR; vyvinúť typológie využívania sofistikovaných schém ML využívaných

právnickými osobami, s dôrazom na cezhraničný aspekt, osobitne daňové raje, atď.

92. Aj keď je prijatie AP vítané, nedostatky NHR majú dopad na schopnosť národných politík v plnom rozsahu riešiť riziká ML/FT. AT oceňuje kroky uskutočnené štátnymi orgánmi pri uplatňovaní AP, avšak vzhľadom na to, že bol prijatý len nedávno (4 mesiace pred návštevou na mieste), sa ťažko dala posúdiť efektívnosť skutočne realizovaných opatrení na zníženie rizík.

93. Na úrovni GP SR bol v júni 2019 prijatý dokument „*Opatrenie Generálnej prokuratúry na implementáciu NHR, strategických princípov (2019 – 2024) a AP*“ (ďalej len opatrenie GP SR). Dokument obsahuje 21 „*Osobitných úloh*“ s určením zodpovednosti jednotlivých útvarov GP SR alebo prokurátorov vo všeobecnosti. Opatrenia GP SR sú relevantným politickým dokumentom v kontexte identifikovaných rizík ML/FT a je záväzný pre všetkých prokurátorov. Napriek tomu by politické opatrenia GP SR vzhľadom na NHR mali byť konkrétnejšie pri zabezpečovaní konkrétnych opatrení na zmierňovanie rizík a mali by byť lepšie štruktúrované. Z dôvodu len nedávneho prijatia dokumentu nemohli byť AT prezentované žiadne konkrétne výsledky.

94. Na riešenie nedostatkov zistených v súvislosti s transparentnosťou právnických osôb bol vytvorený register konečných užívateľov výhod, ktorý spravuje Štatistický úrad Slovenskej republiky. Toto opatrenie zodpovedá riziku krajiny. Právnické osoby a právne zoskupenia mali nahlásiť informácie o svojich konečných užívateľoch výhod do 31. decembra 2019.

2.2.3. Výnimky, zlepšené a zjednodušené opatrenia

95. Jediné výnimky v uplatňovaní požiadaviek FATF sa týkajú povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD). Ako je podrobnejšie uvedené v R1 (pozri prílohu PPTK), NHR neodôvodňuje výnimky týkajúce sa CDD. Zákon o AML/CFT napriek tomu neobsahuje opatrenia na zníženie rizík, pretože platí len pre: i) elektronické peniaze, ktoré nemožno vložiť opakovanú a maximálna suma neprekročí 250 EUR alebo 500 EUR na použitie len na území SR a ii) platobné služby poskytované prostredníctvom verejnej elektronickej komunikačnej siete za podmienky, že hodnota jednej obchodnej operácie neprekročí 30 EUR a súčasne celkový mesačný limit platieb z jedného telefónneho čísla neprekročí 250 EUR. Platobné prostriedky možno použiť výhradne na nákup tovaru alebo služieb a nemožno ich financovať anonymnými elektronickými peniazmi. Výnimky nemožno použiť v prípade spätnej výmeny hotovosti alebo výberu hotovosti sumy presahujúcej 100 EUR. Povinná osoba má monitorovať obchodné operácie alebo obchodné vzťahy tak, aby bolo možné zistiť neobvyklú obchodnú operáciu. Žiadna z finančných inštitúcií, s ktorými sme sa na mieste stretli, tieto výnimky nevyužila.

96. Pri uplatňovaní opatrení CDD povinné osoby zohľadňujú riziká, vrátane rizík identifikovaných na vnútroštátnej úrovni. AT celkovo zistil, že výsledky NHR neboli vždy využívané na revidovanie posúdenia rizík ML/FT zo strany súkromného sektora, ale závery o rizikách krajiny vypracované jednotlivými povinnými osobami (najmä väčšími FI) idú rovnakým smerom, alebo sú ešte presnejšie a podrobnejšie než NHR.

97. Zvýšená CDD sa uplatňuje na základe rizika a na základe regulačných predpisov. Na jednej strane zákon o AML/CFT uvádza povinné opatrenia zvýšenej CDD v určitých vopred určených scenároch, napríklad pri cezhraničnom korešpondenčnom vzťahu alebo pre politicky exponované osoby. Na druhej strane musia povinné osoby určiť riziko na základe vlastných hodnotení. Hodnotenia rizík FI v praxi sa zdajú byť primerané. DNFBP sa viac opierajú o prípady regulácie uvedené v zákone o AML/CFT než o hodnotenia rizík konkrétne pre daný sektor.

98. Uplatňovanie opatrení zjednodušenej CDD je povolené, ale scenáre prezentované v zákone o AML/CFT nevychádzajú priamo z NHR. Napriek tomu banky a väčšina DNFBP v praxi neuplatňujú zjednodušené opatrenia. Zjednodušené opatrenia uplatňuje len hŕstka nebankových FI a kasín.

2.2.4. Ciele a činnosti príslušných orgánov

99. Na základe zistení NHR boli uplatnené opatrenia so stanovením cieľov, ako je prijatie AP a Opatrení GP SR, ktoré uvádzajú súbor úloh na implementáciu NHR a ďalšie strategické činnosti. Hoci

sú oba dokumenty v zhode s identifikovanými rizikami, potrebné sú jednoznačnejšie ukazovatele na hodnotenie ich skutočného plnenia, aby sa zabezpečil súlad postupov s vyvíjanými sa národnými politikami v oblasti AML/CFT a s identifikovanými rizikami ML a FT. Žiadne iné dokumenty stanovujúce ciele neboli oznámené.

100. Na úrovni GP SR boli prijaté kroky na riešenie zraniteľností identifikovaných v priebehu NHR (2018), alebo v kontexte „*Posúdenia limitov efektívnosti činnosti prokuratúry v oblasti trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a pri odoberaní príjmov z trestnej činnosti*“ (2015). Posúdenie sa uskutočnilo s vlastnej iniciatívy GP SR a jedná sa o prvý dokument hodnotiaci hrozby a zraniteľnosti v oblasti AML/CFT so zameraním na dosiahnutie podstatnej zmeny myslenia v rámci LEA.

101. Dobrým príkladom konkrétnych činností na riešenie identifikovaných rizík je dokument „*Záver a opatrenia*“ schválený³⁰ námestníkom generálneho prokurátora po spoločnom pracovnom stretnutí o „*Finančnom vyšetrowaní v trestnom konaní*“, ktorý predpokladá: i) prijatie a implementáciu „*Metodického nástroja finančného vyšetrowania*“ orgánmi Prezídia Policajného zboru a Generálnej prokuratúry; ii) vypracovanie legislatívneho rámca pre finančné vyšetrowanie; iii) zriadenie centrálného registra bankových účtov; iv) zostavenie návrhov foriem zavedenia presunu dôkazného bremena pri dokazovaní príjmov z trestnej činnosti a uplatňovaní rozšíreného zhabania; v) prípravu návrhov na zmenu v oblasti spracovania zaisteného majetku a výkonu rozhodnutí o zhabaní (AMO); vi) realizáciu programov systematického vzdelávania. Bezprostredným výsledkom bolo prijatie Metodického usmernenia o finančnom vyšetrowaní Prezidiom Policajného zboru v roku 2017 a boli vykonané niektoré kroky k vytvoreniu zriadenia centrálného registra bankových účtov, ktorý je zo strany LEA jednomyselne považovaný za dôležitý prvok pri realizácii efektívnejších finančných vyšetrowaní. Zvyšné pokyny neboli uvedené do praxe.

102. Pri príležitosti výročného stretnutia GP SR s krajskými prokurátormi, ktoré sa konalo v septembri roku 2018, Úrad špeciálnej prokuratúry aj krajskí prokurátori dostali za úlohu vykonať finančné vyšetrowania vo všetkých trestných veciach, v ktorých Trestný zákon stanovuje ako povinný trest prepadnutie majetku, a vo všetkých prebiehajúcich prípadoch ML, kde sa predikatívny trestný čin týka

korupcie, zneužitia právomoci verejného činiteľa, závažného podvodu, finančných a daňových trestných činov, alebo organizovanej trestnej činnosti. O postupe v tejto oblasti mal byť informovaný generálny prokurátor a námestník generálneho prokurátora pre trestný odbor.

103. Hoci AT víta vyššie uvedené iniciatívy (a ďalšie podobné, najnovšie z 25. júla 2019) vykonané zo strany GP SR a Policajného zboru na riešenie niektorých zistených zraniteľných miest, vníma istý rozptyl rôznych správ a pokynov v ústnych a písomných usmerneniach/smerniciach, ktorým chýba štruktúra a niekedy aj uplatniteľnosť. Ďalšou slabinou je, že všetko úsilie na úrovni LEA (najmä prokuratúry) smeruje k zraniteľným miestam a ignoruje hrozby. Preto chýbajú opatrenia na riešenie scenárov rizík a orientovanie cieľov orgánov, napríklad typológie ML, usmernenia pri vyšetrowaní rôznych druhov ML, alebo systém stanovenia priorít prípadov.

104. Policajný zbor prispel k zjednodušeniu finančných vyšetrowaní prijatím Metodického usmernenia o finančnom vyšetrowaní v roku 2017. NHR však nevedlo k dôležitým reformám a počas rozhovorov na mieste LEA nedokázali preukázať, ako stanovujú priority svojich prípadov na riešenie konkrétnych rizík identifikovaných v NHR (napríklad prípady ML súvisiace s korupciou).

105. Závery NHR boli adekvátne zapracované do metodického usmernenia pre jednotlivé sektory finančného trhu, do postupov pre výkon dohľadu. NBS ako orgán dohľadu monitoruje situáciu v oblasti nových alebo novo vznikajúcich rizík – napr. pri využívaní nových technológií a postupov, ako identifikácia a verifikácia klienta bez jeho fyzickej prítomnosti vo finančnej inštitúcii (v roku 2019 NBS na svojom webovom sídle zverejnila stanovisko k tejto otázke pre banky). Praktické

³⁰ 8. novembra 2016

uplatňovanie sa kontroluje počas návštev na mieste v bankách.

106. NBS aktívne monitoruje oblasť FinTech a zdieľa informácie s Centrom pre finančné inovácie Ministerstva financií. NBS zriadila inovačný hub ako prostriedok nadväzovania dialógu so sektorom FinTech a prezentovania názorov banky na otázky predkladané zainteresovanými osobami v rámci kompetencie NBS.

107. FSJ berie do úvahy výsledky NHR pri vykonávaní činností dohľadu podľa „*Metodických usmernení pre kontroly*“. Čo sa týka základných funkcií FSJ, „*Metodika vykonávania zákona o AML/CFT*“ zahŕňa kategorizáciu hlásení NOO na základe rizika. Čo je menej pozitívne, kritériá zaraďujúce hlásenia NOO do kategórií rizika sú dosť všeobecné, napríklad odložené obchodné operácie, osoby už analyzované, alebo existencia podozrenia z FT, a neberú do úvahy konkrétne riziká ML, ktorým Slovensko čelí. Na strategickej úrovni je potrebné viac pracovať na typológii na zvýšenie poznania rizík a zabezpečiť väčší súlad cieľov a činností FSJ s vyvíjajúcimi sa rizikami ML/FT.

2.2.5. Vnútroštátna koordinácia a spolupráca

108. Slovenská republika vytvorila dobrý základ pre vnútroštátnu koordináciu a spoluprácu v trestných veciach. Medzirezortný expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou (MEKO) je etablovaná skupina pre strategickú koordináciu medzi relevantnými orgánmi. Pod koordináciou MV SR sú súčasťou MEKO nasledujúce orgány: GP SR, SIS, Policajný zbor, Zbor väzenskej a justičnej stráže, Vojenská polícia, Vojenské spravodajstvo, Sekcia boja proti podvodom a analýzy rizík Finančného riaditeľstva SR, Kriminálny úrad finančnej správy, MS SR, MF SR (colná oblasť) a Sekcia civilného letectva Ministerstva dopravy a výstavby.

109. Cieľom MEKO je harmonizovať a zjednodušiť činnosti všetkých policajných, bezpečnostných a spravodajských jednotiek, prokuratúr a kľúčových vládnych orgánov v oblasti boja proti terorizmu a organizovanému zločinu. MEKO zbiera a vyhodnocuje iniciatívy ministerstiev, ďalších orgánov ústrednej štátnej správy, organizácií a inštitúcií, prijíma stanoviská, navrhuje opatrenia a hodnotí ich efektívnosť. Iniciuje legislatívne návrhy a iné regulačné opatrenia na boj proti zločinnosti.

110. MEKO uskutočňuje pravidelné stretnutia a radí Rade vlády SR pre prevenciu kriminality (Rada). Rada zasa predkladá iniciatívy, odporúčania a návrhy na riešenie vznikajúcich trendov, hrozieb alebo ďalších problémov, ktoré zistí MEKO a ďalšie relevantné zainteresované strany. Zástupcovia Rady sa zúčastňujú výročných stretnutí MEKO. Rada schvaľuje všetky stratégie vypracované príslušnými orgánmi v oblasti prevencie kriminality.

111. Na zabezpečenie operačnej spolupráce a koordinácie bola uznesením MEKO z 16. mája 2002 zriadená „*Multidisciplinárna integrovaná skupina odborníkov zameraná na elimináciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti*“ (NES-LP). Po prijatí zákona o AML/CFT v roku 2008 sa rozsah pôsobnosti skupiny rozšíril na oblasť spojenú s ochranou pred financovaním terorizmu. V roku 2017 bol rozsah NES-LP rozšírený na otázky financovania rozširovania ZHN, ale odvtedy sa konalo len jedno cieleňé stretnutie. Komunikácia s MEKO prebieha vertikálne. V prípade zistenia horizontálnych problémov, oznamujú sa MEKO, ktorý informuje príslušnú špecializovanú podskupinu.

112. Riaditeľ FSJ je vedúcim NES-LP, do ktorej patrí NBS, MF SR, Prezídium PZ (protikorupčná jednotka, protidrogová jednotka, jednotka finančnej polície, protiteroristická jednotka a protizločinecká jednotka), Akadémia PZ v Bratislave, KÚFS, MS SR, GP SR, SIS, Vojenské spravodajstvo, ministerstvo hospodárstva (MH SR) a FR SR. Cieľom skupiny je navrhovanie vhodného spôsobu výmeny operatívnych informácií o ML a FT, koordinovanie činností tak, aby nedochádzalo k duplicitě pri riešení jednotlivých prípadov, a predstavovať platformu výmeny operatívnych informácií o prípadoch ML a FT a o podozrivých osobách a firmách.

113. Ako bolo identifikované v analýze zraniteľnosti NHR a reflektované v príslušnej časti AP, orgány sú si vedomé limitov národného koordinačného systému AML/CFT a jeho schopnosti stanoviť a efektívne monitorovať dlhodobé politické ciele, spolupracovať horizontálne a uplatňovať

prijaté strategické rozhodnutia. Predovšetkým je potrebná väčšia miera koordinácie a spolupráce na strategickej úrovni na zabezpečenie efektívnejšieho uplatňovania režimu CFS.

114. Kľúčovými hráčmi v rámci CFT sú protiteroristická jednotka NAKA (PTJ NAKA), FSJ, Slovenská informačná služba (SIS), Vojenské spravodajstvo (VS) a Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry (ÚŠP GP). Tieto subjekty v niekoľkých formách koordinujú a nepretržite spolupracujú v boji proti terorizmu a financovaniu terorizmu. Okrem iného bola zriadená „medzirezortná Expertná skupina na koordináciu výmeny a analýzy informácií a spolupráce v oblasti boja proti terorizmu,“ ktorá sa stretáva najmenej štyrikrát ročne s cieľom posúdiť aktuálne otázky boja proti terorizmu (a financovaniu terorizmu). Táto Expertná skupina hodnotí opatrenia podľa *Národného akčného plánu boja proti terorizmu (2015-2018) (NAP BT)*, ktorý sa pravidelne aktualizuje (každé štyri roky).

115. Na operačnej úrovni vnútroštátnu spoluprácu v oblasti vyšetrovania FT a predbežných operatívnych analýz v predprípravnom konaní uľahčuje od roku 2013 zriadenie Národného bezpečnostného analytického centra (NBAC) ako analytického, komunikačného a kooperačného pracoviska s celoštátnou pôsobnosťou v oblasti bezpečnostných hrozieb. NBAC pozostáva zo zástupcov SIS, Vojenského spravodajstva, Policajného zboru, KÚFS, VZV, Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, Národného bezpečnostného úradu a Úradu vlády SR. AT poukazuje na to, že v štruktúre NBAC nie je FSJ. Pozitívne je, že činnosti NBAC sú niekedy podporované zo strany FSJ, hoci sa jeho zamestnanci nezúčastňujú na rokovaníach. Koordináciu medzi NBAC a FSJ prípadne inou príslušnou zložkou Policajného zboru zabezpečuje zástupca PZ.

2.2.6. Povedomie o rizikách v súkromnom sektore

116. FSJ a NBS oznámili výsledky NHR finančným inštitúciám (FI) a vybraným nefinančným subjektom a profesiám (DNFBP) vykonaním stretnutí a školení na zvýšenie povedomia a zverejnením NHR na svojich webových stránkach.

117. Zainteresované strany súkromného sektora sú vo všeobecnosti o rizikách AML/CFT informované. Toto zvyšovanie povedomia vykonali príslušné orgány vrátane NBS prostredníctvom jej Inštitútu bankového vzdelávania (IBV). IBV v spolupráci s Bankovou asociáciou pre strednú a východnú Európu každoročne organizuje medzinárodnú konferenciu o AML a semináre proti terorizmu v spolupráci s rad Organizácie Spojených národov pre drogy a kriminalitu (UNODC).

118. Počas návštevy na mieste sa zistilo, že školenia IBV sú užitočné väčšinou pre začiatočníkov v oblasti AML/CFT a menej pre pokročilejší a kvalifikovaný personál pôsobiaci v sektore bankovníctva. Sú potrebné sofistikovanejšie školenia pre špecialistov na AML/CFT, ktorí potrebujú špecifické a aktuálne poznatky na riešenie každodenných problémov, ktorým čelia. Ročne sa školení AML/CFT zúčastňuje takmer 3.000, pričom všetci sú osoby z finančných inštitúcií, bez zástupcov sektora DNFBP. Táto skutočnosť vzbudzuje obavy, či sektor DNFBP dostatočne pozná hrozby a zraniteľné oblasti v oblasti AML/CFT a či je pripravený zvládať relevantné problémy.

Celkový záver o IO.1

119. Pri väčšine orgánov sú poznatky o rizikách založené na výsledkoch NHR, takže v ňom zistené nedostatky ovplyvňujú celkové vnímanie a hodnotenie rizík. Prokurátori majú lepšiu znalosť špecifických rizík aj nad rámec NHR a berú ohľad na závažnejšie a aktuálnejšie hrozby, ako je organizovaný zločin, počítačová kriminalita a korupcia. LEA majú relatívne dobrú znalosť rizík v oblasti FT, kým ostatné orgány majú o nich len všeobecné povedomie. V prípade orgánov dohľadu znalosť rizík ML/FT do istej miery vychádza aj z výsledkov ich činnosti vykonávanej v rámci dohľadu, výmeny informácií so zahraničnými orgánmi dohľadu, nadnárodného hodnotenia rizík na úrovni EÚ a v prípade FSJ aj z počtu a obsahu hlásení NOO. Existujúce výnimky z uplatňovania CDD aj zdokonalené a zjednodušené opatrenia vyplývajúce zo zákona o AML/CFT sú založené na riziku, no nie sú úplne podložené NHR. Prevažná väčšina FI a DNFBP výnimky a zjednodušené opatrenia CDD neuplatňuje. Ciele a činnosti príslušných orgánov sú v súlade s vyvíjajúcimi sa vnútroštátnymi politikami a plánmi, hoci príslušným dokumentom chýba štruktúra, a v niektorých prípadoch aj

vykonateľnosť. Príslušné slovenské orgány majú potrebné mechanizmy na spoluprácu a koordináciu na úrovni operačných politík v boji proti ML/FT, no potrebné je väčšie úsilie v oblasti koordinácie politík pri implementácii CFS. FSJ a NBS vo veľkej miere zabezpečujú, aby FI a DNFBP boli oboznámené s výsledkami NHR tým, že tieto informácie zverejňujú na svojich webových sídlach a uskutočňujú stretnutia a školenia na zvýšenie informovanosti.

120. Slovenská republika je hodnotená ako krajina so strednou („*moderate*“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.1.

KAPITOLA 3. PRÁVNÝ SYSTÉM A OPERATÍVNE PROBLÉMY

3.1 Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Kľúčové zistenia

Bezprostredný výsledok 6

1. Slovenská legislatíva poskytuje LEA a FSJ adekvátnu právnu základňu na zbieranie a využívanie finančného spravodajstva vnútroštátne aj na medzinárodnej úrovni. Jediným písomným pokynom na vykonávanie finančného vyšetrovania na policajnej úrovni je Metodické usmernenie vydané Prezídium Policajného zboru v roku 2017.
2. LEA, ktoré vo väčšej miere využívajú finančné spravodajstvo, sú Jednotka finančnej polície NAKA a OPM NAKA, zatiaľ čo využívanie finančného spravodajstva inými zložkami Policajného zboru je minimálne. Absencia registra bankových účtov spolu s chýbajúcim registrom KUV boli uvedené ako najväčšie výzvy pri vykonávaní finančnej analýzy. Aj keď určité pozitívne výsledky boli dosiahnuté, celkovo výstupy FSJ nie sú zo strany LEA úspešne využívané v prípadoch týkajúcich sa ML. SR má slabé výsledky tak vo vyšetrovaniach ML vykonávaných na základe odstupovaných informácií FSJ, a všeobecnejšie aj vo využívaní finančného spravodajstva a iných relevantných informácií na získavanie dôkazov a sledovanie príjmov z trestnej činnosti súvisiacich s ML. LEA však využívajú súbory spravodajských informácií na vyšetrovanie predikatívnych trestných činov.
3. Zatiaľ čo analytici FSJ, s ktorými sa hodnotitelia stretli, mali dostatočné znalosti a sú schopní vypracovať komplexnú analýzu, na úrovni FSJ nie je dostatočné koherentné riadenie, ktoré by umožnilo ich činnosti zefektívniť. Vo väčšine prípadov sa produkty FSJ orgánmi vynucovania práva v ML prípadoch úspešne nevyužívajú. V lepšom prípade ich LEA využijú na vyšetrovanie iných trestných činov ako ML.
4. Systém odstupovania informácií FSJ rozptyľuje jej zdroje do menej relevantných prípadov, ktoré často nesúvisia s ML. Má to negatívny vplyv na kvalitu analýzy a na operačnú nezávislosť FSJ. Príliš veľa výstupov FSJ je zasielaných na FR SR na využitie na účely daňovej kontroly.
5. Skôr než právne prostriedky a/alebo príležitosti chýba špecializácia LEA na získavanie a využívanie finančných/spravodajských informácií. Útvary NAKA v tomto ohľade nemajú adekvátnu vnútornú spoluprácu a koordináciu a policajti nie sú dostatočne motivovaní na to, aby sa venovali finančnej spravodajskej činnosti. Krajské útvary PZ a iné policajné orgány nepreukázali dostatočné výsledky pri využívaní finančného spravodajstva, a to aj napriek objemu prijatých hlásení od FSJ.
6. FSJ celkovo dostáva primeraný objem hlásení o neobvyklých obchodných operáciách (NOO), hoci ich kvalita je premenlivá. Orgány sa zhodujú na tom, že podávanie hlásení v súvislosti s FT zo strany súkromného sektora je primerané a počet hlásení NOO nepredstavuje významnejšiu záťaž pre prácu FSJ. FSJ už začala zlepšovať spätnú väzbu poskytovanú povinným osobám. V rámci procesu kategorizácie sa takmer 90 % hlásení zaraďuje do vyšších rizikových kategórií, čo nestačí na efektívne stanovenie priorít hlásení NOO.
7. FSJ vykonáva strategickú analýzu len v kontexte výročných správ. Bolo vyvinuté len obmedzené úsilie na zvýšenie povedomia LEA o zisteniach výročných správ s cieľom využiť závery pri ich činnosti.

8. Na medzinárodnej úrovni je FSJ aktívna a pohotová. Od zahraničných náprotivkov nejestvujú nijaké nezodpovedané žiadosti a spätná väzba medzinárodného spoločenstva ohľadom slovenskej FSJ bola všeobecne pozitívna.

9. Pokiaľ ide o FT, výstupy FSJ preskúmavajú príslušné LEA a informácie finančného spravodajstva sa rutine zhromažďujú a využívajú pri vyšetrowaní FT.

Bezprostredný výsledok 7

1. Počet vyšetrowaní a trestných stíhaní za ML rastie, hoci počas celého hodnoteného obdobia LEA a súdna prax nepreukázali, že boj proti činnosti ML bol prioritným cieľom. ML sa analyzuje prevažne spoločne s predikatívnym trestným činom, na ktorý je vyšetrowanie zamerané.

2. Trestné činy ML sú identifikované a vyšetrowané orgánom príslušným na riešenie predikatívnych trestných činov, nakoľko neexistuje špecializovaný LEA pre trestné činy súvisiace s ML. Hodnotitelia konštatujú, že LEA zhromažďujú informácie o predikatívnych trestných činoch v predprípravnom konaní, ale zdá sa, že nie vždy venujú dostatočnú pozornosť identifikácii príjmov a súvisiacich ML aktivitám. V predprípravnom konaní chýbajú lehoty a dostatočné kontroly, čo má za následok zdĺhavosť konaní (najmä z hľadiska časového odstupe medzi momentom spáchania trestného činu a odsúdením zaň).

3. Paralelné finančné vyšetrowania sa od roku 2017 uskutočňujú na základe metodického usmernenia vydaného Prezídium Policajného zboru, ale v praxi sa nevykonávajú systematicky.

4. Od roku 2013 sa počet právoplatných odsúdení za ML zvýšil na celkový počet 58 (94 osôb), pričom väčšina z nich sa vzťahuje na jednoduché majetkové trestné činy, ako sú krádeže áut. Vyskytli sa všetky typy odsúdení za ML (samopranie, legalizácia cez tretie osoby aj autonómna legalizácia), vrátane legalizácie príjmov zo zahraničia. Zatiaľ čo právnické osoby sa údajne často využívajú ako nástroj na účely legalizácie, za ML neboli odsúdené žiadne právnické osoby, pričom sa uvádzajú určité prebiehajúce vyšetrowania.

5. Zdá sa, že výsledok vyšetrowaní a trestných stíhaní ML úplne neodráža riziká krajiny. Vzhľadom na viaceré faktory vrátane zdrojov AT nie je presvedčený, že LEA sú v súčasnosti v takej pozícii, aby dokázali efektívne a včas vyšetrowať a stíhať vysoko-profilové a zložité prípady legalizácie. Aj napriek niekoľkým prezentovaným odsúdeniam za ML v súvislosti s organizovaným zločinom, obchodovaním s ľuďmi a drogami, výsledky sú stále skromné a hmatateľné výsledky pri trestnom stíhaní a odsúdení v prípadoch ML spojených s korupciou neboli vôbec dosiahnuté.

6. Sankcie uložené za trestné činy ML, ktoré pozostávajú hlavne z trestov odňatia slobody a peňažných trestov, sa zdajú byť primerané. Úroveň odrádzajúceho charakteru uložených sankcií odzrkadľuje profil doteraz dosiahnutých odsúdení, čo sú pomerne jednoduché prípady ML. Priemerný trest za ML je 32 mesiacov. AT je presvedčený, že rozšírenie profilu ML na závažnejšie a zložitejšie prípady povedie k uplatňovaniu trestov s viac odrádzajúcim charakterom.

Bezprostredný výsledok 8

1. Časté využívanie predbežných opatrení predstavuje chvályhodný pokrok v rámci celého systému. Nezdá sa však, že by po ňom nasledoval výkon režimu konfiškácie. Z obmedzených informácií poskytnutých hodnotiteľom vyplýva, že konfiškačné opatrenia sú v trestných veciach ukladané zriedkavo, ak vôbec, a nakoniec je reálne odobratý iba zlomok zaisteného majetku

2. Efektívnosť predbežných opatrení uplatňovaných vo finančnom vyšetrowaní je vážne ovplyvňovaná nedostatočnou operatívnou analýzou orientovanou na príjmy v predprípravnom konaní, logistickými a procesnými obmedzeniami u určitých LEA, (zdanlivými) obmedzeniami pri zaistení majetku tretích strán a vysokým dôkazným zaťažením vyžadovaným u niektorých predbežných opatrení.

3. Existujú niektoré postupy, ale nie komplexný a účinný mechanizmus na správu zaisteného

alebo zhabaného majetku a/alebo na jeho predaj, ani neexistuje centralizovaný orgán poverený správou takého majetku, čo má priamy dopad na efektívnosť najmä pri potrebe spravovania zložitejších druhov majetku.

4. Režim cezhraničnej kontroly hotovosti nepreukázal efektívnu uplatniteľnosť na zisťovanie hotovosti/BNI v súvislosti s ML/FT, prepravovaných cez hranice Slovenskej republiky, ktoré predstavujú aj externé hranice EÚ. V tých niekoľkých prípadoch nepravdivého vyhlásenia alebo nepriznania neboli zadržané žiadne aktíva a k dispozícii nie je žiadny mechanizmus na boj proti kuriérom s hotovosťou vstupujúcim cez interné hranice EÚ.

5. Absencia komplexnej a dostatočne podrobnej štatistiky predstavuje prekážku posúdenia výkonnosti a efektívnosti režimu získania zhabaných aktív.

Odporúčané opatrenia

Bezprostredný výsledok 6

1. Všetky LEA zapojené do vyšetřovania ML a trestných činov generujúcich príjmy by mali systematicky skúmať finančný aspekt na: i) ciele zisťovanie prvkov ML a FT; ii) sledovanie pohybu potenciálnych príjmov a iii) identifikáciu ďalších zapojených osôb (napríklad príjemcov obchodných operácií).

2. Špecializácia zainteresovaných LEA v oblasti zberu a využívania finančného spravodajstva by sa mala zvýšiť a príslušníci polície by mali byť viac povzbudzovaní, aby zapájali finančnú analýzu do prípadov ML a prípadov generujúcich príjmy. Prístup do databáz a registrov by sa mal integrovať a posilniť.

3. Personál FSJ by mal byť vhodne motivovaný a FSJ by mala mať zabezpečené stabilné a kompetentné riadenie.

4. FSJ by mala prehodnotiť systém odstupovania informácií, aby sa zabezpečilo zameranie na závažné podozrenia z ML a FT, spolu so zmysluplnou analýzou na podporu operatívnych potrieb LEA. Mali by sa vylúčiť alebo objasniť nejednoznačné ustanovenia o odstupovaní informácií FI, aby sa predišlo potenciálnemu ohrozeniu FSJ z hľadiska požiadaviek na operačnú nezávislosť a mlčanlivosť.

5. Na strategickej úrovni by FSJ mala zvýšiť povedomie verejných orgánov a LEA o jej celkovej činnosti a úlohe v systéme AML/CFT. Strategické analýzy FSJ by sa mali skvalitniť a mali by zhrňať aj typológie ML.

6. Prokuratúra a LEA by mali poskytnúť FSJ účinnú spätnú väzbu s cieľom zvýšiť kvalitu postupovaných informácií a odhaliť oblasti súvisiacich výziev.

7. Mali by sa prijať opatrenia na zlepšenie internej spolupráce a koordinácie jednotiek NAKA pri včasnom získavaní a využívaní finančných informácií/spravodajstva (vrátane vytvorenia systému na riadenie interných požiadaviek).

8. Orgány by mali vykonávať osvetové činnosti (vrátane poskytovania špecifickej spätnej väzby pre povinné osoby s cieľom zvýšiť kvalitu hlásení NOO).

Colné orgány by mali rozšíriť svoje poznanie ML/FT rizík a súvisiacich povinností v predmetnej oblasti a vyvinúť spoľahlivé mechanizmy, ktoré umožnia odhaliť nepravdivé deklarovanie alebo nedeklarovanie prevozu hotovosti a BNI a podozrenia z ML alebo FT (ktoré môžu vzniknúť aj v prípade podania deklarácie).

1. Slovensko by malo zjednodušiť existujúce usmernenia/pokyny pre LEA vypracovaním operačného nástroja špecifickeho pre ML, ktorý by mal:

a. jasne stanoviť, ako by mal každý LEA identifikovať a iniciovať prípady ML v čo najskorších štádiách podozrenia s využitím osvedčených postupov vyšetřovania a koordinovaným spôsobom na

vystopovanie zdrojov a miesta určenia výnosov z trestnej činnosti,

b. zaviesť povinnosť proaktívne vykonávať a koordinovať paralelné finančné vyšetrovania vo všetkých prípadoch, ktoré generujú príjmy, pri dodržaní „zásady sledovania peňazí“, a to v operačnej fáze, aj v prípravnom konaní.

2. Politika vyšetrovania ML by mala zodpovedať rizikám ML, ktorým krajina čelí, ako sa zdôrazňuje v tejto správe a na základe skúmania vzorcov kriminality súvisiacej s ML. LEA by sa mali zamerať na zložitejšie a sofistikovanejšie typy ML, napríklad na prípady zahŕňajúce organizovaný zločin (obchodovanie s drogami alebo s ľuďmi), korupciu a zahraničné predikatívne trestné činy. V prípadoch využívania fiktívnych spoločností by orgány vynucovania práva mali rozšíriť svoje vyšetrovanie o identifikáciu osôb, ktoré schému v konečnom dôsledku ovládajú a majú z nej prospech.

3. LEA by mali mať online prístup do rôznych databáz a nástroje na rýchlú integráciu výsledkov vyhľadávania do analytického výstupu.

4. Orgány mali prijať opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby operačná (predprípravná) fáza vyšetrovania bola orientovaná na príjmy a nebola časovo neobmedzená. Mali by sa zaviesť jasné formálne pravidlá pre vykonávanie vyšetrovania ML v prípravnom konaní a zabezpečiť účinné sledovanie výsledkov.

5. Na účely vypracovania proaktívnejšieho prístupu k vyšetrovaniu a trestnému stíhaniu ML by mali LEA a GP SR predkladať súdom viac prípadov, kde nie je možné presne stanoviť základný trestný čin, ale kde by súdy mohli vyvodiť existenciu predikatívneho trestného činu z uvedených existujúcich faktov a okolností.

6. Potrebná je špecifická, vynúiteľná vnútroštátna operačná politika pre oblasť ML, aby sa zabezpečila väčšia jednotnosť postupov všetkých zúčastnených LEA. Personálu prokuratúry a orgánov činných v trestnom konaní (najmä pracovníkom zodpovedným za trestné činy, z ktorých pochádzajú veľké príjmy) a súdnictvu by sa mali pravidelne poskytovať pravidelné školenia o finančnom vyšetrovaní.

Bezprostredný výsledok 8

1. LEA by sa mali poskytnúť potrebné zdroje (pokiaľ ide o ďalších zamestnancov alebo špecializovanejšie útvary) na vykonávanie rozsiahlych, proaktívnych a efektívnych paralelných vyšetrovaní na účely identifikácie a zaistenia príjmov z trestnej činnosti.

2. LEA by sa malo poskytnúť rozsiahle vzdelávanie na rozšírenie ich vedomostí o možnostiach poskytovaných existujúcim právnym rámcom režimu konfiškácie a preventívnych opatrení (napr. v oblasti zaistenia a konfiškácie týkajúcich sa problematiky tretích strán).

3. Slovenské orgány by mali vyhľadávať legislatívne alebo iné riešenia na efektívne prekonávanie zjavne nadmerne vysokého dôkazného bremena, ktoré je spojené s určitými predbežnými opatreniami v TP (napr. § 425 a nasl.), a to najmä v oblasti konfiškácie týkajúcej sa tretích strán.

4. Orgány by mali prehodnotiť rámec pre prepadnutie/zhabanie majetku a identifikovať prípadné nedostatky, a následne uskutočniť primerané kroky na zabezpečenie odobratia výnosov z trestnej činnosti vo všetkých prípadoch.

5. Treba viesť a udržiavať komplexné štatistiky o výkonnosti a objeme preventívnych opatrení a o režime konfiškácie, ako aj o aktívach, ktoré sa reálne odobrali.

6. Mal by sa zaviesť komplexný mechanizmus na správu a ochranu hodnoty celého majetku, ktorý bol zaistený alebo skonfiškovaný a pri ktorom nepostačujú len samotné úschovné opatrenia, a to pokiaľ možno zriadením centralizovaného orgánu povereného správou takéhoto majetku.

7. Technické nedostatky v zmysle odporúčania 32 by sa mali čo najskôr odstrániť, najmä

pokiaľ ide o nedostatočné právomoci colných orgánov zastaviť alebo obmedziť presuny hotovosti/BNI na prípadné zaistenie dôkazov o ML/FT. Zároveň by sa mali prijať opatrenia na zabezpečenie kontroly nad cezhraničnou prepravou hotovosti (prinajmenšom cez vonkajšie hranice) so zameraním na identifikáciu podozrení z ML/FT a na to, aby Finančná správa prihliadala na identifikované riziká aj v rámci zisťovania pašovania hotovosti a zabavovania nepravdivo deklarovanej hotovosti alebo BNI podľa známych rizík.

121. V tejto kapitole sa posudzujú a hodnotia príslušné Bezprostredné výsledky IO.6-8. Odporúčania relevantné pre hodnotenie efektívnosti v rámci tejto časti sú R.1, R. 3, R.4 a R.29-32.

3.2. Bezprostredný výsledok 6 (Finančné spravodajstvo týkajúce sa ML/FT)

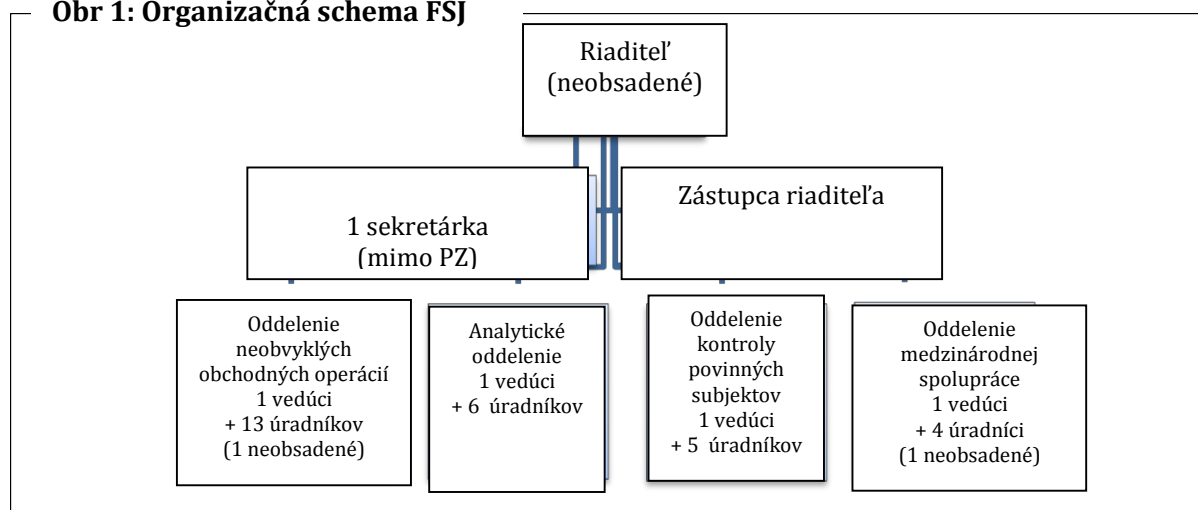
122. Počas väčšiny hodnoteného obdobia bola FSJ Slovenskej republiky súčasťou NAKA. Neexistovalo jasné ohraničenie úrovne rozhodovania medzi FSJ a ostatnými jednotkami NAKA. Táto pozícia FSJ vyvolávala vážne otázky ohľadne nezávislosti FSJ počas predchádzajúceho kola vzájomných hodnotení.

123. Situácia sa zmenila krátko pred návštevou na mieste, v auguste 2019, kedy bola FSJ zaradená pod priamy dohľad Prezidenta Policajného zboru. FSJ sa tým dostala o stupeň vyššie v štruktúre polície so zámerom zvýšiť jej úroveň nezávislosti tým, že má vlastnú rozpočtovú položku a riaditeľ FSJ má právomoc zamestnávať personál na základe vlastného rozhodnutia. Avšak počet zamestnancov FSJ, úroveň ich miezd aj ich hodnoty zostali rovnaké. Pri reštrukturalizácii sa neprihliadalo na nové potreby FSJ z hľadiska potenciálnych ďalších pracovníkov. Vzhľadom na nedávnu reštrukturalizáciu AT nedokázal určiť skutočný vplyv tohto opatrenia na činnosť FSJ.

124. V čase návštevy na mieste mala FSJ 37 pracovných pozícií (vrátane riadiacich), z ktorých bolo obsadených 33. Orgány uvádzali ťažkosti s náborom v dôsledku nedostatočných skúseností policajtov so špecifikami práce FSJ a nízkej motivácie. V posledných rokoch došlo k neobvyklej fluktuácii na pozícií poverených riaditeľov FSJ, čo potvrdzuje absenciu ochranných opatrení v tomto ohľade. V čase návštevy na mieste nemala FSJ vymenovaného riaditeľa od marca 2019.

3.2.1. Využívanie finančného spravodajstva a ďalších informácií

Obr 1: Organizačná schéma FSJ

125. FSJ má ako súčasť Policajného zboru prístup k niekoľkým databázam (DB) prostredníctvom analytického systému NetReveal, ktorý zlučuje: evidenciu vyšetrovacích spisov

(údaje o ukončených a prebiehajúcich trestných prípadoch), obchodný register, register obyvateľov, register bankových účtov spoločností vedený FR SR a údaje zo systému správy dokumentov (DMS). DMS je interne vytvorená a riadená DB, ktorá obsahuje informácie o prípadoch FSJ vrátane hlásení NOO a spontánných hláseniach a žiadostiach o informácie od zahraničných protistrán.

126. NetReveal je úplne odpojený od internetu, externé DB sa naplňajú štvrťročne na serveri FSJ. Ak má v priebehu kontrol analytik podozrenia, že niektoré informácie môžu byť neaktuálne (došlo k zmenám medzi posledným nahrávaním a momentom kontroly), môže vykonať dvojitú kontrolu prehľadom online databázy za pomoci samostatnej pracovnej stanice pripojenej na internet (okrem iného, daňové priznania možno v prípade potreby získať na www.finstat.sk). FSJ nemá prístup k platenej medzinárodnej DB.

127. Okrem uľahčenia vyhľadávania vo viacerých DB na jedno kliknutie je NetReveal vizualizačným nástrojom, ktorý generuje schémy a prepojenia medzi rôznymi subjektmi. Pri vypracovaní analýzy FSJ využíva verejne dostupné zdroje a dáva požiadavky na dodatočné informácie, ak je to potrebné.

128. Okrem NetReveal má FSJ na požiadanie prístup k informáciám z operatívnych prípadov LEA a od povinných subjektov. K operatívnym prípadom LEA sa musí pristupovať osobitne, pretože pred zahájením vyšetrovacej fázy ešte nie sú načítané do záznamového súboru vyšetrovacích spisov. V prípade bánk sa žiadosti o informácie a odpovede na ne zasielajú elektronicky cez rovnaký zabezpečený kanál ako hlásenia NOO. V prípade ostatných povinných osôb komunikácia prebieha klasickou poštou. V prípade, kedy bankové účty podozrivej osoby nie sú známe, keďže neexistuje register bankových účtov, FSJ podáva žiadosti všetkým bankám na Slovensku. To predstavuje ďalšiu záťaž pre prácu FSJ.

129. Právny rámec pre získavanie informácií finančného spravodajstva orgánmi vynucovania práva (LEA) je podchytený zákonom o Policajnom zbore, zákonom o AML/CFT a TZ v závislosti od stupňa konania (pozri aj IO7). Jediným písomným pokynom v oblasti finančného vyšetrovania je Metodické usmernenie vydané Prezidiom Policajného zboru v roku 2017, ktoré však nemožno považovať za dostatočné na pomoc LEA pri vykonávaní efektívnych a systematických finančných analýz a vyšetrovaní. Celkovo je právna základňa pre získavanie informácií finančného spravodajstva na účely vyšetrovania ML primeraná, avšak nie je chápaná a uplatňovaná rovnako.

130. LEA, ktoré viac využívajú finančné spravodajstvo v prípadoch ML a prípadoch s generovaním príjmov, sú Jednotka finančnej polície NAKA a OPM NAKA. Využívanie finančného spravodajstva ostatnými zložkami polície (pozri zoznam v IO7) je minimálne. Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS) rutinne vykonáva finančnú analýzu a prijíma významný počet hlásení zasielaných zo strany FSJ, ale tieto sa využívajú viac na daňové vyšetrovanie ako pre ML.

131. Polícia má priamy prístup, bez predchádzajúceho oznámenia, k niekoľkým registrom a databázam vrátane obchodného registra, registra obyvateľov, evidencie vozidiel, katastra nehnuteľností, registra lodí, registra lietadiel, a registra práv duševného vlastníctva (autorských práv, ochranných známok, patentov, dizajnov a priemyselných práv). Informácie o daňových priznaniach možno získať na základe písomnej žiadosti od zodpovedného orgánu MF SR. Okrem toho sú k dispozícii a využívajú sa medzinárodné údaje z INTERPOLu, EUROPOLu, SIRENE.

132. Čo sa týka finančných informácií, LEA ich môžu získať buď sprostredkované cez FSJ, alebo priamo od FI (v prípade podozrenia na ML alebo daňové trestné činy). V prípade žiadostí podaných FSJ budú poskytnuté len údaje už uložené v DMS. Čo sa týka bankových výpisov a iných finančných informácií, žiadosti sa predkladajú súkromnému sektoru na základe zákona o polícii alebo Trestného zákona v závislosti od stupňa vyšetrovania. Hoci FSJ zo zákona nemôže byť sprostredkovateľom medzi LEA a FI, treba predsa len zvážiť možnosť, že by FSJ získavala finančné informácie pre LEA vo veľmi citlivých prípadoch. V prípade prijatia takejto možnosti, musí byť podporená zodpovedajúcou reguláciou a ochrannými opatreniami na zabránenie akejkoľvek forme zneužitia.

133. Nedostatok týkajúci sa absencie centrálného registra bankových účtov platí aj pre LEA

rovnako ako pre FSJ. Okrem toho LEA prekáža aj oneskorenie, s akým dostávajú potrebné údaje od súkromného sektora, ktoré často prekročí dobu 30 dní, ktorú predpokladá legislatíva. Väčšina LEA má nedostatočný online prístup do DB, pričom neexistujú medzi nimi prepojenia, takže práca LEA je zbytočne neprimerane časovo náročná.

134. Celkovo AT nevidí žiadne prekážky pre LEA pri prístupe k finančnému spravodajstvu a iným informáciám na zozbieranie dôkazov a vedenie trestného konania v prípadoch ML. Zdá sa, že obmedzené výsledky v tomto smere sú spôsobené skôr nedostatočnou informovanosťou a kapacitami LEA (vrátane špecializovaných ľudských zdrojov) pri skúmaní finančných informácií, než nedostatkom právnych prostriedkov a/alebo príležitostí.

3.2.2 Hlásenia NOO prijaté a požadované príslušnými orgánmi

135. FSJ pôsobí ako ústredný orgán, ktorý prijíma, analyzuje, hodnotí a spracúva hlásenia NOO. Počas hodnoteného obdobia FSJ prijala celkom 19.520 hlásení NOO, ktoré vo väčšine prípadov predložili banky. Počet hlásení NOO podaných DNFBP zostáva relatívne nízky. Od roku 2015 možno registrovať celkový klesajúci trend v počte hlásení NOO. Podľa vyjadrení orgánov FSJ nedávno začala poskytovať spätnú väzbu bankám, leasingovým spoločnostiam a prevádzkovateľom hazardných hier ohľadne kvality hlásení NOO, čo môže byť dôvodom zníženia počtu podávaných hlásení vzhľadom na ich prísnejšie filtrovanie. Okrem nižšie uvedených údajov, ktoré sa uverejňujú vo výročných správach FSJ, zvyšku súkromného sektora sa poskytuje len nedostatočná spätná väzba.

Tabuľka 8: Počet hlásení NOO, ktoré podávajú povinné osoby

Povinné osoby	2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019
Banky	3 347	3 343	2 939	3 071	2 550	2 332	1 310
Stavebné sporiteľne	67	34	14	5	3	1	5
Poistenie	148	175	112	65	15	14	11
Cenné papiere	3	20	4	4	9	6	3
Investičné a správckové spoločnosti	38	64	31	48	7	11	4
Zmenárne	0	8	9	5	1	0	4
Platobné inštitúcie, elektronické peňažníctvo	11	7	9	30	29	21	15
Finančný leasing	45	35	27	18	9	9	7
Faktoring, forfaiting	2	1	1	0	0	0	1
Finančný agent, poradca	2	0	0	0	1	0	0
Kasína, hazardné hry	12	3	20	15	2	106	10
Realitní makléri	3	2	0	0	0	0	0
Obchodníci s cennými kovmi / drahými kameňmi	0	0	0	0	0	0	0
Advokáti, notári	16	1	3	8	4	4	0
Pošta	105	108	55	22	3	2	0
Sprostredkovatelia obchodu a služieb	81	127	38	6	3	3	2
Audítori / účtovníci	4	0	1	0	0	0	1
Exekútori	1	0	1	0	0	0	0
Dražby, nájmy	1	0	0	0	0	0	0
Poskytovatelia správckových a podnikových služieb	0	0	0	0	0	0	0
CELKOM	3 886	3 928	3 264	3 297	2 636	2 509	1 373

136. V období rokov 2014-2017 dostala FSJ 341 hlásení NOO od NBS. Orgány vysvetlili, že u väčšiny z nich šlo o výmenu meny v súvislosti s prechodom z národnej meny na euro, pričom dôvodom podozrenia boli relatívne vysoké vymieňané sumy. Keďže neexistuje systém ohlasovania so stanovenou prahovou sumou, NBS tieto prípady nahlásila ako NOO.

Tabuľka 9: Hlásenia NOO prijaté od NBS

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019
Počet hlásení NOO	126	77	79	59	53	69

137. Od bánk dostáva FSJ hlásenia NOO prostredníctvom šifrovanej e-mailovej komunikácie s využitím zabezpečených kanálov, takže prístup k obsahu správy je umožnený len oprávnenému používateľovi. Rovnaký kanál sa využíva aj na žiadosti o dodatočné informácie/odpovede. Všetky informácie získané z hlásení NOO sa uchovávajú v DMS FSJ.

138. Celkovo sa javí, že numericky hlásenia NOO dosiahli relatívne stabilnú a primeranú úroveň. Menej pozitívne je to, že podľa názoru AT je kvalita podozrení vyjadrených v hláseniach nepostačujúca a nezodpovedá rizikám ML, ktorým krajina čelí. V niektorých prípadoch sú podozrenia povrchné a neobsahujú podstatné informácie o podnikoch a vzťahoch medzi podnikmi, alebo sú spojené s chybami v identifikácii klienta. Rizikovým prvkom, ktorý by mohol ovplyvňovať chuť súkromného sektora podávať hlásenia, je príliš široký právny základ na zasielanie hlásení, ako je uvedené pri R29.5. Príkladom je významný počet hlásení NOO zaslaných FR SR a zasielanie hlásení podľa §26 ods. 3 zákona o AML/CFT.

139. Čo sa týka hlásení NOO o FT, FSJ prijala priemerne 96 hlásení ročne s nevýznamnou medziročnou odchýlkou (pozri tabuľku 10 nižšie). Orgány sa zhodujú na tom, že podávanie hlásení v súvislosti s FT zo strany súkromného sektora je primerané a počet hlásení NOO nepredstavuje významnejšiu záťaž pre prácu FSJ. AT s tým súhlasí, keďže hlásenia NOO týkajúce sa FT predstavovali v rokoch 2013 až 2018 menej ako 3 % z celkového počtu hlásení³¹ prijatých zo strany FSJ. Proces analýzy hlásení NOO o FT je podobný postupu uplatňovanému v prípadoch ML opísanému nižšie v časti „operačná analýza“.

Tabuľka 10: Počet hlásení NOO týkajúcich sa FT, ktoré dostala FSJ

Povinné osoby	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Banky	86	59	74	85	130	98
Poistenie	-	5	-	-	-	2
Platobné inštitúcie a elektronické peňažníctvo	-	-	-	3	6	12
Investičné a správcovské spoločnosti	-	-	-	-	2	4
Kasína	-	-	-	-	-	2
Pošta	-	-	-	1	-	-
Sprostredkovatelia obchodu a služieb	2	3	2	2	-	-
Celkom/rok	88	67	76	91	138	118
Spolu (2013 - 2018)				578		

140. Slovensko ako členský štát EÚ zaviedlo systém deklarovania prichádzajúcich a odchádzajúcich transportov hotovosti a BNI cez vonkajšie hranice EÚ u fyzických osôb. Vyplnené formuláre colných vyhlásení, ako aj oznámenia o porušení oznamovacej povinnosti sa predkladajú FSJ každý mesiac, a to do piateho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Pohyb hotovosti alebo BNI poštou alebo nákladnou dopravou nepodlieha povinnosti ohlásenia alebo priznania.

141. Celkový počet vyhlásení o hotovosti je mierny (pozri tabuľku 35 v rámci IO8.3) a nepredstavuje významný zdroj finančných informácií pre FSJ. Vstupné vyhlásenia o hotovosti sú vyššie než výstupné, čo zrejme potvrdzuje názor colných orgánov, že vo väčšine prípadov je účelom prepravy hotovosti hlavne nadobudnutie hnutel'ného majetku (napríklad motorových vozidiel) alebo nehnuteľností.

142. Colné orgány nie sú povinné nahlasovať podozrivý pohyb hotovosti, a preto nepodali FSJ

³¹ Celkový počet hlásení NOO je 19.

žiadne hlásenia NOO. Počas rozhovorov na mieste zástupcovia colných orgánov nepreukázali primeranú úroveň znalostí týkajúcich možného podozrenia z prepravy hotovosti v súvislosti s ML/FT a opatrení, ktoré treba v takýchto situáciách použiť.

143. LEA majú prístup k informáciám uvedeným v hláseniach NOO na základe individuálnych žiadostí adresovaných FSJ. Štatistiky (pozri tabuľku 11 nižšie) preukazujú, že získavanie finančných informácií prostredníctvom FSJ sa pravidelne využíva, väčšinou na získanie údajov zo zahraničia. V poslednej uvedenej situácii sa predmety v žiadosti LEA skúmajú v rámci interného systému FSJ-DMS, a v prípade pozitívneho relevantného výsledku sa tento potom predkladá LEA spolu s odpoveďou od zahraničnej FSJ.

144. V prípade bankových informácií je potrebné poslať písomnú žiadosť všetkým bankám. Pre LEA to zjavne predstavuje problém z hľadiska včasnosti aj z hľadiska analytických kapacít, keďže tieto údaje nie je jednoduché spracovať.

Tabuľka 11: Žiadosti LEA o informácie od FSJ³²

Rok		2013	2014	2015	2016	2017	2018	Všetky roky	
Krajské riaditeľstvá Policajného zboru	Operatívny úsek	0	4	1	4	0	1	10	
	Úsek vyšetrovania	0	5	1	2	2	5	15	
Okresné riaditeľstvá Policajného zboru	Operatívny úsek	1	6	13	1	3	2	26	
	Úsek vyšetrovania	6	6	4	5	6	6	33	
Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce ³³	Národná ústredňa Interpol	8	26	43	69	49	38	233	
	Národná ústredňa Europol	3	20	18	41	60	48	190	
Národná kriminálna a agentúra	Národná jednotka finančnej polície	Operatívny úsek	29	18	15	21	14	15	112
		Úsek vyšetrovania	1	0	0	2	1	1	5
	Národná protikorupčná jednotka	Operatívny úsek	5	2	2	0	0	2	11
		Úsek vyšetrovania	0	0	0	2	1	1	4
	Národná protidrogová jednotka	Operatívny úsek	2	2	0	2	1	4	11
		Úsek vyšetrovania	0	0	0	1	0	0	1
	Národná protizločinecká jednotka	Operatívny úsek	5	1	1	1	0	0	8
		Úsek vyšetrovania	2	0	0	1	1	0	4

³²Údaje za prvých 6 mesiacov 2019 neboli poskytnuté.

³³ Žiadosti odoslané priamo FSJ

	Oddelenie boja proti terorizmu / Národná protiteroristická jednotka	3	0	1	1	2	7	14
--	--	---	---	---	---	---	---	----

Úrad kriminálnej polície	0	1	10	1	1	1	2	16
Úrad inšpekčnej služby	2	0	0	0	0	0	4	6
Generálna prokuratúra Slovenskej republiky	2	2	0	3	0	0	1	8
Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky	0	0	2	0	0	0	0	2
Úrad policajného ataše	0	1	0	0	0	0	0	1
Kriminálny úrad finančnej správy	operatívny úsek	3	0	0	4	8	1	16
	úsek vyšetrovania	0	0	0	1	0	0	1
Spolu	82	100	120	176	157	149	120	904

145. FSJ môže požiadať o odklad operácií, a to na žiadosť orgánu vynucovania práva (LEA) alebo na žiadosť zahraničnej FSJ. V prípade žiadosti o medzinárodnú spoluprácu, ak operácia nie je jasne identifikovaná, FSJ požiada banku o odloženie prvej operácie klienta od istého časového okamihu. Okrem medzinárodnej spolupráce nie sú indikácie o konkrétnych výsledkoch z hľadiska vyšetrovaní ML/FT dosiahnutých po vykonaní odkladu.

Tabuľka 12: Odklady požadované zo strany FSJ

Rok	Počet odložení
2013	72
2014	141
2015	112
2016	196
2017	123
2018	71
2019	63

3.2.3. Operačné potreby podporené analýzou FSJ a zasielanie hlásení

(a) Operačná analýza

146. Operačná analýza sa v rámci FSJ vykonáva na základe Rozkazu riaditeľa FSJ o „Spôsobe vykonávania niektorých ustanovení zákona o AML/CFT“ z roku 2018 (ďalej len metodický pokyn FSJ). Metodický pokyn FSJ stanovuje mechanizmus stanovenia priorit hlásení NOO (tri kategórie v závislosti od rizika) a kroky, ktoré treba vykonať počas vykonávania finančnej analýzy.

147. Prvý analytický stupeň po prijatí hlásenia NOO pozostáva z kontrol vykonaných v DMS na určenie, či už je tam osoba (či už fyzická alebo právnická) registrovaná. Výsledok sa predkladá vedúcemu útvaru hlásení NOO, ktorý rozhoduje o zaradení hlásení NOO do jednej z troch kategórií

A, B, alebo C v závislosti od vlastností prípadu.

148. Kategória A predstavuje hlásenia NOO s vysokým stupňom rizika, kde sa vyžaduje okamžité konanie na úrovni FSJ. Takéto prípady by zahŕňali prebiehajúce alebo skončené trestné konania, riziko transferu finančných prostriedkov do zahraničia, prvky FT, alebo hlásenia NOO súvisiace s falošným ID alebo vyhláseniami klienta, atď. Kategória B predstavuje zvýšený stupeň rizika, týkajúci sa zložitého a vysokého objemu finančných prostriedkov neúmerného vzhľadom na obvyklé obchodné operácie klienta, podozrenia z podvodov s fondmi EÚ, finančných prostriedkov súvisiacich so štátnymi dotáciami, verejným obstarávaním, atď. Kategória C sa týka obchodných operácií s nižším rizikom, kde sa nevyžaduje žiadne okamžité konanie (napríklad odmietnutie vykonania operácie alebo vytvorenia obchodného vzťahu zo strany úverových inštitúcií). Podľa metodického pokynu FSJ sa môžu tieto kategórie kedykoľvek podľa potreby zmeniť, čo sa ale v praxi stáva len zriedka.

149. AT konštatuje, že faktory, na základe ktorých sa stanovuje priorita hlásení NOO, sú všeobecne platné riziká (napríklad odložené obchodné operácie alebo prvky FT), ale nie sú v priamom vzťahu so skutočnými rizikami krajiny. Napríklad indikátory, že politicky exponovaná osoba je zapojená do obchodnej operácie, nevedú k zaradeniu hlásenia NOO do kategórie rizika „A“.

150. Rozhovory na mieste ukázali takéto percentuálne zastúpenie kategórií hlásení NOO: kategória A – 10 %, kategória B – 80 %, kategória C – 10 %, čo dokazuje, že systém nie je veľmi nápomocný pre analýzu FSJ pri koncentrovaní jej pozornosti a zameraní jej zdrojov, keďže 90 % hlásení NOO sa zaraďujú do kategórie vyššieho rizika.

151. Po zoskupení do kategórií nasleduje analytický proces v systéme NetReveal, ktorý do prípadu pridá všetky prvky v ňom obsiahnuté a vytvorí schému vizualizácie. Ak sú potrebné dodatočné informácie, odosielajú sa žiadosti o informácie povinným subjektom a/alebo sa vykoná ďalšie hľadanie v súvislosti s ďalšími prepojenými fyzickými a právnickými osobami. V tejto fáze sa môžu zasielať žiadosti zahraničným FSJ. Po analýze sa vypracuje správa s návrhom ďalších krokov, ktoré treba vykonať: zaslanie LEA na archiváciu na ďalšie použitie.

152. Rovnaký spôsobom sa analytický proces uplatňuje aj pri hláseniach NOO týkajúcich sa FT, ktoré sa doplnia o všetky dostupné informácie a zasielajú sa PTJ NAKA a SIS, a tieto zas zhromaždia informácie finančného spravodajstva od FI alebo prostredníctvom operatívnych prostriedkov (vrátane dohľadu). Na rozdiel od prípadov ML sa zdá, že na Slovensku sa výstupy FSJ vo väčšej miere využívajú v operačnej fáze riešenia FT.

153. AT zistil, že FSJ má k dispozícii kompetentné personálne kapacity a aktívne využíva primerané analytické nástroje na dosiahnutie výsledkov. Avšak aj po postupnej reštrukturalizácii počet zamestnancov FSJ, úroveň ich miezd aj ich hodnoty zostali rovnaké. Na základe toho je FSJ pre ostatných pracovníkov PZ menej atraktívna a neponúka dostatočnú motiváciu na udržanie stávajúcich zamestnancov. Okrem toho sa pri reštrukturalizácii neprihliadalo na nové potreby FSJ z hľadiska potenciálnych ďalších pracovníkov.

154. Slabé výsledky z hľadiska podpory poskytovanej operatívnym potrebám príslušných orgánov vyplývajú z vyššie uvedených nedostatkov, ktoré sú ešte znásobené chýbajúcim koherentným a kompetentným riadením na úrovni FSJ pri usmerňovaní ich činností, aby sa zvýšila ich efektívnosť.

(b) Strategická analýza

155. Ako je uvedené v prílohe PPTK, FSJ by mala vypracovať strategickú analýzu o nových javoch v trestnej činnosti v súvislosti s ML a FT. Avšak v praxi FSJ vykonáva strategickú analýzu len v kontexte výročných správ. AT mal prístup k dvom takým výročným správam (za roky 2016 a 2017) a tam uvedená analýza je chvályhodná. Napriek tomu bolo vyvinuté len obmedzené úsilie na zvýšenie povedomia LEA o zisteniach výročných správ so zreteľom na využitie záverov ich činnosti.

Výročné správy FSJ sa zo strany LEA strategicky nevyužívajú.

(c) *Zasielanie hlásení*

156. FSJ má plnú právomoc poskytovať výsledky svojej činnosti príslušným orgánom. Zasielanie hlásení sa uskutočňuje na základe 4 samostatných ustanovení zákona o AML/CFT. Vzhľadom na zložitý systém zasielania hlásení AT musí opätovne uviesť ustanovenia zákona o AML/CFT spolu s vysvetlením, ako sú jednotlivé ustanovenia premietnuté do praxe.

- i) § 26 ods. 2 písm. b) zákona o AML/CFT sa používa, ak existuje dostatočný stupeň podozrenia/indícií, že bol spáchaný ML alebo predikatívny trestný čin, v takom prípade sa súbor predkladá relevantnému LEA. Tieto hlásenia predstavujú „*vysoký stupeň podozrenia*“ a uvedené sú v tabuľke 13 nižšie.
- ii) § 26 ods. 2 písm. l) zákona o AML/CFT sa používa v prípadoch nízkeho stupňa podozrenia/indícií, ktoré LEA používa na ďalšie konanie.
- iii) § 26 ods. 2 písm. j) zákona o AML/CFT sa používa na informovanie vládnych orgánov v oblasti daní, poplatkov a ciel. Veľký počet hlásení NOO podľa tohto ustanovenia sa zasiela FR SR a v menšom rozsahu KÚFS (pozri tabuľku 14 nižšie).
- iv) Znenie ustanovenia § 26 ods. 3 zákona o AML/CFT je vágne³⁴, v dôsledku čoho nie je možné jasne rozlíšiť, kto je príjemcom, ale orgány ho interpretujú ako relevantné pre hlásenia NOO, ktoré naznačujú zvýšené bezpečnostné riziko vrátane FT. V tomto prípade sa spis zasiela SIS a PTJ NAKA a výnimočne aj Vojenskému spravodajstvu.

157. Aj keď je tento mechanizmus zasielania hlásení v súlade s požiadavkami FATF, je komplikovaný a do istej miery odkláňa pozornosť FSJ od najrelevantnejších prípadov ML, čo má negatívny dopad na efektívnosť. V skutočnosti sa veľké množstvo hlásení NOO zasiela LEA na „*ďalšie konanie*“, čo v kontexte činnosti FSJ znamená nízky stupeň indícií o ML. To isté platí pre zasielanie hlásení podľa ustanovenia § 26 ods. 2 písm. j) zákona o AML/CFT, ktoré sa týka daní. Výsledok je ten, že orgány vynucovania práva (aj LEA) neberú výstupy FSJ vážne, aby bezodkladne zahájili konanie proti ML, a využívajú ich hlavne (ak vôbec) pri vyšetrowaní iných trestných činov. Tento názor potvrdzuje aj fakt, že na základe hlásení od FSJ boli dosiahnuté len dve odsúdenia za ML, zatiaľ čo 22 ďalších bolo použitých pri odsúdení za iné trestné činy.

158. Hlásenia zasielané podľa § 26 ods. 3 zákona o AML/CFT vyvolávajú obavy, keďže znenie tohto odseku nie je presné a vytvára priestor pre rôzne interpretácie. Pre AT zostáva nejasné, ktoré konkrétne štátne orgány, okrem SIS majú podľa neho v prípade podozrenia z FT právo prijímať správy od FSJ, a za akých okolností. Orgány majú problém vysvetliť, ktorá praktická situácia by spustila takéto zasielanie hlásení. Neexistuje metodický pokyn ani písomný postup, ktorý by túto otázku upravoval, najmä pokiaľ ide o rozsah zasielaných hlásení a prijímajúce orgány. Z týchto dôvodov sa AT nazdáva, že uvedený paragraf predstavuje potenciálne ohrozenie operačnej nezávislosti FSJ a môže ohroziť dodržiavanie požiadaviek na mlčanlivosť.

PRÍPAD 1:Odsúdenie dosiahnuté na základe hlásení od FSJ

V júni 2014 dostala FSJ hlásenie NOO od komerčnej banky s podozrením z ML v súvislosti s požiadavkou zahraničnej banky na vrátenie údajne podvodne získaných finančných prostriedkov. Vlastníkmi účtu boli dvaja občania Kamerunu, ktorí dva dni pred odoslaním hlásenia NOO prijali peniaze zo zahraničia, nasledovali výbery na Slovensku a jeden prevod cez internet banking v rámci tretej jurisdikcie. Všetky tieto skutočnosti boli uvedené v

³⁴ FSJ poskytuje všetky informácie a dokumentáciu, ktorú prijala podľa tohto zákona, všetkým štátnym orgánom, ktoré vykonávajú úlohy v oblasti ochrany ústavného systému...

hlásení NOO.

FSJ požiadala o trojdňový odklad akejkoľvek operácie, na ktorú by mohli vlastníci účtu dať príkaz. Bola zmrazená suma vo výške 123 342 eur. Medzitým boli v DB FSJ vykonané všetky kontroly bez podstatného výsledku, keďže o týchto občanoch Kamerunu neboli k dispozícii žiadne predchádzajúce záznamy. Výsledky prehľadávania DB spolu s rozhodnutím o odklade boli

postúpené príslušnému orgánu krajskej polície. LEA okamžite vydali príkaz na zaistenie finančných prostriedkov.

FSJ podala v jurisdikcii sídla zahraničnej banky medzinárodnú žiadosť o informácie. O menej ako dva týždne prišla odpoveď od zahraničnej FSJ a okamžite bola predložená LEA.

V júli 2014 tá istá banka odoslala následné hlásenie NOO obsahujúce rovnakú schému ML, ktoré sa tento krát týkalo občana Egypta. FSJ túto informáciu taktiež postúpila tomu istému LEA.

Po preskúmaní dokumentov prijatých od FSJ začala krajská prokuratúra trestné konanie za legalizáciu príjmov z trestnej činnosti. Bolo zistené, že predikatívnym trestným činom bol podvod spáchaný voči spoločnosti na Ukrajine, kde peniaze boli odoslané do banky v SR a použité podľa uvedeného vyššie. V kontexte trestného konania boli vydané tri žiadosti o vzájomnú právnu pomoc (HU, TUR a NL) (priemerná doba vybavenia je 8 mesiacov). Nakoniec boli v roku 2017 dve osoby odsúdené za ML s uloženým trestom odňatia slobody v trvaní 5 rokov a dvoma deportáciami.

159. V skúmanom období odoslala FSJ 205 až 500 hlásení jednotkám NAKA, pričom v každom z nich išlo o jednu alebo viac NOO. Čo sa týka okresných a krajských policajných jednotiek, prijali 2 486 hlásení na základe NOO. Napriek tomu sa zdá, že tieto jednotky len veľmi zriedka (ak vôbec niekedy) pracujú na vyšetrowaní ML alebo sa zaoberajú finančnou stránkou trestných činov. AT nebol informovaný o žiadnom úspechu dosiahnutom v tomto smere.

160. V období rokov 2013 až 2018 bolo PTJ NAKA a SIS odoslaných celkom 464 hlásení NOO po ich doplnení dostupnými dodatočnými informáciami, ktorými disponuje FSJ. Predstavuje to 80 % z celkového počtu hlásení NOO o FT, ktoré prijala FSJ. V rámci SIS aj PTJ NAKA prechádzajú všetky hlásenia NOO súvisiace s FT kontrolami a v závislosti od ich povahy a počiatočného posúdenia sa prijímajú ďalšie kroky. Jedno trestné vyšetrowanie bolo zahájené na základe hlásení od FSJ, všetky ostatné prípady sa ukončili na operatívnej úrovni. Podľa PTJ NAKA a SIS hlásenia FSJ prispievajú k operatívnej činnosti v súvislosti s osobami podozrivými z FT alebo dopĺňajú prebiehajúce vyšetrowanie ohľadne podozrivých osôb/subjektov.

161. Napriek relatívne vysokému počtu hlásení FSJ o FT väčšina podozrení vychádzala len z odmietnutia založenia účtu bankami pre osoby s prepojením na vysoko rizikové krajiny/regióny alebo na obchodné operácie prepojené s takouto krajinou. Občas boli hlásené čiastočné zhody so zoznamami World-Check (mimo RBR OSN). Len malá časť hlásení NOO spĺňa atribúty závažných podozrení z FT.

Tabuľka 13: Vyšetrowania na základe hlásení FSJ pre LEA³⁵

Rok	NOO	Hlásenia FSJ	Legalizácia príjmov z trestnej činnosti (§ 233)			Iné trestné činy		
			Trestné stíhanie	Obžaloba	Odsúdenie	Trestné stíhanie	Obžaloba	Odsúdenie
2013	3 886	267	7	1	0	27	1	4
2014	3 928	406	65	2	2	67	13	7
2015	3 264	333	23	4	0	31	10	10
2016	3 297	498	31	1	0	33	1	0
2017	2 636	354	53	3	0	28	1	1
2018	2 509	252	34	1	0	17	5	0

162. Slovenské orgány vedú na základe hlásení rôzne druhy štatistík. Ako je uvedené vyššie, vyšší stupeň podozrení z ML je uvádzaný v hláseniach podľa § 26 ods. 2 písm. b) zákona o AML/CFT (pozri tabuľku 13 vyššie). Zasielajú sa však aj iné hlásenia, a to podľa § 26 ods. 2 písm. l) a j) a § 26 ods. 3 zákona o AML/CFT, za ktoré osobitné štatistiky nie sú k dispozícii. Všetky hlásenia (vrátane hlásení podľa §26 ods. 2 písm. b) sú uvedené v tabuľke 14 nižšie.

Tabuľka 14: Zasielanie hlásení na základe prijatých hlásení NOO³⁶:

Orgán/rok	2013	2014	2015*	2016*	2017	2018	Spolu
Národná kriminálna agentúra (NAKA) Prezídia Policajného zboru	540	328	256	281	223	295	1,923
<i>Protiteroristická jednotka</i>	80	79	83	93	69	60	464
<i>Jednotka finančnej polície</i>	419	230	157	174	138	205	1,323
<i>Protikorupčná jednotka</i>	1	0	0	4	2	6	13
<i>Protidrogová jednotka</i>	8	2	0	3	4	15	32
<i>Protizločinecká jednotka</i>	26	14	9	4	2	7	62
<i>Oddelenie preverovania majetku</i>	3	1	2	1	0	0	7
<i>Oddelenie kontroly povinných osôb FSJ</i>	3	2	5	2	8	2	22
Okresné a krajské riaditeľstvá PZ	321	488	378	567	419	313	2,486
<i>Okresné riaditeľstvá PZ</i>	309	431	333	489	369	283	2 214
<i>Krajské riaditeľstvá PZ</i>	12	57	45	78	50	30	272
Ostatné							
<i>Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky(FR SR)</i>	1 636	1 551	1 391	1 361	1 138	980	8 057
<i>Úrad resp. Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prezídia PZ</i>	0	0	2	4	0	3	9

³⁵ Hlásenia zaslané len podľa § 26 ods. 2 písm. b) zákona o AML/CFT (podozrivé konanie/skutok sú lepšie opísané a uvedený je možný trestný čin)

³⁶ Všetky hlásenia od FSJ

Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky	4	1	0	0	3	1	9
Kriminálny úrad finančnej správy(KÚFS)	27	11	11	8	6	12	75
Úrad kriminálnej polície Prezídia PZ	0	3	1	0	2	1	7
Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ (Interpol, Europol, Sirene)	0	0	2	4	0	4	9

* - celkový počet informácií odoslaných Národnej kriminálnej agentúre sa líši od informácií uvedených vo výročnej správe, pretože výročné správy nezahŕňajú protiteroristickú jednotku Prezídia Policajného zboru, Oddelenie preverovania majetku (OPM) a Oddelenie kontroly povinných osôb FSJ

163. Väčšina hlásení FSJ bola odstúpená FR SR - 8 054 hlásení NOO, čo predstavuje viac ako 40 % hlásení NOO (pozri tabuľku 14 vyššie). Informácie získané od FSJ majú významný dopad na rizikové profily daňových subjektov a právnických osôb, na základe ktorých sa tieto subjekty následne vyberajú na daňovú kontrolu alebo miestne zisťovanie (pozri tabuľku 15). Bez toho, aby boli dotknuté výsledky získané vo fiškálnej/daňovej oblasti, AT musí poznamenať, že tieto výsledky sú obmedzené na daňové kontroly (ktoré nespádajú do hlavnej sféry pôsobnosti FSJ v zmysle IO6).

Tabuľka 15: Informácie FSJ používané na účely daňovej kontroly

Rok	Počet informácií prijatých od FSJ	Počet daňových subjektov zahájených kontrol odhalených na základe informácií od FSJ	Miera informácií FSJ, ktorá mala vplyv na rizikový profil subjektu pri začatí daňovej kontroly
2014	1 432	777	54,26 %
2015	1 370	740	54,01 %
2016	1 255	691	55,06 %
2017	1 097	555	50,59 %
2018	927	419	45,20 %
CELKOM	6 081	3 182	52,33 %

164. Len okrajový počet hlásení FSJ pre FR SR sa skutočne zasiela KÚFS, ktorý je orgánom FR SR činným v trestnom konaní (pozri tiež analýzu v rámci IO7). Orgány tvrdia (a AT nemá dôvod neveriť), že ako súčasť špecializovaných trojstranných tímov „Daňovej kobry“ (odborník na dane, vyšetrovateľ Policajného zboru, dozorujúci prokurátor) FR SR využíva informácie od FSJ (finančné operácie firemných subjektov, informácie o fiktívnych spoločnostiach vedených tzv. „bielymi koňmi“) na vyšetrovanie závažných daňových zločinov. Menej výsledkov bolo hlásených o vyšetrovaniach ML s príjmami pochádzajúcimi z daňových trestných činov, ktoré by prispeli k efektívnosti podpory poskytovanej FSJ príslušným orgánom v rámci och operatívnych potrieb.

165. Slovenské orgány tvrdia, že v praxi pri vykonávaní daňových kontrol FR SR neodhaľuje ani neinformuje subjekt o predchádzajúcom hlásení FSJ. Napriek tomu nie je jasné, či sú požiadavky dôvernosti vo všetkých prípadoch dodržané a ako sa rieši potenciálne riziko prezradenia. AT nedostal žiadne hodnotenie rizík ani opatrenia na zníženie rizika prijaté v tejto oblasti.

166. Kvalita hlásení od FSJ je rôzna, pričom väčšina zástupcov LEA nepovažuje kvalitu hlásení FSJ za takú, aby sa na základe nich mohlo spustiť vyšetrovanie ML, alebo aby mohli byť inak efektívne využité na finančné vyšetrovanie. V niektorých prípadoch sa informácie od FSJ využívajú na vyšetrovanie iných trestných činov.

167. Na základe uvedeného je potrebné brať toto vyjadrenie s rezervou, keďže inak príslušné LEA preukázali len obmedzenú chuť vyšetrovať prípady ML a vo všeobecnosti vykonávať finančné vyšetrovanie. Len jednotka finančnej polície NAKA a protizločinecká jednotka sa nazdávajú, že hlásenia FSJ podávané na základe hlásení NOO sú kvalitné a znamenajú vyšší počet prípadov ML, hoci v tomto smere nie sú k dispozícii žiadne štatistiky. Ostatné LEA považujú FSJ poväčšine za nástroj na získanie údajov o účtoch v zahraničí, prostredníctvom Egmont GROUP alebo iných kanálov FSJ. Inými slovami, kvalita hlásení FSJ predstavuje oblasť na zlepšenie, hoci hlásenia by sa stále mohli využívať na podporu operatívnych potrieb LEA za predpokladu, že budú ochotné a pripravené angažovať sa vo finančných vyšetrovaniach.

3.2.4. Spolupráca a výmena informácií/finančného spravodajstva

168. Neexistujú žiadne prekážky, zákonné ani iné, ktoré by bránili vnútroštátnej a medzinárodnej výmene finančného spravodajstva. FSJ si dokáže vymieňať informácie s vnútroštátnymi LEA (prostredníctvom hlásení a individuálnych požiadaviek) a zahraničnými FSJ. Ak sú informácie potrebné formálne (bud' od FSJ alebo pre FSJ), predkladá sa písomná žiadosť (pozri tabuľku 11 vyššie). Orgány činné v trestnom konaní si vymieňajú informácie na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni na základe zákona o Policajnom zbore, zákona o SIS, ako aj na základe rámca EÚ.

169. Hodnotiaci tím dospel k záveru, že všetky príslušné orgány vrátane LEA a finančných orgánov dohľadu sú ochotné zdieľať informácie s FSJ a na požiadanie to aj robia. FSJ má široký prístup k vládny databázam. Zdá sa, že na Slovensku neformálna výmena informácií nie je bežnou praxou.

170. FSJ poskytuje LEA finančné informácie spontánne aj na požiadanie a ak je to potrebné, LEA žiadajú o dodatočné informácie o konečnom užívateľovi výhod a zdroji finančných prostriedkov, keď je potrebné získať ich od zahraničných protistrán. Ako je už uvedené vyššie, finančné informácie poskytované zo strany FSJ domácim LEA sa obmedzujú na DMS. LEA žiadajú FSJ o pomoc, ak je potrebné získať informácie o bankových účtoch mimo Slovenska, prostredníctvom Egmont alebo iných kanálov FSJ. FSJ zbiera v mene zahraničných FSJ rovnaký druh informácií, ako v prípade vlastnej analýzy.

171. Pri zasielaní hlásení má FSJ právomoc rozhodnúť sa, ktorej jednotke NAKA alebo okresnej/krajskej jednotke PZ pošle hlásenie na základe hlásenia NOO. V NAKA ani inde v PZ nie je žiadny jednotný vstupný bod, ktorý by mal prijímať a hodnotiť, kto by mal byť príjemcom, s možnými koordinačnými úkonmi. Podľa orgánov v minulosti boli prípady, kde tie isté osoby/trestnú činnosť vyšetrovali dve rôzne jednotky. Podľa AT potrebuje NAKA a ďalšie jednotky PZ vyššiu úroveň spolupráce a koordinácie pri prijímaní, získavaní, analyzovaní a využívaní finančného spravodajstva.

172. FR SR má dobrú spoluprácu s NAKA pri zdieľaní informácií z databáz a poskytovaní cennej podpory, napríklad prostredníctvom analýzy vypracovanej s použitím počítača analytika. Požiadavky na FR SR sú individuálne, nie sú súčasťou formálneho mechanizmu a počet prípadov, kde takáto spolupráca a výmena informácií prebieha, je do 10 ročne.

173. SIS vypracúva prehľady a analýzy, ktoré sa potom odosielajú PZ vo forme informácií pre ďalšie vyšetrovanie bud' na požiadanie alebo spontánne. Spolupráca s FSJ je hodnotená ako uspokojivá.

174. Na medzinárodnej úrovni sa FSJ javí ako aktívna a komunikatívna (pozri tabuľku 58 v rámci IO2). Nie sú žiadne žiadosti od zahraničných protistrán, ktoré by zostali nezodpovedané a spätná väzba medzinárodného spoločenstva týkajúca sa slovenskej FSJ bola vo všeobecnosti kladná.

175. Medzi LEA zostáva výmena informácií oblasťou, kde je potrebné zlepšenie. Neexistujú žiadne útvary so špecializáciou na ML, horizontálne sa vymieňa málo finančných informácií. S novou organizačnou schémou NAKA sa očakáva, že OPM bude na požiadanie poskytovať finančné profily iným policajným jednotkám, ale z dôvodu zavedenia tejto zmeny len nedávno, pred návštevou na mieste, AT to nemohol posúdiť.

176. Policajný zbor spolupracuje s políciou ostatných štátov, s medzinárodnými policajnými organizáciami, medzinárodnými organizáciami a organizáciami pôsobiacimi na územiach iných štátov, primárne prostredníctvom výmeny informácií (vrátane finančného spravodajstva), výmeny styčných dôstojníkov a inými možnými formami.

177. Platforma NBAC v rámci SIS podporuje výmenu finančného spravodajstva, najmä čo sa týka záležitostí FT. Zástupcovia SIS a ďalších orgánov, s ktorými sme sa stretli na mieste, uviedli NBAC ako nástroj, ktorý zlepšuje spoluprácu a koordináciu. Hoci neboli uvedené žiadne konkrétne prípady spolupráce, čo sa týka výmeny a využívania finančného spravodajstva, možno zdôrazniť, že NBAC je významnejšie pre prípady FT.

178. Komunikácia a koordinácia prostredníctvom spätnej väzby o prípadoch ML zostáva nedostatočná. Spätná väzba o využívaní finančného spravodajstva od LEA pre FSJ a od prokuratúry pre LEA je nedostatočná nato, aby prispela k zlepšeniu kvality produktov analýzy/vyšetrovania. Zlepšenie tohto systému by bolo prínosom pre celý reťazec informovania až po povinné osoby.

Celkové závery o IO.6

179. FSJ a LEA sa nestretávajú so žiadnymi prekážkami v prístupe k finančným spravodajským informáciám a iným informáciám pri vypracúvaní analytických výstupov. Avšak využívanie finančného spravodajstva zo strany LEA je dosť nízke. FSJ dostáva väčšinu hlásení NOO cez šifrované e-maily a následne ich uchováva v ňou vyvinutom DMS. Počet prijímaných hlásení NOO je relatívne stabilný a primeraný. Aj keď informácie, ktoré obsahujú, sú aktuálne, existujú obavy ohľadne kvality podozrení. FSJ má k dispozícii dostatočné personálne kapacity a aktívne využíva primerané analytické nástroje na dosiahnutie výsledkov. Slabé výsledky z hľadiska poskytovanej podpory pre operatívne potreby príslušných orgánov vyplývajú najmä z otázného systému zasielania hlásení a chýbajúceho koherentného riadenia. Hodnotiaci tím dospel k záveru, že všetky príslušné orgány vrátane LEA a finančných orgánov dohľadu sú ochotné zdieľať informácie s FSJ a na požiadanie to aj robia.

180. Slovensko je hodnotené ako krajina so strednou („moderate“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.6.

3.3. Bezprostredný výsledok 7 (Vyšetrovanie a trestné stíhanie ML)

181. Od predchádzajúceho kola hodnotení sa právny rámec pre kriminalizáciu ML významne nezmenil, okrem zmeny, ktorou sa rozsah trestného činu ML v § 233 Trestného zákona rozšíril o príjem z trestnej činnosti (namiesto trestného činu), čím sa preukazuje inkluzívny charakter trestného činu.

3.3.1. Zisťovanie a vyšetrovanie ML

182. Od 4. kola hodnotení Slovenská republika mierne zlepšila svoj právny a inštitucionálny rámec pre vyšetrovania ML. Počet prípadov, kde bolo zahájené trestné konanie, sa zdvojnásobil (369/829), rovnako ako počet obvinených osôb (195/421). Obžaloby sa zvýšili trojnásobne (72/244), zatiaľ čo počet právoplatne odsúdených osôb sa zvýšili v menšej miere. (58/94).

Tabuľka 16: Dynamika vyšetrovaní a trestných stíhaní ML od prechádzajúceho kola hodnotení

	4.	5.
Začatie trestného konania	369	829

Obvinené osoby	195	421
Obžalované osoby (prebiehajúce súdne konanie)	72	244
Odsúdené osoby	58	94

183. Vyšetrovanie na Slovensku pozostáva z niekoľkých etáp. Prvou je predprípravná fáza ktorá spadá pod pôsobnosť (operatívnych) policajných zložiek a KÚFS. Je to vstupná brána pre väčšinu prípadov ML vrátane niektorých hlásení FSJ a obsahuje vyhľadávanie, analýzu finančných informácií, atď.

184. V operačnej (predprípravnej) fáze, v procese vyhľadávania majetku a vypracovania profilov majetku sa analyzujú informácie o bankových účtoch a o hnutel'nom a nehnuteľnom majetku v zmysle zákona o Policajnom zbore. Odborníci, s ktorými sme na mieste robili rozhovory, tvrdili, že tento typ informácií sa nie vždy akceptuje ako dôkaz a má pre vyšetrovateľov len informatívnu povahu. Napriek tomu prebieha zjednocovanie praxe; dňa 23. septembra 2019 Trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu vydalo stanovisko, ktoré umožňuje aby sa opatrenia zavedené pred trestným stíhaním použili ako dôkaz v trestnom konaní.

185. Ak je po operatívnych činnostiach prípad dostatočne podložený, odosiela sa vyšetrovateľovi, ktorý iniciuje formálne trestné vyšetrovanie podľa § 199 ods. 1 TP alebo podľa § 206 ods. 1 TP, ak je páchatel' známy a vznesie sa mu obvinenie. Ak nevyhnutné informácie nepotvrdia prípad v predprípravnej fáze, vec sa ukončí na operatívnej úrovni.

186. Právny rámec zodpovedajúci fáze kriminálneho vyšetrovania sa javí ako primeraný hrozbám, avšak hodnotitelia majú obavy týkajúce sa operatívnej etapy, kde je nedostatočná včasnosť a nedostatočné adekvátne monitorovanie na vyhodnotenie spôsobu, akým polícia globálne efektívne zaobchádza s prípadmi ML pri uplatňovaní zásady „sleduj peniaze“.

187. Na vyšetrovanie trestných činov ML neexistuje špeciálne určený LEA, rieši ich v zásade orgán s pôsobnosťou pre predikatívne trestné činy. Podľa zákona by sa malo vykonať finančné vyšetrovanie na základe všeobecného oprávnenia podľa § 119 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, vo všetkých trestných prípadoch súvisiacich s trestnými činmi, ktoré generujú príjmy, a najmä ktoré by potenciálne zahŕňali trest prepadnutia majetku ako obligatórny trest (§ 58 ods. 2) a 3) Trestného zákona).

188. Na metodologickej úrovni existujú dva hlavné dokumenty, ktoré majú pomáhať policajtom a prokurátorom pri vykonávaní finančného vyšetrovania, a to „*Odporúčania k finančnému vyšetrovaniu pre všetkých okresných a krajských prokurátorov*“ schválené GP SR v máji 2017 a „*Metodické usmernenie*“ vydané Prezidiom Policajného zboru v januári 2017. K nim boli vydané aj ďalšie dokumenty, ktoré majú len malý vplyv na efektívnosť³⁷. V praxi sa finančné vyšetrovanie rutinne nevykonáva - závisí to od konkrétneho LEA a od okolností prípadu.

189. Žiadni príslušníci PZ nie sú špecializovaní na prípady ML a povedomie a znalosti o tom, ako aktívne riešiť paralelné finančné vyšetrovanie sú nerovnomerné a vo všeobecnosti nedostatočné.

³⁷Marec 2015, GP SR - Analýza Posúdenia limitov efektívnosti činnosti prokuratúry v oblasti trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a pri odoberaní príjmov z trestnej činnosti podľa štandardov a odporúčaní MONEYVAL; december 2015, Opatrenie č. 39 generálneho prokurátora z porady generálneho prokurátora konanej v dňoch 9. - 11. decembra 2015, aktualizované 12. septembra 2018 - stanovenie povinností/rámca výkonu vyšetrovaní; január 2017 - „Metodický nástroj finančného vyšetrovania; 30.9.2017 - Zhodnotenie výsledkov tzv. finančného vyšetrovania v trestných veciach, v ktorých Trestný zákon ustanovuje ukladanie trestu prepadnutia majetku ako obligatórneho trestu za roky 2015 - 2016 a súvisiace „Odporúčania k finančným vyšetrovaniam pre všetkých okresných a krajských prokurátorov“; 3.6.2019 - Opatrenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky, ktorým sa v podmienkach prokuratúry implementuje Národné hodnotenie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu v podmienkach Slovenskej republiky za roky 2011 - 2015; Strategické zásady boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia na roky 2019 - 2024; Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia na obdobie 2019 - 2022; Odporúčanie č. 6 z hodnotiacej správy o ôsmom kole vzájomných hodnotení „Praktické vykonávanie a uplatňovanie európskych politík v oblasti predchádzania trestnej činnosti proti životnému prostrediu a boja proti nej“ - Slovenská republika, v podmienkach prokuratúry.

Napriek tomu existujú isté rozdiely medzi rôznymi zložkami PZ a KÚFS v schopnosti a pripravenosti pustiť sa do prípadu ML. Zatiaľ čo Finančná policajná jednotka NAKA a OPM NAKA majú väčšiu ochotu začať alebo podporiť vyšetrowanie ML, ostatní otvorene pripúšťajú, že majú značný problém to urobiť.

Tabuľka 17: Počet vyšetrowaní ML začatých všetkými LEA

ML vyšetrowanie v operačnej fáze	Začatie trestného konania (počet prípadov)	Obvinené osoby	Ukončené trestné stíhanie (počet prípadov)	Obžaloba/počet osôb	Odsúdenie (počet prípadov/osôb)	
2013	62	103	82	128	35	8/11
2014	62	113	63	118	36	8/12
2015	56	125	34	158	56	6/9
2016	60	130	32	118	39	11/23
2017	61	209	94	110	58	15/22
2018	65	149	116	93	20	6/10
06.2019	N/A	40	24	14	4	4/7
Spolu	366	869	419	739	248	58/94

190. V hodnotenom období bolo začatých 366 vyšetrowaní ML na operatívnej úrovni, pričom tento počet vzrástol na 829 na začiatku trestného stíhania a skončil pri počte právoplatných odsúdení 84. Zvýšenie počtu vyšetrowaných osôb po začatí trestného stíhania je spôsobené hlavne: i) pomerne povrchnou finančnou analýzou v počiatkových etapách vyšetrowania a ii) rozšírením prípadov (zadržané osoby, obchodné operácie, trestné činy) v etape trestného stíhania.

191. Na jednotlivých úrovniach Policajného zboru (pozri podkapitoly nižšie) sa nevedú štatistiky ML, preto AT nemal k dispozícii podrobnejšie informácie o vyšetrowaniach vykonávaných konkrétnym policajným orgánom, okrem sporadických a neštruktúrovaných údajov poskytnutých jednotlivo.

192. Hoci príslušníci PZ majú zákonné kompetencie a isté návody na vykonávanie finančných vyšetrowaní, efektívne vyšetrowanie prípadov ML z hľadiska počtu a profilu zostáva obmedzené. Hodnotitelia konštatujú, že LEA sú efektívnejšie pri zbere informácií o predikatívnych trestných činoch, ale zdá sa, že nevenujú dostatočnú pozornosť identifikácii výnosov a súvisiacim ML aktivitám, ML. Aj keď sa vykonávajú finančné vyšetrowania, väčšinou sa zameriavajú na identifikáciu umiestnenia výnosov s cieľom skôr uplatniť preventívne opatrenia než iniciovať potenciálny prípad legalizácie.

193. Na strategickej úrovni hodnotiaci tím nebol presvedčený, že ML dostáva prioritu u ostatných LEA ako trestný čin, ktorý si zaslúži byť trestne stíhaný samostatne, pokiaľ sa vyšetruje predikatívny trestný čin a sú zaistené súvisiace príjmy. Hodnotitelia si všimli určité nedostatky pri spolupráci a koordinácii v priebehu prípadu ML medzi orgánmi vynucovania práva a prokurátormi, ktoré bránia orgánom postupovať rýchlejšie a účinnejšie. Príkladom je obmedzené monitorovanie v predprípravnom konaní chýbajúci mechanizmus na vylúčenie duplicit. Následne sa zdá, že sa premeškávajú rôzne príležitosti na identifikovanie prípadov ML v priebehu vyšetrowania predikatívneho trestného činu.

194. Ďalšou významnou výzvou, s ktorou sa slovenský systém stretáva, je abnormálne dlhý postup na dosiahnutie odsúdenia za ML, najmä ak uvažíme moment spáchania trestného činu a moment právoplatného rozhodnutia súdu. Zdá sa, že to spôsobuje niekoľko faktorov, ktoré boli analyzované v rámci IO7, ale hlavne je to z dôvodu nedostatočnej špecializácie na zaoberanie sa finančnou stránkou trestných činov a absenciou stanovísk a precedensov Najvyššieho súdu, ktoré by zjednotili prax.

Národná jednotka finančnej polície NAKA (ďalej len jednotka finančnej polície NAKA)

195. V praxi sa jednotka finančnej polície NAKA zaoberá väčšinou trestných činov ML. Vyplýva to z troch faktorov: po prvé, jednotka finančnej polície NAKA je poverená trestnými činmi ekonomickej povahy a za také sa považuje ML; po druhé, väčšina prípadov ML má ekonomické zločiny ako predikatívne trestné činy; po tretie, jednotka finančnej polície je hlavným príjemcom hlásení FSJ v rámci NAKA (pozri tabuľky v IO6).

196. 119. Existuje niekoľko spôsobov začatia prípadu ML: i) hlásenia prijaté od FSJ, ii) oznámenia na základe operatívnych a spravodajských činností (vrátane vyšetrovania predikatívnych trestných činov) a iii) po prijatí oznámenia od poškodenej strany.

197. Štatistiky vedené FSJ podľa jednotlivých prijímajúcich LEA ukazujú, že v období 2013-2018 bolo jednotke finančnej polície NAKA zaslaných 1025 oznámení; táto začala len 27 vyšetrovaní ML. Týchto 27 vyšetrovaní obsahuje všetky potenciálne zdroje, ktoré by viedli k zahájeniu prípadu, pričom AT neboli poskytnuté podrobnejšie štatistiky. V každom prípade je výstup z hľadiska vyšetrovaní ML veľmi nízky v porovnaní s vstupom prijatým od FSJ. Na preukázanie existencie prípadov začatých na základe hlásení od FSJ orgány uviedli nižšie uvedený prípad.

Prípad 2: „Prípad Facebook“

Predikatívny trestný čin: Podvod. Páchateľ uviedol do omylu zástupcov spoločnosti obchodujúcej s cennými papiermi pozmenených kontaktných údajov a čísla bankového účtu klienta spoločnosti v mene klienta, objednal predaj podielu vo Facebooku, ktorý sa realizoval, čo mu spôsobilo škodu 78 683 EUR.

Prvok ML: Vlastník a konateľ spoločnosti M - prijal finančné prostriedky, ktoré boli pripísané na bankový účet vyššie uvedenej spoločnosti za podvodný predaj akcií Facebooku vlastnených P. V. a spravovaných spoločnosťou vo výške 78 683 EUR.

Identifikácia prípadu (relevantnosť pre IO.2 a IO.7): Tento prípad bol začatý na základe hlásenia FSJ zo dňa 20.10.2016, v tomto prípade môžeme zdôrazniť spoluprácu finančnej polície s FSJ, keď peniaze boli na účte zadržané podľa zákona o AML ešte pred zaistením peňazí podľa § 95 Trestného poriadku. Počas trestného vyšetrovania boli vykonané utajené úkony, boli vypočúvaní svedkovia, bolo vykonané finančné vyšetrovanie a došlo k zaisteniu a preskúmaniu vecí.

Zaistenie a zmrazenie majetku (relevantnosť pre IO.8): Počas prípravného vyšetrovania bol zaistený majetok, vrátane bankových účtov. V zmysle § 95 boli na účte obvineného zaistené peňažné prostriedky v plnej výške 78,683 EUR.

Stav prípadu: V roku 2019 Okresný súd Bratislava odsúdil jednu osobu za ML a podvod, s trestom odňatia slobody v trvaní 3 roky.

198. Vyšetrovatelia finančnej polície sú povinní identifikovať príjmy z trestnej činnosti a uplatniť dočasné opatrenia. Príslušníci jednotky finančnej polície NAKA na priemernej úrovni poznajú osobitosti finančného vyšetrovania v prípadoch ML (t.j. ktoré môžu byť spáchané osobami so znalosťou z oblasti ekonomiky, práva, daní, ciel, ako aj využívanie „bielych koní“ v prípade právnických spoločností, atď.), ale stále im chýbajú štruktúrovanejšie a hlbšie odborné znalosti, zručnosti a zdroje na efektívne vykonávanie finančnej analýzy a vyšetrovania trestných činov generujúcich príjmy.

199. Na účely nájdenia a zaistenia dôkazov majú príslušníci polície právo uplatňovať obvyklé opatrenia vyšetrovania, napríklad prehliadky osôb a priestorov, zaistenie údajov z PC a iných zariadení. V trestnom konaní sa bankové informácie získavajú na základe písomnej žiadosti odoslanej s predchádzajúcim súhlasom prokurátora. Keďže neexistuje register bankových účtov

(pozri aj analýzu v IO5), policajní úradníci sa obracajú so žiadosťou na všetky banky alebo pobočky zahraničných bánk pôsobiace v Slovenskej republike.

200. V predprípravnom konaní operatívni zamestnanci jednotky finančnej polície NAKA majú právo žiadať informácie od FSJ, ale v prípade bánk zostáva 30-dňové oneskorenie. Takto získané informácie nemôžu byť použité v trestnom konaní, ale len na spravodajské účely.

201. V rámci jednotky finančnej polície NAKA nie sú špecializovaní vyšetrovatelia, ktorí by sa zaoberali prípadmi ML. Táto situácia vytvára významné problémy nielen pre nich, ale „kaskádovým efektom“ aj ostatným zložkám polície, ktoré neformálne považujú jednotku finančnej polície NAKA za „špecializovaný orgán pre vyšetrovanie ML a finančné vyšetrovanie“, ktorý má poskytovať špecializované analýzy a/alebo preberať prípady na vyšetrovanie ML.

202. Hoci policajní úradníci majú zákonné kompetencie a isté návody na vykonávanie finančných vyšetrovaní, AT má obavy vzhľadom na ich uplatnenie v praxi, keďže : i) jednotka finančnej polície NAKA nemá dostatočné zdroje (t.j. včasný prístup k informáciám vrátane DB, vyškolený personál, analytické nástroje, atď.) na vykonávanie finančného vyšetrovania prípadov ML a prípadov s generovaním príjmov a ii) ostatné policajné jednotky nemajú dostatočné vedomosti a povedomie o dôležitosti finančného vyšetrovania, aby adresovali žiadosti jednotke finančnej polície NAKA aspoň v závažných prípadoch s generovaním príjmov v rámci ich pôsobnosti.

Oddelenie preverovania majetku NAKA (ďalej len OPM NAKA)

203. Oddelenie OPM NAKA bolo vytvorené vo februári 2017 ako zložka jednotky finančnej polície NAKA (predtým bolo OPM súčasťou FSJ), čím prispieva k finančnému vyšetrovaniu ML a trestných činov súvisiacich s generovaním príjmov, ako je uvedené vyššie. OPM NAKA má podľa „Interných predpisov Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru“ z roku 2017 úlohu slovenského „*Asset Recovery Office*“ (Úrad vyhľadávania majetku) v zmysle legislatívy EÚ.

204. Od 1. októbra 2019 bolo OPM NAKA priradené k odboru analýzy a podporných činností NAKA na účely poskytovania podpory pre všetky LEA v operatívnej fáze aj fáze trestného konania.

205. Z hľadiska finančného vyšetrovania je hlavnou funkciou OPM NAKA vypracovať „profil majetku“ (alebo „profil aktív“) fyzických alebo právnických osôb, ktoré sú predmetom finančného vyšetrovania. V procese pátrania po majetku a zostavovania profilu majetku sa zisťujú operatívne informácie o bankových účtoch, hnutel'nom a nehnuteľnom majetku. Informácie o profile majetku a informácie o aktívach sú základom získania dôkazov v trestnom konaní na účely zaistenia alebo zhabania majetku.

206. Čo sa týka finančného vyšetrovania nad rámec „*profilu majetku*“, pomoc OPM nie je automaticky k dispozícii všetkým LEA, poskytuje sa len v prípade prítomnosti medzinárodného aspektu a na individuálnej báze, v závislosti od rozhodnutia riaditeľa NAKA. AT nebol presvedčený, že OPM NAKA má dostatočné znalosti a kapacity na aktívne prispievanie k potenciálnym prípadom ML.

207. AT vzal na vedomie vyčlenenie OPM NAKA mimo jednotky finančnej polície a potenciálny prínos k vypracovaniu zmysluplnej finančnej analýzy pre prípady ML a prípady s tvorbou príjmov. Napriek tomu, keďže táto zmena bola vykonaná len niekoľko dní pred návštevou na mieste, v kontexte IO7 tejto jednotke nemožno pripísať body.

Protikorupčná jednotka NAKA, protizločinecká jednotka NAKA, protidrogová jednotka NAKA a Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len jednotka boja proti obchodovaniu s ľuďmi)

208. Tri jednotky NAKA a jednotka boja proti obchodovaniu s ľuďmi sú analyzované spoločne, pretože neboli zistené veľké rozdiely v spôsobe identifikácie a vyšetrovania potenciálnych prípadov ML.

209. Pre začatie vyšetrovania ML platia rovnaké spôsoby ako v prípade jednotky finančnej

polície NAKA (pozri vyššie). Významnou odchýlkou je, že ostatné jednotky NAKA a jednotka boja proti obchodovaniu s ľuďmi dostávajú oveľa menej hlásení FSJ, než jednotka finančnej polície NAKA (pozri tabuľku 14).

210. Finančné vyšetrowanie by sa malo vykonávať vždy, keď okolnosti prípadu naznačujú, že došlo alebo dochádza k ML. V praxi sa finančné vyšetrowanie vykonáva v obmedzenom rozsahu a takmer výlučne sa zameriava na zistenie a sledovanie príjmov z trestnej činnosti na účely zaistenia a zhabania, nie na identifikáciu a začatie potenciálneho prípadu ML.

211. Zástupcovia týchto policajných jednotiek považujú ML za trestnú činnosť, ktorá sa veľmi ťažko dokazuje vzhľadom na veľmi zložité formy legalizácie, keďže sa zdá, že nie sú dostatočne informovaní o všetkých formách ML, a najmä o tých jednoduchších (napr. kde chýba fiktívna zmluva alebo falošné vyhlásenie). „Jednoduché“ prípady ML sa chybné považujú za obyčajnú spotrebu príjmov a nestíhajú sa. Niektoré prebiehajúce vyšetrowania preukazujú, že trestné stíhanie je možné aj bez zjavného prepojenia na predikatívny trestný čin (pozri box nižšie). Avšak nie všetci príslušníci polície súhlasia s týmto názorom, keďže v rámci rozhovorov niektorí z nich uviedli, že sa očakáva zistenie väzby medzi peňažnými prostriedkami a predikatívnym trestným činom.

PRÍPAD 3: PRÍPAD SITINA

Predikatívny trestný čin: Dňa 27.11. 2019 boli obvinené dve osoby z najvyšších kontrolných a riadiacich orgánov spoločnosti T. z výnimočne závažného trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 bod 4 písm. a) TZ a z ML. Obvinení v období rokov 2012 až 2018, napriek získaným vedomostiam o zneužívaní systému hazardných hier v rozpore s pravidlami úmyselne neprijali účinné opatrenia na zabránenie zneužívaniu peňažných vkladov na individuálne účty hráčov vkladných pomocou anonymných bankových kariet Paysafe Card a CardPay vo väčšom objeme a s menšími menovitými hodnotami, čo viedlo k následnému vyplácaniu takýchto vkladov z hráčskych účtov registrovaných hráčov na rôzne iné, ako zatiaľ neidentifikované bankové účty v krajine alebo v zahraničí bez skutočného hrania s produktmi internetového systému hazardných hier eTipos, pričom takto umožnili minimálne v 142 prípadoch vykonať nekontrolovaný prevod financií v súvislosti s anonymnými vkladmi a následné výbery v sume minimálne 27.000.000 EUR, čím konali v rozpore s povinnosťou oznámiť a nahlásiť neobvyklú obchodnú operáciu.

Prvok ML: Zneužitie systému vkladov hotovosti na individuálne hráčske účty vkladané prostredníctvom anonymných bankových kariet Paysafe Card a CardPay.

Identifikácia prípadu (relevantnosť pre IO.7): Prípad zistila protizločinecká jednotka NAKA pri odhaľovaní činností organizovaného zločinu v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Počas vyšetrowania bolo vypočítaných niekoľko zamestnancov lotériovej spoločnosti a boli zaistené účtovné dokumenty a úložiská dát. Súčasne sa vykonáva finančné vyšetrowanie a analyzuje sa minimálne 143 bankových účtov. Priemerná hodnota finančných prostriedkov na zistených bankových účtoch - 27.000.000 EUR.

Zaistenie a zmrazenie majetku (relevantnosť pre IO.8): Prebiehajú prípravy na zaistenie príjmov z trestnej činnosti a zatknutie páchatel'ov.

Stav prípadu: Prípad sa stále vyšetruje a dozoruje ho prokurátor ÚŠP. Prípad preukazuje možnosť stíhať ML bez jasne definovanej predikatívnej trestnej činnosti.

212. ~~Jednotky NAKA nedokážu efektívne identifikovať potenciálne prípady ML, alebo všeobecnejšie vykonávať finančné vyšetrowanie, keďže nemajú špecializovaný analytický personál. Pri vykonávaní finančného vyšetrowania alebo analýzy sú závislé od OPM a od jednotky finančnej polície NAKA. Na druhej strane, z dôvodu obmedzených zdrojov jednotka finančnej polície NAKA vykoná finančné vyšetrowanie na podporu inej jednotky len vtedy, keď existuje dôkaz o významných sumách. Podľa názoru AT je to príliš vysoká požiadavka a odrádza od trestného stíhania všetkých~~

prípadov ML.

213. Vyššie uvedený záver potvrdzujú aktuálne výsledky dosahované jednotkami NAKA v súvislosti s vyšetrovaním ML. Kým protizločinecká jednotka NAKA vykazuje päť a protikorupčná jednotka NAKA jedno vyšetrovanie ML (pozri PRÍPADY 3 a 4), ostatné dve nemajú v tomto smere žiadnu skúsenosť.

PRÍPAD 4: Prípadov „ŽIADATEĽ“

Predikatívny trestný čin: Trinásť fyzických osôb a päť právnických osôb tvoriacich organizovanú skupinu na páchanie aktívnej korupcie a obchodovania s vplyvom.

Skutková podstata a prvok ML: Obvinení sa v roku 2018 v Bratislave a na iných miestach na území Slovenskej republiky spojili na účely páchania trestných činov korupcie prijímaním úplatkov a nepriamej korupcie na Okresnom úrade Bratislava, najmä vo forme falošných mandátnych zmlúv uzavretých podľa § 566 Obchodného zákonníka.

Identifikácia prípadu (relevantnosť pre IO7): Ako súčasť vyšetrovania trestného činu korupcie bolo zistené, že páchatelia prijali úplatky za legalizáciu vo forme mandátnych zmlúv pre niekoľko spoločností, ktoré v skutočnosti nevykonávali žiadnu činnosť. Počas finančného vyšetrovania boli získané dôkazy súvisiace s: bankovými účtami, katastrom nehnuteľností, obchodným registrom, Sociálnou poisťovňou.

Zaistenie a zmrazenie majetku (relevantnosť pre IO 8): Jeden bankový účet zaistený na základe § 95 TP

- doteraz zaistené sumy: 118.500 EUR Hotovosť zaistená pri domových prehliadkach 40.000 EUR

Stav prípadu: prebiehajúce vyšetrovanie **protikorupčnou jednotkou NAKA, dozoruje ÚŠP.**

Kriminálny úrad finančnej správy (KÚFS)

214. FR SR je oprávnené vykonávať správne a trestné konania s právomocou v oblasti daňovej disciplíny. Správne konania možno rozdeliť na colné konania a daňové konania.

215. KÚFS je špeciálnou jednotkou v rámci FR SR, ktorá má právo zisťovať a vyšetrovať trestné činy v oblasti colných a daňových predpisov. Príslušníci KÚFS plnia svoje povinnosti podľa TP a vyšetrojú trestné činy spáchané v súvislosti s porušovaním colných a daňových predpisov.

216. KÚFS môže viesť trestné stíhanie ML len paralelne s predikatívnym trestným činom. Osobitnou vlastnosťou týchto konaní je, že príslušný orgán má právo vymáhať daňové a colné úniky v správnych konaniach (daňových a colných), ktoré predstavujú „škodu“ na účely trestných konaní.

PRÍPAD 5: „SYNOVEC“

Trestné činy (daňové trestné činy) boli spáchané v rokoch 2013-2014, kedy OZS doviezla z Poľska minerálny olej, ktorý sa potom predával na Slovensku ako nafta, s použitím schémy fiktívnych dodávateľov a odberateľov a fyzicky prevádzkovala „falošnú“ čerpaciu stanicu, napríklad pre poľnohospodárske družstvá, ktoré nie sú oficiálnymi benzínovými stanicami, ale ponúkajú aj možnosť čerpania pre fyzické osoby.

Škoda spôsobená štátnemu rozpočtu bola odhadnutá vo výške 23.314.516 EUR (spotrebné dane a DPH).

Prvok ML: Dve z 22 obvinených osôb boli obžalované z ML okrem obvinení za predikatívne trestné činy. Legalizácia pozostávala z využívania príjmov na nadobudnutie nehnuteľností v hodnote viac ako 1.000.000 EUR.

Identifikácia prípadu: Vyšetrovatel' začal trestné stíhanie za trestný čin nezaplatenia dane a poistného (dňa 10.5. 2013), ktorý bol rozšírený na ML (dňa 14. 5.2015). V kontexte finančného vyšetrovania boli vykonané nasledujúce úkony:

- všetky strany podpísali plán spoločného finančného vyšetrovania (KÚFS – NAKA – FSJ) a zostavili sa profily majetku všetkých obvinených osôb. Boli zistené bankové účty obvinených osôb a spoločností nimi riadených celkovo v šiestich bankách a bolo analyzovaných minimálne 50 bankových účtov;
- získali a analyzovali sa informácie z Úradu geodézie, kartografie a katastra SR súvisiace s nehnuteľnosťami zaistenými v trestnom konaní;
- boli vydané žiadosti pre Národnú diaľničnú spoločnosť, Sociálnu poisťovňu, daňové úrady a colné orgány.

-
Bola vyžiadaná vzájomná právna pomoc a poskytnutá zo strany Poľska, Maďarska, Českej republiky, Bulharska, Rumunska, USA.

Zhabanie príjmov a prostriedkov (relevantnosť pre IO.8):

200.000 litrov minerálneho oleja, 12 ťahačov s cisternovými návesmi (prostriedky), 5 áut (odhadovaná hodnota 41.000 EUR), 5 nehnuteľností (odhadovaná hodnota: 1.104.450 EUR), 20 počítačov a notebookov, hotovosť nájdená pri domových prehliadkach (65.705 EUR).

Stav prípadu: V júli 2017 Špecializovaný súd odsúdil dve osoby za ML s kumulovanými trestami (ML plus predikatívne trestné činy) v trvaní 14 rokov a 12 rokov. V marci 2019 odvolací súd rozhodnutie potvrdil.

217. V závislosti od výšky škody a možnosti jej vymáhania príslušným daňovým alebo colným orgánom vyšetrovatelia KÚFS zvažujú, či bol spáchaný trestný čin ML na základe pokynov dozorujúcich prokurátorov.

218. KÚFS dostáva malý počet hlásení FSJ (pozri tiež tabuľku 14) a AT nebol oboznámený so žiadnym prípadom, kde by bolo dosiahnuté odsúdenie za ML na základe jeho práce (pozri PRÍPAD 5). FSJ sa zapojila do vyšetrovania, ale prípad nebol zahájený na základe jej hlásenia.

Úrad kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru (ďalej len kriminálna polícia)

219. Kriminálna polícia vykonáva vyšetrovanie na základe územnej právomoci: podľa miesta spáchania ML, podľa miesta bydliska podozrivej osoby alebo podľa miesta odhalenia legalizácie. Okrem územnej právomoci je hlavné kritérium na určenie vecnej právomoci (útvary Kriminálnej polície okresného riaditeľstva, útvary Kriminálnej polície krajského riaditeľstva alebo NAKA) dané rozsahom ML, resp. sumou získaných príjmov.

220. Kriminálna polícia na okresnej aj krajskej úrovni je dôležitým príjemcom hlásení FSJ. Napriek tomu sa zdá, že uprednostňuje začatie prípadu ML operatívnou prácou, tak, ako v prípade každého iného trestného činu.

221. Finančné vyšetrovanie sa vykonáva podľa Metodického usmernenia, ktoré vydal GP SR, a ktoré vyšetrovatelia Kriminálnej polície bežne považujú len za základné teoretické minimum, ktoré nepostačuje na podporu vedenia finančného vyšetrovania.

222. Celkovo sa finančné vyšetrovanie neoddeľuje od „štandardného“ vyšetrovania a vykonáva ho vyšetrovatel', ktorý nemá osobitné školenie pre AML. V rámci časových limitov, v ktorých sa musí

ukončiť vyšetrovanie predikatívneho trestného činu, považujú vyšetrovatelia Kriminálnej polície za náročné vykonať starostlivé a efektívne finančné vyšetrovanie, ktoré je považované za oveľa časovo náročnejšie na zabezpečenie potrebných dôkazov na dokázanie trestného činu ML. Špeciálnou situáciou sú väzobné prípady, ktoré sa musia spracovať prioritne a včas.

PRÍPAD 6: ML a počítačová kriminalita

Dňa 24.7.2014 komerčná banka zaslala slovenskej FSJ hlásenie NOO na základe podozrivého prevodu peňažných prostriedkov z Ukrajiny na účet zahraničnej fyzickej osoby (pán X) vedený na Slovensku. Operácia sa nevykonala a FSJ zabezpečila jej odloženie o 72 hodín. V priebehu analýzy FSJ zistila aj ďalší bankový účet otvorený na meno iného zahraničného občana, pána Y, spojila všetky údaje a informovala regionálny útvar kriminálnej polície. Hodnota zmrazených peňazí bola 67.161 EUR. V ten istý deň vyšetrovateľ kontaktoval prokuratúru a formálne zahájil vyšetrovanie.

Spustilo sa finančné vyšetrovanie a prokuratúra zaistila celkovú sumu 123.342 EUR (celková suma prostriedkov za dva zistené účty pána X).

Vyšetrovanie ukázalo, že peniaze pochádzali z online podvodov, pričom ukrajinská spoločnosť mala pokyn previesť peniaze splatné v prospech jej obchodných partnerov na účty pána X na Slovensku, Prostredníctvom dožiadania v rámci MLA podvod potvrdili aj ukrajinské orgány, ale na Ukrajine nedošlo k žiadnemu odsúdeniu pred odsúdením za ML na Slovensku.

Páni X a Y odmietajú vypovedať a na základe nepriamych dôkazov súd na Slovensku dospel k presvedčeniu, že peňažné prostriedky pochádzajú z trestnej činnosti a odsúdil ich v roku 2017 za ML (na 5 rokov odňatia slobody a na deportáciu na 15 rokov). Peniaze boli v prípravnom konaní zaistené a vrátené do banky poškodenej osoby (ukrajinskej spoločnosti).

Trestné stíhanie

223. Prokuratúra je štruktúrovaná na Generálnu prokuratúru, krajské prokuratúry (8) a okresné prokuratúry (54). Úrad špeciálnej prokuratúry má pôsobnosť v záležitostiach spadajúcich pod právomoc Špecializovaného súdu, väčšinou súvisiacich s korupciou v širšom zmysle, trestnými činmi poškodzujúcimi finančné záujmy Európskej únie, organizovaným zločinom a trestnými činmi so závažnými škodami (viac ako 6.650.000 EUR). Krajská prokuratúra má územné kompetencie.

224. V praxi prokuratúra preberá prípad ML, keď už ho vyšetruje polícia na základe: i) hlásení od FSJ prijatých policajnými jednotkami, ktoré prešli operatívnou fázou ii) oznámení vyšetrujúceho orgánu na základe operatívnych a spravodajských činností (vrátane vyšetrovania predikatívneho trestného činu) a iii) po prijatí oznámenia od poškodenej strany. Okrem toho môžu prokurátori nariadiť alebo iniciovať trestné stíhanie alebo priamo formálne začať trestné konanie na základe vyhodnotenia vlastných informácií (napr. z médií alebo z analýz vyšetrovaných prípadov...).

Tabuľka 18: Prípady ML podľa úrovne prokuratúry a fázy trestného konania.

Prípady ML – prípravné konanie								
- prehľad podľa úrovni prokuratúr								
Obvinené osoby - § 206 TP								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	Spolu
OP	46	31	18	19	19	105	12	250
KP	20	17	9	8	6	7	2	69
GP/TO	3	0	0	0	0	0	0	3
ÚŠP	13	15	7	5	69	4	10	123
Spolu	82	63	34	32	94	116	24	445
Prípady ML – prehľad podľa úrovni prokuratúr								
Všetky formy, ktorými boli prípady právoplatne ukončené: obvinenie, podmienený odklad, zmier, dohoda o vine a treste								
- osoby -								

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	Spolu
OP	31	37	26	11	19	9	4	137
KP	7	4	16	23	19	6	2	77
ÚŠP	5	5	23	16	30	7	6	92
Spolu	43	46	65	50	68	22	12	306

OP – Okresná prokuratúra; GP/TO – Generálna prokuratúra/trestný odbor; KP – Krajská prokuratúra; ÚŠP – Úrad špeciálneho prokurátora.

225. Hodnotitelia si všimli významný nárast počtu obžalôb z ML, ktorý je však menej viditeľný v počte odsúdení za ML. Zdá sa, že rozdiel medzi počtom obžalôb a odsúdení spôsobujú neprimerane dlhé konania, z dôvodu neistoty, čo sa týka úrovne a kvality dôkazov, ktoré by boli potrebné na presvedčenie súdu o subjektívnom prvku a že finančné prostriedky pochádzajú z určitého trestného činu. Sudcovia majú naďalej prísny výklad trestného činu ML, ako je uvedené nižšie. Hoci nie sú k dispozícii štatistiky, orgány tvrdia, že počet prípadov vrátených súdmi nie je vysoký. Ďalšou výzvou je zjavná neochota stíhať obvinenia z ML v prípadoch zjednodušeného konania (t.j. s dohodou o vine a treste) za predikatívny trestný čin, ako aj striktná interpretácia podstatných prvkov trestného činu, napríklad prvku utajenia.

226. Nie sú žiadne významné rozdiely medzi rôznymi úrovňami prokuratúr a zdá sa, že do prípadov ML sa zapájajú všetky. Od roku 2015 bolo vynaložené konkrétne úsilie zo strany prokuratúry na zameranie sa na ML ako na trestný čin, ktorý treba stíhať ako taký, osobitne od predikatívnych trestných činov. Potvrďuje to niekoľko vyšetrovaní prezentovaných AT, z ktorých niektoré už mali za následok odsúdenie za ML.

Tabuľka 19: Prípady ML podľa fázy (2013-2019)

PRÍPADY ML – Prokuratúra – Odsúdenia								
ROK	2013	2014	2015	2016	2017	2018	30.06.2019	Spolu
Začatie trestného stíhania	103	113	125	130	209	149	40	869
Ukončené trestné stíhanie neznámych páchatel'ov	128	118	158	118	110	93	14	739
Obvinené osoby	82	63	34	32	94	90	24	419
Ukončené trestné stíhanie obvinených osôb	61	632	73	81	75	36	12	400
ženy	3	8	9	3	10	1	0	34
mladiství		2	0	0	0	0	0	2
Počet útokov	46	126	77	88	84	38	31	490
Prerušenie trestného stíhania	106	102	121	105	98	93	16	641
Zastavenie trestného stíhania	24	20	17	24	31	19	6	141
Podmienečné zastavenie trestného stíhania	0	1	0	6	0	2	2	11
Obžaloba/počet osôb	35	36	56	39	58	20	4	248
Právoplatné odsúdenie (prípady/osoby)	8/12	8/11	6/9	11/23	15/22	6/10	4/7	58/94

227. Na úrovni prokuratúry nebol zistený nedostatok materiálnych a ľudských zdrojov pri vyšetrovaní ML. Problémy majú štrukturálnu a horizontálnu povahu v súvislosti s efektívnou realizáciou finančných vyšetrovaní

Tabuľka 20: Počet osôb odsúdených a oslobodených za ML

	ODSÚDENÉ OSOBY	OSLOBODENI A	DĹŽKA KONANIA (priemer v mesiacoch)			
			KP		ÚŠP	
			Prípravné konanie	Súdne konanie	Prípravné konanie	Súdne konanie
2013	11	0	39	5	Nevzťahuje sa	Nevzťahuje sa
2014	12	4	49	43	123	13
2015	9	1	53	13	92	34
2016	23	2	25	13	Nevzťahuje sa	Nevzťahuje sa
2017	22	1	23	19	47	43
2018	10	0	49	35	24	120
30.2019	7	2	40	7,5	44	53
CELKOM	94	10	39,7	19,4	66	52,6

Súdnictvo

228. Sudcovia, s ktorými sme sa stretli na mieste, jednomyselne uvádzali, že právny rámec pre ML je dostatočný na dosahovanie všetkých druhov odsúdení, a že nie je potrebné odsúdenie za predikatívny trestný čin nato, aby sa dosiahlo odsúdenie za ML. Stále je tu však neochota stíhať ML za neprítomnosti konkrétneho predikatívneho trestného činu a využívanie nepriamych dôkazov na potvrdenie mentálneho prvku páchatel'a. Preto neprekvapuje, že počet odsúdení tretích osôb a odsúdení za samostatnú ML je obmedzený, aj keď existujú.

229. Súdnictvo má naďalej striktný výklad ohľadom trestného činu ML a v tomto smere neboli poskytnuté žiadne usmernenia, odporúčania, alebo príklady rozsudkov (precedens). Najvyšší súd údajne žiada o opakovanie niektorých dôkazov získaných po vznesení obžaloby a niektoré dôkazy získané pred obžalovaním sa tiež musia zopakovať (napr. vypočutie svedkov). Pozitívne je, že prebieha zjednocovanie praxe, aj na základe nedávneho stanoviska Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu, ktoré umožňuje, aby sa opatrenia zavedené pred trestným stíhaním použili ako dôkaz v trestnom konaní. Zdá sa, že sudcovia sú ochotní akceptovať rôzne scenáre, pokiaľ by ich o nich presvedčili riadne školenia a príklady prípadov (aj z iných jurisdikcií).

230. Sudcovia tvrdili, že jednou z prekážok pri dosahovaní početnejších a sofistikovanejších odsúdení ML je existujúci rozpor medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, najmä vo vzťahu k vecnému prvku ML. Zostáva nejasné, aký druh akcie by mal vykonať údajný páchatel', aby sa skutok kvalifikoval ako ML. Bol uvedený príklad, v ktorom bola nelegálne získaná nehnuteľnosť predaná a peniaze uložené na bankový účet. Prokuratúra tento prípad interpretovala ako ML, zatiaľ čo polícia a súdnictvo to videlo len ako prípad čistého podvodu.

231. Ďalšou výzvou na úrovni súdnictva je požiadavka jasného rozlíšenia medzi „špinavými peniazmi“ a „legálnymi peniazmi“. Preto v prípade zmiešaných aktív/majetku je ťažké dosiahnuť odsúdenie.

3.3.2. Zhoda vyšetrotaní a trestných stíhaní ML s profilom hrozieb a rizík a s vnútroštátnymi politikami AML

Zhoda s profilom hrozieb a rizík

232. Slovenské orgány nevedú štatistiky o prebiehajúcich vyšetrotaniach ML rozdelené podľa predikatívnych trestných činov, ale keďže jednotka finančnej polície NAKA je orgánom vynučovania práva primárne zapojeným do vyšetrotania ML, odsúdenia sledujú profil predikatívnych ekonomických trestných činov, ako je krádež, podvod (najmä podvod s DPH) a sprenevera. Táto časť

vyšetrení je v súlade s výsledkami NHR, ale nie je úplne v zhode s reálnymi hrozbami ML, ktorým Slovensko čelí.

Tabuľka 21: Prípady ML podľa kategórií predikatívnych trestných činov³⁸

Predikatívna trestná činnosť v prípadoch ML ³⁹								Samostatné
2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	Spolu	
	3		7	1			11	Krádež
	2		1				3	Falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla
	1	1	1	1			4	Podvod
	1	1			1		3	Sprenevera
								Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku
			1				1	Zneužívanie právomoci verejného činiteľa
						1	1	Falšovanie a pozmeňovanie kontrolných technických opatrení na označovanie tovaru
			1	1		1	3	Založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny
Samopranie								
2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	Spolu	
2			1	5	1		9	Krádež
				3			3	Falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla
		1				1	2	Podvod
	1	1					2	Sprenevera
		1	1				2	Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku
			1				1	Zneužitie právomoci verejného činiteľa
				1			1	Nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi
				1			1	Ilegálne obchodovanie
				1		1	2	Falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky
						1	1	Falšovanie a pozmeňovanie kontrolných technických opatrení na označenie tovaru

³⁸ Niektoré prípady sú vykázané vo viacerých riadkoch, pretože vzhľadom na obsah prípadu boli dané osoby odsúdené za rôzne typy ML.

³⁹ Právoplatné odsúdenia

		1	2	3				Založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny
ML cez tretie osoby								
2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	Spolu	
7	6	1	4	3	2		23	Krádež
4	4		2	1			11	Falšovanie a pozmeňovanie identifikačných údajov motorového vozidla
	2	1	1	4	2	1	11	Podvod
		1					1	Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku
						1	1	Falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky
					1		1	Falšovanie, pozmeňovanie a nedovolená výroba kolkových známok, poštových cien, nálepiek a poštových pečiatok
			1	1		1	3	Založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny

233. Zdá sa, že výsledok vyšetrovaní a trestných stíhaní ML pri ostatných trestných činoch generujúcich veľké príjmy neodráža v plnom rozsahu riziká krajiny. Existujú prípady, kedy bolo dosiahnuté odsúdenie za legalizáciu príjmov z trestnej činnosti organizovaných zločineckých skupín. Počet odsúdení za ML v súvislosti s organizovaným zločinom obchodovania s ľuďmi a drogami (najmä s medzinárodným rozvetvením) však zostáva veľmi skromný, zatiaľ čo prípady ML vyplývajúce z krádeže áut štatistikám dominujú. Neboli zistené žiadne sofistikované formy legalizácie, napr. využitie umiestnenia príjmov v zahraničí alebo najímanie profesionálnych jednotlivcov, a preto neboli hlásené žiadne také odsúdenia.

PRÍPAD 7: „Prípad banky“

Zamestnanec komerčnej banky vykonal neoprávnené bankové prevody z účtov klienta (poškodený) v celkovej sume 900.000 EUR. V prvej etape boli peniaze prevedené na účet tretej osoby – otvorený iniciátorom, nasledovali prevody na ďalšie účty vlastnené ďalšími dvoma osobami v rôznych bankách, z ktorých jedna bola tretím páchatelom. Potom prostredníctvom držiteľov týchto účtov vykonali výbery finančných prostriedkov v hotovosti, z ktorých si držitelia účtov ponechali províziu a zvyšok odovzdali páchatelom. Títo páchatelia použili finančné prostriedky na kúpu rôznych tovarov a služieb.

Finančné vyšetrovanie odhalilo všetky dôkazy potvrdzujúce schému obchodných operácií na legalizáciu príjmov, ako aj majetkové pomery všetkých zapojených osôb. Počas domovej prehliadky v rámci vyšetrovania boli zaistené finančné prostriedky v sume 449.100 EUR v hotovosti, ktoré boli následne vrátené poškodenej banke. Traja páchatelia boli odsúdení za ML s nepodmienečnými trestmi odňatia slobody na 8,5 roka (v roku 2015) a 6,2 roka (v roku 2016). Taktiež boli odsúdení na trest prepadnutia majetku.

234. Podvod s DPH je jednou z najväčších hrozieb ML, kedy organizátori týchto trestných činov priamo alebo nepriamo využívajú fiktívnych riaditeľov („biele kone“) a reťazce fiktívnych spoločností. Okrem toho majú tieto javy priame prepojenie na zločinecké skupiny v najväznejších

formách podvodov s DPH v rámci Spoločenstva so zapojením susediacich krajín.

235. Zriadenie jednotky finančnej polície NAKA úzko súvisí s potrebou zvýšenia efektívnosti činností v oblasti boja proti ekonomickým trestným činom, najmä daňovej kriminalite.

Daňové podvody odčerpávajú významné zdroje z hospodárstva, na ktoré sa zameriavajú, a tým prispievajú k následkom, ako je legalizácia príjmov z trestnej činnosti, korupcia a organizovaný zločin. Zákon o obmedzení platieb v hotovosti (2013) sa pokúša brániť vydávaniu fiktívnych dokumentov bez skutočného toku finančných prostriedkov. Vďaka prijatiu tohto zákona majú daňové orgány tiež lepší prehľad o podnikateľských činnostiach a môžu lepšie sústrediť svoju pozornosť na neobvyklé obchodné operácie.

236. Proti žiadnemu daňovému subjektu zapojenému do schémy podvodu s DPH nebolo dosiahnuté odsúdenie za ML. Tabuľka nižšie uvádza prehľad počtu zrušených registrácií DPH z dôvodu, že boli identifikované ako fiktívne právnické osoby zapojené do schém podvodov s DPH.

Tabuľka 22: Zrušené registrácie DPH

ROK	Počet zrušených registrácií DPH podľa § 81 ods. 4) písm. b) zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH
2015	2 355
2016	3 732
2017	3 592
2018	4 167
1.1.2019 – 30.6.2019	1 412
CELKOM	15 258

237. Jeden z príkladov prebiehajúceho závažného karuselového podvodu s DPH, do ktorého bolo zapojených viac ako 100 právnických osôb a 60 podozrivých z rôznych krajín, ktorí (v rokoch 2015-2017) vybrali zo siedmich slovenských bánk hotovosť 162.000. 000 EUR, vzbudzuje vážne obavy týkajúce sa schopnosti orgánov rýchlo reagovať na vynárajúce sa hrozby. Okrem toho v tomto prípade nedošlo k žiadnemu obvineniu, čo len potvrdzuje, že ešte treba riešiť systémové zraniteľnosti v politike AML.

PRÍPAD 8: Prípado ML a daňového úniku

Predikatívny trestný čin: Trestný čin nezaplattenia dane (DPH) spáchaný dvoma páchatel'mi, jeden z nich bol obžalovaný z ML.

Minimálne v rokoch 2017 a 2018 A.B. a J.B. organizovali dovoz veľkých množstiev automobilových pneumatík z Poľska, ktoré predávali koncovým odberateľom na Slovensku prostredníctvom dvoch elektronických obchodov, ktoré prevádzkujú. Toto podnikanie formálne zastrešovali dve spoločnosti s ručením obmedzeným, kde A.B. bol skutočným konečným užívateľom výhod v obidvoch, no formálne ich riadili „biele kone“ – bezdomovci poľského a maďarského pôvodu. Tieto dve spoločnosti nikdy neplnili povinnosti týkajúce sa DPH vyplývajúce z podnikania tu na Slovensku (predaj koncovým odberateľom), pričom dovoz pneumatík z EÚ nepodlieha DPH. Hoci formálne deklarovali DPH na formulári faktúry pre koncového odberateľa, nikdy nebola deklarovaná daňovým úradom a odpočítaná z hrubého príjmu spoločností. Táto schéma umožnila týmto dvom elektronickým obchodom stať sa najlacnejšími dodávateľmi pneumatík naokolo a ich podnikanie sa mohlo rozšíriť vďaka nezaplateniu dane. Doteraz zistená nezaplattená daň je vo výške 601.782 EUR.

Skutková podstata a prvok ML: ML - A.B. previedol od 20.04.2018 do 16.05.2018 prostredníctvom 16 operácií celkovú sumu 206.105 EUR z bankového účtu patriaceho jednej zo spoločností zapojených do schémy daňového úniku na svoj súkromný účet a ďalej sumu rozdelil na rôzne bankové účty registrované na členov jeho rodiny. Existuje silné podozrenie, že príjmy z „podnikania“ A.B. investoval do kúpy nehnuteľností – očakáva sa, že miera ML sa s pokračujúcim vyšetrovaním

rozšíri.

Identifikácia prípadu (relevantnosť pre IO.7): Daňový prípad bol iniciovaný trestným oznámením súkromnej osoby. Prípad ML bol odkrytý v priebehu vyšetrovania. V priebehu finančného vyšetrovania boli získané dôkazy súvisiace s: bankovými účtami – v spolupráci s operatívnymi pracovníkmi KÚFS, katastrom nehnuteľností, obchodným registrom.

Zaistenie a zmrazenie majetku (relevantnosť pre IO 8): 4 bankové účty zaistené na základe § 95 TP– doteraz zaistené sumy: 3.428 EUR, 131 EUR, 79.577 EUR, 129.374 EUR. Hotovosť zaistená pri domových prehliadkach: 87.473 EUR, 570 USD a 3.660.

Jeden novo postavený apartmán zaistený rozhodnutím prokurátora podľa § 461 ods. 2 TP – hodnota 15.676 EUR (náklady na výstavbu, nie trhovú hodnotu). Apartmán bol formálne registrovaný na otca A.B., ale výstavbu financoval A.B. z príjmov z trestnej činnosti – očakáva sa zaistenie viacerých nehnuteľností, keďže sa predpokladá registrácia ich výstavby a vlastníctva príbuznými A.B.

Stav prípadu: prebieha (krajská kriminálna polícia a krajská prokuratúra).

238. Korupcia v širšom zmysle predstavuje v Slovenskej republike stredne vysokú hrozbu. Za obdobie rokov 2013 až 2018 sa uvádza 671 odsúdení za korupciu. Neboli však dosiahnuté hmatateľné výsledky v trestnom stíhaní a odsudzovaní za prípady korupcie spojené s ML a bolo hlásených len veľmi málo prebiehajúcich vyšetrovaní. Orgány tvrdia, že „úplatky boli platené v hotovosti alebo dokonca bankovým prevodom, ale bez snahy ukrývania prostredníctvom fiktívneho úkonu“, čo len preukazuje vysokú úroveň dobrovoľne prijatej prahu v prípadoch ML („skryvanie prostredníctvom fiktívneho úkonu“) a obmedzenia pri chápaní všetkých foriem trestných činov ML. Ďalšia typológia sa týka úplatkov, ktoré sú poskytované vo forme fakturovaných platieb za rôzne fiktívne služby, tovary a činnosti, kde existuje jasná stopa v účtovníctve a bankové záznamy, ale u ktorých vyšetrovatelia potrebujú dlhšiu časovú dobu na vyšetrovanie.

Zhoda s národnými politikami AML

239. Na strategickej úrovni boli orgánmi prijaté kroky na podporu ML ako jednej z najvyšších priorít pre orgány činné v trestnom konaní.

240. V máji 2019, po prijatí NHR, vláda prijala AP boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu šírenia zbraní hromadného ničenia na roky 2019-2022, ktorý obsahuje „úlohy“ a „odporúčania“ pre kľúčové zainteresované strany v oblasti AML/CFT vrátane MV SR, MF SR, MS SR a GP SR a NBS. Niektoré „úlohy“ majú veľmi všeobecný charakter, napríklad znižovanie miery spoločenskej akceptovateľnosti v oblasti generovania nelegálnych príjmov a ich umiestňovania v legálnej ekonomike, kým iné sú konkrétnejšie, napríklad realizovanie plnohodnotného proaktívneho paralelného finančného vyšetrovania a zintenzívnenia školení poskytovaných pracovníkom LEA v tomto smere.

241. AP odporúča LEA posilniť využívanie spravodajských poznatkov s cieľom identifikácie príjmov z trestnej činnosti počínajúc od najranejších štádií a pripraviť operatívne postupy na vyšetrovanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti. GP SR by mala pomáhať identifikovať a vyvinúť príslušné typológie najčastejšie zneužívaných sofistikovaných schém právnických osôb s dôrazom na cezhraničný aspekt.

242. V rámci realizácie AP dňa 3.6. 2019 generálny prokurátor prijal vlastné „Opatrenie generálneho prokurátora na realizáciu NHR“. Opatrenie podrobne rozpracovalo každú úlohu AP týkajúcu sa prokuratúry. Tento dokument obsahuje úlohy, ktoré GP SR vykonáva autonómne, ale určuje aj opatrenia a spôsoby zaistenia kľúčových úloh v situácii, kde GP SR je len v pozícii spolupracujúceho subjektu.

243. AT oceňuje orgány za prijatie Akčného plánu a ostatných politických dokumentov, ktoré svojím obsahom preukazujú uvedomovanie si nedostatkov a výziev existujúcich v súvislosti s

efektívnym vyšetrovaním a trestným stíhaním prípadov ML. Napriek tomu v čase návštevy na mieste zostával na úrovni politiky, bez viditeľného vplyvu na výsledky.

244. Okrem AP, a ako výsledok NHR, boli v roku 2019 prijaté „Strategické princípy boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a rozširovania zbraní hromadného ničenia na roky 2019-2024“, ktoré predstavujú záväzný riadiaci dokument pre všetky orgány štátnej správy.

245. V marci 2015, pred prijatím NHR, GP SR vypracovala „Informačný dokument“ pre generálneho prokurátora o „Posúdení efektívnosti činnosti GP SR v oblasti trestného stíhania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a pri odoberaní príjmov z trestnej činnosti“. Tento dokument zdôraznil väčšinu nedostatkov identifikovaných zo strany AT, napríklad: obmedzené počty školeného personálu a technických nástrojov na zdokumentovanie prípadov ML; nedostatočné systematické využívanie finančného vyšetrovania; chýbajúce dostatočné školenia sudcov a nedostatočnú súdnu prax; nedostatky pri vykonávaní zaistenia majetku v úvodných fázach trestného stíhania, atď. Praktickým výsledkom Informačného dokumentu je prijatie Metodického usmernenia o finančnom vyšetrovaní, vydaného v roku 2017, ako aj akčných plánov koncepcne súvisiacich s ML: akčný plán na boj proti daňovým podvodom, na boj proti terorizmu, na boj proti ilegálnej migrácii.

246. SR zaviedla niektoré politické opatrenia na riešenie korupcie, napríklad Protikorupčnú politiku na roky 2019-2023, ktorú schválila vláda SR v roku 2018, kde sa síce spomína otázka finančných vyšetrovaní, ale chýba v nich odkaz na ML.

247. Hoci AT oceňuje dokumenty a koordinačné porady konané v súvislosti s praktickým zavádzaním efektívnejšieho prístupu pri vyšetrovaní ML, je potrebná vykonateľná osobitná vnútroštátna operačná politika pre ML na zaistenie jednotnejšieho a efektívnejšieho prístupu u všetkých zainteresovaných LEA.

3.3.3. Typy trestne stíhaných prípadov ML

248. V období hodnotenia Slovenská republika dosiahla 94 odsúdení za ML, z ktorých veľká väčšina bola riešená paralelne s predikatívnym trestným činom. Stále existuje neochota stíhať ML za neprítomnosti konkrétneho predikatívneho trestného činu a využiť nepriame dôkazy (*circumstantial evidence*) na dokázanie prvku úmyslu páchatel'a, hoci existuje niekoľko prípadov.

Tabuľka 23: Typy odsúdenia za ML

Rok	(Prípady/osoby)	Samopranie	Autonómna legalizácia	Legalizácia cez tretie osoby
2013	8/11	3	0	8
2014	8/12	3	2	7
2015	6/9	2	4	3
2016	11/23	3	9	11
2017	15/22	8	6	8
2018	6/10	2	2	6
06.2019	4/7	3	1	3
CELKOM	58/94	24	24	46
			94 osôb	

249. Zatiaľ čo právnické osoby sa údajne často využívajú ako nástroj na ML, hodnotitelia si všimli, že za ML neboli odsúdené žiadne právnické osoby. Od zavedenia slovenskej legislatívy o trestnej zodpovednosti právnických osôb boli dosiahnuté početné odsúdenia za ostatné trestné činy, čo nemôže predstavovať pozitívny prvok z hľadiska významu prisúdeného ML voči ostatným trestným činom.

Autonómna legalizácia a legalizácia cez tretie osoby

250. Prípady a rozhovory preukázali, že je možné stíhať autonómne ML aj bez odsúdenia za predikatívny trestný čin. V prípade zahraničných príjmov súdy potvrdzujú, že nie je potrebné stíhať alebo odsúdiť cudzinca za zahraničný predikatívny trestný čin, aby bolo možné osoby na Slovensku obviňovať zo samostatného ML, ak existujú solídne dôkazy o predikatívnom trestnom čine.

251. Počet odsúdení však zostáva nevelký v porovnaní s počtom vyšetrovaní ML, počtom odsúdení za predikatívne trestné činy a celkové riziká krajiny. V praxi sa väčšina autonómnych stíhaní týka ukradnutých áut, kde páchatel' buď zaregistruje vyšší počet ukradnutých vozidiel alebo ponúkne nepravdepodobné zdroje ich nadobudnutia. Slovenské LEA potrebujú posilniť vyšetrovanie sofistikovanejších autonómnych ML, primerane rizikovému profilu krajiny, vrátane zložitejších podvodov s DPH, korupcie a medzinárodného organizovaného zločinu.

252. Na urýchlenie uzavretia otvorených prípadov ML je potrebná kompilácia súdnej praxe za všetky typy doposiaľ dosiahnutých odsúdení za ML ako usmernenie. Je tiež dôležité o týchto prípadových štúdiách informovať prokurátorov.

PRÍPAD 9: Prípad ML cez tretie osoby: Krádež obuvi v Rakúsku

Prvok ML: Jednalo sa o prípad samostatného ML na území Slovenskej republiky, kde v tom čase páchatel' nebol odsúdený za predikatívny trestný čin. Páchatel' získal obuv ako živnostník, pričom si bol vedomý, že pochádza z krádeže 1.837 párov topánok v hodnote 180.000 EUR, ktorá bola spáchaná v Rakúsku. Inej osobe na Slovensku predal 842 párov topánok za 12.500 Eur. 565 párov topánok v hodnote 9.565 EUR bolo zaistených na Slovensku počas prevozu do Českej republiky, kde ich chcel predat'. Na inom mieste na Slovensku mal ukrytých 287 párov topánok až do ich zaistenia.

Súd sa odvolal na priame dôkazy a súvislú reťaz nepriamych dôkazov. Zo subjektívnej stránky súd prehlásil, že páchatel' si nemusí byť vedomý konkrétnej trestnej činnosti, z ktorej vec pochádza. Postačuje však, že si je vedomý skutočností, z ktorých možno prísť k záveru o kriminálnom pôvode vecí, hoci len na základe nekalej konkurencie. Je to konanie spočívajúce v utajení pôvodu tovaru v trestnom čine, ktoré sa pokúša vyzerat' ako zákonné nadobudnutie.

Identifikácia prípadu (relevantnosť pre IO.7): Prípad bol začatý na základe výsledkov operatívnej činnosti vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru. Počas úkonov vyšetrovania kriminálneho spravodajstva s cieľom určiť cezhraničnú povahu trestného činu boli zistené dotknuté osoby. V rámci finančného vyšetrovania vyšetrovateľ získal výpisy z bankových účtov obvinených, ako aj záznamy z katastra nehnuteľností a registra motorových vozidiel a tiež bol určený pohyb finančných prostriedkov.

Na základe žiadosti poskytli rakúske súdne orgány efektívnu právnu pomoc. Uviedli, že vyšetrovanie krádeže zatiaľ nebolo ukončené. Na mieste krádeže obuvi bol zaistený stratený mobilný telefón, na ktorom bola nájdená DNA páchatel'a. Bolo zistené, že ráno po krádeži obuvi už uvedená osoba telefonicky ponúkala predaj obuvi s falošnými dokumentmi a faktúrami. Ako dôkazy sa použili výpovede prevádzajúcich vodičov, kupujúceho obuvi a kontrolujúcich colných úradníkov, ďalšie priznania, dokumenty obuvi, záznamy pohybu vozidiel z hraničných priechodov, výsledky domových prehliadok a prehliadok ďalších priestorov, prepisy realizovanej telekomunikačnej aktivity, SMS správy, e-maily, znalecký posudok v odbore elektrotechnika týkajúci sa notebooku odsúdeného a falošné faktúry a obrazové súbory obsahujúce fotografie a určenie lokalizačných údajov o pobyte poškodenej strany, ako aj výsledky právnej pomoci.

Zaistenie a zmrazenie majetku (relevantnosť pre IO 8): Všetka obuv zaistená na Slovensku počas domových prehliadok a prehliadok ďalších priestorov (tri rôzne miesta/v troch mestách - 842 párov, - 565 párov a 287 párov topánok) bola počas trestného stíhania vrátená poškodenej strane do Rakúska podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku.

Stav prípadu: V roku 2017, rozsudkom Okresného súdu Zvolen, bol obžalovaný R.M. uznaný vinným

zo spáchania pokračujúceho ML, čiastočne v štádiu pokusu. Za vyššie uvedený trestný čin bol R.M. uložený trest odňatia slobody na 4 roky a 6 mesiacov a prepadnutia veci (vrátane prostriedkov použitých na spáchanie trestného činu, napr. notebook, atď.).

Geografické faktory ML a zahraničný prvok

253. Podľa NHR bolo do prípadov ML zapojených 113 slovenských štátnych príslušníkov, čo predstavuje 95,54 % podiel z celkového počtu prípadov ML (spolu 1.165 prípadov, ktoré sa na účel NHR považujú za trestný čin „podielníctva“ - pozri IO7.5), zatiaľ čo cudzinci boli zapojení do 53 prípadov (8,50 %).

254. Z NHR vyplýva, že štatisticky stále prevládajú príjmy generované v Slovenskej republike. V prevládajúcej väčšine prípadov ML bola SR cieľovou krajinou (v 1 059 prípadoch ML, čo predstavuje 90,90 %). Ďalšími cieľovými krajinami boli Ukrajina, Poľsko a Maďarsko. Čo sa týka krajiny pôvodu, SR mala v prípadoch ML najvyššie zastúpenie (63,52 %). Ďalšími krajinami pôvodu boli Nemecko, Rakúsko, Česká republika a Taliansko.

255. Orgány poskytli príklady odsúdenia za ML pri predikatívnych trestných činoch spáchaných v zahraničí (pozri PRÍPAD 5 vyššie). Údaje a štatistiky však ukazujú, že sa zle chápe externý prvok v súvislosti s prípadmi ML. V niektorých prípadoch sa za „externý prvok“ považuje štátna príslušnosť páchatel'a, zatiaľ čo v iných zasa pôvod príjmov. Navyše, v tabuľke 24 nižšie sa berie do úvahy miesto spáchania ML, pričom vzťah k SR v „prípadoch ML spáchaných v zahraničí“ je nejasný.

Tabuľka 24: Regionálne aspekty pôvodu a umiestnenia príjmov z trestnej činnosti (odsúdenia/prípady)

2013-2018		
Miesto spáchania ML	ML – spáchaná na území SR	178
	ML – spáchaná v zahraničí	7
	ML – spáchaná čiastočne v SR a čiastočne v zahraničí	CZ – 2, SK – 15, AT – 3, IT – 2, BG – 1 HU – 2, CH – 1, MT – 1, USA – 1, iné – 35 (nezistené)
	Krajina sa nedá presne určiť	13
Počet zapojených fyzických/právnických osôb zo SR		214/0
Počet zapojených zahraničných osôb		28 CZ – 4, UA – 3, HU – 13, RO – 3, IT – 3, BG – 1, PT – 1, FR – 1, Ine – 5 (nezistené)

256. Je ťažké zmerať vplyv externého prvku v prípadoch ML na Slovensku z dôvodu neúplných údajov a vedených štatistík. Napríklad v tabuľke 25 uvedenej nižšie sú všetky prípady ML za rok pomiešané dohromady a je ťažké prísť k zmysluplnému záveru ohľadne zahraničných príjmov legalizovaných na Slovensku oproti tuzemským príjmom legalizovaným v zahraničí.

Tabuľka 25: Prípady ML členené podľa pôvodu príjmov.

2013-2019 (do 30.6.2019)		
ROK	Krajina pôvodu (krajina, kde boli generované príjmy z trestnej činnosti)	Krajina určenia (krajina, do ktorej boli príjmy z trestnej činnosti nasmerované, v ktorej boli umiestnené alebo legalizované)
2013	2x CZ; 4x SK; 1x AT; 1x IT	7x SK 1x plánované umiestnenie v UA

Objem legalizovaných príjmov	69.515 EUR + presne neurčená hodnota v 3 prípadoch	
2014	2x AT; 5x SK; 1x CZ	8x SK
Objem legalizovaných príjmov	274.261 EUR + presne neurčená hodnota v 1 prípade (1 x motorové vozidlo)	
2015	4x SK; 1x SUI	4x SK; 1x UA
Objem legalizovaných príjmov	EUR968 471	
2016	7x SK; 1x AT; 1x IT; 1x HU; 1x ESP	11x SK
Objem legalizovaných príjmov	1.172.170 EUR + presne neurčená hodnota v 1 prípade (cca 100 motorových vozidiel)	
2017	7x SK; 2x UA; 1x CZ; 2x AT; 3x IT; 1x ESP; 1x USA	15x SK; 1x UA
Objem legalizovaných príjmov	1.693.827 EUR + presne neurčená hodnota v 4 prípadoch (4x mobil, notebook, reťazec bankových operácií)	
2018	4x SK; 1x CZ; 1x AT	5x SK; 1x CZ
Objem legalizovaných príjmov	960.306 EUR + presne neurčená hodnota v 2 prípadoch (3 x motorové vozidlo, cenné známky)	
2019	Kajmanské ostrovy, Čína; Mongolsko; 2x SK; USA; CZ	Poľsko; Čína; UK; 3x SK; USA
Objem legalizovaných príjmov	211.653 EUR + presne neurčená hodnota v 1 prípade (reťazec bankových operácií)	
Spolu	6x CZ; 32x SK; 7x AT; 5x IT; 1x SUI; 1x HU; 2x ESP; 2x UA; 2x USA; 1x Kajmanské ostrovy; 1x Čína; 1x Mongolsko	53x SK; 1x Plánované umiestnenie v UA; 2x UA; 1x CZ; 1x Poľsko; 1x Čína; 1x UK; 1x USA
Objem legalizovaných príjmov	8.350.208 EUR + presne neurčená hodnota v 12 prípadoch (105 x osobné motorové vozidlo, 2 x diely na MV, 4 x mobil, 1 x notebook, známky)	

3.3.4. Účinnosť, primeranosť a odrádzajúci charakter sankcií

257. Sankcie uložené za trestné činy ML pozostávajú hlavne z trestov odňatia slobody. Neboli žiadne odsúdenia právnických osôb za ML, zatiaľ čo za iné zločiny bolo dosiahnutých 15 odsúdení, keďže trestná zodpovednosť právnických osôb bola zavedená v roku 2016.

258. Tresty odňatia slobody uložené za ML sa zdajú efektívne, hoci väčšina odsúdení má za následok tresty na spodnej hranici sadzby (čo potvrdzuje tendenciu stíhať jednoduché trestné činy ML, popísané v 7.2 a 7.3 vyššie). V rokoch 2015-2017 bol pomer medzi vykonanými trestami odňatia

slobody a podmiennečne odloženými trestami 50 %-50 %, zatiaľ čo v rokoch 2013-2014 a 2018 bolo podmiennečne uložených trestov omnoho viac. Doba odňatia slobody je v priemere 30 mesiacov, zatiaľ čo u podmiennečne uložených trestov odňatia slobody (uplatnených v 47 prípadoch vrátane 16 samostatných ML/ML cez tretie osoby) je priemer 33 mesiacov.

259. Doteraz uložené tresty sú primerané, keďže súdy ukladajú vysoké tresty za závažné trestné činy, ako je organizovaná kriminalita a ML, kde obvinené osoby boli odsúdené na 16 a 21 rokov odňatia slobody.

260. Menej pozitívne je, že doteraz uložené peňažné tresty nejavia dostatočne odrádzajúci charakter (priemer 675 EUR), s jednou významnou výnimkou, kde bola uložená pokuta 20.000 EUR (všetky pokuty boli uložené v prípadoch samoprania). Pokuty sú vo všeobecnosti nižšie, než legalizované sumy. Boli uložené aj ďalšie tresty, napríklad zákaz činnosti alebo vyhostenie.

261. Úroveň odrádzajúceho charakteru sankcií je mierna, pričom odzrkadľuje profil doteraz dosiahnutých odsúdení, čo sú pomerne jednoduché prípady ML. Pri iných, závažnejších trestných činoch boli vyhlásené vyššie priemerné tresty: 185 mesiacov za zorganizovanie zločineckých skupín, 71 mesiacov za obchodovanie s omamnými a psychotropnými látkami, 76 mesiacov za nelegálne obchodovanie a pašovanie, 69 mesiacov za falšovanie peňazí. Priemerný trest za ML je obmedzený na 30 mesiacov. AT je presvedčený, že rozšírenie profilu ML na závažnejšie a zložitejšie prípady povedie k uplatňovaniu trestov s viac odrádzajúcim charakterom.

262. Celkovo AT konštatuje, že tresty sú účinné a primerané pre dané trestne stíhané typy ML. Čo sa týka odrádzajúceho charakteru, tresty odňatia slobody by mali byť v súlade so závažnosťou, nebezpečnosťou a dôsledkami spáchaného trestného činu, pričom podmiennečné tresty treba starostlivo zvážiť a zdôvodniť. Pri uložení miernejších trestov odňatia slobody treba zachovať odrádzajúci charakter inými prostriedkami (napr. odrádzajúce pokuty). Niekedy sa spoločne s trestami odňatia slobody ukladajú aj majetkové tresty.

Tabuľka 26: Tresty za samotné ML a/alebo kumulatívne s ostatnými trestnými činmi

Rok	Tresty iné ako odňatie slobody		Tresty odňatia slobody	
	Najvyšší	Najnižší	Najvyšší(mesiace)	Najnižší (mesiace)
2013	PREPADNUTIE (vecí)	-	88	Upustenie od súhrnného trestu a ďalšieho trestu podľa § 44 TZ
2014	PREPADNUTIE (veci-ukradnutého vozidla)	Peňažná pokuta 200 EUR	40	24 (24 podmiennečne)
2015	PREPADNUTIE celého majetku	Peňažná pokuta 20 000 EUR	102	24 (26 podmiennečne)
2016	PREPADNUTIE celého majetku	Peňažná pokuta 300 EUR	156	UPUSTENIE OD TRESTU
2017	PREPADNUTIE celého majetku	Trest odňatia práv alebo vyhostenia	255	UPUSTENIE OD TRESTU
2018	PREPADNUTIE (vecí)	Trest odňatia práv alebo vyhostenia	60	24 (24 podmiennečne)
06.2019	PREPADNUTIE celého majetku	PREPADNUTIE (vecí)	252	96

3.3.5. Použitie alternatívnych opatrení

263. V prípadoch „neprítomnosti“, zlyhania spolupráce zahraničného súdneho orgánu, nezvestnej osoby, úmrtia podozrivého atď. existuje určitý rozsah opatrení, ktoré možno použiť. To isté platí, ak neprebíha trestné stíhanie ML z iných dôvodov (napr. nedostatku postačujúcich dôkazov). V praxi, keď trestný čin ML nemožno zaradiť do obvinenia, orgány vedú trestné stíhanie za iné trestné činy (prednostne predikatívne trestné činy a daňové trestné činy).

264. Krajina uplatňuje aj ďalšie opatrenia trestnej justície, ak nie je možné zabezpečiť odsúdenie za ML. V určitých prípadoch sa použije klasifikácia „podielníctvo“ podľa § 231 TZ ako forma ML, pri ktorej je trestná jednoduchá držba a používanie majetku z trestnej činnosti treťou osobou (inou osobou, ako je páchatel' predikatívneho trestného činu), ktorá si je vedomá tohto pôvodu majetku, a to aj bez ďalšieho úmyslu zakryť alebo zmeniť pôvod majetku. Ako je uvedené v prílohe plnenia technických kritérií (PPTK), jedná sa o bežnejší trestný čin typu nadobudnutia, ktorý sa čiastočne prekrýva s trestným činom ML. Avšak vzhľadom jeho všeobecne obmedzený rozsah sa v praxi „podielníctvo“ považuje za trestnú činnosť s nízkym profilom, ktorá nevedie k závažnejším formám ML ani k väčším objemom majetku z trestnej činnosti.

Tabuľka 27: Odsúdenia za trestný čin „podielníctva“

PODIELNICTVO							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Spolu
Začatie trestného stíhania	64	58	128	29	99	101	479
Ukončené trestné stíhanie neznámych páchatel'ov	33	33	29	35	32	31	193
Obvinené osoby	216	161	117	78	83	74	729
Ukončené trestné stíhanie obvinených osôb	231	206	129	132	97	82	877
<i>Ženy</i>	33	37	13	12	19	20	134
<i>Mladiství</i>	26	20	20	12	14	9	101
<i>Počet útokov</i>	247	219	130	134	111	103	944
Prerušenie trestného stíhania	26	33	20	20	23	15	137
Zastavenie trestného stíhania	29	55	25	25	29	28	191
Podmienečné zastavenie trestného stíhania	14	17	9	3	2	5	50
Zmier	2	1			1		4
Obžaloba – počet osôb	138	90	81	78	74	68	529
Dohoda o vine a treste	32	31	21	27	7	1	119
Právoplatné odsúdenie	123	124	77	86	54	23	487

265. Pri väčšine z vyššie uvedených prípadov sa jednalo o majetok v rozsahu „prečinu proti majetku“, prípadne majetok buď spotreboval páchatel', alebo bol nanajvýš v držbe a užívaní tretej osoby.

266. Okrem situácií uvedených vyššie by ďalšie opatrenia trestného súdництва mali slovenské orgány uprednostniť v prípadoch, kde došlo k vyšetrovaniu ML, ale kde z opodstatnených dôvodov nie je možné dosiahnuť odsúdenie za ML. Môže to byť použitie rozšírenej konfiškácie, konfiškácie bez predchádzajúceho odsúdenia, využitie administratívnych trestov a odkázanie na orgány dohľadu na účely potenciálneho odobratia prevádzkových licencií.

Celkové závery o IO.7

267. Aj keď počet vyšetrovaní a trestných stíhaní za ML rastie, výsledky z hľadiska účinnosti vyšetrovania a trestné stíhanie zostávajú nízke. Na vyšetrovanie trestných činov ML neexistuje špecializovaný orgán vynucovania práva musí ich riešiť orgán s pôsobnosťou pre predikatívne trestné činy. V praxi sa rutinné finančné vyšetrovanie nevykonáva. Vyšetovania prípadov ML

súvisiacich s ekonomickou kriminalitou zodpovedajú rizikovému profilu krajiny opísanému v NHR, ale nie hrozbám krajiny vyplývajúcim z nedostatkov uvedených v NHR. Vyšetovania a trestné stíhanie ML je v súlade s vnútroštátnymi politikami a plánmi. Slovensko do istej miery trestne stíha jednotlivé typy prípadov ML a odsudzuje páchatel'ov. Súdny ukladajú účinné a primerané tresty. Orgány majú k dispozícii celú škálu trestnoprávných opatrení, ktoré môžu uplatniť, ak nie je možné zabezpečiť odsúdenie za ML.

268. Slovenská republika je hodnotená ako krajina so strednou (*moderate*) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.7.

3.4. Bezprostredný výsledok 8 (Konfiškácia)

3.4.1. Konfiškácia výnosov, prostriedkov a majetku ekvivalentnej hodnoty ako cieľ politiky

269. Zložitý systém majetkových opatrení zameraných na nelegálne získaný majetok zostal v Trestnom zákone aj v Trestnom poriadku vo veľkej miere nezmenený a ponúka pre orgány celý rozsah robustných nástrojov. Niektoré z týchto opatrení (napríklad prepadnutie majetku) však nespádajú pod rozsah noriem FATF, a preto je náročné samostatne posúdiť efektívnosť zaisťovania a zhabania výnosov a prostriedkov z trestnej činnosti.

270. Slovenské orgány vynucovania práva a orgány prokuratúry preukázali, že zaisťovanie výnosov a prostriedkov z trestnej činnosti bolo počas hodnoteného obdobia v centre ich pozornosti. Vo všeobecnosti je tento problém koncepčne zahrnutý do systematiky finančného vyšetovania, kde bolo vydaných niekoľko opatrení a boli vykonané rôzne špecifikované analýzy. Oproti výkonu režimu dočasných opatrení však hodnotitelia nedokázali získať zmysluplné informácie týkajúce sa konfiškácie výnosov a prostriedkov z trestnej činnosti, ani len objem zhabaného majetku, ktorý bol úspešne spätne nadobudnutý.

271. Ako už bolo rozoberané v IO.7, finančné vyšetovanie by sa malo teoreticky vykonávať vo všetkých trestných prípadoch súvisiacich s trestnými činmi generujúcimi výnosy a najmä tými, u ktorých je prepadnutie majetku obligatórnym trestom. Vyšetrujúce orgány využívajú procesnú samostatnosť pri prijímaní rozhodnutí o rozsahu finančného vyšetovania, ako aj pri odhaľovaní, identifikovaní a zaisťovaní kriminálneho majetku a prostriedkov, pričom im napomáha a pokyny vydáva príslušný prokurátor s využitím práv a právomocí dohľadu v súlade s usmernením generálnej prokuratúry vydaným v tejto oblasti.

272. V uvedených dvoch Metodikách z roku 2017, ktoré vyšetovatelia a prokurátori používali v období relevantnom pre toto hodnotenie, je stanovený základný cieľ ako „*identifikácia, monitorovanie a zaistenie výnosov z trestnej činnosti a iného majetku, ktorý by mohol podliehať majetkovému trestu, pričom sa rovnocenne zameriava na majetok patriaci podozrivému, ktorý by mohol byť prevedený na tretie osoby*“⁴⁰. Ako vysvetlili zástupcovia GP SR, pri zohľadnení organizačných a materiálnych podmienok ako aj aspektov primeranosti a efektívnosti trestného stíhania, finančné vyšetovanie sa vykonávajú na dvoch základných úrovniach, kde primárny úkon pozostáva zo zistenia a overenia dôkazov o výnosoch pochádzajúcich z trestnej činnosti, ako aj vypracovania majetkového profilu podozrivých páchatel'ov, pričom zložitejšie činnosti by potom mali byť súčasťou rozšíreného finančného vyšetovania. V tomto kontexte Metodika špecifikovala základnú časť činnosti prokuratúr ako čo najvyššie a trvalé skúmanie podmienok na zaistenie majetku alebo vecí vo všetkých formách s cieľom zabrániť úniku na účely budúcej konfiškácie, alebo na účely zaistenia náhrady škody poškodenej strane, aj vrátane určenia skutočností súvisiacich s otázkou, či existuje obava, že uplatnenie opatrení konfiškácie alebo zabezpečenia náhrady škody poškodenej strane bude zmařené alebo sťažené. Zvyšnú pozornosť treba venovať identifikácii a

⁴⁰ Metodika GP SR z roku 2019 obsahuje doplnenie o ďalšie ciele, ako je zisťovanie rozsahu vnútroštátnych a nadnárodných zločineckých sietí a rozsahu trestnej činnosti, narúšanie štruktúr OZ, a to najmä v súvislosti s ML/FT, a vytváranie podmienok na zahájenie trestného konania.

získavaniu dôkazov o skutočnostiach na účely splnenia podmienok na uplatnenie prvkov zhabania veci bez predchádzajúceho odsúdenia (§ 83 Trestného zákona).

273. V porovnaní s časom predchádzajúceho hodnotenia prinieslo odvtedy využívanie paralelného finančného vyšetrovania niektoré významné výsledky pri zaisťovaní majetku vo fáze vyšetrovania trestného konania. To platí najmä pre niekoľko prípadov, kde boli uplatnené dočasné opatrenia (najmä zaistenie peňazí na bankových účtoch), ako aj pre objem aktív zaistených takýmito opatreniami.

274. Pravidelnému a efektívnemu vykonávaniu finančného vyšetrovania však bráni niekoľko faktorov, počnúc logistickými a procesnými obmedzeniami u niektorých orgánov vynucovania práva a LEA (najmä u Kriminálnej polície). Finančné vyšetrovania majú byť vo všeobecnosti vykonávané vyšetrovateľom povereným samotným trestným vyšetrovaním (ako by to bolo v prípade vyšetrovaní Kriminálnej polície) okrem činnosti jednotiek NAKA, kde ho vykonáva NAKA, OPM NAKA (z titulu Pokynu č. 51/2017 riaditeľa NAKA z 25.04.2017). Pre jednotky NAKA má OPM vykonávať finančné overenia a vypracovanie majetkových profilov na účely dôkladného uplatnenia § 119 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, alebo na iné účely, napr. zaistenie náhrady škody pre poškodené strany. Neexistuje však osobitný orgán, ktorý by pomáhal vyšetrovateľom v tejto oblasti, nakoľko pomoc zo strany OPM NAKA nie je dostupná všetkým LEA, s výnimkou prípadov so zahraničným prvkom (kedy je potrebné identifikovať a zaisťiť majetok v zahraničí), prípadne pomoci ad hoc na základe rozhodnutia riaditeľa NAKA. Na prekonanie tohto nedostatku boli k 1.10.2019 na každom Krajskom riaditeľstve PZ nasadení dvaja analytici finančného vyšetrovania.

275. Jednou z hlavných výziev identifikovaných zo strany LEA v tejto oblasti je, ako v najranejšej fáze konania vypracovať majetkový profil. Ako bolo vyjadrené na mieste, vypracovanie takýchto profilov je časovo náročné, čo často umožnilo páchatelom úspešne sa zbaviť majetku s cieľom vyhnúť sa riziku zhabania simulovanými prevodmi na tretie strany. Ťažkosti v tejto oblasti možno aspoň čiastočne prisúdiť celkovému nedostatku operačnej analýzy orientovanej na výnosy v predprípravnom konaní.

276. LEA opakovane uvádzali prevod majetku z trestných činov na tretie osoby vykonaný páchatelom ako všeobecnú prekážku pri efektívnom zaistení a zhabaní takého majetku z uvážením praktickej neuplatniteľnosti § 425 Trestného poriadku v takýchto prípadoch. Ako bolo vysvetlené, aspoň niektoré LEA považovali toto ustanovenie za také, ktoré umožňuje len zaistenie majetku alebo majetkového práva patriaceho obžalovanému v čase zaistenia, bez právnej možnosti zaisťiť majetok registrovaný na iné osoby, aj keď ho obvinený preukázateľne používal. Dôsledkom je, že tieto LEA nemajú zákonnú možnosť počas finančného vyšetrovania spätne napadnúť prevod majetku, aj keby sa dalo preukázať, že takýto prevod bol vykonaný účelovo s cieľom vyhnúť sa zhabaniu takého majetku. Ďalším problémom uvedeným v súvislosti s § 425 Trestného poriadku boli vysoké dôkazné štandardy potrebné na toto preventívne opatrenie, ktorých uplatnenie si vyžaduje dôkazy odôvodnenej obavy, že výkon trestu bude marený alebo sťažený.

277. Následne po návšteve na mieste slovenské orgány vysvetlili, že § 461 ods. 2 TP interpretovaný spolu s § 83 TZ zabezpečuje zaistenie výnosov z trestnej činnosti u tretích strán, už v štádiu vyšetrovania v prípravnom konaní, vzhľadom na následné zhabanie takýchto aktív alebo vecí. Orgány tvrdia, že túto metódu pravidelne využívajú na zaistenie aktív, ktoré páchatelia previedli na tretie strany a tak nedostatky popísané vyššie neexistujú. Skutočne bol poskytnutý príklad prípadu, ktorý presvedčivo preukázal uplatniteľnosť § 461 ods. 2 TP za takýchto okolností. V tomto prípade bol novo postavený apartmán zaistený podľa tohto ustanovenia; tento apartmán bol formálne registrovaný ako majetok inak nezapojeného otca obžalovaného, ale jeho výstavba bola v skutočnosti financovaná z výnosov z trestnej činnosti páchanej obžalovaným.

278. Na základe toho informácie uvedené v MEQ a počas rozhovorov na mieste jasne znamenajú, že najmenej niektoré príslušné LEA nevzali do úvahy existujúci právny rámec uplatniteľný na zaistenie výnosov z trestnej činnosti u tretích strán, čo nevyhnutne znamená, že tieto orgány v danom ohľade nerealizovali režim zhabania a predbežných opatrení. Je to problém efektívnosti, hoci

aj nespôsobený technickými nedostatkami, ale neadekvátnym chápaním právneho rámca. Okrem toho, ďalší zmieneny nedostatok v súvislosti s § 425 TP, ktorým je nadmerne vysoký dôkazný štandard, vôbec nezmiernuje § 461 TP, ktorý opakuje rovnaké znenie, ako je použité v § 425.

279. Pri otázke, či majú adekvátne zdroje na výkon svojich funkcií, sa jednotky NAKA a orgány prokuratúry vyjadrili, že takéto zdroje sú postačujúce, avšak ostatné odpovede, v MEQ ako aj informácie, ktoré hodnotitelia získali na mieste, zjavne dokazujú niektoré problémy LEA, napríklad v Úrade kriminálnej polície, kde finančné vyšetrovanie a profilovanie majetku vykonáva trestný vyšetrovateľ základného trestného činu, so zjavným vplyvom na ich efektívnosť pri identifikácii a zaisťovaní majetku.

3.4.2. Zhabanie výnosov zo zahraničných a vnútroštátnych predikatívnych trestných činov a výnosov umiestnených v zahraničí

280. Celkové čísla právoplatných majetkových rozhodnutí uplatnených v trestných prípadoch (vrátane všetkých foriem trestného prepadnutia a zhabania) sú vo všeobecnosti nízke, čo platí najmä u prípadov ML. Prepadnutie majetku bolo v hodnotenom období 6,5 roka uplatnené len v 13 prípadoch ML. Treba však poznamenať, že táto forma trestu nebola príliš často uplatňovaná ani u ostatných trestných činov (98).

281. Prepadnutie majetku ako trestné opatrenie, hoci je nepochybne silným nástrojom na zhabanie potenciálnych výnosov z trestnej činnosti, pokiaľ sú takéto výnosy zahrnuté do celého majetku obžalovaného a tak predstavujú neurčitú časť tohto majetku (keďže nie je potrebné presne preukázať, ktorá časť, alebo ktorý podiel tohto majetku pochádza z trestnej činnosti), prekračuje štandardy FATF a sťažuje posúdenie, či a aký podiel skutočných výnosov a prostriedkov z trestnej činnosti bol zhabaný.

282. Prepadnutie „vecí“ bolo uplatnené pomerne často v trestných prípadoch nezahŕňajúcich obvinenia z ML (821 až 975 prípadov ročne), ale prekvapivo zriedka v prípadoch ML, teda pri 4 príležitostiach v celom časovom období. Toto opatrenie slúžilo aj na zhabanie výnosov z trestnej činnosti (majetkové položky, ktoré páchatel získal trestným činom, alebo ako odmenu zaň, ako aj ich zodpovedajúca hodnota), ale analýza štatistiky ukazuje, že sa hlavne uplatňuje na prepadnutie fyzických predmetov použitých ako prostriedky na páchanie trestného činu, čo je u ML prípadov menej charakteristické. Zhabanie „vecí“ čo je v zásade forma zhabania výnosov a prostriedkov z trestnej činnosti in rem, ukazuje stredne časté využívanie v prípadoch nezahŕňajúcich obvinenia z ML, ale znovu extrémne zriedkavý výskyt v prípadoch ML, kde existujú len 2 prípady v celom období hodnotenia.

Tabuľka 28: Rozhodnutia o zhabaní majetku

		Zhabanie							
		Prípado	2013			Počet			2019 (30.06)
2013	2014		2015	2016	2017	2018			
Prepadnutie majetku	§ 58 TZ	ML	0	0	1	4	5	2	1
		Ostatné	9	4	24	15	23	23	8
Prepadnutie vecí	§ 60 TZ	ML	1	0	0	1	0	1	1
		Ostatné	97	96	87	821	855	86	298
			5	8	0		3		
Zhabanie		ML	0	1	1	0	0	0	0

veci	§ 83 TZ	Ostatné	84	54	94	51	63	71	20
------	---------	---------	----	----	----	----	----	----	----

283. Okrem všeobecných čísel uvedených vyššie, štatistiky týkajúce sa režimu zhabania nie sú dostatočne komplexné na vysledovanie účinnosti konfiškačných nástrojov a nedostatok základných informácií prakticky zabránil hodnotiacemu tímu vykonať dôkladnejšiu analýzu jeho efektívnosti. Na rozdiel od štatistiky o režime predbežných opatrení, ktorá bude rozobraná neskôr, vo všeobecnosti chýbajú informácie o hodnote alebo objeme majetku alebo majetkových položiek, ktoré sú predmetom zhabania. Okrem toho štatistiky o prepadnutí alebo zhabaní veci nešpecifikujú, či niektoré z aktív zhabaných v takýchto režimoch predstavovali výnosy z trestnej činnosti alebo ekvivalentnú hodnotu (na druhej strane sa pripúšťa, že výnosov z trestnej činnosti sa často týka obsažnejšie opatrenie prepadnutia majetku podľa § 58 TZ). Výsledkom je, že hodnotiteľom neboli poskytnuté žiadne informácie na určenie (dokonca ani na odhadnutie) pomeru medzi zaisteným a zhabaným majetkom, to znamená, aký podiel výnosov z trestnej činnosti zaistených vo fáze vyšetrovania bol nakoniec skonfiškovaný, ako aj hodnota zhabaného majetku, ktorý bol reálne získaný späť.

284. Následne po návšteve na mieste boli poskytnuté niektoré dodatočné informácie, ale tieto umožňujú len obmedzene nahliadnuť do výkonu režimu zhabania. V tabuľke nižšie vidieť objem zaistených aktív na jednej strane (tak približne, ako sa dá odhadnúť hodnota nepeňažného majetku), a majetok efektívne získaný späť na strane druhej. Nanešťastie, stále nie sú k dispozícii absolútne žiadne čísla o objeme zhabaného/prepadnutého majetku - máme len počet príslušných opatrení (sankcií) prijatých súdom.

TABUĽKA 29: Zaistenie verzus majetkové sankcie verzus skutočné odňatie majetku z trestnej činnosti (skutočne spätné získaný)

ROK	ZAISTENIE		Majetkové sankcie (hodnota neuvedená)				Skutočne spätne získaná suma
	Zaistené peňažné prostriedky na bankových účtoch	Iný zaistený majetok	§58 TZ	§60 TZ	§83 TZ	Spolu	
2013	10 691 407 EUR	1 177 175 EUR 23 400 CZK	9	976	84	1069	116 127 EUR
2014	5 911 210 EUR	4 562 495 EUR 34 000 HUF	4	968	55	1027	304 872 EUR
2015	6 667 148 EUR 23 800 CZK	2 424 330 EUR 6 USD 516 540 85 GBP 1 336 000 HUF	25	870	95	990	267 886 EUR
2016	8 495 462 EUR 292 947 CZK	1 032 541 EUR 3 135 CZK 1 USD	19	822	51	888	71 835 EUR
2017	20 241 070 EUR 2 000 CZK	3 010 267 EUR 275 861 HUF 74 000 CZK	28	855	63	946	76 197 EUR
2018	61 281 501 EUR 161,90957883 BTCN	59 932 247 EUR 4 000 HUF	25	864	71	958	1 957 672 EUR
Spolu	113 287 802 EUR 318 747 CZK 161,90957883BTCN	72 139 057 EUR 617 075 CZK 1 382 000 HUF 7 USD 85 GBP	110	5355	419	5884	2 794 591 EUR

285. Z vyššie uvedeného možno porovnať, že neúplná tabuľka predstavuje len približný objem

zaistených aktív verzus objem zhabaného majetku, ktorý bol získaný späť. Táto tabuľka slúži len na veľmi základné ilustratívne účely, pretože nerozlišuje medzi príjmami z celého majetku a prostriedkami (odhliadnuc od prípadov, keď prepadol celý majetok žalovaného). Okrem toho niektoré prostriedky nie sú v údajoch zahrnuté (veci, ktoré sa následne zničili) a posledný stĺpec neobsahuje položky majetku, ktoré sa spätne získali, ale

prevzal ich štát ako súčasť výkonu rozhodnutia o majetku (napr. prepadaný dom, z ktorého sa stala materská škola).

286. Na základe uvedeného stále vidieť, že pomer medzi zaistenými a spätne získanými aktívami je obrovský. Z hľadiska celkových čísel za celé obdobie, nie viac ako približne 1,5 % zaistených aktív bolo predmetom spätného získania majetku (s uvažovaním len porovnateľných hodnôt v EUR), čo je zanedbateľné. Orgány argumentovali tým, že významná časť zaisteného majetku bola vrátená obetiam (predikatívnych) trestných činov, ale skutočný podiel takýchto aktív nebolo možné overiť. Keďže chýba viac informácií týkajúcich sa režimu zhabania, AT nedokázal určiť všetky aspekty vyššie uvádzanej anomálie.

287. Nedostatok informácií v tomto smere len čiastočne mohli napraviť príklady prípadov určených na ilustráciu efektívneho uplatňovania opatrení zhabania. Väčšina príkladov prípadov súvisela s uplatnením prepadnutia majetku ako trestu, ktorý, ako sme uviedli vyššie, možno naozaj považovať za silný nástroj na zhabanie celého majetku, ktorý páchatel' vlastní vďaka trestnému činu generujúcemu výnosy bez ohľadu nato, či a aký podiel tohto majetku skutočne predstavuje výnosy z trestnej činnosti. Pozitívne je, že orgány sa nemusia zaťažovať dokazovaním kriminálneho pôvodu majetku páchatel'a. Na druhej strane, úspech tohto opatrenia určuje efektívnosť finančného vyšetrovania, od profilovania majetku páchatel'a až po uplatnenie dočasných majetkových opatrení. Ako už bolo uvedené inde, prepadnutiu majetku sa zločinci údajne vyhýbali a prevádzali svoj majetok na tretie osoby falošnými dokumentmi, čo súčasne dokazuje neefektívnosť celého režimu vo vzťahu k zhabaniu tretím stranám.

288. V prípade, že finanční vyšetrovatelia neidentifikujú všetky majetkové položky, ktoré patria páchatel'ovi, nevyhnutne to obmedzí rozsah, v akom súdy dokážu uplatniť prepadnutie majetku. Okrem toho, ak sa neidentifikuje a nezaistí počas konania žiadny majetok, potom sa zistenie majetku môže vykonať až v konkurznom konaní, ktoré, ako bolo preukázané počas návštevy na mieste, má len obmedzené možnosti na zaistenie majetku. Treba poznamenať, že aj v svetle príkladov prípadov poskytnutých v súvislosti s uplatnením prepadnutia majetku nie sú k dispozícii štatistiky ani odhady objemu aktív získaných späť vďaka prepadnutiu majetku v prípadoch, kde neboli vykonané žiadne predchádzajúce opatrenia na zaistenie majetku obžalovaného, najmä preto, že v mnohých z týchto príkladov prípadov majetok, ktorý orgány mohli zaistiť počas vyšetrovania, bol použitý na (inak oprávnené) účely náhrady pre poškodených.

PRÍPAD 10: Kompenzácia poškodeného predchádza prepadnutiu (prípady bankomatov)

V trestnom prípade prejednávanom Krajským súdom v Prešove bolo v roku 2016 päť páchatel'ov odsúdených za obzvlášť závažný zločin krádeže. Skutková podstata prípadu spočívala v tom, že obžalovaní ako členovia organizovanej skupiny po dlhej a sofistikovanej príprave vstupovali do miestností s bankomatmi, kde odcudzili finančné prostriedky v celkovej výške 1.936.600 EUR zo 14 bankomatov. Počas vyšetrovania nebolo možné vysledovať a zaistiť odcudzené finančné prostriedky, ale podľa § 50 TZ mala žalujúca banka právo na náhradu škody z inak legálneho majetku obvineného (rodinné domy, byty záhrady a pozemky páchatel'ov) vo výške približne 710.000 EUR. Okrem toho boli traja hlavní členovia organizovanej skupiny odsúdení na trest odňatia slobody ako aj prepadnutia majetku podľa § 58 TZ.

289. V príklade prípadu vyššie bol všetok dostupný majetok obžalovaných zaistený na účely náhrady škody poškodenému. Aj keď je tento postup sám osebe chvályhodný, súčasné uplatnenie prepadnutia majetku ako trestu v takýchto prípadoch sa zdá byť skôr mechanické a tým aj zbytočné (keďže na skutočné prepadnutie nezostal žiadny majetok).

PRÍPAD 11: Zhabanie majetku právnickej osoby

V trestnom prípade prerokovávanom v roku 2016 Okresným súdom v Prešove (verdict druhej inštancie v roku 2018) súvisel s podvodom na DPH, skutková podstata prípadu bola, že obžalovaní ako členovia organizovanej skupiny vytvorili účelový reťazec viacerých spoločností, v ktorých predstierali obchodovanie s potravinami (cukor a olej) na základe falošného účtovníctva a daňových dokumentov a tým si znížili DPH v celkovej výške 1.557.864 EUR. Páchatelia boli odsúdení na trest odňatia slobody a jeden z nich aj na prepadnutie majetku (§ 58 TZ). Počas vyšetrovania boli zaistené finančné prostriedky na účte právnickej osoby (súčasť obchodného reťazca) v sume 22.917 EUR, ktoré boli zhabané v rámci trestu podľa § 83 ods. 1 písm. c) TZ (právnická osoba nebola trestne stíhaná z jediného dôvodu, a to že zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb nadobudol účinnosť až po spáchaní príslušného trestného činu.) Okrem toho boli pri domových prehliadkach u dvoch páchatel'ov zaistené prostriedky v hotovosti vo výške 44.000 EUR a 160.000 EUR, z toho suma 44.000 EUR bola nakoniec uvoľnená, ale 160.000 EUR sa stalo súčasťou majetku, ktorý prepadol.

290. V štatistike je však jasné, že žiadne z vyššie uvedených majetkových rozhodnutí nebolo pravidelne, alebo vôbec, uplatňované v prípadoch ML, čo je v príkrom rozpore s frekvenciou, akou v priebehu finančného vyšetrovania orgány činné v trestnom konaní zaisťujú peniaze na bankových účtoch, hotovosť a cenné papiere, ako aj nehnuteľnosti a iné majetkové položky. Vzhľadom na to, že jediné majetkové rozhodnutie preukazujúce častejšie uplatňovanie (prepadnutie vecí) pravdepodobne podľa nižšie uvedeného pokrýva väčšinou fyzické prostriedky, je možné prísť k záveru, že Slovenská republika nedokázala preukázať spôsobilosť režimu zhabania na úspešné prepadnutie alebo zhabanie výnosov z trestnej činnosti. Len sčasti na to môže mať vplyv skutočnosť, že významné objemy aktív zaistené počas vyšetrovania sú hlásené ako nakoniec vrátené obetiam (predikatívnych) trestných činov (a tým vyňaté z režimu zhabania), najmä keďže AT nebola poskytnutá komplexná štatistika v tomto ohľade. Je to v príkrom rozpore s frekvenciou a objemom uplatňovania majetkových dočasných rozhodnutí v hodnotenom období (ako preukázali orgány činné v trestnom konaní a prokuratúry) a naznačuje to vážne problémy vyplývajúce buď z nadmerných dôkazových štandardov uplatňovaných súdmi (ako sa javí v prípade týkajúcom sa § 425 Trestného poriadku) alebo z neúmerne veľkého rozsahu prijímania predbežných opatrení.

TABUĽKA 30: Predbežné opatrenia na zaistenie peňazí na bankových účtoch za celú prokuratúru (v EUR, ak nie je uvedené inak)

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	06.2019	SPOLU
Zabezpečenie nároku poškodeného	ML		2 477.252	3 1.458.698					5 1.935.950
	FT								

	Ostatné	6 1 158 983		1 57 874		2 282 654	2 39 047 000	2 18200 000	13 58.746 .511
Zaistenie peňažných prostriedkov	ML	4 8.286.34 0	29 3.239.194	21 3.198.437	35 6.078.580	19 2.928.751	14 1.182.063	7 351.049	129 25.264 .417
	FT								
	Ostatné	18 1.146.08 3	15 580 514	22 1.613.201 + 23.800 CZK	25 2.247.882 + 292 947 CZK	26 15.595.002 + 2 000 CZK	24 1.500.648	14 332.236	144 23.015.568 + 318.747 CZK
Zaistenie zakníhov	ML								
	FT								
	Ostatné		1 500.000						1 500.000
Zaistenie majetku	ML		1 1.104.250			2 99.966	2 10.008		5 1.214.224
	FT								
	Ostatné	1 100.000	1 10.000	3 338.937	3 169.000	3 1.334.696	9 19.541.781 (z toho v 1 prípade hodnota neuvedená)	2 650.000	22 22.144.414
Zaistenie vecí	ML								
	FT								
	Ostatné						1 161,90957883 BTCN		1 161,90957 883BTCN
SPOLU	ML	4 8.286.3 40	32 4.820. 696	24 4.657. 135	35 6.078.580	21 3.028.717	16 1.192.072	7 351.049	139 28 414 592
	FT								
	Ostatné	25 2.405. 066	17 1.090.514	26 2.010.013 + 23.800 CZK	28 2.416.882 + 292.947 CZK	31 17.212.353 + 2 000 CZK	36 60.089.429 + 161,9095788 3 BTCN	18 19 182 236	181 104 406 495 + 161,90957 883BTCN + 318.747 CZK
	Celkom	29 10.691. 407	49 5.911.21 0	50 6.667.14 8 + 23.800 CZK	63 8.495.462 + 292 947 CZK	52 20.241.070 + 2 000 CZK	52 61.281.501 + 161,9095788 3 BTCN	25 19.533.28 5	320 132.821. 087 + 161,90957 883BTCN + 318.747 CZK

291. Tabuľka vyššie zobrazuje výkon majetkových predbežných opatrení týkajúcich sa zaistenia peňazí na bankových účtoch. Orgány poskytli aj ďalšiu podrobnejšiu štatistiku s rozčlenením čísel uvedených vyššie podľa úrovni a vetiev prokuratúry. Hoci tieto dodatočné tabuľky tu nie sú uvedené v celom rozsahu, ich obsah poskytuje priestor pre niektoré podrobné analýzy nižšie (v záveroch uvedených nižšie nie sú uvedené čísla za rok 2019.)

292. Zaistenie peňažných prostriedkov podľa § 95 TP bolo vykonané najčastejšie v trestných vyšetrovaniach, ktoré riadili okresné prokuratúry, v prípadoch ML aj všeobecne. Na tejto úrovni boli takéto opatrenia využívané v prípadoch ML so značnou frekvenciou na rozdiel od vyšetrovaní ostatných trestných činov: štatistika ukazuje 105 zaistení peňažných prostriedkov v prípadoch ML za celé obdobie, čo je rovnaký počet ako počet výkonov rovnakého opatrenia vo všetkých ostatných

prípadoch, čiastočne preto, že § 95 TP je opatrením, ktorým možno finančné prostriedky predtým zmrazené mechanizmom FSJ zaistiť na účely trestného konania. Tieto peňažné prostriedky boli významne vyššie v prípadoch ML, než v ostatných konaniach (9.536.496 EUR v 105 prípadoch oproti 6.422.246 EUR v 106 prípadoch). Podobné tendencie možno pozorovať aj v údajoch za vyšetřovania vedené krajskými prokuratúrami, kde bolo počas hodnoteného obdobia prijatých 16 takýchto opatrení vo výške 15.366.871 EUR oproti 23 zaisteniam v prípadoch iných než ML vo výške len 1.024.860 EUR a 25.800 CZK.

TABUĽKA 31: Predbežné opatrenia vykonané prokuratúrami podľa § 95 TP podľa typu prokuratúry.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	Spolu
Zaistenie - krajské prokuratúry	ML	1 8.275.024	2 2413.239	3 1.339.223	5 2.981.103	4 284.318	1 73.962	16 15.366.871
	Ostatné	6 560.576		5 29.462 + 23800 CZK	6 177.499	4 216,175 + 2.000 CZK	2 41.145	23 1.024.860 + 25.800 CZK
Zaistenie - okresné prokuratúry	ML	3 11.316	26 815.955	18 1.859.214	30 3.097.476	15 2.644.432	13 1108.101	105 9.536.496
	Ostatné	12 585.506	15 580.514	17 1.583.739	19 2.070.382 + 292.947CZK	21 142.601	22 1 459 502	106 6.422.246 + 292.947 CZK
Zaistenie - ÚŠP	ML		1 10.000					1 10.000
	Ostatné					1 15236.226		1 15.236.226

293. Ďalším dočasným opatrením, ktorého uplatňovanie sa oplatí analyzovať, je zaistenie majetku podľa § 425 TP (opatrenie uplatniteľné nielen na konkrétne aktíva, ale aj na celý majetok obžalovaného). Toto opatrenie bolo uplatňované menej často než opatrenie v § 95 vyššie, ale najdôležitejším rozdielom je, že zatiaľ čo zaistenie podľa § 95 uplatňoval ÚŠP veľmi zriedka, veľkú väčšinu trestných vyšetřovaní, v ktorých bolo uplatnené zaistenie majetku podľa § 425 TP, viedol ÚŠP.

294. Ako ukazujú výňatky uvedené nižšie, takéto opatrenie bolo uplatnené 18-krát v prípadoch ÚŠP (z toho 2 boli prípady ML), zatiaľ čo osemkrát vo všetkých prípadoch riešených krajskými a okresnými prokuratúrami. Celková suma aktív zaistených takýmito opatreniami bola viac ako 22 miliónov EUR v prípadoch ÚŠP (prípady ML predstavujúce 1.114.250 EUR), zatiaľ čo všetky ostatné prípady pokrývali len 428.607 EUR. Odráža to druh a závažnosť závažnejších trestných činov stíhaných zo strany ÚŠP (zložité prípady s vysokou sumou výnosov, zdôvodňujúce zaistenie podľa § 425 TP, kde celý majetok obžalovaného možno zaistiť na účely budúceho zhabania). V tomto kontexte hodnotitelia zmieňujú prudký nárast zaistení peňazí na bankových účtoch zo strany ÚŠP v roku 2018, ktoré predstavovali veľkú väčšinu takýchto zaistených aktív v tom roku.

TABUĽKA 32: Predbežné opatrenia vykonané prokuratúrami podľa § 425 TP podľa typu prokuratúry.

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	SPOLU
Z	ML		1 1104250				1 10.000		2 1.114.250

	Ostatné	1	1	1	3	2	8	2	18
		100.000	10.000	45.000	169.000	1300000	19541.781	650.000	21.815.781
Zaistenie.- krajské prokuratúry	ML					1			1
						932			932
	Ostatné			2		1	1		4
				293937		3469684	hodnota neuvedená		328.633.84
Zaistenie. -okresné prokuratú	ML					1	1		2
						99.034	8		99.042.50
	Ostatné								
SPOLU	ML		1			2	2		5
			1104250			99.966	10,008		1.214.224
	Ostatná	1	1	3	3	3	9	2	22
		100.000	10.000	338937	169.000	1334696	19541.781	650.000	22.144.414
	Spolu	1	2	3	3	5	11	2	27
		100.000	1114250	338937	169.000	1434663	19551.789	650.000	23.358.639

295. Čo sa týka zaistenia aktív iných než sú peniaze na bankových účtoch, hodnotiteľom bola poskytnutá nasledujúca tabuľka. Z dôvodu ťažkostí pri vyjadrovaní presnej hodnoty hnutel'ného a nehnuteľného majetku, ktorý bol zaistený, sú čísla uvedené nižšie skôr indikatívne.

TABUĽKA 33: Zhrnutie iného zaisteného majetku, hnutel'né a nehnuteľné položky + peniaze iné než na účtoch

	Hnutel'né veci		Nehnutel'né veci		SPOLU
	Popis	cca, v EUR	Popis	cca, v EUR	
2013	KP	49 147	KP	710 000	
	OP	118 028 23 400 CZK	OP	0	
	ÚŠP	32,000	ÚŠP	268 000	
	Spolu	199 176 23 400 CZK	Spolu	978 000	1 177 175 23 400 CZK
2014	KP	525 116			
	OP	730 427 34 000 HUF			
	ÚŠP	1 302 502	ÚŠP neurčené 1 104 450	900 000	
	Spolu	2 558 045 34 000 HUF	Spolu ÚŠP neurčené 1 104 450	900 000	4 562 495 34 000 HUF
2015	KP	265 771		260 000	
	OP	304 351 6 USD 516 540 CZK 85 GBP		90 510	
		1 336 000 HUF			
	ÚŠP	303 698		1 200 000	
2016	KP	329 795			

	OP	533 745 3 135 CZK 1USD		
	ÚŠP	19 000	150 000	
	Spolu	882 541 3 135 CZK 1 USD	Spolu 150 000	1 032 541 3 135 CZK 1 USD
2017	KP	877 405	357 000	
	OP	275 862 HUF 8 000 CZK 74 000		
	ÚŠP	0	ÚŠP 1 500 000	
2018	KP	472 947	374 000	
	OP	396 518 4 000 HUF		
	ÚŠP	21 688 781	37 000 000	
	Spolu	22 558 247 4 000 HUF	Spolu 37 374 000	59 932 247 4 000 HUF

296. Zatiaľ čo sa javí, že kumulatívna tabuľka vyššie dokazuje, že LEA a prokurátori sú schopní identifikovať a zaistiť značné množstvá hnutel'ného aj nehnuteľného majetku, dôkladnejšia analýza poskytuje priestor aj pre menej pozitívne závery. Vo všeobecnosti ročné čísla nepreukazujú žiadne určité trendy alebo tendencie – sumy v prvej časti obdobia rastú, potom klesajú až do roku 2018, avšak v roku 2018 bol zaznamenaný neobvyklý nárast. Tu znovu orgány poskytli ďalšie podrobnejšie štatistiky, pre jednotlivé úrovne a vetvy prokuratúry, ktoré ukazujú nasledujúce.

297. Po prvé, tento druh štatistiky (vrátane kumulatívnej tabuľky aj podrobnejších tabuliek) neobsahuje niektoré dôležité informácie. Nie je napríklad známe, ktorý druh dočasného opatrenia (ktoré ustanovenie TP) bol uplatnený na zaistenie majetku uvedeného v tabuľkách. Nie je jasné, koľko trestných konaní bolo zahrnutých a preto rovnako nie je jasné, v akom podiele prípadov boli takéto opatrenia uplatnené. Len štatistiky okresných prokuratúr obsahovali samostatné údaje pre prípady ML.

298. Súhrnné čísla ukazujú nasledujúce celkové sumy za hodnotené obdobie (2013-2018)

- Prípady ÚŠP: hnutel'né položky v hodnote 23 34 EUR, nehnuteľné 41.018.000 EUR
- Prípady krajských prokuratúr: Hnutel'ný majetok v hodnote 2.520.183 EUR + 3.144.100 CZK + 36.660 ZL + 6.517 USD(...) a nehnuteľný majetok v hodnote 2.241.000 EUR
- Prípady okresných prokuratúr: hnutel'ný majetok položky v hodnote 2.095.036 EUR v prípadoch ML a 263.896 EUR + 550.475 CZK + 1.382.000 HUF (...) v ostatných prípadoch, plus nehnuteľný majetok v hodnote 42.700 EUR v prípadoch ML a 90.510 EUR v ostatných prípadoch.

299. Analýza podrobnejších štatistík preukazuje, že zaistené hnutel'né položky zahŕňali aj hotovosť, ktorá predstavuje značný podiel týchto aktív, zatiaľ čo zvyšok pozostáva hlavne z rôznych vozidiel, ktorých väčšina musí byť fyzickým prostriedkom na spáchanie predikatívneho trestného činu, ako aj rôznych iných položiek (strelné zbrane, počítače, telefóny, atď.). Zatiaľ čo rutinné zaistenie prostriedkov je adekvátne zdokumentované, zaistenie výnosov z trestnej činnosti by malo byť rovnako preukázateľné, z toho dôvodu bola do úvahy vzatá prítomnosť hotovosti, cenných papierov alebo podobných majetkových položiek v hnutel'nom majetku a čísla za nehnuteľné aktíva.

300. Tomuto segmentu štatistiky opäť dominujú výsledky ÚŠP. V celom hodnotenom období bolo v prípadoch ÚŠP zaistených 38 rôznych nehnuteľností (byty, domy, pozemky), s náhlým zvýšením v roku 2018, kedy bol v prípadoch ÚŠP zaistený nehnuteľný majetok v hodnote 37.000.000 EUR, zatiaľ čo v tom istom roku bol v ÚŠP prípadoch zaistený aj výrazný objem finančných prostriedkov a

cenných papierov (19.551.781 EUR). Hodnotitelia zistili, že tieto čísla vychádzajú z minimálne 4 veľkých prípadov (hlavne podvod s DPH a súvisiace trestné činy ML), kde sa ÚŠP podarilo zaistiť aktíva v hodnote aspoň 15 miliónov EUR, vrátane rôznych nehnuteľností v každom prípade.

301. Hoci sú to skutočne chvályhodné výsledky, sú aj neobvyklé, keďže čísla za predchádzajúce roky, ako aj za prvú polovicu roka 2019, nepreukazujú žiadnu jasnú tendenciu alebo systematický nárast výsledkov ÚŠP, a preto tieto vynikajúce čísla treba prehodnotiť v svetle výsledkov z nadchádzajúcich rokov. Čo sa týka krajských a okresných prokuratúr, výsledky nie sú také významné, ale stále preukazujú schopnosť orgánov prokuratúry na všetkých úrovniach (vrátane 4 rôznych KP) zaistiť rôzne nehnuteľné položky, a najmä ich schopnosť zaistiť významné množstvo výnosov z ML v hotovosti aj na najnižšej úrovni prokuratúry (2.095.036 EUR zaistených v prípadoch OP).

302. Okrem opatrení k dispozícii v režime trestného zhabania v § 58, 60 a 83 TZ zaviedla SR aj ďalšie mechanizmy zamerané na nelegálne získaný majetok. Odňatie nelegálnych ziskov zločincami v občianskom konaní namiesto trestného konania sa dá dosiahnuť v rámci slovenského právneho poriadku dvoma samostatnými systémami. Prvým je právny úkon na vydanie bezdôvodného obohatenia na základe § 451 a ďalších ustanovení Občianskeho zákonníka. Takúto žalobu môže podať prokurátor v mene štátu podľa § 93 ods.1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, pričom žaluje bezdôvodné obohatenie osoby, aby eliminoval účinky nezákonného disponovania majetkom alebo odstránenia nezákonne nadobudnutého majetku. Žaloba prokurátora sa podá najmä v súvislosti s trestným konaním, ak nie je možné, aby bol páchatelovi trestného činu, ktorý získal majetkový prospech, uložiť prepadnutie majetku, zaistenie vecí.

303. Toto opatrenie sa až do roku 2017 neuplatňovalo. Odvtedy prokurátori podali celkom 12 žalôb na bezdôvodné obohatenie (3 prípady v roku 2017 a 9 v roku 2019) so zahrnutím celkovej sumy 98.714 EUR. Z toho 7 žalôb bolo doteraz úspešných, a v týchto prípadoch bola štátu právoplatne priznaná celková hodnota 42.355 EUR z neoprávneného obohatenia. Hoci frekvencia, ktorou sa toto opatrenie uplatňuje, vykazuje viditeľný nárast, čísla sú stále pomerne nevýznamné, najmä čo sa týka žalovaných súm. Hodnotiaci tím nemá informácie, či toto opatrenie bolo niekedy uplatnené v súvislosti s trestným stíhaním za trestné činy ML.

304. Ďalším opatrením bez odsúdenia je žaloba podľa zákona o preukazovaní pôvodu majetku (č. 101/2010 Z. z.), ktorý bol nesporne prijatý ako nápravny prostriedok pre limity režimu trestnej konfiškácie (kde potreba odsúdenia obvykle kládla veľké nároky na orgány činné v trestnom konaní a prokuratúry, ktoré niesli dôkazné bremeno) a dosť slabé výsledky pri iných, nie trestnoprávných opatreniach, ako je občianska žaloba pre neoprávnené obohatenie alebo daňové správne konanie. Toto opatrenie vychádza z predpokladu, že každý môže dokázať pôvod svojho majetku a ak to tak nie je, prokurátor by mal mať právo začať konanie pred občianskym súdom v mene štátu a vyžadovať od obžalovaného, aby vyvrátil odôvodnené pochybnosti o legálnom pôvode jeho majetku, v opačnom prípade sa súd rozhodne, že takýto majetok pripadne štátu.

305. V takýchto prípadoch by mala jednotka finančnej polície NAKA najprv preskúmať, buď na základe písomného oznámenia alebo z vlastnej iniciatívy, príjem, hodnotu majetku a spôsob nadobudnutia aktív osoby, u ktorej sa predpokladá nadobudnutie aktív z nelegálnych zdrojov. Ak by polícia na základe tohto skúmania zistila, že hodnota skutočného majetku vyšetrovanej osoby je vyššia aspoň o 1500-násobok minimálnej mzdy než jej preukázateľné príjmy, prípad sa predloží prokurátorovi, ktorý môže po ďalšom vyšetrovaní podať súdu návrh na začatie konania v súvislosti s nadobudnutím majetku z nelegálnych príjmov.

306. Orgány činné v trestnom konaní aj orgány prokuratúry, s ktorými sa hodnotiaci tím stretol na mieste, pripustili, že uplatňovanie tohto opatrenia spôsobilo v praxi rôzne problémy, a že zákon o preukazovaní pôvodu majetku vo svojej súčasnej forme je v zásade neúčinný. Vyhľadávanie majetku sa obmedzuje na územie SR, čo vylučuje zohľadnenie majetku v zahraničí. Okrem toho hodnota prahu, ktorý je nevyhnutnou podmienkou pre pokračovanie konania, spôsobuje, že stačí, aby sa vyšetrovaná osoba zbavila tej časti majetku, ktorá prekročí prah 1500-násobku minimálnej

mzdy kedykoľvek po začatí konania a prípad sa zastaví. Prax ukazuje, že v takých prípadoch by obžalovaný previedol svoj majetok na tretie osoby na základe fiktívnych darovacích zmlúv alebo fiktívnych potvrdení o úveroch a pôžičkách. Keďže zákon umožňuje, aby vyšetrovaná osoba mohla preukázať nadobudnutie majetku akýmkoľvek spôsobom, bez možnosti ďalšieho vyšetrovania prokurátorom alebo inými orgánmi, tento prístup by automaticky učinil akékoľvek predchádzajúce úsilie orgánov neplatným.

TABUĽKA 34: Špecifikácia predmetu

Rok	Špecifikácia predmetu - preukázanie pôvodu majetku	Počet podaní
2013	24	0
2014	37	1
2015	37	0
2016	13	0
2017	9	0
2018	19	0
Spolu	139	1

307. Od roku 2011, kedy uvedený zákon vstúpil do platnosti, polícia podala niekoľko podnetov príslušným prokurátorom na začatie konania o vyslovenie toho, že majetok danej osoby bol najmenej o 500-násobok minimálnej mzdy vyšší, ako preukázateľné príjmy. Z dôvodu nedostatkov rozoberaných vyššie bol však súdu predložený len jeden prípad v roku 2014 (so zahrnutím majetku v hodnote 130.346 EUR), ale aj v tomto prípade musel byť návrh prokurátora stiahnutý, keďže sa počas konania zmenila dôkazná situácia. Hodnotiteľom boli oznámené ďalšie prípady, v ktorých obžalovaný previedol svoj majetok na svoje deti alebo spoločnosti, kde pôsobil ako štatutárny zástupca, čím úspešne preukázal, stále ešte vo vyšetrovacej fáze konania, že jeho majetok klesol pod vyššie uvedený prah a preto sa vyšetrovanie muselo ukončiť z dôvodu nedostatočného majetku.

308. Neboli poskytnuté žiadne štatistické čísla týkajúce sa sumy výnosov z trestnej činnosti nahradenej poškodeným, rozdelenej alebo vrátenej, a v dôsledku toho nebolo možné v tomto ohľade vyvodiť žiadne všeobecné závery. Na druhej strane slovenské orgány preukázali početné príklady prípadov uplatniteľnosti dočasných opatrení a režimu zhabania na zaistenie aktív z trestnej činnosti s cieľom ich vrátenia, ako aj praxe, ktorou boli takéto aktíva riadne vrátené poškodeným. Vrátenie takýchto aktív sa zjavne realizovalo už počas fázy trestného vyšetrovania na základe rozhodnutia sudcu v prípravnom konaní podľa § 95a TP. Konkrétne boli hodnotiteľom poskytnuté príklady prípadov ML, v ktorých výnosy z trestných činov spáchaných v zahraničí a potom zaistených na slovenských bankových účtoch boli rutinne vrátené poškodeným v zahraničí.

309. V tomto kontexte treba poznamenať, že § 50 TP umožňuje zaistenie majetku obžalovaného (teda nie samotných výnosov z trestnej činnosti) na účely náhrady škody poškodenému. Štatistiky poskytnuté v tomto ohľade ukazujú, že toto opatrenie bolo uplatňované málokedy (18 prípadov v celom hodnotenom období, väčšinu z nich stíhal ÚŠP, z toho 5 prípadov ML), ale objem zaisteného majetku nedávno vzrástol, pričom 2 prípady zahŕňali viac ako 39 miliónov EUR v roku 2018 a 2 ďalšie viac ako 18 miliónov EUR v prvej polovici roku 2019. Do doby návštevy na mieste nebolo v žiadnom z týchto prípadov dosiahnuté konečné rozhodnutie o kompenzácii pre poškodených.

310. Existujú niektoré postupy, ale nie jeden komplexný mechanizmus na správu majetku a/alebo nakladanie s majetkom, ktorý je zaistený alebo zhabaný. Taktiež neexistuje ústredný orgán poverený správou takého majetku, čo má priamy vplyv na efektívnosť, najmä ak treba spravovať zložitejšie typy majetku.

311. Čo sa týka zaisteného majetku, všeobecné pravidlá pre úschovu zaistených majetkových položiek sú uvedené v TP, ako aj v interných predpisoch MV SR č. 175/2010 a 7/2011 (posledný uvedený sa týka len automobilov). Z všeobecného hľadiska sa zaistené peňažné finančné prostriedky

pochádzajúce z trestnej činnosti majú uložiť na konkrétne bankové účty ministerstva vnútra; drahé kovy a cennosti, napríklad listinné cenné papiere, šeky, zmenky atď., ktoré si vyžadujú osobitne bezpečné uloženie, sa majú uložiť v trezore, ktorý poskytne Všeobecná úverová banka; zaistené položky, ktoré si vyžadujú odbornú úschovu (umelecké diela, predmety archívnej a historickej hodnoty, atď.), uschová iný štátny orgán alebo právnická osoba, alebo fyzická osoba, ktorá vykonáva podnikanie v tejto oblasti, zatiaľ čo motorové vozidlá, položky osobitne veľkých rozmerov uskladní Centrum bezpečnostno-technických činností MV SR ako príslušný správca úschovy.

312. Sú to jasné a vhodné pravidlá, pokiaľ sa týka peňazí na bankových účtoch alebo materiálnych položiek, i keď si vyžadujú špeciálnu starostlivosť. Neexistujú však žiadne konkrétne pravidlá pre riadne spravovanie na zachovanie hodnoty zaisteného majetku patriaceho obchodnému subjektu, ktorý ho využíva, buď vo forme nehnuteľnosti využívanej na podnikanie (napr. hotel, lyžiarske stredisko, farma, atď.) a/alebo súboru hnutelých položiek, ktoré predstavujú príslušenstvo fungovania obchodného subjektu (napr. vybavenie reštaurácie alebo TV štúdia), kde by len ochrana alebo úschova týchto aktív neboli dostatočnou kompenzáciou straty hodnoty spôsobenej prerušením podnikania a táto hodnota by sa dala udržať len riadnou správou, t.j. prevádzkovaním týchto podnikateľských subjektov počas doby zaistenia aktív orgánmi. Ďalšou problematickou oblasťou sú kryptomeny, kde slovenské orgány preukázali schopnosť úspešne zaistiť a zabezpečiť, ako aj zhabať Bitcoin, ale účastníci rozhovorov, s ktorými sa hodnotitelia stretli na mieste, si neboli istí spôsobom výkonu rozhodnutia o zhabaní a teda vyvlastnenia kryptomeny⁴¹.

313. Hodnotiaci tím zistil, že GP SR aj polícia opakovane navrhovali zmeny legislatívy, ktorou sa riadi spravovanie zaistených vecí prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti, na základe čoho bol parlamentu opakovane predložený návrh zákona, ale nakoniec bol zamietnutý.

314. Čo sa týka faktorov, ktoré sťažujú identifikáciu, vysledovanie a zhabanie výnosov, slovenské orgány opakovane odkazovali na neexistenciu centrálného registra bankových účtov a následne dlhú dobu vybavovania žiadostí zo strany bánk. Ďalšími prekážkami, ktoré uviedli rôzne LEA, bolo bremeno vykonania finančného vyšetrovania uložené vyšetrovateľovi zodpovednému za predikatívny trestný čin (čo sa v zásade týka Kriminálnej polície, ale nie NAKA), následkom čoho je dodatočné pracovné zaťaženie, ktoré bráni vyšetrovateľovi vykonať dôkladné a efektívne finančné vyšetrovanie. To spolu s celkovo časovo náročným charakterom finančného vyšetrovania a potrebou splniť všetky procesné termíny na vyšetrovanie samotného predikatívneho trestného činu (osobitne u väzobných prípadov, ktoré musia mať prednosť) má priamy dopad na efektívnosť. Na iba čiastočné a nepriame riešenie tohto problému sa uvažuje o nasadení dvoch analytikov na každom Krajskom policajnom riaditeľstve.

315. Ako bolo uvedené vyššie, bolo hlásené, štandard dôkazov požadovaný na uplatnenie niektorých dočasných opatrení (najmä § 425 TP o zaistení majetku), teda na preukázanie, že existujú „vážne obavy“, že výkon trestu zhabania bude zmarený alebo sťažený, pokiaľ sa neprijme dočasné opatrenie, súdy vykladajú spôsobom, ktorý prakticky znemožňuje toto opatrenie.

316. Orgány uvádzajú aj ďalšie sťažujúce faktory, z ktorých niekoľko bolo uvedených aj inde v rámci tohto Bezprostredného výsledku, a to (inak preukázateľné) limity zaistenia a zhabania majetku tretích strán, nevhodné právne predpisy o správe a riadení zaisteného majetku, neefektívnosť netrestných mechanizmov na zhabanie, ako aj to, že LEA nemajú prístup do špecifických databáz a registrov (registrácia lodí, lietadiel, atď.)

3.4.3. Zhabanie v prípade nepravdivého ohlásenia alebo neohlásenia finančnej hotovosti / obchodateľných finančných nástrojov na doručiteľa (BNI) pri cezhraničnom pohybe

317. Vzhľadom na technické a iné nedostatky sa nepreukázala efektívnosť režimu cezhraničnej kontroly hotovosti/BNI v súvislosti s ML/FT pri preprave poštou a nákladnou dopravou cez hranice

⁴¹ Po návšteve na mieste slovenské orgány následne našli riešenie tohto problému. Na okresnom úrade (orgáne zodpovednom za nakladanie s prepadnutým majetkom) sa s pomocou odboru počítačovej kriminality PZ vytvorila hardvérová bitcoinová peňaženka, do ktorej sa prepadnuté bitcoiny prevádzajú na ďalšie úkony.

Slovenskej republiky, ktoré tiež predstavujú externé hranice EÚ (východná hranica s Ukrajinou, ako aj medzinárodné letiská v Bratislave, Poprade a Košiciach). Cezhraničnou kontrolou hotovosti sa má zaoberať výlučne Finančná správa (príslušné colné úrady).

318. Z technického hľadiska sú na externých hraniciach prítomné opatrenia na zisťovanie nelegálnej fyzickej prepravy hotovosti/BNI. Kontrolu vykonávajú colné orgány na základe uplatnenia analýzy rizika cieľným výberom osôb predstavujúcich riziko na základe skúsenosti colníkov v oblasti zisťovania pašovania a za pomoci technických prostriedkov vrátane RTG skríningu alebo služobných psov na vyhľadávanie hotovosti. V prípade podozrenia je osoba podrobená bezpečnostnej kontrole a v opodstatnenom prípade aj osobnej prehliadke vrátane preskúmania telesných dutín.

319. Bez ohľadu na uvedené, skutočné výsledky sú dosť slabé, všeobecne aj v súvislosti s hotovosťou/BNI pochádzajúcimi z trestnej činnosti, alebo určeným na FT. Tabuľka nižšie uvádza prehľad ohlásení na vstupe/výstupe, ako aj niekoľkých prípadov nepravdivého ohlásenia alebo neohlásenia hotovosti/BNI, ktoré boli zaznamenané počas hodnoteného obdobia.

Tabuľka 35: Cezhraničný prevoz peňažnej hotovosti a obchodovateľných cenných papierov na doručiteľa

Rok	Počet vyhlásení alebo oznámení				Podozrivé cezhraničné incidenty	
	Prichádzajúce		Prichádzajúce		BNI	Porušenie ohlasovacej povinnosti
	Mena	BNI	Mena	BNI		
2014	55 1 609 716 EUR	0	4 142 998 EUR	0	0	2 41 836 EUR
2015	70 2 737 054 EUR	0	3 154 817 EUR	0	0	0
2016	121 3 956 678 EUR	1 25 000 000 USD	3 59 769 EUR	0	0	7 127 010 EUR
2017	146 5 035 417 EUR	1 14 975 000 000 USD	6 225 998 EUR	0	0	16 435 371 EUR
2018	221 7 811 560 EUR	0	9 320 265 EUR	0	0	23 344 120 EUR

320. Počet vstupných ohlásení hotovosti je neobyčajne vysoký s vo všeobecnosti nevelkými celkovými sumami, čo zrejme potvrdzuje názor colných orgánov, že vo väčšine prípadov je účelom prepravy hotovosti hlavne nadobudnutie hnutel'ného majetku (napríklad motorových vozidiel) alebo nehnuteľností. Počet výstupných ohlásení je len zlomkom vstupných, aj keď priemerné sumy sú v týchto prípadoch vyššie. Podrobnejšie štatistické informácie poskytnuté AT dokazujú, že väčšina vstupných ohlásení bola podaná na hraničných priechodoch (HP) s Ukrajinou (hoci počet a objem hotovosti deklarovaný na medzinárodných letiskách vykazuje značný nárast), zatiaľ čo výstupné vyhlásenia boli v tomto smere pomerne vyvážené.

321. Colné orgány sa vyjadrili, že pravdepodobný účel vstupujúcej prepravovanej hotovosti (nákup vozidiel alebo nehnuteľností) sám osebe preukázal, že takéto formy cezhraničnej prepravy hotovosti predstavujú nízke riziko ML/FT. Avšak vzhľadom nato, že transformácia nelegálnych peňazí na majetkové položky (a najmä nehnuteľnosti) môže ľahko predstavovať formu ML, hodnotiaci tím má obavy týkajúce sa tohto argumentu.

322. Nedostatočné povedomie o riziku ML/FT možno ilustrovať na dvoch prípadoch deklarovanej fyzickej prepravy BNI podľa uvedeného v tabuľke, to znamená jeden prípad v roku 2016, kde boli na Slovensko privezené BNI v hodnote 25.000.000 USD, a ďalší v roku 2017, kde bola hodnota dotknutých BNI (ako potvrdili slovenské orgány) 14.975.000.000 USD. AT zistil, že obe prepravy (2016 a 2017) boli realizované a teda aj deklarované na letisku v Bratislave, a obe vykonal ten istý občan Českej republiky. Orgány vysvetlili, že BNI boli pôvodne vydané v USA, potom odoslané bežnou poštou do Hongkongu, následne ich nadobudol tento český občan, ktorý vyhlásil,

že ich chcel použiť ako investíciu do leteckej spoločnosti na Slovensku. Napriek zjavne podozrivým okolnostiam (napr. nominálna hodnota BNI z roku 2017 dosahovala 17,7 % slovenského HDP za ten istý rok⁴²), colné orgány prijali toto prehlásenie v oboch prípadoch a nechali túto osobu vstúpiť na Slovensko s BNI bez ďalšieho vyšetrovania. Keď bola FSJ informovaná o prvej preprave a vyhlásení v roku 2016, oznámili to českej FSJ (žiadne informácie o ďalšom konaní v roku 2017) a požiadali informácie od partnera v USA, no bez odpovede. Nie je jasné, či FSJ alebo akýkoľvek iný slovenský orgán ďalej skúmal pozadie danej osoby a jej údajnú investíciu a či spolupráca s českými orgánmi priniesla nejaké výsledky.

323. AT má podobne vážne obavy týkajúce sa tých prípadov, kde pravidlá uplatniteľné na cezhraničnú prepravu hotovosti/BNI boli reálne porušené nepriznaním alebo predložením nepravdivého vyhlásenia. Tieto prípady bez výnimky súviseli s vstupnou prepravou a prakticky boli obmedzené na jeden z pozemných hraničných priechodov s Ukrajinou a Letisko v Bratislave. Po prvé, ukazuje sa, že colné orgány zistili alarmujúco nízky počet takýchto prípadov (48 prípadov za celé obdobie hodnotenia) s relatívne nízkymi sumami finančných prostriedkov. Po druhé, ako bolo potvrdené na mieste, v žiadnom z týchto prípadov neboli orgánmi zadržané žiadne aktíva, a preto nebolo možné uplatniť žiadne ďalšie dočasné opatrenia alebo opatrenia zhabania. A nakoniec po tretie, orgány zistili nula prípadov, kde by preprava hotovosti/BNI vyvolala nejaké podozrenie z činností ML alebo FT, čo si v svetle vyššie uvedeného technického zázemia na identifikáciu takýchto prípadov vyžaduje isté vysvetlenie.

324. Nenahlásenie alebo predloženie nepravdivého ohlásenia sa považuje za colný priestupok, ktorý riešia colné orgány podľa Colného zákona (199/2004 Z. z.). V prípade podozrenia z trestného činu v súvislosti s takouto prepravou je príslušnou jednotkou na konanie FR SR v súvislosti s trestnými činmi spáchanými v spojení s porušením legislatívy o DPH pre dovozné a spotrebné dane, a príslušný policajný útvar v prípade akýchkoľvek iných trestných činov vrátane ML/FT. Bez ohľadu nato, zatiaľ v takýchto prípadoch nebol zistený žiadny trestný čin, a preto tento represívny mechanizmu zatiaľ nebol použitý v praxi. V tomto kontexte treba poznamenať, že aj keď sú na hraničných prechodoch prítomní príslušníci hraničnej polície, čo sa týka kontroly pohybu tovarov (vrátane hotovosti/BNI) cez štátnu hranicu, s colníkmi nijako nespolupracujú.

325. Hodnotiaci tím zistil ako ďalší nedostatok, že k dispozícii nie je žiadny mechanizmus na boj proti kuriérom s hotovosťou cez interné hranice EÚ (menovite z Poľska, Českej republiky, Rakúska, alebo Maďarska).

3.4.4. Zhoda výsledkov konfiškácie s rizikami ML/FT a národnými politikami a prioritami AML/CFT

326. Ako bolo rozoberané v IO.1 vyššie, hlavné hrozby ML uvádzané v NHR boli trestné činy proti majetku (krádež, podvod), ekonomické trestné činy vo všeobecnosti (najmä daňové trestné činy) a takzvané „špecifické čiastočné typy kriminality“, kde patrí organizovaná zločinnosť, trestné činy týkajúce sa drog, počítačovej kriminality a korupcie. Podľa slovenských orgánov sa opatrenia prepadnutia/zhabania naozaj uplatňujú väčšinou na majetkovú a ekonomickú kriminalitu, a len mierne na ostatné druhy kriminality, hoci boli uvedené pozitívne trendy v tejto oblasti v súlade s rozvojom efektívnejších foriem finančného vyšetrovania.

327. Nanešťastie to bolo možné overiť na základe štatistických údajov len vo veľmi obmedzenej miere, keďže AT nedostal žiadne zmysluplné informácie o tom, aké trestné činy boli zastúpené v štatistikách o výkone režimu opatrení zhabania a predbežných opatrení. Bol tu všeobecný a absolútny nedostatok informácií týkajúcich sa zhabania, pričom v oblasti predbežných opatrení boli poskytnuté len čiastočné čísla (napr. štatistické tabuľky týkajúce sa prípadov ÚŠP), ktoré boli príliš fragmentované, než aby sa z nich dal vyvodit' nejaký záver. V každom prípade, početným príkladom prípadov, ktoré poskytli orgány na ilustráciu výkonu režimu zhabania, dominovali ekonomické a

⁴²Zdroj: statdat.statistics.sk

majetkové trestné činy (a súvisiace ML), hoci boli uvedené aj niektoré významné prípady týkajúce sa drog a OZ.

328. Hlavnou zraniteľnosťou ML zistenou v NHR s priamym vplyvom na režim zhabania a predbežných opatrení bol nedostatok špecializácie na zisťovanie a sledovanie výnosov z trestnej činnosti a na vykonávanie finančných vyšetrovaní, ktoré mali za následok nedostatočnú úroveň zaistenia a zhabania. Ako bolo rozoberané v rámci IO.1, AT dáva body GP SR za rozoznanie nedostatkov v tejto oblasti a za jej úsilie v oblasti vypracovania politiky a vydávania metodických usmernení pre ľudí v praxi. Vyššie boli uvedené aj niektoré zvýšenia počtu špecializovaného personálu LEA. Z dôvodu, že väčšina týchto opatrení bola prijatá nedávno, výsledky budú pravdepodobne viditeľné až v nadchádzajúcich rokoch.

329. Výsledok je taký, že AT nedokázal určiť, či výsledky konfiškačného režimu boli v súlade so zistenými rizikami ML/FT a či bol výkon celého režimu (to je po začatí finančných vyšetrovaní a uplatňovania predbežných opatrení) v súlade s vnútroštátnymi politikami a prioritami AML/CFT.

Celkové závery o IO.8

330. Hoci majú slovenské orgány k dispozícii množstvo právnych nástrojov na zaistenie a zhabanie výnosov z trestnej činnosti a prostriedkov na jej páchanie, efektívne uplatňovanie týchto opatrení je vysoko nevyvážené. LEA aj orgány prokuratúry pravidelne a systematicky uplatňujú predbežné opatrenia v priebehu finančných vyšetrovaní, ich časté využívanie však podľa všetkého nie je nasledované uplatnením režimu konfiškácie. Opatrenia konfiškácie sa len zriedka uplatňujú v trestných prípadoch, takže len zlomok zaistených aktív sa nakoniec aj skonfiškuje. Na druhej strane, účinnosť predbežných opatrení je významne ovplyvnená množstvom faktorov vytvárajúcich prekážky, ako je chýbajúca operačná analýza zameraná na výnosy v predprípravnom konaní, logistické a procesné obmedzenia pre niektoré LEA alebo vysoké dôkazné bremeno vyžadované pri určitých predbežných opatreniach. Existujú určité postupy, ale nie komplexný mechanizmus na správu a/alebo nakladanie so zaisteným alebo skonfiškovaným majetkom a neexistuje ani centralizovaný orgán zodpovedný za správu tohto majetku. Režim cezhraničnej kontroly hotovosti vo všeobecnosti nepreukázal efektívnu uplatniteľnosť na zisťovanie hotovosti/BNI súvisiacej s ML/FT, ktorá sa prepravuje cez hranice Slovenskej republiky.

331. Celkovo Slovenská republika dosiahla pri bezprostrednom výsledku 8 nízku („low“) úroveň efektívnosť.

KAPITOLA 4. FINANCOVANIE TERORIZMU A FINANCOVANIE ŠÍRENIA ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENIA

4.1. Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Kľúčové zistenia

Bezprostredný výsledok 9

1. Od predchádzajúceho hodnotenia sa trestnosť financovania terorizmu rozvíjala v dôsledku zavedenia komplexnejšieho a samostatného trestného činu financovania terorizmu v roku 2018, spolu s ďalšími ustanoveniami, ktoré dopĺňajú rozsah príslušných trestných činov súvisiacich s terorizmom (vrátane § 419d o zahraničných teroristických bojovníkoch).
2. NHR identifikuje riziko FT na Slovensku ako nízke z dôvodu niekoľkých faktorov, ako je geografické umiestnenie Slovenska, jeho profil obyvateľstva a hospodárstvo. Avšak hodnotitelia zistili určité nedostatky v súvislosti s presnosťou a úplnosťou NHR, pričom niektoré riziká FT nie sú riešené v plnom rozsahu (napr. slabá kontrola pohybu hotovosti v celej krajine, peňažné prevody, využívanie fiktívnych podnikových štruktúr, neodrádzajúci charakter sankcií v súvislosti s neprihláseným/nepravdivo prihláseným pohybom hotovosti a pod.).
3. V hodnotenom období na Slovensku neboli žiadne odsúdenia za FT. Protiteroristická jednotka NAKA v súčasnosti vykonáva vyšetrovanie troch pomerne zložitých prípadov financovania terorizmu. Vyšetrovanie prípadov financovania terorizmu predložené hodnotiteľom preukazuje uplatniteľnosť právneho rámca a schopnosť slovenských orgánov účinne spolupracovať so svojimi zahraničnými partnermi. Je však potrebné poznamenať, že napriek dĺžke konaní v žiadnom z týchto prípadov ešte neboli vznesené obvinenia, a preto sa ani nezaistili žiadne finančné prostriedky súvisiace s terorizmom.
4. FSJ filtruje približne 20 % hlásení NOO týkajúcich sa FT, zvyšok posielala orgánom vynucovania práva, resp. orgánom činným v trestnom konaní. V hodnotenom období bolo príslušnému útvaru orgánov činných v trestnom konaní, menovite protiteroristickej jednotke Prezídia Policajného zboru (do roku 2016) a protiteroristickej jednotke NAKA (po roku 2016), zaslaných celkom 464 hlásení NOO. Hlásenia NOO týkajúce sa terorizmu sa súčasne posielajú aj SIS.
5. Vyšetrovania týkajúce sa FT sú na operatívnej úrovni čiastočne integrované s národnými stratégiami vzhľadom na intenzívnu spoluprácu medzi orgánmi a existenciu formálnych pracovných skupín. Prvky FT nie sú dostatočne premietnuté v národnom akčnom pláne bola proti terorizmu (NAP BT) na roky 2016-2018, ktorý je zameraný na terorizmus.
6. Zdá sa, že vyšetrovatelia protiteroristickej jednotky NAKA majú potrebné zručnosti a vedomosti pre zisťovanie a vyšetrovanie financovania terorizmu, ak je to potrebné. Menej pozitívne však je, že žiadne konkrétne opatrenia neboli prijaté na zvýšenie povedomia a poznatkov ostatných orgánov činných v trestnom konaní a prokuratúry v súvislosti s rizikami, typológiami a efektívnym využívaním finančného spravodajstva na vedenie vyšetrovaní.

Bezprostredný výsledok 10

1. Do procesu označovania osôb a subjektov na zaradenie na sankčný zoznam je zapojených viacero zodpovedných štátnych orgánov. MZV SR má jasnú úlohu oznamovať prípadné návrhy výborom OSN. Avšak neexistujú jasné regulačné pokyny, ktoré by určovali hlavný príslušný orgán pre označovanie osôb a subjektov. Slovenská republika zatiaľ nenavrhol ani nerealizovala žiadne označenie osôb alebo subjektov.
2. Nedostatky zistené v právnych predpisoch EÚ, ktorých výsledkom je oneskorenie vykonávania cielených finančných sankcií podľa rezolúcií BR 1267/1989 a 1998 ovplyvňujú uplatňovanie cielených finančných sankcií na Slovensku. Na odstránenie týchto nedostatkov orgány zaviedli vnútroštátny mechanizmus, ktorý zabezpečuje priamy právny účinok rozhodnutí prijatých výbormi BR OSN a súvisiaceho nariadenia.

Nedošlo k zmrazeniu žiadneho majetku na základe rezolúcií BR OSN, čo je v súlade s profilom krajiny.

3. Väčšina finančného sektora má dobrú znalosť svojich povinností v oblasti zmrazovania a oznamovania. Finančné inštitúcie väčšinou využívajú komerčné databázy alebo si vyvinuli vlastné systémy skríningu na kontrolu klientov a na automatickú aktualizáciu sankčných zoznamov. Znalosť v oblasti cielených finančných sankcií za FT je v DNFBP nerovnomerné - audítori majú celkom dobrú znalosť svojich povinností, kým právnici, účtovníci a obchodníci s drahými kovmi a kameňmi nemajú dostatočné povedomie o nich.

4. NHR považuje riziko zneužitia neziskových organizácií (NO) na FT za nízke, ale neboli identifikované žiadne konkrétne druhy zraniteľnejších NO. SIS a PTJ NAKA vykonávajú dohľad nad istým počtom NO, no zdá sa, že tento je skôr založený na konkrétnych prípadoch, než by išlo o systematický prístup.

5. Neexistuje žiadna osobitná rizikovo orientovaná osвета voči NO ohľadne ich potenciálneho zneužitia na FT, ale zdá sa, že vzhľadom na prísnu reguláciu darčovstva si NO toto riziko uvedomujú.

6. NO sú povinné založiť si bankový účet a zasielať výročné správy o činnosti so zákonom požadovanými informáciami. Pred zaregistrovaním na registrovom úrade je štatutárny orgán NO povinný preukázať bezúhonnosť predložením odpisu z registra trestov.

Bezprostredný výsledok 11

1. Cielené finančné sankcie za financovanie šírenia zbraní hromadného ničenia na Slovensku sa riadia mechanizmom EÚ, ktorý vykazuje isté prvky efektívneho systému. Na vnútroštátnej úrovni sa ZVMS uplatňuje rovnako ako v prípade cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania terorizmu.

2. Na Slovensku neboli zmrazené žiadne finančné prostriedky v súvislosti so šírením zbraní hromadného ničenia, čo zodpovedá profilu krajiny.

3. Webová stránka MZV SR odkazuje na hlavnú stránku BR OSN, z ktorej je možné presmerovanie na konsolidovanú verziu sankčných zoznamov. Zoznamy sú k dispozícii a sú presné a existuje aj mechanizmus na oznamovanie zmien, ku ktorým došlo na úrovni EÚ, príslušným štátnym orgánom.

4. Úroveň pochopenia povinností v oblasti cielených finančných sankcií v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia je u väčších finančných inštitúcií dostatočná, pričom FI využívajú o komerčné databázy, aby identifikovali zhody so sankčnými zoznamami. Ostatné povinné osoby majú slabšie povedomie o sankciách v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia a v najlepšom prípade vykonávajú manuálne kontroly svojich klientov v prípade určitých podozrení. Nebankové povinné osoby majú problémy s odhaľovaním finančných prostriedkov alebo iných aktív, ktoré sú v úplnom alebo spoločnom vlastníctve osôb alebo subjektov zaradených na zoznam, alebo pod ich priamou alebo nepriamou kontrolou.

5. Dohľad nad implementáciou cielených finančných sankcií predstavuje súčasť kontrol, ktoré vykonáva NBS v súvislosti s bankami, hoci neexistuje rizikový model dohľadu nad rizikom, ktorý by zahŕňal aj otázky implementácie cielených finančných sankcií OSN v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia. Dohľad nad DNFBP v oblasti financovania šírenia zbraní hromadného ničenia je neprimeraný.

6. Aj keď MF SR vypracoval usmernenie k postupom uplatňovania rezolúcií BR OSN finančnými inštitúciami, povinným osobám sa poskytujú len obmedzené školenia ohľadne uplatňovania CFS. Pre ostatné typy povinných subjektov sa nevypracovalo žiadne usmernenie.

Odporúčané opatrenia

Bezprostredný výsledok 9

1. Finančné vyšetovanie vo všetkých prípadoch týkajúcich sa terorizmu ako aj v ostatných prípadoch by sa malo realizovať proaktívnejšie a účinnejšie už od vzniku podozrenia a bez omeškaní, vrátane s využitím systematického prístupu k finančným informáciám FSJ týkajúcim sa FT.
2. Generálnej prokuratúre by prospelo uplatňovanie osobitného strategického prístupu v súvislosti s FT, ktorý by stanovoval ciele, ako je včasnosť vyšetovania FT s využitím všetkých dostupných nástrojov vrátane finančnej analýzy na efektívnejšie uzatváranie prípadov FT.
3. Orgány by mali prijať opatrenia, ktorými sa zabezpečí, aby operačná (predprípravná) fáza nemala neobmedzené trvanie a zaviesť jasné formálne postupy uskutočňovania vyšetovania FT v prípravnej fáze, spolu so zabezpečením účinného monitorovania výsledkov v operatívnej fáze.
4. Mechanizmy kontroly hotovosti na vnútorných a vonkajších hraniciach by sa mali posilniť zabezpečením právneho základu pre možnosť administratívneho zastavenia a obmedzenia terorizmu a majetku osôb podozrivých z FT a pre podporu identifikácie takéhoto majetku pokračovaním vo vytváraní typológií a ukazovateľov.
5. Protiteroristická jednotka NAKA a GP SR by mali zabezpečiť viac školení pre vyšetrovateľov a prokurátorov ohľadom FT vrátane zahraničných prípadových štúdií úspešného vyšetovania financovania terorizmu.

Bezprostredný výsledok 10

Slovensko by malo:

1. Zjednodušiť mechanizmus zaraďovania osôb a subjektov na sankčné zoznamy s jasne určenou zodpovednosťou jedného alebo viacerých orgánov a jasne stanoviť prípady, kedy by sa označenie malo uskutočniť a zo strany koho. Alternatívne by sa mal vymenovať jeden osobitný špecializovaný orgán s vedúcou úlohou pri implementácii cielených finančných sankcií za FT.
2. Zabezpečiť primerané školenia o implementácii cielených finančných sankcií za FT pre povinné osoby, s osobitným zameraním na sektor DNFBP.
3. Zrevidovať alebo vykonať nové hĺbkové posúdenie rizika v sektore NO s cieľom identifikovať kategórie ktoré sú vystavené riziku zneužitia na FT. Prijat' cielený, koordinovaný RBA pre dohľad nad vysoko rizikovými NO vrátane osvetu a zvyšovania povedomia v NO a darcovskej komunite, so zameraním na konečné použitie finančných prostriedkov NO.
4. Uskutočniť opatrenia na zvýšenie povedomia orgánov o uplatňovaní nariadení EÚ vrátane tých, ktoré sa odchyľujú od vnútroštátnej legislatívy.

Bezprostredný výsledok 11

1. Orgány by mali uskutočňovať aktivity na zvýšenie povedomia o cielených finančných sankciách za financovanie šírenia zbraní hromadného ničenia a poskytovať usmernenia, najmä vo vzťahu k nebankovým povinným osobám a DNFBP.
2. NBS by mala zahrnúť implementáciu CFS v súvislosti s financovaním šírenia ZHN do svojho modelu dohľadu nad rizikami.
3. Určiť orgán dohľadu pre DNFBP, ktorý bude niesť zodpovednosť za monitorovanie implementácie cielených finančných sankcií v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia zo strany DNFBP.

332. V tejto kapitole sa posudzujú a hodnotia príslušné Bezprostredné výsledky IO.9-11. Odporúčaniami relevantnými pre hodnotenie účinnosti podľa tohto odseku sú R. 1, 4, 5–8, 30, 31 a 39.

4.2 Bezprostredný výsledok 9 (Vyšetovanie a trestné stíhanie FT)

- 333.** Otázka financovania terorizmu a trestných činov terorizmu je komplexne upravená ustanoveniami TZ (pozri prílohu o technickom súlade).
- 334.** NHR dospelo k záveru, že riziko FT na Slovensku je nízke z dôvodu niekoľkých faktorov, ako sú geografická poloha krajiny, jej populačný profil a hospodárstvo. Hodnotitelia zistili určité nedostatky, pokiaľ ide o presnosť a úplnosť NHR (pozri kapitolu 1 a IO1), a vzhľadom na obsah prebiehajúcich vyšetovaní FT, AT nie je ochotný plne považovať toto hodnotenie za úplne presné. Súdy nevyviesli žiadne rozhodnutie o odsúdení za FT alebo za trestné činy terorizmu.
- 335.** Kľúčovými hráčmi v rámci CFT sú PTJ NAKA, FSJ, Slovenská informačná služba (SIS), Vojenské spravodajstvo a Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry (ÚŠP GP).
- 336.** ÚŠP GP má v tejto oblasti osobitnú úlohu a venuje sa všetkým trestným činom terorizmu na základe TZ, t.j. činom spáchaným s úmyslom spáchať trestný čin terorizmu, ako aj trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny. Všetky tieto trestné činy terorizmu rieši v prvom stupni Špecializovaný trestný súd a Najvyšší súd Slovenskej republiky koná v prípade prípadných odvolaní proti jeho rozhodnutiam. V súčasnosti má ÚŠP GP päť prokurátorov, ktorí sa venujú dohľadu a trestnému stíhaniu trestných činov terorizmu.

4.2.1. Trestné stíhanie/odsúdenie za druhy činnosti FT podľa rizikového profilu krajiny

- 337.** Aj keď zatiaľ na Slovensku nedošlo k odsúdeniu za FT, táto skutočnosť vo veľkej miere zodpovedá profilu rizika. Napriek tomu je vedené trestné vyšetovanie v troch pomerne zložitých prípadoch týkajúcich sa FT, ktoré vedie protiteroristická jednotka NAKA pod dohľadom prokurátora. Zdá sa, že vyšetovanie prípadov financovania terorizmu predložené hodnotiteľom preukazuje uplatniteľnosť právneho rámca a schopnosť slovenských orgánov účinne spolupracovať so svojimi zahraničnými partnermi. Je však potrebné poznamenať, že napriek dĺžke konaní v žiadnom z týchto prípadov ešte neboli vznesené obvinenia, a preto ani neboli zaistené finančné prostriedky súvisiace s terorizmom.
- 338.** Príslušné LEA pristupujú k prípadom FT ako k prioritným a v prípadoch FT uplatňujú prokurátori ÚŠP GP osobitný prístup, pretože v priebehu formálneho zisťovania je prípad systematicky sledovaný a príslušnému policajnému úradníkovi sa vydávajú pokyny. Prokurátori tiež osobne zabezpečujú koordináciu so zahraničnými partnermi.
- 339.** Je ťažké dospieť k záveru, či sú výsledky dosiahnuté v sledovanom období plne v súlade s rizikovým profilom krajiny, ak pri existujúcich prípadoch neexistujú právoplatné rozhodnutia. AT nemá dôvod domnievať sa, že zavedený mechanizmus trestného stíhania a odsúdenia osôb za FT by nefungoval efektívne, avšak od začiatku konania uplynulo dosť veľa času (najmenej v dvoch z troch prípadov), čo vyvoláva obavy. Prokurátori by mali byť aktívnejší pri dohľade nad ranou fázou vyšetovania FT a vyvíjať väčší tlak na policajtov, aby včas zhromažďovali dôkazy a prípad postupovali v ďalšom kroku trestného konania, a to buď vznesením obvinenia alebo uzavretím prípadu.
- 340.** Aj keď je riziko FT „stredne nízke“, pri novom NHR je potrebná podrobnejšia analýza, pričom by sa malo prihliadať na charakteristiky prebiehajúcich prípadov FT, kde je podozrenie z účasti občanov a/alebo rezidentov Slovenskej republiky. Zdá sa, že v dvoch z troch prípadov vyšetovania boli využité slovenské finančné inštitúcie.

4.2.2. Identifikácia a vyšetovanie FT

- 341.** Protiteroristická jednotka NAKA by spravidla vyšetovala všetky prípady FT so vstupmi od FSJ a iných orgánov, z ktorých vyniká SIS. SIS by nevykonávala vyšetovanie sama, ale zhromažďovala by informácie o terorizme a FT a teroristickej propagande. Sleduje citlivé komunity a cieľové osoby a finančné operácie. Informácie SIS sa poskytujú protiteroristickej jednotke NAKA na doplnenie alebo dokončenie niektorých vyšetovaní, ale ich charakter nebol AT oznámený.

- 342.** AT dôkladne preštudoval štatistiky poskytnuté slovenskými orgánmi o počtoch hlásení NOO⁴³ súvisiacich s FT, ktoré odovzdala FSJ príslušným útvarom LEA a po ktorých nenasledovalo začatie vyšetrovania trestného činu, pričom vo všetkých prípadoch bolo vyšetrovanie zastavené na operatívnej úrovni. Jednou výnimkou vyšetrovanie bolo zahájené na základe hlásenia FSJ, ktoré nevyplývalo z hlásenia NOO, ale z medzinárodnej žiadosti o poskytnutie informácií z tretej krajiny.
- 343.** Rovnako ako v prípade podozrení na ML, FSJ dopĺňa do hlásenia NOO všetky dostupné informácie a výsledky zasiela protiteroristickej jednotke NAKA a SIS. Asi 20 % z celkového počtu hlásení NOO súvisiacich s FT je filtrovaných na úrovni FSJ ako hlásenia bez dostatočných prvkov podozrenia. Opis analýzy hlásení NOO možno nájsť v časti „operačná analýza“ v rámci IO6.3.
- 344.** PTJ NAKA zasa uvádza, že každá informácia poskytnutá od FSJ sa stáva predmetom operatívneho vyšetrovania, ktoré zahŕňa predbežnú finančnú analýzu, rovnako ako v prípade akýchkoľvek iných poskytnutých informácií. Informácie sa porovnávajú so všetkými dostupnými informáciami: policajné databázy; medzinárodné databázy (Europol, Interpol); verejné zdroje (obchodný register, register firiem, register nehnuteľností atď.). V prípade potreby dôkladnejších kontrol príslušníci NAKA vykonávajú kontroly na mieste. V procese predbežného vyšetrovania FT prebieha intenzívna výmena informácií so všetkými relevantnými partnermi v rámci krajiny (t.j. FSJ pre medzinárodné žiadosti o informácie). V niektorých prípadoch je táto výmena podporovaná kapacitami NBAC.
- 345.** LEA začali jedno vyšetrovanie trestného činu na základe informácie od FSJ, ktoré nevychádzalo z hlásení NOO (pozri prípad B nižšie). Ohľadne ostatných vyšetrovaní orgány vysvetlili, že po dôkladnom posudzovaní sa zistilo, že hlásenia NOO obsahovali nepodložené čiastočné zhody s názvami alebo sankčnými zoznamami World Check (inými než na vykonávanie cielených finančných sankcií OSN alebo zoznamami v súvislosti s financovaním šírenia zbraní), alebo v iných prípadoch boli zistené vzdialené väzby na vysokorizikové tretie krajiny (prostriedky boli prevedené alebo prijaté z týchto krajín, od klientov alebo štatutárnych orgánov z týchto krajín atď....). Prípady sa teda uzavreli.
- 346.** Pre všetky poskytované hlásenia od FSJ protiteroristická jednotka NAKA posielala FSJ spätnú väzbu o prijatých opatreniach a o prijatom konečnom rozhodnutí, ktorá sa doteraz obmedzovala na uloženie v systéme pre ďalšie potreby. Napriek vyššie uvedenej spätnej väzbe má AT pochybnosti o účinnej koordinácii a komunikácii medzi protiteroristickou jednotkou NAKA a FSJ, keďže sa informácie naďalej odosielať bez výsledkov vyšetrovania.
- 347.** ÚŠP GP sa formálne nezapája do operatívnej fázy v prípadoch FT, kým LEA nezačne formálne trestné vyšetrovanie. Preto ako sme už uviedli pri IO7, neexistuje nezávislý justičný orgán, ktorý by mohol preskúmať rozhodnutia PTJ NAKA, ak dôjde k zastaveniu prípadu na operatívnej úrovni. Príslušné orgány (LEA, GP SR) by mali formalizovať, preskúmať a overovať rozhodnutia LEA nezačať trestné konanie prijaté vo fáze identifikácie FT.
- 348.** SIS dvakrát kontroluje informácie od FSJ a podľa potreby prispieva k prípadom FT. Ich skúsenosti zatiaľ potvrdzujú absenciu prvkov FT v hláseniach NOO. V jednom prípade SIS na základe informácií od FSJ analyzovala obchodné operácie jednej osoby, ktorá previedla finančné prostriedky do zahraničia osobe prepojenej s páchatelmi teroristického útoku. Bolo vykonané dôkladné vyšetrovanie, a to aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, finančná podpora terorizmu sa v tomto prípade vylúčila.
- 349.** SIS je zapojená do niekoľkých medzinárodných platforiem, ktoré sa okrem iného zaoberajú FT. Operatívna výmena relevantných informácií sa vykonáva v rámci bezpečných komunikačných kanálov. Akékoľvek podozrivé operácie sa dajú porovnať so zisteniami partnerských

⁴³V hodnotenom období bolo protiteroristickej jednotke Prezídia Policajného zboru (do roku 2016) a protiteroristickej jednotke NAKA zaslaných celkom 464 hlásení NOO (80 v roku 2013, 79 v roku 2014, 83 v roku 2015, 93 v roku 2016, 69 v roku 2017 a 60 v roku 2018).

spravodajských služieb, čo je dôležité najmä s ohľadom na medzinárodný charakter FT.

350. Prokurátori potvrdili, že protiteroristická jednotka NAKA je veľmi aktívna pri začatí značného počtu operatívnych akcií, a to aj v prípade veľmi nízkeho limitu pre podozrenie a nenechá kameň na kameni v prípadoch potenciálneho FT. AT nemá dôvod neveriť tomuto tvrdeniu.

PRÍPAD 12: „Prípado Imám“ - prípad A⁴⁴

Prípado iniciovala protiteroristická jednotka NAKA v júli 2017 na základe medzinárodnej žiadosti o informácie prijatej zo zahraničia. Náboženský vodca (imám) v skutočnosti zbieral peniaze od veriaciach (v období rokov 2015 - 2017) v modlitebniach (orgány vysvetlili, že na Slovensku nie sú žiadne mešity) na „*nákup vodných čerpadiel v chudobnej krajine.*“ Peniaze sa zbierali nielen na Slovensku, ale aj v Českej republike. V priebehu vyšetrovania sa zistilo, že dary sa zbierali v hotovosti a následne sa vkladali na dva bankové účty, prevádzali sa do Českej republiky a potom do Sýrie na podporu teroristov alebo teroristických skupín. České orgány vydali prvý zatykač a vydali imáma na Slovensko. Vyšetrovanie, ktoré uskutočnili slovenské orgány, sa vzťahovalo aj na osoby (približne 60), o ktorých sa zistilo, že poskytli dary. Všetci boli vypočutí a prokurátori dospeli k záveru, že nevedeli o skutočnom mieste určenia finančných prostriedkov. Počas vyšetrovania slovenské orgány identifikovali jednu konkrétnu osobu - Mohammeda H., ktorý prispieval na zbierky peňazí a neskôr vycestoval s peniazmi do Sýrie. Pripojil sa k teroristickej skupine s názvom „*Jabhat Fatah al-Sham*“ alebo „*Al-Nusra Front*“ a podieľal sa na jej činnostiach. Mohamed H. bol „*zabitý počas akcie*“ koncom roka 2018. V čase rozhovorov na mieste tento prípad ešte nebol ukončený.

V tomto prípade neboli prijaté žiadne predbežné opatrenia, pretože imám nemal na území Slovenska žiadny majetok.

351. Prípado FT, ktoré boli doteraz vyšetrované, boli iniciované z troch rôznych zdrojov: jeden v dôsledku medzinárodnej spolupráce LEA (prípado A), jeden na základe medzinárodnej spolupráce FSJ (prípado B) a tretí sa objavil ako nové podozrenie v už existujúcom prípade vyšetrovanom za iný trestný čin (prípado C). S výnimkou prípadu A vyššie, AT a hodnotená krajina sa rozhodli, že ďalšie dva prípado neuvedú v osobitnom rámečku, ale ich stručne opíšu v nasledujúcom odseku.

352. Prípado A zahŕňal isté finančné vyšetrovanie, aj keď skôr základné, pretože väčšina peňažných operácií sa uskutočnila v hotovosti. AT vyjadruje nesúhlas so zdĺhavými postupmi v prípade A. Prípado B zahŕňal služby poukazovania peňazí a hlásenie NOO, avšak so silným zahraničným prvkom. Do prípadu B je zapojených pomerne vysoký počet krajín a osôb a hoci boli na úrovni FSJ opatrenia prijaté rýchlo, postup na úrovni LEA je zdĺhavý a trvá dlhšie ako 2 roky. V tomto prípade sa orgány vyjadrili, že zdĺhavosť konania je spôsobená chýbajúci odpoveďami na viaceré dožiadania MLA, ktoré blokujú ďalší postup. Prípado C sa začal tesne pred návštevou na mieste v rámci komplexného vyšetrovania týkajúceho sa iných (závažných) trestných činov. Okrem iných opatrení sú finančné operácie vykonávané prostredníctvom finančných inštitúcií predmetom vyšetrovania možného FT.

353. Finančné vyšetrovanie spravidla vykonávajú príslušníci PZ a zriedkavo samotní prokurátori, hoci je zrejmé, že v prípade potreby neexistujú právne prekážky, aby tak urobili. Prokurátori uznávajú, že v tomto ohľade existuje priestor na zlepšenie, najmä v súvislosti s poskytnutím odbornej prípravy príslušníkom polície alebo s prístupom k špecializovaným expertom.

⁴⁴Po návšteve na mieste slovenské orgány oznámili pokrok v prípade, pričom osoba obvinená v Česku bola odsúdená za terorizmus a FT. Orgány predpokladajú uplatnenie zásady ne bis in idem.

354. Tieto tri prípady, ako aj rozhovory na mieste, preukazujú, že slovenské orgány sú pripravené identifikovať prípad FT z rôznych zdrojov a prijať potrebné vyšetrovacie opatrenia vrátane preskúmania finančnej stránky. Pokiaľ ide o finančné vyšetrovanie, nastal pokrok zo strany LEA: zatiaľ čo prípad A zahŕňal dosť zjednodušenú finančnú analýzu, zdá sa, že ďalšie dva sa riešili komplexnejšie, pretože sa týkajú bankových účtov a právnických subjektov. Za tento pokrok by sa slovenské orgány mali pochváliť. Napriek tomu nie je možné preukázať hmatateľné výsledky v zmysle odsúdenia a zaistenia majetku.

355. Očividne neexistuje všeobecná špecializácia na finančnú analýzu a na typológiu FT. LEA a prokurátori čelia výzvam pri: i) predkladaní dostatočných dôkazov o finančných stopách súvisiacich s FT, ii) preukazovaní vedomostnej zložky FT. To má za následok výrazné omeškania s finalizáciou prípadov FT a efektívnejšom privedení vinníkov pred súd. Hodnotitelia znovu opakujú obavy týkajúce sa nedostatočnej regulácie a nedostatočného dohľadu nad operatívnou fázou vyšetrovacieho procesu (pozri IO7).

356. Pokiaľ ide o riziká FT spojené s pohybom hotovosti, ako je uvedené pri R32, colné orgány nemajú osobitnú právomoc zastaviť a zadržať hotovosť na hraniciach na zistenie prípadných dôkazov o FT. Toto potvrdili orgány, s ktorými sa AT stretol na mieste. Táto skutočnosť vzbudzuje isté obavy o schopnosti orgánov zistiť možné FT a zahájiť zisťovanie na hraniciach.

357. Na riešenie vyššie uvedených skutočností, ako aj nedostatkov zistených v NHR, na úrovni podskupiny CFT MISO-LP sa vo februári 2018 uskutočnilo spoločné cvičenie viacerých zložiek pod gesciou MV SR. Účelom bol výcvik príslušných jednotiek PZ a ďalších zúčastnených subjektov zameraný na odhaľovanie a vyšetrovanie financovania terorizmu. Témy školenia sa týkali úspešnej identifikácie neobvyklých obchodných operácií, implementácie primeraných preventívnych nástrojov a lepšieho pochopenia potenciálnych metód a trendov FT.

4.2.3. Vyšetrovanie FT bolo integrované s národnými stratégiami a na ich podporu

358. Vyšetrovania FT na Slovensku sú čiastočne integrované s národnými stratégiami v zmysle AP 2019, avšak prvky FT nie sú jasne premietnuté do NAP BT na roky 2016-2018. Tieto závery vychádzajú z posúdenia NAP BT, AP 2019 a rozhovorov s LEA, prokurátormi, FSJ a s členmi výboru MEKO.

359. Ministerstvo vnútra pravidelne pripravuje a aktualizuje (každé 4 roky) NAP BT ako strategický dokument, ktorého cieľom je vytvoriť vhodné prostredie na plnenie medzinárodných záväzkov, ako sú bilaterálne a multilaterálne dohody, rezolúcie BR OSN, rozhodnutia a uznesenia inštitúcií EÚ alebo sankcie medzinárodných inštitúcií proti osobám a subjektom prepojeným s terorizmom. NAP BT obsahuje zhrnutie hlavných úloh v boji proti terorizmu vrátane boja proti financovaniu terorizmu, ktoré sú určené príslušným vnútroštátnym orgánom, ktoré by ich mali splniť v stanovených lehotách. Implementáciu úloh priebežne monitoruje Ministerstvo zodpovedné za každé opatrenie a samotný NAP sa vyhodnocuje po skončení obdobia.

360. NAP BT na roky 2015-2018 zahŕňa tieto úlohy súvisiace s bojom proti terorizmu: i) zvyšovať odbornosť a kvalifikáciu pracovníkov zapojených do boja proti terorizmu; ii) realizovať školiace aktivity pre odborných zamestnancov zúčastnených rezortov za účelom zvýšenia informovanosti v oblasti extrémizmu a terorizmu; a iii) vzdelávať príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov SIS zaoberajúcich sa bojom proti terorizmu o vývoji bezpečnostných rizík, teroristických trendov a o prostriedkoch zameraných na ich efektívnu elimináciu. Aktualizovaný NAP BT nadobudol účinnosť po návšteve na mieste.

361. Pokiaľ ide o AP 2019, aj keď boli do zoznamu opatrení, ktoré sa majú prijať na zvýšenie efektívnosti vyšetrovaní FT, zahrnuté niektoré príslušné opatrenia na zmiernenie rizika, vzhľadom na len nedávne prijatie uvedeného dokumentu sa v praxi sa prijalo len málo opatrení.

362. Aj keď sa zdá, že orgány si uvedomujú dôležitosť odrádzania od FT a uprednostňujú (niekoľko) existujúce prípady, nie sú k dispozícii praktické skúsenosti a odborná príprava v oblasti

vyšetrovania tohto druhu trestnej činnosti. Je potrebné vyčleniť viac zdrojov na školenia, technické a softvérové vybavenie, minimálne pre PTJ NAKA a FSJ.

363. Interná spolupráca a koordinácia v oblasti FT sú uspokojujivé. O operatívnych otázkach sa diskutuje v rámci NBAC, medzirezortnej organizačnej zložke vo forme spoločného pracoviska, ktorá spája vnútroštátne orgány zapojené do boja proti FT a iným vážnym bezpečnostným hrozbám. Kľúčovými úlohami NBAC sú príprava komplexných analytických hodnotení bezpečnostných incidentov na základe správ a stanovísk od štátnych orgánov, sledovanie bezpečnostnej situácie vo verejných zdrojoch a poskytovanie analytických výstupov o bezpečnostných hrozbách určeným príjemcom. Zástupcovia NBAC sa stretávajú každý deň. Všetci členovia majú prístup do informačného systému NBAC a zdieľajú informácie týkajúce sa bezpečnosti štátu.

364. Pre zabezpečenie efektívneho spôsobu výmeny operačných informácií a aby sa predišlo duplicitě pri riešení jednotlivých prípadov ML a FT, bola v rámci výboru MEKO zriadená podskupina NES-FT zameraná na financovanie terorizmu.

4.2.4. Účinnosť, primeranosť a odrádzajúci charakter sankcií

365. Slovenský právny rámec stanovuje odrádzajúci režim sankcií za trestné činy FT (pozri analýzu v časti R5). Napriek tomu pri neexistencii prípadov odsúdenia nie je možné posúdiť praktické a účinné uplatňovanie režimu sankcií. Možno len konštatovať, že stretnutia so zástupcami justície naznačili, že závažnosť trestného činu FT je dobre chápaná a že primeraná sankcia by sa stanovila v rozsudku o treste, ak dôjde k takému prípadu.

4.2.5. Alternatívne opatrenia použité v prípadoch, keď odsúdenie za FT nie je možné (napr. prerušenie)

366. Orgány nikdy nepoužili alternatívne opatrenia namiesto konania s obvinením za FT.

Celkové závery o IO.9

367. Slovensko nemá prípady trestného stíhania alebo odsúdenia za FT, čo zodpovedá rizikovému profilu krajiny. Prebiehajú tri vyšetrovania vedené LEA pod dohľadom ÚŠP. V jednom prípade sa konštatuje omeškanie v ukončovaní vyšetrovania. Postupy na operatívnej úrovni, ktorých súčasťou je aj predbežná operačná analýza, PTJ NAKA skúma každé hlásenie od FSJ, a rovnako postupuje aj pri iných informáciách. Zdá sa, že operatívna fáza je príliš zdĺhavá a vyžaduje efektívne monitorovanie. Vyšetovania v oblasti FT na Slovensku sú čiastočne integrované s národnými stratégiami. Prebieha intenzívna výmena informácií ohľadne FT medzi všetkými relevantnými vnútroštátnymi a zahraničnými zložkami. Vzhľadom na absenciu odsúdení sa praktická implementácia sankčného režimu nedá posúdiť, ale zdá sa, že súdnictvo chápe závažnosť trestných činov FT.

368. Slovensko je hodnotené ako krajina so strednou („moderate“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.9.

4.3. Bezprostredný výsledok 10 (preventívne opatrenia pre FT a finančné sankcie za FT)

4.3.1. Bezodkladná implementácia cielených finančných sankcií za FT

369. Slovenská republika ako člen EÚ pri implementácii cielených finančných sankcií uplatňuje legislatívu EÚ. Rámec EÚ neposkytuje možnosť implementovať cielené finančné sankcie „bezodkladne“, nakoľko existujú nedostatky pri včasnej transpozícii zoznamov OSN do právneho rámca EÚ.

370. Na vnútroštátnej úrovni zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZVMS) vytvára systém „autonómneho vyhlásenia medzinárodnej sankcie“ (§ 3), v rámci ktorého vláda Slovenskej republiky vyhlási nariadením vlády medzinárodnú sankciu. Tento systém sa týka označení osôb a subjektov podľa rezolúcií BR OSN 1373, 1267/1989 a 1988.

371. Podľa ZVMS je MZV SR orgánom zodpovedným za predloženie žiadosti na zaradenie osoby na zoznam sankcionovaných osôb príslušnému výboru BR OSN prostredníctvom Stáleho zastúpenia pri OSN.

372. ZVMS stanovuje postup týkajúci sa zaraďovania osôb na zoznam sankcionovaných osôb, ktorý odkazuje na „zodpovedný orgán“, čo môže byť ktorýkoľvek štátny orgán na Slovensku⁴⁵. Príslušnými orgánmi, ktoré sú oprávnené vyšetrovať podozrenie fyzickej alebo právnickej osoby, sú v rámci ZVMS všetky ministerstvá a správne orgány Slovenskej republiky. Ak sa ministerstvo pozri na prípad a usúdi, že nespadá do jeho pôsobnosti, bezodkladne návrh postúpi zodpovednému ministerstvu. Podľa orgánov tento široký okruh príslušných orgánov vyplýva zo štruktúry a kompetencií štátnych orgánov v krajine.

373. Počas osobnej návštevy sa AT stretol so širokou škálou potenciálnych „zodpovedných orgánov“, ktoré nevedeli objasniť, kto predloží návrh a za akých okolností by takýto prípad nastal. To vyvoláva obavy, pretože sa zdá, že ak neexistujú jasné regulačné pokyny, orgány by sa mohli navzájom spoliehať na seba pri označovaní osôb a subjektov na zaradenie, čo môže viesť k prehliadnutiu potenciálneho prípadu, aj keď osoby alebo subjekty spĺňajú kritériá pre označenie. Hoci je MZV SR vhodné určeným „komunikačným“ kanálom s OSN, on samotný sa nepovažuje za hlavný príslušný orgán špecializovaný na tento účel.

374. Ďalším krokom v procese zaraďovania na sankčný zoznam je konzultačná fáza, v rámci ktorej štátny orgán, ktorý vykonáva označenie, musí požiadať MF SR, MZV SR, MV SR, ministerstvo obrany, SIS a Vojenské spravodajstvo, aby predložili svoje stanovisko k navrhovaným osobám alebo subjektom. Ak by ktorýkoľvek z týchto orgánov bol proti zaradeniu, navrhujúci orgán konanie zastaví. Do týchto konzultácií môžu byť prizvané aj iné štátne orgány.

375. Mechanizmus „konzultácií“ nebol nikdy vyskúšaný v praxi. Celý proces zaraďovania na zoznam je obmedzený na maximálne 30 dní od zahájenia konania, čo je primeraná lehota. Ak boli skutočnosti odôvodňujúce podozrenie v zmysle ZVMS dostatočne preukázané, vykoná sa zaradenie na zoznam; v opačnom prípade sa konanie zastaví.

376. MZV SR slúži ako vstupný bod pre prijímanie žiadostí o zaradenie na zoznam od tretích krajín. Ak je prijatá žiadosť od tretej krajiny, MZV SR postúpi túto žiadosť príslušnému štátnemu orgánu na posúdenie za účelom začatia medzirezortného konzultačného procesu, ako je opísané vyššie. V tomto procese MZV SR predloží svoje oficiálne stanovisko v súvislosti so zahraničnopolitickými záujmami Slovenska príslušnému štátnemu orgánu, ktorý rozhodne o žiadosti tretej krajiny.

342. Slovenská republika doteraz nedostala žiadosť o zaradenie ani nerealizovala žiadne zaradenia na zoznam podľa rezolúcií BR OSN 1267 a 1373.

343. Pokiaľ ide o oznamovanie zoznamov rezolúcií BR OSN, Slovensko má dvojité oznamovanie. Na jednej strane sa zaradenia na zoznam v rámci OSN a EÚ oznamujú povinným osobám a verejnosti uverejňovaním sankčných zoznamov na webovej stránke MZV. Okrem toho, po aktualizovaní zoznamov MZV SR okamžite zasiela elektronické oznámenia príslušným vnútroštátnym orgánom, aby upozornilo na zmeny. Odkazy na oba konsolidované sankčné zoznamy OSN sú uverejnené na webovej stránke MZV.

344. Krátko pred návštevou na mieste MF SR vydalo „Postupy pre ciele finančné sankcie“, ktorých cieľom je dať pokyny subjektom na finančnom trhu pre identifikáciu jednotlivcov, obchodov alebo aktív, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie. „Postupy pre ciele finančné sankcie“ podrobne opisujú oznamovacie povinnosti a poskytujú usmernenia o tom, ako by mali povinné osoby postupovať v prípade „pozitívnej lustrácie“ v závislosti od odvetvia, finančného produktu a profilu sektora (obchody, pôžičky, cenné papiere, životné a neživotné poistenie).

⁴⁵NAKA, Kriminálny úrad finančnej správy, Vojenské spravodajstvo, Úrad kriminálnej polície Prezídia PZ, FSJ, MF SR, MV SR, MO SR, MS SR, MZV SR, MDV SR, MPSVR SR, MŽP SR, MŠVVAŠ SR, MK SR, MPRR SR, MZ SR

345. Väčšina finančného sektora má dobrú znalosť svojich povinností v oblasti zmrazovania a oznamovania. Finančné inštitúcie väčšinou využívajú komerčné databázy alebo si vyvinuli vlastné automatizované systémy preverovania na kontrolu klientov a na automatickú aktualizáciu sankčných zoznamov. Klienti sú kontrolovaní oproti zoznamom cielených finančných sankcií pri vzniku obchodného vzťahu a pri každej príležitosti, keď sa realizujú obchody. Pravidelné kontroly klientskej databázy vykonávajú banky automaticky.

346. Porozumenie povinnostiam a zodpovednostiam súvisiacim s implementáciou cielených finančných sankcií v oblasti FT sa medzi DNFBP rôzni, pričom vychádza z verejne dostupných informácií z webovej stránky MZV. Kontroly sa vykonávajú manuálne. Hoci sú notári a audítori lepšie informovaní o sankčnom režime, zdá sa, že právnici, realitní makléri a kasína nemajú dostatočné povedomie o svojich poviniach a nevykonávajú kontroly svojich klientov voči sankčným zoznamom. Tieto sektory sú však z hľadiska významnosti menej dôležité (pozri kapitolu 1).

347. Súkromný sektor jednomyselne tvrdí, že príslušné orgány by v tejto oblasti mohli poskytovať lepšiu spoluprácu. Hoci je prijatie „Postupov pre cielené finančné sankcie“ vítané, malo mierny vplyv na povinné osoby z dôvodu malého počtu školení a programov na zvyšovanie povedomia, ktoré orgány následne realizovali. V praxi sa povinné osoby naďalej spoliehajú na svoje vlastné vytvorené postupy a pravidelné interné školenia svojich zamestnancov.

4.3.2. Cielený prístup, dosah a dohľad nad rizikovými neziskovými organizáciami

348. V Slovenskej republike je zriadených 3.884 NO. V rámci procesu NHR sa analyzovali NO pôsobiace na území SR z hľadiska možnosti ich potenciálneho zneužitia na účely FT. Hodnotenie je skôr povrchné a dospelo sa k záveru, že existujú neziskové organizácie (vrátane verejných zbierok), ktorých potenciál zneužitia na podporu a financovanie terorizmu je vyšší. V týchto prípadoch sa vyzbierané peniaze použili na úhradu nákladov na praktizovanie náboženských obradov, na podporu alebo poskytnutie potrebnej humanitárnej pomoci vrátane potravín, liekov a vybavenia. Nezistilo sa žiadne podozrenie z financovania terorizmu.

349. Pokiaľ ide o monitoring, po preskúmaní celého sektora NO sa pozornosť SIS zamerala iba na cca 2 % z nich, kde sa riziká podrobnejšie hodnotili v súlade so spravodajskými prioritami. Na základe operatívnych zistení SIS vykonáva pravidelný dohľad nad približne 6 - 7 citlivými NO, čo sa nezdá byť úplne primerané veľkosti tohto sektora na Slovensku. SIS monitoruje subjekty podozrivé z možného prepojenia na FT a/alebo medzinárodné teroristické siete. Preskúmanie sa vykonáva skôr na báze ad hoc ako štruktúrovaným, rizikovo orientovaným spôsobom.

385. Protiteroristická jednotka NAKA ako druhý LEA, ktorý je predovšetkým zodpovedný za financovanie terorizmu, odhaduje počet zraniteľných NO, ktoré sú monitorované, na približne 40⁴⁶. Tieto NO podliehajú sledovaniu.

386. Podľa orgánov sa vykonávajú opatrenia na zintenzívnenie komunikácie a koordinácie medzi LEA, SIS a ostatnými relevantnými partnermi v rámci FT vykonávacími dohľad nad NO. Avšak vzhľadom na rozdiel v počte NO, pri ktorých sa uvažuje o dohľade (medzi SIS a PTJ NAKA) sa AT nazdáva, že koordinácia v tejto oblasti predstavuje priestor na zlepšenie.

387. Orgány sa vyjadrili, že keďže sa nezistil žiaden prípad alebo podozrenie zo zneužitia NO na účely FT, postačovala by všeobecná analýza rizík FT v NHR. AT však zastáva názor, že Slovensko konkrétne nešpecifikovalo typy neziskových organizácií, ktorým hrozí zneužitie na účely FT. Finančné a nefinančné činnosti niektorých NO boli zhodnotené vzhľadom na riziko FT, ale určitým kategóriám NO sa nepriraduje žiadne osobitné hodnotenie rizika.

388. Registrový úrad je orgán zodpovedný za vydávanie oprávnení pre NO. Podľa zákona riaditeľ NO je povinný predložiť svoj odpis z registra trestov na preukázanie bezúhonnosti. Na základe poskytnutých údajov registrový úrad vykoná kontroly prostredníctvom portálu „Oversi“, kde si od

⁴⁶Počet uvedený za rok 2015

GP SR vyžiada výpis z registra trestov Okrem toho každá NO by ešte pred registráciou mala mať vlastný bankový účet, na základe čoho sa vykonáva overenie v bankách v rámci postupu CDD.

389. NO sú povinné zasielať výročné správy a informovať o akýchkoľvek zmenách vo svojej činnosti. Výročná správa musí obsahovať určité zákonné náležitosti. Registrový úrad zabezpečí, aby nezisková organizácia dodržiavala deklarovaný predmet činnosti a poskytovala komunitné služby, pre ktoré bola zriadená. Ak sa tak nestane, registrový úrad môže podať návrh na zrušenie neziskovej organizácie.

390. V praxi výročné správy o činnosti obsahujú širokú škálu informácií a registrový úrad overuje, či bola správa predložená. V niektorých prípadoch registrový úrad kontroluje aj správnosť vykázaných finančných tokov, ale tento postup sa nevykonáva systematicky. V prípade neposkytnutia potrebných informácií (čo je vo veľkej miere obmedzené na nepredloženie výročných práv) registrový úrad môže uložiť a ukladať sankcie (do 1.000 EUR). Za obdobie 2016-2018 bolo uložených 402 pokút v celkovej výške 55.680 EUR.

391. FSJ je oprávnená monitorovať NO za účelom identifikácie KUV alebo za účelom kontroly nakladania s majetkom, ktorý spravuje. FSJ iniciuje kontroly KUV v prípade darov nad 1.000 EUR. V sledovanom období FSJ vykonala 4 kontroly neziskových organizácií, počas ktorých sa zistili dve porušenia zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu. FSJ na svojej webovej stránke uverejnila pomerne všeobecné usmernenia pre NO ohľadne rizík potenciálneho zneužitia na FT opatrení na zmiernenie rizík, ktoré by mali prijať, avšak ich vplyv na súkromný sektor bol minimálny.

392. Sektor NO nie je začlenený do žiadneho profesijného alebo odvetvového združenia, ktoré by mohlo zabezpečovať osvetové činnosti alebo iné formy spolupráce. Samotný sektor NO si je však do určitej miery vedomý rizík FT. Opatrenia na zníženie rizík sa uplatňujú, no nie ako výsledok školení alebo podpory zo strany orgánov, ale skôr kvôli pravidlám a kontrolám zavedeným hlavnými darcami.

4.3.3. Pozbavenie majetku a prostriedkov v prípade FT

393. Neboli zmrazené žiadne aktíva podľa RBR OSN 1267 a 1373 a neboli hlásené žiadne prípady „falošne pozitívneho stotožnenia“ povinnými osobami a príslušné orgány majú k dispozícii právne mechanizmy a prostriedky na uplatňovanie opatrení zmrazovania podľa PPTK.

394. Neboli vydané žiadne rozhodnutia o zmrazení alebo zhabaní majetku proti teroristom, teroristickým organizáciám alebo subjektom financujúcim terorizmus. Orgány v súčasnosti vedú finančné vyšetrovanie (vrátane identifikácie majetku) v súvislosti s tromi prebiehajúcimi vyšetrovaniami FT (pozri IO9), ktoré môžu viesť k vydaniu rozhodnutí o zmrazení.

4.3.4. Súlad opatrení s celkovým rizikovým profilom FT

395. Slovenská republika stanovila hodnotenie hrozieb FT na nízkej úrovni a zraniteľnosti voči rizikám FT na stredne nízkej úrovni. Slovensko však neposúdilo rôzne typy právnických osôb osobitne, pokiaľ ide o ich vystavenie rizikám ML/FT vrátane NO.

396. Napriek vyššie uvedeným nedostatkom sa AT nazdáva, že absencia zaradenia na zoznamy FT aj absencia zmrazenia finančných prostriedkov sú v súlade s profilom krajiny z hľadiska rizika FT.

397. V roku 2017 bola v rámci NES-LP zriadená osobitná podskupina na boj proti financovaniu terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia. Táto podskupina je zodpovedná za analýzu situácie v SR z hľadiska financovania terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia, vrátane rizík a hrozieb, za vypracovanie pravidiel na výmenu informácií medzi členmi skupiny a za identifikovanie nedostatkov v mechanizmoch boja proti financovaniu terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia. Zatiaľ mala táto skupina len jedno zasadnutie v roku 2017.

Celkové závery o IO.10

398. Slovenská republika zabezpečuje implementáciu rezolúcií BR OSN 1267 a 1373 (a neskorších) na základe legislatívy EÚ a vnútroštátnej legislatívy. Slovenská republika nedostala žiadosti o zaradenie ani nerealizovala žiadne zaradenia na zoznam podľa rezolúcií BR OSN 1267 a 1373. Nedošlo k opatrenia zmrazenia podľa rezolúcií BR OSN 1267 a 1373, ani k žiadnemu pozbavenia finančných zdrojov FT, čo je v súlade s celkovým rizikovým profilom krajiny z hľadiska FT. Väčšina významných povinných osôb si je vedomá povinností v oblasti FT vyplývajúcich z CFS a dobre chápe povinnosť zmrazovania a oznamovania. Slovensko formálne identifikovalo typy NO, ktoré sú zraniteľné voči zneužitiu na FT, ale SIS a PTJ NAKA monitorujú určité konkrétne NO, ktoré sa považujú za viac rizikové. Príslušné orgány sektoru neposkytujú žiadnu osvetu, len usmernenia na webovej stránke FSJ. Registrový úrad vykonáva kontroly hlásení podávaných NO a ukladá sankcie za rôzne porušenia povinnosti poskytnúť potrebné informácie.

399. Slovensko je hodnotené ako krajina so strednou („*moderate*“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.10.

4.4 Bezprostredný výsledok 11 (finančné sankcie v súvislosti s financovaním šírenia ZHN)

4.4.1 Bezodkladné vykonávanie cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania šírenia zbraní hromadného ničenia

400. Slovensko používa kombináciu nadnárodných (na úrovni EÚ) a vnútroštátnych mechanizmov na vykonávanie cielených finančných sankcií v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia. Rezolúcie BR OSN sú začlenené do právnych predpisov EÚ, a teda do vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov EÚ, prostredníctvom rozhodnutí a nariadení prijatých Radou EÚ. Na vnútroštátnej úrovni sa ZVMS uplatňuje rovnako ako v prípade cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania terorizmu.

401. Mechanizmy EÚ netrpia technickými problémami z hľadiska doby transpozície, pokiaľ ide o Irán. EÚ zaraďuje príslušné osoby a subjekty do zoznamu hneď po ich zaradení na zoznamy OSN. EÚ uplatňuje ďalšie zmiernujúce opatrenia, ktoré si vyžadujú predchádzajúce povolenie obchodov s označenými iránskymi subjektmi. Tak môžu orgány zistiť, či prevod finančných prostriedkov, na ktoré sa žiada povolenie, je podľa nariadení EÚ prípustný.

402. Tak ako v minulosti cielené finančné sankcie proti Kórejskej ľudovodemokratickej republike, niektoré označenia zo strany OSN boli zanedlho transponované do rámca EÚ, ale v niektorých ďalších prípadoch môže stále dochádzať k oneskoreniu pri vykonávaní rezolúcií BR OSN zo strany Kórejskej ľudovodemokratickej republiky.

403. Pokiaľ ide o oznamovanie zaradenia na zoznam povinným osobám, treba poznamenať, že MZV SR zverejňuje na svojej webovej stránke odkazy na príslušné rezolúcie BR OSN (1718/2006 a 1737/2006, 1835/2008 a 2231/2015). Webová stránka MZV SR neobsahuje všetky relevantné aktualizácie zoznamov, ale je z nej možné presmerovanie na konsolidovanú verziu sankčných zoznamov. Zoznamy sú dostupné a správne, pričom orgány predložili AT vzorky listov zaslaných bruselským úradom viacerým štátnym orgánom s upozornením na skutočnosť, že v zoznamoch nastali zmeny.

4.4.2. Identifikácia aktív a finančných prostriedkov vo vlastníctve označených osôb/subjektov a zákazy

404. Finančné inštitúcie sú si vo všeobecnosti vedomé potreby zavedenia protokolov na okamžité zmrazenie akýchkoľvek aktív v rámci vykonávania cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania šírenia zbraní hromadného ničenia. Zatiaľ čo žiadne povinné subjekty nehlásili, že zmrazili aktíva alebo finančné prostriedky, ktoré vlastní osoby alebo subjekty, ktoré sú označené na základe sankčných programov v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia, nie je

dôvod pochybovať o tom, že finančné inštitúcie môžu takéto kroky účinne podniknúť, aspoň pokiaľ ide o konkrétne menované krajiny a osoby.

405. V krajine neboli identifikované žiadne aktíva osôb v súvislosti s príslušnými rezolúciami BR OSN ohľadom KĽDR alebo Iránu, v dôsledku čoho neboli zmrazené žiadne aktíva alebo finančné prostriedky, ktoré sa týkajú financovania šírenia zbraní hromadného ničenia. Nedošlo k žiadnemu vyšetrovaniu ani trestnému stíhaniu za financovanie šírenia ZHN, a to ani pri hraničných kontrolách. V sledovanom období nebolo v období 2013-2018 podané žiadne hlásenie NOO v súvislosti so šírením alebo financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia.

406. MH SR je orgánom zodpovedným za kontrolu obchodovania s položkami s dvojakým použitím a vydáva povolenia na obchodovanie so strategickým tovarom, na ktorý sa vzťahuje osobitný režim. Podľa informácií poskytnutých AT musí MH SR po prijatí žiadosti o obchodovanie so strategickým tovarom požiadať o stanovisko štátne orgány zapojené do kontroly vývozu, prepravy a sprostredkovania položiek s dvojakým použitím⁴⁷. MZV SR aj SIS môžu zablokovat' udelenie povolenia. Jedno povolenie bolo zamietnuté v súvislosti s Iránom v roku 2015 na základe medzinárodných sankcií v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia.

407. V oblasti položiek s dvojakým použitím SIS spolupracuje s príslušnými orgánmi štátnej správy (KÚFS, MZV SR, MH SR a iné) na zisťovaní a zabraňovaní vývozu materiálov s dvojakým použitím, ktoré nie sú oficiálne oznámené, (t.j. vyvážajú sa bez vývozného povolenia). SIS okrem toho vykonáva preventívne činnosti a opatrenia na zvyšovanie povedomia firiem o možnom zneužití vyvážaných položiek s dvojakým použitím a na zdôraznenie ich povinností v súvislosti s vývozom do tretích krajín.

4.4.3. Pochopenie povinností zo strany FI a vybraných nefinančných subjektov a profesií (DNFBP) a ich plnenie

408. Webová stránka MZV SR obsahuje odkazy na relevantné rezolúcie BR OSN o financovaní šírenia ZHN (1718/2006 a 1737/2006, 1835/2008 a 2231/2015) a predstavuje hlavný komunikačný kanál pre otázky týkajúce sa CFS v súvislosti s financovaním šírenia ZHN.

409. Väčšina najvýznamnejších FI na Slovensku si je dobre vedomá svojich záväzkov v oblasti cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania šírenia ZHN. Rovnako ako v prípade cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania šírenia zbraní hromadného ničenia, banky, poisťovne a sprostredkovatelia cenných papierov používajú medzinárodné komerčné databázy na preverenie svojich klientov alebo sa spoliehajú na vlastný softvér ktorý obsahuje sankčné zoznamy podľa RBR OSN v súvislosti s šírením zbraní hromadného ničenia. Kontroly súvisiace s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia sa vykonávajú pri vzniku obchodného vzťahu s klientom a v rámci pravidelného monitorovania.

410. Zmenárne, nebankové platobné inštitúcie a väčšina vybraných nefinančných subjektov a profesií (DNFBP) majú nevel'kú znalosť povinnosti v súvislosti s cielenými finančnými sankciami. Spoliehajú sa na manuálne kontroly vychádzajúce z podozrení, vykonávané v porovnaní so zoznamami zverejnenými prostredníctvom webového sídla MZV SR. Väčšina z nich uviedla, že v prípade náznakov o cielených finančných sankciách v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia by prípad konzultovali s FSJ pred pokračovaním obchodnej operácie. Právnicki a obchodníci s drahými kovmi a kameňmi majú veľmi obmedzené vedomosti o povinnostiach týkajúcich sa cielených finančných sankcií a nevykonávajú žiadne overovania svojich klientov v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia. Zdá sa, že sa urobilo len málo na zisťovanie finančných prostriedkov alebo iných aktív, ktoré sú celkom alebo spoločne vlastnené alebo kontrolované, priamo alebo nepriamo, označenými osobami alebo subjektmi.

4.4.4. Príslušné orgány, ktoré zabezpečujú a monitorujú dodržiavanie predpisov

411. NBS je orgánom zodpovedným za vykonávanie monitorovania implementácie cielených

⁴⁷MVZ SR, MD SR, MV SR, MZ SR, KÚFS, SIS, Úrad jadrového dohľadu SR

finančných sankcií OSN zo strany FI. Dohľad nad implementáciou cielených finančných sankcií predstavuje súčasť kontrol, ktoré vykonáva NBS v súvislosti s bankami, hoci neexistuje rizikový model dohľadu nad rizikom, ktorý by zahŕňal aj otázky implementácie cielených finančných sankcií OSN v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia. Táto nemá vplyv na účinnosť, keďže podľa metodiky FATF CFS v súvislosti so šírením ZHN nepredstavujú záväzok vyžadujúci posúdenie rizík.

412. FI potvrdili, že počas kontrol na mieste vykonávanie cielených finančných sankcií OSN posudzuje NBS. V rámci dohľadu na mieste a na diaľku NBS overuje zahrnutie medzinárodných sankcií v súvislosti s financovaním šírenia zbraní hromadného ničenia do vnútorných postupov a vnútorných predpisov a skúma uplatňovanie kontrol financovania šírenia zbraní hromadného ničenia na vzorke klientov a obchodných operácií. Všeobecný nedostatok zdrojov, ktoré sa venujú dohľadu nad povinnými osobami a nízky počet a rozsah opatrení dohľadu, ktoré vykonala NBS však majú vplyv na efektívne monitorovanie cielených finančných sankcií, ktoré sa týkajú financovania šírenia zbraní hromadného ničenia (pozri IO.3). Pokiaľ ide o zvyšok finančného sektora, zdá sa, že NBS monitoruje iba vnútorné postupy povinných osôb s cieľom overiť, či obsahujú povinnosti týkajúce sa šírenia ZHN. Doteraz neboli uložené žiadne sankcie za porušenie cielených finančných sankcií.

413. FSJ nemá žiadnu priamu úlohu ani zodpovednosť za vykonávanie a uplatňovanie cielených finančných sankcií podľa ZVMS, keďže jej funkcie dohľadu vyplývajú výlučne zo zákona o AML/CFT. Neexistuje preto oprávnený orgán, ktorý by vykonával monitorovanie implementácie cielených finančných sankcií OSN zo strany DNFBP. Vo vzťahu k cieleným finančným sankciám FSJ kontroluje iba povinnosť vykonávať povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, aby zistila, či klient alebo konečný užívateľ výhod nie je sankcionovanou osobou. Pri vykonávaní dohľadu na mieste FSJ kontroluje, či povinná osoba nahlasuje ako podozrivé „*obchody, pri ktorých je odôvodnený predpoklad, že klient alebo KUV je osoba, na ktorú sa vzťahuje medzinárodná sankcia, alebo obchody, pri ktorých je odôvodnený predpoklad, že predmetom obchodu je alebo má byť vec alebo služba, ktorá môže súvisieť s vecou alebo službou, na ktorú sa vzťahuje medzinárodná sankcia.*”

414. Úrad pre reguláciu hazardných hier založený v júni 2019 nevykonával žiadne činnosti dohľadu v oblasti monitorovania dodržiavania cielených finančných sankcií OSN.

Celkové závery o IO.11

415. Slovensko využíva kombináciu mechanizmov EÚ a vnútroštátnych mechanizmov pre CFS týkajúcich sa šírenia ZHN, ktoré sa v súvislosti s Iránom implementujú bezodkladne. Môžu sa však stále vyskytovať oneskorenia v súvislosti s implementáciou príslušných rezolúcií BR OSN ohľadom KĽDR. Neboli zmrazené žiadne finančné prostriedky ani iné aktíva osôb alebo subjektov v rámci programov CFS týkajúcich sa financovania šírenia zbraní hromadného ničenia, čo zodpovedá rizikovému profilu krajiny. Finančné inštitúcie sú oboznámené so svojimi povinnosťami a sú schopné efektívne prijať reštriktívne opatrenia v prípade vzniku relevantnej situácie. Znalosť povinností v súvislosti so šírením ZHN a ich dodržiavanie zo strany DNFBP predstavujú priestor na zlepšenie.

416. Slovensko je hodnotené ako krajina so strednou („*moderate*“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.11.

KAPITOLA 5. PREVENTÍVNE OPATRENIA

3.1 Klúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Klúčové zistenia

1. Banky majú dobrú znalosť rizík ML a sú si vedomé svojich záväzkov v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu (AML/CFT). Nebankové finančné inštitúcie majú uspokojivé poznanie a povedomie o rizikách ML, pričom niektoré nedostatky sa zistili vo vzťahu k poskytovateľom služieb prevodu peňazí alebo hodnoty (MVTs) a zmenárňam. Chápanie a identifikácia rizík ML/FT špecifických pre daný sektor/firmy nie sú u zástupcov súkromného sektora bežnou praxou. Pokiaľ ide o DNFBP, audítori a (v menšej miere) kasína a notári preukázali lepšie znalosti, zatiaľ čo obchodníci s drahými kovmi a kameňmi, realitné kancelárie, daňoví poradcovia, účtovníci a právnici majú nevelikú znalosť požiadaviek na súlad s predpismi, ktoré sa ich týkajú. U právnikov, účtovníkov a realitných maklérov chýba úplné uvedomenie si rizík ML, ktorým sú vystavení.
2. Znalosť rizík FT zo strany väčšiny FI a DNFBP je obmedzená na preverovanie sankčných zoznamov, ktoré zahŕňajú zoznamy OSN a zoznamy jurisdikcií.
3. Banky a väčšina nebankových FI preukázala primerané uplatňovanie požiadaviek na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi a evidenciu údajov, pričom najbežnejšie nedostatky sa týkajú pochopenia pojmu konečný užívateľ výhod. Všetky DNFBP majú základné znalosti o opatreniach povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.
4. K politicky exponovaným osobám (PEP), ich rodinným príslušníkom a blízkym spolupracovníkom, FI a DNFBP sa pristupuje ako k vysokorizikovým klientom, hoci uplatňovanie špecifických opatrení sa v jednotlivých sektoroch líši. FI a DNFBP používajú hlavne samovyhlásenia na zistenie zdroja finančných prostriedkov a majetku, bez ďalšieho overovania. Len v obmedzenom počte prípadov, ku ktorým patria najmä banky, sa informácie uvedené vo vyhláseniach overujú na základe údajov dostupných v databáze verejných vyhlásení štátnych úradníkov.
5. Väčšina FI používa sofistikované softvérové nástroje na analýzu rizík a zisťovanie ukazovateľov ML/FT. Keďže sú postupy podávania hlásení FSJ všeobecne známe, hodnotiaci tím očakával, že uvidí viac výstupov z hlásení o NOO od sprostredkovateľov cenných papierov, zmenární, poskytovateľov MVTs, notárov, predajcov drahých kovov alebo drahých kameňov a právnikov.
6. Existuje niekoľko hlásení NOO súvisiacich s FT, ktoré zasiela do FSJ tak finančný, ako aj nefinančný sektor. Je to pozitívny výsledok, hodnotiaci tím sa však domnieva, že súbor ukazovateľov podozrenia na FT je obmedzený, najmä vo vzťahu k geografickému prvku, ktorého výsledkom je podávanie správ iba na základe tohto faktora.
7. Banky a väčšie nebankové finančné inštitúcie zaviedli silné vnútorné kontroly, ktoré zahŕňajú rôzne obranné línie; interný audit, automatické systémy na monitorovanie obchodov, pravidelné správy pre manažment, prístup do komerčných databáz a primerané ľudské zdroje. Zdá sa, že kasína a audítori majú primerané vnútorné politiky a postupy vnútornej kontroly. Ostatné DNFBP (napríklad notári, právnici, realitné kancelárie) nemajú zavedené štruktúry zabezpečovania súladu s predpismi v oblasti AML/CFT, pretože väčšina z nich vykonáva svoju činnosť samostatne.

Odporúčané opatrenia

1. Orgány by mali zabezpečiť, aby zmenárne, poskytovatelia MVTs, a DNFBP pravidelne hodnotili riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu súvisiace s ich podnikaním v prípade klientov, výrobkov a služieb. Posúdenie rizika by malo byť primerané povahe a veľkosti firmy a malo by zohľadňovať riziká krajiny.

2. Povinné subjekty by mali vypracovať interné kritériá pre vysoké riziká špecifické pre ich sektor a inštitúciu a podľa toho uplatňovať zvýšenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi.
3. Nebankové FI a DNFBP by mali vytvoriť a implementovať mechanizmy systematickejšieho monitorovania transakcií s cieľom identifikovať podozrenia na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu.
4. Orgány by mali vyžadovať od bánk, aby uplatňovali potrebné postupy AML/CFT na zníženie rizík ML/FT pri uzatváraní obchodov bez fyzickej prítomnosti klienta.
5. Orgány dohľadu by mali aktualizovať alebo doplniť usmernenia špecifické pre dané odvetvie a rozšíriť svoje programy školení zvýšenie informovanosti o rizikách legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu a na pochopenie preventívnych opatrení u dohliadaných subjektov. Osobitná pozornosť by sa mala venovať identifikácii KUV, PEP a indícií FT.
6. FSJ by mala poskytovať konkrétnu spätnú väzbu v súvislosti hláseniami NOO, aby sa zlepšila prax ohlasovania zo strany povinných subjektov.
7. Mali by sa riešiť technické nedostatky (uvedené v prílohe správy o technickom súlade) týkajúce sa preventívnych opatrení.

417. V tejto kapitole sa posudzuje a hodnotí príslušný Bezprostredný výsledok IO.4. Odporúčaním relevantným pre hodnotenie účinnosti podľa tohto odseku je R.9-23.

5.2. Bezprostredný výsledok 4 (Preventívne opatrenia)

418. Finančné služby poskytuje najmä bankový sektor, ktorý tvorí 27 bánk. V porovnaní s trhovým podielom bánk v ekonomike predstavujú ostatné finančné inštitúcie vrátane poisťovní, sprostredkovateľov cenných papierov, leasingových spoločností atď. iba okrajový podiel na trhu. Finančné služby sa poskytujú predovšetkým obyvateľom krajiny. Iba 1 % z celkového počtu klientov bánk boli nerezidenti, pričom to boli najmä fyzické osoby zo susedných krajín (Maďarsko, Ukrajina, Česká republika) a niekoľko bolo zahraničných právnických osôb podnikajúcich na Slovensku.

419. Banky venujú významnú pozornosť rizikám ML/FT, ktoré predstavujú nerezidenti, a odmietajú uzavrieť obchodné vzťahy, ak neexistuje ekonomické prepojenie so Slovenskom. Pokiaľ ide o vysokorizikových klientov (PEP, osoby s bydliskom vo vysoko rizikových krajinách, klienti kvalifikovaní ako vysokorizikoví na základe interných systémov riadenia rizík), ich podiel predstavoval približne 3 % z celkového počtu klientov.

420. V Slovenskej republike existujú všetky typy DNFBP okrem poskytovateľov služieb správy zvereneného majetku. Sektor DNFBP nemá žiadne špecifické prvky a služby, ktoré poskytujú, majú tradičný charakter.

421. Zistenia hodnotiteľov v rámci IO.4 vychádzajú z rozhovorom s množstvom zástupcov súkromného sektora, ako aj zo skúseností orgánov dohľadu a iných príslušných orgánov ohľadne významnosti a rizík jednotlivých sektorov. Hodnotiaci tím zoskupil povinné sektory do kategórií z hľadiska ich významnosti v rámci celkového obrazu súladu s požiadavkami (pozri kapitolu 1).

5.2.1. Pochopenie rizík ML/FT a povinností v oblasti AML/CFT

422. Znalosť a identifikácia rizík ML/FT špecifických pre daný sektor/firmy nie sú u zástupcov súkromného sektora bežnou praxou.

423. Banky preukázali dobrú úroveň znalosti rizík ML/FT a príslušných povinností v súvislosti s ML/FT špecifických pre daný sektor. Všetky banky pravidelne a ad hoc vykonávajú celoskupinové hodnotenia rizík (napr. významné zmeny v obchodnom modeli, nové produkty atď.). Identifikujú rôzne typy rizík, ako napríklad riziko spojené s klientom (napr. PEP, nerezidenti), riziko súvisiace s krajinou (napr. vysoké riziko, zahraničné krajiny), riziko súvisiace s produktom (vkladové účty,

pôžičky, privátne bankovníctvo), ako aj ako riziká spojené s obchodnými operáciami na základe typológie (t.j. daňové úniky, podvodné phishingové schémy). Riziká sú zaradené do kategórií „nízke“, „stredné“ a „vysoké“ a podľa toho sa prijímajú konkrétne opatrenia na ich zmiernenie. Vo veľkej väčšine prípadov sú hodnotenia rizík realizované bankami, najmä ak je banka súčasťou skupiny, sú veľmi komplexné a zahŕňajú riziká špecifické pre jednotlivé inštitúcie aj pre jednotlivé skupiny. Všetky banky plynule vyjadrovali typy a veľkosť rizík legalizácie príjmov z trestnej činnosti, ktoré sa týkajú ich inštitúcie.

424. Niektoré z bánk, najmä tie väčšie, mali dobrú úroveň vedomostí o rizikách spojených s „bielymi koňmi“ ktoré sa používajú v štruktúrach spoločností, ako aj so spoločnosťami, ktoré používajú „virtuálne adresy“. Prijímajú tiež vhodné opatrenia na zmiernenie, vrátane opatrení zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako napríklad požadovanie dodatočnej dokumentácie, kontrola skutočného miesta podnikania, pohovor so klientom. V niektorých prípadoch tieto opatrenia viedli k podaniu hlásení NOO FSJ alebo k ukončeniu obchodného vzťahu. Použitie hotovosti považovali všetky banky za vysoké riziko. V takýchto prípadoch sa venuje osobitná pozornosť pôvodu finančných prostriedkov a veľkosti a účelu obchodnej operácie atď.

425. Takmer všetky nebankové FI vo všeobecnosti dobre chápu povinnosti v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu. Poistovne, ktoré poskytujú životné poistenie, investičné a leasingové spoločnosti lepšie chápu riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti na rozdiel od platobných inštitúcií poskytujúcich služby bezhotovostného prevodu a zmenárni. Zmenárne sa nevedeli jasne vyjadriť k tomu, ako môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti v ich inštitúcii alebo sektore, a tiež vyjadrili chýbajúce systematické pochopenie povinností v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu. Poistovne, ktoré poskytujú životné poistenie, investičné a leasingové spoločnosti vykonávajú celoskupinové hodnotenia rizík a rozlišujú riziká legalizáciu príjmov z trestnej činnosti súvisiace s geografickou polohou klienta, PEP, s finančnými prostriedkami, ktoré nezodpovedajú zdrojom majetku klienta, s mimoriadnymi výbermi alebo zmenami v politikách atď. Zástupcovia sektorov uviedli neakceptovanie hotovosti ako faktor na zmiernenie rizík.

426. Znalosť rizík FT zo strany väčšiny FI je obmedzená na preverovanie sankčných zoznamov, ktoré zahŕňajú zoznamy OSN a zoznamy jurisdikcií. Nepreukázali však dostatočné pochopenie hrozieb a slabých miest FT. Len jedna banka uviedla, že do svojich IT systémov zaviedla osobitné ukazovatele týkajúce sa FT (napr. 18-ročná osoba - nerezident, ktorá si kúpi lístok do vysokorizikovej krajiny prostredníctvom svojho online účtu o polnoci).

427. Všetky banky, poistovne, investičné a leasingové spoločnosti správne chápu svoje povinnosti v oblasti zmiernenia rizika FT v súvislosti s rezolúciami BR OSN a vykonávajú overovanie klientov s cieľom zmraziť aktíva teroristov a osôb s väzbami na terorizmus. Platobné inštitúcie poskytujúce služby bezhotovostného prevodu a zmenárne nedostatočne chápu riziká FT a príslušné povinnosti v oblasti boja proti financovaniu terorizmu.

428. Riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu, ktoré sa týkajú príslušného sektora, menej chápu DNFBP (s nejakými výnimkami) v porovnaní s FI. Audítori, kasína, notári a obchodníci s drahými kovmi a kameňmi vo väčšine prípadov lepšie chápali riziká ML v porovnaní s inými typmi DNFBP. Napríklad kasína považujú za najvyššie riziko online hazardné hry, klientov, ktorí požadujú potvrdenie o výhre. Audítori považujú za vyššie riziko klientov, ktorí sú právnickými osobami so zložitými štruktúrami alebo klientov s väzbami na daňové raje. Notári uviedli ako vyššie riziko tých klientov, ktorí vykonávajú obchody vysokej hodnoty, kým obchodníci s drahými kovmi a kameňmi opatrnejšie pristupujú ku klientom, ktorí obchodujú s drahými kovmi a kameňmi na investičné účely. Realitní makléri uviedli, že riziko ML/FT je v rámci ich sektora zmiernené, pretože vo väčšine prípadov sa majetok získava prostredníctvom bankových úverov a banky vykonávajú potrebné opatrenia. Právnici a účtovníci si neboli vedomí rizika ML vo svojom sektore (napr. zastupovanie právnických osôb so zložitými štruktúrami, riziká spojené s poskytovaním služieb spoločnostiam, neznámy zdroj finančných prostriedkov použitých v

obchodnej operácii), pričom uviedli, že v praxi sa so zločincami nestretávajú. AT nemá informácie, ktoré by naznačovali, že by sa právnici a účtovníci často stretávali so scenármi predstavujúcimi vysoké riziko.

429. Spomedzi určených nefinančných subjektov a profesií (DNFBP) audítori a (v menšej miere) kasína a notári preukázali relevantné znalosti o povinnostiach v oblasti AML/CFT. Niektoré DNFBP, ako napríklad obchodníci s drahými kovmi a kameňmi, realitné kancelárie, daňoví poradcovia a účtovníci, právnici majú obmedzenú vedomosť o svojich povinnostiach v súvislosti s AML/CFT, ktoré sú zmiešané s povinnosťami týkajúcimi sa podnikania.

430. Znalosť rizík a povinností ohľadne FT zo strany väčšiny FI je tiež obmedzená na preverovanie sankčných zoznamov, ktoré zahŕňajú zoznamy OSN a zoznamy jurisdikcií. Nepreukázali však dostatočné pochopenie hrozieb a zraniteľností z hľadiska FT. Niektoré DNFBP (najmä obchodníci s drahými kameňmi a kovmi) nerozumejú riziku financovania terorizmu a príslušným povinnostiam.

431. Veľká väčšina FI s výnimkou platobných inštitúcií poskytujúcich služby bezhotovostného prevodu a zmenárni sa zapojila do procesu NHR zaslaním dotazníkov orgánom a účasťou na prezentácii výsledkov NHR. Iba banky sa však opierajú o zistenia NHR. S výnimkou kasín sa iné DNFBP nezúčastnili prezentácie výsledkov NHR, ani nevedeli o NHR a nepoužívali ho.

Uplatňovanie opatrení na zmiernenie rizika

432. Kontrolné a zmiernujúce faktory, ktoré sa vzťahujú na riziká identifikované pre FI a DNFBP podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, sa všeobecne uplatňujú. Klienti sa všeobecne zaraďujú do kategórie s nízkym, stredným alebo vysokým rizikom. V závislosti od úrovne rizika sa uplatňujú opatrenia zjednodušenej, štandardnej alebo zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

433. Všetky banky majú sofistikované softvérové nástroje na analýzu rizík a zisťovanie indikátorov podozrenia na ML/FT. Softvér umožňuje online kontroly oproti rôznym verejným zdrojom a databázam a tieto zistenia vkladá do systému riadenia rizík (t.j. identifikácia PEP, sankčné zoznamy a zoznamy embarga, vysoko rizikové krajiny atď.). Banky klasifikujú svojich klientov ako klientov s vysokým, stredným alebo nízkym rizikom. Medzi hlavné kritériá vysokorizikových klientov vo všeobecnosti patria tie, ktoré predpokladá zákon o AML/CFT, najmä domáce a zahraničné PEP, klienti - nerezidenti, klienti z vysokorizikových krajín, z krajín so strategickými nedostatkami, klienti využívajúci služby privátneho bankovníctva, fyzické osoby alebo podnikateľské subjekty intenzívne využívajúce hotovosť, právnické osoby so zložitými vlastníckymi štruktúrami atď.

434. Väčšina FI si bola vedomá ďalších opatrení, ktoré boli potrebné v prípade, že klient predstavuje vyššie riziko, vrátane získania a analýzy doplňujúcich dokumentov o charaktere podnikania, zdrojoch investovaných prostriedkov a o pôvode majetku, častejšieho skúmania obchodov.

435. Napriek istej úrovni povedomia o rizikách ML/FT DNFBP prejavili nedostatočné znalosti o kľúčových prvkoch rámca na zmiernenie rizík ML/FT. Príliš sa spoliehajú na informácie poskytnuté zo strany klientov (napr. v prípade zdroja peňažných prostriedkov a majetku, postavenia PEP) a niektoré nebankové FI a DNFBP správne nevykonávajú ďalšie overovanie (zmenárne a platobné inštitúcie poskytujúce služby bezhotovostného prevodu). Opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi striktne uplatňujú v prípade zistených nízkych rizík iba niektoré nebankové finančné inštitúcie a kasína. Ostatné povinné osoby neuplatňovali opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

436. Režim priebežného monitorovania sa používa na základe rizikového profilu klienta. Vo väčšine prípadov banky a väčšie nebankové finančné inštitúcie vykonávajú automatickú kontrolu svojich existujúcich klientov (na dennej báze) s cieľom upraviť ich kategorizáciu a identifikovať potenciálnych klientov, ktorí boli uvedení na zozname (napríklad, na sankčných zoznamoch OSN)

alebo ktorí sa stali PEP po vzniku obchodného vzťahu. Kontroly sa pravidelne prehodnocujú, najmenej raz ročne.

437. Povinné osoby opísali, za akých okolností by odmietli vykonať operácie pre klienta alebo inak prestali poskytovať služby. Takmer všetci zástupcovia zo súkromného sektora uviedli, že odmietajú vykonávať operácie alebo nadviazať obchodné vzťahy, ak nie sú predložené ďalšie dokumenty o právnom účele operácie a informácie týkajúce sa povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a KUV. Medzi nebankovými FI a DNFBP však nedošlo prakticky k takýmto odmietnutiam alebo ukončeniu obchodného vzťahu, s výnimkou kasín na základe skutočností týkajúcich sa AML/CFT.

438. Mnohé FI rozhodujú na základe rizík, aby obmedzili alebo vylúčili niektoré oblasti podnikania podľa ochoty podstupovať riziko stanovenej vo vnútorných predpisoch pre boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu. Napríklad žiadna z bánk neposkytuje služby bezhotovostného prevodu klientom, ktorí ich navštívia osobne.

5.2.3. Uplatňovanie požiadaviek na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi (CDD) a vedenie evidencie

FI

439. FI správne identifikujú a overujú klientov a ich zástupcov získaním potrebných identifikačných údajov a dokumentov k overeniu. Vo väčšine prípadov sa začatie obchodného vzťahu uskutočňuje za fyzickej prítomnosti klienta. Od klientov sa vyžaduje, aby na účely identifikácie predložili svoje identifikačné číslo, vyplnili dotazníky s popisom charakteru ich podnikania, zdroja finančných prostriedkov a bohatstva (v prípade vysokého rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu) a poskytli príslušné dokumenty podľa zásady „poznaj svojho klienta,“ zmluvy, informácie týkajúce sa riadiacej a vlastníckej štruktúry spoločnosti. Postupy identifikácie a overovania pre klientov, ktorí sú fyzickými osobami, sa uplatňujú na riaditeľov a iných právnych zástupcov právnických osôb a KUV. Ak sú poskytnuté údaje neúplné, FI odmietnu spoluprácu s klientom. Pri procese overovania FI často využívajú niekoľko verejných databáz (databázu odcudzených dokladov, register partnerov verejného sektora, obchodný register atď.), ako aj svoje analytické nástroje. Banky a väčšie nebankové finančné inštitúcie používajú aj medzinárodné platené databázy (Dow Jones, World-Check atď.).

440. S cieľom porozumieť účelu a zamýšľanej povahe obchodných vzťahov získajú FI od klientov informácie o druhoch požadovaných služieb, očakávaných objemoch obchodných operácií a kontrolujú ich hlavné činnosti. V prípade firemných klientov sú ich hlavní obchodní partneri kontrolovaní oproti verejným informačným zdrojom. V niektorých prípadoch sa návštevy uskutočňujú v priestoroch klienta (na zmiernenie rizík týkajúcich sa virtuálnych sídiel právnických osôb). Tieto informácie sa používajú na vytvorenie profilu klienta, ktorý sa použije pri monitorovaní ich aktuálnych činností.

441. FI, s ktorými sa uskutočnili stretnutia na mieste, uviedli, že vždy zisťujú fyzické osoby stojace za klientom. Rozhovory na mieste však odhalili určité medzery v pochopení inštitútu konečného užívateľa výhod. Najmä rozdiel medzi skutočným vlastníctvom a vlastníckym podielom nie je úplne pochopený, a preto sa nie vždy hľadajú fyzické osoby, ktoré zastávajú príslušné riadiace funkcie alebo vykonávajú nepriamu kontrolu nad klientom. V dôsledku toho väčšina FI zisťuje KUV predovšetkým na základe vlastníckych práv a vo veľkej miere sa spolieha na vlastné vyhlásenia klientov. Banky a FI, ktoré sú súčasťou väčších skupín, kontrolujú aj zahraničné databázy a dostávajú podporu od materských skupín. Dodatočné overenie KUV sa vykonáva, ak sa zistia kritériá zvýšeného rizika (napr. zložitá právna štruktúra zahŕňajúca dve alebo viacero právnických osôb v vlastníckom reťazci, zahraničné vlastníctvo). Orgány uviedli, že pokiaľ ide o identifikáciu KUV, spoliehajú sa predovšetkým na banky a sú spokojné s kvalitou informácií, ktoré majú banky k dispozícii.

442. Existujú výnimky z požiadaviek na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi (CDD)

stanovené v zákone o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu (pozri IO1 a R1), tieto výnimky však FI v praxi neuplatňujú.

443. Obchodné vzťahy bez fyzickej prítomnosti klienta, ako aj plnenie tretími stranami nie sú na Slovensku bežnou praxou. Služby bez fyzickej prítomnosti poskytujú najmä banky (a to aj pri uzatváraní obchodných vzťahov), ktoré ich považujú za vysoko rizikové scenáre a uplatňujú pri nich opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. K nim patrí identifikácia a overovanie cez video hovor a častejšie priebežné monitorovanie. Prijímajú sa ďalšie opatrenia pre overovanie, napr. zaslaním listu na registrovanú adresu klienta, aby sa skontrolovalo, či si je adresát vedomý toho, že v jeho mene sa zriaďuje bankový účet. Zdá sa však, že uplatňované opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pri vzťahoch bez fyzickej prítomnosti klienta je zameraná skôr na prevenciu podvodov než na AML. Nie všetky postupy AML/CFT sa používajú na zmiernenie rizika ML/FT (napr. nie všetky banky požadujú, aby sa prvá platba uskutočnila prostredníctvom účtu vedeného na meno klienta v banke, ktorá uplatňuje podobné štandardy povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi).

444. Mechanizmy priebežného monitorovania sú vo FI rôzne. Väčšina FI opísala monitorovanie obchodných operácií, overovanie klientov a aktualizácia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi ako súčasť priebežnej povinnej starostlivosti. Banky a väčšie nebankové finančné inštitúcie (poisťovne, investičné a leasingové spoločnosti) používajú sofistikované systémy IT, ktoré využívajú vstavané scenáre na identifikáciu neobvyklých činností alebo prepojení, zatiaľ čo menšie nebankové finančné inštitúcie operácie skúmajú manuálne. Kontroly sa vo všeobecnosti prispôsobujú úrovni rizika. FI aktualizujú údaje v rámci povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pravidelne a vysoko rizikovní klienti podliehajú častejším aktualizáciám. Takéto aktualizácie zahŕňajú aj preskúmanie toho, či sú operácie vykonávané v súlade s profilmi klientov alebo s očakávaniami, pokiaľ ide o zamýšľanú povahu obchodných vzťahov.

445. Nedostatky týkajúce sa povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD) vrátane priebežného monitorovania existujú v nebankových platobných inštitúciách poskytujúcich služby bezhotovostného prevodu a v zmenárňach. Platobné inštitúcie poskytujúce služby bezhotovostného prevodu identifikujú a overujú klientov pri vykonávaní jednotlivých operácií nad 10 000 EUR alebo pri uzatváraní obchodného vzťahu. Majú strednú úroveň povedomia o niektorých súčastiach procesu CDD. Zmenárne, aj keď sú si vedomé základných požiadaviek na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, sa spoliehajú hlavne na informácie poskytnuté klientom a nevykonávajú ďalšie overovania a analýzy.

446. Všetky FI sú si dobre vedomé svojich povinností viesť záznamy. Prísnejšie pravidlá v porovnaní s FATF sa často uplatňujú pri uchovávaní identifikačných údajov klienta, súborov z účtov a obchodnej korešpondencie. Orgány dohľadu v tejto súvislosti nezistili žiadne závažné nedostatky.

Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

447. Uplatňovanie opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi a opatrení na vedenie evidencie je v jednotlivých DNFBP rôzne, ale vo všeobecnosti je oveľa menej komplexné v porovnaní s finančným sektorom.

448. Notári vo všeobecnosti dodržiavajú požiadavky na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, najmä z dôvodu ich profesionálneho profilu a typu poskytovaných služieb. Notári získavajú základné identifikačné údaje klientov a zisťujú, či konajú v mene niekoho iného. Ich povedomie o niektorých požiadavkách v súvislosti s KUV, ako je kontrola zdroja finančných prostriedkov, je však nedostatočné. Notári nie sú oboznámení s požiadavkou priebežnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku svojom klientom.

449. Audítori tvrdili, že striktne dodržiavajú medzinárodné audítorské štandardy, ktoré zahŕňajú aj postupy boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, a identifikujú klientov a overujú oprávnenie ich zástupcov. Audítori tiež požadujú, aby klienti vyplnili dotazníky, v ktorých uvedú svojho KUV a opíšu svoje obchodné činnosti v rámci riadenia reputačného rizika, hoci ďalšie overovanie informácií sa - s výnimkou kontroly voči štátnym registrom - nevykonáva.

450. Kasína vykonávajú povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi u svojich klientov pri vstupe do priestorov. Identifikácia sa vykonáva prostredníctvom oficiálneho dokumentu, ktorý sa naskenuje a overuje oproti štátnym databázam (napr. databáze odcudzených dokladov). Ak klient odmietne byť identifikovaný, je mu odoprený vstup do priestorov. Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi zahŕňa vyhlásenie o zdroji finančných prostriedkov, ale keďže sa neuskutočňuje žiadne overovanie, nedochádza k odmietnutiu na základe nesúlady informácií o zdroji finančných prostriedkov. Táto kontrola sa javí byť skôr formálna a neumožňuje odhalenie možnej aktivity ML.

451. Realitní makléri vykonávajú povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi u kupujúcich aj predajcov nehnuteľností, ktorej súčasťou je len identifikácia a overenie klienta. Realitní makléri nepoznajú dostatočne inštitút KUV, a preto nepovažujú za potrebné identifikovať KUV klienta.

452. Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi sú de facto vylúčení z povinností povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, pretože nemôžu vykonávať hotovostné operácie nad 15.000 EUR. Ostatné DNFBP, vrátane účtovníkov, daňových poradcov a právnikov, v obmedzenej miere chápu proces povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

453. Všetky DNFBP uvádzali, že by odmietli vstúpiť do obchodného vzťahu alebo realizovať operáciu v prípade neúplného splnenia požiadaviek CDD. Požiadavky na vedenie záznamov sa vo všeobecnosti dodržiavajú vo všetkých DNFBP, s výnimkou realitných maklérov. Realitní makléri evidujú iba účtovné doklady súvisiace s obchodom, čo nie je v súlade s požiadavkami FATF. Ako orgány uviedli, len malý počet z realitných maklérov, u ktorých sa vykonala kontrola, bol schopný poskytnúť všetky údaje týkajúce sa povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

5.2.4. Uplatňovanie opatrení zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (ZS)

PEP

454. Právny rámec sa vzťahuje na zahraničné aj domáce PEP. Všetky FI a DNFBP poznali definíciu PEP a príslušné opatrenia povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Kým FI okrem zmenárni a nebankových platobných inštitúcií, používajú automatizované systémy a databázy na zisťovanie statusu PEP existujúcich alebo potenciálnych zahraničných klientov, DNFBP okrem kasín, však odkazovali na vlastné vyhlásenia zahraničných klientov o ich statuse. V prípade lokálnych klientov FI a DNFBP vychádzali z vyhlásení o majetku odovzdávaných na úrovni štátu, alebo z vlastných interne vypracovaných zoznamov. Zistenie lokálnych PEP na Slovensku nie je zložité vzhľadom na malú veľkosť a počet obyvateľov krajiny. Všetky opýtané FI a DNFBP vrátane bánk považovali za náročné definovať blízkych spolupracovníkov PEP a pripustili, že majú praktické problémy s ich identifikáciou.

455. Tam, kde sú identifikované PEP, rodinní príslušníci a blízki spolupracovníci, FI a DNFBP s nimi zaobchádzajú ako s vysokorizikovými klientmi, hoci uplatňovanie špecifických opatrení sa v jednotlivých sektoroch líši. FI sa odvolávali na schválenie vrcholového manažmentu, zisťovanie zdrojov majetku a finančných prostriedkov a na zvýšené priebežné monitorovanie ako súčasť obvyklej obchodnej praxe vo vzťahoch s PEP, ich rodinnými príslušníkmi a blízkymi spolupracovníkmi. DNFBP si vo všeobecnosti boli vedomé potreby uplatňovania zvýšenej starostlivosti v prípade PEP. Príklady uvedené v súvislosti s prijatými opatreniami však nespĺňali všetky požiadavky a AT tak dospel k záveru, že iba málo rozumejú tomu, čo znamenajú opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi identifikovanému ako PEP. FI a DNFBP používajú hlavne samovyhlásenia na zistenie zdroja finančných prostriedkov a majetku, bez ďalšieho overovania. Len v obmedzenom počte prípadov sa informácie uvedené vo vyhláseniach overujú na základe údajov dostupných v databáze verejných vyhlásení štátnych úradníkov.

Korešpondenčné bankovníctvo

456. Existuje niekoľko bánk poskytujúcich korešpondenčné bankové služby partnerským inštitúciám, ktorými sú vo všeobecnosti banky EÚ patriace do ich skupiny. V týchto prípadoch sa

vykonáva zvýšená starostlivosť vo vzťahu ku klientovi. Pri vykonávaní ZS sa uplatňujú nasledujúce opatrenia: predloženie dotazníkov s konkrétnymi otázkami o kontrolných mechanizmoch, povahe podnikania, pričom pred uzatvorením vzťahu je potrebné schválenie vyšším manažmentom. Banky tiež zisťujú, či korešpondenčné vzťahy nezahŕňajú fiktívne (shell) banky, pričom prístupové nastro účty nie sú povolené. Korešpondenčné vzťahy podliehajú pravidelným kontrolám.

Nové technológie

457. Všetky opýtané FI si boli vedomé požiadavky posudzovať riziká ML/FT súvisiace s implementáciou nových služieb a produktov a s využívaním nových (vyvíjaných) technológií v obchodnej činnosti. V tomto procese je povinné zapojenie osoby zodpovednej za dodržiavanie predpisov, ktorá je zodpovedná za hodnotenie a zmierňovanie rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. DNFBP nevykázali žiadne súčasné ani plánované operácie za predpokladu použitia nových produktov, postupov (vrátane mechanizmov dodania) a technológií.

Cielené finančné sankcie

458. Úroveň povedomia o vykonávaní cielených finančných sankcií (CFS) je v jednotlivých sektoroch rôzna. Všetky banky a niekoľko ďalších FI preukázali uspokojivé povedomie o svojich povinnostiach v súvislosti s CFS. Niektoré sektory, ako sú zmenárne, platobné inštitúcie poskytujúce služby bezhotovostného prevodu, právnici a obchodníci s drahými kovmi a kameňmi, majú skôr obmedzenú vedomosť o povinnostiach súvisiacich s cielenými finančnými sankciami.

459. Väčšina FI implementuje automatizované IT riešenia na overovanie klientov (vrátane KUV) podľa zoznamov OSN a EÚ, s výnimkou niektorých účastníkov na trhu s cennými papiermi a zmenární. Súčasťou IT riešení je aj automatizovaný skríning celej klientskej základne oproti aktualizáciám v zoznamoch. DNFBP nevykonávajú pravidelnú kontrolu podľa zoznamov, pričom niektorí notári, realitní makléri a kasína kontrolujú zoznamy cez webovú stránku MZV SR, ak majú zahraničných klientov. Existujú určité obavy týkajúce sa hĺbky a včasnosti ich kontrol.

460. Právnici a účtovníci nemajú informácie o cielených finančných sankciách a zamieňali si ich s krajinami s vyšším rizikom a s nimi súvisiacimi povinnosťami.

461. Väčšina FI a DNFBP sa spoliehala na komerčné databázy a nevedela o žiadnych zoznamoch a usmerneniach poskytnutých zo strany úradov.

462. FI boli informované o svojej povinnosti zmrazenia a podávania správ. Niektoré banky uviedli, že súčasne s podávaním správ o zmrazení do FSJ budú informovať NBS a MZV SR.

463. Niektoré banky monitorovali operácie, aby zistili možné vyhýbanie sa sankciám. Ostatné FI a DNFBP preukázali nízke povedomie o význame monitorovania operácií.

Pravidlá bezhotovostného prevodu

464. Poskytovatelia služieb prevodu peňazí alebo hodnoty (MVTS) poskytujú služby prostredníctvom bánk a platobných inštitúcií poskytujúcich služby bezhotovostného prevodu, ktoré pôsobia ako agenti globálnych poskytovateľov MVTS (MoneyGram, Western Union atď.). Banky poskytujú MVTS len svojim klientom, pričom informácie o bankovom prevode automaticky overuje systém. Kontroly sa vykonávajú pravidelne, aby sa zabezpečilo, že bezhotovostné prevody obsahujú všetky požadované údaje. V prípade chýbajúcich informácií sa banky pred tým, ako pristúpia k prevodu, obrátia na inštitúciu pôvodcu a požiadajú o ďalšie informácie.

465. Platobné inštitúcie, ktoré konajú ako agenti globálnych poskytovateľov MVTS a poskytujú príležitostné služby bezhotovostného prevodu, majú veľmi slabé znalosti o svojich povinnostiach, pokiaľ ide o R 16, vrátane overovania a odmietnutia neúplných operácií. Vzhľadom na chýbajúci dohľad nad agentmi poskytovateľov MVTS a chýbajúce informácie o postupoch uplatňovaných orgánmi na zisťovanie poskytovanie neoprávnených platobných služieb (ďalšie informácie pozri v IO3), nie je možné dospieť k žiadnym záverom, pokiaľ ide o úroveň alebo primeranosť dodržiavania týchto povinností.

Prístup ku krajinám, ktoré sú identifikované ako vysoko rizikové

466. Všetky FI a väčšina DNFBP preukázala uspokojivú informovanosť, resp. povedomie o svojej povinnosti posudzovať geografické faktory rizika pri zisťovaní toho, či existuje vyššie riziko ML/FT. Za vyššie riziko sa považujú: krajiny, ktoré sú identifikované podľa FATF ako krajiny so strategickými nedostatkami, krajiny identifikované ako krajiny s výraznou úrovňou korupcie alebo inej trestnej činnosti a krajiny, na ktoré sú uvalené sankcie, embargá alebo podobné opatrenia, ktoré uložila napr. EÚ alebo OSN. Banky a väčšie nebankové finančné inštitúcie tiež posudzujú všetky krajiny mimo EÚ, zahraničné krajiny, ako aj krajiny identifikované ako krajiny, ktoré predstavujú vyššie riziko na úrovni skupiny.

467. V prípade väzieb na vysoko rizikové jurisdikcie sa opatrenia zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi zameriavajú na určenie účelu a povahy prevodov a zdroja finančných prostriedkov zapojených do prevodov, vzťahu klienta k príslušnej krajine atď. Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi a účtovníci mali nedostatočnú vedomosť o krajinách s vyšším rizikom a neuvádzali uplatňovanie opatrení zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

468. Zástupcom súkromného sektora FSJ málokedy poskytuje zoznamy alebo usmernenia ohľadne vysoko rizikových krajín a orgánov dohľadu.

5.2.5. Povinnosti týkajúce sa oznamovania a informovania

469. Všetky FI a DNFBP majú vedomosť o svojej povinnosti ohlasovať podozrivé skutočnosti. Niektoré nebankové FI a DNFBP nepodali žiadne hlásenia NOO, ani nezistili žiadne prípady pri internom prekonzultovaní podozrení. Väčšina nebankových FI a DNFBP nedokázala uviesť typológie, obchody alebo činnosti, ktoré by viedli k hláseniam NOO, najmä vo vzťahu k FT. U väčšiny DNFBP bola absencia hlásení NOO zdôvodňovaná obmedzenou zraniteľnosťou voči aktivitám ML/FT.

470. Aj keď je veľmi bežné odmietnuť uzavrieť obchodný vzťah alebo nevykonať operáciu v prípade podozrenia, o zaslaní hlásenia NOO FSJ by v takom prípade uvažovali len banky.

471. Banky a väčšie FI si tiež vedú „čiernu listinu“ klientov (napr. vzorce správania alebo nespokojná povaha niektorých klientov patria medzi dôvody, pre ktoré sa klient na tomto zozname objaví, zoznamy sú ponúkané v rámci skupiny atď.). Väčšina hlásení NOO sa podáva kvôli podozreniam na daňové úniky, neznámy pôvod finančných prostriedkov a „virtuálne adresy“ právnických osôb. Banky, na rozdiel od iných FI a DNFBP, tiež zvažujú a podávajú hlásenia NOO týkajúce sa podozrenia na financovanie terorizmu.

472. Štatistika o podávaní správ sa poskytuje a uvádza v rámci IO.6. Je zrejmé, že veľkú väčšinu hlásení NOO predkladajú banky, čo zodpovedá významnosti tohto sektora. Avšak AT sa nazdáva, že vzorce oznamovania v prípade niektorých FI a DNFBP (konkrétne zmenárni, poskytovateľov MVTs, notárov, právnikov, obchodníkov s drahými kovmi a kameňmi) nie sú úplne odôvodnené rizikami ML/FT existujúcimi v tomto sektore. Dôvodom je zrejme nízka úroveň povedomia o špecifických rizikách ML/FT.

473. Čo sa týka sektora DNFBP, kasína preukázali vyššiu znalosť indikátorov neobvyklých obchodných operácií a často zasielali hlásenia NOO, ktoré sa väčšinou týkali prípadov s kriminálnym pozadím klienta alebo neznámym zdrojom finančných prostriedkov, alebo kartových podvodov. Nízka úroveň zasielania hlásení zo strany niektorých DNFBP, najmä právnikov, notárov a audítorov, sa zdá byť v nesúlade s rizikami identifikovanými v týchto sektoroch.

474. FI a DNFBP, ktoré predkladajú hlásenia o neobvyklých obchodných operáciách, sú vo všeobecnosti spokojné so spätnou väzbou poskytnutou zo strany FSJ. Niektoré však napriek tomu uviedli, že spätná väzba je väčšinou veľmi všeobecná a pozostáva z celkového počtu podaných hlásení NOO a iných hlásení. Aj keď to neplatí pre všetky opýtané subjekty, hodnotiaci tím sa domnieva, že by bola vhodnejšia konkrétna spätná väzba k hláseniam NOO, ktorá by sa týkala daného subjektu, s uvedením doplňujúcich informácií k zdôvodneniu.

475. FI a takmer všetky DNFBP (s výnimkou realitných maklérov) preukázali správne pochopenie významu povinností týkajúcich sa informovania. Právne predpisy však nepovoľujú povinným osobám, aby sa zdržali povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, keď by to mohlo klienta upozorniť. Medzi praktické opatrenia na zabránenie upozorneniu patrí obmedzenie komunikácie medzi pracovníkmi v styku s klientom (ktorí by mohli informovať klienta) a útvaram pre dodržiavanie predpisov (zodpovedným za podávanie hlásení NOO) o podaní hlásenia. Školenia vykonávané interne zo strany FI a väčšina DNFBP zahŕňajú aj záležitosti týkajúce sa informovania.

5.2.6. Interné kontroly a právne/regulačné požiadavky, ktoré bránia implementácii

476. Väčšina subjektov zo súkromného sektora má pracovníkov zodpovedných za zabezpečenie súladu v dostatočne vysokých funkciách, s dostatočnou nezávislosťou a znalosťou vystavenia inštitúcie riziku legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. Sú zodpovední za prijímanie rozhodnutí, ktoré majú vplyv na vystavenie inštitúcie rizikám.

477. Banky a väčšie nebankové FI popisovali vnútorné kontroly na zabezpečenie dodržiavania požiadaviek na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu tak, že zahŕňajú nezávislé funkcie týkajúce sa súladu a auditu. Pracovník zodpovedný za zabezpečenie súladu má neobmedzený prístup k celej podskupine informácií v rámci subjektu.

478. Banky a nebankové FI, ktoré sú členmi finančných skupín, implementujú celoskupinové politiky a postupy na prevenciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu, ktoré obsahujú v praxi prísnejšie predpisy ako vnútroštátne právne predpisy. Za vykonávanie opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu zodpovedá aspoň jeden člen vedenia. Všetky banky a väčšie FI majú zavedené vhodné kontrolné systémy na zníženie rizík legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. Tieto kontroly sú založené na modeli 3 obranných línií a zahŕňajú: 1. líniu - personál, ktorý je v kontakte so klientmi a ktorý oznamuje podozrenia a indície vysokého rizika pracovníkom pre dodržiavanie požiadaviek v oblasti AML/CFT, 2. línia - pracovníci pre dodržiavanie požiadaviek v oblasti AML/CFT, ktorí sú zodpovední za monitorovanie, analýzu a nahlasovanie obchodných operácií, posudzovanie rizík ML/FT inštitúcie atď. a 3. línia - interný audit, ktorý vykonáva kontroly 1. a 2. obrannej línie na základe rizík. Interné kontroly zahŕňajú aj automatické systémy na monitorovanie obchodov, pravidelné správy pre manažment, prístup do komerčných databáz a primerané ľudské zdroje. Zdalo sa, že sú dostatočne personálne obsadené. Pre zamestnancov sú organizované pravidelné školenia v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu. Sú organizované špeciálne školenia pre nových zamestnancov a pre manažment.

479. Zdá sa, že kasína a audítori majú primerané vnútorné politiky a postupy vnútornej kontroly. Kasína uviedli, že školenia sa poskytujú zamestnancom pravidelne. Ostatné DNFBP (napríklad notári, právnici, realitné kancelárie) nemajú zavedené štruktúry zabezpečovania súladu s predpismi v oblasti AML/CFT, pretože väčšina z nich vykonáva svoju činnosť samostatne. Všetci z nich však mali programy AML/CFT v súlade s požiadavkami zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.

480. Neexistujú žiadne právne alebo regulačné požiadavky, ktoré bránia implementácii vnútorných kontrol a postupov na zabezpečenie súladu s požiadavkami na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti/financovaniu terorizmu. Väčšina bánk a nebankových FI sú členmi finančných skupín a neexistujú žiadne problémy pri prenose informácií o klientoch alebo povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v rámci týchto skupín.

481. Orgány dohľadu nezistili počas kontrol žiadne väčšie problémy týkajúce sa interných kontrol povinných osôb.

Celkové závery o IO.4

482. Bankový sektor preukázal proaktívny prístup k rizikám a dobré pochopenie svojich záväzkov v oblasti AML/CFT. Pochopenie špecifických rizík ML zo strany sektora je menej rozvinuté medzi DNFBP (s niektorými výnimkami). Väčšina FI preukázala primerané uplatňovanie opatrení, pričom

najčastejšie nedostatky sa týkajú znalosti inštitútu konečný užívateľ výhod. Všetky DNFBP majú základné znalosti o opatreniach preventívnej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Banky a väčšie nebankové zaviedli silné interné kontroly, ktoré zahŕňajú rôzne obranné línie. Zdá sa, že kasína a audítori majú primerané vnútorné politiky a postupy vnútornej kontroly.

483. Slovensko dosiahlo strednú („*moderate*“) úroveň efektívnosti za IO.4

KAPITOLA 6. DOHLAD

6.1. Klúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Klúčové zistenia

1. FSJ a orgány dohľadu pre sektory (NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier) majú spoločnú zodpovednosť za dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov v oblasti AML/CFT zo strany FI a DNFBP. NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier vykonávajú svoj mandát na kontrolu dodržiavania všetkých príslušných požiadaviek AML/CFT zo strany FI a kasín s výnimkou povinnosti podávania ohlásení FSJ. Ak NBS zistí nezaslanie hlásení o NOO, túto informáciu poskytne FSJ. FSJ tiež kontroluje dodržiavanie požiadaviek týkajúcich sa AML/CFT vrátane oznamovacej povinnosti. Aj keď medzi FSJ a NBS existuje určitá spolupráca, najmä pokiaľ ide o otázky týkajúce sa podávania hlásení NOO, je potrebné zlepšiť spoluprácu týchto dvoch orgánov.
2. Pochopenie rizika ML/FT je u orgánov dohľadu rôzne najmä na základe výsledkov NHR. FSJ a NBS preukázali uspokojivú úroveň chápania všeobecných rizík ML/FT za nimi dohliadané sektory. Úrad pre reguláciu hazardných hier preukázal nízku úroveň poznania rizík ML/FT.
3. Rozsah a hĺbka kontrol vykonávaných zo strany FSJ a NBS nie sú úplne založené na rizikách legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu. Dôvodom je chýbajúci zdokumentovaný proces, v ktorom by sa stanovilo, ako hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu špecifické pre povinnú osobu ovplyvňujú frekvenciu, rozsah a povahu budúcich kontrol v rámci dohľadu na mieste/na diaľku, ako aj nedostatok zdrojov, ktoré sú k dispozícii pre dohľad nad AML/CFT.
4. V čase návštevy na mieste chýbali kontroly na diaľku alebo na mieste v sektore MVTS. Vzhľadom na úroveň poznania svojich povinností u agentov MVTS táto oblasť vyvoláva znepokojenie.
5. Otázky súvisiace s bojom proti ML/FT v sektore hazardných hier sa do určitej miery riešili počas holistického dohľadu vykonávaného bývalým orgánom dohľadu (ministerstvom financií). Pokiaľ ide o novovytvorený Úrad pre reguláciu (2019) hazardných hier (založený v roku 2019), v čase návštevy na mieste sa nevykonávali žiadne kontroly ohľadne AML/CFT.
6. NBS má zavedené kontroly spôsobilosti a vhodnosti, aby zabránila zločincovi a ich spoločníkovi vlastniť alebo ovládať FI, ktoré sa zdajú byť primerané. Nie je však jasné, či sú opatrenia na sledovanie priebežného dodržiavania požiadaviek na spôsobilosť a vhodnosť vždy efektívne.
7. Vstup do sektora kasín podlieha súboru kontrol, ktoré zahŕňajú overenie registra trestov manažmentu a vlastníkov. Právnicki, notári, daňoví poradcovia, účtovníci a audítori podliehajú overovaniu odbornej spôsobilosti a bezúhonnosti. Nevykonávajú sa však žiadne previerky na zabránenie vstupu spolupracovníkov zločincov do týchto sektorov a povolání.
8. Aj keď orgány majú k dispozícii širokú škálu sankcií (pre fyzické aj právnické osoby), úroveň sankcií, ktoré sa doteraz uplatňovali, sa nedá považovať za odrádzajúcu. Okrem toho sa na manažment povinných osôb neuplatňovali žiadne sankcie.
9. Vzhľadom na obmedzený počet kontrol a úroveň uplatňovaných sankcií je otázne, či majú vykonávané úkony dohľadu vplyv na plnenie povinností

týkajúcich sa AML/CFT zo strany povinných subjektov.

Odporúčané opatrenia

1. Orgány dohľadu by mali pokračovať v zlepšovaní svojich znalostí o špecifických ML/FT rizikách sektorov, v ktorých pôsobia dohliadané subjekty. Mali by prehodnotiť svoj prístup založený na rizikách a zaviesť komplexný model dohľadu založený na rizikách, ktorý by bol založený na hodnotení rizík z hľadiska frekvencie, rozsahu a charakteru dohľadu.
2. Novozaložený Úrad pre reguláciu hazardných hier by mal vyvinúť dohľad zameraný na riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti/financovania terorizmu.
3. Orgány dohľadu by mali vyčleniť viac zdrojov a odborných kapacít na vykonávanie dohľadu nad FI a DNFBP, ktorý je v plnej miere rizikovo orientovaný. NBS by mala posúdiť vyčlenenie personálu len na dohľad na mieste a na diaľku v oblasti činností AML.
4. Úroveň spolupráce medzi orgánmi dohľadu by sa mala zvýšiť tak vo fáze udeľovania licencií, ako aj pri vykonávaní činností dohľadu.
5. Slovenská republika by mala zabezpečiť, aby sa vykonávala pravidelná kontrola na zabezpečenie trvalého dosahovania súladu s požiadavkami na spôsobilosť a vhodnosť. Orgány by mali zabezpečiť, aby sa osoby spojené so zločincami nemohli vstupovať do týchto sektorov a povolání: kasína, právnici, notári, daňoví poradcovia, účtovníci a audítori.
6. NBS by mala prijať opatrenia na identifikáciu porušení licenčných alebo registračných požiadaviek a mala by zabezpečiť, aby agenti MVTS podliehali dohľadu.
7. Všetky orgány dohľadu by mali prehodnotiť kritériá uplatňovania sankcií, aby sa zabezpečilo uplatňovanie odrádzajúcich sankcií pri riešení porušení povinností v oblasti AML/CFT.

484. V tejto kapitole sa posudzuje a hodnotí príslušný Bezprostredný výsledok IO.3. Odporúčaniami relevantnými pre hodnotenie účinnosti podľa tohto odseku sú R.14, R. 2628, R.34 a R.35.

6.2 Bezprostredný výsledok 3 (Dohľad)

485. FSJ a orgány dohľadu pre sektory (NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier) majú spoločnú zodpovednosť za dohľad nad dodržiavaním požiadaviek v oblasti AML/CFT nad FI a DNFBP. NBS a Úrad pre reguláciu hazardných hier vykonávajú svoj mandát na kontrolu dodržiavania všetkých príslušných požiadaviek AML/CFT zo strany dohliadaných subjektov, s výnimkou povinnosti podávania hlásení FSJ. FSJ vykonáva dohľad nad dodržiavaním všetkých príslušných požiadaviek AML/CFT zo strany dohliadaných subjektov, vrátane povinnosti podávania hlásení FSJ.

486. Pozitívne a negatívne aspekty dohľadu sa posudzovali s ohľadom na ich význam v zmysle kapitoly 1.

6.1.1 . Udeľovanie povolení, registrácia a kontroly, ktoré bránia vstupu zločincov a ich spolupracovníkov na trh

NBS – FI

487. Prostredníctvom jednotného mechanizmu dohľadu EÚ (SSM) sa prijímajú rozhodnutia o „spôsobilosti a vhodnosti“ v prípade členov predstavenstva a dozornej rady významných bánk v Slovenskej republike a akcionárov s kvalifikovanou majetkovou účasťou všetkých bánk⁴⁸.

⁴⁸ ECB má právomoc vydávať rozhodnutia o spôsobilosti a vhodnosti len v prípade bánk, ktoré sa považujú za významné. Za rozhodovanie o spôsobilosti a vhodnosti v prípade menej významných bánk zodpovedajú vnútroštátne orgány.

488. V novembri 2014 NBS vstúpila do SSM, ktorý je prvým pilierom [Bankovej únie](#). Ako súčasť SSM EÚ má Slovensko 9 významných bankových subjektov (https://subjekty.nbs.sk/?aa=select_categ&bb=8&cc=&qq=), ktoré spadajú pod priamy dohľad zo strany Európskej centrálnej banky (ECB). V rámci SSM ECB udeľuje bankám povolenia na základe žiadosti podanej NBS: Vo vzťahu k požiadavkám na „spôsobilosť a vhodnosť“ osôb zodpovedných za riadenie bánk a nadobúdanie a predaj kvalifikovaných majetkových účastí v bankách sa konečné rozhodnutie prijíma prostredníctvom SSM.

489. NBS naďalej priamo zodpovedá za schvaľovanie členov predstavenstva a správnej rady a za akvizície ostatných bánk a ostatných FI (spolu je v SR 27 bánk, z ktorých 9 spadá pod priamy prudenciálny dohľad ECB a 18 pod priamy dohľad NBS).

490. NBS uplatňuje opatrenia týkajúce sa vhodnosti a správnosti, aby sa zabránilo zločincovi a ich spolupracovníkom mať alebo byť KUV alebo vykonávať riadiace funkcie vo FI.

491. Testy spôsobilosti a vhodnosti sa uplatňujú na žiadateľov a konečných užívateľov výhod, členov štatutárneho orgánu, správnej rady a dozornej rady, ako aj na ostatných vedúcich pracovníkov finančných inštitúcií. Zahŕňa to kontroly spôsobilosti a bezúhonnosti. Aj keď zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu výslovne nevyžaduje, aby sa hodnotenie „spôsobilosti a vhodnosti“ uplatňovalo aj na pracovníkov zodpovedných za zabezpečenie súladu vymenovaných podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, orgány objasnili, že v praxi sa testy „spôsobilosti a vhodnosti“ uplatňujú aj na pracovníkov zodpovedných za zabezpečovanie súladu.

492. Tieto informácie predkladajú potenciálni žiadatelia prostredníctvom vyhlásenia. Podpísaním vyhlásenia žiadateľ potvrdzuje, že všetky predložené údaje a dokumenty vrátane overených kópií dokumentov sú úplné, správne, pravdivé, pravé a aktuálne. Orgány informovali, že NBS vykonáva mnoho kontrol na overovanie poskytnutých informácií vrátane vyžiadania informácií z registra trestov od GP SR; podávania žiadostí zahraničným partnerom, ak má potenciálny žiadateľ podobnú licenciu zo zahraničia; kontroly informácií o vzdelaní a predchádzajúcich pracovných skúsenostiach. Žiadatelia sa tiež porovnávajú so zoznamom osôb, na ktoré sa vzťahujú ciele finančné sankcie.

493. Orgány neposkytli konkrétne príklady spolupráce so zahraničnými orgánmi dohľadu alebo inými partnermi.

494. Ak v procese udeľovania licencie na činnosť alebo vstupu na trh vznikne pochybnosť o dôveryhodnosti informácií poskytnutých žiadateľom, alebo o zdroji finančných prostriedkov, NBS si vyžiada od FSJ informácie o žiadateľovi, a to najmä v prípade, ak žiadateľ porušil predpisy o AML/CFT, alebo ak bolo proti nemu vedené správne alebo súdne konanie.

495. Previerky sa vzťahujú aj na spolupracovníkov, príbuzných alebo prepojené osoby. Tieto údaje sa vyžadujú vo forme vyhlásenia, ktorého pravdivosť a úplnosť sa overuje. NBS taktiež vyžaduje informácie o prípadných prepojeniach s PEP a overuje životopisy žiadateľov z hľadiska predchádzajúcich a súčasných verejných funkcií. Výnimka bola zistená v poisťovníctve, kde sa potenciálne väzby na PEP nezohľadňujú.

496. Počas procesu udeľovania licencií sa informácie týkajúce sa KUV porovnávajú s vnútroštátnymi alebo zahraničnými registrami KUV (ak je register KUV k dispozícii v cudzej krajine). Ak v cudzej krajine register KUV neexistuje, oficiálne doklady na overenie sa vyžadujú od žiadateľa. Pokiaľ ide o vnútroštátny register KUV, v čase návštevy na mieste sa napĺňal údajmi.

497. Počas kontrol na mieste sa vykonáva overovanie na zistenie prípadných zmien, ktoré nastali po vydaní povolenia. NBS však pravidelne nepreveruje osoby, ktoré majú významný alebo kontrolný podiel alebo riadiacu funkciu vo FI, takže sa spolieha na komunitu týchto subjektov, ktorým vydala licencie, že sama nahlási prípadné zmeny.

498. V posledných rokoch bol nízky počet nových subjektov vstupujúcich do finančného sektora (pozri tabuľku 36 nižšie). Vyskytli 4 prípady formálneho zamietnutia žiadosti pre nebankových veriteľov vo fáze pred udelením licencie. Dôvodom zamietnutia týchto žiadostí bolo nepreukázanie jasného a dôveryhodného pôvodu finančných prostriedkov alebo nepreukázanie dôveryhodného pôvodu vkladu použitého ako základné imanie. Hlavným dôvodom stiahnutia žiadosti bola požiadavka NBS na doplňujúce informácie, na základe ktorej subjekty stiahli svoje žiadosti o licenciu.

Tabuľka 36: Počet žiadostí o licenciu prijatých NBS (2015-2019)

Žiadosti o licenciu	2015	2016	2017	2018	2019
Prijaté	78	74	58	40	52
Schválené	64	75	54	35	50
Stiahnuté	8	14	4	8	3
Zamietnuté	0	1	3	0	0

Tabuľka 37: Žiadosti o licenciu podľa typu subjektu

Žiadosti o licenciu	2015	2016	2017	2018	2019
Prijaté					
Banky	1	0	0	0	0
Platobné inštitúcie	2	2	1	2	1
Inštitúcie elektronických peňazí	1	0	0	0	0
Prevádzkovatelia zmenárenskej činnosti	11	15	13	17	17
Nebankoví veritelia	0	9	3	4	1
Spoločnosti pôsobiace v oblasti cenných papierov	1	2	4	1	2
Sprostredkovatelia	24	45	37	15	30
Poisťovne	0	0	0	0	0
Subjekty kolektívneho investovania	4	1	0	1	1
Stiahnuté a zamietnuté	10 %	23 %	9 %	20 %	6 %

499. Licencie sa odoberú, ak dôjde k porušeniu licenčných podmienok zistenému počas dohľadu alebo v prípade potvrdenia závažných skutočností, ktoré opodstatňujú odobratie licencie (napr. prijatie nepriaznivých informácií z verejných zdrojov).

500. Orgány dohľadu nevykonávajú aktívne zisťovacie úkony s cieľom odhaliť nelicencovaných poskytovateľov služieb. Orgány uviedli, že v praxi sa pri zisťovaní vykonávania činností bez licencie spoliehajú na oznamovateľov protispoločenskej činnosti a na sťažnosti podané klientmi odboru ochrany finančných spotrebiteľov NBS. Táto otázka je obzvlášť znepokojujúca v prípade agentov MVTs, keďže vo vzťahu k nim sa nevykonávajú žiadne činnosti dohľadu

Kasína a online hry

501. Od kasín (vrátane tých, ktoré fungujú prostredníctvom internetu) sa od júna 2019 vyžaduje licencia od Úradu pre reguláciu hazardných hier. Predtým licenciu vydávalo ministerstvo financií. Vstup do sektora kasín podlieha súboru kontrol, ktoré zahŕňajú overenie registra trestov manažmentu a vlastníkov kasín. V prípade podozrenia sa vykonávajú ďalšie kontroly. Tieto

opatrenia sa však nevzťahujú na spolupracovníkov páchatel'ov trestnej činnosti a uplatňujú sa iba vo fáze udeľovania licencií. Neexistujú tiež žiadne kontroly na identifikáciu KUV žiadateľa. Úrad pre reguláciu hazardných hier (ÚRHH) overuje dokumenty predložené žiadateľom a kontroluje dodržiavanie zákona o hazardných hrách.

502. Neboli žiadne prípady, kedy by orgány žiadosť o licenciu zamietli, alebo kedy žiadateľ vzal späť žiadosť o licenciu.

503. Ako uviedol ÚRHH, špecializovaný útvar vykonáva vyhľadávanie v otvorených zdrojoch a zisťuje informácií o prípadných nelicencovaných činnostiach a v niektorých prípadoch sa informácie na zistenie prípadných nelicencovaných poskytovateľov služieb získavajú od oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Ostatné vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

504. Právnici, notári, daňoví poradcovia, účtovníci a audítori prevádzkujú systémy zamerané predovšetkým na profesionálne štandardy s primeranou kontrolou záznamov v registri trestov.

505. Notári podliehajú udeleniu povolenia. Povolenie udeľuje MS SR a výberové konanie vedie Notárska komora Slovenskej republiky, ktorá dohliada na notárov zapísaných v notárskom centrálnom registri.

506. Pred udelením povolenia sa overuje bezúhonnosť a dobrá povest' notárov. Kandidát musí poskytnúť zoznam dokladov vrátane výpisu z registra trestov pre potvrdenie neexistencie záznamu v registri trestov.

507. Chýbali príklady odobratia povolenia a nie je jasné, či sa po vydaní povolenia vykonávajú nejaké kontroly.

508. Advokáti tiež podliehajú udeleniu povolenia. Ak sa človek chce stať advokátom na Slovensku, musí zložiť advokátske skúšky v Slovenskej advokátskej komore. Overuje sa bezúhonnosť advokátov a vyžaduje sa výpis z registra trestov. Chýbali príklady odobratia povolenia a nie je jasné, či sa po vydaní povolenia vykonávajú nejaké kontroly.

509. Účtovníci, daňoví poradcovia a audítori, realitní makléri a obchodníci s drahými kovmi sú tiež povinní predložiť výpis z registra trestov a dôkaz o bezúhonnosti.

510. Nevykonávajú sa však žiadne previerky na zabránenie vstupu spolupracovníkov zločincov do týchto profesií.

1.1.2. Povedomie u orgánov dohľadu a identifikácia rizík ML/FT

511. FSJ a NBS preukázali uspokojivú úroveň pochopenia všeobecných rizík ML/FT v nimi kontrolovaných sektoroch. Existujú slabé stránky v uvedomovaní si rizík ML/FT zo strany ÚRHH.

512. Povedomie o riziku ML/FT u orgánov dohľadu je založené najmä na výsledkoch NHR a do istej miery na výsledkoch činností dohľadu, na výmene informácií so zahraničnými orgánmi dohľadu, nadnárodnom hodnotení rizík na úrovni EÚ a v prípade FSJ aj na počte a obsahu hlásení NOO.

513. FSJ využíva na lepšie pochopenie rizík a identifikáciu nových rizík informácie od NBS a súkromného sektora. Hodnotiaci tím sa domnieva, že výmena informácií medzi NBS a FSJ je veľmi obmedzená v dôsledku legislatívnych nedostatkov a týka sa konkrétnych zistených porušení alebo sankcií uplatňovaných v súvislosti s finančnými inštitúciami. Toto nepostačuje na zlepšenie celkového poznania úrovne rizika v rôznych sektoroch a rizík u jednotlivých subjektov zo strany FSJ.

514. NBS informovala o svojom pochopení rizík ML/FT preskúmaním interných pravidiel AML/CFT, hodnotením rizík a odpoveďou na dotazníky pravidelne zasielané zo strany NBS. Na základe týchto hodnotení NBS identifikuje súčasné trendy a riziká ML/FT a výsledky využíva na ciele zameranie svojich opatrení dohľadu. NBS spolupracuje s FSJ a so zahraničnými orgánmi

dohľadu. NBS tiež využíva informácie získané z nástrojov dohľadu na mieste aj na diaľku. Tento postup nie je založený na podrobných informáciách o produktoch, klientoch alebo distribučných kanáloch, preto hodnotiaci tím nemôže vysloviť záver, že tento nástroj umožňuje NBS celkovo porozumieť rizikám a najmä identifikovať riziká.

515. Nový ÚRHH zlepšuje svoje znalosti o rizikách ML/FT vypracovaním postupov/metodík k prístupu založenému na rizikách. Tieto dokumenty boli v čase návštevy na mieste vo fáze prípravy. AT sa nazdáva, že Úradu pre reguláciu hazardných hier chýba úplné poznanie rizík ML/FT.

1.1.3. Dohľad nad dodržiavaním požiadaviek v oblasti AML/CFT založený na rizikách

516. NBS, ÚRHH a FSJ sú zodpovední za dohľad nad dodržiavaním požiadaviek AML/CFT zo strany FI a kasín. V praxi NBS a ÚRHH vykonávajú svoj mandát na kontrolu dodržiavania všetkých príslušných požiadaviek AML/CFT zo strany dohliadaných subjektov, s výnimkou povinnosti podávania oznámení FSJ. Ak NBS zistí nepodanie hlásenia o NOO, túto informáciu poskytne FSJ. FSJ kontroluje súlad so všetkými požiadavkami na AML/CFT vrátane ohlasovacej povinnosti a v prípade, že je potrebné uložiť sankcie, ukladá ich NBS. FSJ je následne informovaná o uložení sankcií.

517. FSJ je orgánom dohľadu pre všetky DNFBP okrem kasín. Orgány vzájomne spolupracujú, aby nedochádzalo k duplicitám vo výkone činností dohľadu a sankcionovania, chýba však spolupráca pri výmene informácií na priradenie rizikového ratingu finančným inštitúciám a na prijatie rozhodnutí ohľadne plánov výkonu dohľadu.

518. NBS priraduje rizikový rating každému ňou dohliadanému sektoru na základe výsledkov NHR, počtoch hlásení NOO, dotazníka samohodnotenia, výsledkov z minulých kontrol na mieste pre AML/CFT a prebiehajúce monitorovanie na diaľku s určením významu každého sektora. Bankový sektor (stredne vysoké riziko) má najkomplexnejšie hodnotenie, ale každý sektor sa pravidelne prehodnocuje (ročne) alebo v prípade, že nastane riziková udalosť, ktorá vedie k významným zmenám.

519. Na rating jednotlivých FI z hľadiska AML/CFT NBS používa svoje vlastné kvalitatívne kritériá systému posudzovania rizík, ako sú: i) organizácia systému AML, ii) personálne usporiadanie (vlastníctvo a štruktúra spoločnosti, reputácia manažmentu, hodnota aktív), (iii) proces identifikácie klientov, (iv) poznanie svojho klienta a jeho kategorizácia (vrátane politicky exponovaných osôb), (v) vedenie záznamov, (vi) interné pravidlá na ochranu pred ML/FT, (vii) proces zisťovania a hlásenia neobvyklých obchodných operácií FSJ, (viii) mechanizmus interných kontrol AML/CFT a (ix) školenia v oblasti AML/CFT, (x) opatrenia a postupy proti financovaniu terorizmu. V minulosti zistené nedostatky sa tiež zohľadňujú pri klasifikácii rizika finančných inštitúcií.

520. Hoci NBS využíva kvalitatívne údaje na hodnotenie rizík AML/CFT, neexistuje skutočná a zdokumentovaná klasifikácia úrovne rizika, mapa rizík alebo matica rizík za každú finančnú inštitúciu. Rizikovo orientovanému prístupu NBS by prospelo zdokumentované rizikovo orientované posúdenie všetkých dohliadaných subjektov tak na úrovni jednotlivých subjektov ako aj na úrovni sektorov. Hodnotiacemu tímu nebol poskytnutý zdokumentovaný postup, v ktorom sa určuje, ako tieto hodnotenia rizika určujú frekvenciu, rozsah a povahu kontrol na mieste a na diaľku.

Tabuľka 38: Tabuľka 35: Rizikový rating priradený FI zo strany NBS

Sektor odvetvia	Celkový počet subjektov (koniec 2018)	Subjekty bez rizikového ratingu (%)	Subjekty s vysokým reziduálnym rizikom	Subjekty so stredným rizikom	Celkový počet subjektov (koniec 2018)
Banky	26	0	5	9	12

Spoločnosti pôsobiace v oblasti cenných papierov	20	0	0	4	16
Poist'ovne	14	0	0	11	3
Správčovské spoločnosti	8	0	0	8	0
Doplňkové dôchodkové spoločnosti	4	0	0	0	4
Dôchodkové správčovské spoločnosti	6	0	0	0	6
Ostatné FI/ *IFA- nezávislý finančný poradca FA- finančný poradca	IFA+ FA 531	0	14	0	517

521. Oddelenie regulácie bankovníctva a platobných služieb NBS; oddelenie dohľadu nad poisťovníctvom a oddelenie dohľadu na diaľku nad subjektmi kapitálového trhu a dôchodkového sporenia zodpovedajú za dohľad nad FI v oblasti AML/CFT.

522. Počet pracovníkov dohľadu NBS zodpovedných za prudenciálny dohľad a dohľad v oblasti AML/CFT je 14. Oddelenie útvarov dohľadu umožňuje NBS prideliť zdroje všetkým subjektom. Kontroly na mieste zahŕňajú aj preverenie uplatňovania CFS. Ako uvádza tabuľka 39, NBS vyčlenila určité zdroje aj na menší počet tematických kontrol zameraných na AML/CFT. Nedostatočný personál zameraný na dohľad v oblasti AML/CFT má vplyv aj na intenzitu dohľadu.⁴⁹

523. Na účely dohľadu na diaľku sa všetkým bankám raz ročne zasiela dotazník obsahujúci súbor otázok týkajúci sa rámca súladu s predpismi v oblasti AML/CFT. Podobné dotazníky sa zasielajú poisťovniam každé 1 až 4 roky.

524. V sektore cenných papierov sa hodnotenie informácií a podkladových dokumentov vykonáva prostredníctvom dotazníka. Dohľad na diaľku v sektore cenných papierov sa vykonáva každé 2 až 4 roky.

525. Pri ostatných typoch finančných inštitúcií poskytujúcich služby finančného sprostredkovania a finančného poradenstva NBS zaviedla systém oznamovania „Regfap“, prostredníctvom ktorého všetky subjekty raz štvrt'ročne a ročne oznamujú informácie týkajúce sa o. i. počtu hlásení o NOO zaslaných FSJ, počtu hotovostných operácií nad 10.000 EUR, počtu iných operácií nad 10.000 EUR a nedostatkov zistených pri kontrolách. „Ročný výkaz o vykonávaní finančného poradenstva“ povinne predkladá cez systém „Regfap“ každý subjekt finančného sektora, ale tento systém je v prevádzke len od 1. januára 2020.

526. NBS informovala hodnotiaci tím o svojej vlastnej metodike založenej na riziku (nie právne záväznej), podľa ktorej vykonáva dohľad na mieste.

527. Dohľad na mieste týkajúci sa AML/CFT je väčšinou súčasťou ročného plánu a vykonáva ich v rámci komplexného dohľadu na mieste (s časovým rámcom 2 až 4 týždne) tím 3 a viac osôb - v závislosti od veľkosti a zložitosti dohliadaného subjektu. Rozsah kontrol v rámci dohľadu na mieste zahŕňa aj prvky AML/CFT vrátane interného programu AML/CFT, školení zamestnancov, povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, podávania správ o neobvyklých obchodných operáciách, internej kontroly, vykonávania cielených finančných sankcií v súvislosti s financovaním terorizmu, kontroly vzoriek klientov a operácií. NBS tiež vykonáva tematický dohľad v oblasti AML/CFT. NBS rozhoduje o dĺžke výkonu dohľadu, pričom prihliada na informácie poskytnuté subjektom a na typ subjektu.

⁴⁹ Ako orgány uviedli, po návšteve na mieste došlo k reštrukturalizácii NBS vrátane vytvorenia samostatného útvaru dohľadu pre oblasť AML/CFT. Keďže k tejto zmene došlo až po návštevy na mieste, efektívnosť práce nebola predmetom analýzy hodnotiacim tímom.

528. Počas výkonu dohľadu na mieste sa orgány dohľadu zameriavajú na tieto oblasti: koncepcia a základné zásady AML/CFT; zamestnanci zodpovední za riešenie otázok AML/CFT; program AML/CFT; informovanosť a vzdelávanie zamestnancov, informačný systém (systém sledovania operácií, obchodný denník); postupy povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi; zisťovanie, zdržanie a ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií; protopatrenia proti financovaniu terorizmu; vedenie záznamov; interný audit; atď. Počas dohľadu na mieste vykonávajú orgány dohľadu kontrolu reprezentatívnej vzorky klientskych súborov, záznamov finančných operácií (počet a obsah hlásení o NOO, zdržané operácie) a overujú implementáciu CFS. Zástupca súkromného sektora to tiež potvrdil.

529. Počet dohľadov na mieste vykonávaných v bankách, zmenárňach, spoločnostiach sektora cenných papierov a v poisťovniach (pozri tabuľku 39) sa zdá byť nedostatočný. Pokiaľ ide o poskytovateľov platobných služieb, tieto FI nepodliehali dohľadu v oblasti AML/CFT.

530. Zvlášť znepokojujúce je, že agenti MVTs nepodliehajú výkonu dohľadu na mieste.

FSJ

531. Orgány neposkytli informácie o klasifikácii sektorov alebo povinných osôb spadajúcich pod dohľad FSJ z hľadiska rizík. Od apríla 2018 FSJ zaviedla prístup k dohľadu založený na riziku. FSJ má ročný plán monitorovania, podľa ktorého vykonáva šetrenia na mieste; plán sa pravidelne aktualizuje, ak dôjde k významným zmenám príslušných okolností. Dĺžka kontrol, ktoré vykonáva FSJ závisí od niekoľkých faktorov (napr. veľkosť kontrolovaného subjektu alebo zložitnosť ponúkaných produktov) a môže trvať 2 až 3 dni v prípade účtovníka a do 3 mesiacov v prípade bánk.

532. FSJ nevykonáva kontrolu na diaľku ohľadne AML/CFT.

533. FSJ má 6 zamestnancov zodpovedných za dohľad nad veľkým počtom povinných subjektov v oblasti AML/CFT. FSJ vykonáva kontroly len u povinných osôb s vysokými rizikami ML/FT, takže v priebehu hodnoteného obdobia sa vykonal len obmedzený počet kontrol.

534. Hoci pred vykonaním dohľadu na mieste NBS informuje FSJ o plánovanom dohľade a následne aj o uložených sankciách, aby nedochádzalo k duplicitám, v spolupráci týchto dvoch orgánov dohľadu chýbajú niektoré prvky efektívnosti. Po podaní návrhu FSJ na uloženie sankcií NBS neposkytuje žiadnu spätnú väzbu, ani tieto orgány nepostupujú spoločne pri posudzovaní rizík jednotlivých FI. FSJ využíva aj medzinárodnú spoluprácu s inými FSJ na lepšie informovanie o svojich aktivitách dohľadu a v prípade, že sa počas inšpekcie zistia príslušné informácie, pošle ich zahraničným protistranám FSJ.

Tabuľka 39: Kontroly na mieste vykonávané zo strany NBS a FSJ v prípade FI

Roky	Celkový počet subjektov	Celkový počet návštev na mieste	Počet vykonaných špecifických (tematických) návštev na mieste zameraných na AML/CFT	Počet návštev na mieste zameraných na AML/CFT v spojení so všeobecným dohľadom
Banky				
2013	28	FSJ4 NBS8	FSJ 4 NBS 1	NBS 5
2014	28	FSJ1 NBS6	FSJ 1 NBS 1	NBS 1
2015	27	FSJ1 NBS5	FSJ 1 NBS 3	NBS 1
2016	28	FSJ0 NBS 11	FSJ 0 NBS 4	NBS 1
2017	26	FSJ0 NBS9	FSJ 0 NBS 4	NBS 0

2018	27	FSJ0 NBS 10	FSJ 0 NBS 3	NBS 0
Spoločnosti sektora cenných papierov				
2013	32	FSJ0 NBS 21	FSJ 0 NBS 0	NBS 7
2014	34	FSJ 1 NBS 29	FSJ 1 NBS 0	NBS 6
2015	33	FSJ1 NBS 30	FSJ 1 NBS 0	NBS 3
2016	35	FSJ0 NBS 16	FSJ 0 NBS 5	NBS 2
2017	40	FSJ1 NBS 12	FSJ 1 NBS 0	NBS 2
2018	41	FSJ 1 NBS 12	FSJ 1 NBS 0	NBS 4
Poist'ovne				
2013	17+21EÚ	FSJ 1 NBS 12	FSJ 1 NBS 0	NBS 7
2014	17+21EÚ	FSJ0 NBS 15	FSJ 0 NBS 0	NBS 0
2015	16+24EÚ	FSJ1 NBS3	FSJ 1 NBS 1	NBS 0
2016	16+23EÚ	FSJ0 NBS2	FSJ 0 NBS 0	NBS 0
2017	16+22EÚ	FSJ0 NBS3	FSJ 0 NBS 0	NBS 1
2018	14+21EÚ	FSJ0 NBS6	FSJ 0 NBS 2	NBS 0
Platobné inštitúcie				
2013	11	FSJ0 NBS3	FSJ 0 NBS 0	NBS 3
2014	10	FSJ1 NBS2	FSJ 1 NBS 0	NBS 2
2015	10	FSJ0 NBS3	FSJ 0 NBS 0	NBS 3
2016	11	FSJ1 NBS3	FSJ 1 NBS 0	NBS 3
2017	10	FSJ0 NBS5	FSJ 0 NBS 0	NBS 5
2018	9	FSJ1 NBS4	FSJ 1 NBS 0	NBS 4
Správčovské spoločnosti				
2013	16	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
2014	11	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
2015	11	FSJ 1	FSJ 1	NBS 0
2016	11	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
2017	11	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
2018	11	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
Poskytovatelia pôžičiek (nebankoví veritelia)				

2013	31	FSJ 3	FSJ 3	0
2014	31	FSJ 3	FSJ 3	0
2015	23	FSJ 3	FSJ 3	NBS 0
2016	32	FSJ 0	FSJ 0	NBS 4
2017	34	FSJ 0	FSJ 0	NBS 4
2018	31	FSJ 3	FSJ 3	NBS 4
Zmenárne				
2013	1188	FSJ 1	FSJ 1	NBS 10
2014	2525	FSJ 1	FSJ 1	NBS 9
2015	1146	FSJ 1	FSJ 1	NBS 11
2016	1155	FSJ 0	FSJ 0	NBS 0
2017	1158	FSJ 1	FSJ 1	NBS 0
2018	1167	FSJ 0	FSJ 0	NBS 12

Sektor hazardných hier

535. Do roku 2019 bolo orgánom dohľadu pre hazardné hry MF SR. MF SR a FR SR realizovali pred rokom 2019 kombinované kontroly, bez uplatňovania rizikovo orientovaného prístupu⁵⁰. Osobitné kontroly zamerané na AML/CFT sa nevykonávali.

536. Sektor hazardných hier má od júna 2019 nový orgán dohľadu, Úrad pre reguláciu hazardných hier (ÚRRH). V čase návštevy na mieste tento orgán nevykonával žiadny dohľad zameraný na AML/CFT.

Ostatné vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

537. FSJ uskutočnila osobitné kontroly na mieste v oblasti AML v DNFBP takto:

Tabuľka 40: Počet kontrol FSJ vykonaných v DNFBP

Rok	DNFBP	Počet kontrol
2013	Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi	1
	NO	2
	Služby správy majetku	1
	Daňoví poradcovia	1
2014	Prevádzkovatelia hazardných hier	1
	Realitní makléři	1
	Právnici	2
	Notári	1
	Záložne	2
	NO	1
	Služby správy majetku	1
	Ekonomickí poradcovia	1
2015	Prevádzkovatelia hazardných hier	1

⁵⁰2013 – 3 kontroly MF SR; 2014 – 2 kontroly MF SR; 2015 – 6 kontroly MF SR; 2016 – 4 kontroly MF SR a 1 kontrola FR SR; 2017 – 3 kontroly FR SR; 2018 – 5 kontrol FR SR.

	Realitní makléři	1
	Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi	1
	Právníci	1
	Účtovníci a audítori	1
	NO	1
	Daňoví poradcovia	1
2016	Obchodníci s drahými kovmi a kameňmi	1
	NO	1
	Služby správy majetku	1
	Daňoví poradcovia	1
2017	Daňoví poradcovia	1
2018	Notári	1
	Služby správy majetku	2

538. Výber DNFBP, ktoré podliehajú kontrole, sa uskutočňuje na základe informácií pochádzajúcich hlavne hlásení NOO. Dohľad DNFBP vykonávaný FSJ nie je celkom založený na rizikách a FSJ nemá zdroje na efektívne vykonávanie činností dohľadu.

539. Na základe celkového počtu vykonaných kontrol je možné dospieť k záveru, že orgány dohľadu nemajú dostatočné personálne zdroje na to, aby vykonávali úplný dohľad nad finančnými inštitúciami založený na riziku. Výraznou výnimkou sú sektory bankovníctva a poisťovníctva, kde je počet kontrol na mieste vykonaných NBS v hodnotenom období postačujúci. Celkovo počet kontrol na mieste vykonávaných oboma orgánmi dohľadu u povinných osôb zostáva nízky.

540. Dôvodom vyššie spomenutého nedostatku zdrojov je skutočnosť, že pracovníci FSJ poverení dohľadom sa zúčastňujú aj na vykonávaní ďalších úloh, ako je príprava NHR a príprava návrhov právnych noriem a výkladov zákona o AML/CFT. Preto sa títo pracovníci nevenujú v plnom rozsahu kontrole povinných subjektov.

1.1.4. Nápravné opatrenia a efektívne, primerané a odrádzajúce sankcie

Sankcie

FSJ

541. FSJ má k dispozícii súbor sankcií, ktoré môže uplatňovať voči svojim dohliadaným subjektom, vrátane pokút až do výšky 1.000.000 EUR v prípade fyzickej osoby - podnikateľa, alebo až do výšky 5.000.000 EUR a v prípade právnickej osoby; FSJ však nemá právomoc ukladať sankcie fyzickým osobám, ktoré sú zamestnancami povinnej osoby (manažérom/riaditeľom, úradníkom zodpovedným za dodržiavanie predpisov). Ako je uvedené v tabuľke nižšie, FSJ uplatnila iba pokuty. Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrolách boli tieto: nezistenie pôvodu finančných prostriedkov alebo KUV a neprijatie primeraných opatrení na zabezpečenie vlastníckej a riadiacej štruktúry klienta; neodmietnutie uzavretia obchodného vzťahu, keď sa povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi neuskutočnila; nezaslanie hlásení NOO; neidentifikovanie obchodnej operácie bez ekonomického alebo právneho účelu; nevykonanie zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, keď to bolo potrebné.

542. FSJ je okrem uloženia pokuty oprávnená navrhnúť odňatie licencie. FSJ predložila takýto návrh raz (v januári 2019) a NBS prípad analyzovala v rámci vykonanej kontroly. V čase návštevy na mieste bol prípad ešte stále v štádiu posudzovania zo strany NBS.

543. FSJ má od 15. marca 2018 právomoc uverejniť konečné rozhodnutie o sankcii. FSJ ešte neuplatnila túto právomoc, pretože na základe nových právnych predpisov platných od roku 2018 sa neuložili žiadne sankcie.

544. Po každej kontrole FSJ oznámi povinnému subjektu jej výsledkov formou „oznámenia o zisteniach z kontroly“, „oznámenia o začatí správneho konania o uloženie pokuty“ a „rozhodnutia o uložení pokuty“.

Tabuľka 41: Sankcie týkajúce sa AML/CFT a iné nápravné opatrenia uplatňované FSJ

Rok	Počet pokút	Výška pokút (EUR)	Návrh na odňatie licencie
2013	8(2 banky, 1 poisťovňa, 2 úverové spoločnosti, 1 zmenáreň, 1 realitná spoločnosť, 1 organizačný a ekonomický poradca)	32.500	3
2014	16 (1 banka, 1 maklér, 1 platobná spoločnosť, 3 úverové spoločnosti, 1 zmenáreň, 1 obchodník s pohľadávkami, 1 poskytovateľ hazardných hier, 1 realitná spoločnosť, 1 právnik, 1 notár, 1 účtovník, 1 záložňa, 1 poskytovateľ obchodných služieb, 1 organizačný a ekonomický poradca)	35.800	2
2015	13 (1 banka, 1 poisťovňa, 1 správcovská spoločnosť, 3 úverové spoločnosti, 1 zmenáreň, 1 obchodník s pohľadávkami, 1 poskytovateľ hazardných hier, 1 obchodník s drahými kovmi a drahými kameňmi, 1 právnik, 1 účtovník, 1 organizačný a ekonomický poradca)	37.800	0
2016	6 (1 poskytovateľ platobných služieb, 1 aukčná spoločnosť, 1 obchodník s drahými kovmi a drahými kameňmi, 1 NO, 1 poskytovateľ obchodných služieb, 1 organizačný a ekonomický poradca)	41.600	0
2017	5 (1 maklér, 1 úverová spoločnosť, 1 zmenáreň, 1 obchodník s pohľadávkami, 1 organizačný a ekonomický poradca)	49.200	0
2018	5 (1 maklér, 1 platobná inštitúcia, 1 notár, 1 poskytovateľ obchodných služieb, 1 organizačný a ekonomický poradca)	29.500	0

545. Úroveň dostupných sankcií v Slovenskej republike je primeraná a odrádzajúca, maximálna úroveň sankcií sa však nikdy neuplatňovala a neexistujú žiadne sankcie pre fyzické osoby – manažérov alebo pracovníkov zodpovedných za AML. Výška sankcií uložených FSJ nepresiahla 49.200 EUR. Fyzickým osobám sa neuložili žiadne sankcie.

NBS

546. Uloženie sankcií zo strany FSJ nezabraňuje orgánom dohľadu pre príslušné sektory, aby uložili sankcie za porušenia v oblasti AML/CFT. Maximálna výška pokuty, ktorú môže uložiť NBS podľa platnej legislatívy, je 300.000 EUR (resp. v prípade závažného porušenia 600.000 EUR). NBS informuje FSJ o zistených nedostatkoch a o uložených sankciách. Na rozdiel od FSJ, NBS môže uložiť pokuty členom predstavenstva, dozornej rady, riaditeľovi pobočky, správcovi a pracovníkovi zodpovednému za dodržiavanie predpisov subjektu, avšak takýmto funkcionárom zatiaľ nebola uložená žiadna sankcia.

547. Najčastejšie porušenia v oblasti AML/CFT zistené zo strany NBS boli:

- Pracovník zodpovedný za dodržiavanie predpisov nemal povinnosti uvedené vo svojej pracovnej zmluve (náplň práce). Za tento nedostatok bolo uložené nápravné opatrenie týkajúce sa zmeny pracovnej zmluvy pracovníka zodpovedného za dodržiavanie predpisov;
- Neuskutočnil sa žiadny ročný audit na testovanie efektívnosti programu AML subjektu. Nápravné opatrenie v prípade zisteného porušenia bolo také, že subjekt vypracuje správu o audite do konca roka a prediskutuje ju v dozornej rade.
- Nedostatočné opatrenia realizované na overenie zdroja finančných prostriedkov alebo toho, či je obchodná operácia neobvyklá alebo nie.
- Nedostatky pri vykonávaní povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.
- Nedostatky týkajúce sa nezávislosti určenej osoby.

TABUĽKA 42: Pokuty uložené zo strany NBS.

Rok	Počet pokút	Výška pokút (EUR)	Upozornenia	Odobratie licencie
2013	0	0	3	0
2014	1	50 000	4	0
2015	1	10 000	1	0
2016	0	0	6	0
2017	1	100 000	0	0
2018	0	0	2	0

548. NBS uložila sankcie za porušenia v oblasti ML/FT len v obmedzenom počte prípadov. Aj keď NBS uviedla, že nápravné opatrenia sa vo veľkej miere uplatňujú, väčšina opýtaných FI nedostala žiadny plán postupu ako výsledok dohľadu na mieste.

549. Hodnotiaci tím sa stretol s bankami, ktoré vlastnia takmer 65 % bankového sektora, a väčšina zástupcov bánk uviedla, že po návšteve na mieste zo strany NBS alebo FSJ sa nezistili žiadne nedostatky, a preto sa na ne nevzťahovalo žiadne sankcionovanie alebo uplatnenie nápravných opatrení. Vzhľadom na problémy identifikované v rámci IO4 je hodnotiaci tím znepokojený absenciou plánov postupu na nápravu.

550. Pokuty uložené zo strany NBS jednotlivým povinným osobám nikdy nepresiahli 100.000 EUR a tieto pokuty sa neuplatňujú iba za porušenia AML/CFT. Hodnotiaci tím sa preto domnieva, že sankcie uplatňované zo strany NBS nie sú odrádzajúce.

Tabuľka 43: MF SR- FR SR (daňová sekcia) ako orgán dohľadu pre sektor hazardných hier

Rok	Počet pokút	Výška pokút (EUR)
2016	1	3 000
2017	3	9 000
2018	5	15 000

551. Nový Úrad pre reguláciu hazardných hier ešte v čase návštevy na mieste neuplatnil žiadne sankcie.

552. Vzhľadom na veľkosť finančného sektora a DNFBP v Slovenskej republike a na riziká krajiny, uplatňované sankcie nie sú odrádzajúce.

1.1.5. Vplyv opatrení dohľadu na dodržiavanie predpisov

553. Nízky počet kontrol na mieste, úroveň uplatňovaných pokút a spätná väzba od súkromného sektora nepreukazujú, že by činnosti dohľadu FSJ mali významný vplyv na FI a DNFBP.

554. Z rozhovorov so súkromným sektorom je zrejmé, že podľa neho porušenia AML/CFT zistené pri kontrolách na mieste vo všeobecnosti nevedú k žiadnym významným peňažným sankciám, ak povinný subjekt preukáže ochotu včas napraviť nedostatky.

555. Aj keď majú opatrenia dohľadu NBS pozitívny vplyv na dodržiavanie predpisov najmä pri motivovaní FI, aby napravili porušenia zistené NBS pri kontrolách na mieste, nie je jasné, aké iné opatrenia orgány dohľadu prijali na zvýšenie miery dodržiavania predpisov zo strany FI (ako sú plány postupu na zabezpečenie súladu s predpismi). Vzhľadom na nízku mieru sankcií a nápravných opatrení uplatňovaných orgánmi dohľadu je dopad na dodržiavanie predpisov obmedzený.

Vybrané nefinančné subjekty a profesie(DNFBP)

556. Orgán dohľadu uskutočňuje len obmedzený počet kontrol, ktoré vychádzajú z informácií pochádzajúcich hlavne z hlásení NOO. Neboli poskytnuté potrebné informácie (napr. o zistených porušeníach a uplatnených sankciách) na vyvodenie záveru o tom, či činnosti dohľadu majú vplyv na dodržiavanie povinností povinných osôb v oblasti AML/CFT.

1.1.6. Podporovanie jasného pochopenia povinností AML/CFT a rizík ML/FT

557. Inštitút bankového vzdelávania zriadený Národnou bankou Slovenska (IBV NBS) vedie vzdelávanie zamestnancov finančného sektora. IBV tiež ponúka e-learningové programy.

558. Hoci hodnotiaci tím uznáva dôležitosť takéhoto špecializovaného subjektu, NBS zatiaľ nepripravila ani neuskutočnila žiadne školenia pre kontrolované subjekty. NBS neposkytla rizikové modely a manuály o rizikách pre AML. NBS však oznamuje/zdieľa informácie alebo prerokúva spoločné zistenia z kontrol na mieste a na diaľku a z medzinárodných hlásení so Slovenskou bankovou asociáciou, Slovenskou asociáciou poisťovní, Slovenskou asociáciou správcovských spoločností.

559. NBS má na svojej webovej stránke sekciu venovanú AML - <https://www.nbs.sk/en/financial-market-supervision1/supervision/prevention-of-legalisation-of-proceeds-of-criminal-activity-and-financing-of-terrorism>.

560. FSJ organizuje školenia pre povinné osoby týkajúce sa uplatňovania vybratých ustanovení zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a ich uplatňovania v praxi. Aj keď NBS ako aj FSJ uskutočnili určité školiace aktivity,

povinným osobám sa neposkytujú dostatočné usmernenia ohľadne hodnotenia rizík AML/CFT.

Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP)

561. Advokátska komora a Notárska komora nevydali žiadne písomné usmernenie alebo školenie o záležitostiach AML/CFT, oznamujú však svojim členom prostredníctvom e-mailu (časopis alebo spravodaj) povinnosti týkajúce sa AML/CFT, právneho rámca a postupov. FSJ poskytla DNFBP usmernenia k implementácii požiadaviek na povinnú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi, oznamovaniu neobvyklých obchodných operácií a vypracovaniu interných programov (pre účtovníkov, daňových poradcov, audítorov a DNFBP).

Celkové závery o IO.3

562. NBS vykonala rizikový rating ňou dohliadaných FI na základe kvalitatívnych údajov, no neexistuje skutočná a zdokumentovaná klasifikácia úrovne rizika, mapa rizík alebo matica rizík za každú finančnú inštitúciu vychádzajúca z hodnotenia NHR. NBS informovala hodnotiaci tím o svojej vlastnej metodike založenej na riziku (nie právne záväznej), podľa ktorej sa vykonáva dohľad založený na riziku. Otázky súvisiace s bojom proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v sektore hazardných hier sa do určitej miery riešili počas holistického dohľadu vykonávaného bývalým orgánom dohľadu (ministerstvom financií). Pokiaľ ide o novovytvorený Úrad pre reguláciu hazardných hier (založený v roku 2019), tento orgán ešte nevykonal žiadne kontroly súvisiace s AML/CFT. NBS má zavedené kontroly spôsobilosti a vhodnosti, aby zabránila zločincovi a ich spoločníkovi vlastniť alebo ovládať FI, ktoré sa zdajú byť primerané. Aj keď orgány majú k dispozícii širokú škálu sankcií pre inštitúcie aj ich manažment na riešenie porušení povinností AML/CFT, úroveň sankcií, ktoré sa doteraz uplatňovali pri povinných osobách, nie je možné považovať za odrádzajúcu. Okrem toho sa na manažment povinných osôb neuplatňovali žiadne sankcie.

563. Slovenská republika je hodnotená ako krajina so strednou („moderate“) úrovňou efektívnosti v súvislosti s IO.3.

KAPITOLA 7. PRÁVNICKÉ OSOBY A PRÁVNE ZOSKUPENIA

7.1 Klúčové zistenia and odporúčané opatrenia

Klúčové zistenia

1. Informácie o vytváraní všetkých druhov právnických osôb sú v Slovenskej republike verejne dostupné.
2. NHR obsahuje určitú analýzu rizík, ktoré predstavujú jednotlivé typy právnických osôb, nepredstavuje však dostatočne komplexné hodnotenie rizík ML/FT spojených so všetkými typmi právnických osôb. Pozitívne je, že medzi všetkými orgánmi je jasné, že prevažne s.r.o. sú zneužívané na účely ML/FT.
3. LEA, FSJ a banky určili riziká a prijali aktívne zmierňujúce opatrenia v súvislosti s „virtuálnymi sídlami“ právnických osôb a využívaním „bielych koní“ vo firemných štruktúrach. Ostatné orgány dohľadu nemajú dostatočný prehľad o tomto fenoméne.
4. Základné informácie o právnických osobách sú uvedené v príslušných registroch. Všetky príslušné orgány vrátane orgánov dohľadu, LEA a FSJ majú priamy prístup do všetkých registrov. Počas návštevy na mieste AT nezistil žiadny problém ohľadne správnosti základných informácií.
5. Slovensko v roku 2018 vytvorilo „register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci“ (ďalej len register KUV), ktorý sa postupne naplňoval údajmi. V čase návštevy na mieste vložilo do registra KUV svoje údaje o KUV iba 12 % právnických osôb, pričom naplňovanie progresívne postupuje. Neexistujú žiadne mechanizmy na overenie informácií o KUV v čase registrácie. Medzitým sa uplatňujú určité mechanizmy následnej kontroly zo strany štátnych orgánov, ako sú LEA, daňové orgány, ako aj médiá a NGO.
6. Okrem registra KUV, obsahuje informácie o KUV právnických osôb zapojených, ktoré sú účastníkmi zmluvných vzťahov s verejným sektorom aj register partnerov verejného sektora. Štátne orgány a súkromný sektor považujú údaje obsiahnuté v tomto registri za veľmi kvalitné. Aj keď existuje systém overovania, údaje o KUV získavajú a overujú väčšinou niektoré DNFBP, ktoré majú obmedzenú formálnu vedomosť o KUV.
7. LEA získajú údaje KUV od FI (väčšinou od bánk). Aj keď LEA považujú tieto informácie za dôveryhodné, nedostatky súvisiace s povedomím o KUV do istej miery podkopávajú kvalitu získaných informácií.
8. Akcie na doručiteľa sú na Slovensku de facto zakázané, pretože môžu byť vydané iba vo forme zaknihovaných cenných papierov a registrujú sa v Centrálnom depozitári cenných papierov.
9. Subjekty označované ako právne zoskupenia slovenský právny systém nepozná, no ich činnosť nie je nikde zakázaná. Na základe rozhovorov so štátnymi orgánmi a súkromným sektorom AT konštatuje, že na Slovensku nepôsobia žiadne právne zoskupenia.
10. Neboli uložené žiadne sankcie za oznámenie nepresných údajov o KUV, pretože v čase návštevy na mieste register ešte nebol úplný. Sankcie voči právnickým osobám v súvislosti s predložením nepresných základných údajov alebo za neposkytnutie údajov včas sa uplatnili len v obmedzenom počte prípadov.

Odporúčané opatrenia

Orgány by mali:

1. Zrealizovať komplexnú analýzu rizík spojených so všetkými typmi právnických osôb a zabezpečiť informovanosť všetkých zainteresovaných strán a povinných osôb o identifikovaných

rizikách a príslušných zmierňujúcich opatreniach, ktoré sa majú prijať. Takáto analýza by mala okrem iného zohľadňovať riziká zistené v súvislosti s „virtuálnymi sídlami“ právnických osôb a s „bielymi koňmi“ ktoré sa používajú v štruktúrach spoločností, percentuálny podiel zahraničného prvku takýchto prípadov.

2. Zabezpečiť, aby chápanie pojmu KUV vo verejnom a súkromnom sektore bolo v súlade s požiadavkami IO5.

3. Zabezpečiť, aby všetky registre mali primerané zdroje a zákonné oprávnenie na vedenie presných a aktuálnych informácií o skutočnom vlastníctve. Mali by sa zaviesť primerané mechanizmy na overovanie správnosti a aktuálnosti údajov vedených v registroch. Príslušným orgánom by sa mali poskytnúť školenia o charakteristikách právnych zoskupení, o možnostiach ich potenciálneho zneužitia a o spôsobe získavania informácií o nich vrátane medzinárodnej spolupráce.

4. Slovensko by malo uplatňovať primerané a odrádzajúce sankcie pri zistení porušení a viesť štatistiky o type a rozsahu sankcií uložených právnickým osobám za porušenie režimu registrácie základných údajov a údajov o konečných užívateľoch výhod.

564. V tejto kapitole sa posudzuje a hodnotí príslušný bezprostredný výsledok IO.5. Odporúčania relevantné pre hodnotenie účinnosti podľa tohto odseku sú R.24-25⁵¹.

7.2 Bezprostredný výsledok 5 (Právnické osoby a právne zoskupenia)

565. Z hľadiska kontextu a významnosti treba poznamenať, že Slovensko nie je centrom pre zakladanie spoločností. Nerezidentom, ktorí chcú založiť spoločnosti na Slovensku, sa neponúkajú žiadne konkrétne výhody (napr. znížené sadzby dane z príjmu právnických osôb alebo oslobodenie od dane). Nie je bežné zakladať spoločnosti ako súčasť zložitých podnikových štruktúr (napr. ako holdingová spoločnosť). Slovensko nie je zmluvnou stranou Haagskeho dohovoru z 1. júla 1985 o rozhodnom práve pre inštitút trustu a o jeho uznávaní a nerozlišuje ani neupravuje zriaďovanie právnych zoskupení, ako sú napr. trusty. Orgány chápu základné charakteristiky právnych zoskupení a spôsobov získavania informácií o nich obmedzene.

566. Riziká ML/FT vyplývajúce z právnych zoskupení sa neposudzovali. Súkromný sektor, najmä väčšie banky, preukázal dostatočnú znalosť rizík ML/FT v súvislosti s právnymi zoskupeniami a uviedol, že nemá takýchto klientov. Súkromný sektor, najmä veľké banky, preukázal dostatočnú znalosť rizík ML/FT v súvislosti s právnymi zoskupeniami a uviedol, že nemá takých klientov.

567. V slovenskom právnom systéme sa zakladajú tieto právnické osoby: spoločnosti s ručením obmedzeným, akciové spoločnosti, jednoduché spoločnosti na akcie, spoločnosť s ručením neobmedzeným, komanditná spoločnosť, družstvo, občianske združenia, neziskové organizácie, neinvestičné fondy a nadácie.

⁵¹ Dostupnosť presných a aktuálnych základných údajov a údajov o konečných užívateľoch výhod posudzuje aj Globálne fórum OECD pre transparentnosť a výmenu informácií v daňovej oblasti. V niektorých prípadoch sa zistenia môžu líšiť vzhľadom na rozdiely medzi príslušnými metodikami, cieľmi a rozsahom požiadaviek FATF a globálneho fóra

568. Na konci roka 2018 bolo celkom 330.336 registrovaných právnických osôb v 11 rôznych právnych formách, pričom najbežnejšími typmi boli spoločnosti s ručením obmedzeným (262.218), občianske združenia (46.859), akciové spoločnosti (7.367). Právnické osoby zaregistrované na Slovensku vlastní väčšinou obyvatelia Slovenskej republiky (iba asi 7 % právnických osôb má zahraničných vlastníkov).

569. Spoločnosti s ručením obmedzeným sú zďaleka najbežnejšou formou právnických osôb zapojených do legalizácie príjmov z trestnej činnosti a trestnej činnosti, na základe štatistík a údajov zozbieraných od orgánov činných v trestnom konaní a orgánov dohľadu.

7.2.1. Verejná dostupnosť informácií o vzniku a typoch právnických osôb a právnych zoskupení

570. Ako je podrobnejšie uvedené v R.24, informácie o rôznych druhoch, formách a základných charakteristikách slovenských právnických osôb sú verejne prístupné a poskytujú sa v príslušných právnych predpisoch, ako sú Obchodný zákonník, Občiansky zákonník, zákon o nadáciách (č. 34/2002), zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby (č. 213/1997), zákon o neinvestičných fondoch (č. 147/1997) a zákon Národnej rady Slovenskej republiky o nadáciách (č. 207/1996). Rôzne druhy, formy a základné charakteristiky podnikateľských subjektov sú okrem toho obsiahnuté na webovom sídle vlády Slovenskej republiky (<https://www.slovensko.sk/sk/titulna-stranka>).

7.2.2. Identifikácia, hodnotenie a pochopenie rizík a zraniteľných miest právnických osôb v súvislosti s ML/FT

571. NHR analyzuje zraniteľnosť FI a DNFBP voči ML/FT, ako aj zraniteľnosť nadácií, neziskových organizácií a neinvestičných fondov voči FT. Nezabezpečuje však dostatočne komplexné hodnotenie rizík ML/FT, ktoré vyplývajú z charakteristík, povahy a rozsahu činnosti jednotlivých typov právnických osôb, ktoré v krajine existujú. Tieto analýzy sú založené najmä na efektívnosti vykonávania preventívnych opatrení povinnými osobami v prípade právnických osôb, a nie na prípadoch zneužitia právnických osôb na účely ML/FT identifikovaných v krajine.

572. Aj keď krajina neidentifikovala a nehodnotila riziká, ktoré predstavuje celkový počet právnických osôb, príslušné orgány vedia, že spoločnosti s ručením obmedzeným sú najbežnejšou formou právnických osôb zneužívaných v súvislosti s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a zneužívaných na ďalšie trestné účely, pretože je to zároveň najbežnejší druh právnických osôb.

573. Hlavné riziká sa zistili v súvislosti s „virtuálnymi sídlami“ týchto osôb a používaním „bielych koní“ vo firemných štruktúrach. Znalosť tohto rizika u PZ, FSJ a GP SR je uspokojivá, pričom vyplýva z ich operatívnych činností. Spoločnosti s „virtuálnymi sídlami“ označujú registrované právnické osoby, ktoré sú obvykle registrované na jednej adrese, ktoré ale neposkytujú žiadne služby (podobne schránkovým spoločnostiam).

574. Analýza, ktorú uskutočnila FSJ, odhalila približne 800 právnických osôb zaregistrovaných na jednej adrese. Na riešenie tohto problému sa prijímajú zmierňujúce opatrenia, ako je vysvetlené v kľúčovej otázke 5.3. Napriek tomuto úsiliu však rozsah tohto fenoménu nie je dostatočne preskúmaný a vyžaduje komplexnejšiu analýzu. Existujú napríklad indície, že „virtuálne sídla“ využívajú aj nerezidenti, ale rozsah, v akom sa to deje, nie je známy. Na rozdiel od orgánov činných v trestnom konaní a FSJ, ostatné príslušné orgány, najmä orgány dohľadu, majú obmedzené znalosti o vyššie uvedenom fenoméne.

575. Pojem „biele kone“ sa všeobecne chápe ako bezdomovci, ktorí sú registrovaní ako štatutárne orgány právnických osôb bez akéhokoľvek ďalšieho zapojenia do obchodnej činnosti. Na rozdiel od „virtuálnych sídiel“ orgány uviedli, že nerezidenti sa do takýchto štruktúr nezapájajú. Neuskutočnila sa však žiadna formálna analýza zohľadňujúca všetky možné aspekty zapojenia nerezidentov (napr. do vlastníckej štruktúry).

576. Súkromný sektor nie je primerane informovaný o rizikách a zraniteľných miestach právnických osôb v súvislosti s ML/FT. Spomedzi povinných osôb iba banky rozumejú fenoménu „virtuálnych sídiel“ právnických osôb a používaniu „bielych koní“ v podnikových štruktúrach a iba banky uvádzali prípady hlásení NOO zaslaných do FSJ v súvislosti s obchodnými vzťahmi týkajúcimi sa takýchto klientov.

577. Podľa orgánov ostatné riziká ML, ktorým právnické osoby čelia, sa väčšinou týkajú daňových únikov a trestných činov korupcie.

7.2.3. Zmierňujúce opatrenia na zabránenie zneužitia právnických osôb a právnych zoskupení

578. Všetky typy právnických osôb sa musia zaregistrovať prostredníctvom rôznych registrov, aby sa považovali za vzniknuté. Obchodný register, ktorý vedie 8 registrových súdov, má základné informácie a informácie o vlastníckej štruktúre obchodných spoločností a družstiev - okrem akciových spoločností (či už verejných alebo súkromných) a jednoduchých spoločností na akcie aj o spoločnostiach s ručením neobmedzeným, komanditných spoločnostiach a družstvách. V prípade, že akciová spoločnosť alebo jednoduchá spoločnosť na akcie je vo vlastníctve jediného akcionára, takýto akcionár sa registruje v obchodnom registri, v opačnom prípade sú akcionári zaregistrovaní v Centrálnom depozitári cenných papierov. Register NO a register nadácií obsahuje informácie o zakladateľoch a členoch neziskových organizácií a nadácií.

579. Zavedené sú určité opatrenia na overovanie základných údajov, a to najmä vo vzťahu k obchodnému registru. Obchodný register vykonáva viaceré kontroly (spolu 19) voči ostatným štátom spravovaným registrom (ako je register fyzických osôb, register adries, evidencia správnych priestupkov a deliktov, register exekúcií (exekučných konaní), register dlžníkov Sociálnej poisťovne, evidencia motorových vozidiel, daňový register, register diskvalifikácií a pod.). Niektoré z týchto kontrol sa vykonávajú automatizovane, iné (ako kontrola diskvalifikovaných osôb) manuálne.

580. Ani orgány a ani zástupcovia súkromného sektora neuvádzali sťažnosti na kvalitu a presnosť základných údajov vedených v registroch, čo môže byť dôsledkom skutočnosti, že poskytnutie základných údajov do registrov je jediným spôsobom, ako môže právnická osoba uplatniť niektoré zákonné práva (napr. uzatvorenie zmluvy). Počas návštevy na mieste AT nezistil žiadny problém ohľadne správnosti základných informácií.

581. Ďalším významným opatrením na zníženie rizík bolo zriadenie registra diskvalifikácií pri Okresnom súde v Žiline v roku 2016, ktorý vedie zoznam vylúčených fyzických osôb (najmä osôb, ktoré v minulosti konali ako „biele kone“). Okresný súd v Žiline tiež rieši spory týkajúce sa akýchkoľvek nepresností zistených v základných informáciách uvedených v registri partnerov verejného sektora. Okresný súd v Žiline však nevykonáva pravidelné kontroly záznamov. Ak štátne orgány, LEA, daňové orgány, médiá alebo NO zistia nezrovnalosti v záznamoch, tieto sa oznamujú príslušnému registrovému súdu.

582. Okresný súd v Žiline zodpovedá za kontrolu údajov týkajúcich sa manažmentu právnických osôb. V prípade pochybností o totožnosti štatutárneho orgánu (z hľadiska toho, či je „bielym koňom“) sa táto osoba automaticky vymaže z registra ako vlastník alebo manažéra zapíše sa ako vylúčená osoba do registra diskvalifikácií. Najobvyklejším spôsobom získavania informácií o potenciálne podozrivých osobách (ktoré konajú ako „biele kone“) je operačná analýza vykonávaná FI a LEA.

583. Od roku 2015 došlo k 220 vylúčeniam, ktoré sa týkali stotožnených „bielych koní“ nastrčených do štruktúr/manažmentu spoločností. Ministerstvo spravodlivosti SR zverejňuje na svojom webovom sídle zoznam vylúčených osôb, ktorý banky vo veľkej miere používajú v procese povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi

584. Dôležitým zmierňujúcim opatrením týkajúcim sa právnických osôb s „virtuálnymi sídlami“, je analýza uskutočnená FSJ, výsledky ktorej boli zaslané povinným osobám. Túto analýzu vo veľkej miere používajú banky, ktoré odmietnu uzatvoriť alebo ukončia obchodné vzťahy s právnickými

osobami, ktoré sú v nej uvedené a podávajú hlásenia NOO o týchto osobách.

585. Orgány činné v trestnom konaní prejavili dobré znalosti o fenoméne „*bielych koní*“ a snažia sa proaktívne identifikovať KUV za každý právnický subjekt nejakým spôsobom zapojený do trestného prípadu prostredníctvom operatívnych spravodajských informácií a aj iných prostriedkov, napríklad vyžiadáním informácií z rôznych registrov a od povinných osôb.

586. V roku 2018 Slovensko zriadilo register KUV ako centralizovaný pre všetky typy právnických osôb (okrem cirkví, náboženských spoločenstiev a istých typov občianskych združení). Právnické osoby môžu dať zapísať svoje informácie o KUV do registra do 31. decembra 2019, pričom v čase návštevy na mieste príslušné informácie predložilo iba 12 % právnických osôb. Údaje v registri KUV sa považujú za úplné a relevantné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Pre register neexistujú žiadne právne mechanizmy na overenie presnosti predložených informácií o KUV.

587. Okrem právnych mechanizmov má AT obavy aj ohľadne kapacity registrov vykonávať overovanie údajov o KUV vzhľadom na existujúce zdroje.

588. Register partnerov verejného sektora tiež obsahuje informácie o KUV právnických osôb zapojených do zmluvných vzťahov s verejným sektorom. Štátne orgány a predstavitelia súkromného sektora uviedli, že údaje obsiahnuté v tomto registri sú vysoko kvalitné. Ako hlavný zdroj identifikácie KUV však obsahuje informácie len o obmedzenom počte právnických subjektov registrovaných na Slovensku (približne 19.000 právnických osôb z 330.336). LEA tiež vo veľkej miere využívajú informácie o KUV získané bankami.

589. Akcie na doručiteľa sa môžu vydávať len ako zaknihované cenné papiere a registrujú sa v Centrálnom depozitári cenných papierov, čo umožňuje jednoduchú identifikáciu držiteľov akcií.

590. Hoci Slovensko nemá koncepciu poverených osôb, fenomén použitia „*bielych koní*“ v štruktúrach spoločností je veľmi podobný inštitútu poverených riaditeľov a orgánom je známy.

7.2.4. Včasný prístup k primeraným, presným a aktuálnym základným informáciám a k informáciám o KUV právnických osôb/ právnych zoskupení

591. Príslušné orgány a povinné osoby môžu získať základné informácie a údaje o KUV za právnickú osobu z príslušných registrov (obchodný register, register partnerov verejného sektora, register NO a register nadácií), ktoré sú verejne dostupné.

592. Ako sa uvádza vyššie, v čase návštevy na mieste register KUV obsahoval informácie o KUV iba o 12 % právnických osôb. Neexistujú mechanizmy na overenie presnosti a aktuálnosti informácií obsiahnutých v registri KUV. Kvalita údajov väčšinou závisí od snahy registrovaného subjektu a zmeny sa zaznamenávajú iba na základe oznámenia subjektu. Preto existujú vážne obavy, ako sa budú informácie o KUV overovať.

593. Pokiaľ ide o register partnerov verejného sektora, ktorý obsahuje aj údaje o KUV, je dôležité uviesť, že hoci existuje mechanizmus overovania, najmä prostredníctvom právnikov, notárov, audítorov alebo daňových poradcov, kvalita údajov o KUV je stále otázná, pretože väčšina z uvedených DNFBP len veľmi formálne a v malej miere chápe koncepciu a identifikáciu KUV.

594. Hlavným zdrojom informácií o KUV pre LEA a FSJ sú banky. Hoci právnické osoby nie sú formálne povinné otvoriť si bankový účet na Slovensku, v praxi to de facto robia. Uvádza sa, že so získaním informácií o KUV nie sú žiadne problémy a nedošlo k žiadnym prípadom, kedy by právnická osoba registrovaná na Slovensku nemala bankový účet. Informácie vedené bankami sa vo všeobecnosti považujú za primerané, presné a aktuálne a poskytované bezodkladne v stanovených lehotách. LEA považujú tieto informácie za dôveryhodné a často ich využívajú pri vyšetrovaní. Ako je však už uvedené v súvislosti s IO.4, vedomosti o inštitúte KUV sa v rámci bankového sektora rôznia, takže s ním súvisiace nedostatky do istej miery znižujú kvalitu informácií. Ďalším mechanizmom sú informácie o KUV, ktoré vedie samotná právnická osoba. Účinnosť tohto ustanovenia nebolo možné posúdiť, pretože žiadny zo štátnych orgánov, ktoré sa zúčastnili

rozhovorov, nevyužil tento zdroj informácií.

595. Podľa zástupcov štátnych orgánov a súkromného sektora v krajine nepôsobia žiadne zahraničné právne zoskupenia. Aj keď riadenie právnych zoskupení osobami, ktoré sú rezidentmi tejto jurisdikcie, nie je zakázané, v praxi sa neuskutočňuje. Pokiaľ ide o existujúce právne mechanizmy ohľadne základných údajov a údajov o KUV v súvislosti s právnymi zoskupeniami, pozrite si odporúčanie R.25.

7.2.6. Účinnosť, primeranosť a odrádzajúci charakter sankcií

596. Registračný súd môže uložiť fyzickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej konať v mene registrovanej právnickej osoby pokutu až do výšky 3.310 EUR, ak daná osoba neplní povinnosti týkajúce sa aktualizácie informácií, alebo poskytla nepravdivé alebo neaktuálne informácie. FSJ je okrem toho oprávnená uložiť právnickej osobe pokutu až do výšky 200.000 EUR za nesplnenie povinnosti uchovávať informácie týkajúce sa KUV právnického subjektu podľa zákona o AML/CFT. Sankcie voči právnickým osobám v súvislosti s predložením nepresných základných údajov alebo za neposkytnutie údajov včas sa uplatnili len v obmedzenom počte prípadov (uložili sa pokuty do 125 EUR). Hodnotitelia tak nemohli skonštatovať, že sa dostupné sankcie ukázali ako účinné, primerané a odrádzajúce.

597. Povinným osobám neboli uložené žiadne pokuty za to, že neidentifikovali konečného užívateľa výhod klienta. Hodnotitelia tak nemohli dospieť k záveru, či sa dostupné sankcie ukázali ako účinné, primerané a odrádzajúce. Absencia uloženia sankcií naznačuje, že ani FSJ ani registrové súdy nevykonávajú proaktívny monitoring.

Celkové závery o IO.5

598. LEA, FSJ a banky identifikovali a pochopili riziká v súvislosti s „virtuálnymi sídlami“ právnických osôb a využívaním „bielych koní“ vo firemných štruktúrach. Prijali sa proaktívne opatrenia zníženie rizík. Orgány dohľadu nemajú dostatočný prehľad o tomto fenoméne. Informácie o vytváraní všetkých druhov právnických osôb sú v Slovenskej republike verejne dostupné. V roku 2018 Slovensko zriadilo register KUV, ktorý sa v čase návštevy na mieste naplňal údajmi, pričom v tom čase len 12 % právnických osôb oznámilo o KUV. Neexistujú žiadne mechanizmy na overenie informácií o KUV v čase registrácie. LEA získajú údaje KUV od FI (väčšinou od bánk). Aj keď LEA považujú tieto informácie za dôveryhodné, nedostatky súvisiace s vymedzením inštitútu KUV do istej miery podkopávajú kvalitu získaných informácií.

599. Slovensko dosiahlo strednú („moderate“) úroveň efektívnosti v súvislosti s IO.5.

KAPITOLA 8. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

8.1. Kľúčové zistenia a odporúčané opatrenia

Kľúčové zistenia

1. Orgány Slovenskej republiky boli vo všeobecnosti aktívne v poskytovaní MLA vo vzťahu k zahraničným žiadostiam konštruktívnym spôsobom a včas, to sa týka aj žiadostí ohľadom zaistenia majetku a účasti v mnohých spoločných vyšetrovacích tímoch (SVT). Väčšina žiadostí sa prijíma a vybavuje v priamej spolupráci (najmä na úrovni EÚ) so zahraničnými partnermi, v prípade potreby s častým zapojením EUROJUST-u.
2. Aj keď režim vydávania osôb (extradície) funguje uspokojivo, Slovensko nevedelo preukázať, že na žiadosť príslušnej zahraničnej krajiny sa systematicky zahajujú vnútroštátne konania v prípadoch, keď bolo vydanie slovenského štátneho príslušníka zamietnuté.
3. Orgány boli veľmi aktívne pri vyžadovaní MLA – hoci zatiaľ čo všetky zahraničné prvky trestného prípadu musia byť podložené dôkazmi získanými zo zahraničia, zdá sa, že neexistuje žiadny praktický mechanizmus, ktorým by sa dalo vyhnúť žiadostiam o pomoc do zahraničia (a tým predchádzať potenciálnym oneskoreniam).
4. Vo všeobecnosti FSJ spolupracuje s partnermi proaktívne a konštruktívne, tak z vlastnej iniciatívy ako aj na základe dožiadaní. Zdá sa, že až donedávna sa to dalo sčasti pripísať pomerne vysokým požiadavkám LEA na dôkazy v prípadoch súvisiacich s ML. LEA sa rovnako podieľajú na častej a konštruktívnej spolupráci so svojimi partnermi aj na operatívnej úrovni.

Odporúčané opatrenia

1. Slovenské orgány by mali zabezpečiť, aby v prípade nevykonania prichádzajúcich žiadostí o vydanie osôb nasledoval účinný výkon vnútroštátnych úkonov vždy, keď o ne zahraničná jurisdikcia požiada.
2. Aby sa predišlo zbytočným omeškaniam spôsobeným mechanickým požadovaním MLA zo zahraničia v prípadoch so zahraničnými prvkami, orgány by mali preskúmať praktický mechanizmus na maximalizáciu použitia ostatných dôkazov dostupných vnútroštátne.

599. V tejto kapitole sa posudzuje a hodnotí príslušný Bezprostredný výsledok IO.2. Odporúčania relevantné pre hodnotenie efektívnosti podľa tohto odseku sú R.36-40.

8.2 Bezprostredný výsledok 2 (Medzinárodná spolupráca)

8.2.1 Poskytovanie konštruktívnej a včasnej vzájomnej právnej pomoci a extradícia

600. Režim poskytovania vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach predstavuje komplexný právny rámec podrobne opísaným v prílohe o technickom súlade, ktorý uprednostňuje, ak je to vhodné, právne nástroje EÚ, ako aj bilaterálne a multilaterálne dohody, ktoré ustanovujú jednoduchší a efektívnejší mechanizmus priamej spolupráce medzi protistranami. Keďže väčšina prichádzajúcich a odchádzajúcich žiadostí sa týka iných členských štátov EÚ, význam mechanizmov, ako sú Európsky vyšetrovací príkaz (EVP) a Európsky zatýkací rozkaz (EZR), je zásadný.

Tabuľka 44: Súdna spolupráca - prokuratúra

PRICHÁDZAJÚCE ŽIADOSTI O PRÁVNÚ POMOC				
Prijaté	CELKOM spolu/priamy právny styk		ML spolu/priamy právny styk	FT spolu/priamy právny styk
			2013	
	2 533/2 072		28/20	0
			2014	
	2 768/2 406		36/24	0
			2015	
	3 182/2799		52/38	0
			2016	
	3 492/3 050		62/34	0
			2017	
4 057/3 247		95/76	0	
		2018		
2 822/2 544		121/107	2	
		2013-2018		
18 854/16 118		394/299	2	

601. Z celkového počtu 18.854 žiadostí o právnu pomoc (vrátane EVP) doručených počas hodnoteného obdobia bolo približne 85 % prijatých v priamom právnom styku alebo bez zásahu GP SR ako ústredného justičného orgánu. Celkový počet žiadostí, v ktorých sa trestné stíhanie viedlo v súvislosti s ML, je 394, z ktorých bolo 147 žiadostí zaslaných priamo okresným alebo krajským prokuratúram.

602. Objem prichádzajúcich žiadostí sa každý rok zvyšoval až do roku 2017 (2.533 na 4.057), pričom v roku 2018 došlo k nominálnemu poklesu (4.057 na 2.822), čo slovenské orgány pripísali zavedeniu Európskeho vyšetrovacieho príkazu EVP medzi členskými štátmi EÚ. Slovenské orgány napriek poklesu celkových počtov v roku 2018 nezaznamenali žiadne významné zmeny, pokiaľ ide o rozsah úkonov dožiadaných v tomto roku. Na rozdiel od vyššie uvedeného trendu počet zahraničných žiadostí s prvkom ML vykazuje počas celého hodnoteného obdobia stabilný nárast napriek poklesu celkového počtu v roku 2018.

603. Viac informácií o prichádzajúcich žiadostiach je možné vidieť v nasledujúcej tabuľke, ktorá je výňatkom z podrobnejšej tabuľky, ktorá sa zameriava na krajiny, ktoré Slovenskej republike najčastejšie zasielali žiadosti o právnu pomoc alebo EVP buď o všeobecných otázkach alebo ohľadom prípadov ML.

Tabuľka 45: Prokuratúra – poskytnutá vzájomná právna pomoc (MLA)

PRICHÁDZAJÚCE ŽIADOSTI * VÝPIS *														
	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2013-2018	
	Všetky	ML	Všetky	ML	Všetky	ML	Všetky	ML	Všetky	ML	Všetky	ML	Všetky	ML*
BE	17	2/0	17				43	3/1	42	9/0	4	1/0	123	15/1
BG			8		8		30		27	1/0	18	3/0	91	4/0
CZ	1 402	16/16	1 436	16/16	1 611	22/22	1 821	20/20	1 837	38/37	1 373	36/36	9 480	148/147
FR	19		15	2/0	30	2/0	41	10/1	18	1/0	3	3/3	126	18/4
LV	1	1/0	3		3		15	3/0	10	2/0		1/0	32	7/0
LIE				2/0					4	1/0	3	1/0	7	4/0
HU	425		460		460	4/4	356	1/0	371	7/7	109	28/28	2 181	40/39
PL	190	3/3	253	4/4	338	10/10	290	9/9	431	29/28	175	24/24	1 677	79/78
AT	152		148		228		366	2/2	733	4/4	848	4/4	2 475	10/10
RO	30		23	1/0	32	2/0	64		37	1/0	20	4/0	206	8/0
GE	183	4/1	153	4/2	233	6/0	246	4/0	234	1/0	79	5/0	1 128	24/3
UK	23		15	3/0	11		9		17		10		85	3/0

SRB	16		11	1/0	6	1/0	2		1			36	2/0	
SUI	11	1/0	20		29		38	5/0	41		19	1/1	158	7/1
IT	24	1/0	12		13	1/0	16	3/1	25		3	6/1	93	11/2

*ML: Ústredný orgán/priamy kontakt (krajské a okresné prokuratúry)

604. Žiadosti o MLA väčšinou prichádzajú z krajín EÚ, najmä zo susedných členských štátov EÚ (CZ, AT, HU, PL), spomedzi ktorých samotná Česká republika predložila zhruba polovicu všetkých prichádzajúcich žiadostí, čo odráža hospodárske a sociálne vzťahy SR. Na druhej strane bolo prijatých len málo žiadostí z Ukrajiny ako od susednej krajiny, ktorá nie je členským štátom EÚ (75 žiadostí počas 5 rokov, iba 1 sa týkala ML).

605. Rozsah požadovaných právnych úkonov je uvedený v nasledujúcej tabuľke. Opäť je to výnato z podrobnejšej tabuľky, ktorá je zredukovaná na najdôležitejšie údaje za roky 2016 - 2018 (elektronický systém správy prípadov označovaný ako PTCA, ktorý umožňuje podrobnejšie členenie štatistických údajov, bol zavedený až v roku 2016).

Tabuľka 46: Poskytnutá MLA (výpisy)

Typ úkonu	2016	2017	2018
Listinné dôkazy	646	629	565
Bankové údaje (tvoriace bankové tajomstvo)	769	829	646
Doručenie	521	781	1 175
Identifikácia osôb	132	203	180
Výsluch	2 233	2 257	1 996
Video konferencie	10	19	20
Zaistenie finančných zdrojov	28	16	19
Zaistenie majetku	6	1	4
Zaistenie dôkazov	8	11	5
Prehliadka (domová, iných priestorov)	26	36	30
Postup podľa zákona č. 650/2005 Z. z.		1	3
Cezhraničné sledovanie a prenasledovanie	13	14	13
Sledovanie osôb a vecí	5	7	6
Video, zvukové a audiovizuálne záznamy	5	6	13
Odposluchy a nahrávanie telekomunikačnej prevádzky	7	2	4
Zaistenie a poskytnutie údajov o telekomunikačnej prevádzke	48	50	51
Obsahové počítačové údaje	4	12	7
Operačné počítačové údaje	48	72	33
Daňové údaje (údaje tvoriace daňové tajomstvo)	36	58	51
Obchodné údaje (údaje tvoriace obchodné tajomstvo)	8	4	8

606. Predmetom žiadostí boli vo väčšine prípadov tradičné vyšetrovacie úkony (predloženie a doručenie písomností, vypočutie obžalovaných alebo svedkov atď.), pričom iba niekoľko (aj keď je ich počet narastajúci) prípadov zahŕňalo rôzne donucovacie opatrenia týkajúce sa majetku, najmä z krajín EÚ. Požadovali sa a vykonávajú sa aj špeciálne vyšetrovacie opatrenia regulovaným spôsobom.

607. Vyšetrovacími úkonmi, ktoré zahraničné štáty najčastejšie požadovali v súvislosti s trestnými činmi ML, bolo poskytnutie bankových údajov a dokumentov, iných listinných dôkazov vrátane kópií spisových materiálov z konaní na Slovensku a vypočúvania svedkov. V iných prípadoch sa prehliadky realizovali v priestoroch spoločností a účtovné doklady boli zaistené na žiadosť zahraničia.

608. Pokiaľ ide o dĺžku trvania úkonov právnej pomoci, táto je rôzna v závislosti od požadovaných úkonov. Celkové priemerné obdobie na vybavenie zahraničných žiadostí v období rokov 2013 - 2018 boli približne 2 mesiace (63 dní), zatiaľ čo konkrétne v prípadoch týkajúcich sa ML bol priemerný čas vybavenia o niečo dlhší (vzhľadom na charakteristiky požadovaných vyšetrovacích úkonov):

Tabuľka 47: Priemerná doba vybavenia žiadostí o MLA týkajúcich sa ML

Rok	Priemerná doba
2013	101 dní
2014	65 dní
2015	80 dní
2016	88 dní
2017	77 dní
2018	83 dní

609. Ako orgány vysvetlili, väčšina žiadostí sa vybavila v kratšej lehote (napr. jednoduchá žiadosť pozostávajúca z poskytnutia bankových údajov bola vybavená do jedného mesiaca), ale iné prípady môžu trvať až 6 mesiacov z konkrétnych dôvodov, ako napríklad nedostupnosť svedkov alebo problémy so získaním listinných dôkazov. Vo väčšine prípadov však, keď vybavovanie presiahlo 4 mesiace, bolo to aspoň čiastočne ovplyvnené technickými nedostatkami u dožadujúcej strany (napríklad neúplné žiadosti, chýbajúce prílohy atď.). Na ilustráciu uviedli slovenské orgány nasledujúci príklad včasného vybavenia zahraničnej žiadosti v zložitom prípade:

PRÍPAD 13: Prípade „HACKERI“

Krajská prokuratúra Žilina (KP Žilina) dostala 16.02.2018 od prokuratúry v Rotterdame (NL) žiadosť týkajúcu sa trestného stíhania vydierania. Na základe žiadosti skupina hackerov (zamestnancov alebo bývalých zamestnancov holandskej telekomunikačnej spoločnosti vrátane slovenského a holandského občana) zaslala tejto spoločnosti niekoľko digitálnych správ prostredníctvom webovej stránky klienta so začiatkom v januári 2018 a najneskôr do 13.02.2018. Páchatelia tvrdili, že majú prístup k osobným údajom klientov (čo preukázali „vzorkou“ ukradnutých údajov) a požadovali platbu v bitcoinoch ako protihodnotu za nezverejnenie takýchto informácií alebo za ich nezdieľanie so klientmi.

Cieľom holandskej žiadosti bolo chytiť slovenského páchatel'a (zároveň so zatknutím holandského páchatel'a v Holandsku) a poskytnúť dôkazy vrátane lokalizácie podozrivého, prehľadania jeho bytu na účely dokazovania, zaistenia takýchto vecí (napr. počítačov a ďalšieho IT vybavenia, mobilných telefónov, dátových nosičov) a správy bitcoinov alebo iných kryptomien. Z dôvodu charakteru počítačovej kriminality sa zapojila aj Európska justičná sieť na boj proti počítačovej kriminalite.

Bola to veľmi naliehavá situácia, pretože zatiaľ čo žiadosť o spoluprácu bola zaslaná na kontaktné miesto EJS v Slovenskej republike v piatok 16.02.2018, posledným dňom na konanie bol 20.02.2018, pretože údaje o klientoch by boli zverejnené najneskôr 21.02.2018, ak by suma nebola zaplatená. Preto bolo dôležité, aby kontaktné miesto NL od začiatku poskytovalo primerané informácie o skutkových okolnostiach a naliehavosti prípadu.

Kontaktné miesta EJS intenzívne komunikovali o spolupráci vrátane otázok, ktorými sa mali zaoberať policajné orgány (použitý softvér, spôsob komunikácie páchatel'ov, skrytá inšpekcia miesta atď.), ako aj justičné orgány (určenie spôsobilosti, dokumenty potrebné z NL, prítomnosť vyšetrovateľ'ov z NL pri výkone úkonov na území SR, predbežná dohoda o výkone úkonov súbežne v NL aj SR). Potom sa rozhodlo, že na vybavenie žiadosti je príslušná KP Žilina, a tak bol kontaktovaný tento úrad. Prokurátorovi boli poskytnuté všetky kontaktné informácie a komunikácia prebiehala s policajným oddelením počítačovej kriminality. Nakoniec sa rozhodlo, že vydanie EZR a EVP zo strany holandských orgánov je potrebné pre požadované úkony, a to v závislosti od výsledkov prebiehajúcich policajných operácií na lokalizáciu páchatel'a. Holandský prokurátor pripravil návrh

EVP do soboty 17.02.2018 a pripravoval sa aj EZR. Dňa 19.02.2018 slovenské orgány potvrdili, že sú pripravené vykonať úkony, ak budú zaslané EVP aj EZR. NL kontaktné miesto zaslalo návrh EVP (bez prekladu, v angličtine), aby sa požadované úkony mohli pripraviť včas, zatiaľ čo požiadavky na zaslanie EVP v slovenskej verzii boli holandskej strane vysvetlené. V tejto fáze KP Žilina poskytla holandskej strane priame kontaktné údaje, aby mohla prediskutovať isté konkrétne údaje (napr. vo vzťahu k prítomnosti holandských vyšetrovateľov počas úkonov). Nakoniec boli všetky úkony vykonané v oboch krajinách dňa 20.02.2018. Bola vykonaná domová prehliadka, daná osoba bola zadržaná, boli zabavené údaje. Zadržaný spolupracoval a poskytol potrebné prístupové údaje. Po vykonaní úkonov sa príslušné orgány navzájom informovali a informovali aj kontaktné miesta EJCN oboch krajín (medzitým bol aj holandský páchatel' zatknutý v Holandsku). Slovenský páchatel' bol vydaný do Holandska na základe EZR.

610 V súlade so zisteniami uvedenými v R.37 v prílohe o technickom súlade, hodnotitelia neboli informovaní o žiadnych osobitných skutočnostiach, ktoré by mohli predstavovať prekážky pri poskytovaní efektívnej justičnej spolupráce. Pokiaľ ide o zahraničné žiadosti, ktoré boli zamietnuté alebo nevybavené (počet ktorých bol označený ako zanedbateľný, maximálne 2-4 %), jediné príklady, ktoré poskytli slovenské orgány, sa týkali objektívnych technických dôvodov (napr. zrušenie bankového účtu, v súvislosti s ktorým sa požadovalo zaistenie, nedostupnosť svedka, uplynutie lehoty na uchovávanie údajov prostredníctvom mobilných operátorov) alebo neposkytnutie dodatočných informácií od dožadujúceho orgánu (zdá sa, že poskytnuté príklady prípadov poukazujú na snahu slovenských prokurátorov požadovať tieto informácie vždy, keď je to možné). Štandard obojstrannej trestnosti sa uplatňuje iba na procesné úkony, ktorých vykonanie sa vyžaduje na základe súdneho príkazu (pozri R.37), pričom v tejto oblasti je jeho uplatňovanie údajne v zriedkavých prípadoch prekážkou pri poskytovaní právnej pomoci.

611. Ako sa vyjadrila GP SR, slovenské orgány vyhovelí všetkým žiadostiam zahraničných justičných orgánov, ktoré požadovali prítomnosť ich vyšetrovateľov alebo prokurátorov pri úkonoch právnej pomoci vykonávaných v SR. Takéto úkony sa uskutočňovali pravidelne počas celého hodnoteného obdobia, pričom bolo 74 až 156 prípadov ročne, do ktorých boli zapojení najmä predstavitelia zo susedných krajín, ktorí sa zúčastňovali najmä na vypočúvaní svedkov a prehliadkach domových a nebytových priestorov.

612. Pokiaľ ide o určenie priorít, žiadosti o právnu pomoc majú prednosť, ak je naliehavosť odôvodnená akoukoľvek uvedenou okolnosťou, napríklad, v prípadoch, keď je osoba stíhaná väzobne, alebo ak zo žiadosti vyplýva, že jej vybavenie neznesie odklad a je potrebná rýchla akcia (napr. na rýchle vykonanie prehliadky a zaistenie, vykonanie akýchkoľvek úkonov do dátumu plánovaného súdneho pojednávania atď.). Žiadosti o získanie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke majú tiež prednosť, a to aj z dôvodu možného uplynutia lehoty na uchovávanie údajov. Ak dožadujúci orgán žiada o rýchlu reakciu na žiadosť aj z iných dôvodov, prokuratúra sa vždy snaží vec vybaviť a konať vo všetkých trestných veciach riadne a včas. Pri určovaní priorít pomáha systém riadenia prípadov PTCA, ktorý používa prokuratúra, ktorý obsahuje každú prichádzajúcu žiadosť v elektronickom formáte, čo umožňuje monitorovať vybavovanie žiadostí, a v ktorom sa zahraničné žiadosti týkajúce sa trestných činov ML/FT a/alebo zaistenia príjmov z trestnej činnosti automaticky uprednostňujú podľa formálneho pokynu vydaného GP SR v máji 2018. Podobný systém (Fabasoft) bol nainštalovaný na MS SR, s používaním ktorého vznikli isté zjavné problémy (pozri údaje o nedostatkoch týkajúce sa režimu extradície/EZR).

613. Včasné vybavenie je založené na špecializácii prokurátorov v oblasti justičnej spolupráce a existencii 24/7 pohotovostného systému prokurátorov a sudcov pre prípravné konania. Naliehavé žiadosti môžu byť zasielané v elektronickej forme prostredníctvom EUROJUST-u doplneného kontaktnými miestami EJS a kanálmi pre policajnú spoluprácu (SIRENE, Interpol). Otázkou ohľadom efektívnosti vyvoláva skutočnosť, že Slovenská republika implementovala EVP tak, že požadovala, že je možné ho predložiť, a to aj v naliehavých prípadoch, len v slovenskom (alebo pre EVP pochádzajúce z Českej republiky, aj v českom) jazyku, pričom táto požiadavka by sa bežne uplatňovala aj na EVP zaslané prostredníctvom EUROJUST-u. Vzhľadom na nevyhnutné oneskorenia spôsobené prekladom, niekoľko členských štátov EÚ vyhlásilo, že prijíma EVP aj v angličtine (a/alebo v inom pracovnom jazyku) namiesto svojich úradných jazykov, a to minimálne pod podmienkou reciprocity a v mimoriadne naliehavých prípadoch – čo sa v prípade Slovenska môže uplatniť iba v jednotlivých neformálnych prípadoch na niektoré urgentné EVP buď akceptované v pracovnej verzii pred ich prekladom (pozri prípad „Hackeri“ uvedený vyššie), alebo zaslané prostredníctvom EUROJUST-u.

PRÍPAD 14: Zložitý prípad s kombináciou EZR a EVP

Krajská prokuratúra v Košiciach (KP Košice) vykonala EVP, ktorý vydal príslušný taliansky vyšetrovací orgán v súvislosti s talianskym občanom, ktorého predtým vydalo Slovensko Taliansku na základe EZR vydaného príslušným talianskym súdom.

Danú osobu hľadálo Taliansko kvôli trestnému stíhaniu za trestné činy založenia zločineckej skupiny na účely nedovoleného obchodovania s omamnými a psychotropnými látkami spáchanými organizovanou zločineckou skupinou, ako aj legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Po jeho zatknutí na Slovensku v marci 2018 vykonala KP Košice predbežné vyšetrovanie týkajúce sa talianskeho EZR, na základe ktorého KP Košice vydala uznesenie o vykonaní tohto EZR a požadovaná osoba bola vydaná do Talianska na trestné stíhanie.

Počas tohto konania bol KP Košice doručený EVP vydaný v apríli 2018 príslušným talianskym vyšetrovacím orgánom v súvislosti s trestným konaním vedeným v Talianskej republike proti uvedenému talianskemu občanovi. Talianska strana požiadala o vykonanie vyšetrovacích opatrení, ktoré povedú k odhaleniu a identifikácii hnutel'ného a nehnuteľného majetku, finančných vzťahov, pracovnej činnosti, získaných a priznaných príjmov, obchodnej činnosti, verejných listín obsahujúcich majetkové a finančné údaje, a to všetko vo vzťahu k obvinenému talianskemu občanovi, jeho manželke a komplicom a k odhaleniu a identifikácii majiteľov 144 telefónnych čísel.

Vzhľadom na rozsiahlosť požadovaných údajov požiadala KP Košice svoju taliansku protistranu o dopĺňujúce informácie a vzhľadom na závažnosť prípadu sa EUROJUST zapojil tiež do posilnenia spolupráce. EVP bol vykonaný po častiach a talianskym orgánom boli v roku 2019 predložené dôkazy.

614. MS SR je ústredným orgánom pre sudy v oblasti justičnej spolupráce a poskytuje súdom SR odbornú a koordinačnú podporu v oblasti v tejto súvislosti. Pokiaľ ide o prichádzajúce žiadosti, spravidla ich riešia okresné prokuratúry bez ohľadu na štádium trestného konania a súd ich vybavuje, iba ak o to požiada zahraničný justičný orgán. Pokiaľ však ide o členské štáty EÚ, takéto žiadosti sa oznamujú priamo medzi justičnými orgánmi, MS SR zostáva zapojené do zasielania žiadostí o právnu pomoc ostatným krajinám a do ich prijímania od ostatných krajín (z ktorých sa žiadosti týkajúce sa prípadov v prípravnej fáze konania zasielajú ďalej na príslušnú okresnú prokuratúru). Hodnotiaci tím v tejto súvislosti nedostal žiadne vhodné a podrobné štatistiky. Za obdobie rokov 2013 až 2017 vedelo MS SR poskytnúť iba ročný kumulatívny počet prichádzajúcich a odchádzajúcich žiadostí o právnu pomoc, s týmito údajmi.

Tabuľka 48: Prichádzajúce a odchádzajúce žiadosti o právnu pomoc

Rok	Spolu
2013	86
2014	87
2015	99
2016	90
2017	139

615. V roku 2018 MS SR prijalo 78 zahraničných žiadostí o právnu pomoc, ktoré sa riešili, ako sa uvádza nižšie. Krajinami, ktoré najviac aktívne žiadajú o právnu pomoc v súdnych konaniach, boli susedné členské štáty EÚ (CZ, AT, HU) a Spojené kráľovstvo. Väčšina týchto žiadostí sa však týkala prípadov, ktoré sa ešte stále nachádzajú v prípravnej fáze konania, a teda boli postúpené GP SR (a preto sa tiež započítavajú do príslušných štatistík GP SR).

Tabuľka 49: Zahraničné žiadosti o právnu pomoc

Stav	Spolu
Prijaté (pasívna PP)	78
Vybavené	43
Vo fáze riešenia	24
Zamietnuté	11

616. Slovenské vyšetrovacie orgány preukázali možnosť a ochotu prevziať trestné stíhanie zo zahraničia a prijímať trestné oznámenia od iných krajín. Počet takýchto prípadov počas hodnoteného obdobia je možné vidieť v nasledujúcich redigovaných štatistikách:

Tabuľka 50: Trestné stíhanie začaté na základe žiadostí o medzinárodnú pomoc

Rok	TRESTNÉ STÍHANIE PREVZATÉ ZO ZAHRANIČIA Spolu/príslušnosť krajskej prokuratúry	PRIJATÉ TRESTNÉ OZNÁMENIA ZO ZAHRANIČIA Spolu/príslušnosť krajskej prokuratúry	Spolu
2013	104/7	508/7	612/14
2014	104/7	454/338	558/345
2015	93	422/326	526/326
2016	43	534/357	577/357
2017	78/63	531/456	609/519
2018	45/9	477/434	522/443

617. Prevzaté konania vo vyššie uvedenej tabuľke sa týkali občanov SR, ktorí spáchali trestný čin v zahraničí. Tieto prípady ako aj trestné oznámenia prijaté zo zahraničia sa väčšinou týkali majetkovej trestnej činnosti, no v niektorých prípadoch bola zastúpená aj ML. Väčšina zúčastnených krajín boli ako obvykle susedné krajiny SR s prípadmi prevažne z Českej republiky. Prevzaté konania vo veci legalizácie príjmov z trestnej činnosti a prijaté trestné oznámenia vo väčšine prípadov odrážali situácie, kedy sa predikatívny trestný čin a trestný čin súvisiaci s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti stali v rôznych krajinách, takže sa tento mechanizmus ukázal ako účinný pri predchádzaní duplicitným konaniam alebo konfliktom jurisdikcií. Takéto prípady sú zhrnuté v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 51: Trestné konanie

Rok	Prevzaté konania (ML)	Trestné oznámenia (ML)
2013	1 (CZ)	2 (CZ)
2014		8 (CZ/4 DE/1 iné/3)
2015	1 (CZ)	9 (CZ/2 AT/2 iné/5)
2016	3 (CZ/AT/HU)	3 (AT/2 DE/1)
2017		9 (CZ/2 FR/2 iné/6)
2018	1 (HU)	12 (DE/3 CZ/2 iné/7)

618. Slovensko preukázalo spôsobilosť vytvárať a zúčastňovať sa v spoločných vyšetrovacích tímoch (SVT) s ostatnými členskými štátmi EÚ. V prvej časti hodnoteného obdobia sa slovenské orgány zúčastnili 2-3 takýchto tímov ročne, ale v rokoch 2017 a 2018 došlo k významnému nárastu, pričom každý rok vzniklo 7 SVT, v dôsledku čoho Slovenská republika aktívne pôsobila v 23 SVT začiatkom roka 2019. Väčšina týchto SVT zahŕňala susedné krajiny EÚ (prevažne Česká republika), ale v jednom prípade sa v ňom zúčastnila aj krajina mimo EÚ (Srbsko), čo poukazuje na schopnosť justičných orgánov zriadiť SVT aj na základe reciprocity. Väčšina SVT sa týkala trestných činov súvisiacich s drogami (7 prípadov väčšinou s Českou republikou), daňových trestných činov (7 prípadov s Českou republikou) a obchodovania s ľuďmi (3 prípady s Veľkou Britániou).

619. Keďže väčšina týchto SVT sa zameriava na trestné činy, ktoré generujú príjmy, hodnotitelia vítajú, že rastúci počet SVT je rozšírený aj na trestné činy súvisiace s ML. V roku 2013 bol zriadený SVT zameraný na skupiny organizovaného zločinu, ktoré boli zapojené v daňových trestných činoch

a ML (CZ), ďalšie 2 v súvislosti s ML spojeným s obchodovaním s ľuďmi (oba UK), ďalší jeden v roku 2018, v ktorom bolo ML spojené s environmentálnou trestnou činnosťou (HU) a piaty SVT bol zriadený v roku 2017 a zameriaval sa na podvody a súvisiace trestné činy ML (CZ).

PRÍPAD 15 – Prípady SVT uzavretých v prípadoch týkajúcich sa ML

SVT „Operácia Robotika“

Dohoda o zriadení SVT bola uzavretá s Veľkou Britániou v roku 2017 v súvislosti s trestným konaním vedeným v oboch krajinách, ktoré sa týkalo obchodovania s ľuďmi a obzvlášť závažného trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Skutkovým základom bolo, že členovia skupiny organizovaného zločinu prevádzkali osoby, ktoré žili v nepriaznivých sociálnych podmienkach na Slovensku, do Spojeného kráľovstva s tým, že im prisľúbili finančne výhodnú prácu. Po príchode boli obeť nútené pracovať 12-14 hodín denne, šesť dní v týždni za 20 £ týždenne, a peniaze, ktoré zarobili, im zobrali a previedli do Slovenskej republiky členovia uvedenej skupiny. V rámci SVT sa uskutočnilo finančné vyšetrovanie v Slovenskej republike, uskutočnili sa odpočúvania, domové prehliadky, vypočúvania svedkov a zabezpečili sa zdokumentované dôkazy.

SVT v prípade podozrivého J.K. a kol.

Dohoda SVT bola uzavretá s Českou republikou v roku 2017 v súvislosti s trestným konaním vedeným iba v Českej republike za trestné činy podvodu a legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Skutkovým základom bolo, že podozrivý ako manažér spoločností s bydliskom v USA ponúkal na predaj automatický obchodný systém. Súčasťou platby za nákup tohto automatického obchodného systému bol licenčný poplatok, zatiaľ čo podozrivý podvodne sľuboval, že druhá časť platby bude investovaná do obchodovania na devízových a komoditných trhoch. Páchatel' však neinvestoval túto druhú časť platby podľa sľubu, ale použil ich na svoje vlastné účely na financovanie prevádzky iných spoločností, ako aj na nákup nehnuteľností a iných spoločností. V rámci SVT sa uskutočnili výsluchy svedkov a boli poskytnuté údaje o bankových účtoch a o spoločnostiach pôsobiacich na území Slovenskej republiky.

620. Ako je podrobnejšie uvedené v prílohe o technickom súlade, v Slovenskej republike sa môžu vykonávať zahraničné príkazy na konfiškáciu prostredníctvom všeobecného mechanizmu centrálnej protistrany platného pre uznávanie a výkon rozhodnutí zahraničných súdov, pokiaľ existuje dvojstranná alebo mnohostranná dohoda a ak zahraničný rozsudok, ktorým bolo vyhlásené opatrenie na konfiškáciu, bol predtým potvrdený vnútroštátnym súdnym rozhodnutím. Hodnotitelia zistili, že počas posudzovaného obdobia neboli v súlade s týmto právnym rámcom prijaté a spracované žiadne zahraničné žiadosti.

621. Vo vzťahu k iným členským štátom EÚ sa zahraničné príkazy na konfiškáciu uznávajú a vykonávajú v certifikačnom mechanizme zavedenom rámcovým rozhodnutím Rady 2006/783/SVV (implementovaným zákonom 316/2016 Z. z. o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní), pričom v tomto režime je MS SR oprávnené na prijímanie a odosielanie osvedčení, ako aj na určenie príslušného slovenského súdneho orgánu alebo na informovanie zahraničného orgánu o nich, ale v priebehu konania súdy priamo komunikujú so súdnymi orgánmi členských štátov. Od zavedenia tohto mechanizmu v roku 2017 boli doručené 4 žiadosti: 2 prípady v roku 2017 z Talianska (týkajúce sa ML a podvodov) a 2 prípady v roku 2018 zo Slovinska (v súvislosti s krádežou). Všetky štyri prípady stále prebiehajú na príslušných súdoch. Opis príslušných prípadov ukazuje, že oneskorenie bolo spôsobené technickými dôvodmi (rozdiel medzi osvedčením a podkladovými dokumentmi, chýbajúce preklady alebo podporné dokumenty) a v jednom prípade tiež spor o právomoci medzi občianskou a trestnou sekciou príslušného súdu.

622. Orgány uviedli, že vybavovanie zahraničných žiadostí o zaistenie alebo zmrazenie majetku, ktorý predstavuje výnosy z trestnej činnosti alebo nástrojov, predstavuje v justičnej spolupráci v

trestných veciach najvyššiu prioritu.

Tabuľka 52: GP SR, vzájomná právna pomoc - zaistenie príjmov z trestnej činnosti – prichádzajúce žiadosti

Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti - 2013 - 2018		
	Počet prípadov - prijaté/reálne vybavené (podľa zákona 650/2005 Z. z.)	Celková hodnota zaisteného majetku (postup podľa zákona 650/2005 Z. z.)
Hnuteľná vec	2/2 (2)	Hodnota nevyčíslená
Nehnuteľný majetok	5/4	108 000 EUR
Peniaze	16/7 (8)	2 912 255 EUR + 1 649 USD (2 542 282 EUR)
Cenné papiere	1/1	365 134 EUR
Súčet	24/14 (10)	3 385 389 EUR + 1 649 USD (2 542 282 EUR)
Iné predikatívne trestné činy (bez žiadosti týkajúcej sa ML)		
Hnuteľná vec	22/14 (2)	37 027 EUR (6 213 EUR) + ďalšia nevyčíslená hodnota
Nehnuteľný majetok	1/1	0
Peniaze	62/15 (5)	3 050 793 EUR + 2 899 992 000 HUF
Cenné papiere		
Súčet	85/30 (7)	3 087 821 EUR + 2 899 992 000 HUF
CELKOM	109/44 (17)	6 473 211 EUR + 1 649 USD (cca 1 459 EUR) + 2 899 992 000 HUF (cca 9 218 029 EUR)

623. Kvantitatívne údaje sú uvedené v tabuľke vyššie, ktorá tiež uvádza, koľko žiadostí bolo skutočne vybavených, a v pravom stĺpci hodnoty, ktoré sa skutočne získali späť. Právny základ uplatnení pri vybavovaní väčšiny žiadostí bol štrasburský dohovor a v prípade členských štátov EÚ certifikačný mechanizmus na vykonávanie rozhodnutí o zmrazení majetku podľa rámcového rozhodnutia Rady 2003/577/SVV, ktoré je implementované zákonom č. 650/2005 Z. z. Orgány ubezpečili hodnotiaci tím, že žiadne takéto žiadosti neboli nikdy zamietnuté na základe legislatívnych dôvodov, pretože nevybavenie žiadostí bolo vo väčšine prípadov spôsobené neexistenciou predpokladaných výnosov na príslušných bankových účtoch alebo inde na území SR, zatiaľ čo iné žiadosti nebolo možné vybaviť, pretože ten istý majetok už bol zaistený v súbežnom vnútroštátnom konaní. Príklady prípadov ukazujú, že za týchto okolností by zahraničná žiadosť bola buď zamietnutá, alebo ako priaznivejšia alternatíva by bola uznaná, ale zároveň by sa jej vybavenie pozastavilo vzhľadom na vnútroštátne opatrenie (podľa § 12 zákona č. 650/2005 Z. z.)

624. V súvislosti s neexistenciou majetku, ktorý sa mal zaistiť, orgány zdôraznili, že v takýchto prípadoch došlo k likvidácii bankového účtu vždy pred prijatím zahraničnej žiadosti, a nie v čase jej vybavovania, čo by spravdla zodpovedalo iba niekoľkým dňom. V naliehavých prípadoch sa spolupráca s FSJ pri zadržaní bankových operácií ukázala ako účinná. Podľa úradov existuje čoraz väčší počet prípadov, kedy je FSJ informovaná o prichádzajúcej žiadosti prostredníctvom svojich kanálov vopred a prijíma opatrenia nezávisle a zároveň o tom informuje príslušného prokurátora.

625. Celková nominálna hodnota majetku zaisteného na základe zahraničných žiadostí sa v päťročnom období pohybovala vo výške okolo 15,3 mil. EUR, hoci je to iba približný údaj, keďže vo väčšine prípadov presnú hodnotu hnuteľného a nehnuteľného majetku, ktorý bol predmetom zaistenia, nebolo možné určiť. Príklady prípadov, ktoré predložili slovenské orgány, sa preukazuje ich schopnosť úspešne v mene svojich zahraničných partnerov zaistiť rôzne druhy majetku mimo peňazí na bankových účtoch vrátane vozidiel, nehnuteľností alebo akcií spoločností.

PRÍPAD 16: Zaistenie na základe zahraničného príkazu na zaistenie

Príslušný vyšetrovací orgán z Maďarska podal v januári 2015 na Okresnú prokuratúru Bratislava žiadosť o právnu pomoc, kedy požadoval zaistenie majetku v súvislosti s daňovými trestnými činmi spáchanými v Maďarsku. Dožadujúci orgán pripojil rozhodnutie o majetku (nariaďujúce zaistenie majetku) vydané príslušným maďarským LEA. Slovenský prokurátor podal na Okresný súd Bratislava III návrh na zaistenie podľa § 551 ods. 1 Trestného poriadku, na základe ktorého sudca v prípravnom konaní zaistil sumu 2.899.992.000 HUF (približne 10.000.000 EUR) na bankovom účte vo finančnej inštitúcii Slovenská sporiteľňa.

626. Žiadosti týkajúce sa trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti predstavujú v rámci celku značnú časť: 20 % prichádzajúcich a 25 % vybavených žiadostí sa týkalo ML, čo platí aj pre objem majetku zaisteného na základe žiadostí týkajúcich sa ML (približne 3,385 mil. EUR za celé hodnotené obdobie). Je potrebné poznamenať, že v roku 2016 boli na 3 rôzne zahraničné žiadosti súvisiace s ML vrátane nižšie uvedenej žiadosti zaistené nehnuteľnosti v hodnote 108.000 EUR a podiely v obchodných spoločnostiach v hodnote 365.000 EUR. To spolu so stálym nárastom počtu zahraničných žiadostí týkajúcich sa ML môže vyvolať určité pochybnosti týkajúce sa záverov NHR, podľa ktorých SR nie je krajinou atraktívnou pre umiestňovanie výnosov z trestnej činnosti spáchanej v zahraničí.

PRÍPAD 17: Zaistenie obchodných podielov na žiadosť iného štátu

Dňa 25. januára 2016 bola Okresná prokuratúra v Trenčíne požiadaná príslušnou prokuratúrou v ČR o uznanie a vykonanie príkazu na zaistenie majetku - obchodného podielu obvinenej S. B. v spoločnosti so sídlom v Slovenskej republike. Príkaz bol vydaný v trestnom konaní v Českej republike za trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Na základe vykonaného vyšetrovania vydal prokurátor Okresnej prokuratúry 22. februára 2016 uznesenie, v ktorom uznal príkaz dožadujúceho štátu a zakázal obvinenej S. B. disponovať s jej obchodným podielom vo výške 365.134 EUR. Uznesenie bolo zaslané aj Okresnému súdu v Trenčíne na vykonanie. Zaistenie obchodného podielu zatiaľ nebolo zrušené, pretože príslušný súd v Českej republike nevydal rozhodnutie vo veci samej.

627. Majetok zaistený v SR na základe zahraničných žiadostí sa môže prípadne skonfiškovať na základe zahraničného príkazu na konfiškáciu, ktorý bol predložený na uznanie a vykonanie, ale ako už bolo uvedené, k takémuto opatreniu nedošlo. Ďalšou možnosťou je vrátiť neprávom nadobudnutý majetok obeti predikatívneho trestného činu, ktorý je predmetom vyšetrovania trestného činu v inej krajine, ktorého mechanizmus bol uvedený príklade prípadu (pozri nižšie). Hodnotiteľom, ktorí nedostali informácie o postupoch odovzdávania zhabaného majetku do cudziny, nebola zaslaná žiadna iná forma právoplatného rozhodnutia o zaistenom majetku.

PRÍPAD 18: Majetok vrátený obetiam trestného činu v zahraničí

Okresná prokuratúra v Skalici vykonávala dohľad nad trestným stíhaním za trestný čin podvodu, ktorý pozostával z neoprávneného získavania peňazí (phishing) od rôznych obetí v Českej republike. Na základe príkazu prokurátora zo 4. septembra 2015 boli na účte podozrivého XY v slovenskej banke zaistené finančné prostriedky vo výške 8.400 EUR podľa § 95 TP.

Následne bol na základe § 95a TP podaný návrh na vrátenie časti zaistených peňazí jednej z obetí v Českej republike, ktorému súd vyhovel. Ďalej sa viedla komunikácia s českými orgánmi, ktorá odhalila, že súbežné trestné stíhanie je vedené aj v Českej republike za trestný čin podvodu, v ktorom boli zaregistrované ďalšie dve obete (jeden slovenský a jeden český občan). České orgány požiadali Slovensko o právnu pomoc, aby sa zvyšok zaistených peňazí (3.993 EUR) vrátil jednej z obetí v rámci českého konania. Nakoniec boli zaistené peniaze vrátené primeraným spôsobom a samotné trestné konanie bolo odovzdané Českej republike.

628. Slovenské orgány v posudzovanom období úspešne poskytli Českej republike právnu pomoc v súvislosti so 4 žiadosťami v 3 samostatných prípadoch týkajúcich sa trestných činov súvisiacich s terorizmom a/alebo FT. V rokoch 2014-2015 bola pomoc poskytnutá v súvislosti s pripravovaným teroristickým činom pomocou špeciálnych vyšetrovacích prostriedkov (tajná operácia s odpočúvaním) a v roku 2018 v súvislosti s podobným trestným činom, kedy bolo vypočutých niekoľko svedkov a dôkazy boli zaistené v mene českých orgánov za 2 mesiace. V tomto prípade bol páchatel'om, ktorý plánoval teroristický útok, slovenský občan s pobytom v Českej republike. Z tohto dôvodu slovenské orgány preskúmali aj domáce finančné aspekty pripravovaného zákona (ale nebol zistený žiadny trestný čin týkajúci sa FT.). Napokon v roku 2018 boli v súvislosti s českým konaním vo veci FT doručené a vybavené dve české žiadosti, ktoré boli súčasne vyšetrované orgánmi oboch krajín, ako je podrobnejšie uvedené v IO.9. V tomto prípade slovenské orgány realizovali celý rad vyšetrovacích úkonov v mene a v úzkej spolupráci s českými orgánmi, aj s využitím pomoci EUROJUST-u.

629. Pokiaľ ide o efektívnosť vybavovania zahraničných žiadostí o vydanie osôb, AT posudzoval osobitne dva hlavné režimy, to znamená tradičnú metódu založenú na medzinárodných zatýkacích rozkazoch (MZR) a žiadostiach o vydanie, ktorá sa vykonáva v súlade s TP a so zmluvami o vydávaní osôb a metódu, podľa ktorej sa vykonávajú EZR z členských štátov EÚ podľa zákona o EZR (č. 154/2010 Z. z.).

630. Keďže väčšina prichádzajúcich žiadostí sa vybavuje v režime EZR, v posudzovanom období nebolo prijatých a vykonaných príliš veľa žiadostí o vydanie vydaných na základe tradičných medzinárodných zatýkacích rozkazov. Ako je vidieť z nasledujúcej tabuľky (v ktorej sa uvádza iba obdobie rokov 2014 až 2018), za týchto 5 rokov bolo predložených iba 30 takýchto žiadostí. Nakoniec sa vyhovel iba približne štvrtine z týchto žiadostí (8), pričom zhruba polovica žiadostí (16) bola buď odmietnutá (6), alebo sa prípad ukončil inak (10).

631. Pokiaľ ide o vybavené žiadosti, AT dostal niektoré základné informácie týkajúce sa včasnosti konania (s uvedením rozsahu od jedného do osemnástich mesiacov všeobecne), ktoré však boli príliš všeobecné na vyvodenie akýchkoľvek konkrétnych záverov. Na druhej strane polovica týchto žiadostí (4/8) bola vybavená zjednodušeným postupom, v ktorom sa zabezpečila včasnosť.

631. Z podrobného opisu základných prípadov je zrejmé, že väčšina odmietnutí (5 zo 6) sa týkala zahraničných žiadostí zameraných na vydanie slovenských občanov, čo príslušné ustanovenia TP nepovoľujú. Zatiaľ čo slovenské orgány vyjadrili ochotu začať v týchto prípadoch vnútroštátne trestné stíhanie na žiadosť príslušnej zahraničnej krajiny, ak je tiež splnený princíp obojstrannej trestnosti, neboli poskytnuté presné informácie o tom, v koľkých z týchto prípadov bolo vydanie osoby zamietnuté po takomto vnútroštátnom trestnom konaní a s akými výsledkami. Na druhej

strane slovenská strana konkrétne uviedla aspoň jeden pozitívny príklad. V dôsledku toho nebolo možné úplne preukázať účinnú uplatniteľnosť zásady „aut dedere aut iudicare“ podľa kritéria 39.2.

632. Pokiaľ ide o prípady typu „ukončené inak“, išlo o prípady, keď bola zahraničná žiadosť buď zrušená alebo mala nenapraviteľné technické nedostatky - ale tiež zahraničné žiadosti, ktoré neboli vybavené z dôvodu neexistencie obojstrannej trestnosti (a teda odmietnuté). Žiaľ, štatistiky ostatných 6 prípadov neuvádzajú.

633. Krajiny, ktoré najčastejšie podávali žiadosti o vydanie, boli Srbsko, Ruská federácia a USA. Neboli uvedené žiadne významné prípady vydania osôb v súvislosti s ML/FT.

Tabuľka 53: Vydanie osôb zo Slovenskej republiky

	2014	2015	2016	2017	2018	Spolu
Prijaté žiadosti o vydanie	5	7	10	1	7	30
Vydané osoby (z toho: v zjednodušenom konaní)	2 (0)	1 (1)	4 (3)	0	1 (0)	8 (4)
Zamietnuté žiadosti	3	2	1	0	0	6
Inak ukončené prípady	0	3	3	0	4	10

Tabuľka 54: Vykonávanie EZR v Slovenskej republike

	2014	2015	2016	2017	2018	Spolu
EZR prijaté	171	161	182	169	167	850
Odobzdané osoby (z toho: v zjednodušenom konaní)	98 (69)	84 (57)	122 (79)	110 (78)	111 (77)	525 (360)
Zamietnuté súdmi	3	5	6	6	4	24
Inak ukončené prípady	70	72	54	53	52	301

634. V aplikačnej praxi sa EZR odmietli iba výnimočne. 61 % EZR prijatých v tomto období (525/850) bolo vykázaných ako „vybavené“, no zároveň je jasné, že v rámci nevykonaných EZR (39 %) zamietnuté prípady predstavujú iba malú časť, pričom ostatné prípady boli ukončené z iných, technických dôvodov.

635. Vo väčšine vykonaných EZR (360/525=68 %) sa rozhodnutie vydalo v zjednodušenom konaní (prokuratúry), čo ďalej prispelo k včasnému vybaveniu týchto žiadostí (hoci konania EZR sú vo všeobecnosti regulované prísnymi termínmi, na rozdiel od vyššie uvedeného konania na báze medzinárodných zatýkacích rozkazov). Krajínami, ktoré najčastejšie posielali EZR, boli susedné členské štáty EÚ (CZ, HU, AT) a spomedzi prichádzajúcich žiadostí sa 1-3 za rok týkali ML.

636. Pokiaľ ide o nevybavené EZR, iba niekoľko z nich bolo skutočne zamietnutých, zatiaľ čo väčšina bola „ukončená inak“. Táto kategória zahŕňa prípady, keď dožadujúca krajina vzala späť EZR (čo platí pre väčšinu takýchto prípadov, napr. 30 z 52 v roku 2018), ako aj EZR „vrátené bez rozhodnutia“ (napr. ak dožadujúca krajina neposkytla doplňujúce informácie alebo keď bolo odovzdanie štátneho príslušníka Slovenska za účelom výkonu trestu nahradené vnútroštátnym konaním o uznaní). Niekoľko skutočných zamietnutí bolo zvyčajne založených na absencii obojstrannej trestnosti (v prípade menej závažných „nekatalogizovaných trestných činov“), ako aj na prípadoch res iudicata alebo premlčacích lehotách.

637. V rámci prokuratúry pracuje v tejto oblasti 90 – 100 prokurátorov, z toho 13 prokurátorov na medzinárodnom oddelení GP SR (vrátane národného člena SR v EUROJUSTe, ktorý je aktuálne prezidentom EUROJUST-u), pričom ostatní sú na úrovni krajských prokuratúr (3-4/KP v samostatných medzinárodných útvaroch) a okresných prokuratúr (1-2/OP, ktorí však môžu vykonávať aj ďalšie povinnosti). Tento systém dopĺňa sieť kontaktných miest Európskej justičnej

siete (EJS) (spolu 9 prokurátorov s ústredným bodom na GP SR). Zdá sa, že tieto personálne zdroje sú dostatočné, a to isté platí pre materiálne vybavenie s výnimkou informačného systému, o ktorom sa uvádza, že potrebuje zlepšenie, aby zabezpečoval vyššiu mieru pridanej hodnoty aj z hľadiska požiadaviek na štatistické údaje.

638. Pokiaľ ide o MS SR, odbor justičnej spolupráce v trestných veciach má 10 zamestnancov, ktorý sa posudzuje vzhľadom na v podstate podpornú úlohu MS SR v prostredí, v ktorom sa väčšina prípadov vzájomnej právnej pomoci oznamuje priamymi kanálmi, čo by tiež malo byť postačujúce. Na súdoch nevieme nájsť špecializáciu súvisiacu s vzájomnou právnou pomocou, ale podľa správy to nespôsobilo žiadne problémy pri poskytovaní alebo požadovaní vzájomnej právnej pomoci. Okrem toho sa pre súdy zriadila aj sieť kontaktných miest EJS, ktorá pozostáva z najmenej 2 vyšších súdnych úradníkov alebo sudcov na každom súde.

7.2.7. Požadovanie včasnej právnej pomoci pri riešení vnútroštátnych predikatívnych trestných činov súvisiacich s ML a prípadov FT s nadnárodnými prvkami

639. Slovenské orgány tvrdili, že žiadosti o medzinárodnú justičnú spoluprácu boli predložené vo všetkých prípadoch so zahraničným prvkom. Slovenské právo neobsahuje podmienky, ktoré by bránili účinnému požadovaniu dôkazov alebo zadržaniu osôb pre účely ich vydania. Oproti tomu, prokurátori a LEA sa považujú za povinných zo zákona získať všetky dôkazy, ako to vyžaduje § 119 TP, a ak teda v trestnom prípade existuje nejaký zahraničný prvok, musí byť prinajmenšom teoreticky podložený dôkazmi, ktoré majú získať vyžiadáním právnej pomoci. Aj keď by to mohlo mať za následok oneskorenie, zdá sa, že neexistujú mechanizmy, ktoré by bránili požadovaniu pomoci zo zahraničia, alebo mechanizmy dostupné na úrovni LEA sú tiež založené na maximalizácii zahraničných dôkazov (pozri napr. požiadavku, že vždy, keď sa operácia zadrží na základe podozrenia, že aktíva pochádzajú z trestnej činnosti, a banka pošle hlásenia NOO FSJ, LEA nemôžu pokračovať vo vyšetrovaní ML a zaistení zmrazených aktív, pokiaľ FSJ nezíska zo zahraničia a nepripojí k svojim informáciám kópiu trestného oznámenia podaného v príslušnej zahraničnej krajine zo strany obete predikatívneho trestného činu (podrobnejšie údaje pozri nižšie).

640. Pokiaľ ide o trvanie vybavovania žiadostí o právnú pomoc, slovenské orgány opakovane tvrdili, že to trvá oveľa dlhšie ako vybavovanie zahraničných žiadostí v SR s výnimkou žiadostí adresovaných Českej republike, ktoré sa bežne vybavujú do 1-2 mesiacov. Celková priemerná doba vybavovania žiadostí (vrátane EVP) v hodnotenom období bola dlhšia ako 6 mesiacov (187 dní), čo bolo len o niečo menej ako v prípadoch ML (v priemere 140 dní).

641. V skutočnosti to znamená, že v niektorých krajinách trvá vybavovanie žiadostí viac ako rok alebo niekoľko rokov, zatiaľ čo na druhej strane sa žiadosti zasielané vo forme EVP členským štátom EÚ zvyčajne vybavujú do 2 mesiacov. EVP sa uvádza ako radikálny úspech nielen z hľadiska včasnosti a komplexnosti, ale aj preto, že prijatie a prevzatie EVP sa automaticky potvrdzuje prijímajúcim orgánom, jeho včasné vykonanie sa môže tiež efektívne požadovať, slovenské justičné orgány majú informácie o tom, či a kedy vybavujúci orgán prijal EVP a môžu účinne požadovať jeho vybavenie. Účasť EUROJUST-u na zasielaní EVP sa tiež označila ako veľmi dôležitá v tomto ohľade. Aby sa predišlo zbytočným omeškaniam alebo prípadnému nevybaveniu žiadosti alebo EVP, slovenské orgány majú tendenciu tieto opatrenia využívať po získaní predbežných informácií z kanálov orgánov vynucovania práva (vrátane FSJ), pokiaľ ide o možnosť vybavenia žiadostí.

Table 55: Súdna spolupráca- žiadosti o právnú pomoc odoslané z GP SR

VŠETKO spolu/priamy právny styk	ML spolu/priamy právny styk	FT spolu/priamy právny styk
	2013	
3 715/2 967	62/23	0
	2014	
4 559/3 465	87/38	0
	2015	

4 399/3 404	97/68	0
	2016	
4 577/3 640	142/96	0
	2017	
4 878/4 091	189/120	0
	2018	
3 353/2 851	135/99	1
	Spolu	
25 480/20 418	712/444	1

642. Približne 80 % žiadostí bolo podaných prostredníctvom priamej spolupráce medzi orgánmi činnými v trestnom konaní, zatiaľ čo rovnaký pomer 62 % je v prípade žiadostí týkajúcich sa ML, ktorých počet sa do konca posudzovaného obdobia zdvojnásobil. Tento pozitívny trend môžeme pripísať skutočnosti, že väčšina žiadostí sa posielala susedným a iným členským štátom EÚ pomocou mechanizmov EÚ založených na priamej spolupráci.

Tabuľka 56: Prokuratúra - prijaté žiadosti o MLA

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		Spolu	
	Všetko	ML	Všetko	ML	Všetko	ML	Všetko	ML	Všetko	ML	Všetko	ML	Všetko	ML
AT	143	4/4	236	3/3	265		305	8/8	325	10/10	212	6/6	1 486	31/31
CZ	2 165	6/6	2 351	12/12	2 099	15/15	2 066	24/24	2 152	19/19	1 746	23/23	12 579	99/99
FR	42	1/0	45	5/0	55	2/0	39	3/0	52	6/1	25	2/0	258	19/1
GE	167	10/1	260	11/2	306	21/21	277	24/23	314	28/28	168	14/14	1 492	108/89
NL				6/0			35			6/2			35	12/2
HU	388	11/11	417	20/20	466	22/22	521	30/30	491	47/47	207	23/23	2 490	153/153
PL	171		261	2/0	245	5/5	247	5/5	221	3/3	127	3/3	1 272	18/16
RO	63	1/1	57	2/0	57	1/0	85	3/0	110	4/4	48	5/1	420	16/6
UK	175	4/0	250	6/0	271	2/0	319		319	12/0	199	11/4	1 533	35/4
SUI	28		38	2/0	42	2/0	37		61	4/0	40	5/0	246	13/0
IT	67	9/1	102	5/0	73	5/0	77	8/3	109	10/3	32	9/4	460	46/11
USA	43		57	2/0	64	3/0	105		127	11/0	121	2/0	517	18/0
UA	33	4/0	48	1/0	36		24	3/0	47		44	2/0	232	10/0

643. Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že žiadosti sa posielajú hlavne do Českej republiky, po ktorej nasledujú ďalšie susedné krajiny (v tejto súvislosti je na rozdiel od prichádzajúcich žiadostí zastúpená aj Ukrajina) a Nemecko. Je potrebné poznamenať, že počet odchádzajúcich žiadostí súvisiacich s ML je vo všeobecnosti vyšší ako počet prijatých žiadostí (najmä v prípade Maďarska), čo však neplatí pre najväčšieho príjemcu slovenských žiadostí, Českú republiku, v prípade ktorej je podiel žiadostí súvisiacich s ML mimoriadne nízky.

644. Veľká väčšina žiadostí sa týkala vypočúvania obvinených alebo svedkov a predloženia listinných dôkazov vrátane údajov, ktoré sú predmetom bankového, daňového alebo obchodného tajomstva, zatiaľ čo 10 % žiadostí sa týkalo iných činností právnej pomoci vrátane prehliadok a zaistenia, vykonávania osobitných vyšetrovacích opatrení, atď. Na druhej strane GP SR oznámila nedávny nárast počtu žiadostí o komplexné úkony, ktoré sa rovnajú finančnému vyšetrovaniu (vrátane informácií o KUV), najmä v prípadoch riešených ÚŠP. Slovenské orgány sa pravidelne zúčastňujú na požadovaných vyšetrovacích úkonoch v zahraničí.

645. Oblasti, v ktorých sa dôkazy získané zo zahraničia ukázali ako nevyhnutné, sú daňové trestné činy a počítačová kriminalita. Pokiaľ ide o daňové trestné činy, bol zaznamenaný výrazný nárast v súvislosti so žiadosťami zameranými na odhaľovanie fiktívnych dodávok tovaru v rámci obchodov v rámci Spoločenstva, ktoré súvisia so systémami podvodov s DPH zahŕňajúcimi susedné krajiny EÚ, na poskytovanie listinných dôkazov, daňových a účtovných dokladov a výsluchy. Podobná pozornosť sa venuje počítačovej kriminalite, ako sú phishing, porušovanie autorských práv a súvisiacu legalizáciu príjmov z trestnej činnosti, v ktorých sa požadoval obsah a prevádzkové počítačové údaje a bankové údaje, ale aj výsluch svedkov (obetí). Povedomie a pozornosť v tejto oblasti môže

ilustrovať počet takýchto žiadostí (napr. celkom 261 v roku 2018 na rozdiel od 65 žiadostí toho istého druhu, ktoré boli prijaté v tom istom roku.)

646. Pokiaľ ide o žiadosti o zaistenie majetku v zahraničí, boli tieto žiadosti vydané v pomerne nízkom počte a zahŕňali nevelký objem aktív počas posudzovaného obdobia. V prípadoch ML bola vydaná iba jedna žiadosť, ale bez akéhokolvek účinku. Nízky počet by sa však mohol pripísať skutočnosti, že v praxi sa od FSJ zvyčajne vyžaduje, aby pred vydaním žiadosti o zaistenie peňazí na bankových účtoch overila existenciu bankových účtov a skutočný zostatok (s cieľom zmraziť aktíva v inej krajine), aby sa žiadosti neposielali zbytočne.

Tabuľka 57: Justičná spolupráca GP SR - vzájomná právna pomoc- zaistenie príjmov z trestnej činnosti – odchádzajúce žiadosti

Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti - 2013 - 2018		
	Počet žiadostí: zaslané/skutočne vybavené (podľa zákona 650/2005 Z. z.)	Celková hodnota zaisteného majetku (podľa zákona 650/2005 Z. z.)
Peniaze	1/0	
Spolu	1/0	
Iné predikatívne trestné činy		
Hnuteľná vec	12/8	EUR136,002
Peniaze	8/2	EUR402,167
Spolu	22/10	EUR538,169

647. Hnuteľné veci (označené sumami) sa zvyčajne týkajú predmetu trestného činu (autá, umelecké predmety atď.) alebo prístrojov (mobilné telefóny). Boli zaistené relatívne nízke sumy peňazí, s výnimkou jedného zaistenia vo výške 330.000 EUR v roku 2013. Predikatívne trestné činy boli väčšinou trestné činy súvisiace s majetkom.

648. Počas celého posudzovaného obdobia neboli na MS SR predložené žiadne majetkové rozhodnutia (prepadnutie/konfiškácia), ktoré by sa uznali a vykonali v iných štátoch, dôvody, prečo to tak je, však neboli AT vysvetlené.

649. Podľa GP SR žiadne nedostatky ohľadom formy, obsahu alebo právneho základu slovenských žiadostí o právnu pomoc alebo EVP/EZR nespôsobili oneskorenie alebo nevybavenie príslušných žiadostí, najmä v prípade uvedených nástrojov EÚ, ak formálne a obsahové aspekty sú determinované formátom, ktorý sa má použiť. Pokiaľ ide o zdroje, odkazujeme na vyššie uvedené informácie. Okrem toho sa však hodnotitelia dozvedeli, že neustále zvyšovanie výdavkov na preklady predstavuje výzvu pre prokuratúru, ako aj pre poskytovateľov prekladov pre neeurópske cudzie jazyky.

7.2.8. Požadovanie iných foriem medzinárodnej spolupráce na účely AML/CFT

650. FSJ spolupracuje so zahraničnými partnermi na základe nezmluvnej reciprocity v súlade s pravidlami a štandardnými podmienkami výmeny informácií v rámci skupiny Egmont, pričom dodržiava aj príslušné vnútroštátne právne predpisy príslušnej zahraničnej FSJ. Podľa požiadaviek niektorých partnerských orgánov je však FSJ pripravená podpísať memorandá o porozumení so zahraničnými FSJ s cieľom zabezpečiť právny základ pre výmenu informácií, ako sa to udialo v 8 prípadoch (pozri v prílohe o technickom súlade).

651. Medzinárodná spolupráca medzi FSJ sa neobmedzuje iba na konkrétne prípady výmeny informácií, ale zahŕňa aj všeobecnú výmenu skúseností, osvedčených postupov a zapojenie sa do medzinárodných pracovných skupín a organizácií. Činnosti FSJ v medzinárodnej spolupráci sa vykonávajú v súlade s metodickým usmernením riaditeľa FSJ vydaným FSJ v roku 2018, ktoré obsahuje všetky podrobné pokyny, metódy, činnosti týkajúce sa obsahu a formálne požiadavky na vybavovanie celej agendy oddelenia medzinárodnej spolupráce FSJ.

652. FSJ žiada o pomoc zo zahraničia prostredníctvom svojho oddelenia medzinárodnej spolupráce zaslaním svojich vlastných žiadostí partnerským FSJ (v súvislosti s overením hlásení NOO alebo so správami o cezhraničnej preprave hotovosti prijatými od colných orgánov), tiež žiadosti v mene ostatných útvarov Policajného zboru (v súvislosti s overením alebo vyšetrením podozrenia z ML/FT).

653. FSJ posielala svoje žiadosti prostredníctvom INTERPOL-u v ojedinelých prípadoch, ak zahraničná FSJ nemôže poskytnúť informácie, z právnych dôvodov, bez podpísaného recipročného memoranda o porozumení (bol uvedený odkaz na krajiny mimo EÚ) alebo ak zahraničná FSJ ešte nespĺňa štandardné požiadavky na výmenu informácií, a preto nebola pripojená k sieti ESW, ako sa uvádza nižšie. FSJ tiež dostáva spontánne informácie od zahraničných partnerských FSJ, ktoré sa potom overujú a buď uložia do jej internej databázy, alebo sa postúpia príslušnému štátnemu orgánu na spravodajské účely.

Tabuľka 58: Medzinárodné žiadosti FSJ o informácie

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Žiadosti zaslané zo strany FSJ	250	333	166	78	89	85
Spontánne poskytovanie informácií prijatých FSJ	78	70	126	156	211	420

654. Podľa orgánov možno zníženie počtu žiadostí zaslaných zahraničným FSJ pripísať zlepšeniu spolupráce medzi FSJ a slovenskými bankami. V prvej časti hodnoteného obdobia banky, ktoré zaslali hlásenia NOO, neposkytli FSJ všetky informácie, ktoré by príslušné LEA potrebovali pri prešetrovaní zadržaných obchodných operácií.

Napríklad, ako je uvedené vyššie, LEA potrebujú kópiu trestného oznámenia, ktoré podal poškodený subjekt v príslušnej zahraničnej krajine, aby mohli pokračovať vo vnútroštátnom konaní vo veci prípadu ML a zaistiť majetok. V takýchto prípadoch si FSJ musela vyžiadať informácie a údaje od zahraničných partnerov, ale v dôsledku efektívnych rokovaní medzi FSJ a bankami tieto upravili svoje politiky a v prípade zadržania operácií okamžite požiadali korešpondenčnú banku o poskytnutie požadovaných údajov (napr. vyššie uvedené trestné oznámenie), aby FSJ nemusela na tento účel zaslať žiadosť.

655. Výmena informácií medzi FSJ v rámci členstva v skupine Egmont sa realizuje prostredníctvom zabezpečeného a šifrovaného systému Egmont Secure Web (ESW). Okrem toho je medzi FSJ v členských štátoch EÚ k dispozícii aj sieť útvarov finančného vyšetrovania (FSJ.NET), ktorá umožňuje FSJ pripojeným do FSJ.NET porovnávať ich údaje s údajmi iných FSJ bez použitia citlivých osobných údajov s cieľom identifikovať rôzne väzby na trestné činy v iných krajinách.

656. Podľa ilustratívnych údajov z roku 2017 boli krajinami, do ktorých FSJ zaslala svoje žiadosti o informácie prostredníctvom komunikačnej siete ESW, najmä USA (6), Rusko (3), Švajčiarsko (2) a Turecko (2), zatiaľ čo žiadosti prostredníctvom zabezpečenej siete FSJ.NET boli zasielané predovšetkým do Českej republiky, Maďarska, Nemecka a Holandska. Zahraničné FSJ reagujú na žiadosti väčšinou riadne a v primeranom čase (od niekoľkých dní do niekoľkých týždňov).

657. Žiadosti sa väčšinou týkali informácií o zahraničných bankových účtoch (majiteľ alebo oprávnení používateľia, konečný užívateľ výhod v prípade, ak je majiteľom právnická osoba), overenia pravosti dokladov predložených slovenskej banke pri zriadení účtu alebo pri vykonávaní bankových operácií, registra trestov a záznamov v interných databázach FSJ, informácií o trestnom konaní začatom v inej krajine atď. FSJ môže požiadať aj o zadržanie podozrivej operácie na zahraničnom bankovom účte alebo o prijatie opatrení na zadržanie prípadných debetných operácií. V takýchto prípadoch (ktoré sú 1-2 každý rok) po úspešnom zadržaní operácie FSJ Slovensko postúpi prípad príslušnému slovenskému orgánu činnému v trestnom konaní, aby pripravil oficiálnu žiadosť o ďalšiu právnu pomoc na účely trestného stíhania a zaistenia finančných prostriedkov.

658. Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ (ÚMPS) je ústredným bodom výmeny informácií v rámci medzinárodnej policajnej spolupráce pre všetky trestné činy spadajúce do právomoci úradu vrátane predikatívnych trestných činov, pričom vystupuje ako sprostredkovateľ pri výmene operatívnych, strategických a iných informácií medzi príslušnými útvarmi Policajného zboru, inými príslušnými slovenskými orgánmi a zahraničnými partnermi. Súčasťou ÚMPS sú aj národné jednotky EUROPOL a INTERPOL a zabezpečuje výmenu informácií prostredníctvom týchto kanálov, a to 24 hodín denne 7 dní v týždni. Národná ústredňa EUROPOL zabezpečuje medzinárodnú policajnú spoluprácu s členskými štátmi EÚ a tretími stranami prostredníctvom zabezpečeného kanála SIENA (Siet'ová aplikácia na bezpečnú výmenu informácií (*Secure Information Exchange Network Application*)).

659. V rozsahu, v akom je možné databázu Europolu prehliadať na tieto účely, slovenské orgány poskytli nasledujúce údaje o dokumentoch SIENA týkajúcich sa Slovenska so zistenými trestnými činmi v oblasti ML, ktoré preukazujú relevantnosť a pridanú hodnotu príspevku Europolu (údaje týkajúce sa OPM ohľadom komunikácie k ML neboli k dispozícii, a preto tu nie sú zahrnuté).

Tabuľka 59: Komunikácia v aplikácii SIENA ohľadom ML (bez OPM)

Rok	Prijaté	Odoslané
2013	6	2
2014	81	20
2015	48	18
2016	141	61
2017	589	305
2018	692	352

660. Medzi ďalšie prostriedky výmeny informácií, ktoré slovenské orgány vynucovania práva pravidelne používajú, patrí Schengenský informačný systém a ďalšie nástroje schengenskej policajnej spolupráce (kanál SIRENE), sa používajú na monitorovanie pohybu osôb, dokumentov, vozidiel a predmetov. PTJ NAKA je prepojená pomocou kanálu PWGT (Policajná pracovná skupina pre terorizmus) s útvarmi pre boj proti terorizmu všetkých krajín EÚ + Švajčiarsko a Nórsko, čo umožňuje okamžitú výmenu informácií týkajúcich sa odhaľovania, vyšetrovania, objasňovania a dokumentovania teroristických trestných činov

661. Ako užitočný nástroj sa tiež uvádza spolupráca prostredníctvom policajných atašé akreditovaných na Slovensku a tiež prostredníctvom policajných atašé Slovenskej republiky akreditovaných v iných štátoch. V súčasnosti je v zahraničí 16 vyslaných slovenských policajných atašé, ktorí sa nachádzajú a/alebo sú akreditovaní vo všetkých susedných krajinách, ako aj v iných príslušných jurisdikciách EÚ a mimo EÚ⁵², ktorým tiež pomáhajú 2 styční dôstojníci v styčnom úrade Slovenska EUROPOL, všetci sú priamo zapojení do všeobecnej a operatívnej bilaterálnej policajnej spolupráce s partnermi v príslušných krajinách (rovnako ako atašé zahraničnej polície sú oprávnení priamo kontaktovať policajné orgány na Slovensku.) Okrem toho je táto misia organizovaná a riadená zo strany ÚMPS s cieľom zlepšiť ich integráciu do medzinárodnej policajnej spolupráce.

662. Žiadosti o medzinárodnú policajnú spoluprácu doručené úradu, ktoré nemajú dôverný charakter, sa zvyčajne zaznamenávajú v Informačnom systéme medzinárodnej policajnej spolupráce, ktorý je systémom pre riadenie prípadov, ktorý používajú najmä ústredné orgány ÚMPS. Tento systém pomáha predchádzať duplicitnému vybavovaniu tých istých žiadostí prostredníctvom niekoľkých úradov/kanálov pre spoluprácu. Citlivé súbory je možné uzamknúť, čím sa zníži počet osôb, ktoré majú prístup k súboru a jeho dokumentom, zatiaľ čo každý krok a pracovný krok v súbore (protokoly) sa podrobne zaznamenávajú. Žiadosti o prednostné vybavenie sa vybavujú okamžite alebo prednostne v lehotách stanovených dožadujúcou stranou.

⁵²AT/SLO, BG, CRO, CZ, DE, HU, IT, MNE/AL, PL, RO/MD, RU, SR/NMAC, UA, UK a US

663. Oddelenie preverovania majetku (OPM NAKA) si vymieňa informácie a spolupracuje s tretími krajinami aj v rámci Camdenskej medziagentúrnej siete pre vyhľadávanie majetku CARIN) pomocou šifrovaných komunikačných kanálov SIENA. OPM NAKA vybavuje žiadosti úradov pre vyhľadávanie majetku/CARIN iných krajín o sledovanie a identifikáciu príjmov z trestnej činnosti, ktoré môžu byť predmetom zmrazenia, zaistenia alebo konfiškácie. OPM predkladá takéto žiadosti v mene domácich LEA s nízkou frekvenciou (5 prípadov v roku 2013, 4 prípady v roku 2014 a 2015 a 5 v roku 2018, z ktorých jeden je opísaný nižšie). Krajiny, ktorým sa žiadosti predkladajú najčastejšie, a krajiny, ktoré predkladajú najviac žiadostí, sú Česká republika, Maďarsko, Spojené kráľovstvo, Poľsko, Rakúsko a Nemecko.

PRÍPAD 19: Medzinárodná spolupráca OPM v drogovom prípade „SKALKKA“

V rámci trestného konania proti obvinenému P.Č. a iným osobám za mimoriadne závažný trestný čin nepovolenej výroby, manipulácie a obchodovania s omamnými a psychotropnými látkami, jedmi alebo prekurzormi podľa § 172 Trestného zákonníka a iné trestné činy, ktoré vyšetrovala NAKA, vyšetrovateľ riešil a predložil prostredníctvom Pracoviska pre vymáhanie majetku Slovensko žiadosť o identifikáciu majetku troch obvinených v inom štáte s cieľom zaistiť tento majetok na účely trestu prepadnutia majetku. V dôsledku toho OPM úspešne identifikovalo prostredníctvom členov medzinárodnej siete agentúr zaoberajúcich sa cezhraničnou identifikáciou, zmrazením, zhabaním a konfiškovaním príjmov z trestnej činnosti rôznych majetok obvinených na území Českej republiky a Poľskej republiky a Nemecka, kde podľa zistení siahali trestné kontakty a činnosti obvinených.

664. FSJ ani LEA neoznámili, že by mali právne alebo prevádzkové problémy, ktoré by ovplyvnili ich spoluprácu so zahraničnými partnermi. Problémy, ktoré sa vyskytli v tejto oblasti, boli skôr všeobecnej povahy, ako napríklad obmedzenia uložené zahraničnými FSJ v súvislosti s ďalším využívaním informácií, ktoré poskytujú (a tak sa znemožní použitie týchto informácií napríklad zo strany LEA). Pokiaľ ide o primerané zdroje pre medzinárodnú spoluprácu, FSJ uviedla, že ľudské zdroje, najmä na oddelení medzinárodnej spolupráce, sú nedostatočné (iba so štyrmi zamestnancami a vedúcim oddelenia), zatiaľ čo však nemá vplyv na včasnosť a presnosť poskytovanej pomoci. Ostatné orgány nenahlásili žiadne problémy so zdrojmi.

665. Nepriama výmena informácií medzi FSJ a LEA so zahraničnými partnermi sa uskutočňuje zriedkavo. V prípade, že zahraničná FSJ predloží takúto žiadosť, slovenská FSJ poskytne informácie aj pre tretiu stranu (partner zahraničnej FSJ v inej krajine), čo sa deje hlavne v prípade žiadostí podaných v mene LEA príslušnej krajiny. Väčšina takýchto žiadostí prichádza zo susedných členských štátov EÚ (CZ, HU), kedy FSJ poskytuje požadované informácie dožadujúcej zahraničnej FSJ, ale s manipulačným kódom/súhlasom, aby zahraničná FSJ získala oprávnenie na poskytovanie informácií svojim príslušným LEA. V prípade policajných orgánov je takáto spolupráca možná iba medzi príslušníkmi policajných zborov a v prípade informácií, ktoré nemajú dôverný charakter, napr. pre rýchlejšie vybavenie žiadostí. Na Slovensku sa nevykonáva nepriama výmena informácií pre bankový sektor.

7.2.9. Poskytovanie iných foriem medzinárodnej spolupráce na účely AML/CFT

666. FSJ spracúva žiadosti od iných FSJ o poskytnutie informácií bez zbytočného odkladu a zasiela ich vyššie uvedenými kanálmi za predpokladu, že zahraničná žiadosť spĺňa minimálne kritériá stanovené v princípoch na výmenu informácií skupiny Egmont (odkaz na krajinu, do ktorej žiadosť je adresovaná, dostatočné dôvody pre podozrenie na ML/FT, vyčerpávajúci opis prípadu). Ak žiadosť nespĺňa tieto minimálne požiadavky, FSJ nie je povinná ju spracovať, ale aj v takom prípade by FSJ zvyčajne poskytla aspoň informácie zo svojich vlastných interných databáz. Ak žiadosť prekračuje kompetencie a rozsah právomocí slovenskej FSJ (napr. ak sa týka identifikácie osoby alebo získania dokladov vedených iným štátnym orgánom), príslušná časť žiadosti sa postúpi príslušnému orgánu a zároveň oznámi dožadujúcej zahraničnej FSJ.

Tabuľka 60: Žiadosti o informácie prijaté a zaslané zo strany FSJ

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zahraničné žiadosti prijaté/vybavené FSJ (žiadne zamietnuté)	258	301	288	321	265	240
Spontánne poskytnutie informácií zaslaných zo strany FSJ	293	430	390	321	654	555

667. FSJ v posudzovanom období nezamietla žiadne zahraničné žiadosti o informácie (v niektorých prípadoch, ako sa uvádza vyššie, však bola pomoc obmedzená na informácie z interných databáz FSJ). Naliehavé žiadosti boli zodpovedané v období od niekoľkých hodín do 2 dní podľa objemu požadovaných informácií, zatiaľ čo štandardné žiadosti boli v časovom termíne podľa pravidiel FSJ.NET alebo do 30 dní alebo počas dlhšej doby. Lehoty dlhšie ako 30 dní sa vyskytli iba výnimočne a boli kvôli externým dôvodom, ako napríklad zlyhanie finančných inštitúcií alebo štátnych orgánov, ktoré požiadali o poskytnutie informácií v stanovenom čase. Zahraničné žiadosti sa väčšinou týkali informácií rovnakého rozsahu ako odchádzajúce žiadosti uvedené vyššie.

668. Vymenené informácie môže príslušná FSJ použiť iba na analytické/spravodajské účely. Informácie môžu byť ďalej postúpené LEA na spravodajské účely s výslovným súhlasom slovenskej FSJ, ktorý sa však vo všetkých prípadoch poskytuje automaticky na základe vyhlásenia uvedeného v dokumente, ktorý slúži na poskytnutie informácií. Zahraničným partnerom sa tiež oznamuje, že ak sa tieto informácie musia použiť ako dôkaz v trestnom konaní, je potrebné si ich vyžiadať prostredníctvom vzájomnej právnej pomoci.

669. FSJ s významnou pravidelnosťou poskytovala informácie svojim zahraničným aj bez predchádzajúcej žiadosti (spontánne informácie), pokiaľ žiadosť spĺňala minimálne kritériá z hľadiska obsahu a rozsahu. V takýchto prípadoch sa FSJ zvyčajne snaží poskytnúť čo najviac dostupných informácií.

670. FSJ prijíma a vybavuje sprostredkované žiadosti o informácie týkajúce sa overovania alebo vyšetrovania prípadov ML/FT od zahraničných policajných orgánov cez INTERPOL alebo EUROPOL. Ilustračné údaje z roku 2017 ukazujú, že krajiny, ktoré najčastejšie požadovali informácie od FSJ prostredníctvom komunikačnej siete ESW, boli Nemecko (7), Rakúsko (6), USA (5), Taliansko (5) a Rusko (5), zatiaľ čo prostredníctvom FSJ.NET Maďarsko, Česká republika, Francúzsko, Poľsko a Taliansko.

671. FSJ dostala niekoľko naliehavých žiadostí o zmrazenie/zaistenie finančných prostriedkov na slovenských bankových účtoch (16 v roku 2016 a 6 v roku 2017 aj 2018). V takýchto prípadoch FSJ informovala protistranu, že FSJ Slovensko nie je oprávnená zmraziť takéto prostriedky, ale zdržať neobvyklé obchodné operácie (§ 16 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pre financovanie terorizmu), čo sa môže uplatniť na žiadosť partnerskej FSJ. V takýchto prípadoch FSJ okamžite kontaktovala banky, požiadala o informácie o príslušnom bankovom účte, a ak boli peniaze stále na účte, o zadržanie obchodnej operácie alebo o prijatie opatrení zameraných na zabránenie možným debetným operáciám. Vo väčšine prípadov však prostriedky na účte už neboli k dispozícii (v takom prípade FSJ získala informácie z banky o ďalšom finančnom toku na informovanie zahraničného partnera) alebo žiadosť prišla pred pripísaním príslušnej operácie na slovenský bankový účet (v takom prípade samotná banka okamžite vrátila prichádzajúce peniaze).

672. OPM prijíma pravidelne žiadosti od svojich zahraničných partnerov (2013 - 48, 2014 - 78, 2015 - 61, 2016 - 81, 2017 - 91 a 2018 - 103). Ak žiadosť partnerského úradu o vysledovanie a identifikáciu finančných prostriedkov nie je vyplnená v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ (rámcové rozhodnutie Rady 2006/960/SVV) a neobsahuje potrebné údaje, nemôže byť vybavená, kým dožadujúca krajina neposkytne doplnkové informácie. OPM nedokázalo určiť, v prípade koľkých žiadostí boli potrebné ďalšie informácie a koľko bolo nakoniec zamietnutých.

673. Bolo uvedené, že NBS úspešne spolupracovala so zahraničnými orgánmi dohľadu pri

vybavovaní prichádzajúcich žiadostí, ktoré sa týkali AML (zatiaľ čo v tom istom období neboli predložené žiadne domáce žiadosti). Žiadosti týchto partnerských orgánov zahŕňali dôverné údaje o klientoch, bankových účtoch a operáciách. NBS vybavila všetky prichádzajúce žiadosti s výnimkou jednej včas tak, že informácie zaslala ako „*vyňatú zo služobného tajomstva*“, pri dodržaní 60-dňovej lehoty na zaslanie odpovede stanovenej v príslušnom zákone. Výnimkou bola žiadosť predložená centrálnou bankou krajiny mimo EÚ v roku 2018, pre ktorú NBS nemohla poskytnúť informácie v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ. Všetky ostatné žiadosti v tabuľke nižšie predložili partnerské orgány z členských štátov EÚ). V ostatných sektoroch (poisťovníctvo, cenné papiere, OFI) nebola zaznamenaná žiadna žiadosť o medzinárodnú spoluprácu zo strany zahraničných orgánov dohľadu.

Tabuľka 61: Medzinárodná spolupráca zo strany NBS

	2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	ML	FT	ML	FT	ML	FT	ML	FT	ML	FT	ML	FT
Zahranické žiadosti prijaté orgánmi dohľadu, ktoré sa týkali ML/FT	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	7	0
Vybavené zahraničné žiadosti	0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	6	0
Priemerná doba vybavenia (dni)	0	0	60	0	0	0	0	0	40	0	40	0

7.2.10. Medzinárodná výmena základných informácií a informácií o KUV právnických osôb a právnych zoskupení

674. Relevantnú analýzu je možné nájsť v súvislosti s kľúčovými otázkami 2.3 a 2.4 vyššie, v súvislosti s ktorými je možné doplniť toto:

675. Pokiaľ ide o justičnú spoluprácu, poskytovanie informácií o konečných užívateľoch výhod povinných osôb pre zahraničné justičné orgány sa uskutočňuje v rámci vyššie opísaného režimu a v rovnakom rozsahu ako v prípade vnútroštátnych konaní. Obsah informácií z obchodného registra, živnostenského registra, registra partnerov verejného sektora a registra a identifikátora právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci vedeného Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ale aj z iných registrov (register neinvestičných fondov, register neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, register nadácií) sa štandardne zasiela zahraničným justičným orgánom. Pri uplatňovaní tohto postupu v rámci justičnej spolupráce v trestných veciach neexistujú žiadne prekážky. Ak je vec identifikovaná ako naliehavá alebo automaticky v súvisiacich prípadoch, žiadosť sa môže vybaviť aj za pár dní. Údaje o KUV zvyčajne požadujú zahraniční partneri ako súčasť iných súvisiacich dôkazov relevantných v tejto oblasti (vrátane bankových dokumentov, vypočúvania svedkov atď.).

676. V prípade, že sa v rámci vzájomnej komunikácie medzi FSJ požadujú údaje o právnických osobách, FSJ Slovensko používa, okrem vyššie uvedených databáz a systémov, svoj vlastný informačný systém NetReveal, sprostredkované a aktualizované informácie z FR SR o registrovaných podnikateľských bankových účtoch právnických osôb, o nedoplatkoch na daniach a o nadmerných odpočtoch DPH, informácie z evidencie záujmových osôb polície o osobách, o ktoré sa zaujíma polícia – o spoločníkoch a výkonných riaditeľoch právnických osôb, ako aj informačné systémy Ministerstva vnútra SR (informácie z registra trestov/záznamy partnerov a výkonných

riadiateľov právnických osôb v policajných databázach DVS⁵³a CLK⁵⁴, identifikačné údaje partnerov a výkonných riadiateľov právnických osôb, v policajných databázach REGOB⁵⁵, ECU⁵⁶, informácie z Obchodného registra a z výskumného informačného systému FR SR o daňových subjektoch (obsahujúci podrobný prehľad informácií o podnikateľskom subjekte z hľadiska daní, druhov daní, bankových účtov, majetkových vzťahov, vyplatených nadmerných odpočtov, výsledkov predchádzajúcich kontrol, hospodárskeho výsledku, salda aktív a pasív atď.). Všetky žiadosti zahraničnej FSJ o základné informácie o právnickej osobe a konečnom užívateľovi výhod sa doteraz vybavili kladne.

Celkové závery o IO.2

677. Slovensko vo veľkom rozsahu poskytuje konštruktívnu a včasnú vzájomnú právnu pomoc s využitím nástrojov EÚ a bilaterálnych a multilaterálnych dohôd. Väčšina prijímaných žiadostí prichádza z členských štátov EÚ. Počet zamietnutých alebo nevybavených zahraničných žiadostí je veľmi nízky. K zamietnutiu dochádza buď z objektívnych technických dôvodov, alebo ak dožadujúci orgán neposkytne doplňujúce informácie. Len v zriedkavých prípadoch je požiadavka obojstrannej trestnosti prekážkou poskytnutia právnej pomoci. LEA a FSJ aktívne žiadajú a poskytujú aj iné formy medzinárodnej spolupráce so zahraničnými partnermi, a to vhodným spôsobom a včas, bez zbytočného odkladu. LEA bez prekážok poskytujú údaje o KUV zahraničným partnerom v priebehu trestných konaní. FSJ poskytuje všetky relevantné a dostupné základné údaje a údaje o KUV právnických osôb s využitím vlastných databáz, ako aj informácie, ktoré sa dajú získať z iných zdrojov.

678. Slovensko je hodnotené ako krajina s významnou („substantial“) úrovňou efektívnosti za bezprostredný výsledok IO.2.

⁵³ DVS– Denník vyšetrovacích spisov a trestných záznamov

⁵⁴ CLK – Centrálna lustračná konzola (identifikácia osôb a majetku osôb/subjektov)

⁵⁵ REGOB - Register obyvateľov SR

⁵⁶ ECU - Evidencia cudzincov

PRÍLOHA PLNENIA TECHNICKÝCH KRITÉRIÍ

Táto príloha poskytuje podrobnú analýzu úrovne súladu s odporúčaniami FATF 40 v číselnom poradí. Nezahŕňa popisný text o situácii alebo rizikách krajiny a obmedzuje sa na analýzu technických kritérií pre každé odporúčanie. Mala by sa chápať v spojení so správou o vzájomnom hodnotení.

Ak požiadavky FATF a vnútroštátne právne predpisy alebo nariadenia zostávajú rovnaké, táto správa sa odvoláva na analýzu vykonanú v rámci predchádzajúceho vzájomného hodnotenia v roku [2011]. Táto správa je k dispozícii na <https://rm.coe.int/report-on-fourth-assessment-visit-anti-money-laundering-and-combating-/1680715cbc>.

Odporúčanie 1 – Hodnotenie rizík a uplatňovanie rizikovo orientovaného prístupu

Toto je nové odporúčanie, ktoré sa v hodnotení MER z roku 2011 nehodnotilo.

Kritérium 1.1 - Zákonná povinnosť FSJ vykonávať NHR je ustanovená v § 26a zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu (zákon o AML/CFT) a podľa čl. 7 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo financovania terorizmu. Povinné osoby, Národná banka Slovenska, orgány činné v trestnom konaní a ďalšie štátne orgány a inštitúcie sa zúčastňujú na príprave a aktualizácii NHR a sú povinné poskytovať potrebnú pomoc FSJ. V hodnotení rizík sa zohľadňuje posúdenie rizík vykonané EÚ a inými medzinárodnými inštitúciami. Prvé kolo NHR sa uskutočnilo na obdobie rokov 2011 - 2015 na základe rozhodnutia MISO-LP (od 27. februára 2018 bola skupina premenovaná na NES LP). Proces NHR sa začal v novembri 2016 a záverečný seminár o NHR za účasti Svetovej banky sa uskutočnil v novembri 2017. V lete 2018 bola dokončená neverejná a verejná správa z NHR (verejnosti bola sprístupnená na webovom sídle FSJ).

Kritérium 1.2 - Orgánom zodpovedným za prípravu a aktualizáciu NHR je FSJ. Podľa § 26a zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu je FSJ tiež jediným koordinátorom NHR (ostatní účastníci sa zúčastňujú na príprave a aktualizácii NHR na požiadanie FSJ). NES-LP pomocným mechanizmom (nástrojom) na prípravu NHR.

Kritérium 1.3 – Článok 26a ods. 3 zákona o AML/CFT ustanovuje, že NHR sa aktualizuje najmä s ohľadom na vývoj rizík legalizácie a financovania terorizmu a s ohľadom na činnosť orgánov Európskej únie. Nie sú stanovené lehoty pre aktualizáciu NHR. Tento nedostatok je však čiastočne riešený v AP, ktorý sa ukladá MV SR (v spolupráci s MF SR, MS SR, generálnym prokurátorom, guvernérom NBS a s riaditeľom SIS) zabezpečiť aktualizáciu NHR. V čase návštevy na mieste aktualizácia nebola vykonaná.

Kritérium 1.4 – Hlavným mechanizmom používaným na poskytovanie informácií o výsledkoch NHR bolo ich publikovanie na webovej stránke FSJ a prezentácia na konferenciách resp. školeniach. GP SR vypracovala dokument na odovzdanie výsledkov NHR prokurátorom. Napriek existencii týchto mechanizmov však neexistuje žiadna zákonná povinnosť poskytovať informácie o výsledkoch NHR všetkým príslušným orgánom, samoregulačným orgánom a povinným osobám, takže kritérium nie je splnené v plnom rozsahu.

Kritérium 1.5 – Na úrovni MV SR akčný plán pre AML/CFT predpokladá zvýšenie rozsahu aj kvality analytických kapacít v oblasti AML/CFT. Taktiež sa plánuje zvýšenie personálnych kapacít FSJ a NAKA na rozšírenie počtu kontrol povinných osôb. To isté platí pre pracovné pozície v NBS zamerané na dohľad nad finančnými inštitúciami. Okrem vyčlenenia zdrojov sa neuvádzajú žiadne preventívne a zmierňujúce rizikovo orientované opatrenia.

Kritérium 1.6 - SR neprijala žiadne rozhodnutie neuplatňovať odporúčania FATF, okrem výnimiek z povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi v prípade zjednodušenej starostlivosti v zmysle §§ 11 a 11a zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu.

a) V § 11 ods. 1 a 2 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu sa ustanovuje možnosť uplatňovať opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi pri istých scenároch (obmedzený rozsah finančných služieb a nízke prahové hodnoty), ktoré nie sú odôvodnené zisteniami NHR. Orgány neposkytli žiadnu inú relevantnú analýzu rizika, ktorá by tieto scenáre podporovala. Zákonné ustanovenia však obsahujú určité zmierňujúce opatrenia, pretože sa vzťahujú iba na: i) elektronické peniaze, ktoré nie je možné opakovane ukladať, a maximálna suma nepresiahne 250 EUR alebo 500 EUR, ak ide o elektronické peniaze, ktoré sa môžu použiť iba na území Slovenskej republiky, a ii) platobné služby poskytované prostredníctvom verejnej elektronickej komunikačnej siete, pokiaľ hodnota jednotlivkej operácie nepresiahne 30 EUR a súčasne celkový mesačný limit platieb realizovaných z jedného telefónneho čísla nepresiahne 250 EUR. Platobné prostriedky možno použiť výhradne na nákup tovaru alebo služieb a nemožno ich financovať anonymnými elektronickými peniazmi.

b) Výnimky sa netýkajú finančnej činnosti vykonávanej príležitostne alebo vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Kritérium 1.7 - Podľa § 20a zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, povinná osoba je povinná identifikovať, posudzovať, vyhodnocovať a aktualizovať riziká legalizácie a financovania terorizmu podľa druhu obchodov a obchodných vzťahov, pri zohľadnení vlastných rizikových faktorov a rizikových faktorov uvedených v prílohe č. 2 zákona.

a) Podľa §10 ods. 4, povinná osoba určí rozsah starostlivosti vo vzťahu ku klientovi primerane s ohľadom na riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Povinná osoba je pri posudzovaní rizika legalizácie alebo financovania terorizmu povinná vyhodnotiť a zohľadniť rizikové faktory uvedené v hodnotení rizík podľa § 20a ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu.

b) V § 20a ods. 2 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu sa ustanovuje, že hodnotenie rizík povinnou osobou musí byť primerané povahe a veľkosti povinnej osoby a musí zohľadňovať výsledky NHR.

Kritérium 1.8 - Podľa § 11 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, finančné inštitúcie, ako aj DNFBP, môžu vykonávať zjednodušenú starostlivosť vo vzťahu ku klientovi s nízkym rizikom legalizácie alebo financovania terorizmu v súlade so svojim špecifickým posúdením rizík (pozri aj kritérium 1.7 bod b)). Zistený nedostatok podľa kritéria 1.3 však má vplyv aj na hodnotenie za kritérium 1.8.

Kritérium 1.9 - podľa § 1 ods. 3) písm. a) zákona č. 747/2004 dohľade nad finančným trhom a § 11 ods. 1 zákona č. 171/2005o hazardných hrách osobitné orgány dohľadu vykonávajú dohľad nad dodržiavaním požiadaviek zo strany povinných osôb vrátane dodržiavania požiadaviek pre boj proti legalizácii a financovaniu terorizmu a sledujú, či sú opatrenia, ktoré prijali subjekty na zníženie rizík, ktoré predstavuje ich činnosť, dostatočné. Posúdenie rizík AML/CFT je upravené v § 10 ods. 4, § 20, § 20a, § 26a a § 29 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu.

Kritérium 1.10 - Podľa § 20a ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, povinná osoba je povinná identifikovať, posudzovať, vyhodnocovať a aktualizovať riziká legalizácie a financovania terorizmu podľa druhu obchodov a obchodných vzťahov, pri zohľadnení vlastných rizikových faktorov a rizikových faktorov uvedených v prílohe č. 2 zákona. Podľa § 20 ods. 1, povinná osoba je povinná písomne vypracovať a aktualizovať

program vlastnej činnosti zameranej proti legalizácii a financovaniu terorizmu tak, aby jeho obsah a zameranie umožňovali plnenie povinností podľa tohto zákona. § 20 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu zaväzuje povinné osoby, aby písomne vypracovali a aktualizovali dokument („program“) týkajúci sa prevencie ML/FT.

a) Program by mal obsahovať určité základné prvky vrátane spôsobov posúdenia a riadenia rizík podľa § 20 ods. 2 písm. c) zákona o AML/CFT.

b) Povinné osoby určia rizikové faktory podľa: typu produktu, hodnoty a spôsobu uskutočnenia obchodu a rizikovosti krajiny alebo zemepisnej oblasti, ku ktorej sa obchodné vzťahy alebo obchody vzťahujú (§ 20a ods. 1 zákona o AML/CFT). Hodnotenie rizík musí obsahovať určenie spôsobov a druhov opatrení, na základe ktorých povinná osoba pri svojej činnosti riadi a zmiernuje riziká, vykonáva vnútornú kontrolu a preveruje zamestnancov. Hodnotenie rizík musí byť primerané povahe a veľkosti povinnej osoby a musí zohľadňovať výsledky národného hodnotenia rizík (§ 20a ods. 2 zákona o AML/CFT). AT zastáva názor, že tento zoznam obsahuje všetky relevantné rizikové faktory.

c) Povinná osoba je povinná vykonávať aktualizácie svojho programu. Aktualizácie sa vykonávajú najmä v súvislosti so zmenou predmetu činnosti povinnej osoby alebo pred začatím poskytovania nových produktov, ak táto zmena môže mať vplyv na zvýšenie rizika legalizácie alebo financovania terorizmu (§ 20 ods. 1 zákona o AML/CFT).

d) Neexistujú žiadne definované mechanizmy na poskytovanie informácií o hodnotení rizika príslušným orgánom a samoregulačným orgánom.

Kritérium 1.11 - a) V § 20 ods. 1 zákona o AML/CFT sa požaduje od povinných osôb, aby mali interné programy zamerané na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu podľa popisu v bode 1.10. Podľa článku 20 ods. 2 tieto programy AML/CFT musia obsahovať hodnotenie rizík a riadenie rizík so zohľadnením výsledkov NHR. Program AML/CFT schvaľuje štatutárny orgán povinnej osoby, teda „vrcholový manažment“.

b) § 20 ods. 2) písm. k) zákona o AML/CFT stanovuje, že program musí obsahovať spôsob vykonávania kontroly (monitorovania) realizácie činností v oblasti AML/CFT povinnou osobou.

c) Neexistujú žiadne ustanovenia, ktoré by povinným osobám ukladali povinnosť prijať zvýšené opatrenia na riadenie a zmiernenie rizík, ak sa zistia vyššie riziká, nad rámec opatrení zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Kritérium 1.12 - Jediné opatrenia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ktoré povoľuje zákon o AML/CFT, sa týkajú povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. Opatrenia zjednodušenej povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi sa môžu prijať, keď majú klienti nízke riziko ML alebo FT. Uplatňovanie opatrení zjednodušenej starostlivosti nie je povolené v prípade podozrenia na ML/FT. Napriek tomu nedostatky podľa kritérií 1.10 a 1.11 majú vplyv na hodnotenie.

Vyhodnotenie a záver

Neexistuje žiadna zákonná povinnosť poskytovať informácie o výsledkoch NHR všetkým príslušným orgánom, samoregulačným orgánom a povinným osobám. Hodnotiteľom neboli poskytnuté žiadne právne predpisy ani akčný plán preukazujúci RBA pri pridelovaní zdrojov a preukazujúci implementáciu opatrení na predchádzanie a zmiernenie rizík ML/FT. c) Neexistujú žiadne ustanovenia, ktoré by povinným osobám ukladali povinnosť prijať zvýšené opatrenia na riadenie a zmiernenie rizík, ak sa zistia vyššie riziká, nad rámec opatrení zvýšenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi. **Odporúčanie (R) 1 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC)**

Odporúčanie 2 - Národná spolupráca a koordinácia

V 3. kole hodnotení sa predchádzajúce odporúčanie R.31 hodnotilo ako čiastočne splnené. V správe MER zo 4. kole hodnotení (2011) bolo hodnotené tiež ako čiastočne splnené, a to kvôli absencii

dostatočnej koordinácie medzi významnými aktérmi režimu AML/CFT, potrebe účinnejších mechanizmov na koordináciu na operatívnej úrovni, potrebe ďalších podrobných štatistík vo všeobecnosti s cieľom pomôcť pri riadne koordinovaných analýzach politiky (pôvodné R.32, pozri R.33 ohľadom štatistiky) a absencii účinného využívania zavedených mechanizmov.

Kritérium 2.1 - V roku 2011 Národná expertná skupina na prevenciu a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (NES-LP) prijala Strategický plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu na roky 2012 až 2016, ktorý bol založený na vtedy známych metódach LP a FT. Strategický plán obsahoval aj prognózy a odporúčania, ktoré má FSJ (ako ústredný koordinačný orgán pre otázky AML/CFT) uviesť do praxe. Národná expertná skupina na prevenciu a boj proti financovaniu terorizmu (NES-FT) prijala Národný akčný plán (NAP) boja proti terorizmu na roky 2015 - 2018. NAP je strategický dokument, ktorý musí byť schválený vládou SR. V auguste 2019 boli nový NAP boja proti terorizmu na roky 2019 – 2022 ako aj hodnotiacia správa NAP na roky 2015 - 2018 v procese schvaľovania a vláda SR by ich mala prijať v októbri 2019.

Po prijatí NHR v roku 2018 boli vypracované nové Strategické princípy boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v SR na obdobie rokov 2019 až 2024 a Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (AP) na obdobie rokov 2019-2022, ktoré sú v súčasnosti v procese implementácie jednotlivými ministrami.

Bolo prijatých niekoľko ďalších usmerňujúcich dokumentov a akčných plánov týkajúcich sa tém súvisiacich s ML a FT, napríklad Akčný plán migračnej politiky (2018-2020), Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti (2016-2020), Národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi (2019-2023) a Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc (2019-2022), Akčný plán boja proti daňovým podvodom (2017 – 2018).

Kritérium 2.2 - Medzirezortný expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou (MEKO) je vnútroštátny orgán pre strategickú koordináciu boja so zločinnosťou medzi príslušnými orgánmi. Výbor MEKO koordinuje a zabezpečuje výmenu informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi na prípravu a koordináciu činností boja proti trestnej činnosti. Taktiež iniciuje prípravu legislatívneho návrhu na zlepšenie medzirezortnej spolupráce v oblasti boja proti trestnej činnosti. Politiky a činnosti týkajúce sa AML/CFT sú preto jednou z mnohých oblastí, ktoré koordinuje MEKO. Na tejto platforme sa prijímajú úlohy a príslušné orgány sú zodpovedné za ich plnenie. Členmi výboru MEKO sú zástupcovia MV SR, MF SR, MS SR, MDV SR, GP SR, Vojenského spravodajstva a SIS. V rámci MEKO pracuje 14 expertných skupín (vrátane NES-LP, pozri kritérium 2.1), ktoré sú rozdelené na 15 podskupín, s cieľom vytvárať a koordinovať politiky pre boj so zločinnosťou. NES-LP zodpovedá za národné politiky AML/CFT v rozsahu mandátu MEKO. Do 1. augusta 2019 bolo zaregistrovaných 470 členov MEKO zo 75 inštitúcií.

Kritérium 2.3 - Mechanizmus, ktorý umožňuje tvorcom politiky a príslušným orgánom vypracovať a realizovať politiky a činnosti v oblasti AML/CFT, je kombinácia výboru MEKO a Národnej expertnej skupiny na prevenciu a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti (NES-LP).

NES-LP vedie riaditeľ FSJ Slovensko a jej súčasťou sú NBS, MF SR (orgány pre kontrolu/dohľad v oblasti AML/CFT) a ďalšie príslušné orgány⁵⁷. Väčšina inštitúcií, ktoré prispievajú k činnosti NES-LP, sa považuje za tvorcov politík v oblasti AML/CFT. Cieľom NES-LP je zlepšiť spôsoby výmeny operatívnych informácií v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu v rámci súčasných právnych predpisov a koordinovať činnosti súvisiace s odhalovaním a riešením organizovaného zločinu.

⁵⁷ Prezídium Policajného zboru (protikorupčná jednotka, protidrogová jednotka, finančná, protiteroristická jednotka a pre boj proti trestnej činnosti), Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Kriminálny úrad finančnej správy, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba, Vojenské spravodajstvo, Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

Na účely spolupráce a koordinácie boja proti AML/CFT a hospodárskej kriminalite môžu byť a boli vytvorené aj ďalšie podskupiny a pracovné skupiny (napr. Expertná skupina MEKO pre oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi, Medzirezortná pracovná skupina odborníkov pre oblasť boja proti korupcii). V rámci Národnej kriminálnej agentúry bolo zriadených niekoľko pracovných skupín zameraných na boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu a terorizmu (napr. Medzirezortná pracovná skupina na tvorbu legislatívy na zmrazovanie finančných zdrojov).

Kritérium 2.4 - V roku 2017 bola v rámci NES-LP zriadená podskupina pre boj proti financovaniu terorizmu a šíreniu zbraní hromadného ničenia (uznesenie koordinačného orgánu č. 7 z 14. februára 2017), ktorá sa zišla raz v roku 2017. Na stretnutiach sa môžu zúčastňovať členovia NES-LP, ako aj ďalšie príslušné orgány a orgány dohľadu, ako sú Slovenská banková asociácia, MS SR a odbor environmentálnej kriminality Úradu Kriminálnej polície. Podskupina zodpovedá za analýzu stavu v oblasti financovania terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia, za vypracúvanie pravidiel o výmene informácií medzi členmi v tejto otázke a za identifikovanie nedostatkov v mechanizmoch boja proti financovaniu terorizmu a šírenia zbraní hromadného ničenia.

Kritérium 2.5 - FSJ, NBS, MF SR majú oprávnenie aj povinnosť spolupracovať s Úradom na ochranu osobných údajov (ÚOOÚ), ktorý je príslušným štátnym orgánom pre dohľad nad dodržiavaním predpisov o ochrane osobných údajov.

FSJ spolupracuje s ÚOOÚ prostredníctvom odboru ochrany osobných údajov Úradu inšpekčnej služby MV SR. Príkladom takejto spolupráce sú konzultácie o spôsobe spracúvania dokumentov v informačnom systéme FSJ podľa nariadenia 2016/679 a zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov.

NBS priebežne konzultuje s ÚOOÚ aktuálne otázky, ktoré vyplývajú z činností súvisiacich s dohľadom nad finančným trhom. ÚOOÚ priamo kontaktuje NBS a spoločne riešia prípadné nedostatky. Prípadne ÚOOÚ môže priamo kontaktovať banky a riešiť prípadné nedostatky spoločne s nimi. V praxi sa nedostatky, ktoré by sa týkali AML/CFT, zatiaľ nezistili.

Vyhodnotenie a záver

Všetky kritéria sú splnené. **Odporúčanie R.2 sa hodnotí ako splnené (C).**

Odporúčanie 3 – Trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti

Odporúčanie FATF 3 z roku 2012 a jeho vysvetľujúca poznámka sa zlučujú a do istej miery reštrukturalizujú predchádzajúce Odporúčanie 1 a Odporúčanie 2. Odporúčanie 2 bolo v správe z hodnotenia MER z roku 2011 hodnotené ako splnené. Odporúčanie 1 však malo hodnotenie čiastočne splnené. K obavám týkajúcim sa efektívnosti, bola jedna otázka riešená na inom mieste v tomto hodnotení, k tomuto rozhodnutiu prispeli dva zistené nedostatky. Po prvé, definícia „majetku“ nebola dostatočne jasná a trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti sa jednoznačne nevzťahoval na nepriame príjmy z trestnej činnosti. Po druhé, nie všetky určené kategórie trestných činov boli úplne zahrnuté ako predikatívne trestné činy, pretože nedošlo k úplnému trestnému postihovaniu financovania každodenných aktivít jednotlivých teroristov alebo financovania činov vymedzených v zmluvách pripojených k dohovoru OSN o potláčaní financovania terorizmu. Pokiaľ ide o prvý z nedostatkov, SR novelizovala § 130 aj § 233 TZ; oba sú podrobnejšie posúdené nižšie. Ako je podrobne uvedené v diskusii o technickom súlade s odporúčaním R5, SR sa snažila riešiť aj nedostatky, ktoré vyplývali z jej predchádzajúceho prístupu k trestnému činu financovania terorizmu. V tejto súvislosti existuje len málo nových požiadaviek FATF v porovnaní s metodológiou uplatniteľnou na vzájomné hodnotenie z roku 2011.

Kritérium 3.1 - SR je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru OSN z roku 1988 a dohovoru OSN z Palerma z roku 2000. ML je trestne postihované prostredníctvom § 233 TZ („legalizácia príjmu z trestnej činnosti“ v pôvodnom znení, ale prekladá a označuje sa aj ako pranie špinavých peňazí), ktorý sa týka legalizácie príjmov z trestnej činnosti páchanej akoukoľvek osobou vrátane samoprania. Pojem „legalizácia“ je vymedzený ako nakladanie s vecou, ktoré je motivované snahou

utajiť výnos alebo vec, utajiť alebo zakryť ich nezákonný pôvod, zatajovať zamýšľané alebo skutočné použitie na spáchanie trestného činu, zmať ich zaistenie na účely trestného konania alebo prepadnutia alebo zhabania. Patria sem príjmy alebo iný majetok získaný trestnou činnosťou.

Všeobecné znenie použité v § 233 obsahuje prvky uvedené v § 3 ods. 1 písmeno b) a c) a § 6 ods. 1 Viedenského a Palermského dohovoru (pozri ods. 45, 46, 47 správy MER zo 4. kola), ale s niekoľkými významnými výnimkami, pokiaľ ide o prvok úmyslu.

Podľa § 233 môže byť akákoľvek forma trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti spáchaná iba v úmysle (i) zatajiť existenciu príjmu alebo veci (pochádzajúcich z trestnej činnosti) alebo (ii) zakryť ich pôvod v trestnej činnosti alebo ich určenie či použitie na spáchanie trestného činu, alebo (iii) zmať ich zaistenie na účely trestného konania alebo ich prepadnutie alebo zhabanie.

Preukázanie prvku úmyslu sa teda vyžaduje nielen pri činnostiach typu ML pri konverzii a prevode, ale aj pri všetkých ostatných formách vrátane činností typu nadobudnutia a držby majetku v § 233 ods. 1 písm. b), ktoré sa nepovažujú za ML, pokiaľ nie sú spáchané za účelom zatajovania alebo zmarenia. Okrem toho sa trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti nevzťahuje na konverziu alebo prevod majetku s cieľom pomôcť ktorejkoľvek osobe, ktorá sa podieľa na spáchaní predikatívneho trestného činu, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania, keďže tento prvok úmyslu chýba v § 233 TZ.

Táto medzera je do určitej miery zmiernená trestným činom „*podielníctva*“ v § 231 TZ, ktorý je tradičnejším, ale menej závažným trestným činom typu nadobudnutia, ktorý trestne postihuje bez potreby akéhokoľvek účelu z psychického hľadiska, užívanie a držbu vecí získaných trestným činom. Rozsah „*podielníctva*“ je však výrazne užší ako trestný čin ML a vzťahuje sa iba na osoby iné ako páchatel predikatívneho trestného činu. V dôsledku toho by sa na všetky činy súvisiace s ML, ktorých sa dopustil páchatel so znalosťou zdroja trestného činu, ale bez preukázateľného úmyslu utajenia, nevzťahoval ani § 233 ani § 231, a teda nie sú trestne postihované.

Kritérium 3.2 - Záverom MER z roku 2011 bolo, že SR v skutočnosti prijala prístup „všetkých trestných činov“ k otázke predikatívnych trestných činov súvisiacich s ML (odsek 52). Správnosť tohto prístupu sa posilnila zmenami a doplneniami § 233 ods. 1 TZ, ktorý okrem iného nahrádza výraz „trestný čin“ širším pojmom „trestná činnosť“ (zákon č. 397/2015). Financovanie terorizmu teda predstavuje predikatívny trestný čin k legalizácii príjmov z trestnej činnosti.

Kritérium 3.3 - SR neuplatňuje prahový prístup alebo kombinovaný prístup, ktorý zahŕňa prahový prístup. Toto kritérium sa preto neuplatňuje.

Kritérium 3.4 - Ako už bolo uvedené vyššie, v MER z roku 2011 sa dospelo k záveru, že vymedzenie pojmu „majetok“ nebolo dostatočne jasné a že trestný čin ML sa jednoznačne nevzťahoval na nepriame príjmy z trestnej činnosti. Z dôvodov úzko spojených so štruktúrou a tradíciami slovenského právneho poriadku ako celku sa rozhodlo, že najvhodnejším spôsobom, ako reagovať na zistenia a odporúčané kroky v MER 2011, by bolo prehodnotenie vymedzenia pojmu „vec“ v § 130 TZ. To sa uskutočnilo zákonom č. 397/2015, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016. Ako sa uvádza v časti „*Doplňujúce informácie o legislatívnych opatreniach týkajúcich sa súladu s odporúčaním 3*“, predloženej sekretariátu Moneyval v auguste 2019, „úmyslom bolo dosiahnuť úplný súlad s požiadavkami MONEYVAL.“

Predmetnou zmenou sa do § 130 písm. (i) doplnili štyri prvky; menovite d) peňažné prostriedky na účte; e) príjem z trestnej činnosti, ako aj zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov (*sic.*); f) listina, ktorá je podkladom uplatnenia si právneho nároku, alebo (g) majetkové právo alebo iná peniazmi ocenená hodnota (*sic.*). Na aktuálne účely je dôležité poznamenať, že na základe § 130 ods. 2 sa táto definícia vzťahuje na „*nehmotnú informáciu, dáta výpočtovej techniky alebo obrazový záznam na technickom nosiči.*“

Hoci znenie použité v TZ sa líši od znenia v slovníku FATF, hodnotiaci tím akceptuje ubezpečenia

slovenských orgánov, že správne vykladané znenie v súčasnosti plne zodpovedá slovníku FATF.

Kritérium 3.5 - V MER z roku 2011 bolo uznané, že napriek chýbajúcim informáciám o autonómnych rozsudkoch v oblasti ML, neexistovala žiadna zákonná požiadavka, aby bola osoba odsúdená za predikatívny trestný čin (odsek 51). Zmeny a doplnenia § 233 ods. 1 TZ, zavedené zákonom č. 397/2015, sú v súlade s týmto záverom a posilňujú tento záver.

Kritérium 3.6 - Trestný čin ML v § 233 TZ sa výslovne nezaoberá otázkou extrateritoriálnych predikatívnych trestných činov. Bez ohľadu na to orgány v tejto súvislosti poukázali na niekoľko častí všeobecnej uplatniteľnosti TZ, ako aj na vyššie uvedenú zmenu znenia § 233 ods. 1), ako aj na judikatúru v oblasti ML týkajúcu sa zahraničných predikatívnych trestných činov. AT akceptuje tento argument, ktorý sa na mieste potvrdil.

Kritérium 3.7 - Záverom MER z roku 2011 bolo, že samopranie je trestne postihované podľa § 233 TZ (odsek 54) a tento záver nebol vyvrátený následnou legislatívnou zmenou v SR. Slovenské orgány okrem toho poskytli príklady rozsudkov za samopranie.

Bez ohľadu na to, ako je už uvedené pri kritériu 3.1 vyššie, trestné činy, ktoré nenapĺňajú skutkovú podstatu ML a ktoré spáchal páchatel' predikatívneho trestného činu bez preukázateľného úmyslu, sa netrestajú. Toto obmedzuje rozsah samoprania a nespĺňa celkom dohovory.

Kritérium 3.8 - V SR neexistuje žiadne osobitné zákonodarné ustanovenie, podľa ktorého je možné mentálny prvok trestného činu vyvodit' z objektívnych skutkových okolností („*objective factual circumstances*“)), čo sa však implicitne uznáva v jazyku trestného poriadku (§ 2 TP ods. 12). Judikatúra v tejto súvislosti už bola uznaná v predchádzajúcej hodnotiacej správe.

Kritérium 3.9 - Podľa § 233 TZ, za legalizáciu príjmov z trestnej činnosti sa páchatel' trestá odňatím slobody na dva roky až päť rokov. Pri určovaní presného trestu, ktorý má uložit' súd, sa prihliada na II. diel s názvom „*Základné zásady ukladania sankcií*“, ktorý obsahuje §§ 34 - 45.

V § 233 sa stanovuje rad závažnejších sankcií v závislosti od toho, čo možno označit' za prítiažujúce okolnosti. Najprísnejšími trestami ustanovenými v § 233 ods. 4 sú odňatie slobody na dvanásť rokov až dvadsať rokov. Táto sadzba sa uplatní, ak páchatel' získa „pre seba alebo iného prospech veľkého rozsahu“; ak sa trestný čin týka obchodovania s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými chemickými látkami, zbraňami a ľudmi alebo iného obzvlášť závažného zločinu“; alebo ak páchatel' spácha trestný čin ako „člen nebezpečného zoskupenia“. Podľa ustanovení § 141 TZ tak nebezpečné zoskupenie zahŕňa zločineckú skupinu aj teroristickú skupinu. Rozsah trestov je primeraný a potenciálne odrádzajúci.

Kritérium 3.10- SR najprv zaviedla určitú formu trestnej zodpovednosti pre právnické osoby zákonom č. 224/2010 Z. z. Následne bol prijatý a nadobudol účinnosť zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb (zákon č. 91/2016 Z. z.). Tento zákon je lex specialis vo vzťahu k TZ a Trestnému poriadku.

§ 3 zákona č. 91/2016 sa uplatňuje na celý rad trestných činov, vrátane tých, ktoré sa týkajú vyššie uvedeného ML. Zdá sa, že zodpovednosťou právnických osôb podľa tohto zákona nie je dotknutá trestná zodpovednosť fyzických osôb (pozri, napríklad, ods. 4 (4)).

Stanovuje sa široká škála sankcií - od zrušenia právnickej osoby, cez prepadnutie „vecí“, peňažný postih, zákaz vykonávania určitých činností, zákaz prijímania dotácií alebo subvencií, až po zverejnenie odsudzujúceho rozsudku (§ 10). Tieto tresty možno uložit', okrem obmedzeného počtu výnimiek, samostatne alebo možno uložit' viac týchto trestov popri sebe (§ 11 ods. 4) a súčasťou sú aj zákonné usmernenia (pozri všeobecne, ods. 11). Výška peňažných pokút sa pohybuje do 1.500 EUR do 1.600.000 EUR. Teoreticky sa režim trestov zdá byť primeraný a potenciálne odrádzajúci.

Kritérium 3.11 - Ako už bolo uvedené v MER 2011, požiadavky kritéria sú vo všeobecnosti splnené v §§ 13-14 a §§ 19-21 TZ (ods. 55). § 13, ktorý sa týka spolupáchatel'stva, sa však vzťahuje len na spolupáchatel'stvo pri spáchaní „trestného činu“, ktorý je stanovený v § 11 ako trestný čin s trestom

dlhším ako päť rokov. Podľa § 233 sa za základný trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, ak neexistujú priťažujúce okolnosti, ukladá trest odňatia slobody na dva roky až päť rokov. Zdá sa preto, že spolupáchateľstvo pri spáchaní základného trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti nie je podľa § 13 trestne postihované. To je však do značnej miery kompenzované prístupom k zločineckým skupinám v TZ Slovenska vrátane § 296.

Vyhodnotenie a záver

SR trestne postihuje základné aspekty ML. Menšie nedostatky pretrvávajú vo vzťahu k: medzere medzi prístupom dohovorov k otázke úmyselného prvku a pokrytím, ktoré vyplývajú zo vzájomného pôsobenia §§ 231 a 233 TZ s obmedzeným trestným postihovaním samoprania; a spolupáchateľstvo pri spáchaní základného trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti nie je trestne postihované, hoci sa naň všeobecne vzťahuje prístup k zločineckým skupinám ustanovený v TZ vrátane §

296. Odporúčanie R.3 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).

Odporúčanie 4 – Konfiškácia a predbežné opatrenia

Slovensko bolo v MER 2011 hodnotené ako čiastočne spĺňajúce požiadavky predchádzajúceho Odporúčania 3. Zistené technické nedostatky sa týkali neexistencie dostatočných ustanovení na ochranu práv tretích osôb, ktoré konajú v dobrej viere, a neexistencie jasného oprávnenia podniknúť kroky na zabránenie konaniu alebo na zrušenie právnej účinnosti konania v zmysle vtedy platného kritéria 3.6 (teraz kritérium 4.2. bod c)). Nedostatočné pokrytie zhabania nepriamych výnosov z trestných činov ML bolo spomenuté ako ďalší nedostatok, zdá sa však, že to bolo riadne a výslovne zahrnuté už v čase predchádzajúceho hodnotenia v § 60 ods. 4 TZ, ktorý bol v tom čase v platnosti (teraz článok § 130 ods.1 písm. e)). Medzi faktormi, ktoré sú základom hodnotenia, sa ako otázka efektívnosti uviedlo iba to, že príslušné ustanovenia o zhabaní vecí od tretej osoby sa v praxi nevyužívali dostatočne - ale ako sa v správe uvádza, že v skutočnosti neexistujú jasné a výslovne právne ustanovenia upravujúce túto oblasť, je potrebné to čiastočne považovať za technický nedostatok. Právny rámec režimu konfiškácie a dočasných opatrení zostal vo všeobecnosti rovnaký, okrem niekoľkých zmien a doplnení, z ktorých najdôležitejšie bolo rozšírenie a špecifikácia vymedzenia pojmu „vec“ v TZ.

Kritérium 4.1 - Režim konfiškácie sa v čase MER z roku 2011 zakladá na troch hlavných právnych nástrojoch: prepadnutie majetku (§ 58 TZ a pre právnické osoby, § 13 zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb) prepadnutie „vecí“ (§ 60 TZ sa v celom rozsahu uplatňuje aj na právnické osoby podľa § 14 uvedeného zákona) a zhabanie „vecí“ (§ 83 TZ).

Spomedzi nich prepadnutie majetku predstavuje trestnú sankciu pozostávajúcu zo zhabania celého majetku odporcu bez bližšieho spresnenia, čo je nepochybne spoľahlivé opatrenie zamerané na neoprávnené získaný majetok, ale jeho všeobecný a komplexný charakter sťažuje jeho testovanie oproti špecifickejšiemu štandardom FATF v tejto oblasti. Naopak, prepadnutie vecí je opatrením, ktoré zodpovedá koncepcii FATF a definícii konfiškácie, ktorá sa uplatňuje na nástroje, určené nástroje a podobné výnosy. Zhabanie vecí je opatrenie zhabania vecí in rem, ktoré sa uplatňuje na presne ten istý rozsah majetkových položiek ako sa uvádza vyššie, v prípadoch, keď nebolo možné uložiť prepadnutie vecí.

Zatiaľ čo prepadnutie „vecí“ sa môže vzťahovať len na veci patriace páchatel'ovi (pozri § 60 ods. 4 TZ), zhabanie vecí ako náhradné opatrenie za prepadnutie môže byť uplatnené na tretiu osobu za predpokladu, že predmetná vec predstavuje príjmy z trestnej činnosti alebo bola získaná za vec, ktorá predstavuje príjmy z trestnej činnosti. V dôsledku toho nie je možné zhabať nástroje alebo určené nástroje z trestnej činnosti od tretích osôb.

a) Hoci MER zo 4. kola dospela k záveru, že právne predpisy platné v tom čase (ktoré sú minimálne v tomto ohľade v zásade totožné so súčasnými právnymi predpismi) zabezpečujú konfiškáciu majetku, ktorý bol predmetom legalizácie, tento záver sa musí opätovne posúdiť. Na majetok, ktorý bol predmetom legalizácie (predmet spáchaného trestného činu ML alebo usvedčujúci dôkaz o jeho spáchaní), sa výslovne nevzťahuje režim konfiškácie a dočasných opatrení, čo môže vyvolať pochybnosti o tom, či ho možno primerane postihnúť, najmä v klasických systémoch legalizácie príjmov tretími osobami, prostredníctvom opatrení uvedených nižšie v kritériu 4.1 bod b). Príklady

prípadoch, ktoré predložili orgány, však ukazujú, že takýto majetok môže byť predmetom zaistenia a konfiškácie (ako výnos z trestnej činnosti) prostredníctvom širokého výkladu existujúceho právneho rámca.

b) Na konfiškáciu výnosov z trestnej činnosti sa jasne vzťahuje trest prepadnutia „vecí“ (§ 60 ods. 1 písm. c) TZ), ktoré sa okrem iného vzťahuje na „vec,“ ktorú páchatel získal z trestného činu, ako aj príjmy, zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov (§ 130 ods. 1 písm. e) TZ). Okrem toho, trest prepadnutia majetku (§ 58 TZ) sa vzťahuje na príjmy, ale iba nepriamo, pretože rozsah pôsobnosti tohto opatrenia sa vzťahuje na celý majetok odporcu vrátane nezákonného a zákonného majetku (a v niektorých prípadoch sa môže uplatniť bez preukázania získania akýchkoľvek skutočných príjmov), takže je menej kompatibilný so štandardmi R.4. Na nástroje použité alebo určené na použitie pri akomkoľvek trestnom čine sa výslovne vzťahuje trest prepadnutia vecí v § 60 ods. 1 písm. a) a ods. 1 písmeno b) TZ.

Ako sa uvádza vyššie, rozsah opatrení podľa § 60 TZ sa uplatňuje na majetok patriaci páchatelovi zhabaním in rem podľa § 83 TZ (okrem prostriedkov a nástrojov) .

c) Pokiaľ ide o splnenie kritéria 4.1 bod c), slovenské orgány sa domnievali, že majetok použitý alebo určený alebo pridelený na použitie pri financovaní terorizmu by sa považoval za prostriedok, a preto sa naň vzťahuje § 60 odsek 1 písm. a) a b) TZ. Aj keď táto interpretácia ponecháva určitý priestor na pochybnosti (takýto majetok sa môže tiež považovať za usvedčujúcu vec trestného činu FT), AT uznáva, že akýkoľvek majetok súvisiaci s FT, ktorý z akéhokoľvek dôvodu nemôže prepadnúť podľa § 60, bude nevyhnutne zhabaný podľa ustanovenia § 83 ods. 1 písm. f) TZ vzťahujúce ho sa na akýkoľvek majetok, ktorý „by mohol byť zdrojom financovania terorizmu.“

d) § 60 ods. 2 TZ umožňuje zhabanie ekvivalentnej hodnoty vecí (výnosy, nástroje atď.), ktorá má prepadnúť podľa § 60 ods. 1, ak je pôvodný majetok nedosiahnuteľný (t.j. skrytý alebo prevedený na niekoho iného), neidentifikovateľný, alebo je zmiešaný s majetkom páchatel'a alebo s majetkom inej osoby získaným v súlade so zákonom. Podobný mechanizmus sa uplatňuje na veci, ktoré sa majú zhabať podľa § 83 ods. 1 TZ, ako sa uvádza v § 83 ods. 4.

Kritérium 4.2 - a) Orgány činné v trestnom konaní a prokuratúry majú rozsiahle právomoci na identifikáciu majetku, ktorý je predmetom konfiškácie. Patria sem všeobecné právomoci na získavanie informácií z dostupných databáz, ako aj od verejných orgánov a iných právnických alebo fyzických osôb podľa § 3 TP. Tieto právomoci sa vzťahujú na informácie, ktoré sú predmetom obchodného tajomstva, bankového tajomstva alebo daňového tajomstva, alebo informácie z evidencie zaknihovaných cenných papierov, ak to požaduje pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní súd alebo prokurátor. Neexistuje však centralizovaný register majiteľov bankových účtov, ani jasné a priamo uplatniteľné ustanovenie umožňujúce monitorovanie pohybov na bankových účtoch⁵⁸. Tieto opatrenia sú sprevádzané donucovacími opatreniami, ako sú osobné a domové prehliadky a rôzne špeciálne vyšetrovacie opatrenia vrátane kontrolovaného doručenia a iné. Akýkoľvek majetok/vec sa oceňuje na základe znaleckých posudkov alebo znaleckých výsluchov podľa TP.

b) Režim dočasných opatrení sa významne nezmenil od 4. kola hodnotenia MONEYVAL, v ktorom sa vtedy platné kritériá 3.2 a 3.3 považovali za zodpovedajúce štandardom FATF platným v danom čase. Zaistenie vecí, ktoré je dôležité pre trestné konania sa ustanovuje v § 91 TP. Podľa komentára k TP zahŕňa rozsah pôsobnosti tohto opatrenia predmety, ktoré možno považovať za dôkaz, ako aj tie, ktoré môžu prepadnúť (§ 60 TP) alebo sa môžu zhabať (§ 83 TZ) ako príjmy alebo nástroje pochádzajúce z trestnej činnosti. Na zaistenie (zmrazenie) finančných prostriedkov na bankovom účte, ako aj na zaknihované cenné papiere, ktoré sa použili na spáchanie trestného činu alebo ktoré boli určené na spáchanie trestného činu alebo predstavujú výnosy z trestnej činnosti, sa vzťahuje § 95 a 96 TP. Dočasné opatrenia vzťahujúce sa na majetok páchatel'a možno nájsť v § 425 TP (Zaistenie výkonu trestu prepadnutia majetku) a § 428 (Výkon trestu prepadnutia vecí).Všetky tieto opatrenia môže nariadiť súd alebo v predbežnej fáze konania prokurátor po následnom potvrdení súdom.

⁵⁸ Z dôvodu absencie takéhoto ustanovenia sa slovenské orgány opierajú o kombináciu zákona o AML/CFT (ktorý udeľuje FSJ právomoc monitorovať podozrivé finančné operácie) a pravidiel povinnej súčinnosti v trestnom konaní podľa § 3 TP, hoci v praxi sa nikdy neoverila.

Zatiaľ čo opatrenia v § 95 a 96 TP je možné uplatniť ex parte a bez predchádzajúceho oznámenia (pozri napr. § 95 ods. 6), to zrejme neplatí pre veci zaistené podľa § 91 TP, pretože tomuto opatreniu musí predchádzať žaloba, pri ktorej je majiteľ príslušnej veci oficiálne vyzvaný, aby ju odovzdal orgánom. Zaistenie finančných prostriedkov a zaknihovaných cenných papierov podľa §§ 95 a 96 TP platí aj pre tretie osoby (ak keď sa finančné prostriedky týkajú majiteľov ako tretích strán, zatiaľ čo zaknihované cenné papiere sa týkajú držiteľov ako tretích strán), čo sa nezdá byť príčinou zaistenia vecí podľa § 91. Dočasné opatrenia v §§ 425 - 428 TP sa môžu uplatniť iba na páchatel'a a iba v prípadoch, kedy existuje obava, že výkon tohto trestu bude zmarený alebo sťažený (inak sa uplatnia všeobecné pravidlá pre zaistenie). Zaistenie na účely zhabania veci je zabezpečené podľa § 461 TP, ktoré sa podľa povahy uvedeného opatrenia zhabania vzťahuje aj na tretie osoby.

c) § 426 ods.2 TP uvádza ako všeobecné pravidlo, že pokiaľ trvá zaistenie, sú neplatné všetky právne úkony obvineného (a teda neplatné podľa zákona), ktoré sa týkajú zaisteného majetku s cieľom jeho prepadnutia podľa 58 TZ. Podobné ustanovenie nájdeme v § 95 ods. 7 TP ohľadom zaistených finančných prostriedkov. V tejto oblasti však nie je k dispozícii žiadne všeobecné ustanovenie, a preto sa zdá, že majetok zaistený podľa §§ 428 a 461 TP s ohľadom na jeho prepadnutie podľa §§ 60 alebo 83 TZ, zostáva nepokrytý. Slovenské orgány tvrdia, že § 95 ods. 7 by sa nevyhnutne vzťahoval na § 428 aj § 461 TP, pretože oba odkazujú na mnoho ďalších paragrafov TP vrátane § 95 TP, ktorými sa ustanovujú všeobecné procesné pravidlá. Ak však vezmeme do úvahy, že § 95 TP je obmedzený na peňažné prostriedky na bankovom účte, § 95 ods. 7 sa nezdá byť interpretovateľný všeobecne so zahrnutím všetkých foriem majetku alebo majetkov.

d) TP poskytuje primerané vyšetrovacie opatrenia (pre viac podrobností pozri Odporúčanie 31).

Kritérium 4.3 - Ochrana práv tretích osôb, ktoré konajú v dobrej viere (bona fide) je determinovaná pomerne úzkym rozsahom, v akom sa na Slovensku realizuje zhabanie veci tretej osoby. Konkrétne, prepadnutie majetku a prepadnutie veci sa môže vzťahovať iba na majetok alebo veci páchatel'a (v prípade, ak je majetok páchatel'a zmiešaný s majetkom inej osoby získaným v súlade so zákonom, bude zhabaná hodnota zodpovedajúca príslušnému majetku). Práva tretích osôb však môžu byť ovplyvnené opatreniami na zhabanie veci podľa § 83 ods. 1 písm. c) a d) TZ.

Pokiaľ ide o predbežné opatrenia, legitímne záujmy tretích strán sú chránené procesnými právami na účasť v konaní (§ 45 TP, pozri analýzu v 4. kole MER⁵⁹) a môžu požiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia finančných prostriedkov alebo zaknihovaných cenných papierov (§ 95 ods. 8 a 96 ods. 3 TP) alebo podať sťažnosť proti rozhodnutiu, ktorým prokurátor zaistil majetok (§ 191 TP) a podať sťažnosť proti rozhodnutiu o výkone uloženého trestu prepadnutia majetku alebo veci (§§ 425 a 428 TP).

Napriek obsiahlym procesným právam, ktoré sú poskytnuté tretím stranám konajúcim v dobrej viere, v hmotnom práve neexistuje pozitívna ochrana pre osoby s legitímnymi právami k majetku, ktorý je predmetom zhabania alebo prepadnutia (ako je všeobecné ustanovenie, že takéto opatrenia sa musia uplatňovať tak, aby neboli dotknuté legitímne záujmy tretích osôb, ktoré daný majetok nadobudli v dobrej viere), v dôsledku čoho kupujúci v dobrej viere sa môže domáhať odškodnenia len od páchatel'a. Túto legislatívnu medzeru do istej miery vyplnil Ústavný súd, ktorý v roku 2016 vydal rozhodnutie, že majetkové práva nadobúdateľ'a v dobrej viere musia požívať ústavnú ochranu, na ktorú musia všeobecné súdy prihliadať a dôkladne ju posúdiť⁶⁰.

Kritérium 4.4 - Neexistujú rôzne mechanizmy na správu a/alebo nakladanie so zaisteným alebo skonfiškovaným majetkom bez centralizovaného orgánu povereného jeho správou takéhoto majetku. Zaistený majetok drží v úschove príslušný orgán (policajný orgán, prokuratúra alebo súd), ktorý zaistenie vykonal. Ak to nie je možné, úschovu možno zabezpečiť prostredníctvom iného štátneho orgánu alebo právnickej osoby, alebo fyzickej osoby, ktorá vykonáva v takom odbore podnikateľ'skú činnosť. V prípade nehnuteľnosti uvedené orgány môžu poveriť osobu jej správou (§ 94 TP), ale neexistujú pravidlá pre správu zaisteného majetku nad rámec úschovných opatrení.

⁵⁹ Pozri § bod 131 na str. 46.

⁶⁰ Pozri rozhodnutie I. ÚS 549/2015-33 Ústavný súd rozhodoval v prípade konkurzu, ale ústavné zásady, na ktoré sa v rozhodnutí odvoláva, majú prekleňujúcu povahu a sú tak relevantné aj v kontexte Odporúčania 4 FATF.

Pokiaľ ide o zhabaný alebo prepadnutý majetok, k dispozícii sú viaceré režimy v závislosti od toho, či prepadol celý majetok obžalovaného podľa § 58 TZ, alebo len konkrétna vec podľa § 60 alebo § 83 TZ. V prvom prípade, príslušný konkurzný súd zašle rozsudok správcovi konkurznej podstaty, ktorý ihneď po jeho vykonateľnosti predá príslušný majetok vo verejnej dražbe podľa zákona o dražbách. V prípade prepadnutia veci sa rozsudok posiela okresnému úradu, ktorý je príslušným orgánom pre správu majetku štátu, a tento prevezme majetok a naloží s ním v súlade so zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu, a to tak, že majetok buď využije štát, alebo sa predá vo verejnej súťaži alebo zlikviduje (zničí). Zdá sa, že žiadna z týchto právnych úprav nepočíta s aktívnou správou majetku alebo položiek majetku nad rámec jeho úschovy do predaja alebo likvidácie.

Vyhodnotenie a záver

Okrem drobných zmien právnych predpisov zostali dočasné opatrenia a režim zhabania do značnej miery rovnaké ako v čase hodnotenia v 4. kole MONEYVAL. V dôsledku toho zostávajú naďalej vo veľkej miere platné v tom čase zistené nedostatky, ako napríklad neexistencia jasných hmotnoprávnych ustanovení na ochranu práv tretích osôb, ktoré konajú v dobrej viere, a neexistencia jasného oprávnenia podniknúť kroky na zabránenie konaniu alebo na zrušenie právnej účinnosti konania v zmysle kritéria 4.2 bod c). Zdá sa, že konfiškácia legalizovaného majetku nie je výslovne upravená zákonom a pokrytie konfiškácie majetku tretích osôb je stále neúplné. Správa zaisteného a skonfiškovaného majetku do jeho predaja alebo likvidácie je síce zákonom upravená, no nezdá sa, že by prekračovala rámec úschovných opatrení. **Odporúčanie R.4 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 5 - Trestný čin financovania terorizmu

Osobitné odporúčanie II bolo hodnotené v MER 2011 za Slovenskú republiku ako čiastočne splnené. Okrem obáv týkajúcich sa efektívnosti, ktoré sú predmetom tohto hodnotenia na inom mieste, boli v tomto hodnotení zohľadnené dva faktory. Po prvé, neexistencia úplného trestného postihovania financovania každodenných aktivít jednotlivých teroristov. Po druhé, neexistencia trestného postihovania financovania činov vymedzených v zmluvách pripojených k Dohovoru o potláčaní financovania terorizmu.

Hoci odporúčaním 5 súčasných štandardov FATF sa mení a dopĺňa a reštrukturalizuje predchádzajúce osobitné odporúčanie SR II, naďalej si zachováva rovnakú hlavnú myšlienku. SR sa snažila riešiť zistené nedostatky a nové požiadavky FATF predovšetkým prostredníctvom novelizácie trestného zákona (TZ).

Kritérium 5.1 - Dohovor o potláčaní financovania terorizmu vstúpil do platnosti pre SR 13. októbra 2002 bez výhrad. V novele prijatej po MER z roku 2011 slovenský TZ už obsahuje samostatné ustanovenie v tejto oblasti. § 419c s názvom „Financovanie terorizmu“ bol jasne ovplyvnený článkom 2 Dohovoru o potláčaní financovania terorizmu a príslušnými medzinárodnými štandardmi. Trestný čin terorizmu je vymedzený v § 140b TZ. Okrem financovania terorizmu TZ zahŕňa aj založenie, zosnovanie a podporovanie teroristickej skupiny (§297), teror (§§ 313-314), teroristický útok (§ 419), niektoré formy účasti na terorizme (§ 419b) a cestovanie na účel terorizmu (§ 419d). § 140 písmeno d) má tiež význam v tomto kontexte.

Podľa hodnotiaceho tímu interakcia vyššie uvedených ustanovení spĺňa požiadavky článku 2 ods. 1 písm. b) Dohovoru o potláčaní financovania terorizmu. Aj keď je SR zmluvnou stranou všetkých predmetných dohovorov a TZ trestnoprávne postihuje trestné činy, ktoré sú v ňom uvedené, samo o sebe nestačí na splnenie požiadaviek článku 2 ods. 1 písmeno a). Uznávame, že znenie § 419 („Teroristický útok“) čerpá z týchto medzinárodných listín, najmä v odseku 1. Stále však existuje požiadavka preukázať úmysel „poškodiť ústavné zriadenie alebo obranyschopnosť štátu ...“ atď. To nie je v súlade so štandardom FATF.

Kritérium 5.2 - Ako už bolo uvedené v súvislosti s kritériom 5.1 vyššie, TZ Slovenska už definuje financovanie terorizmu ako samostatný trestný čin. Trestný čin môže byť spáchaný priamo alebo „prostredníctvom inej osoby“ (odsek 1). Vzťahuje sa na osobu, ktorá „zhromažďuje alebo poskytuje

priamo alebo nepriamo veci, finančné prostriedky alebo iné prostriedky pre páchatel'a terorizmu, pre teroristickú skupinu, jej člena, alebo na spáchanie niektorého z trestných činov terorizmu...." Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na takéto „zhromažďovanie“ v úmysle, aby ich bolo možné takto použiť, alebo s vedomím, že na taký účel môžu byť použité..." (odsek 1).

Toto kľúčové ustanovenie sa musí zase vykladať vo svetle ďalších relevantných častí TZ. Najmä a ako sa uvádza v kritériu 5.1, § 140b definuje pojem „trestné činy terorizmu“ všeobecne. Okrem toho sa § 129 vzťahuje okrem iného na teroristické skupiny (odsek 5) a poskytovanie podpory (vrátane finančnej) pre tieto skupiny. Členstvo v teroristickej skupine a poskytovanie podpory takejto skupine sa upravuje v § 297 TZ.

Kritérium 5.2 bis - Podľa § 419d TZ je cestovanie na účel terorizmu v SR trestné a k tomu sa uplatňuje trestný čin financovania terorizmu (§ 419c). To isté platí pre poskytovanie a účasť na teroristickom výcviku, ktoré sú trestné podľa 419b ods. 2 TZ. Pre súčasné účely je dôležité poznamenať, že príprava a plánovanie sú v SR tiež trestné (pozri napr. TZ, §§ 13-14).

Kritérium 5.3 - Toto kritérium vyžaduje, aby sa trestný čin FT vzťahoval na „akékoľvek finančné prostriedky alebo iné aktíva“; terminológia veľmi všeobecne definovaná v glosári k odporúčaniam FATF. V § 419c TZ sa používa termín 'veci, finančné prostriedky alebo iné prostriedky'. V § 419c TZ sa nerozlišuje medzi finančnými prostriedkami alebo iným majetkom zo zákonných alebo nezákonných zdrojov a SR zastáva názor, že obidva typy sú následne pokryté v jeho znení.

Tento pohľad podporuje aj znenie § 130 TZ, ktorý definuje „vec“ ako: „a) hnutel'nú vec alebo nehnuteľnú vec, byt alebo nebytový priestor, ... b... c)... d.... e) príjem z trestnej činnosti, ako aj zisky, úroky a iné úžitky z týchto príjmov“. Keďže písmeno e) výslovne identifikuje „príjem“ ako súčasť definície „veci“, AT súhlasí s tým, že sú tým pokryté „zákonné“ aj „nezákonné“ zdroje.

Kritérium 5.4 - V § 419c sa výslovne nevyžaduje, aby sa finančné prostriedky alebo iný majetok skutočne použili na vykonanie teroristického činu alebo na pokus o vykonanie teroristického činu alebo v spojení s ním.

Kritérium 5.5 - Podľa platného medzinárodného štandardu by malo byť možné, aby sa úmysel a znalosti potrebné na preukázanie trestného činu FT odvodili z objektívnych skutkových okolností. Táto otázka nie je priamo riešená v § 419c. Z dôvodov uvedených v diskusii v kritériu 3.8. vyššie sa však toto kritérium môže považovať za splnené v právnom poriadku SR.

Kritérium 5.6 - Základnou sadzbou za spáchanie trestného činu financovania terorizmu v SR je „trest odňatia slobody na päť až pätnásť rokov“ (§ 419c ods. 1 a 2). Ak je však „spáchaný, vo väčšom rozsahu“- najmenej 113.000 EUR – alebo „z pozície člena nebezpečného zoskupenia“- ku ktorému podľa § 141 TZ patrí teroristická skupina - závažnosť sankcií sa zvyšuje na trest odňatia slobody na 10 až 20 rokov. Z abstraktného hľadiska sa tieto sankcie javia ako primerané a potenciálne odrádzajúce.

Kritérium 5.7 - V roku 2016 bol prijatý a nadobudol účinnosť zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb (zákon č. 91/2016 Z. z.). Tento zákon je lex specialis vo vzťahu k TZ a Trestnému poriadku.

Podľa ustanovení § 3 sa zákon č. 91/2016 uplatňuje na celý rad trestných činov, vrátane tých, ktoré sa týkajú financovania terorizmu. Zodpovednosťou právnických osôb podľa tohto zákona nie je dotknutá trestná zodpovednosť fyzických osôb (pozri napríklad ods. 4 (4)).

Stanovuje sa široká škála sankcií - od zrušenia právnickej osoby po zverejnenie odsudzujúceho rozsudku (§ 10). Tieto tresty možno uložiť, okrem obmedzeného počtu výnimiek, samostatne alebo možno uložiť viac týchto trestov popri sebe (§ 11 ods. 4) a súčasťou sú aj zákonné usmernenia (pozri všeobecne, ods. 11). V súhrne sa režim trestov zdá byť primeraný a potenciálne odrádzajúci.

Kritérium 5.8 - Ako už bolo uvedené v súvislosti s predchádzajúcim rozborom legalizácie, právny systém SR primerane upravuje doplnkové trestné činy (pozri kritérium 3.11; pozri aj § 419c ods. (2)

TZ).

Kritérium 5.9 - Keďže SR uplatňuje, ako je uvedené v diskusii k odporúčaniam 3 vyššie, prístup založený na „všetkých trestných činoch,“ k financovaniu terorizmu, ako je definovaný v § 419c, je predikatívnym trestným činom pre legalizáciu príjmov z trestnej činnosti.

Kritérium 5.10 - Pri neexistencii relevantného obmedzenia v § 419c TZ alebo všeobecnejšie povedané, hodnotitelia sa zhodujú s názorom slovenských orgánov, že tento trestný čin sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je údajný páchatel' v tej istej krajine alebo v inej krajine ako je tá, v ktorej sa nachádza terorista alebo teroristická organizácia alebo kde došlo alebo dôjde k teroristickému činu.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Malý nedostatok však zostáva v súvislosti s požiadavkou preukázania úmyslu „poškodiť ústavné zriadenie alebo obranyschopnosť štátu ...“. **Odporúčanie R.5 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 6 - Cílené finančné sankcie týkajúce sa terorizmu a financovania terorizmu

V MER 2011 bolo Osobitné odporúčanie III hodnotené za Slovenskú republiku ako čiastočne splnené. Niektoré z faktorov, ktoré sú základom tohto hodnotenia, sa týkali vnímaných nedostatkov v nástrojoch EÚ, ktoré transponujú rezolúcie BR OSN do európskeho práva a včasnosť zaradovania na sankčné zoznamy v rámci procesov EÚ. Okrem toho sa v MER z roku 2011 uvádzalo niekoľko ďalších faktorov ako prispievateľov k celkovému hodnoteniu: neexistencia vnútroštátneho mechanizmu na posudzovanie žiadostí o zmrazenie z iných krajín; nedostatočné mechanizmy pre usmerňovanie a komunikáciu s finančnými inštitúciami (okrem bánk) a DNFBP týkajúce sa zaradovania na sankčné zoznamy a pokynov vrátane zmrazenia aktív; neexistencia jasných a verejne známych postupov na včasné vyradenie zo zoznamu a rozmrazenie; a nedostatočné monitorovanie dodržiavania predpisov zo strany finančných inštitúcií a DNFBP.

Kritérium 6.1 - SR implementuje cílené finančné sankcie v súlade s rezolúciami BR OSN 1267 a 1988 (o Afganistanu) – prostredníctvom nariadenia (EÚ) 753/2011 a rozhodnutia Rady 2011/486/SZBP a rezolúcie BR OSN 1267/1989 (o al-Káide) – prostredníctvom nariadenia (EÚ) 881/2002 (a súvisiacich) a rozhodnutia Rady 2016/1693/SZBP (nahradzujúce spoločnú pozíciu 2002/402/SZBP), ktoré majú na členské štáty EÚ priamy dopad. Tieto opatrenia EÚ sa vzájomne ovplyvňujú a dopĺňajú vnútroštátnymi právnymi predpismi, konkrétne zákonom č. 289/2016 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií v znení neskorších predpisov

a) Podľa § 16 ods. (8) zákona o medzinárodných sankciách, návrh na zaradenie osoby na zoznam sankcionovaných osôb zašle MZV SR vecí príslušnej inštitúcii alebo útvaru Organizácie Spojených národov. Návrh podáva vo forme a spôsobom určenými príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN alebo právne záväznými aktmi Európskej únie.

b) Mechanizmus identifikácie cieľov pre zaradenie na sankčné zoznamy je opísaný v § 16 ods. 2 zákona o medzinárodných sankciách. Konanie o podaní návrhu na zaradenie osoby na zoznam sankcionovaných osôb začína príslušný orgán štátnej správy na návrh iného príslušného orgánu štátnej správy, Slovenskej informačnej služby, Vojenského spravodajstva, orgánov činných v trestnom konaní alebo inej osoby alebo bez návrhu, ak príslušný orgán štátnej správy z vlastnej činnosti nadobudol poznatky odôvodňujúce začatie konania. Kritériá pre zaradenie na zoznam, ktoré sú stanovené v príslušnej rezolúcii BR OSN, chýbajú.

(c) § 16 ods. 3 zákona o medzinárodných sankciách stanovuje príslušné kritériá, ktoré musia byť splnené v súvislosti so zaradením na zoznam. Je to vymedzené ako „popis skutočností odôvodňujúcich podozrenie...“. Toto sa považuje za „opodstatnený základ“ požadovaný v zmysle štandardu. Návrhy na zaradenie na zoznam nie sú podmienené existenciou trestného konania.

(d) Návrh podáva vo forme a spôsobom určenými príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady

Organizácie Spojených národov alebo právne záväznými aktmi Európskej únie.

(e) - Rozhodnutie o návrhu na zaradenie osoby na sankčný zoznam musí obsahovať všetky informácie podľa kritéria 6.1 písm. e).

Kritérium 6.2 - SR implementuje rezolúciu BR OSN 1373 principiálne prostredníctvom Nariadenia Rady 2580/2001 a spoločnej pozície Rady EÚ 2001/931/SZBP a zákona o medzinárodných sankciách.

(a) – Na úrovni EÚ Pracovná skupina Rady pre obmedzujúce opatrenia na boj proti terorizmu (COMET WP) používa dôkazný štandard *“opodstatneného základu”* a zaradenie na zoznam nie je podmienené existenciou trestného konania.

Na vnútroštátnej úrovni neexistuje jediný určený orgán, ale podľa kompetenčného zákona č. 575/2001 Z. z. za zaraďovanie na medzinárodné zoznamy sankcionovaných osôb zodpovedajú všetky orgány štátnej správy/ministerstvá. Skupina vybraných ministerstiev a štátnych orgánov⁶¹ vykonáva preskúmanie a posúdenie každého návrhu na zápis do zoznamu/vymazanie zo zoznamu v procese prípravy návrhu na zaradenie. Zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií (ZVMS) tiež stanovuje opatrenia a postupy na prijímanie a overovanie žiadostí o označenie doručených z tretích krajín (pozri napr. § 16a).

(b) - Na úrovni EÚ je identifikácia cieľových osôb na zaradenie do zoznamu riešená spoločnou pozíciou 2001/931/SZBP. Na vnútroštátnej úrovni ZVMS vytvára systém na „autonómne vyhlásenie medzinárodnej sankcie“ (čl. 3), ktorý sa vzťahuje na sankcie podľa RBR OSN1373. Legislatíva SR upravuje postup navrhovania osôb EÚ na zaradenie do príslušného zoznamu sankcionovaných osôb. Takéto návrhy má MZV SR zaslať príslušnej pracovnej skupine (§ 16 ZVMS).

(c, d) – Pracovná skupina COMET hodnotí na úrovni EÚ, či žiadosti spĺňajú kritéria pre označenie osoby a ďalšie požiadavky podľa spoločnej pozície 2001/931/SZBP. Ďalej skupina rozhoduje o odporúčaniach, ktoré má prijať Európska rada na základe dôveryhodných a spoľahlivých dôkazov bez toho, aby pre toto bolo podmienkou vyšetrovanie, trestné stíhanie alebo odsúdenie subjektu. V zákone o vykonávaní medzinárodných sankcií sú požiadavkami identifikácia osoby a *existencia skutočností odôvodňujúcich podozrenie* (§16a ods. 3 písm. b)), čo je v súlade s požiadavkami kritéria 6.2 bod c) a d).

e) Na európskej úrovni neexistuje špecifický mechanizmus, ktorý by umožňoval posielat' žiadosti nečlenským krajinám o uplatňovanie zoznamu EÚ. Na národnej úrovni neexistuje formalizovaný proces, podľa ktorého by mohla SR požiadať inú krajinu o vykonanie opatrení na zmrazenie, ale zároveň v zákone o medzinárodných sankciách nie je nič, čo by bránilo podávaniu žiadostí tretím krajinám.

Kritérium 6.3 – a) Na európskej úrovni sú všetky členské štáty EÚ povinné poskytovať si navzájom čo najširšiu možnú škálu policajnej a justičnej pomoci v otázkach cielených finančných sankcií, navzájom sa informovať o prijatých opatreniach, spolupracovať a poskytovať informácie príslušným orgánom BR OSN (čl. 8 nariadenia 881/2002; čl. 8 nar. 2580/2001; čl.4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP). Na vnútroštátnej úrovni čl. 19 zákona o medzinárodných sankciách podrobne upravuje zhromažďovanie informácií a údajov na účely spojené s vykonávaním, okrem iného, cielených medzinárodných sankcií.

b) –Zaraďovanie osôb na európskej úrovni sa uskutočňuje bez predchádzajúceho oznámenia identifikovanej osobe/subjektu (nariadenie ES 1286/2009 odsek preambuly 5). Súdny dvor EÚ udeľuje výnimku zo všeobecného pravidla, podľa ktorého sa oznámenie musí vykonať pred prijatím rozhodnutia, aby sa neohrozila účinnosť prvého nariadenia na zaistenie. Na úrovni vnútroštátneho práva SR sa v § 24 ods. 4 zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií uvádza: „*V konaní o podaní návrhu na zaradenie osoby na zoznam sankcionovaných osôb podľa § 16 a 16a osoba, ktorej zaradenie*

⁶¹ MV SR, MF SR, MO SR, MZV SR, SIS, Vojenské spravodajstvo

na zoznam sankcionovaných osôb sa navrhuje, nie je účastníkom konania“. (Pozri tiež § 4 ods. 5).

Kritérium 6.4 – Európsky postup týkajúci sa zaradovania osôb na sankčné zoznamy zo strany príslušných výborov BR OSN predpokladá časový odstup medzi zaradením zo strany OSN a dňom transpozície tohto označenia do európskeho práva prostredníctvom nariadenia 881/2002 a 753/2011, a to z dôvodu času potrebného na konzultácie medzi odborními Európskej komisie a prekladom zaradenia do všetkých oficiálnych jazykov EÚ. Implementácia cielených finančných sankcií podľa rezolúcií BR OSN 1267/1989 a 1988 sa teda nevykonáva „bez zbytočného odkladu“, ideálne v priebehu hodín, ako to vyžadujú štandardy FATF. Tento nedostatok sa zmierňuje v dôsledku uplatňovania ZVMS.

Presnejšie, § 15 ZVMS obsahuje nové ustanovenie, ktoré ukladá MZV SR povinnosť zverejňovať na svojom webovom sídle odkazy na príslušné rezolúcie BR OSN (ods. 5) a následné rezolúcie k predpisom o medzinárodnej sankcii „bez zbytočného odkladu po ich prijatí“ (ods. 6). Okrem toho sú povinné subjekty povinné „vykonať účinné opatrenia, ktoré im umožnia sledovať zoznamy sankcionovaných osôb“ (§ 4 ods. 3)). Zdá sa, že táto právna úprava má podľa medzinárodného práva právomoc podľa článku 41 Charty OSN. Táto interpretácia je však v rozpore s usmernením pre povinné subjekty vydaným v roku 2019 zo strany MF SR s názvom „Postupy pre efektívne vykonávanie pravidiel a procedúr na zmrazovanie finančných zdrojov a aktív teroristov a iných osôb v praxi SR,“ ktoré stanovuje, že ak BR OSN prijme rezolúciu v oblasti reštriktívnych opatrení voči fyzickým osobám alebo právnickým osobám, takáto rezolúcia sa transponuje do nariadení EP a Rady EÚ. Slovenské orgány uznali, že to bol neúmyselný rozpor a odvolávali sa na vyššiu právnu silu zákona ZVMS⁶². AT súhlasí s týmto argumentom a konštatuje, že požiadavka je splnená.

Cielené finančné sankcie týkajúce sa rezolúcie BR OSN 1373 sú implementované prostredníctvom nariadenia Rady (nariadenie č. 2580/2001), ktoré je priamo implementované do slovenského právneho rámca. Tieto sankcie sú tak implementované „bez zbytočného odkladu.“

Kritérium 6.5 –(a) – Fyzické a právnické osoby v SR sú povinné zmraziť finančné prostriedky a iné aktíva podľa rezolúcií BR OSN č. 1267/1989 a 1988, iba ak sú tieto povinnosti transponované do právneho rámca EÚ. Ako je uvedené pri kritériu 6.4 vyššie, takéto označenia nie sú transponované bezodkladne. Kým podľa zákona o medzinárodných sankciách sa konanie o zmrazení formálne uskutoční bez predchádzajúceho oznámenia, časové oneskorenie medzi zaradením na zoznam zo strany OSN a požadovaným úkonom zo strany EÚ v praxi dáva osobám zaradeným na zoznam možnosť podniknúť kroky na presun ohrozených finančných prostriedkov alebo majetku alebo na ich inú ochranu.

Podľa rezolúcie BR OSN 1373 sa povinnosť zmraziť všetky prostriedky a iný majetok uplatňuje okamžite vo všetkých členských štátoch EÚ z dôvodu priameho právneho účinku príslušných nástrojov EÚ. Podľa spoločnej pozície Rady 2001/931/SZBP sa však opatrenia zmrazenia nevzťahujú na „interných osôb“ EÚ uvedených na zozname, ale iba na zvýšenú policajnú a justičnú spoluprácu medzi členmi. Preto je zmrazenie bez omeškania a bez predchádzajúceho oznámenia finančných prostriedkov a iných aktív „interných osôb“ EÚ záležitosťou vnútroštátneho práva a politiky. Postup zaradenia na zoznam prostredníctvom „nariadenia vlády SR, ktorým sa vyhlasuje medzinárodná sankcia proti interným osobám EÚ“, je zahrnutý v § 16a zákona o medzinárodných sankciách.

(b) – Podľa rezolúcie BR OSN 1267/1989 a 1988 je povinnosť zmraziť rozšírená na všetky prostriedky a iný majetok, ktorý patrí, je vlastnený, držaný alebo kontrolovaný označenou osobou alebo subjektom. Povinnosť zmraziť prostriedky alebo majetok osobe alebo subjektu konajúcemu v mene alebo na príkaz označenej osoby alebo subjektu je pokrytá výrazom „kontrola“ v nariadeniach

⁶²Krátko po návšteve na mieste sa znenie „postupov“ zmenilo tak, aby bola zabezpečená priama právna účinnosť rezolúcií/rozhodnutí BR OSN v Slovenskej republike.

881/2002 a 753/2011. V roku 2016 sa do právneho rámca EÚ zaviedli ďalšie zmeny a doplnenia, ktoré v tejto súvislosti zabezpečujú súlad s požiadavkami FATF (pozri rozhodnutie Rady (SZBP) 2016/1693 a nariadenie Rady (EÚ) 2016/1686). Podľa § 2 písm. i) zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií je „sankcionovaným majetkom majetok, ktorý je vlastnený, držaný alebo majetok inak ovládaný sankcionovanou osobou alebo kontrolovaný, priamo alebo nepriamo sankcionovanou osobou alebo osobou konajúcou v prospech sankcionovanej osoby, alebo iný majetok, na ktorý sa vzťahuje medzinárodná sankcia.“ Ak sa toto ustanovenie posudzuje spolu so širokou definíciou „majetku“ v § 2 písm. h), zdá sa, že poskytuje vhodný základ na splnenie príslušných požiadaviek FATF v tejto súvislosti.

(c) – Na úrovni EÚ a spôsobom konzistentným s rezolúciami BR OSN, príslušné nariadenia zakazujú občanom EÚ a osobám na území EÚ dávať označeným osobám alebo subjektom prostriedky alebo majetok k dispozícii. Ustanovenia zákona o medzinárodných sankciách (§ 5 ods. 5) upravujú národný rámec zákazu, ktoré sú dostatočne všeobecné, aby pokrývali požiadavky uvedené podľa Odporúčaní FATF.

(d) – Označenia osôb a subjektov, o ktorých sa rozhodlo na európskej úrovni, sa uverejňujú v Úradnom vestníku EÚ a na webovej stránke a sú začlenené do konsolidovanej databázy finančných sankcií vedenej Európskou komisiou s informačným kanálom RSS. Rada EÚ poskytuje usmernenia prostredníctvom najlepších postupov EÚ na účinné vykonávanie reštriktívnych opatrení.

Na vnútroštátnej úrovni § 4 ods. 3 zákona o medzinárodných sankciách ukladá povinným orgánom a subjektom povinnosť „vykonať účinné opatrenia, ktoré mu umožnia sledovať zoznamy sankcionovaných osôb.“ V § 2 písmeno u) sa uvádza definícia „zoznamu sankcionovaných osôb“ spolu s konštatovaním, že tieto zoznamy „sa uverejňujú v Úradnom vestníku Európskej únie alebo v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“ Ako bolo uvedené skôr v diskusii ku kritériu 6.4, § 15 ods. 5) a 6) rovnakého zákona požaduje od MZV SR, aby zverejnilo na svojom webovom sídle príslušné rezolúcie BR OSN a označenia osôb; rezolúcie sa zverejnia bez zbytočného odkladu po ich prijatí.

Ministerstvo financií SR okrem vyššie uvedeného vydalo v roku 2019 usmernenie („Postupy pre efektívne vykonávanie pravidiel a procedúr na zmrazovanie finančných zdrojov a aktív teroristov a iných osôb v praxi SR“), ktorého cieľom je „priniest subjektom finančného trhu informáciu ako postupovať v prípadoch, ak pri vykonávaní svojich každodenných činností identifikujú osoby, platobné operácie alebo aktíva, ktoré podliehajú medzinárodným sankciám“. Patria sem údaje z webových stránok, ktoré majú povinné subjekty monitorovať pri plnení ich zákonných povinností. AT neboli poskytnuté žiadne informácie o ďalších iniciatívach alebo o iniciatívach, ktoré by mohli byť prispôsobené DNFBP.

(e) – Fyzické a právnické osoby (vrátane FI/DNFBP) sú povinné okamžite poskytovať určenému vnútroštátnemu orgánu (ministerstvu financií) informácie o účtoch a zaistených čiastkach, ktoré boli zmrazené podľa legislatívy EÚ, podľa čl. 5.1 nariadenia EÚ 881/2002, 4 nariadenia EÚ 2580/2001 a 8 nariadenia EÚ 753/2011.

Na národnej úrovni podľa § 4 ods. 5) zákona o medzinárodných sankciách, ak vykonávajúci subjekt „zistí alebo má podozrenie, že je u neho evidovaný alebo že sa u neho nachádza majetok sankcionovaných osôb, je bezodkladne povinný zabrániť nakladaniu s majetkom sankcionovanej osoby. Výkon medzinárodnej sankcie je vykonávajúci subjekt povinný „bezodkladne“ ohlásiť vecne príslušnému orgánu štátnej správy.“ (pozri tiež § 91 ods. 8 zákona o bankách: zákon č. 483/2001). Keďže sa neuvádza žiadny odkaz na „operácie“ ale len na majetok, „pokusy o vykonanie operácií“ sú pokryté.

(f) – Príslušný právny rámec EÚ obsahuje určité ustanovenia na ochranu tretích strán konajúcich v dobrej viere (pozri napr. nariadenie 881/2002, článok 6; nariadenie 753/2001, čl.7; nariadenie 2580/2001, čl.4). Takéto ustanovenie nie je výslovne uvedené v zákone o medzinárodných sankciách ani v zákone o správnom konaní (č. 71/1967 Z. z.). Avšak zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v § 2 ods. 2 stanovuje, že každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy

boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Kritérium 6.6 - (a-e) - Zákon ZVMS obsahuje podrobné ustanovenia ohľadom vyradenia zo zoznamu a rozmrazenia prostriedkov a majetku osôb a subjektov, ktoré už ďalej nenapĺňajú kritériá zaradenia do zoznamu. Tieto sú zhrnuté v usmerneniach vydaných ministerstvom financií z roku 2019 („*Postupy pre efektívne vykonávanie pravidiel a procedúr na zmrazovanie finančných zdrojov a aktív teroristov a iných osôb v praxi SR*“).

Pokiaľ zaradenia na zoznam vychádzajú z opatrení prijatých na úrovni OSN alebo EÚ, zákon o medzinárodných sankciách poskytuje dve možnosti. Po prvé, v § 17 sa ustanovuje mechanizmus, prostredníctvom ktorého môže samotná SR podať návrh na vyradenie zo zoznamu a každý z toho vyplývajúci návrh v tomto ohľade podáva ministerstvo zahraničných vecí SR príslušnému orgánu OSN alebo EÚ spôsobom a vo forme, ktorú požadujú. Sankcionovaná osoba môže podať návrh na začatie takéhoto konania (§ 8 ods. 2). Tá istá osoba má právo odvolať sa proti rozhodnutiu nepodať návrh na vyradenie podľa tohto postupu (§ 17 ods. 5). Po druhé, z § 18 ods. 3 je zrejmé, že sankcionovaná osoba môže uplatniť príslušné mechanizmy priamo voči OSN a EÚ, ak chce byť vyradená zo zoznamu.

Označené osoby a subjekty môžu tiež namietať proti postupom EÚ, ktorými sú na ne uvalené relevantné sankcie, podaním návrhu na začatie konania (podľa čl. 263, čl. 4 a čl. 275 ods. 2 zmluvy o fungovaní EÚ) na Európskom súdnom dvore, a to bez ohľadu na to, či zaradenie na zoznam bolo iniciované priamo zo strany EU alebo v súlade so sankciami OSN.

(f-g) – Najlepšie postupy EÚ pre efektívnu implementáciu reštriktívnych opatrení poskytuje verejne známy postup pre získanie pomoci v prípadoch overovania, či osoby alebo subjekty majúce rovnaké alebo podobné meno ako osoby alebo subjekty zaradené na zoznam (t.j. falošne pozitívne zhody) nie sú negatívne ovplyvňované postupmi zmrazenia. Rovnakú otázku rieši § 18 ods. 4 v spojení s § 14 zákona o medzinárodných sankciách. Legislatíva SR rieši aj otázku zrušenia zaistenia majetku, keď pominú dôvody, ktoré viedli k zaisteniu (§ 14 ods. 6). Rozhodnutia o vyradení zo zoznamu a o rozmrazení, ktoré sa prijímajú v súlade s európskymi predpismi, sa uverejňujú v Úradných vestníkoch EÚ a na špecializovanej webovej stránke.

Kritérium 6.7 - Prístup k zmrazeným prostriedkom a inému majetku je zabezpečený podľa čl. 2a nariadenia EÚ 881/2002 a článkov 5-6 nariadenia EÚ 753/2011, ktoré sú v Slovenskej republike priamo aplikovateľné. Na vnútroštátnej úrovni sú takéto ustanovenia uvedené v § 13 zákona 289/2016 Z. z. pod názvom „Výnimky zo sankčného režimu.“ Ten sa odlišuje svojim znením a zjavne aj rozsahom od príslušných medzinárodných nástrojov. Presnejšie, § 13 ods. 1 uvádza rad prípadov, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia zákona o medzinárodných sankciách, napríklad: i) humanitárna pomoc, ak nie je obmedzená osobitným predpisom, ii) finančné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov trvalej invalidity, náhradné výživné, sociálne dávky, iii) mzdy, náhrady mzdy, odstupného alebo ďalšie plnenia vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu; iv) poisťné na sociálne poistenie a príspevok na starobné dôchodkové sporenie; v) výživné atď. Avšak reštriktívne opatrenia EÚ, ktorými sa implementujú CFS OSN alebo samostatne zavedené sankcie, sa priamo vzťahujú na hospodárske subjekty EÚ. Preto na základe článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (EÚ) č. 753/2011 („nariadenie o Afganistane“) a článku 2 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 881/2002 (nariadenie o al-Káide) „zmrazujú sa všetky finančné prostriedky a hospodárske zdroje, ktoré vlastní, majú v držbe, alebo kontrolujú fyzické alebo právnické osoby, subjekty a orgány uvedené v prílohe I“, čo znamená, že finančné prostriedky poskytnuté osobe uvedenej na zozname sa môžu previesť na jej účet, ale budú okamžite zmrazené.

Preto aj napriek tomu, že ustanovenia zákona ZVMS nie sú úplne v súlade s CFS OSN, prípadný nesúlad by sa korigoval zásadou zhodného výkladu vnútroštátnej legislatívy, ktorá je zakotvená v práve EÚ, nakoľko podľa tejto zásady má právo EÚ prednosť pred nezlučiteľnými ustanoveniami vnútroštátneho práva, ktoré sa majú vykladať a uplatňovať spôsobom rešpektujúcim legislatívu EÚ.

Vyhodnotenie a záver

Existujú určité menšie nedostatky súvisiace s uplatňovaním požiadaviek podľa odporúčania 6, najmä chýbajúce kritériá na označenie osôb stanovené v príslušnej rezolúcii BR OSN, neexistencia formálneho postupu na vnútroštátnej úrovni, na základe ktorého by Slovensko mohlo požiadať inú krajinu o vykonanie zmrazovacích opatrení, zabezpečenie ochrany tretích osôb konajúcich v dobrej viere, ktoré nie je výslovne uvedené v niektorých zákonoch, nedostatočná úroveň komunikácie s DNFBP. Kritériá 6.3, 6.4, 6.6 a 6.7 sú splnené. **Odporúčanie R.6 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 7 – Cílené finančné sankcie týkajúce sa šírenia zbraní hromadného ničenia

Tieto požiadavky boli doplnené k odporúčaniam FATF v roku 2012, a preto sa predtým neposudzovali. Režim sankcií v Slovenskej republike upravuje príslušná legislatíva EÚ a na vnútroštátnej úrovni ho upravuje zákon o medzinárodných sankciách.

Kritérium 7.1 - Na úrovni EÚ sú rezolúcia BR OSN 1718 a následné rezolúcie o Kórejskej ľudovodemokratickej republike (KLDR) transponované do právneho rámca EÚ (súčasný legislatívny rámec je založený na rozhodnutí Rady (CFSP) 2016/849 a nariadení (EÚ) 2017/1509)). Rezolúcia BR OSN 2231 o Iráne je transponovaná do právneho rámca EÚ prostredníctvom nariadenia ES 267/2012 v znení zmien a doplnkov podľa nariadení ES 2015/1861 a 1862. Nariadenia EÚ a rezolúcie BR OSN sú priamo uplatniteľné na Slovensku, ako je vysvetlené v kritériu 6.4.

Kritérium 7.2 - a) Na základe priameho uplatňovania príslušných právnych predpisov EÚ sú všetky fyzické a právnické osoby v SR povinné zmraziť finančné prostriedky alebo iný majetok označených osôb a subjektov a musia sa zdržať predchádzajúceho oznámenia pre označené osoby/subjekty. Okrem toho ZVMS (§ 4 ods. 2 písmeno b)) ustanovuje, že osoba (ktorou môže byť akákoľvek fyzická osoba), u ktorej sa nachádzajú finančné prostriedky, iný majetok, tovar alebo dopravný prostriedok, je povinná bezodkladne zabrániť nakladaniu s týmto majetkom sankcionovanou osobou.

b) Príslušná legislatíva EÚ stanovuje povinnosť zmraziť prostriedky rozšírená na všetky typy prostriedkov alebo ďalšieho majetku tak, ako je uvedené v metodike FATF. Ako je uvedené v kritériu 6.5, definície „sankcionovaného majetku“ spolu s definíciou „majetku“ stanovené v zákone o medzinárodných sankciách vytvárajú dostatočne širokú škálu finančných prostriedkov, ktoré sa majú zmraziť.

c) Na európskej úrovni nariadenia zakazujú umožniť osobám a subjektom zaradeným na zoznam nakladanie s prostriedkami alebo ďalším majetkom alebo toto umožniť pre ich prospech. Na vnútroštátnej úrovni ustanovenia ZVMS (§ 4 ods. (5)) stanovujú národný rámec tohto zákazu, ktorý je dostatočne široký tak, aby pokryl požiadavky stanovené v Odporúčaní FATF.

d) Ako je uvedené v kritériu 6.5 bod d), vykonávajúce subjekty (t.j. orgány a osoby, ktoré majú povinnosť a zodpovedajú za vykonávanie medzinárodnej sankcie) sú povinné vykonávať opatrenia na monitorovanie sankčných zoznamov. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR zverejňuje na svojom webovom sídle odkazy na príslušné rezolúcie BR OSN (v súčasnosti sú to 1718/2006 a 1737/2006, 1835/2008 a 2231/2015) bez zbytočného odkladu po ich prijatí, hoci webové sídlo neobsahuje všetky príslušné rezolúcie alebo aktualizácie zoznamov, ale odkazuje na hlavnú stránku BR OSN. Okrem toho webová stránka MZV SR nás presmeruje na konsolidovanú verziu sankčných zoznamov, čo umožňuje získať komplexné informácie o platných sankciách a o osobách v sankčnom režime.

Zaradenia na zoznam a aktualizácie sankčných zoznamov sa uverejnia aj v Úradnom vestníku EÚ alebo v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Usmernenie, ktoré v roku 2019 uverejnilo Ministerstvo financií SR pre finančné inštitúcie o Postupoch pre efektívne vykonávanie medzinárodných sankcií, sa vzťahovalo aj na cílené finančné sankcie týkajúce sa šírenia zbraní hromadného ničenia. Pre vykonávajúce subjekty, ktoré nie sú finančnými subjektmi (napríklad orgány štátnej správy, nebankové finančné inštitúcie, DNFBP a fyzické osoby), nebolo uverejnené

žiadne usmernenie.

e) Podľa európskeho právneho rámca sú všetky osoby povinné okamžite poskytnúť kompetentným orgánom informácie o opatreniach prijatých v rámci medzinárodného sankčného režimu (pozri kritérium 6.5 bod e)). Okrem toho je podľa vnútroštátneho právneho rámca vykonávajúci subjekt povinný informovať príslušný orgán o opatreniach prijatých v prípade, že má podozrenie alebo zistí, že je u neho evidovaný alebo že sa u neho nachádza majetok sankcionovaných osôb (zákon o medzinárodných sankciách, § 4 ods. 5). Od bánk a pobočiek zahraničných bánk sa tiež vyžaduje, aby pravidelne poskytovali príslušnému ministerstvu zoznam klientov, na ktorých sa vzťahujú medzinárodné sankcie (zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, § 91 ods. 8).

f) Práva tretích osôb konajúcich v dobrej viere sú chránené existujúcimi európskymi nariadeniami (najmä 2017/1509 (čl. 54) a 267/2012 (čl. 42)). Takéto ustanovenie nie je výslovne uvedené v zákone o medzinárodných sankciách ani v Správnom poriadku (zákon č. 71/1967 Z. z.). Zákon č. 162/2015 Z. Správny súdny poriadok v § 2 ods. 2 však uvádza, že každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Podľa nariadení EÚ 267/2012 (čl. 47) a 2017/1509 (čl. 55) sú členské štáty EÚ povinné prijať všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že nariadenia EÚ v tejto veci sú implementované, čo by zahŕňalo prijatie opatrení na monitorovanie dodržiavania sankčného režimu zo strany FI a DNFBP. Nedodržanie povinností vyplývajúcich zo zákona o medzinárodných sankciách môže viesť k sankciám uplatniteľným na fyzické a právnické osoby (§§ 21-23). Sankcie sú administratívnej povahy a pohybujú sa v rozmedzí od 109 do 66 400 EUR na osobu, v závislosti od typu trestného činu a od 50 000 EUR do 132 800 EUR pre právnickú osobu alebo súkromného podnikateľa. Sankcie určí príslušný orgán štátnej správy a vykonávajúci orgán alebo Ministerstvo financií. V právnych predpisoch neexistuje priamy odkaz na povinnosť „monitorovania“ dodržiavania kritérií Odporúčania 7 pre zaradenie na zoznam zo strany FI a DNFBP.

Kritérium 7.4 - Ako je uvedené v kritériu 6.6, zákon o medzinárodných sankciách obsahuje podrobné ustanovenia o postupoch vyradenia zo zoznamu a rozmrazenia finančných prostriedkov alebo iného majetku osôb a subjektov, ktoré už ďalej nenapĺňajú kritériá zaradenia do zoznamu. Tieto postupy sú verejne známe a v súlade s postupom vyradenia zo zoznamu stanoveným v rezolúcii BR OSN 1730 (2006). Ak orgány predložia návrh na vyradenie zo zoznamu BR OSN, v § 17 zákona o medzinárodných sankciách sa uvádza, že Ministerstvo zahraničných vecí SR prijme kroky na základe rozhodnutia príslušného orgánu štátnej správy, na návrh na vyradenie osoby zo zoznamu sankcionovaných osôb iného príslušného orgánu štátnej správy, SIS, Vojenského spravodajstva, LEA alebo inej osoby. § 18 ods. 4) zákona o medzinárodných sankciách ďalej stanovuje, že mechanizmus opísaný v § 17 sa uplatní v prípade falošne pozitívneho stotožnenia alebo vždy, keď dôvody pre zaradenie osoby na zoznam sankcionovaných osôb pominú.

a) Najlepšie postupy EÚ pre efektívnu implementáciu reštriktívnych opatrení (4. máj 2018) stanovujú postup pre žiadosti o vyradenie zo zoznamu ohľadom sankcií OSN. Navrhovatelia cielených finančných sankcií týkajúcich sa šírenia zbraní hromadného ničenia môžu predkladať žiadosti o vyradenie zo zoznamu buď prostredníctvom kontaktného miesta zriadeného podľa rezolúcie BR OSN 1730, alebo prostredníctvom svojej vlády. Ak je osoba vyradená zo zoznamu sankcií OSN, vykonávajú sa príslušné zmeny a doplnenia aj v príslušných právnych aktoch EÚ. Podľa zákona o medzinárodných sankciách osoba, ktorá je zaradená na zoznam sankcionovaných osôb, môže priamo požiadať BR OSN o vyradenie z tohto zoznamu (§ 18 ods. 3).

b) Okrem všeobecne známych postupov na rozmrazenie finančných prostriedkov osôb a subjektov s rovnakým alebo podobným menom ako osoby a subjekty na zozname na úrovni EÚ sa v zákone o medzinárodných sankciách tiež predpokladá, že príslušný orgán prijme opatrenia v prípade falošne

pozitívneho stotožnenia. (§ 17). Tento paragraf by sa mal vykladať v spojení s § 14 toho istého zákona, ktorý stanovuje mechanizmus (zrušenie rozhodnutia) zaistenia majetku, na ktorý sa vzťahujú medzinárodné sankcie.

c) Nariadenia EÚ 2017/1509 (čl. 36 and 37) a 267/2012 (č. 24, 26 a 27) povoľuje prístup k finančným prostriedkom a inému majetku za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v rezolúciách BR OSN 1718 a 1737. ZVMS v § 13 ďalej upravuje výnimky zo sankčného režimu prostredníctvom prístupu k sankcionovaným finančným prostriedkom, na žiadosť sankcionovanej osoby.

d) Na európskej úrovni sa ihneď po ich prijatí uverejnia v Úradnom vestníku Európskej únie aktualizácie zoznamov vrátane vyradenia zo zoznamu a rozmrazenia. Na vnútroštátnej úrovni sa rozhodnutia o rozmrazení oznamujú osobám, ktorých sa rozhodnutie týka (§ 14 ods. 8, zákon o medzinárodných sankciách), avšak v právnych predpisoch nie je uvedené, že k uverejneniu dôjde v určitom časovom rámci. Aktualizácie zoznamu sa uverejnia aj na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí SR (§ 15 ods. 5) a rozhodnutia o rozmrazení sa oznámia písomne finančným inštitúciám. Podľa „*Postupov pre efektívne vykonávanie pravidiel a procedúr na zmrazovanie finančných zdrojov a aktív teroristov a iných osôb v praxi SR*“, vykonávajúce subjekty musia byť informované, ale nie povinné osoby, o sankcionovaných osobách a sankčných zoznamoch a očakáva sa, že budú monitorovať zoznamy sankcionovaných osôb. Jasný mechanizmus na oznamovanie rozhodnutí o vyradení zo zoznamu do DNFBP alebo na poskytovanie usmernení pre DNFBP o ich povinnostiach v súvislosti s vyradením zo zoznamu alebo rozmrazením nie je stanovený. Zdá sa, že v SR neexistujú mechanizmy proaktívnej komunikácie.

Kritérium 7.5 - Požiadavky sú splnené prostredníctvom európskeho a vnútroštátneho právneho rámca.

a) Podľa právneho rámca EÚ (nariadenia 2017/1509, čl. 36 a 267/2012, čl. 29) je pripisovanie úrokov a iných čiastok na zmrazené účty povolené. Toto je zahrnuté aj v § 1 zákona o medzinárodných sankciách, ktorý za určitých podmienok povoľuje vyplácanie naakumulovaných úrokov na účtoch za humanitárnu pomoc, sociálne dávky, mzdy, poistné na sociálne poistenie a výživné.

b) Podľa nariadenia EÚ 2015/1861 (ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie 267/2012), čl. 25, za určitých podmienok je možné uskutočňovať platby na zmrazený účet splatné na základe zmluvy, ktorá bola uzavretá pred zaradením osoby alebo subjektu na zoznam. To isté je obsiahnuté v § 13 ods. 2 zákona o medzinárodných sankciách, v ktorom sa uvádza, že sa môže povoliť platba sankcionovanej osobe dlžnej podľa zmluvy, dohody alebo záväzku, ktoré boli uzavreté alebo vznikli skôr, ako bola voči sankcionovanej osobe vyhlásená medzinárodná sankcia. § 13 zákona o medzinárodných sankciách však jasne neodkazuje na zoznam záruk stanovený v metodike FATF (kritérium 7.5 bod b) podods. (i-iii)). Ochrana proti takýmto prípadom sa dá vyvodit' zo skutočnosti, že na vykonanie operácie je potrebné rozhodnutie príslušného štátneho orgánu.

Vyhodnotenie a záver

SR spĺňa väčšinu požiadaviek Odporúčania 7. Pretrvávajú menšie nedostatky, ako je nedostatočne jasné stanovenie funkcií jednotlivých štátnych orgánov vo vzťahu k CFS týkajúcim sa šírenia ZHN, chýbajúce usmernenie pre vykonávajúce subjekty, ktoré nie sú finančnými subjektmi, chýbajúci priamy odkaz na povinnosť „monitorovania“ dodržiavania kritérií Odporúčania 7 pre zaradenie na zoznam zo strany FI a DNFBP v právnych predpisoch, a tiež chýbajúci jasný odkaz na zoznam záruk stanovený v metodike FATF (kritérium 7.5 bod b) podods. (i-iii)). **Odporúčanie R.7 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 8 – Neziskové organizácie

Vo 4. kole hodnotenia bolo Slovensko hodnotené ako nespĺňajúce predchádzajúce Osobitné odporúčanie VIII. Nevykonalo sa žiadne hodnotenie rizika NO, ani žiadne preskúmanie primeranosti

právných predpisov na zabránenie zneužívania NO pre FT, orgány neposkytovali aktívnu pomoc ani neposkytli usmernenia ohľadom FT. Neexistoval žiadny dohľad alebo monitorovanie sektora NO, neexistovala povinnosť viesť podrobné vnútroštátne a medzinárodné záznamy o obchodných operáciách, neexistovali žiadne opatrenia ani postupy na reagovanie na medzinárodné žiadosti o informácie týkajúce sa konkrétnych NO, ktoré sú podozrivé z FT alebo iných foriem teroristickej podpory.

Kritérium 8.1 - a) § 9 písmeno e) zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu definuje "združenie majetku" ako klienta, ktorým je nadácia (podľa úpravy v zákone č. 34/2001 Z. z.), nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (podľa úpravy v zákone 213/1997 Z. z.), neinvestičný fond (podľa úpravy v zákone č. 147/1997 Z. z.) alebo iné účelové združenie majetku bez ohľadu na jeho právnu subjektivitu, ktoré spravuje a rozdeľuje finančné prostriedky. NHR poskytuje všeobecné informácie o celkovej úrovni rizika zneužitia na financovanie terorizmu (FT), ktorému čelia NO na Slovensku a uvádza niektoré príklady činností a charakteristík, pri ktorých je pravdepodobne riziko zneužitia na FT vyššie. Krajina však neidentifikovala podskupinu NO, ktoré by spadali pod definíciu v zmysle FATF a podkategórie s rizikom zneužitia na FT.

b) Podľa NHR v sledovanom období (2011-2015) nenastali prípady, keď sa NO použili alebo zneužili na ML alebo FT. Ide však o všeobecné zistenie správy, nie o analýzu charakteru (potenciálnych) hrozieb, ktoré teroristické subjekty predstavujú pre NO, ktoré sú vystavené riziku. Je však potrebné poznamenať, že spôsoby možného zneužitia neziskových organizácií na financovanie terorizmu sú uvedené na webovej stránke FSJ.

c) Slovensko nevykonalo formálne preskúmanie vhodnosti opatrení vrátane zákonov a predpisov, ktoré sa týkajú podskupiny sektora NO, ktorý môže byť vystavený podpore financovania terorizmu. Pozitívne však je, že úrady tvrdili, že v roku 2019 bol zriadený nový register mimovládnych neziskových organizácií⁶³ (prostredníctvom zákona č. 346/2018 Z. z.). Očakáva sa, že tento register bude funkčný do 1. januára 2021 a bude obsahovať údaje o konečných užívateľoch výhod NO.

d) Neexistuje žiadna osobitná požiadavka na pravidelné prehodnocovanie sektora NO. Jediné ustanovenie v tomto ohľade sa týka NHR, ktoré sa aktualizuje najmä v prípade vzniku nových rizík ML / FT a tak, aby bolo v súlade s činnosťou orgánov Európskej únie.

Kritérium 8.2 - a) SR má jasné legislatívne pravidlá na podporu zodpovednosti, integrity a dôvery verejnosti v správu a riadenie neziskových organizácií, najmä prostredníctvom osobitných zákonov upravujúcich rôzne právne formy neziskových organizácií, pričom sú všetky relevantné údaje o účtovníctve (jednoduchom alebo podvojnom) uvedené vo výročných správach, v registri účtovných závierok, v daňových priznaniach, v registri KUV, pričom spĺňajú podmienky na požadovanie dane z podielov. V oblasti transparentnosti neziskových organizácií a ich verejne dostupných informácií boli v SR vykonané legislatívne zmeny. Efektívnosť využívania verejných prostriedkov úzko súvisí so záznamami mimovládnych neziskových organizácií. Najväčšími organizáciami v sektore NO z hľadiska finančného objemu sú nadácie⁶⁴, ktoré sú zároveň najviac kontrolované a regulované zákonom (zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka). Povinnosti nadácií týkajúce kontroly financovania zahŕňajú: povinnosť zostaviť účtovnú závierku a výročnú správu, povinnosť dať overiť účtovnú závierku a výročnú správu audítorovi, povinnosť zverejniť výročnú správu a uložiť ju do registra účtovných závierok, povinnosť podať daňové priznanie, ak má príjmy podliehajúce zdaneniu (čl. 34 a 35 zákona č. 34/2002 Z. z.).

b) Nevykonáva sa žiadna aktívna a špecifická osвета voči sektoru NO alebo komunite darcov v

⁶³ Medzi mimovládne neziskové organizácie patria aj nadácie, neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby, neinvestičné fondy

⁶⁴ Toto vyjadrenie poskytla nadácia Pontis a uvádza sa na jej webovej stránke.

otázkach FT. Orgány tvrdili, že NO sú informované zo strany FSJ o možnom zneužití financovania terorizmu počas kontrol v oblasti AML/CFT, ktoré FSJ vykonáva v tomto sektore, pričom sa vykazujú štyri takéto kontroly v hodnotenom období. Počas stretnutia medzi FSJ a podpredsedom Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie (marec 2019) bol dohodnutý postup na zvýšenie a prehĺbenie povedomia NO o potenciálnych zraniteľných miestach voči FT a rizikách financovania terorizmu, ale v čase návštevy na mieste neboli oznámené žiadne takéto opatrenia.

c) V spolupráci s NO sa nevypracovali žiadne osvedčené postupy na ich ochranu pred zneužitím na FT. Webová stránka FSJ poskytuje informácie pre neziskové organizácie, ktoré im majú pomôcť pri znižovaní ich zraniteľnosti voči možnému zneužitiu na financovanie terorizmu.

d) Nadácie sú povinné vkladať prostriedky, ktoré sú súčasťou majetku nadácie, na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky. Okrem toho neexistujú žiadne ustanovenia ani usmernenia, ktoré by nabádali NO, aby uskutočňovali obchodné operácie prostredníctvom regulovaných finančných kanálov, s výnimkou verejne dostupných informácií na internetovej stránke NBS s odporúčaním neuzatvárať obchodné vzťahy s „problematickými“ subjektmi a kontrolovať povolenia jednotlivých subjektov finančného trhu na činnosť na webovej stránke NBS.

Kritérium 8.3 - Slovensko neuplatňuje pri dohľade rizikovo orientovaný prístup, ale orgány uvádzajú množstvo opatrení, ktoré sa uplatňujú na všetky hlavné typy neziskových organizácií podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu alebo podľa sektorových predpisov (t.j. zákona č. 34/2002 Z. z. o nadáciách, zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a zákona č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch).

Na účely zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, sú neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a neinvestičné fondy povinné vykonať identifikáciu darcu a identifikáciu fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorej združenie majetku poskytlo finančné prostriedky podľa § 25 zákona o AML/CFT, ak hodnota daru alebo výška poskytnutých prostriedkov dosiahne najmenej 1 000 eur.

Výročné správy nadácie, neziskovej organizácie poskytujúcej všeobecne prospešné služby a neinvestičného fondu sa zaznamenávajú do registra finančných výkazov. Všetci uvedení musia viesť účtovníctvo a účtovné záznamy (vrátane výročných správ) počas desiatich rokov nasledujúcich po roku, na ktorý sa vzťahujú (§ 35 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve). Na základe tohto vedenia údajov si príslušné orgány môžu v prípade potreby následne overiť operácie a zistiť, či boli finančné prostriedky prijaté a vynaložené spôsobom, ktorý je v súlade s účelom a cieľmi nadácií, neziskových organizácií a neinvestičných fondov.

Orgány uvádzajú, že v rámci svojich práv a povinností môže MV SR uložiť pokuty nadáciám za nepredloženie výročnej správy.

Kritérium 8.4 - a) Orgány uviedli, že sektor NO sa monitoruje podľa ročného plánu kontrol, ktorý FSJ používa pri vykonávaní kontrol u subjektov, ktoré majú príznaky rizika. FSJ zaviedla na vykonávanie kontrol prístup zameraný na riziká, ako je uvedené v článku 2.1 príkazu riaditeľa FSJ č. 126/2018 a v Metodickom usmernení k postupu kontroly plnenia povinností povinných osôb vyplývajúcich zo zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti policajtní oddelenia kontroly povinných osôb FSJ č. 34/2018. Neexistujú žiadne iné formy monitorovania týkajúce sa sektora NO inými orgánmi.

b) FSJ je oprávnená vykonávať kontroly v NO za účelom identifikácie konečného užívateľa výhod a overenia pravdivosti a úplnosti údajov o konečnom užívateľovi výhod, identifikácie osôb (darcov a príjemcov darov, ak ich hodnota dosiahne najmenej 1.000 eur) alebo za účelom preverenia nakladania s majetkom (§ 25 zákona o AML/CFT). Za nesplnenie týchto povinností môže FSJ uložiť pokuty až do výšky 200.000 EUR (§ 33 ods. 3 zákona o AML/CFT). Ak nadácia nesplní povinnosť podať výročnú správu do verejnej časti registra účtovných závierok, Ministerstvo vnútra SR môže

uložiť pokutu až do výšky 1.000 EUR (§ 36 zákona 34/2002 Z. z. o nadáciách). NO sú právnické subjekty a vzťahuje sa na ne zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Ako právnické osoby môžu byť NO trestne stíhané za spáchanie trestného činu ML podľa § 233 a 234 Trestného zákona a za trestný čin financovania terorizmu podľa § 419c Trestného zákona. Existuje teda právny rámec na uplatňovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií za porušenia zo strany NO alebo osôb konajúcich v mene NO.

Kritérium 8.5 - Slovensko má efektívnu spoluprácu, koordináciu a výmenu informácií ohľadne NO. V prípade potreby sú FSJ a LEA oprávnené požadovať od registračných úradov informácie o NO (vrátane papierových dokumentov, ako sú zakladateľské listiny, stanovky, výročné správy atď.). NO vedú účty podľa zákona č. 563/1991 o účtovníctve a podliehajú kontrole zo strany daňových orgánov. Daňové úrady na požiadanie poskytujú informácie FSJ / LEA. Podľa § 25 ods. 2 zákona o AML/CFT je FSJ oprávnená vykonávať kontroly v NO tiež na účely preverenia nakladania s majetkom. V prípade neoprávneného nakladania s majetkom v NO FSJ poskytuje informácie LEA. FSJ poskytuje informácie z hlásení NOO týkajúce sa NO príslušným orgánom, napríklad finančnej správe, LEA atď.

b) Národná protiteroristická jednotka Národnej kriminálnej agentúry je útvarom Policajného zboru, ktorý má svojich vyšetrovateľov a špecialistov na operatívne pátracie činnosti, ktorí sú oprávnení skúmať, odhaľovať a vyšetrovať podozrenie na financovanie terorizmu. Slovenské orgány uviedli, že rozsah trestnej činnosti súvisiacej s NO na území Slovenskej republiky nedostatočne motivoval / zdôvodňoval prijatie konkrétnych opatrení týkajúcich sa dodatočných školení alebo odbornej prípravy v otázkach NO pre pracovníkov Národnej protiteroristickej jednotky. Keďže takéto školenia absentujú, AT nemôže vysloviť názor, že Národná protiteroristická jednotka NAKA má dostatočné vyšetrovaciu odbornosť a spôsobilosť na preverovanie NO podozrivých zo zneužitia na FT alebo z podpory FT.

c) Informácie o podskupine organizácií, ktoré spĺňajú definíciu NO podľa FATF (najmä neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby a nadácií), sa poskytujú v registri neziskových organizácií a informácie o nadáciách sa vedú v registri nadácií. Oba tieto registre spravuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sú k dispozícii na internete a sú zdrojovými registrami centrálného registra. Tieto informácie sa preto dajú získať v priebehu vyšetrovania. SIS, FSJ a PTJ NAKA sú spôsobilé prijímať a analyzovať informácie o akejkoľvek forme zneužitia NO na FT. Okrem toho 1. januára 2013 bolo v rámci organizačnej štruktúry SIS zriadené Národné bezpečnostné analytické centrum (NBAC) s cieľom zefektívniť spoluprácu medzi bezpečnostnými zložkami. Medzi hlavné úlohy NBAC patrí príprava komplexných analytických hodnotení bezpečnostných incidentov na základe hlásení prijatých od štátnych orgánov SR, monitorovanie bezpečnostnej situácie v SR z odkrytých zdrojov a poskytovanie analytických produktov o bezpečnostných hrozbách v SR určeným príjemcom. Aj keď AT nebola predložená žiadna štatistika alebo príklady zdieľania informácií o zneužívaní neziskových organizácií, zo všeobecného rozsahu pôsobnosti NBAC je možné odvodiť, že by to spadalo do právomoci NBAC.

Kritérium 8.6 - FSJ používa postupy a mechanizmy medzinárodnej spolupráce ustanovené zákonom o AML/CFT na vybavovanie žiadostí o informácie o NO. Spoločný vyšetrovací tím (Joint Investigation Team – SVT) a Spoločné colné operácie (Joint Customs Operations – JCO) sú mechanizmy, ktoré môže Národná protiteroristická jednotka použiť v oblasti boja proti FT podľa platnej legislatívy vrátane v prípadoch súvisiacich s NO. SVT a JCO sa doteraz v praxi nevyužili, keďže zatiaľ nebola zaznamenaná žiadna priama činnosť teroristických skupín a neboli lokalizované osoby ani skupiny, ktoré by pripravovali spáchanie trestného činu terorizmu.

Vyhodnotenie a záver

Sektor NO bol hodnotený v rámci NHR, ale orgány neidentifikovali charakteristiky a typy NO, pre ktoré na základe ich činností alebo vlastností by mohlo existovať riziko ich zneužitia na financovanie terorizmu. Nerealizovalo sa žiadne posúdenie vhodnosti opatrení vrátane podsúboru sektora NO, ktorý by mohol byť zneužitý na podporu financovania terorizmu. Nevykonávala sa žiadna aktívna

osveta voči sektoru NO alebo komunite darcov ohľadom otázok FT a neboli vytvorené žiadne osvedčené postupy v spolupráci s NO na ich ochranu pred zneužitím na účely FT. Zdá sa, že existuje právny rámec na uplatňovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií za porušenia zo strany NO alebo osôb konajúcich v mene NO. FSJ uskutočňuje výmenu informácií o NO zvyčajným spôsobom. **Odporúčanie R.8 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 9 – Právna úprava mlčanlivosti finančných inštitúcií

V MER zo 4. kola bolo Slovensko hodnotené ako spĺňajúce predchádzajúce odporúčanie R.4. Odvtedy sa štandardy FATF v tejto oblasti zmenili a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 9.1 - Prístup k informáciám zo strany príslušných orgánov – § 18 ods. 1 a 12 zákona o AML/CFT výslovne umožňuje FI poskytovať informácie do FSJ bez porušenia povinnosti zachovávať mlčanlivosť. Sektorové právne predpisy umožňujú ostatným príslušným orgánom mať prístup k dôverným údajom a informáciám, ktoré vlastní väčšina FI (zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách (§ 91 ods. 4), 93a ods. 4)), zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách (§ 134), zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve (§ 72 ods. (3)), zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení (§ 34 (14)), zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách (§ 88 ods. (2)), zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve (§ 28 ods. (2), 31 ods. 4) (5)), zákon č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov (§ 17 ods. (3)), zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní (§ 162 ods. (3)), zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení (§ 62 ods. 3)). Orgány však neposkytli príslušné ustanovenia o poskytovaní informácií uvedené v sektorových právnych predpisoch, ktoré sa týkajú osôb, ktoré obchodujú s valutami alebo s pohľadávkami, a osôb, ktoré poskytujú finančný leasing.

Zdieľanie informácií medzi príslušnými orgánmi – § 26 ods. 3 a § 28 zákona o AML/CFT umožňuje FSJ zdieľať informácie s vnútroštátnymi príslušnými orgánmi a so zahraničnými FSJ. NBS môže v rozsahu potrebnom na plnenie svojich úloh spolupracovať a vymieňať si dôverné informácie s príslušnými orgánmi na Slovensku aj v zahraničí so súhlasom svojho Guvernéra podľa § 41 zákona o Národnej banke Slovenska. Orgány činné v trestnom konaní si vymieňajú informácie na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni na základe § 2 ods. k zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe, § 34a

ods. 3 zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore, ako aj na základe Rámcového rozhodnutia Rady 2006/960/SVV z 18. decembra 2006 o zjednodušení výmeny informácií a spravodajských informácií medzi orgánmi členských Európskej únie činnými v trestnom konaní.

Zdieľanie informácií medzi FI – Podľa § 18 ods. 8 zákona o AML/CFT si FI môžu vymieňať informácie o hláseniach NOO alebo iné informácie, ktoré sa predkladajú FSJ, alebo ohľadom opatrení prijatých zo strany FSJ na základe takýchto informácií s FI, ktoré pôsobia na území členského štátu alebo na území tretích krajín s rovnocennými požiadavkami pre boj proti ML/FT. Neexistujú však žiadne výslovné výnimky z povinnosti zachovávať mlčanlivosť, aké sa vyžadujú podľa odporúčaní R.13, R.16 a R.17, čo znamená, že FI musia konať v rámci platných zákonov o ochrane súkromia, ktoré si zvyčajne vyžadujú získanie výslovného písomného súhlasu od klientov na poskytnutie ich údajov.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Ustanovenia o utajení údajov však vo všeobecnosti nebránia vykonávaniu štandardov FATF. Neexistencia osobitných výnimiek z ustanovení o povinnosti zachovávať mlčanlivosť v súvislosti s odporúčaniami R.13, R.16 a R.17 však ovplyvňuje celkové hodnotenie. Orgány tiež neposkytli príslušné ustanovenia o poskytovaní údajov týkajúce sa možnosti niektorých FI zdieľať dôverné informácie s orgánmi dohľadu. **Odporúčanie R.9 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 10 – Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.5. Bolo to najmä v dôsledku (i) nedostatočne komplexných

požiadaviek na FI, aby podnikali primerané opatrenia na overenie totožnosti konečného užívateľa výhod a (ii) vylúčenia určitých nízko-rizikových klientov zo základnej starostlivosti, namiesto toho, aby sa od FI vyžadovalo uplatnenie zjednodušených opatrení. Odvtedy boli novelizované normy FATF aj platné zákony.

Kritérium 10.1 - Podľa § 24 ods. 2 zákona o AML/CFT majú FI zakázané uzatvárať obchodné vzťahy alebo vykonávať operácie s anonymnými klientmi. Okrem toho § 89 ods. 2 zákona o bankách zakazuje vykonávať operácie klientov anonymným spôsobom. Hoci nie je výslovne zakázané viesť účty pre očividne fiktívne mená, Zákon AML/CFT si vyžaduje overenie totožnosti klientov pri ustanovení obchodných vzťahov alebo vykonávaní príležitostných operácií v hodnote nad 1.000 EUR.

Kedy sa vyžaduje povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi (CDD)

Kritérium 10.2 - § 10 ods. 2 zákona o AML/CFT vyžaduje uplatňovanie CDD (i) pri vzniku obchodného vzťahu, (ii) pri vykonávaní príležitostnej operácie nad 15.000 EUR alebo v prípade hotovostnej operácie nad 10.000 EUR, v rámci jednej operácie alebo pri viacerých operáciách, ktoré pôsobia ako prepojené, (iii) keď existuje podozrenie, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú operáciu bez ohľadu na jej hodnotu, alebo (iv) ak existujú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti skôr získaných údajov z CDD. Definícia neobvyklej operácie (§ 4) pokrýva aj podozrenie z ML/FT.

§ 10 ods. 3 zákona o AML/CFT takisto vyžaduje od FI, aby identifikovali klienta a overili identitu klienta pri vykonávaní operácií nad 1.000 EUR. Týmto je však len čiastočne riešené pod-kritérium podľa bodu c), ktoré vyžaduje uplatňovanie celého radu opatrení CDD (napr. overenie totožnosti KUV a či sú osoby, ktoré vystupujú v mene klientov, na ich zastupovanie oprávnené) pri vykonávaní príležitostných prevodov nad 1.000 EUR.

Požadované opatrenia CDD pri všetkých klientoch

Kritérium 10.3 - Požiadavku na identifikovanie klienta a overenie totožnosti klienta ustanovuje § 10 ods. 1 zákona o AML/CFT. Identita fyzických osôb sa overuje na základe dokladov totožnosti a za fyzickej prítomnosti klienta alebo nepriamym postupom pomocou technických prostriedkov, ktoré zabezpečujú rovnaký stupeň spoľahlivosti (§ 8 ods. 1 písm. a)). Právnické osoby vrátane štátnych orgánov, sa overujú na základe údajov alebo dokumentov získaných z oficiálnych firemných registrov a iných spoľahlivých zdrojov.

Kritérium 10.4 - § 10 ods. 7 zákona o AML/CFT ustanovuje, že povinná osoba pri vykonávaní povinnej starostlivosti zisťuje, či klient koná vo svojom vlastnom mene. Ak povinná osoba zistí, že klient nekoná vo vlastnom mene, podľa § 7 ods. 1 písm. c) a § 8 ods. 1 písm. c) zákona o AML/CFT je povinná identifikovať a overiť identitu osoby, ktorá koná v mene klienta na základe splnomocnenia. Povinná osoba najmä vyzve klienta, aby preukázal formou záväzného písomného vyhlásenia meno, priezvisko, rodné číslo alebo dátum narodenia fyzickej osoby alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo právnickej osoby, v ktorej mene sa obchod vykonáva. Tieto údaje sa musia následne overiť. Povinná osoba rovnako postupuje aj v prípade pochybnosti, či klient koná vo vlastnom mene.

Tieto ustanovenia však nevyžadujú od FI, aby vo všetkých prípadoch overovali, či osoby, ktoré údajne konajú v mene niekoho iného, majú na to oprávnenie a aby overili identitu takej osoby a klienta (v prípade, že taká osoba nekoná na základe splnomocnenia).

Kritérium 10.5 - § 10 ods. 1 písm. b) zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby identifikovali KUV a prijali primerané opatrenia na overenie jeho totožnosti. FI sa tiež nesmú spoliehať len na údaje získané z obchodných registrov a od verejných orgánov. To však nepredstavuje požiadavku overiť KUV na základe údajov zo spoľahlivých zdrojov tak, aby FI uspokojivo vedela, kto je KUV. KUV definuje § 6a zákona o AML/CFT ako fyzickú osobu, ktorá skutočne vlastní alebo kontroluje právnickú osobu, fyzickú osobu – podnikateľa alebo akúkoľvek fyzickú osobu, v prospech ktorej sa operácia/činnosť vykonáva. Táto definícia však nepokrýva všetky prípady, kedy fyzická osoba

vykonáva kontrolu nad inou fyzickou osobou.

Kritérium 10.6 - § 10 ods. 1 písm. c) zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby získavali informácie o účele a plánovanej povahe obchodného vzťahu. Neexistuje však výslovná požiadavka na zistenie účelu a zamýšľanej povahy obchodného vzťahu.

Kritérium 10.7 - Podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona o AML/CFT musia FI vykonávať priebežné monitorovanie obchodných vzťahov vrátane preskúmania konkrétnych obchodov vykonaných počas trvania týchto vzťahov na účel zistenia, či vykonávané obchody sú v súlade s ich poznatkami o klientovi a jeho obchodnom a rizikovom profile. FI musia tak isto zaistiť, aby sa dokumenty, údaje a informácie CDD priebežne aktualizovali. Nie je tu však konkrétna požiadavka preskúmať, ak je to potrebné, či sú obchody klienta v súlade so zdrojom finančných prostriedkov.

Konkrétne opatrenia CDD požadované pre právnické osoby a právne subjekty

Kritérium 10.8 - § 10 ods. 1 písm. b) zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby v rámci procesu zisťovania KUV zistili vlastnícku a kontrolnú štruktúru právnických osôb. Neexistuje však konkrétna požiadavka na zistenie predmetu činnosti klienta, hoci FI sú povinné v rámci priebežnej povinnej starostlivosti overovať zhodu vykonávaných obchodov s profilom činností klienta.

Kritérium 10.9 - Údaje požadované na identifikovanie právnických osôb a zdroje ich overenia sú ustanovené v § 7 ods. 1 písm. b) a § 8 ods. 1 písm. b) zákona o AML/CFT. Preto sa od FI vyžaduje, aby získali názov právnickej osoby a adresu jej sídla. Od FI sa tak isto vyžaduje, aby identifikovali fyzickú osobu oprávnenú konať v mene právnickej osoby. Tieto údaje sa musia overiť na základe informácií alebo dokumentov získaných z oficiálnych firemných registrov alebo iných spoľahlivých a nezávislých zdrojov. V prípade firemných registrov by sa normálne získaval doklad o existencii (napr. výpis z obchodného registra, odpis); avšak môže ísť aj o získanie relevantných informácií z iných dôveryhodných zdrojov, ktoré nemusia obsahovať informácie uvádzané úradmi. Identifikácia fyzickej osoby oprávnenej konať v mene právnickej osoby zároveň nepredstavuje získanie mien všetkých relevantných osôb na pozíciách vyššieho manažmentu (napr. generálnych riaditeľov). A konečne, od FI sa nevyžaduje, aby rozlišovali adresy sídiel právnickej osoby od jej hlavného miesta podnikania, a v prípade rozdielu získali relevantné informácie.

Ohľadom adresy sídla – právnické osoby majú **jednu** adresu „sídla“ v Obchodnom registri (§ 2/3 Obchodného zákonníka). Fyzické osoby majú „miesto podnikania“ uvedené v Živnostenskom registri (§ 60 ods. 2 písm. d) zákona č. 455/1991 Z. z. o živnostenskom podnikaní). Právnické osoby majú „sídlo“ uvedené vo svojich príslušných registroch, pozri časť o účinnosti. (Nadácie, neziskové organizácie, neinvestičné fondy – § 2 ods. 2 písm. a), b) a c) a § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 346/2018 Z. z. o registri mimovládnych neziskových organizácií.) Žiadne ďalšie sídla, miesta činnosti alebo adresy sa neregistrujú.

Kritérium 10.10 - KUV právnickej osoby je zadefinovaný v § 6a ods. 1 bod 2 zákona o AML/CFT a zahŕňa fyzické osoby, ktoré:

(a) sú konečnými vlastníkmi právnickej osoby alebo ju kontrolujú osobu prostredníctvom priameho alebo nepriameho vlastníctva alebo kontroly minimálne 25 % akcií alebo hlasovacích práv vrátane akcií na doručiteľa, alebo majú podiel na výnosoch z ekonomickej činnosti podniku vo výške minimálne 25 %;

(b) majú právo vymenovať, inak ustanoviť alebo odvolať štatutárny, riadiaci, dozorný alebo kontrolný orgán alebo iným spôsobom kontrolujú právnickú osobu;

(c) sú členom vrcholového manažmentu v prípade, že žiadna iná osoba nespĺňa vyššie uvedené kritériá. Člen vrcholového manažmentu je zadefinovaný ako člen štatutárneho orgánu, zmocnenec alebo manažér na základe priameho zmocnenia štatutárneho orgánu. Podľa § 6 ods. 2 zákona o AML, pokiaľ žiadna osoba nespĺňa kritériá uvedené v § 6 ods. 1 písm. a) zákona, budú sa za konečného užívateľa výhod subjektu považovať členovia vrcholového manažmentu; člen vrcholového manažmentu znamená štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu, zmocnenec a manažér na základe

priameho zmocnenia štatutárneho orgánu. Orgány vysvetlili, že pokiaľ na týchto pozíciách pôsobi viacero osôb, mali by sa všetky považovať za vyšší manažment.

Kritérium 10.11 - Podľa zákona o AML/CFT (§ 6a ods. 1) sa osoby, ktoré skutočne ovládajú združenie majetku, považujú za KUV. Konkrétna definícia KUV pre združenie majetku je uvedená v § 6a ods. 1 písm. c) zákona o AML/CFT. KUV združenia majetku je zakladateľ (zriaďovateľ) a známy príjemca najmenej 25 % prostriedkov združenia majetku, alebo pokiaľ takíto príjemcovia neboli určení, osoba, ktorá má významný prospech z činnosti združenia majetku. Táto definícia nie je v súlade s požiadavkami kritéria EC 10.11, ktoré vyžadovalo identifikáciu na základe prahovej hodnoty, a nezahŕňa protektora (v relevantných prípadoch). Nie sú stanovené žiadne konkrétne požiadavky ohľadom užívateľov výhod učených podľa charakteristiky alebo triedy.

Okrem toho, neexistuje žiadna podobná definícia KUV pre ostatné typy právnych zoskupení podľa zákona o AML/CFT.

CDD pre oprávnené osoby zo zmlúv o životnom poistení

Kritérium 10.12 - Oprávnené osoby zo zmlúv o životnom poistení sa musia identifikovať a overiť pred výplatou alebo v čase výplaty, alebo keď si oprávnená osoba mieni uplatniť práva udelené podľa poistnej zmluvy. Neexistuje však konkrétna požiadavka zhromažďovať relevantné informácie vo vzťahu k oprávneným osobám určeným charakteristikou alebo triedou tak, aby mala FI istotu, že v čase výplaty na základe nich dokáže identifikovať oprávnenú osobu. Orgány neposkytli informácie o iných predpisoch v súvislosti s poistením a platných požiadavkách.

Kritérium 10.13 - Neexistuje požiadavka na zahrnutie oprávnenej osoby zo zmluvy o životnom poistení ako relevantného rizikového faktora pri určovaní, či sa má uplatniť zvýšená CDD.

Načasovanie overenia

Kritérium 10.14 - Podľa § 10 ods. 2 písm. zákona o AML/CFT sú FI povinné pred uzatvorením obchodného vzťahu alebo uskutočnením obchodu overiť totožnosť klienta a KUV. Overenie je možné dokončiť po uzatvorení obchodných vzťahov za predpokladu, že je nutné neprerušovať bežnú obchodnú činnosť, riziká ML/FT sú nízke a overenie sa dokončí bez zbytočného odkladu (§ 8 ods. 3).

Kritérium 10.15 - zákon o AML/CFT ustanovuje všeobecné požiadavky na FI, aby zaviedli primerané opatrenia na riadenie rizík ML/FT (§ 20 ods. 2 písm. c)) a overenie je možné dokončiť až po založení obchodného vzťahu len ak sú riziká ML/FT nízke. V prípade bankových účtov, vrátane účtov, ktoré umožňujú operácie s prevoditeľnými cennými papiermi, sú pred riadnym overením klienta a KUV povolené len kreditné operácie.

Existujúci klienti

Prechodné ustanovenia zákona o AML/CFT (§ 36 ods. 1) žiadali od povinných subjektov, aby vykonávali CDD (podľa nových národných požiadaviek), podľa rizika, vo vzťahu k existujúcim klientom, a to do roka od vstupu zákona do platnosti. Neexistujú však ustanovenia, ktoré by žiadali od FI, aby vykonali CDD pri existujúcich klientoch podľa závažnosti, a po určení primeraných lehôt, aby zohľadnili, či sa opatrenia CDD vykonávali predtým, kedy sa vykonávali, a nakoľko sú získané údaje primerané.

Rizikovo orientovaný prístup

Kritérium 10.17 - § 12 ods. 1 zákona o AML/CFT požaduje od FI, aby uplatňovali opatrenia zvýšenej CDD v prípadoch, kde boli identifikované vyššie riziká ML/FT. Ďalej určuje situácie, kedy je zvýšená CDD povinná, napr.: (i) cezhraničné korešpondenčné bankové vzťahy, (ii) operácie alebo obchodné vzťahy s PEP a (iii) s osobami so sídlom vo vysoko rizikových krajinách podľa hodnotenia Európskej komisie, (iv) preverenie klientov bez osobného kontaktu. Tento zoznam zároveň nie je vyčerpávajúci a rozhodnutie, či sa má vykonať rozšírená CDD, by mali vychádzať z počiatočného zhodnotenia rizík, kritériá ktorého sú širšie opísané v prílohe k zákonu o AML/CFT. Zákon o AML/CFT definuje zvýšenú CDD ako uplatnenie doplnkových opatrení CDD v závislosti od rizika ML/FT.

Kritérium 10.18 - § 11 ods. 1 bod 2 zákona o AML/CFT ustanovuje možnosť uplatnenia zjednodušených opatrení CDD pre určité nízko rizikové scenáre, ktoré podľa zistení NHR nie sú opodstatnené. Orgány neposkytli žiadnu inú relevantnú analýzu rizika, ktorá by tieto scenáre opodstatňovala. FI majú zakázané vykonávať zjednodušené opatrenia CDD, pokiaľ majú podozrenie z neobvyklej operácie (§ 11 ods. 3).

Neuspokojivé vykonávanie CDD

Kritérium 10.19 - § 15 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby odmietli uzavrieť obchodný vzťah alebo vykonať operáciu, a ukončili obchodný vzťah, pokiaľ nemôžu identifikovať a overiť klientov alebo KUV, určiť ich status PEP alebo získať informácie o účele a zamýšľanej povahe obchodného vzťahu. Takáto požiadavka však neexistuje v prípadoch, kedy FI nemôžu vykonať iné požadované opatrenia CDD, ako napríklad vykonávanie priebežnej základnej starostlivosti.

Podľa § 17 ods. 1 zákona o AML/CFT sa od FI vyžaduje, aby bezodkladne ohlásili neobvyklú operáciu na FSJ. § 4 ods. 2 písm. c) zaraďuje medzi neobvyklé operácie aj prípady, kedy sa klienti odmietnu identifikovať alebo poskytnúť relevantné údaje pre CDD. Táto oznamovacia povinnosť sa nevzťahuje na všetky okolnosti, kedy finančná inštitúcia nedokáže dodržať príslušné opatrenia CDD.

CDD a informovanie klienta

Zákon AML/CFT nepovoľuje FI zdržať sa plnenia procesu CDD v prípadoch, v ktorých sa odôvodnene predpokladá, že výkon opatrení CDD bude znamenať informovanie klienta.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa mnohé z požiadaviek na CDD. Existuje však množstvo medzier, ktoré podkopávajú celkovú efektívnosť rámca povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD), ako sú nedostatky ohľadne uplatňovania kompletného rozsahu opatrení CDD pri vykonávaní príležitostných bezhotovostných prevodov vo výške nad stanovenou prahovou hodnotou, zistenie a overenie ponímania účelu zamýšľanej povahy obchodného vzťahu zo strany KUV, absencia konkrétnej požiadavky na overenie, či obchodné operácie klienta zodpovedajú jeho finančným zdrojom, ak je to potrebné a povinnosť zistiť obchodný profil klienta. Okrem toho boli zistené aj nedostatky v opatreniach na identifikáciu a overenie pre právnické osoby a právne subjekty (vrátane identifikácie a overenia KUV právnych subjektov). Boli zistené nedostatky v súvislosti s CDD pri oprávnených osobách zo zmlúv o životnom poistení. Neexistujú ustanovenia, ktoré by vyžadovali od FI uplatňovanie CDD pri existujúcich klientoch podľa významnosti. Nízko rizikové scenáre na uplatnenie zjednodušenej CDD nie sú podložené zisteniami žiadneho z vykonaných NHR. Neexistuje požiadavka na odmietnutie vykonania obchodu alebo ukončenie obchodného vzťahu v prípadoch, kedy FI nemôže vykonať niektoré opatrenia CDD, ako napríklad priebežnú povinnú starostlivosť. Oznamovacia povinnosť sa vo všeobecnosti nevzťahuje na okolnosti, kedy finančná inštitúcia nedokáže dodržať príslušné opatrenia CDD. Neexistuje výslovné ustanovenie pre prípad rizika informovania klienta po podaní hlásenia NOO. **Odporúčanie R.10 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 11 – Vedenie evidencie

V správe MER to 4. kola bolo Slovensko hodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúce odporúčanie R.10. Neexistovala výslovná požiadavka, aby FI uschovávali súbory účtov a obchodnú korešpondenciu. Vo vnútroštátnej legislatíve chýbala aj jasná požiadavka včas sprístupňovať záznamy a informácie o klientoch a obchodoch príslušným orgánom. Platné normy sa odvtedy novelizovali a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 11.1 - § 19 ods. 2 písm. b) zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby uschovávali všetky údaje a písomné dokumenty o obchode po dobu 5 rokov po jeho dokončení. Definícia „obchodu“ podľa § 9 písm. g) zákona o AML/CFT je dostatočne široká, aby pokrývala domáce aj medzinárodné obchody.

Od FI sa vyžaduje, aby uchovávali všetky údaje a písomné dokumenty získané prostredníctvom opatrení základnej, rozšírenej alebo zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi, ako aj výsledky analýz neobvyklých obchodných operácií po dobu 5 rokov po skončení obchodného vzťahu podľa § 19 ods. 2 písm. a zákona o AML/CFT. Pri príležitostných klientoch sa uchovávajú len údaje týkajúce sa obchodu (§ 19 ods. 2 písm. b). Požiadavky na vedenie evidencie nepokrývajú obchodnú korešpondenciu a súbory o účtoch, ktoré nie sú vždy súčasťou údajov CDD a za normálnych okolností by obsahovali všetky podklady, dáta a informácie týkajúce sa účtu. Okrem toho sa nevzťahuje na výsledky analýz vypracovaných FI v inej súvislosti než pri identifikovaní neobvyklých obchodných operácií.

Kritérium 11.3 - Podľa § 19 ods. 5 zákona o AML/CFT sú FI povinné uchovať kópie dokumentov čitateľným spôsobom a fotografia fyzickej osoby musí byť uchovaná dostatočne zreteľná na to, aby sa bolo možné overiť jeho vzhľad. Požiadavky na uchovávanie záznamov o obchodoch, pomocou ktorých bude možné dostatočne zrekonštruovať jednotlivé obchody, aby bolo možné podľa potreby poskytnúť dôkazy pre trestné stíhanie, sú splnené.

Kritérium 11.4 - § 21 ods. 1 bod 2 zákona o AML/CFT vyžaduje, aby FI sprístupnili všetky dáta a písomné dokumenty o obchodných vzťahoch a obchodoch na žiadosť FSJ v stanovenom časovom rámci. Požiadavka na predloženie relevantných informácií príslušným orgánom je upravená aj v samostatných právnych ustanoveniach, ktoré umožňujú orgánom požadovať od FI informácie⁶⁵. Od FI sa zároveň špecificky požaduje, aby zaviedli primerané systémy na zabezpečenie promptného predkladania požadovaných dát a dokumentov.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Požiadavka uchovávanía záznamov získaných v rámci opatrení CDD počas 5 rokov sa však podľa všetkého nevzťahuje na príležitostných klientov. Požiadavky na vedenie evidencie tak isto nepokrývajú obchodnú korešpondenciu a súbory o účtoch, ako ani výsledky analýz vypracovaných mimo kontextu identifikovania neobvyklých obchodných operácií. **Odporúčanie R.11 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 12 - Politicky exponované osoby

V správe MER zo 4. kola bolo Slovensko hodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúce odporúčanie R.6. Neexistovala požiadavka na overenie, či je konečný užívateľ výhod PEP, alebo na získanie schválenia od vyššieho manažmentu na pokračovanie v obchodnom vzťahu, pokiaľ sa následne zistilo, že zákazník bol PEP. Definícia zahraničných PEP vylúčila občanov Slovenskej republiky a nepokryla všetkých jednotlivcov, ktorým sú zverené významné verejné funkcie.

Kritérium 12.1 - Definícia PEP je uvedená v § 6 zákona o AML/CFT a je plne v súlade s normami FATF.

(a) § 10 ods. 1 písm. d) zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby určili, či je zákazník alebo konečný užívateľ výhod PEP v rámci opatrení CDD. Neexistuje žiadna osobitná požiadavka na zavedenie systémov riadenia rizika na identifikáciu PEP, hoci rozsah opatrení CDD by mal byť určený na základe rizika ML/FT (§ 10 ods. 4).

(b) § 12 ods. 2 písm. c) bod 1 zákona o AML vyžaduje od FI, aby získali schválenie od predstavenstva alebo poverenej osoby skôr než uzatvoria obchodný vzťah alebo v ňom pokračujú. Poverená osoba

⁶⁵Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách (§ 91 ods. 4, § 93a ods. 4), zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách (§ 134), zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve (§ 72 ods. 3), zákon č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení (§ 34 ods. 14), zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách (§ 88 ods. 2), zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve (§ 28 ods. 2, 31 ods. 4, 5), zákon č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov (§ 17 ods. 3), zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní (§ 162 ods. 3), zákon č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení (§ 62 ods. 3).

musí byť buď členom predstavenstva FI alebo manažérom, ktorý priamo komunikuje so štatutárnym orgánom a dozornou radou, a má prístup k všetkým potrebným informáciám a dokumentom. Nezdá sa, že by tento manažér musel byť postavením ekvivalentný s vrcholovým manažérom.(c) § 12 ods. 2 písm. c) bod 2 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby zistili zdroj majetku a zdroj prostriedkov zapojených do obchodného vzťahu a obchodov s PEP. Od FI sa teda podľa všetkého nevyžaduje, aby prijali vhodné opatrenia na zistenie pôvodu celého majetku (celkových aktív) zákazníkov a konečných užívateľov výhod identifikovaných ako PEP.

(d) § 12 ods. 2 písm. c bod 3 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby uplatnili zvýšený priebežný monitoring obchodných vzťahov s PEP.

§ 12 ods. 3 zákona o AML/CFT ustanovuje, že FI musia naďalej uplatňovať opatrenia uvedené vyššie vo vzťahu k osobám, ktorým už nie je zverená významná verejná funkcia, najmenej po dobu 12 mesiacov a až dovtedy, kým sa u tejto osoby nevytlúči riziko ML/FT špecifické pre PEP na základe hodnotenia rizík FI. Tento prístup je v súlade s usmerneniami FATF o PEP, ktoré vyžadujú, aby sa aj ku klientovi, ktorému už nie je zverená významná verejná funkcia, pristupovalo na základe vyhodnotenia rizík ML/FT.

Kritérium 12.2 - Zákon o AML/CFT nerozlišuje medzi domácimi a zahraničnými PEP, ani medzi tými, ktoré sú členmi riadiacich orgánov inštitúcií EÚ a medzinárodných organizácií. Preto musia FI uplatňovať opatrenia uvedené v kritériu 12.1 pre všetky typy PEP.

Kritérium 12.3 - Definícia rodinného príslušníka PEP je uvedená v § 6 ods. 3 zákona o AML/CFT a zahŕňa manžela, manželku, rodičov, deti a ich manželov, manželky a osoby, ktoré majú podobné postavenie ako manželia a manželky. Definícia rodinných príslušníkov však nezahŕňa súrodencov PEP, ktorí sú súčasťou minimálnej normy uvedenej v usmernení FATF o PEP. Osoby, ktoré sa považujú za blízkych spolupracovníkov PEP sú obmedzené na osoby, ktoré sú konečnými užívateľmi výhod spoločne so klientom FI, podnikajú spoločne s PEP, alebo sú konečnými užívateľmi výhod klienta FI založeného v prospech PEP. Tento prístup je reštriktívnejší než žiada usmernenie FATF o PEP.

Kritérium 12.4 - Od FI, ktoré poskytujú životné poistenie, sa nevyžaduje, aby podnikali primerané opatrenia na určenie, či sú oprávnené osoby, alebo podľa situácie, koneční užívatelia výhod príjemcu, PEP. Ďalšie prvky kritéria 12.4 tak isto nie sú splnené, hoci vyšší manažment musí byť informovaný vždy, keď sa poistné plnenie vypláca v rámci obchodného vzťahu s PEP.

Vyhodnotenie a záver

Od FI sa výslovne nevyžaduje, aby zaviedli systémy riadenie rizika na identifikáciu PEP. Tak isto sa od nich nežiada, aby prijali primerané opatrenia na určenie pôvodu celého majetku PEP. Definície rodinných príslušníkov a blízkych spolupracovníkov PEP sú reštriktívne, pričom nie je splnený žiadny z prvkov kritéria 12.4. **Odporúčanie R.12 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 13 – Korešpondenčné bankovníctvo

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako čiastočne spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.7. Požiadavky ohľadom cezhraničných korešpondenčných vzťahov sa uplatňovali len na krajiny mimo EÚ/EHP. Od FI, ktoré uzatvárajú korešpondenčné vzťahy s FI z tretích krajín, sa tak isto nežiadalo, aby dokumentovali zodpovednosti každej z inštitúcií, hoci ide o bežnú prax.

Kritérium 13.1 - Korešpondenčný vzťah je vymedzený v zákone o AML/CFT (§ 9 písm. k)). Pred uzatvorením cezhraničného korešpondenčného vzťahu (ale len s FI mimo priestoru EHP) sa od FI vyžaduje:

(a) Zhromaždenie informácií o partnerskej inštitúcii na získanie komplexného prehľadu o povahe jej podnikania a na overenie jej reputácie a kvality uplatňovaného dohľadu vo verejne dostupných zdrojoch (§ 12 ods. 2 písm. b) bod 1 zákona o AML/CFT). Nezhromažďujú sa však informácie vo vzťahu k tomu či (a kedy) bola partnerská inštitúcia predmetom vyšetrovania ML/FT alebo regulačného opatrenia. Kým od korešpondenčných bánk sa vyžaduje, aby určili kvalitu dohľadu partnerskej banky, nežiada sa od nich, aby určili, či bola partnerská inštitúcia predmetom vyšetrovania ML/FT alebo regulačného opatrenia.

(b) Posúdenie kontrolných postupov AML/CFT partnerskej inštitúcie (§ 12 ods. 2 písm. b) bod 2 zákona o AML/CFT).

(c) Získanie schválenia od vyššieho manažmentu (štatutárneho orgánu alebo zodpovedného manažéra v priamej komunikácii so štatutárnym orgánom a s prístupom k informáciám a dokumentom získaným od povinnej osoby v rámci výkonu CDD) na uzatvorenie nového korešpondenčného vzťahu (§ 12 ods. 2 písm. b bod 3 zákona o AML/CFT);

(d) Dokumentácia zodpovedností každej inštitúcie (§ 12 ods. 2 písm. b) bod 4 zákona o AML/CFT). Od FI sa však špecificky nevyžaduje, aby sa uistili, že výsledkom tohto postupu má byť jasné pochopenie týchto zodpovedností. Korešpondenčná inštitúcia by mala jasne chápať, ako bude partnerská inštitúcia ponúkať dostupné služby prostredníctvom vzťahu korešpondenčného bankovníctva jej klientom a posúdiť povahu a úroveň rizika spojeného s dojednaniaми o ponuke. Dokumentovanie by malo byť činnosťou založenou na presných informáciách/dokumentoch, mimo opatrení zvýšenej starostlivosti uplatňovanými vo vzťahu k cezhraničnému korešpondenčnému bankovníctvu, ktoré poskytne jasné pochopenie zodpovedností každej inštitúcie vo vzťahu k AML/CFT.

Kritérium 13.2 - § 12 ods. 2 písm. b) bod 5 zákona o AML/CFT vyžaduje, aby FI vo vzťahu k platbám prostredníctvom účtu zabezpečili, aby partnerská inštitúcia vykonala CDD vo vzťahu k zákazníkovi, ktorý má priamy prístup k účtu partnerskej inštitúcie a dokázala poskytnúť na základe žiadosti príslušné údaje. Táto požiadavka sa však vzťahuje len na krajiny mimo EÚ/EHP.

Kritérium 13.3 - § 24 zákona o AML/CFT stanovuje, že FI nesmú vstúpiť do korešpondenčného vzťahu alebo v ňom pokračovať s fiktívnou bankou alebo bankou, o ktorej je známe, že vstúpila do korešpondenčného vzťahu s fiktívnou bankou.

Vyhodnotenie a záver

Požiadavky na korešpondenčné bankovníctvo (mimo tých, ktoré sa týkajú fiktívnych bánk) sa nevzťahujú na krajiny EÚ/EHP. Od korešpondenčných bánk sa nevyžaduje, aby zisťovali, či partnerská inštitúcia nebola predmetom vyšetrovania ML/FT alebo regulačného opatrenia. Taktiež sa od korešpondenčných bánk *výslovne* nevyžaduje, aby posudzovali kvalitu kontrol AML/CFT partnerských FI a *jasne chápali* zodpovednosti každej inštitúcie v oblasti AML/CFT. **Odporúčanie R.13 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 14 – Služby prevodu peňazí alebo hodnôt

V správe MER zo 4. kola Slovenská republika nebola hodnotená vo vzťahu k predchádzajúcemu SR VI. V rámci 3. kola hodnotení AT zistil, že neexistuje právny predpis, ktorý by určoval, aké informácie o operáciách majú poskytovatelia MVTS uchovávať. Platné normy FATF sa odvtedy podstatne novelizovali a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 14.1 - Zákon o platobných službách (č. 492/2009) požaduje od všetkých poskytovateľov MVTS (bánk, zahraničných bánk alebo pobočiek zahraničných bánk, poštových inštitúcií, platobných

inštitúcií a inštitúcií elektronických peňazí), ktoré môžu byť len právnickými osobami, aby získali príslušnú licenciu/oprávnenie od NBS skôr než začnú poskytovať služby (§ 2 ods. 3).

Kritérium 14.2 - NBS je oprávnená vykonávať dohľad nad poskytovateľmi MVTS, monitorovať ich online aktivity a zbierať informácie z iných externých zdrojov na ochranu pred poskytovaním takých platobných služieb, ktoré nie sú povolené. Ak sa zistia takéto prípady, umožňuje zákon o platobných službách NBS uplatniť škálu sankcií, vrátane uloženia pokuty do výšky 300.000 EUR (alebo v prípade opakovaných alebo závažných porušení až do 600.000 EUR), pozastavenia činnosti a čiastočného alebo úplného odobratia oprávnenia (§ 78 ods. 2).

NBS je zároveň oprávnená žiadať a získať relevantné informácie od akejkoľvek osoby podozrivej z neoprávneného poskytovania platobných služieb a tak isto overiť si tieto informácie v mieste podnikania podľa zákona o platobných službách (§ 78 ods. 9). Pokiaľ NBS dospeje k záveru, že boli skutočne platobné služby poskytované neoprávnené, ohlási to LEA a môže uložiť sankcie podobné sankciám uvedeným vyššie, podľa závažnosti, rozsahu, trvania, dopadu a povahy porušenia (§ 78 ods. 10). Orgány neposkytli informácie o spôsoboch zisťovania neoprávneného poskytovania platobných služieb zo strany iných osôb ako sú oprávnené inštitúcie alebo o príslušných trestných postihoch.

Kritérium 14.3 -Poskytovatelia MVTS sú povinnými subjektmi podľa zákona o AML/CFT, a teda podliehajú monitoringu dodržiavania predpisov zo strany NBS (pozri analýzu v rámci odporúčania R.26).

Kritérium 14.4 -Podľa § 75 zákona o platobných službách je platobná inštitúcia, ktorá má zámer poskytovať platobné služby prostredníctvom agenta, povinná oznámiť NBS svoj zámer a predložiť relevantné informácie o agentovi, vrátane popisu jeho kontrol v oblasti AML/CFT. Agent môže začať poskytovať služby v mene platobnej inštitúcie až po registrácii (zaradení na zoznam agentov) zo strany NBS. Agenti zaregistrovaní v iných členských štátoch EÚ môžu poskytovať platobné služby v Slovenskej republike, ak NBS dostane príslušné oznámenie od orgánov dohľadu v daných štátoch podľa § 79 ods. 5. Aktuálny zoznam agentov platobných inštitúcií publikuje NBS na svojej webovej stránke (§ 74 ods. 3).

Kritérium 14.5 -Neexistuje požiadavka, aby platobné inštitúcie zahrnuli svojich agentov do programov AML/CFT a monitorovali ich dodržiavanie. Agenti platobných inštitúcií, t.j. agenti platobných služieb, sú podľa zákona o AML/CFT povinnými subjektmi. Žiada sa od nich, aby zaviedli svoje vlastné programy AML/CFT (§ 20) a uplatňuje sa nad nimi dohľad v súlade s príslušnými požiadavkami AML/CFT (§ 29).

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Neboli však poskytnuté žiadne informácie o spôsoboch zisťovania poskytovania neoprávnených služieb zo strany iných osôb než sú inštitúcie oprávnené NBS alebo iným príslušným orgánom.

Odporúčanie R.14 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).

Odporúčanie 15 – Nové technológie⁶⁶

V správe MER zo 4. kola bolo Slovensko hodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúce odporúčanie R.8. Hlavný nedostatok sa týkal účinnosti zabezpečenia súladu so zákonnými požiadavkami, konkrétne absencie usmernení na riešení rizík vyplývajúcich z nových technológií. Normy FATF sa odvtedy revidovali, so zapracovaním požiadaviek obchodov bez osobného kontaktu

⁶⁶FATF revidovala odporúčanie R.15 v októbri 2018 a vysvetľujúci komentár k nemu v júni 2019, takže od krajín sa vyžaduje, aby uplatňovali preventívne a iné opatrenia na poskytovateľov služieb virtuálnych aktív a na činnosti s virtuálnymi aktívami. Predmetom tohto hodnotenia nie je súlad Slovenska s revidovaným odporúčaním R.15, pretože v čase návštevy na mieste FATF ešte nerevidovala svoju metodiku hodnotenia. Hodnotenie Slovenska z hľadiska technického súladu s revidovaným odporúčaním R.15 sa vykoná včas, v rámci následného procesu vzájomných hodnotení.

v odporúčaní R.10, a s väčším dôrazom na identifikáciu a zmiernenie rizík vyplývajúcich z nových produktov a technológií v odporúčaní R.15.

Kritérium 15.1 - § 26a zákona o AML/CFT vyžaduje od FSJ, aby posudzovala národné riziká ML/FT a zohľadňovala množstvo rizikových faktorov uvedených v Prílohe č. 2, ktoré zahŕňajú nové produkty, obchodné praktiky a spôsoby dodávania, ako aj využívanie nových alebo rozvíjajúcich sa technológií pre nové aj existujúce produkty. Podobne, § 20a zákona vyžaduje od FI, aby vyhodnotili svoje špecifické riziká ML/FT minimálne s ohľadom na tie isté rizikové faktory. § 14 ods. 2 písm. b) ďalej určuje, že FI musia venovať zvláštnu pozornosť rizikám ML/FT v súvislosti s novými technológiami, ktoré podporujú anonymitu.

Kritérium 15.2 - § 20 ods. 1 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby vhodne aktualizovali svoje programy AML/CFT skôr, než začnú poskytovať nové produkty, ktoré zvyšujú ich vystavenie rizikám ML/FT. Od FI sa teda vlastne vyžaduje, aby pred spustením nových produktov vykonali posúdenie rizík ML/FT. Žiadne takéto požiadavky však neexistujú vo vzťahu k novým obchodným praktikám, vrátane nových spôsobov dodávania, ako aj využívania nových alebo vyvíjajúcich sa technológií pre nové aj existujúce produkty.

§ 20a ods. 2 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby zaviedli opatrenia na riadenie rizík identifikovaných v rámci ich posúdenia rizík, kým § 14 ods. 2 písm. b) konkrétne vyžaduje uplatnenie náležitých opatrení na prevenciu zneužívania nových technológií, ktoré podporujú anonymitu. § 8 ods. 1 písm. a) umožňuje overenie fyzických osôb zo strany FI bez fyzickej prítomnosti. Technológia použitá v tomto procese by však mala zabezpečiť, aby sa overenie vykonávalo na rovnakej úrovni spoľahlivosti ako v pri fyzickej prítomnosti klienta.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Od FI sa však nevyžaduje, aby vykonávali posúdenie rizík pred spustením alebo uplatňovaním nových obchodných praktík a nových či rozvíjajúcich sa technológií. **Odporúčanie R.15 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 16 - Bezhotovostné prevody

V správy MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako krajina, ktorá spĺňa predchádzajúce SR VII.

Zadávané FI

Nariadenie EÚ 2015/847 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov sa priamo vzťahuje na všetky členské štáty Európskej únie. Vo vzťahu k odporúčaniam R.16 sú tuzemské bezhotovostné prevody prevodmi výlučne v rámci hraníc EÚ, kým cezhraničné bezhotovostné prevody predstavujú prevody do/z tretích krajín.

a) Všetky cezhraničné bezhotovostné prevody, ktoré prekračujú hodnotu 1.000 EU, by mali byť doplnené o nasledujúce informácie o platcovi, t.j. pôvodcovi: meno platiteľa; číslo platobného účtu platiteľa; adresa platiteľa, číslo úradného dokladu totožnosti, identifikačné číslo klienta alebo dátum a miesto narodenia. V prípade, že sa bezhotovostný prevod nerobí z platobného účtu, poskytovateľ platobných služieb (PSP) platiteľa zabezpečí, aby bol prevod doplnený o jedinečný identifikačný kód transakcie (čl. 4). PSP platiteľa má povinnosť ešte pred prevodom prostriedkov vždy overovať presnosť informácií platiteľa na základe dokumentov, údajov alebo informácií získaných zo spoľahlivého a nezávislého zdroja.

b) Všetky cezhraničné bezhotovostné prevody v hodnote nad 1.000 EUR musia byť doplnené o nasledujúce informácie o príjemcovi: meno príjemcu; číslo platobného účtu príjemcu. V prípade, že sa bezhotovostný prevod nerobí na platobný účet, PSP platiteľa zabezpečí, aby bol prevod doplnený o jedinečný identifikačný kód transakcie (§ 4).

Kritérium 16.2 - V prípade hromadného cezhraničného prevodu od jediného platiteľa musí

hromadný súbor obsahovať požadované a overené informácie o platcovi a požadované informácie o príjemcovi, pričom jednotlivé prevody by mali obsahovať číslo platobného účtu platiteľa alebo jedinečný identifikačný kód transakcie (čl. 6 ods. 1).

Kritérium 16.3 - Pokiaľ bezhotovostný prevod neprekračuje hodnotu 1.000 EUR (a nezdá sa, že by bol prepojený s inými prevodmi, ktoré by spolu prekročovali 1.000 EUR), musí byť doplnený o mená platiteľa a príjemcu, ich čísla účtov, alebo podľa situácie o jedinečný identifikačný kód transakcie (čl. 6 ods. 2).

Kritérium 16.4 - V prípade bezhotovostných prevodov, ktoré neprekračujú hodnotu 1.000 EUR, nemusí PSP platiteľa overovať informácie o platcovi, pokiaľ nie sú opodstatnené dôvody na podozrenie z ML/FT (čl. 6 ods. 2). Okrem toho § 10 ods. 2 písm. c) zákona o AML/CFT ustanovuje, že neobvyklé obchodné operácie bez ohľadu na hodnotu musia vždy podliehať opatreniam CDD.

Kritériá 16.5 a 16.6 - Domáce bezhotovostné prevody musia byť doplnené minimálne o číslo platobného účtu platiteľa aj príjemcu alebo o jedinečný identifikačný kód transakcie (čl. 5 ods. 1). PSP platiteľa je povinný sprístupniť požadované informácie do 3 pracovných dní od prijatia žiadosti o informácie od PSP príjemcu alebo od sprostredkovateľského PSP. Od PSP sa tak isto vyžaduje, aby v plnej miere a bez omeškania odpovedali na dotazy od kompetentných orgánov AML/CFT (čl. 14).

Kritérium 16.7 - Požadované informácie o platcovi a príjemcovi musí PSP platiteľa uchovávať po dobu 5 rokov (čl. 16).

Kritérium 16.8 - PSP platiteľa má zakázané vykonávať bezhotovostný prevod bez uplatnenia požiadaviek kritérií 16.1 až 16.7 (čl. 4 ods. 6).

Sprostredkovateľské FI

Kritérium 16.9 - Od sprostredkovateľských PSP sa vyžaduje, aby zabezpečili pri bezhotovostnom prevode uchovávanie informácií o platcovi a príjemcovi, ktoré ho sprevádzajú (čl. 10).

Kritérium 16.10 - Nariadenie EÚ 2015/847 neudeluje výnimku vo vzťahu k technickým obmedzeniam, ktoré bránia primeranej implementácii požiadaviek na tuzemské bezhotovostné prevody.

Kritérium 16.11 - Od sprostredkovateľského PSP sa vyžaduje, aby zaviedol účinné postupy, podľa potreby vrátane následného monitoringu alebo monitoringu v reálnom čase, zameraného na zistenie, či pri cezhraničnom prevode nechýbajú informácie o platcovi alebo príjemcovi.

Kritérium 16.12 - Od sprostredkovateľského PSP sa vyžaduje, aby zaviedol účinné postupy založené na riziku na určovanie toho, či vykonávať, zamietat' alebo pozastaviť bezhotovostný prevod, pri ktorom chýbajú požadované informácie o platcovi alebo príjemcovi, a na prijatie vhodných následných opatrení (čl. 12). Ak PSP nedostal požadované údaje platiteľa alebo príjemcu, na základe posúdenia rizika by mal prevod zamietnuť, alebo si vyžiadať informácie o platcovi a príjemcovi, či už pred alebo po uskutočnení prevodu.

Prijímajúce FI

Kritérium 16.13 - Od PSP príjemcu sa vyžaduje, aby zaviedol účinné postupy, podľa potreby vrátane následného monitoringu alebo monitoringu v reálnom čase, zameraného na zistenie, či pri cezhraničnom prevode nechýbajú informácie o platcovi alebo príjemcovi. (čl. 7 ods. 2).

Kritérium 16.14 - V prípade bezhotovostných prevodov, ktoré presahujú hodnotu 1000 EUR musí PSP príjemcu overiť presnosť informácií o príjemcovi na základe dokumentov, údajov alebo informácií získaných zo spoľahlivého a nezávislého zdroja predtým, ako pripíše platbu na účet príjemcu alebo mu prostriedky sprístupní iným spôsobom. Informácie o príjemcovi musí PSP platiteľa uchovávať po dobu 5 rokov (čl. 16).

Kritérium 16.15 - PSP príjemcu musí zaviesť účinné postupy založené na riziku na určovanie toho,

či vykonávať, zamietat' alebo pozastaviť bezhotovostný prevod, pri ktorom chýbajú požadované informácie o platcovi a príjemcovi, a na prijatie vhodných následných opatrení. (čl. 8).

Prevádzkovatelia MVTs

Kritérium 16.16 - Nariadenie EÚ 2015/847 je záväzné pre všetkých poskytovateľov MVTs a podľa článku 2 sa vzťahuje na bezhotovostné prevody v akejkoľvek mene, ktoré posiela alebo prijíma PSP platiteľa alebo príjemcu, alebo sprostredkovateľský PSP so sídlom v EÚ. Od poskytovateľov MVTs, ktorí pôsobia v tretích krajinách (prostredníctvom pobočky alebo dcérskej spoločnosti) sa tak isto vyžaduje, aby prijali opatrenia ekvivalentné výkonu základnej starostlivosti o zákazníka a evidencii záznamov (čl. 5, 10, 11, 12, 19 a 21 ods. 4 bod 5 zákona o AML).

Kritérium 16.17 - Nariadenie EÚ 2015/847 sa konkrétne nezaobrá situáciou, kedy jeden poskytovateľ MVTs kontroluje bezhotovostný prevod aj na strane platiteľa aj príjemcu. Poskytovatelia MVTs a ich agenti sú však povinnými subjektmi podľa zákona o AML/CFT a musia zohľadňovať všetky dostupné informácie na identifikáciu neobvyklých obchodných operácií a ich ohlásenie na FSJ. Neexistuje však požiadavka na podanie hlásenia NOO v príslušnej krajine dotknutej podozrivým bezhotovostným prevodom a sprístupniť relevantné informácie o obchodnej operácii FSJ.

Vykonávanie cielených finančných sankcií

Kritérium 16.18 - FI majú povinnosť zmraziť a zamietnuť obchodné operácie s určenými osobami a subjektmi, podľa povinností ustanovených v príslušných Rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN vo vzťahu k prevencii a boji proti financovaniu terorizmu, napríklad v Rezolúciách 1267 a 1373, a ich nástupnícke rezolúcie vo vzťahu k všetkým operáciám, vrátane bezhotovostných prevodov.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Podľa zákona o AML/CFT však neexistuje požiadavka podať hlásenie NOO v príslušnej krajine dotknutej podozrivým bezhotovostným prevodom a sprístupniť relevantné informácie o operácii FSJ. **Odporúčanie R.16 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 17 - Plnenie tretími stranami

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R9. Poskytovatelia investičných služieb na rozdiel od iných FI môžu zveriť výkon opatrení povinnej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (CDD) tretím stranám, ale AT nedostala dostatočné informácie o ich súlade s platnými požiadavkami. Odvtedy sa normy FATF revidovali, aby zdôraznili význam rizika krajiny tretej strany. Platné právne ustanovenia sa tak isto zmenili a bola vykonaná nová analýza.

Podľa § 13 ods. 1 zákona o AML/CFT FI sa môžu obrátiť na FI so sídlom v krajinách, ktoré uplatňujú rovnocenné požiadavky na CDD a evidenciu záznamov, aby vykonali opatrenia CDD ohľadom identifikácie a overenia zákazníkov a konečných užívateľov výhoda na zistenie účelu a zamýšľanej povahy obchodného vzťahu. Zverenie výkonu postupov CDD tretej strane nezbavuje FI zodpovednosti za uplatnenie požadovaných opatrení CDD (§ 13 ods. 3).

a) a b) Zákon o AML/CFT (§ 13 ods. 2) vyžaduje, aby tretia strana okamžite poskytla údaje získané opatreniami CDD a kópie príslušných dokumentov FI, ktorá jej výkon postupov zverila.

(c) Zákon AML/CFT (§ 13 ods. 1) ustanovuje, že nad treťou stranou sa má vykonávať dohľad, či dodržiava požiadavky na CDD a evidenciu záznamov v súlade s príslušnou legislatívou EÚ, hoci to nemusí nevyhnutne predstavovať súlad s požiadavkami ustanovenými v odporúčaní R.10 až R.12 a R.18.

Neexistujú však konkrétny právny predpis, ktorý by stanovoval, že tretia strana musí mať zavedené opatrenia na dodržanie súladu s týmito požiadavkami.

Kritérium 17.2 - Podľa zákona o AML/CFT FI nesmú zveriť výkon CDD tretím stranám z vysoko rizikových krajín, ktoré identifikovala EÚ (§ 13 ods. 4). Príslušné nariadenie EÚ (2016/1675) o vysoko rizikových krajinách sa však vzťahuje len na štáty mimo EÚ/EHP (pozri analýzu v odporúčaní R.19) a nie je ekvivalentom povinnosti zohľadniť informácie o úrovni rizika krajiny.

Kritérium 17.3 - Neexistujú žiadny konkrétny právny predpis o plnení tretími stranami v rámci tej istej finančnej skupiny, a preto platia všeobecné požiadavky.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Od FI sa však konkrétne nevyžaduje, aby sa ubezpečili, že tretie strany majú zavedené opatrenia na dodržanie súladu s príslušnými požiadavkami na CDD a na vedenie evidencie, hoci musia byť z hľadiska súladu pod dohľadom. FI majú zakázané plnenie tretími stranami so sídlom v krajinách na zozname rizikových jurisdikcií EÚ, ktorý zahŕňa len štáty mimo EÚ/EHP, čo nie je ekvivalentom povinnosti zohľadniť informácie o úrovni rizika krajiny. **Odporúčanie R.17 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 18 – Vnútorne kontroly a zahraničné pobočky a dcérske spoločnosti

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako čiastočne spĺňajúca predchádzajúce odporúčania R.15 a R.22. Nebola ustanovená konkrétna požiadavka, aby pracovník pre súlad v oblasti AML/CFT pôsobil na manažérskej úrovni a mal včasný prístup k požadovaným údajom. Tak isto nebolo zavedené právne ustanovenie, ktoré by od FI vyžadovalo, aby zaviedli postupy preverovania alebo umožnili pracovníkovi pre súlad v oblasti AML/CFT konať nezávisle a podliehať vyššiemu manažmentu. Od FI sa vyžadovalo, aby zabezpečili, aby ich zahraničné pobočky a dcérske spoločnosti vo väčšinovom vlastníctve uplatňovali normy FATF, ale len vo vzťahu ku krajinám mimo EÚ/EHP.

Kritérium 18.1 - Zákon o AML/CFT vyžaduje od FI, aby zaviedli programy AML/CFT (§ 20 ods. 1) s ohľadom na vlastnú organizačnú štruktúru a aktivity, ktorý musí schváliť štatutárny orgán FI (§ 20a ods. 2). Neexistuje však špecifická požiadavka pri navrhovaní takýchto programov aj na zohľadnenie veľkosti podniku.

(a) § 20 ods. 2 písm. h) zákona o AML/CFT vyžaduje určenie štatutárneho orgánu FI alebo jeho člena alebo vedúceho zamestnanca v priamom styku so štatutárnym a dozorným orgánom, ktorý bude zodpovedný za súlad AML/CFT. Takýto pracovník/orgán pre súlad v oblasti AML/CFT by mal mať prístup k všetkým požadovaným informáciám a dokumentom z CDD. Neexistuje však požiadavka, že by pracovník pre súlad by mal byť vedúcim pracovníkom.

(b) Neexistuje zákonné ustanovenie, ktoré by vyžadovalo od FI, aby robili previerky svojich zamestnancov pri prijímaní, aby zabezpečili vysoké štandardy.

(c) Zákon o AML/CFT vyžaduje od FI, aby zabezpečili profesionálne školenie zamestnancov v rámci programu AML/CFT (Zákon 20 ods. 3) a identifikáciu neobvyklých obchodných operácií (čl. 20 ods. 3). Takéto školenie sa musí konať každoročne a tak isto pred prijatím nového zamestnanca na túto pozíciu.

(d) Neexistuje konkrétna požiadavka na zavedenie pozície nezávislého auditu na účely kontroly systému AML/CFT. Všeobecná požiadavka na vykonávanie vnútorného auditu riadiacich a kontrolných systémov je ukotvená v sektorovej legislatíve pre všetky FI.

Kritérium 18.2 - Zákon AML/CFT vyžaduje od FI, aby uplatnili celoskupinové programy AML/CFT pre svoje pobočky a dcérske spoločnosti vo väčšinovom vlastníctve v tretích krajinách (čl. 20a ods. 3). Táto požiadavka sa však nevzťahuje na pobočky a dcérske spoločnosti v členských štátoch EÚ.

(a) Celoskupinové programy AML/CFT musia zahrnúť postupy pre zdieľanie informácií v rámci skupiny podľa zákona o AML/CFT (čl. 20a ods. 3). Táto požiadavka sa však nevzťahuje na pobočky a dcérske spoločnosti v členských štátoch EÚ.

(b) Neexistuje konkrétna požiadavka, aby celoskupinové programy AML/CFT zabezpečili zhromaždenie údajov o klientoch, účtoch a operáciách útvarmi na úrovni skupiny, alebo na odovzdávanie takýchto údajov členom skupiny na účely riadenia rizika.

(c) Neexistuje konkrétna požiadavka na zahrnutie primeraných opatrení na zachovávanie dôvernosti údajov (okrem ochrany osobných údajov) a prevenciu nežiaduceho informovania v celoskupinových programoch AML/CFT.

Kritérium 18.2 - § 21 ods. 5 zákona o AML/CFT vyžaduje od FI, aby zabezpečili, že ich pobočky a dcérske spoločnosti vo väčšinovom vlastníctve v tretích krajinách podnikli opatrenia AML/CFT v súlade s domácou legislatívou a legislatívou EÚ. Pokiaľ tretie krajiny nepovoľujú implementáciu takýchto opatrení, musia FI informovať FSJ a prijať dodatočné opatrenia AML/CFT. Tieto požiadavky sa však nevzťahujú na pobočky a dcérske spoločnosti v členských štátoch EÚ. § 21 ods. 4 zákona o AML/CFT ustanovuje, že keď sa pobočky a iné organizačné útvary nachádzajú v členských štátoch EÚ, musia FI zabezpečiť, aby sa dodržiavala legislatíva AML/CFT platná v danej krajine. Predpokladá sa teda, že všetky krajiny EÚ majú ustanovené primerané opatrenia AML/CFT.

Vyhodnotenie a záver

Od FI sa konkrétne nevyžaduje, aby pri navrhovaní programov AML/CFT zohľadnili veľkosť podniku alebo zahrnuli do týchto programov procesy previerky zamestnancov a funkciu nezávislého auditu. Okrem toho sa od FI požaduje, aby uplatnili celoskupinové programy AML/CFT a zabezpečili implementáciu noriem FATF alebo riadenie rizík, pokiaľ príslušná krajina neumožňuje implementáciu noriem FATF, len vo vzťahu k pobočkám a dcérskym spoločnostiam mimo oblasti EHP. Tak isto sa vyskytli nedostatky vo vzťahu k postupom na výmenu informácií a mlčanlivosť v celoskupinových programoch AML/CFT. **Odporúčanie R.18 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 19 – Krajiny s vyšším rizikom

V správe MER zo 4. kola bolo Slovensko hodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúceho odporúčanie R.21. Neboli stanovené dostatočné opatrenia, ktoré by zabezpečovali, že by FI mali informácie o slabostiach systémov AML/CFT v iných krajinách. Neexistovala žiadna konkrétna požiadavka na preskúmanie pozadia a účelu neobvyklých obchodných operácií, a písomné zdokumentovanie príslušných zistení. Kompetentné orgány neboli oprávnené uplatniť žiadne protiopatrenia.

Kritérium 18.2 - § 12 ods. 1 zákona o AML/CFT kladie FI povinnosť vykonávať zvýšenú starostlivosť pri transakcii alebo obchodnom vzťahu s osobou so sídlom vo vysoko rizikovom štáte so strategickými nedostatkami, podľa posúdenia EÚ. Toto nespĺňa normy FATF. Hoci aktuálny zoznam EÚ zahŕňa všetky štáty, pre ktoré FATF žiada zvýšené opatrenia CDD, príslušné nariadenie EÚ (2016/1675) platí len pre krajiny mimo EÚ/EHP. Okrem toho nie je jasné, či sa zvýšené opatrenia CDD musia uplatňovať pre fyzické osoby s pobytom vo vysoko rizikových krajinách alebo právnické osoby, ktoré v takejto krajine primárne pôsobia, ale nie sú v nej formálne zaregistrované.

Kritérium 19.2 - Protiopatrenia, ktoré môže Slovensko uplatňovať, sú obmedzené na opatrenia zvýšenej CDD. Iné protiopatrenia sa nemôžu uplatniť nezávisle ani keď si ich žiada FATF, pretože je to obmedzené na zoznam krajín identifikovaných ako vysoko rizikové zo strany EÚ.

Kritérium 19.3 -FSJ zverejňuje len rozhodnutia prijaté Európskou komisiou, ktoré identifikujú vysoko rizikové krajiny so strategickými nedostatkami.

Vyhodnotenie a záver

V odporúčaní R.19 sa vyskytujú mierne nedostatky. Zvýšené opatrenia CDD sa môžu uplatniť len pri vysoko rizikových krajinách, ktoré nie sú súčasťou EHP. Slovensko nemôže uplatniť protiopatrenia ani nezávisle ani keď si to žiada FATF. FSJ zverejňuje len rozhodnutia Európskej komisie o identifikácii vysoko rizikových krajín. **Odporúčanie R.19 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 20 – Ohlasovanie podozrivých obchodných operácií

Vo 4. kole hodnotenia bolo Slovensko hodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúce odporúčanie 13 a osobitné odporúčanie.

IV. Hlavným dôvodom bolo, že neexistovala jasná oznamovacia povinnosť vo vzťahu k prostriedkom, pri ktorých existovalo podozrenie so spojitosti alebo použitia na terorizmus, teroristické činy alebo teroristické organizácie. Nedostatky vo definícii financovania terorizmu v zákone o AML/CFT mohli mať dopad na oznamovanie neobvyklých obchodných operácií. Neexistovali žiadne konkrétne pokyny alebo ukazovatele na rozpoznávanie neobvyklých obchodných operácií potrebné pre všetky inštitúcie, ktoré sú povinnými osobami. Tak isto sa vyskytli problémy s účinnosťou v dôsledku skutočnosti, že uspokojivo podával hlásenia len bankový a do istej miery poisťovací sektor. Hlásenia NOO vo vzťahu k FT podávali len banky (problém s efektívnosťou).

Kritérium 20.1 - Režim podávania hlásení na Slovensku naďalej upravuje § 17 zákona o AML/CFT, ktorý ukladá povinným osobám povinnosť podávať hlásenia o neobvyklých obchodných operáciách (ďalej ako NOO⁶⁷) alebo o pokusoch o takéto operácie FSJ bez zbytočného omeškania. Povinná osoba musí tak isto okamžite ohlásiť FSJ odmietnutie vykonania požadovanej neobvyklej obchodnej operácie podľa § 15. Definícia neobvyklej obchodnej operácie je uvedená v § 4 zákona o AML/CFT ako „*právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu*“. Odsek 2 toho istého § 4 uvádza zoznam „*obchodov*“, ktoré sa dajú konkrétne klasifikovať ako neobvyklé obchodné operácie (napr. zložité, neobvykle vysoký objem prostriedkov alebo operácie, pri ktorých klient odmieta poskytnúť informácie).

Definícia NOO v slovenskom zákone o AML/CFT nie je v súlade s požiadavkami FATF, pretože odkazuje na „*právny alebo iný úkon*“ a nie je „*peňažné prostriedky*“, ktoré môžu byť príjmami. Preto prípadné podozrivé finančné zdroje, ktoré nie sú spojené s „*úkonom*“, nespádajú pod oznamovaciu povinnosť. Ďalším nedostatkom je striktné odkazovanie na väzbu na ML namiesto „*príjmov z trestnej činnosti*“. Okrem toho je jazyk použitý na definovanie väzby na trestnú činnosť príliš špecifický, pretože vyžaduje, aby sa právny úkon „*mohol využiť*“ na účely ML, namiesto samotného podozrenia alebo opodstatnených dôvodov na podozrenie.

Vo vzťahu k podozreniam z FT je okrem vyššie popísaných nedostatkov ďalší problém v tom, že zákonné ustanovenia odkazujú na možnosť, že sa operácie „*použijú*“ na FT, namiesto toho, aby „*súviseli*“ s FT. Nedostatky zistené v definícii trestného činu FT naďalej obmedzujú uplatňovanie R20.

V zákone o AML/CFT nie je určená prahová hodnota, preto by sa všetci KUV mali oznamovať FSJ bez ohľadu na výšku hodnoty. Pokusy o NOO sú pokryté.

Vyhodnotenie a záver

V zákonných povinnostiach týkajúcich sa ohlasovania neobvyklých obchodných operácií sa zistili mierne nedostatky vo vzťahu k definícii neobvyklej obchodnej operácie. Okrem toho aj nedostatky zistené v definícii trestného činu FT obmedzujú uplatňovanie odporúčania. **Odporúčanie R.20 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 21 – Informovanie a mlčanlivosť

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.14. Jediným nedostatkom bola chýbajúca presná výnimka, ktorá by pokrývala civilnú a trestnú zodpovednosť pri ohlasovaní neobvyklých obchodných operácií.

⁶⁷Podozrivá transakcia sa v zákone o AML/CFT označuje ako „neobvyklá obchodná operácia“, ako je uvedené v analýze AT. Ostatné právne a metodické normy odkazujú na „hlásenia o neobvyklých obchodných operáciách“. Na základe odporúčania slovenských orgánov a aby nedochádzalo k zámene s inou často používanou skratkou, AT súhlasil s používaním skratky „NOO“ na účely hlásení o podozrivých skutočnostiach podľa slovenskej legislatívy.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o AML/CFT, ani FI ani ich zamestnanci nemôžu byť braní na zodpovednosť za škody vzniknuté tým, že v dobrej viere ohlásili FSJ svoje podozrenia. Neexistujú žiadne výnimky z občianskej a trestnej zodpovednosti za porušenie zákazu poskytnutia informácií uloženého zmluvou alebo zákonom.

Kritérium 21.2 - Podľa § 18 ods. 1 zákona o AML/CFT sa od FI a ich zamestnancov požaduje, aby zachovávali mlčanlivosť o tom, že sa FSJ zaslalo hlásenie NOO alebo doplňujúce informácie. Tento zákaz platí aj po skončení pracovného pomeru. § 18 ods. 8 zákona o AML/CFT jasne predpokladá, že toto ustanovenie o mlčanlivosti sa nevzťahuje na zdieľanie informácií medzi FI.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Neexistujú však žiadne výnimky z občianskej a trestnej zodpovednosti za porušenie zákazu poskytnutia informácií uloženého zmluvou alebo zákonom. **Odporúčanie R.21 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 22 – Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP): Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.12. Od kasín sa žiadalo, aby vykonávali opatrenia CDD pri prekonaní vhodnej prahovej hodnoty, ale nie bez ohľadu na to, či sa obchod uskutočnil v rámci jedinej operácie alebo viacerých prepojených operácií. Nedostatočná bola úroveň povedomia o povinnostiach CDD medzi DNFBP aj dosah na sektor zo strany kompetentných orgánov. Platná legislatíva sa odvtedy novelizovala a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 22.1 - Požiadavky CDD platia pre DNFBP rovnako ako pre FI, okrem prípadov vysvetlených nižšie.

(a) Kasína – podľa § 10 ods. 2 písm. e) zákona o AML/CFT sa od prevádzkovateľov hazardných hier požaduje, aby vykonávali opatrenia CDD, pokiaľ vykonávajú operácie nad 2.000 EUR, či je obchod vykonaný ako jedna alebo ako viaceré na seba nadväzujúce operácie, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

(b) Realitní agenti – podľa § 5 ods. 1 písm. i) zákona o AML/CFT sú právnické a fyzické osoby oprávnené na sprostredkovanie predaja, prenájmu a kúpy nehnuteľností povinnými subjektmi. Platia pre nevšeobecné požiadavky na CDD. Vyžaduje sa od nich, aby uplatňovali opatrenia CDD na každú osobu, s ktorou majú zmluvný vzťah (či už na osobu, ktorá nehnuteľnosť kupuje, predáva alebo obidvoch) (§ 9 písm. d)).

(c) Predajcovia drahých kovov alebo drahých kameňov – podľa § 5 ods. 1 písm. m) zákona o AML/CFT, sú právnické a fyzické osoby oprávnené na obchod s drahými kovmi a kameňmi alebo výrobkami z nich povinnými subjektmi. Platia pre ne všeobecné požiadavky CDD, a preto sa od nich požaduje, aby vykonávali opatrenia CDD, pokiaľ vykonávajú hotovostné operácie nad 10.000 EUR, či je obchod vykonaný jednotlivo alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené. Zároveň zákon o obmedzení platieb v hotovosti (č. 394/2012) zakazuje prijímať hotovostné platby nad 5000 EUR.

(d) Právnici, notári a účtovníci – § 5 ods. 1 písm. j) zákona o AML/CFT vyžaduje od právnikov a notárov, aby uplatňovali opatrenia CDD, keď poskytujú služby týkajúce sa (i) kúpy a predaja nehnuteľnosti alebo podniku, (ii) správy alebo úschovy finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku, (iii) spravovania účtu v banke alebo účtu cenných papierov, alebo (iv) založenia, činnosti alebo riadenia právnických osôb, účelového združenia majetku alebo iných právnických osôb. Pre audítorov, účtovníkov a daňových poradcov platia všeobecné požiadavky na CDD.

(e) Združenia majetku a poskytovatelia služieb spoločnostiam (TCSP) - podľa § 9 písm. b) zákona o AML/CFT, platia pre TCSP požiadavky CDD, keď poskytujú služby súvisiace s činnosťami uvedenými v kritériu 22.1 bod e), okrem prípadov, kedy vykonávajú funkciu rovnocennú správcovi majetku pre

iné formy právnych zoskupení.

Kritérium 22.2 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom PEP ako pre FI (pozri odporúčanie R.11). Podľa § 19 zákona o AML/CFT sú všetky povinné subjekty (bez výnimky) povinné uchovávať získané údaje. Kompetentné orgány majú k takýmto údajom a informáciám prístup.

Kritérium 22.3 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom PEP ako pre FI (pozri R.12).

Kritérium 22.4 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom nových technológií ako pre FI (pozri R.15).

Kritérium 22.5 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom spoliehania na tretie strany ako pre FI (pozri R.17).

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto odporúčania. Nedostatky identifikované vo vzťahu k FI podľa odporúčaní R.10, 11, 12, 15 a 17 sú však zároveň relevantné aj pre DNFBP. Od TCSP nevyžaduje, aby uplatňovali opatrenia CDD pri vykonávaní funkcie rovnocennej správcovi majetku pre iné formy právnych zoskupení. **Odporúčanie R.22 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 23 – Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP): Ostatné opatrenia

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.16. Nedostatky zistené vo vzťahu k predchádzajúcim odporúčaniam R.13, R.15 a R.21 vyústili do zníženia hodnotenia. Platná legislatíva sa odvtedy novelizovala a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 23.1 - Od DNFBP, vrátane právnikov, notárov, účtovníkov, audítorov, daňových poradcov, predajcov drahých kovov alebo drahých kameňov a TCSP sa vyžaduje, aby ohlasovali neobvyklé obchodné operácie podľa § 17 zákona o AML/CFT.

Právnicki a notári sa považujú za povinné subjekty, keď poskytujú služby týkajúce sa obchodných operácií popísaných v kritériu 22.1 bod d), a preto sa od nich tak isto žiada, aby ohlasovali neobvyklé obchodné operácie. Podľa § 22 a 23 zákona o AML/CFT sú právnicki, notári, účtovníci, audítori a daňoví poradcovia sú vyňatí z ohlasovacej požiadavky v prípadoch, kedy sa uplatňuje profesijné tajomstvo alebo privilégium právnického povolania.

Záležitosti, ktoré spadajú pod profesijné tajomstvo alebo privilégium právnického povolania, v zásade zodpovedajú normám FATF;

Od obchodníkov s drahými kovmi alebo kameňmi sa vyžaduje, aby ohlasovali neobvyklé obchodné operácie podľa § 14 zákona o AML/CFT;

Podľa § 9 písm. b) zákona o AML/CFT, platia pre TCSP povinnosti AML/CFT, vrátane požiadaviek na podávanie správ, keď poskytujú služby súvisiace s činnosťami uvedenými v kritériu 22.1(e), okrem prípadov, kedy vykonávajú funkciu rovnocennú správcovi majetku pre iné formy právnych zoskupení

Kritérium 23.2 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom vnútorných kontrol a zahraničných pobočiek a dcérskych spoločností ako pre FI (pozri R.18).

Kritérium 23.3 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom krajín s vyšším rizikom ako pre FI (pozri R.19).

Kritérium 23.4 - Pre DNFBP platia rovnaké požiadavky ohľadom podávania výstrah a mlčanlivosti ako pre FI (pozri R.21). Ak právnicki, notári, účtovníci, audítori a daňoví poradcovia konajú so zámerom zabrániť klientovi spáchať ilegálny čin, nebude sa to považovať za porušenie požiadavky na zabránenie upozorneniu klienta. Tak isto, výlučne na účely prevencie ML/FT môžu tieto DNFBP zdieľať informácie týkajúce sa hlásení NOO s podobnými subjektmi na základe spoločného

vlastníctva, riadenia alebo kontroly súladu, ktoré pôsobia v iných krajinách s ekvivalentnými požiadavkami AML/CFT.

Vyhodnotenie a záver

Nedostatky identifikované vo vzťahu k FI podľa odporúčaní R.18, R.19 a R.21 sú zároveň relevantné aj pre DNFBP. Okrem toho sa od TCSP nevyžaduje, aby podávali správy o neobvyklých obchodných operáciách, keď vykonávajú funkcie rovnocenné správcovi majetku pre iné formy právnych zoskupení. **Odporúčanie R.23 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 24 – Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnických osôb

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.33. Informácie o KUV získané v procese registrácie právnických osôb boli nedostatočné. FSJ a niektoré ďalšie kompetentné orgány nemali včasný prístup k údajom o KUV. Tak isto sa vyskytli nedostatky ohľadom akcií na doručiteľa. Normy FATF sa odvtedy upravili a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 24.1 - Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka môžu byť v Slovenskej republike založené nasledujúce kategórie právnických osôb: obchodné spoločnosti a družstvá (spoločnosti s ručením obmedzeným, akciové spoločnosti, komanditné spoločnosti, verejné obchodné spoločnosti a jednoduché spoločnosti na akcie), nadácie, neinvestičné fondy, neziskové organizácie poskytujúce verejnoprospešné služby.

Informácie o typoch, formách a základných znakoch právnických osôb, ako aj požiadavky na ich registráciu sa nachádzajú v príslušnej legislatíve, akou je napríklad Obchodný zákonník, Občiansky zákonník, zákon o nadáciách (č. 34/2002), zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby (č. 213/1997), zákon o neinvestičných fondoch (č. 147/1997) a zákon o Slovenskej národnej rade (č. 207/1996).

Právnické osoby sú zaregistrované v rôznych registroch (obchodný register, register mimovládnych neziskových organizácií, register neinvestičných fondov a register nadácií). Procesy na získanie a zaznamenanie základných informácií a informácií o KUV právnických osôb (okrem údajov KUV verejných subjektov a emitentov cenných papierov obchodovaných na regulovanom trhu) sú ustanovené v zákone o obchodnom registri (č. 530/2003) a zákone o registri mimovládnych neziskových organizácií (č. 346/2018). Tieto údaje sa potom prenášajú do registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, ktorý spravuje Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Kritérium 24.2 - Slovenská republika vypracovala analýzu rizík FT, ktoré predstavujú NO (nadácie, neziskové organizácie a neinvestičné fondy) ako súčasť NHR. Hoci je k dispozícii ďalšia analýza NHR ohľadom rizík, ktoré predstavujú rôzne typy právnických osôb, nepredstavuje dostatočne komplexné posúdenie rizík ML/FT spojených so všetkými typmi právnických osôb založených v krajine.

Základné informácie

Kritérium 24.3 - Aby právnické osoby boli považované za vzniknuté, všetky typy musia byť zaregistrované prostredníctvom rôznych vyššie uvedených registrov. Informácie získané z obchodného registra, registra NO, registra nadácií, pokrývajú všetky požiadavky kritéria 24.3 a sú k dispozícii online, teda verejne dostupné, s jednou výnimkou (konkrétne údajmi o akcionároch akciových spoločností). Informácie obsiahnuté v uvedených registroch sú k dispozícii buď bezplatne v prípade elektronických výpisov, alebo podliehajú nízkemu poplatku za vyžiadanie výpisu v *papierovej podobe*.

Kritérium 24.4 - Od spoločností s ručením neobmedzeným, komanditných spoločností a spoločností s ručením obmedzeným sa vyžaduje, aby zahrnuli a uchovávali informácie členov/akcionárov, ako aj informácie o počte a kategóriách podielov v stanovách spoločnosti (§ 78, 94, 110 a 155 Obchodného zákonníka). Od akciových spoločností sa vyžaduje, buď aby uchovávali informácie o

akcionároch, ako aj informácie o počte a kategóriách akcií v spoločnosti pri akciách na meno (§ 156 ods. 6 Obchodného zákonníka), alebo aby predložili tieto informácie Centrálnemu depozitáru cenných papierov pri zaknihovaných akciách (§ 107 ods. 8) zákona o cenných papieroch a investičných službách (č. 566/2001)). Od družstiev sa tak isto vyžaduje, aby uchovávali informácie o svojich členoch (§ 228 Obchodného zákonníka). Od nadácií, neziskových organizácií a neinvestičných fondov sa vyžaduje, aby zahrnuli a uchovávali informácie o členoch v štatúte alebo zakladateľskej listine organizácie (§ 6 a 8 zákona č. 213/1997, § 5, 6 a 41 zákona č. 34/2002, § 6 zákona č. 147/1997).

Kritérium 24.5 - Sú zavedené určité mechanizmy, ktoré zabezpečujú, že informácie obsiahnuté v registroch sa včas aktualizujú. Zmeny v základných informáciách sa musia ohlásiť do 30 dní Obchodnému registru a akékoľvek zmeny sa musia zapísať do registra bez zbytočného odkladu v prípade neziskových organizácií a do 15 dní od dátumu zmeny v prípade nadácií a neinvestičných fondov. Obchodný register porovnáva a zosúladzuje svoje údaje a zápisy so zápsmi v iných registroch, ako napríklad v registri fyzických osôb alebo registri právnických osôb. Takéto porovnanie sa vykonáva po zápise údajov do registra, ako aj počas existencie spoločnosti. Sú zavedené určité mechanizmy, ktoré zabezpečujú, že informácie obsiahnuté v registroch sú správne a včas sa aktualizujú.

Informácie o konečných užívateľoch výhod

Kritérium 24.6 - Slovensko sa v súčasnosti spolieha na kombináciu mechanizmov na získanie informácií o konečných užívateľoch výhod. Konkrétne, podľa § 10a zákona o AML/CFT, sú všetky právnické osoby identifikovať svojich konečných užívateľoch výhod a uchovávať aktualizované údaje o KUV, ako aj údaje o ustanovení a preukázaní statusu konečného užívateľa výhod. Tieto údaje sa musia uchovávať po dobu piatich rokov odkedy osoba prestane byť konečným užívateľom výhod. Neexistuje žiadna osobitná požiadavka na vedenie týchto údajov v krajine. Okrem toho Slovensko zriadilo register KUV ako centralizovaný register pre všetky typy právnických osôb. FSJ môže uložiť pokutu do výšky 200.000 EUR, ak právnická osoba neuchováva presné a aktuálne informácie o KUV (§ 33 ods. 3 zákona o AML/CFT).

Od FI a DNFBP sa tak isto vyžaduje, aby identifikovali a prijímali opatrenia na overenie totožnosti KUV v rámci procesu vykonávania CDD. Nie sú však zavedené mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že údaje, ktoré má samotná spoločnosť, ako aj údaje zapísané do registra podľa osobitného predpisu, sa priebežne aktualizujú.

Kritérium 24.7 - Podľa zákona o AML sa od FI a DNFBP vyžaduje, aby identifikovali a overovali identitu konečných užívateľov výhod ako je popísané v C. 10.5. Tak isto sa od nich vyžaduje, aby aktualizovali dokumenty, údaje a informácie o klientovi, ktoré majú k dispozícii. Okrem toho § 10a zákona o AML vyžaduje, aby právnické osoby identifikovali svojich konečných užívateľov výhod, uchovávali o nich informácie a priebežne ich aktualizovali. Okrem uvedených prípadov neexistuje žiadne iné legislatívne ustanovenie, ktoré by vyžadovalo od spoločností a registrov, aby kontrolovali presnosť informácií o konečných užívateľoch výhod. Preto platia obavy o mechanizmoch používaných na aktualizáciu informácií uvedené pri kritériu 24.5.

Kritérium 24.8 - Neexistujú konkrétne ustanovenia, ktoré by od spoločností žiadali, aby poverili jednu alebo viac rezidentov, ktoré by boli niesli zodpovednosť voči kompetentným orgánom za poskytovanie informácií o KUV a poskytovali ďalšiu asistenciu. Zároveň chýbajú relevantné ustanovenia o DNFBP. Ako je však uvedené vyššie, od právnických osôb sa vyžaduje, aby uchovávali informácie o KUV, ku ktorým následne budú mať prístup kompetentné orgány s určitými obmedzeniami (pozri kritérium 24.10).

Kritérium 24.9 - Od právnických osôb sa vyžaduje, aby uchovávali informácie o KUV po dobu päť rokov, odkedy osoba prestane byť konečným užívateľom výhod (§ 10a ods. 2 zákona o AML/CFT). Okrem toho sa od povinných subjektov vyžaduje, aby uchovávali informácie v súvislosti s CDD (vrátane informácií o KUV) po dobu 5 rokov po ukončení obchodného vzťahu podľa § 19 ods. 2 písm.

a) zákona o AML/CFT. Neexistuje však požiadavka na uchovávanie informácií potom, ako spoločnosť ukončí svoju činnosť alebo iným spôsobom zanikne, okrem Obchodného registra.

Iné požiadavky

Kritérium 24.10 - Väčšina základných informácií o právnických osobách je verejne dostupná, ako je uvedené vyššie. Podľa § 76 a 76a zákona o policajnom zbore (č. 171/1993), majú policajti dostatočné právomoci na to, aby požadovali základné údaje aj informácie o KUV od právnických osôb aj od príslušných registrov. Okrem toho, podľa § 10a ods. 3 zákona o AML, keď register právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci neobsahuje údaje o KUV alebo v prípade pochybností o pravdivosti alebo úplnosti týchto údajov, môže celý rad kompetentných orgánov, vrátane LEA, požiadať právnickú osobu, aby poskytla príslušné údaje v určenej časovej lehote. Orgány nevysvetlili, či môže LEA získať prístup k základným informáciám o právnických osobách, ktoré nie sú dostupné vo verejných registroch (napr. údaje o akcionároch akciových spoločností) včas.

Kritérium 24.11 - Akcie na doručiteľa sa môžu vydávať len formou zaknihovaných cenných papierov (§ 156 ods. 2 Obchodného zákonníka). Akcie na doručiteľa musia byť tak isto zapísané v Centrálnom depozitári cenných papierov.

Kritérium 24.12 - Držba akcií poverenou osobou a riadenie prostredníctvom poverenej osoby sa v Slovenskej republike výslovne neupravuje. Podľa všetkého však nič nebráni určitej osobe, aby konala ako poverenec pre inú osobu. Okrem požiadaviek týkajúcich sa identifikácie a overenia KUV pri výkone CDD, neexistujú konkrétne predpisy ohľadom zisťovania totožnosti menovateľa pre poverených akcionárov alebo štatutárne orgány, udelenie licencie povereným akcionárom alebo štatutárnym orgánom, a ich registráciu.

Kritérium 24.13 - Podľa zákona č. 530/2003 Z. z. o Obchodnom registri sa môže uložiť pokuta (do výšky 3.310 EUR) právnickej alebo fyzickej osobe oprávnenej konať v mene právnickej osoby, ktorá predloží nepravdivé alebo nepresné informácie v žiadosti o registráciu. Okrem toho za nedodržanie povinností ustanovených v § 10a zákona o AML/CFT môže FSJ uložiť pokutu do výšky 200.000 EUR pre právnickú osobu podľa § 33 ods. 3 zákona o AML/CFT.

Kritérium 24.14 - Informácie zapísané v obchodnom registri, registri NO, ako aj v registri nadácií a registri neinvestičných fondov, sú k dispozícii online a sú buď zdarma v prípade elektronických výpisov, alebo spoplatnené v prípade výpisov v „papierovej forme“, pričom prístup k nim majú aj zahraničné orgány. FSJ je oprávnená spolupracovať so zahraničnými protistranami na účely AML/CFT, vrátane získavania údajov o akcionároch pri akciových spoločnostiach a informácií o príslušných KUV v ich mene. LEA môžu používať všeobecné vyšetrovacie právomoci na získanie informácií o KUV v mene zahraničného LEA.

Kritérium 24.15 - Nie sú zavedené formálne procesy na monitorovanie kvality asistencie prijatej od iných krajín v reakcii na žiadosti o základné informácie a informácie o KUV.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa alebo prevažne spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto Odporúčania. Bolo však zistených niekoľko nedostatkov, konkrétne nedostatočné komplexné posúdenie rizík ML/FT spojených so všetkými typmi právnických osôb založených v krajine; nedostatočný počet legislatívnych ustanovení, ktoré vyžadujú od spoločností a registrov, aby kontrolovali presnosť informácií o konečných užívateľoch výhod; absencia požiadavky na uchovanie informácií potom, ako spoločnosť ukončí činnosť alebo inak zanikne. Okrem toho právny rámec neupravuje sankcionovanie za predloženie nepravdivých údajov a nebráni tomu, aby určitá osoba konala ako poverenec za inú osobu. Okrem toho kritérium 24.15 nie je splnené, pretože chýba formálny proces monitorovania kvality pomoci zo zahraničia. **Odporúčanie R.24 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 25 – Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnych zoskupení

V MER zo 4. kola bolo predchádzajúce odporúčanie R.34 hodnotené ako irelevantné. Domáca legislatíva neumožňovala vytváranie subjektov správy majetku výslovne zverenieho do správy („*express trust*“) a iných právnych zoskupení. Normy FATF sa odvtedy podstatne novelizovali a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 25.1 - Slovenská republika nie je signatárom Haagskeho dohovoru o rozhodnom práve pre inštitút trustu a jeho uznávaní. Nie je prijatý ani zákon upravujúci subjekty správy zverenieho majetku („*trust*“) alebo iné typy právnych zoskupení, preto sú vedľajšie kritériá podľa bodov a) a b) irelevantné.

Neexistuje však zákaz pre domáce osoby, aby konali ako správcovia v subjektoch typu „*express trust*“ založených podľa zahraničného práva. Podľa zákona o AML/CFT sa trust a poskytovateľ služieb spoločnosti považuje za povinnú osobu. Takéto služby by sa vzťahovali de facto na zahraničné trusty, keďže podľa domáceho práva trusty neexistujú/nie sú rozpoznané. Právnicki, účtovníci, audítori a daňoví poradcovia sú tak isto označení ako povinné osoby podľa zákona o AML/CFT (§ 5 ods. 1 písm. k)), pokiaľ konajú ako profesionálni poručníci. Vyžaduje sa od nich, len aby vykonávali opatrenia CDD voči klientom. Nedostatky identifikované v odporúčaní R.10 ohľadom definície konečných užívateľov výhod a ich overovania však majú dopad aj na kritérium 25.1.

Kritérium 25.2 - Od združení majetku a poskytovateľov služieb pre obchodné spoločnosti a iných povinných subjektov, ktoré konajú ako profesionálni správcovia majetku, sa podľa § 10 ods. 1 písm. g) zákona o AML/CFT vyžaduje, aby vykonávali priebežnú povinnú starostlivosť a priebežne aktualizovali dokumenty, údaje a informácie o CDD.

Kritérium 25.3 -V platnosti je všeobecná požiadavka o určení totožnosti KUV, ktorá by mohla pomôcť identifikovať správcov majetku v praxi. To však nezodpovedá uloženiu povinnosti pre správcov majetku, aby toto svoje postavenie oznámili FI a DNFBP.

Kritérium 25.4 -Správcom majetku vnútroštátna legislatíva nebráni poskytovať kompetentným orgánom alebo FI a DNFBP akékoľvek informácie týkajúce sa združení majetku.

LEA sú oprávnené získavať informácie, ktorými disponujú správcovia a iné strany, ako sú FI a DNFBP prostredníctvom svojich všeobecných vyšetrovacích právomocí (pozri odporúčania R.30 a R.31). Okrem toho, FSJ a orgány dohľadu môžu včas získať prístup k informáciám, ktorými disponujú povinné subjekty (pozri odporúčania R.27, R.28 a R.29). TCSP však podľa všetkého nie sú takto zaregistrované, čo sa môže stať právnou prekážkou pri získaní prístupu k údajom KUV zaznamenaným včas, minimálne zo strany niektorých kompetentných orgánov (napr. FSJ).

Kritérium 25.6 -Schopnosť poskytnúť prístup k informáciám o KUV zapísaným v domácich registroch a u orgánov, ako aj právomoci LEA na získanie týchto informácií v mene zahraničných protistrán sa analyzuje v kritériu 24.14

Kritérium 25.7 -Ako povinné subjekty podľa zákona o AML/CFT sú združenia majetku a poskytovatelia služieb pre obchodné spoločnosti a iné subjekty, ktoré poskytujú profesionálne služby správy majetku, zodpovedné za nedodržanie povinností CDD a vedenia evidencie. Sú zavedené rôzne sankcie, ktoré sa môžu uplatňovať pri porušení zákona o AML/CFT, vrátane pokút (do výšky 1.000.000 EUR), zverejnenia právoplatného rozhodnutia o uložení pokuty za administratívny delikt a odobratia povolenia na obchodnú činnosť. Ako bolo uvedené vyššie, priame povinnosti podľa odporúčania R.25 pre správcov majetku sú obmedzené, a preto sa žiadne priestupky a sankcie nevzťahujú jasne k dodržiavaniu povinností podľa R.25.

Združenia majetku a poskytovatelia služieb pre obchodné spoločnosti, ako aj iné povinné subjekty môžu dostať pokutu do výšky 1.000.000, ak neposkytnú informácie podľa § 21 zákona o AML/CFT. Okrem toho platia aj iné sankcie podľa kritéria 25.7.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií, vyskytlo sa však niekoľko nedostatkov vo vzťahu k

správcom majetku. Konkrétne ide o absenciu legislatívy, ktorá by upravovala subjekty správy majetku ("trusty") alebo iné typy právnych zoskupení a absencia povinnosti správcov, aby oznámili svoje postavenie FI a DNFBP, čo má dosah na celkové hodnotenie odporúčania R.25. Preto tieto obmedzenia tak isto ovplyvňujú právnu zodpovednosť správcov a sankcie. Navyše, na toto odporúčanie majú dopad aj nedostatky zistené vo vzťahu k KUV a ich overovaniu podľa odporúčania R.10. **Odporúčanie R.25 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 26 – Regulácia a dohľad nad finančnými inštitúciami

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.23. Kvalita dohľadu, ktorý vykonáva Ministerstvo Financí (MF) bola vyhodnotená ako nedostatočná.

Kritérium 26.1 - Dva orgány sú zodpovedné za dohľad a monitoring súladu FI s požiadavkami AML/CFT. § 29 zákona o AML/CFT ustanovuje FSJ ako orgán dohľadu pre všetky povinné subjekty, vrátane FI. Okrem toho je NBS zodpovedná za dohľad nad bankami, poisťovňami, poisťovacími maklérmi, platobnými inštitúciami, agentmi zahraničných platobných inštitúcií, inštitúciami elektronického peňažníctva, spoločnosťami pôsobiacimi v oblasti cenných papierov, správcovskými spoločnosťami, prevádzkovateľmi zmenárenskej činnosti, záložňami, poskytovateľmi pôžičiek, sprostredkovateľmi úverov inými ako banky a sporiteľňami (nebankovými FI) a investičnými dôchodkovými fondmi (§ 29 ods. 3 zákona o AML a § 1 ods. 3 a § 2 ods. 6 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohl'ade nad finančným trhom).

Vstup na trh

Kritérium 26.1 - NBS je zodpovedná za prudenciálny dohľad nad celým finančným sektorom (§ 2 ods. 3 zákona o národnej banke (č. 566/1992); § 1 ods. 3 zákona o dohl'ade nad finančným trhom (č. 747/2004)). FI podľa základných princípov musia FI získať licenciu od NBS. Iné FI, vrátane platobných inštitúcií a poskytovateľov služieb výmeny peňazí tak isto podliehajú získaniu licencie alebo registrácii. Príslušné požiadavky sú ustanovené v sektorovej legislatíve (zákon o bankách č. 483/2011 Z. z.), v zákone o platobných službách (č. 492/2009 Z. z.), devízovom zákone (č. 202/1995 Z. z.), zákone o poisťovníctve č. 39/2015 Z. z.), zákone o cenných papieroch (č. 566/2001 Z. z.), zákone o doplnkovom dôchodkovom sporení (č. 650/2004 Z. z.) a v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (leasingové spoločnosti).

Neexistuje výslovný zákaz zakladania alebo pokračovania v prevádzke fiktívnych bánk. Zákon o bankách (§ 7 ods. 2 písm. k)) však vyžaduje, aby sídlo banky, jej centrála a miesto podnikania, boli na území Slovenskej republiky. Fyzická prítomnosť a zmysluplný zámer a vedenie sa však výslovne nevyžadujú.

Kritérium 26.3 - NBS uplatňuje určité kritériá vhodnosti a správnosti na akcionárov a manažérov FI na základe sektorovej legislatívy (§7 ods. 10, 14-15, 16-7 zákona o bankách; § 2 ods. 27, 30-31 zákona o platobných službách; § 6 ods. 3, 5 Devízového zákona; § 24 a § 181 zákona o poistení; § 8 písm. b), § 56 ods. 12, § 58 ods. 2 a § 70 ods.8 zákona o cenných papieroch, § 23 ods. 4, 12 zákona č. 650/2004 Z. z. o doplnkovom dôchodkovom sporení, § 48 ods. 4, 12 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení, § 28 ods. 4, 5, 7, 11 zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní, § 4 ods. 4, ods. 12 zákona č. 439/2002 Z. z. o burze cenných papierov, § 20a ods. 3, 12, § 20b ods. 5, § 24 ods. 7 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov).

NBS vydala rôzne Opatrenia (Opatrenie NBS č. 12/2008 ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na poskytovanie **investičných služieb**, Opatrenie NBS č. 16 z 22. novembra 2011 o náležitostiach žiadosti a spôsobe preukazovania splnenia podmienok na udelenie **bankového povolenia** pre banku a pobočku zahraničnej banky v znení Opatrenia NBS č. 3/ zo 6.februára 2018, Opatrenie NBS č. 6 z decembra 2012 o preukázaní súladu s podmienkami na oprávnenie konať ako **správcovská spoločnosť**, Opatrenie NBS č. 139/2013 zo 14. mája 2013

ktorým sa ustanovujú podrobnosti o náležitostiach žiadosti o **devízovú licenciu** a podrobnosti o požiadavkách na obchodovanie s devízovými hodnotami, Opatrenie NBS č. 8/2015 zo 4. augusta 2015 ktorým sa ustanovuje spôsob preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vykonávanie na **poisťovacej činnosti** a na udelenie povolenia na vykonávanie zaistovacej činnosti pre subjekty, na ktoré sa nebude uplatňovať osobitný režim, Opatrenie NBS č. 35/2015 z 15. decembra 2015 o spôsobe preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vykonávanie poisťovacej činnosti pre **poisťovne**, na ktoré sa bude uplatňovať osobitný režim, Opatrenie NBS č. 162/2012 z 29. mája 2012 o spôsobe preukazovania splnenia podmienok na udelenie povolenia na vznik a činnosť **dôchodkovej správcovskej spoločnosti**, Opatrenie NBS č. 12/2018 z 25. septembra 2018 o registri finančných agentov, finančných poradcov, finančných sprostredkovateľov z iného členského štátu v sektore poistenia alebo zaistenia a finančných sprostredkovateľov z iného členského štátu v oblasti poskytovania úverov na bývanie a opatrenie o žiadostiach, schvaľovaní osôb a spôsobe preukázania **spôsobilosti a vhodnosti osôb**.

Pri udeľovaní licencií bankám kontroluje NBS dôveryhodnosť/výpis z trestného registra („*fyzická osoba, ktorá nebola odsúdená za trestný čin proti majetku, za trestný čin spáchaný v súvislosti s výkonom riadiacej funkcie alebo za úmyselný trestný čin; tieto skutočnosti sa preukazujú výpisom z registra trestov nie starším ako tri mesiace; ak ide o cudzinca, tieto skutočnosti sa preukazujú obdobným potvrdením vydaným príslušným orgánom štátu jeho trvalého pobytu alebo orgánom štátu, v ktorom sa obvykle zdržiava*“) členov štatutárneho orgánu, správnej rady a dozornej rady, ako aj iných členov vyššieho manažmentu.

Podobné opatrenia sa uplatňujú aj v prípade, že sa do vyššie uvedených funkcií menujú nové osoby. Nepokrýva to však *spolupáchatel'ov*.

NBS nepodrobuje osoby, ktoré vlastnia významné alebo kontrolné podiely alebo zastávajú riadiace funkcie vo FI priebežnému monitorovaniu a spolieha na komunitu subjektov, ktorej vydala licencie, že sama nahlási prípadné zmeny.

NBS kontroluje, či sú držiteľia významného podielu (20 %) v banke vhodnými osobami, t.j. či sú schopní riadne a bezpečne vykonávať obchodnú činnosť v záujme stability sektoru bankovníctva. Toto sa vykonáva počas procesu udeľovania licencie aj pri udelení predchádzajúceho súhlasu na akvizíciu významnej držby podielu v banke. Orgány nevysvetlili, aké konkrétne opatrenia prijali v rámci kontrol vhodnosti na prevenciu toho, aby zločinci alebo ich spolupáchatelia mohli vlastniť alebo stať sa KUV významného podielu v banke. V praxi si však NBS výpisy z trestného registra žiadateľov overuje.

Vo vzťahu k poisťovníam skúma NBS výpisy z trestného registra (odsúdenie za trestné činy súvisiace s majetkom alebo riadením) u osôb, ktoré zastávajú kľúčové vedúce funkcie vo fáze udeľovania licencie aj neskôr, v prípade zmien (na základe oznámenia od subjektu alebo v rámci vykonávania dohľadu na mieste). Sektor poisťovníctva zohľadňuje pri posudzovaní vhodnosti a správnosti fyzickej osoby aj prebiehajúce trestné konania. To však nie je dostatočné na ochranu pred spolupáchatel'mi zločincov. NBS tak isto kontroluje vhodnosť vlastníkov významných podielov (20 %, 30 % alebo 50 %) v poisťovniach. Kontroly oprávnenosti sú zamerané na získanie dôkazu, že poisťovňa bude riadená spoľahlivo a obozretne. Neboli poskytnuté žiadne informácie o konkrétnych opatreniach na prevenciu toho, aby zločinci a ich spolupáchatelia vlastnili alebo boli KUV významných podielov v poisťovni..

Investičné firmy musia posúdiť súbor prvkov (vrátane výpisu z trestného registra, ktorý preukáže, že osoba nebola odsúdená za trestný čin spáchaný v súvislosti s výkonom riadiacej funkcie alebo úmyselným trestným činom) aby si overili dobrú reputáciu fyzickej osoby za obdobie 10 rokov (§ 8 písm. b) zákona o cenných papieroch.

Platobné inštitúcie (MVTs), inštitúcie elektronických peňazí, zmenárne sú povinné informovať NBS o akýchkoľvek pozitívnych výpisoch z trestného registra vo vzťahu k svojmu manažmentu (manažment zahŕňa členov štatutárneho orgánu, riaditeľov a akékoľvek iné osoby, ktoré subjekt

riadia) ako aj predkladať informácie o akýchkoľvek zmenách ohľadom členov manažmentu, vrátane údajov, ktoré umožnia NBS overiť si, či nemá novovymenovaný člen manažmentu žiadny záznam v registri trestov. U cudzieho štátneho príslušníka sa musí NBS predložiť výpis z trestného registra (alebo ekvivalentný dokument) jeho domovskej krajiny (§ 2 ods.31 a § 54 zákona o platobných službách).

Rizikovo orientovaný prístup k dohľadu a monitorovaniu

Kritérium 26.4 - a) Bazilejské princípy pre efektívny bankový dohľad boli zavedené prostredníctvom nariadenia EÚ 2013/575 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, hoci Slovenská republika nepodliehala žiadnym hodnoteniam v rámci neho. Orgány uviedli, že NBS je členom IAIS a IOSCO, a teda uplatňuje princípy IAIS alebo princípy a povinnosti IOSCO

(b) Vo vzťahu k FI okrem kľúčových inštitúcií orgány nevysvetlili aké sú systémy na monitorovanie a zabezpečenie súladu s národnými požiadavkami AML/CFT a či sú založené na riziku.

Kritérium 26.5 - NBS má zavedený postup pre banky, ktorý riadi dohľad nad úverovými inštitúciami na diaľku aj na mieste. V súlade so zavedeným postupom sa pri rozhodovaní o rozsahu a kritériách kontrol na mieste vykonávaných v bankách v oblasti AML/CFT zohľadňujú nasledujúce aspekty:

- koncepcia a základný princíp ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu,
- zamestnanec zodpovedný za AML/CFT,
- program bánk zameraný na ochranu pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu,
- identifikácia klienta, CDD, rizikový profil klienta, korešpondenčný vzťah, spoliehanie sa na tretie strany,
- zisťovanie, blokovanie a ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií,
- vedenie evidencie.

NBS má zavedený podobný postup pre platobné inštitúcie, inštitúcie elektronických peňazí, poisťovne a kapitálové trhy. Rizikovo orientovaný dohľad, ktorý vykonáva NBS, zohľadňuje pri klasifikovaní FI faktory a zraniteľné miesta uvedené v NHR Slovenskej republiky. Podľa § 26a zákona o AML sa má NHR aktualizovať s ohľadom na vývoj rizík legalizácie príjmov z trestnej činnosti, ale u FI, ktoré podliehajú dohľadu, neexistuje skutočná klasifikácia alebo mapovanie rizika.

NBS má zákonné právomoci vykonávať dohľad (na mieste aj na diaľku) nad finančnými inštitúciami z hľadiska AML, takže by mala zohľadniť rizikové faktory AML (klienta, produktu a distribučného kanálu, krajiny) a zorganizovať svoj dohľad, personál, monitorovanie s ohľadom na rizikový rámec AML, klasifikáciu finančných subjektov podľa zistených a vyhodnotených rizík (mapa rizika), rizikovej matrice, a implementovať proces monitorovania pre každú kategóriu subjektov a sankcie AML.

Klasifikácia rizika sa určuje podľa NHR a informácií získaných cez dohľad na diaľku (dotazníky a správy o vnútornej kontrole od subjektov) a pri inšpekciách na mieste. NBS tak isto zohľadňuje špecifické charakteristiky jednotlivých subjektov, ako napríklad ich podiel na trhu, vlastníctvo a štruktúru kontroly, produkty a distribučné kanály, geografickú polohu obchodnej činnosti, vysoko rizikových klientov a kvalitu oddelenia pre dodržiavanie súladu. Frekvencia dohľadu sa určuje na základe pridelenej úrovne rizika. Konkrétne, poisťovne s vyšším rizikom podliehajú každoročnému dohľadu na diaľku a inšpekciám na mieste. Riziková klasifikácia/profil však neovplyvňujú intenzitu alebo rozsah dohľadu uplatňovaného pri jednotlivých poisťovniach.

Slovenská FSJ dostáva informáciu od NBS pred každým výkonom dohľadu na mieste podľa zákona o

AML. Okrem toho sa pracovníci dohľadu (personál NBS) pri výkone dohľadu na mieste zameriavajú na interné postupy AML/CFT vo vzťahu k opatreniam CDD (rizikový profil klienta s ohľadom na rizikové faktory AML/CFT), oznamovanie podozrivej činnosti, vedenie evidencie a priebežné monitorovanie.

FSJ nemá rizikovo orientované postupy, ktoré by určovali frekvenciu a intenzitu dohľadu na mieste. Pokiaľ ide o dohľad na mieste v oblasti AML/CFT, FSJ nevykonáva dohľad na mieste.

Kritérium 26.6 - Ako bolo spomenuté vyššie, NBS využíva výsledky z dohľadu na diaľku a z dohľadu na mieste, ako aj zistenia NHR, na určenie rizikových profilov finančných subjektov. Neboli poskytnuté žiadne informácie o revízii individuálnych profilov ML/FT rizika alebo profilov finančných skupín po zásadných zmenách alebo vývoji v manažmente a prevádzke. FSJ nemá postupy na preskúmanie hodnotenia profilu rizika ML/FT finančnej inštitúcie.

Vyhodnotenie a záver

Neexistuje skutočná zdokumentovaná klasifikácia rizika/tvorba rizikového profilu alebo rizikovej matrice a frekvencia a intenzita dohľadu na diaľku alebo na mieste z hľadiska AML/CFT u finančných inštitúcií/skupín je založená na pláne vyšetrovania (ročnom pláne), nie na rizikách ML/FT. Okrem toho, NBS nemá žiadne formálne schválené kritériá na určenie frekvencie a intenzity dohľadu na diaľku alebo na mieste z hľadiska AML/CFT u finančných inštitúcií alebo skupín. Existujú aj nedostatky súvisiace s požiadavkami na NBS na výkon previerok ohľadne prepojených osôb páchatel'ov trestnej činnosti. **Odporúčanie R.26 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 27 - Právomoci dohľadu

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.29. Pri návštevách na mieste zo strany NBS sa nevenovala dostatočná pozornosť požiadavkám na informácie o bezhotovostných prevodoch.

Kritérium 27.1 - FSJ je poverená ako orgán dohľadu a je zodpovedná za zabezpečenie súladu FI s požiadavkami AML/CFT (§ 29 Zákona AML/CFT). NBS tak isto vykonáva dohľad nad FI na základe zákona o dohľade nad finančným trhom. Jej právomoci dohľadu ustanovuje sektorová legislatíva (§ 6 zákona o bankách; § 60 zákona o platobných službách; § 24 Devízového zákona; § 79 zákona o poisťovníctve; § 135 zákona o cenných papieroch).

Podľa § 4 zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií (č. 289/2016), má FSJ aj NBS právomoc vykonávať dohľad a zaisťovať súlad FI s požiadavkami na implementáciu sankcií podľa rezolúcií BR OSN.

Kritérium 27.2 a 27.3 - FSJ je oprávnená vykonávať inšpekcie podľa Zákona AML/CFT (§ 29). Toto zahŕňa spôsobilosť inšpektorov FSJ navštevovať pracoviská, vyžiadať si prípravu dokumentov a získať prístup k elektronickým systémom kontrolovaných subjektov. Od tých sa ďalej vyžaduje, aby vytvárali pre inšpektorov FSJ vhodné podmienky a zdržali sa úkonov, ktoré by ich úsilie mohli zmariť (§ 30). NBS má tiež právomoc vykonávať dohľad na mieste vo FI tak, že vstúpi do ich priestorov, overí systémy AML/CFT a získa relevantné dokumenty (§ 1 ods. 3 písm. a) zákona o dohľade nad finančným trhom (č. 566/1992)).

Kritérium 27.4 - § 33 zákona o AML/CFT udeľuje FSJ právomoc uvaliť sankcie. Medzi dostupné sankcie patrí uvalenie pokuty do výšky 5,000,000 EUR (§ 32), vyžiadanie zverejnenia rozhodnutia o uložení sankcie ako aj príslušných okolností (§ 33), a podnet príslušnému orgánu na odobratie oprávnenia (licencie) za závažné alebo opakované porušenia (§ 34). Pri určovaní výšky pokuty musí FSJ vziať do úvahy závažnosť a dôsledky porušenia/porušení, ako aj úroveň poskytnutej spolupráce a veľkosť subjektu, ktorý podlieha dohľadu. NBS má tiež právomoc uložiť sankcie za porušenie požiadaviek na AML/CFT, a zároveň je povinná informovať FSJ o prípadných porušeníach požiadaviek na AML/CFT zistených pri výkone dohľadu, aby nedochádzalo k dvojitému sankcionovaniu.

Od FSJ sa na oplátku žiada, aby informovala NBS o následných uplatnených opatreniach/sankciách (§ 29 ods. 4 zákona o AML/CFT). Orgány nevysvetlili zákonné postupy na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie licencie FI pri porušení predpisov AML/CFT.

Orgány uviedli, že NBS by mala pri riešení žiadosti FSJ o odobratie oprávnenia (licencie) bánk a sprostredkovateľov na trhu s cennými papiermi (§ 50 ods. 1 zákona o bankách) zohľadniť závažnosť, trvanie a dôsledky zistených porušení. Orgány nevysvetlili zákonné postupy na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie licencie iných FI pri porušení predpisov AML/CFT.

Finančný sektor:

Pokiaľ Finančná spravodajská jednotka (FSJ) predloží NBS podnet na odobratie oprávnenia subjektu, nad ktorým má NBS dohľad (poisťovne, poisťovací makléri, platobné inštitúcie, agenti zahraničných platobných inštitúcií, inštitúcie elektronického peňažníctva, spoločnosti pôsobiace v oblasti cenných papierov, správcovské spoločnosti, prevádzkovatelia zmenárenskej činnosti, záložne, poskytovatelia pôžičiek, sprostredkovatelia úverov iní ako banky a sporiteľne (nebankové FI) a investičné dôchodkové fondy), NBS takýto podnet preskúma a do 30 dní od prijatia sťažnosti informuje FSJ o spôsobe riešenia podania.

Odobratie oprávnenia na výkon činností subjektov pod dohľadom NBS by mala schvaľovať len NBS, v súlade s podmienkami ustanovenými v špeciálnych pravidlách upravujúcich výkon dohľadu nad finančným trhom (napr. zákon o cenných papieroch - § 156, zákon o poistení - § 158, zákon o starobnom dôchodku - § 120, v ktorých sa určuje, kedy NBS musí odobrať oprávnenie a kedy môže odobrať oprávnenie).

V prípade investičných firiem NBS zohľadňuje pri určovaní typu sankcií závažnosť, trvanie nedostatku, osobnú zodpovednosť, finančnú situáciu zodpovednej osoby, úroveň spolupráce, predchádzajúce pochybenia a opatrenia prijaté po porušení zákona (§ 144 zákona o cenných papieroch). Podnet na odobratie oprávnenia podaný Finančnou spravodajskou jednotkou nestačí na odobratie oprávnenia a NBS musí preukázať nedostatky svojou vlastnou činnosťou (dohľadom).

V prípade poisťovní môže NBS, v závislosti od závažnosti, rozsahu, trvania, dôsledkov a povahy zistených nedostatkov (§ 139 zákona o poistení), odobrať poisťovni alebo pobočke zahraničnej poisťovne povolenie na výkon poisťnej činnosti pre určité oblasti poistenia, zahraničnej poisťovni, ktorá zároveň vykonáva životné aj neživotné poistenie odobrať oprávnenie na vykonávanie činností životného alebo neživotného poistenia. NBS môže tak isto odobrať oprávnenie poisťovni aj v prípade, že sankcie uložené podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu nevedli k náprave zistených nedostatkov (t.j. teoreticky aj na základe podnetu FSJ o opakovanom porušovaní predpisov AML / CFT).

V prípade dôchodkových spoločností môže NBS odobrať licenciu na založenie a prevádzkovanie dôchodkových spoločností, na základe povahy, závažnosti, spôsobu, stupňa zavinenia, trvania a dôsledkov porušenia (§ 115 zákona o starobnom dôchodkovom sporení). Čo sa týka podania FSJ na odobratie povolenia, to isté platí aj pre investičné firmy.

Ostatné finančné inštitúcie:

Podľa § 39 zákona č. 186/2009 z 24. apríla 2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, pokiaľ NBS zistí nedostatky v činnosti finančného agenta, finančného poradcu alebo navrhovateľa spočívajúce v nedodržiavaní podmienok alebo povinností vyplývajúcich z rozhodnutí vydaných Národnou bankou Slovenska, v nedodržiavaní alebo v obchádzaní ustanovení tohto zákona, osobitných predpisov v rozsahu z nich vyplývajúcim a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich vykonanie, ktoré sa vzťahujú na vykonávanie finančného sprostredkovania alebo vykonávanie finančného poradenstva týmito osobami, môže NBS prijať nasledujúce kroky: uložiť finančnému agentovi, finančnému poradcovi alebo navrhovateľovi opatrenia na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov, lehotu na ich splnenie a povinnosť v určenej lehote informovať NBS o ich splnení; uložiť finančnému agentovi, finančnému poradcovi alebo navrhovateľovi pokutu do výšky

5 000 000 eur alebo do výšky 5 % celkového ročného obratu podľa poslednej dostupnej účtovnej závierky alebo až do výšky dvojnásobku sumy ziskov, ktoré sa dosiahli, alebo strát, ktorým sa zabránilo v dôsledku porušenia, ak je možné ich určiť, ak ide o právnickú osobu alebo do výšky 700 000 eur alebo až do výšky dvojnásobku sumy ziskov, ktoré sa dosiahli, alebo strát, ktorým sa zabránilo v dôsledku porušenia, ak je možné ich určiť, ak ide o fyzickú osobu; žiadať od nezávislého zodpovedného finančného agenta alebo finančného poradcu, aby obmedzil alebo pozastavil svoju činnosť v niektorých sektoroch; odobrať oprávnenie nezávislého finančného agenta alebo finančného poradcu podľa § 18 alebo obmedziť ich oprávnenie podľa § 18 vo vzťahu k niektorým sektorom; vymazať viazaného finančného agenta, podriadeného finančného agenta alebo viazaného investičného agenta z príslušného registra; vydať verejné stanovisko označujúce fyzickú alebo právnickú osobu zodpovednú za porušenie, a povahu daného porušenia; uložiť fyzickej osobe zodpovednej za porušenie dočasný zákaz vykonávať riadiacu funkciu, kým pracuje pre zodpovedného finančného agenta alebo finančného poradcu.

Podľa § 19 ods. 1 písm. g) zákona č. 186/2009 z 24. apríla 2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve, ktorý stanovuje zánik oprávnenia na konanie ako nezávislý finančný agent alebo finančný poradca, oprávnenie na konanie ako nezávislý finančný agent alebo oprávnenie na konanie ako finančný poradca zaniká dňom účinnosti rozhodnutia o odobratí takýchto oprávnení.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika spĺňa väčšinu kritérií podľa tohto Odporúčania, ale neboli poskytnuté žiadne informácie o právnom rámci na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie licencií všetkých FI za porušenia v oblasti AML/CFT. **Odporúčanie R.27 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 28 – Regulácia a dohľad nad DNFBP

V správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.24. Nebola zavedená jasná stratégia vo vzťahu k dohľadu nad vybranými nefinančnými subjektmi a profesiami (DNFBP) a dosah na sektor bol tak isto nedostatočný. Normy FATF sa odvtedy revidovali a vykonala sa nová analýza; 29. januára 2019 slovenský parlament prijal nový zákon o hazardných hrách (zákon č. 30/2019 Z. z. účinný od 1. marca 2019). Nový Zákon o hazardných hrách otvára slovenský trh s hazardnými hrami a umožňuje súkromným spoločnostiam ako aj online operátorom so sídlom na iných trhoch v EÚ, aby požiadali o licencie na prevádzkovanie online kasín.

Kritérium 28.1 - a) a b) Kasína a online kasína môžu vykonávať činnosť na základe licencie vydanej Úradom pre reguláciu hazardných hier. Podľa § 48 ods. 4 nového zákona, žiadateľ musí na získanie individuálnej licencie okrem iného preukázať bezúhonnosť (osoba, ktorá nebola odsúdená za a) hospodársky trestný čin, trestný čin proti poriadku vo verejných veciach alebo trestný čin proti majetku, b) iný úmyselný trestný čin.). Bezúhonnosť musia preukázať aj právnické osoby zaregistrované v SR alebo inom členskom štáte EÚ (prostredníctvom výpisu z trestného registra alebo ekvivalentného dokladu). Opatrenia nového zákona o hazardných hrách tak isto nepokrývajú spolupáchateľov trestných činov.

c) Zákon o AML/CFT určuje FSJ ako orgán dohľadu AML/CFT pre kasína (§ 29) . FSJ má právomoc vykonávať návštevy na mieste a získavať prístup k akýmkoľvek dokumentom alebo elektronickým systémom subjektu, ktorý je predmetom dohľadu (§ 30). Podľa § 11 zákona o hazardných hrách majú nad kasínami dohľad aj iné orgány dohľadu, ako napríklad Finančné riaditeľstvo a daňové a colné úrady (do roku 2016 vykonávalo inšpekcie AML/CFT MF a od roku 2016 sú za vyšetrovanie AML/CFT zodpovedné daňové úrady). Podľa nového zákona o hazardných hrách prešli všetky povinnosti dohľadu na mieste aj na diaľku pod Úrad pre reguláciu hazardných hier.

Kritérium 28.2, 28.3 - FSJ je povereným príslušným orgánom zodpovedným za monitorovanie súladu všetkých kategórií DNFBP s povinnosťami AML/CFT. Ako je popísané vyššie, FSJ má dostatočné právomoci na vykonávanie inšpekcií na mieste a získavanie požadovaných údajov (podľa

nového zákona o hazardných hrách môže kontroly na mieste vykonávať aj nový Úrad pre reguláciu hazardných hier).

Kritérium 28.4 - a) FSJ má dostatočné právomoci na monitorovanie súladu DNFBP s požiadavkami AML/CFT vykonávaním inšpekcií na mieste a získavaním akýchkoľvek požadovaných údajov alebo dokumentov.

b) Na udelenie povolení na výkon činnosti zo strany samoregulačných orgánov audítorom, daňovým poradcom, účtovníkom, notárom, právnikom, exekútorom, realitným agentom a obchodníkom s drahými kovmi a kameňmi je potrebný čistý výpis z trestného registra. To však nezabráni spolupáchateľom zločincov, aby vykonávali tieto povolania.

c) c) Zákon o AML/CFT dáva FSJ sankčnú právomoc. Medzi dostupné sankcie patrí uvalenie pokuty do výšky 1.000.000 EUR (§ 33), vyžiadanie zverejnenia právoplatného rozhodnutia/uloženej sankcie (§ 33), a podnet príslušnému orgánu na odobratie oprávnenia/licencie za závažné alebo opakované porušenia (§ 34). Rozsah týchto sankcií sa zdá byť primeraný, týkajú sa však len subjektov a nevzťahujú sa na osoby, ktoré v nich vykonávajú manažérske funkcie. Okrem toho samoregulačné orgány môžu odobrať licencie na výkon činnosti udelené audítorom, daňovým poradcom, účtovníkom, notárom, právnikom a realitným agentom za porušenie licenčných podmienok súvisiacich s čistým výpisom z trestného registra. (nový zákon o hazardných hrách udeľuje sankčné právomoci novému Úradu pre reguláciu hazardných hier).

Kritérium 28.5 - Príslušný predpis a pokyny k inšpekciám FSJ nestanovujú frekvenciu a intenzitu dohľadu na základe posúdenia rizika. Od inšpektorov FSJ sa vyžaduje, aby sa oboznámili s určitými charakteristikami (veľkosť, distribučné kanály, vlastnícka štruktúra, atď.) a rizikovými faktormi týkajúcimi sa DNFBP pred vykonaním inšpekcie (zákon č. 297/2008 Z. z.). To však nezodpovedá posúdeniu adekvátnosti vnútorných kontrol, politík a postupov DNFBP na základe rizika.

Vyhodnotenie a záver

Slovensko spĺňa kritériá 28.2 a 28.3 a čiastočne spĺňa kritériá 8.1, 28.4 a 28.5. Dôvodom sú viaceré nedostatky: Nie sú zavedené žiadne opatrenia na prevenciu toho, aby spolupáchatelia zločincov zastávali vedúce funkcie v DNFBP. Neuplatňujú sa žiadne kontroly vo vzťahu k držiteľom alebo KUV významných alebo kontrolných podielov v DNFBP. Sankcie za porušenie požiadaviek AML/CFT sa nevzťahujú na osoby, ktoré v DNFBP vykonávajú vedúce funkcie. Frekvencia a intenzita dohľadu nad DNFBP sa neurčuje na základe posúdenia rizika.

Odporúčanie R.28 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).

Odporúčanie 29 - Finančné spravodajské jednotky

V roku 2011 bolo Slovensko v správe MER vyhodnotené ako krajina, ktorá čiastočne spĺňa predchádzajúce Odporúčanie FATF 26. Hlavnými nedostatkami boli: obavy o slabú pozíciu FSJ v policajnej štruktúre a systéme ako celku, nedostatočná právna ochrana pre jej prevádzkovú nezávislosť, výročné správy neobsahovali informácie o trendoch a typológiách a nedostatočné zameranie na ML a FT, ale na všetky trestné činy rovnocenne. Nebolo možné posúdiť efektívnosť, pretože štatistiky zahŕňali všetky trestné činy.

Kritérium 29.1 -Slovenská FSJ je ustanovená podľa § 29a ods. 5 zákona č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore (ďalej ako zákon o polícii) ako špeciálny útvar Finančnej polície, ktorý „plní úlohy pri predchádzaní a odhaľovaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu podľa osobitného predpisu“. Zákon o polícii neidentifikuje jasne „predpis,“ ktorý ustanovuje FSJ, ale orgány poskytli informáciu, že v tomto prípade sa za „osobitný predpis“ považuje zákon AML/CFT. AT však poznamenáva, že neexistuje zákonné ustanovenie, ktoré by jasne určovalo, že „špeciálny útvar Finančnej polície“ ako je zadaný v zákone o polícii, je skutočne FSJ, spomínaná v § 26 zákona o AML/CFT. Jediným zákonom, ktorý uvádza prepojenie medzi § 29a ods. 5 zákona o polícii a zákonom o AML/CFT, je Colný zákon č. 199/2004 Z. z., ktorý uvádza: „Colný úrad zašle vyplnené tlačivá podľa

odseku 2 *finančnej spravodajskej služby* Policajného zboru“.

§ 26 ods. 2 písm. a) zákona o AML/CFT ustanovuje, že FSJ plní úlohy centrálnej národnej jednotky v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. Medzi právomoci a zodpovednosti FSJ patria: príjem, analýza, vyhodnotenie a spracovanie neobvyklých obchodných operácií a iných informácií týkajúcich sa legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu, ako aj priradovanie vecí orgánom činným v trestnom konaní, pokiaľ fakty naznačujú, že bol spáchaný trestný čin. FSJ nemá pridelené kompetencie vo vzťahu k predikatívnym trestným činom spolupáchateľov. K tomu sa slovenské orgány vyjadrili, že kompetencie FSJ v prostredí a podmienkach Slovenskej republiky nie je možné definovať len z hľadiska legalizácie príjmov z trestnej činnosti, pretože zamestnanci/policajti na FSJ sú zároveň členmi Policajného zboru, ktorí kontrolujú a odhaľujú rôzne trestné činy, najmä ekonomickej povahy (nielen legalizáciu príjmov z trestnej činnosti). Vo svetle objasnení, ktoré orgány poskytli, potvrdených zisteniami o procese distribúcie (pozri kritérium 29.5), dospel AT k záveru, že požiadavka vo vzťahu k predikatívnym trestným činom je splnená.

Ako je popísané vyššie, zákon AML/CFT ustanovuje, že FSJ má prijímať, analyzovať, vyhodnocovať a spracúvať správy o neobvyklých obchodných operáciách a iné informácie týkajúce sa legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu, odovzdané povinnými osobami. Okrem hlásení NOO, jedinými hláseniami založenými na prahovej hodnote, ktoré FSJ dostáva, sú colné vyhlásenia pre hotovosť nad 10.000 EUR. Podľa § 4 ods. 4 Colného zákona č. 199/2004 Z. z. zasiela colný úrad vyplnené tlačivá vyhlásení o hotovosti službe finančného spravodajstva Policajného zboru do piateho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom k týmto skutočnostiam došlo.

Kritérium 29.1 - a) Na základe písomnej žiadosti FSJ a na účely plnenia jej úloh podľa zákona o AML/CFT poskytne povinná osoba FSJ údaje o obchodných vzťahoch alebo obchodoch, predloží dokumenty a poskytne informácie o osobách, ktoré sa akýmkoľvek spôsobom zúčastnili na obchode (§ 21 ods. 1). FSJ poskytne časovú lehotu na splnenie žiadosti (ktorá je podľa vyjadrenia orgánov obvykle 7-14 dní). Presná lehota však nevyplýva zo žiadneho ustanovenia zákona o AML/CFT. AT nezistil ustanovenie, ktoré by umožnilo FSJ „využívať“ doplnkové informácie získané od povinných osôb. Okrem toho strategická analýza nie je konkrétne uvedená ako úloha FSJ, takže nemá možnosť získať na tento účel všetky potrebné údaje.

b) Podľa § 76 zákona o polícii sú útvary Policajného zboru (medzi ktoré patrí FSJ) oprávnené vyžiadať si v rámci plnenia svojich úloh dokumenty a informácie od štátnych orgánov, obcí, právnických a fyzických osôb. V praxi má FSJ prístup k sérii DB ako napríklad: denník vyšetrovacích spisov (DVS), obchodný register, register obyvateľov SR; evidencia vodičov a vozidiel; katastrálny portál; register hľadaných osôb, register KUV, register partnerov verejného sektora, živnostenský register, register nadácií, register neinvestičných fondov a register NO, Finstat a register finančných závierok (pozri aj analýzu pri IO6).

Kritérium 29.4- a) FSJ je oprávnená vykonávať operačnú analýzu podľa zákona o AML/CFT (§ 29). Usmernenie riaditeľa FSJ o „Metóde uplatňovania niektorých ustanovení zákona o AML/CFT“ z roku 2018 (ďalej ako Metodické usmernenie) určuje mechanizmus prioritizácie hlásení NOO (v troch kategóriách podľa rizika) a kroky na vykonanie analýzy. Analytický proces zahŕňa: vyžiadanie ďalších informácií o hláseniach NOO od povinných osôb, vyhľadanie a identifikácia všetkých obchodných operácií, finančné toky, fyzické a právnické osoby relevantné na ďalšie posúdenie, zaistenie iných relevantných informácií a dôkazov z dostupných registrov a databáz ako aj otvorených zdrojov, žiadosť o spoluprácu zahraničných FSJ a príprava analytickej správy. Na prevádzkovej úrovni používa FSJ niekoľko analytických nástrojov. Analýzu vykonáva útvar hlásení NOO.

b) Analytický útvar FSJ v spolupráci s ostatnými oddeleniami vypracúva strategickú analýzu pre nové trestné fenomény. Metodické usmernenie ustanovuje, že útvar hlásení NOO by mal poskytnúť

informácie potrebné na vývoj strategických analýz, ktorých výsledky sa publikujú vo Výročnej správe FSJ. Neboli uvedené žiadne ďalšie detaily o tom, čo by mala „strategická analýza“ zahrnúť, ani o aktivitách Analytického útvaru. AT uvádza, že napriek nepriamym odkazom na „strategickú analýzu“, neexistuje jasná právna povinnosť pre FSJ vykonávať strategickú analýzu na identifikáciu trendov a modelov súvisiacich s legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu.

Kritérium 29.5- FSJ má spôsobilosť spontánne a na žiadosť odovzdávať určité informácie kompetentným orgánom. Ustanovenia o odovzdávaní informácií upravujú štyri rôzne ustanovenia v zákone o AML/CFT, ktoré nie sú úplne jasné a neprekrývajú sa, čím v praxi vznikajú problémy s účinnosťou (pozri IO6). Orgány uviedli, že platí nasledujúce rozlišovanie medzi tromi ustanoveniami:

Podľa § 26 ods. 2 písm. b) zákona o AML/CFT, ak zistené fakty naznačujú, že bol spáchaný trestný čin, FSJ predloží informácie orgánom činným v trestnom konaní. Podľa orgánov sa to týka prípadov, kedy sa zistia alebo existuje podozrenie ohľadom spáchania konkrétneho trestného činu s predpokladanou škodou.

Podľa § 26 ods. 2 bod l zákona o AML, FSJ predkladá informácie Policajnému zboru na ďalšie použitie podľa osobitného predpisu. Ide o informácie týkajúce sa hlásení NOO a prípady s nižšou úrovňou opodstatnenia pre danú trestnosť a obvykle ich využíva LEA na informatívne alebo „operatívne“ účely a týkajú sa väčšinou potenciálnych daňových podvodov.

Podľa § 26 ods. 2 písm. j) zákona o AML/CFT poskytuje FSJ informácie správcovi dane a štátnym orgánom v oblasti daní, poplatkov a cla, pokiaľ sú informácie relevantné a takéto ustanovenie neohroží plnenie úloh FSJ. Podľa § 26 ods. 3 zákona o AML poskytuje FSJ všetky informácie a dokumentáciu, ktorú prijala podľa tohto zákona, všetkým štátnym orgánom, ktoré vykonávajú úlohy v oblasti ochrany ústavného systému, vnútorného poriadku a bezpečnosti štátu pri plnení jeho zákonných úloh v boji proti terorizmu a organizovanému zločinu.

§ 4 ods. 3) Metodického usmernenia FSJ poskytuje usmernenie o distribúcii informácií. Slovenské orgány uviedli, že všetky informácie získané z hlásení NOO sa zbierajú v DES systéme FSJ. E-mailová komunikácia v chránenom režime, šifrovanej forme s použitím vhodných prostriedkov s pomocou vzájomne zdieľaných šifrovacích kľúčov, ktoré umožňujú otvoriť e-mailovú komunikáciu len príslušnému adresátovi, je určená na prijatie aj distribúciu informácií v elektronickej forme. Neexistujú však formálne zákonné ustanovenia upravujúce povinnosť používať na distribúciu informácií špecializované, bezpečné a chránené kanály.

Kritérium 29.6- a) Podľa § 18 ods. 4 zákona o AML/CFT platí povinnosť mlčanlivosti pre každého, kto sa oboznámi s informáciami získanými podľa tohto zákona, pri plnení úloh FSJ alebo v súvislosti s nimi. § 18 ods. 11 zákona o AML/CFT ustanovuje, že orgány, ktoré prijímajú informácie z distribúcie FSJ, sú povinné zachovávať mlčanlivosť o týchto informáciách a dokumentácii poskytnutej podľa § 26 ods. 3 zákona o AML/CFT.

Postup spracovania informácií - hlásení NOO (ich prijatie, registrácia, postu a metóda spracovania, analýza, spätná väzba, povinnosť nezverejňovať) upravuje Metodické usmernenie FSJ. Informácie získané prostredníctvom šifrovanej e-mailovej komunikácie zadáva do DMS (systému bez prístupu na Internet) poverený zamestnanec FSJ. To isté patrí pre hlásenia NOO prijaté písomnou formou. Do DMS majú prístup len registrovaní užívatelia - pracovníci FSJ s vlastnými prihlasovacími údajmi. Podľa príslušného oddelenia FSJ sa pridávajú privilegiá na získanie prístupu do systému podľa protokolu. Nadriadení majú oprávnenie prezerať si všetky súbory svojich podriadených.

Komunikácia so zahraničnými FSJ prebieha prostredníctvom šifrovaných komunikačných kanálov Egmont Secure Web (ESW) a FIU-net. Terminály (počítače) pre obidva systémy sú v samostatnej miestnosti, do ktorej má prístup len personál Oddelenia medzinárodnej spolupráce. Získané informácie zo šifrovanej pošty ESW a FIU-net ukladá do uzavretého systému DMS špecializovaný personál Oddelenia medzinárodnej spolupráce.

Na úrovni NAKA musia byť archívy trvalo uzamknuté a pokiaľ sú priestory vybavené EZS, kódovanie musí byť aktivované. Za vstup oprávnených osôb do takýchto priestorov zodpovedá osoba poverená starostlivosťou o tieto priestory. Neexistuje však konkrétne zákonné ustanovenie o tom, ako sa archivujú a uchovávajú spisy FSJ a či by mali byť fyzicky oddelené od ostatných policajných útvarov.

Ďalšia vec, ktorá vyvoláva obavy je ochrana distribuovaných informácií, keďže podľa zákona o AML/CFT je distribúcia informácií FSJ celkom rozsiahla, od „orgánov zodpovedných za ochranu ústavného zriadenia, vnútorný poriadok a štátnu bezpečnosť“ po Policajný zbor, ktorý vykonáva úlohy podľa osobitného predpisu. Metodické usmernenie FSJ v bode 7 uvádza, že ak zamestnanec FSJ zistí, že informácia uvedená v hlásení NOO je relevantná pre akýkoľvek útvar Policajného zboru, ktorý plní úlohy podľa osobitného zákona², zašle ju kompetentnému útvaru. Osobitný zákon v tomto prípade predstavuje § 2 zákona o Policajnom zbore, ktorý uvádza zoznam všetkých útvarov Policajného zboru, vrátane zabezpečovania verejného poriadku, ochrany osobnej bezpečnosti významných osôb a odhaľovania drobných priestupkov a zisťovania ich páchatel'ov.

b) Príslušníci PZ z útvaru FSJ sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, ktoré sa dozvedia v rámci alebo v súvislosti s úlohami Policajného zboru (§ 80 ods. 1-3 zákona o policajnom zbore). Povinnosť mlčanlivosti sa nevzťahuje na ohlásenie trestného činu alebo inej protispoločenskej činnosti. Minister alebo prezident Policajného zboru môže pracovníka vyňať z povinnosti mlčanlivosti. Pre pracovníkov FSJ nie sú zavedené požiadavky bezpečnostnej previerky, ale vyplýva to nepriamo z vnútorného nariadenia vydaného vedením FSJ v auguste 2019, ktoré je potvrdené v zákone č. 215/2014 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností. Podľa príkazu riaditeľa FSJ 4/2019 o zozname funkcií, ktoré oprávňujú ich vykonávateľ'ov na prístup k utajovaným informáciám, je zadaných 36 pozícií na vedúcej a výkonnej úrovni, ktoré môžu mať prístup k „dôverným“ informáciám. Zákon o ochrane utajovaných skutočnostiach zakladá povinnosť každého štatutárneho orgánu, ktorý spracúva dôverné informácie, požiadať Národný bezpečnostný úrad o vykonanie bezpečnostnej previerky II. až IV. stupňa pre osoby s oprávnením na prístup k utajovaným informáciám skutočnostiach klasifikovaných ako Dôverné informácie.

c) K zdrojom a informáciám FSJ, vrátane IT systémov, je prístup obmedzený a chránený. Bezkontaktné karty sa pridelujú ku konkrétnemu osobnému číslu zamestnancov FSJ. Vstupné priestory sa monitorujú a servery FSJ nie sú napojené na externé siete.

Kritérium 29.6 - a) Správa MER zo 4. kola uvádza obavy týkajúce sa operačnej nezávislosti slovenskej FSJ. Od augusta 2019 prebehli vo FSJ Slovenskej republiky štrukturálne zmeny v rámci organizačnej schémy polície, a v súčasnosti podlieha priamemu dohľadu Prezidenta Policajného zboru. FSJ zvýšila svoju úroveň nezávislosti tým, že má vlastnú rozpočtovú položku v rámci celkového rozpočtu Policajného zboru a Riaditeľ FSJ získal právomoc zamestnávať personál podľa vlastného rozhodnutia. Riaditeľ FSJ je poverený rozhodnutím Riaditeľa Prezídia Policajného zboru. Rozhodnutie analyzovať, žiadať a/alebo postúpiť alebo distribuovať konkrétne informácie prijíma vedenie FSJ. Nejasné ustanovenia o distribúcii však otvárajú dvere potenciálnemu zneužívaniu v zmysle plnej kontroly a autonómneho rozhodnutia o distribúcii.

b) FSJ je oprávnená spolupracovať nezávisle, podľa § 26 ods. 2 (písm. b, j, k, l a m)) a ods. 3 zákona o AML/CFT – s internými protistranami. Znenie vyššie uvedených článkov však odkazuje na informácie poskytnuté zo strany slovenskej FSJ, nie výmeny informácií vo všeobecnosti (spôsobilosť na vyžiadanie a prijatie informácií chýba). Orgány tvrdili, že FSJ žiada o informácie od príslušných orgánov mimo Policajného zboru podľa § 76 ods. 1 zákona o policajnom zbore. Je však stále neobvyklé, aby dva smery komunikácie upravovali rôzne legislatívne predpisy. Spôsobilosť FSJ na medzinárodnú spoluprácu (aj so zahraničnými FSJ) na základe medzinárodných dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná a na princípe nezmluvnej vzájomnosti je ustanovená v § 28 zákona o AML/CFT. FSJ je ako útvar PZ oprávnená spolupracovať s domácimi subjektmi podľa § 3 zákona o policajnom zbore. FSJ sa môže dohodnúť na spolupráci aj s národnými kompetentnými orgánmi a zahraničnými partnermi na základe zmluvy. Lenže aj keď existuje široká právna základňa pre výmenu informácií, zdá sa, že vedenie FSJ nemôže uzatvárať memorandá o porozumení (MOP)

samostatne.

c) Zvláštna pozícia FSJ v rámci Policajného zboru vychádza z ustanovenia § 29a ods. 5 zákona o policajnom zbore v spojení s § 26 ods. 1 zákona o AML, pričom FSJ zabezpečuje osobitné základné úlohy, odlišné od úloh iných orgánov.

FSJ neplní žiadne iné úlohy, ktoré sú zverené ostatným útvarom Policajného zboru. AT však zastáva názor, že vymedzenie postavenia a hlavných funkcií FSJ je pomerne nejednoznačné, nakoľko zákon o PZ odkazuje na iné zákony, pričom FSJ prešla častými organizačnými zmenami v rámci viacerých útvarov/oddelení PZ: Odbor finančného spravodajstva úradu finančnej polície Prezídia PZ (od 11.1996 do 12.2003), Spravodajská jednotka finančnej polície úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia PZ (od 01.2004 do 11.2012), Finančná spravodajská jednotka Národnej kriminálnej agentúry Prezídia PZ (od 12.2012 do 07.2019), Finančná spravodajská jednotka Prezídia PZ (od 01.08.2019). Dôsledkom je skutočnosť, že jednotlivé právne predpisy nie sú harmonizované a odkazy na FSJ v legislatíve sú veľmi nesúrodé.

d) Do augusta 2019 nemala FSJ vlastný rozpočet, ale orgány tvrdia, že FSJ mohla získavať zdroje potrebné na plnenie svojich úloh prostredníctvom plánovacích dokumentov. Od poslednej reorganizácie (august 2019) má FSJ získať svoj vlastný rozpočet, ten sa však premietne až pri príprave ďalšieho rozpočtu, preto sa na účely efektívnosti za hodnotené obdobie nezohľadní. Na základe tejto zmeny Sekcia ekonomiky MV SR určila FSJ ako nákladové stredisko pre správu štátneho majetku ako aj pre integrované účtovné údaje.

Kritérium 29.7 - Slovenská FSJ je členom skupiny Egmont od júna 1997.

Vyhodnotenie a záver

Slovensko spĺňa väčšinu požiadaviek podľa odporúčania R.29 a ostávajú len mierne nedostatky. Existujú obavy ohľadne operačnej nezávislosti FSJ SR v dôsledku nesúrodého vymedzenia FSJ v jednotlivých legislatívnych aktoch a ostatných predpisoch a opakovaných zmien v štruktúre PZ. Riaditeľ FSJ nemôže samostatne uzatvárať MOP. Strategická analýza nie je špecificky zadefinovaná a existujú nedostatky v ochrane distribuovaných informácií a vo vzťahu k formálnym požiadavkám fyzického archívu súborov FSJ. **Odporúčanie R.29 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 30 – Povinnosti LEA a vyšetrovacích orgánov

Slovensko nebolo posudzované z hľadiska predchádzajúceho odporúčania 27, keďže v 3. kole bolo ohodnotené ako do značnej miery plniace odporúčania. Pretrvávajú výhrady k efektívnosti vyšetrovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Kritérium 30.1 - Na Slovensku neexistuje špecializovaný LEA s konkrétnou zodpovednosťou za vyšetrovanie trestných činov v oblasti ML. V rámci Policajného zboru SR sú vyšetrovatelia každého útvaru Národnej kriminálnej agentúry (NAKA) (ako je OPM NAKA, protikorupčná jednotka NAKA) ako aj Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii alebo útvary Služby kriminálnej polície v prvom rade zodpovední za vyšetrovanie predikatívnych trestných činov, ktoré spadajú do kompetencie príslušného policajného útvaru, ale zároveň majú oprávnenie vyšetrovať akékoľvek trestné činy ML spáchané v súvislosti s týmito predikatívnymi trestnými činmi.

Kritérium 30.2 - Ako súčasť vyšetrovania predikatívneho trestného činu môže vyšetrovateľ vyšetrovať aj súvisiaci prípad ML. Nie je preto vylúčené, že jeden vyšetrovateľ vedie vyšetrovanie predikatívneho trestného činu aj činu ML. Ak sa zdá, že prípad ML nespadá do kompetencie určitého LEA, prípad sa môže postúpiť na vyšší útvar v rámci regionálneho odboru kriminálnej polície alebo NAKA, pričom vyšetrovanie predikatívneho trestného činu môže stále vyšetrovať pôvodný vyšetrovateľ. V týchto prípadoch sa bude viesť samostatné trestné konanie, ako je ustanovené v § 21 TP.

Obdobne sú upravené aj kompetencie na finančné vyšetrovanie. Vyšetrovateľ má výlučnú zodpovednosť za vyšetrovací spis a zároveň je výlučne oprávnený za vykonávanie dôkazov v rámci

vyšetrovania ML vrátane finančného vyšetrovania (platí najmä pre odbory kriminálnej polície na okresnej úrovni).

Kritérium 30.3 -Neexistuje špecializovaný policajný útvar alebo iný orgán, ktorý by vykonával identifikáciu, vyhľadávanie a zaistovanie podozrivých výnosov z trestnej činnosti alebo majetku podliehajúceho konfiškácii. Tieto procesné úkony vykonávajú všetky LEA, ktoré vyšetrujú prípady generovania výnosov, v súlade s§ 119 ods. 1 písm. f) TP, ktorý vyžaduje od orgánov, aby predložili dôkazy o výnosoch z príslušnej trestnej činnosti.

V tom poskytuje súčinnosť Oddelenie preverovania majetku NAKA, ktoré je zároveň povereným útvarom preverovania majetku za SR(OPM bolo súčasťou FSJ do roku 2017). Oddelenie vypracúva profily majetku fyzických a právnických osôb za ostatné útvary NAKA s cieľom odhaliť a identifikovať majetok alebo výnosy pochádzajúce z trestnej činnosti. Poskytnutie takejto súčinnosti ostatným LEA mimo NAKA však vyžaduje vysokú úroveň schvaľovania pri jednotlivých prípadoch podľa § 3 ods. 2 Usmernenia riaditeľa NAKA č. 57/2017, ktoré obmedzuje jej dostupnosť pre všetky LEA vyšetrujúce trestné činy v súvislosti s generovaním výnosov.

Kritérium 30.4 -Na Slovensku nie sú takéto orgány.

Kritérium 30.5 -Slovenským protikorupčným LEA je Národná protikorupčná jednotka (NPKJ) v rámci NAKA, ktorá je určená na vyšetrovanie trestnej činnosti spojenej s ML a FT, formou selektívnych kompetencií ako je uvedené vyššie pod K.30.1, a ktorá má dostatočné právomoci na identifikovanie majetku a iniciovanie jeho zaistenia.

Vyhodnotenie a záver

Na Slovensku neexistuje špecializovaný LEA s konkrétnou zodpovednosťou za vyšetrovanie trestných činov v oblasti ML. Vyšetrovatelia LEA sú oprávnení stíhať trestné činy spojené s ML v rámci súbežného finančného vyšetrovania. Neexistuje špecializovaný policajný útvar alebo iný orgán, ktorý by vykonával identifikáciu, vyhľadávanie a zaistenie podozrivých výnosov z trestnej činnosti alebo majetku podliehajúceho zhabaniu a tieto úkony vykonávajú všetky LEA, ktoré vyšetrujú prípady spojené s generovaním výnosov. Protikorupčná jednotka NAKA má dostatočné právomoci na identifikáciu majetku a iniciovanie jeho zaistenia. **Odporúčanie R.30 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 31 – Právomoci LEA a vyšetrovacích orgánov

Slovensko bolo naposledy hodnotené podľa vtedajšieho odporúčania 28 v 3. kole hodnotení MONEYVAL (2006), kedy bolo vyhodnotené ako krajina spĺňajúca toto odporúčanie. Toto odporúčanie bolo ďalej rozšírené zavedením požiadaviek pre krajiny, aby mali v praxi mechanizmy na identifikovanie, či fyzická alebo právnická osoba vlastní alebo kontroluje účty, a zabezpečiť, aby mali kompetentné orgány proces na identifikovanie aktív bez predchádzajúceho upozornenia vlastníka.

Kritérium 31.1-a) § 3 ods. 1ñ) TP zavádza ako všeobecné pravidlo, aby boli verejné orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické a fyzické osoby povinné spolupracovať s LEA (vrátane prokurátorov) a súdmi pri výkone ich povinností v súvislosti s trestným konaním. Kým táto spolupráca sa vo všeobecnosti vzťahuje na poskytovanie záznamov a dokumentov na vyžiadanie, § 3 ods. 5) ustanovuje, že informácie pokryté bankovým, obchodným alebo daňovým tajomstvom, prípadne informácie zo záznamov o cenných papieroch na meno, môže získať len súd pred začatím trestného stíhania a štátny prokurátor v predbežnom vyšetrovaní, a predseda senátu s predchádzajúcim súhlasom policajta v konaní pred súdom. Právomoci Policajného zboru na získanie a vynútenie výroby záznamov a dôkazov vo vzťahu k ML, FT a rozsiahlej finančnej trestnej činnosti (vrátane produkcie dát chránených bankovým tajomstvom) v rámci predprípravného konania (operačnej fázy), sú ustanovené v § 29a zákona o policajnom zbore.

b) Predpisy upravujúce prehľadávanie osôb a priestorov (domu, pozemku, atď.) ako aj vstup do obydli a iných priestorov ustanovujú § 99 až 107 TP v súlade s príslušnými normami FATF.

c) Príslušné orgány majú právomoc získavať svedecké výpovede podľa § 131 až 139 TP. Okrem toho § 127 TP v súlade s Ústavou ako všeobecnú povinnosť dostaviť sa na súde a vypovedať ako svedok na predvolanie LEA.

d) TP ustanovuje podrobné opatrenia v tejto oblasti pod § 91 (odňatie vecí) a § 90 na úschovu digitálnych informácií ako dôkazu (úschova a sprístupnenie počítačových dát) s ďalšími ustanoveniami týkajúcimi sa právomocí Policajného zboru v predprípravnom konaní (§ 21 zákona o PZ).

Kritérium 31.2 -TP ustanovuje širokú škálu vyšetrovacích techník najmä v § 108 až 118, pričom ďalšie ustanovenia regulujú príslušné právomoci Policajného zboru pri aplikovaní takýchto vyšetrovacích opatrení v operačnej fáze (v predprípravnom konaní) (§ 36 až 41a Zákona o PZ).

a) Tajné operácie podľa TP (okrem tých, na ktoré sa konkrétne odkazuje pod kritériami 31.2 bod b) až d) nižšie) sa týkajú predstieraného prevodu vecí, ktorých vlastníctvo je zakázané alebo si vyžaduje špeciálne povolenie, ako aj vecí, ktoré pochádzajú z trestnej činnosti alebo sú určené na jej páchanie (§ 112), tajný dohľad nad osobami a vecami (§ 113) výroba video, audio alebo audiovizuálnych záznamov (§ 114) a využívanie tajných agentov na odhaľovanie a vyšetrovanie určitých trestných činov (§ 117). Opatrenie podľa § 113 sa môže vo všeobecnosti uplatniť na všetky úmyselné trestné činy a opatrenia v § 112 a 114 na také trestné činy, ktoré sa trestajú minimálne 3 rokmi odňatia slobody ako aj na korupciu alebo iné trestné činy o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva. Opatrenie podľa § 117 sa vzťahuje na (závažné) trestné činy (činy podliehajúce trestu odňatia slobody viac než 5 rokov) a všetky formy korupcie, extrémizmu, zneužitia právomoci verejného činiteľa a legalizácie príjmov z trestnej činnosti, je tu teda pravdepodobne pokrytá väčšina potenciálnych predikatívnych trestných činov (vrátane FT).

b) Odpočúvanie a nahrávanie telekomunikácie upravuje § 115 TP. Toto špeciálne vyšetrovacie opatrenie sa vzťahuje len na uzavretý zoznam trestných činov v § 115 ods. 1, ktorý však zahŕňa ML a (hoci nie výslovne) aj FT („iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva“). Pri tomto znení je však pravdepodobné, že mnohé predikatívne trestné činy (ktoré nie sú výslovne predmetom medzinárodnej zmluvy) nemusia byť vhodné na odpočúvanie.

c) Hoci TP ustanovuje rôzne opatrenia, podľa ktorých sa môžu počítačové dáta zaistiť a uchovávať na účely dôkazov, alebo prostredníctvom ktorých sa môžu údaje z telekomunikačnej prevádzky rozpoznať a ohlásiť, AT nemá informácie o žiadnom konkrétnom opatrení, ktoré by spĺňalo kritérium 31.2 bod c).

d) Podrobné pravidlá kontrolovaného doručenia ako špeciálneho vyšetrovacieho opatrenia sú popísané v § 111 TP. Toto opatrenie sa vzťahuje na zásielky, ktoré obsahujú nelegálne látky a predmety uvedené v § 111 ods. 1, medzi ktoré patria aj „veci určené na spáchanie trestného činu, alebo veci pochádzajúce z trestného činu“. Toto vymedzenie je dostatočne široké, aby zahŕňalo čokoľvek, čo je predmetom pašovania alebo nelegálneho obchodu, vrátane hotovosti alebo BNI. Právomoci Policajného zboru pri uplatnení kontrolovaného doručenia bez začatia trestného konania sú popísané v § 39 zákona o policajnom zbore.

Kritérium 31.3 - a) Určenie, či fyzická alebo právnická osoba vlastní alebo kontroluje bankový účet, je možné len podľa § 3 odseky 1 a 5 TP, na základe čoho môže LEA požiadať o informáciu krytú bankovým tajomstvom priamo od bánk, so súhlasom štátneho prokurátora. Neexistuje mechanizmus alebo osobitná legislatíva, ktorá by zabezpečila včasnú realizáciu takýchto žiadostí, a to najmä preto, že podľa príslušnej legislatívy sú prípustné len písomné žiadosti v papierovej forme. Zatiaľ nebol na Slovensku založený žiadny centrálny register bankových účtov.

b) Polícia má priamy prístup k množstvu relevantných registrov, ako je evidencia vozidiel (EVO) a katastrálny portál (KAPOR), ako aj k verejným databázam, ako je Obchodný register (ORSR), register plavidiel, register lietadiel, duševné vlastníctvo, účtovné závierky a podobne. Žiadny takýto dopyt si nevyžaduje predchádzajúce upozornenie zainteresovanej fyzickej alebo právnickej osoby.

Kritérium 31.4 - § 26 ods. 2 vyžaduje, aby FSJ poskytovala informácie Policajnému zboru na výkon jeho úloh podľa osobitného predpisu (ktorým je v tomto kontexte § 2 Zákona o PZ, ktorý vo všeobecnosti popisuje úlohy Policajného zboru). Konkrétnejšie, § 26 ods. 3 zákona o AML v súčinnosti s § 3 ods. 1 TP, výslovne udeľuje právomoc štátnym orgánom, ktoré konajú na ochranu ústavnej dohody, vnútorného poriadku a bezpečnosti štátu na splnenie svojich štatutárnych úloh v boji proti terorizmu a organizovanej kriminalite (čo prakticky zahŕňa LEA aj prokurátorov), aby žiadali od FSJ všetky relevantné informácie a dokumenty.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika plní väčšinu požiadaviek Odporúčania 30. Napriek tomu, že orgány činné v trestnom konaní a vyšetrovacie orgány majú širokú škálu právomocí na plnenie svojich povinností, niektoré špeciálne vyšetrovacie techniky nie sú použiteľné na všetky potenciálne predikatívne trestné činy a prístup do počítačových systémov (t.j. diaľkový prístup k údajom uloženým v počítačovom systéme) podľa všetkého nie je zabezpečený. Tak isto neexistuje centrálny register bankových účtov na Slovensku a existujúce mechanizmy na identifikovanie osôb, ktoré vlastnia alebo kontrolujú bankové účty, nezabezpečujú dostatočne včasné konanie. **Odporúčanie R.31 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 32 - Prepravcovia hotovosti

Slovensko bolo vyhodnotené ako čiastočne spĺňajúce predchádzajúce osobitné odporúčanie FATF SRIX. Okrem určitých problémov s efektívnosťou bola hlavným technickým problémom nesúrodosť spôsobená súčasnou existenciou dvoch paralelných systémov a foriem vykazovania hotovosti (na základe dvoch rôznych legislatívnych predpisov).

Kritérium 32.1 - Slovensko zaviedlo systém deklarovania prichádzajúceho a odchádzajúceho transportu hotovosti a BNI cez vonkajšie hranice EÚ u fyzických osôb. V čase 4. kola vyhodnotenia MONEYVAL vychádzal režim deklarovania z Nariadenia EÚ (ES) 1889/2005, ktoré sa na Slovensko ako členskú krajinu EÚ vzťahuje priamo, ale jeho ustanovenia ešte podporujú ustanovenia Colného zákona (zákon č. 199/2004 Z. z.). V tomto režime sa však pohyb hotovosti alebo BNI v rámci hraníc Spoločenstva ako aj transport hotovosti alebo BNI právnickými osobami alebo použitím pošty či nákladnej prepravy (aj cez vonkajšie hranice EÚ) nepovažuje za cezhraničný transport a teda nie sú na Slovensku predmetom žiadnej povinnosti deklarácie ani ohlásenia.

Kritérium 32.2 - Systém deklarovania podľa kritéria 32.1 je záväzný pre všetky fyzické osoby, ktoré vchádzajú alebo vychádzajú na územie EÚ a prenášajú hotovosť alebo BNI v hodnote rovnej alebo vyššej ako 10.000 EUR. Cestujúci, ktorí spĺňajú toto kritérium, sú povinný deklarovat túto skutočnosť písomne, pomocou formulára hlásenia predpísaného podľa Výnosu Ministerstva financií č. 161/2016 Z. z. (Slovenské orgány vyriešili problémy uvedené v 4. kole MER a v súčasnosti používajú formuláre CDF podobne ako väčšina ostatných členských štátov EÚ).

Kritérium 32.3 - Toto kritérium sa neuplatňuje, pretože Slovensko prevádzkuje deklaračný systém.

Kritérium 32.4 - § 4 ods. 2 Colného zákona ustanovuje, že colné orgány uplatňujú kontrolu súladu s oznamovacou povinnosťou, čo zahŕňa právo žiadať o nutnú súčinnosť osoby, ktorá podlieha kontrole a vyplnenie správneho formulára CDF zo strany tejto osoby, vrátane dát o pôvode majetku. V súlade so znením priamo uplatniteľného Nariadenia EÚ 1889/2005 sa konkrétne nerozlišuje medzi nepravdivou deklaráciou a nesplnením povinnosti podať deklaráciu, keďže predloženie nesprávnych informácií v deklarácii sa samo osebe považuje za nesplnenie povinnosti.

Kritérium 32.5 - Nesplnenie oznamovacej povinnosti podľa § 4 Colného zákona je správnym priestupkom podľa § 72 ods. 1 písm. n) toho istého zákona. Čin je trestný buď ako colný delikt (pokiaľ ho spácha právnická osoba alebo fyzická osoba podnikateľ), v takom prípade sa trestá pokutou do výšky 99.581,75 EUR alebo ako colný priestupok (pokiaľ ho spácha fyzická osoba), v takom prípade môže byť uložená pokuta do výšky 3.319,39 EUR, v oboch prípadoch podľa

závažnosti porušenia colných predpisov (pozri § 74 a § 80 ods. 2). Prepadnutie tovaru a predmetov je ďalšou možnou sankciou v oboch prípadoch (pozri aj kritérium 32.11). V takzvanom rozkaznom konaní je maximálna pokuta pre fyzické osoby do 1.659,69 EUR, kým v blokovom konaní je pokuta znížená na 331,93 EUR, čo nie je ani zďaleka odrádzajúce.

Kritérium 32.6 - Podobne ako v čase predchádzajúceho vyhodnotenia, vyplnené formuláre ako aj upozornenia na akékoľvek porušenia ohlasovacej povinnosti sa predkladajú na FSJ, ale len raz mesačne, t.j. do piateho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca (pozri § 4 ods. 4 Colného zákona).

Kritérium 32.7 - Okrem zapojenia Finančnej správy do multidisciplinárnej integrovanej skupiny NES-LP v rámci MEKO, v súvislosti s ML, AT nebol predložený žiadny príklad primeranej koordinácie medzi colným, imigračným a inými súvisiacimi úradmi v záležitostiach súvisiacich s implementáciou Odporúčania 32.

Kritérium 32.8 - Existujúci právny rámec neopravňuje Colný úrad alebo iné orgány, aby zastavili alebo obmedzili menu na primeraný čas, aby určili, či je možné v prípadoch uvedených v rámci kritéria 32.8 získať dôkazy o ML/FT. Zákon o finančnej správe (zákon č. 35/2019) oprávňuje ozbrojených členov Finančnej správy (vrátane colníkov) zaistiť tovar alebo veci v súvislosti s porušením colných predpisov, daňových predpisov alebo iných osobitných predpisov, podľa ktorých orgány Finančnej správy vykonávajú svoje úlohy a pokiaľ je to nevyhnutné pre zisťovanie faktov, na maximálnu dobu 60 dní (§ 44). Colný zákon (§ 64) zároveň ustanovuje, trochu prebytočným spôsobom, že colníci môžu zaistiť tovar a veci súvisiace s colnými priestupkami alebo colnými deliktami (ako prostriedky, výnosy alebo dôkazy, atď.). Aj keď hotovosť/BNI môže byť predmetom týchto opatrení ako „veci/predmety“, žiadne z vyššie uvedených ustanovení neustanovuje ich zaistenie len na účely zistenia, či ide o dôkazy ML alebo FT.

Kritérium 32.9 - Všeobecnú požiadavku na výmenu informácií medzi krajinami EÚ a tretími krajinami upravuje § 6 a 7 Nariadenia EÚ 1889/2005. Slovensko zároveň uplatňuje Nariadenie Rady (ES) 515/97 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi v colných záležitostiach. Medzinárodné dohovory (Neapol II, Dohovor z Nairobi) poskytujú základ pre medzinárodnú colnú spoluprácu medzi krajinami mimo EÚ, kým v priebehu trestného konania môžu štáty vyžiadať alebo poskytnúť MLA (pozri odporúčania R.37-R.38).

Colné úrady sú povinné uchovávať všetku súvisiacu dokumentáciu (pokrývajúcu všetky tri kategórie kritéria 32.9) po dobu desať rokov.

Kritérium 32.10 - Slovensko ako členský štát EÚ uplatňuje opatrenia na zabezpečenie ochrany súkromia v súlade s článkom 8 nariadenia EÚ 1889/2005 a dodržiava jeho preambulu I, ktorá ustanovuje, že Európske spoločenstvo sa snaží vytvoriť priestor bez vnútorných hraníc, v ktorom je zaistený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Nariadenie EÚ 45/2001 o ochrane údajov sa v tomto kontexte tak isto priamo vzťahuje na spracovanie osobných údajov všetkými inštitúciami Spoločenstva a orgánmi, pokiaľ sa takéto spracovanie vykonáva pri výkone aktivít, z ktorých niektoré alebo všetky spadajú do rozsahu práva Spoločenstva.

Kritérium 32.11 - V princípe by fyzické osoby, ktoré prepravujú hotovosť alebo BNI súvisiace s ML/FT alebo s predikatívnymi trestnými činmi, podliehali rovnakým trestným sankciám ako je uvedené v odporúčaní R.3 vyššie, pričom v takom prípade by sa na príslušnú hotovosť alebo BNI vzťahoval všeobecný režim konfiškácie a predbežných opatrení.

Toto je však výrazne obmedzené rozsahom povinnosti deklarovať v zmysle kritéria 32.1, konkrétne nedostatočnými právomocami colných úradov zastaviť alebo zadržať hotovosť a zistiť, či sa dajú nájsť dôkazy o ML/FT.

Vyhodnotenie a záver

Podobne ako v iných členských štátoch EÚ, ani Slovensko nemá systém deklarovania na vnútornej hranici EÚ pre hotovosť alebo BNI, ktorého neprítomnosť má všeobecný dopad na celé Odporúčanie. Čo sa týka vonkajších hraníc EÚ, neexistuje právomoc na zastavenie alebo obmedzenie

hotovosti/BNI na primerané časové obdobie s cieľom zistiť, či je možné získať dôkazy o ML/FT. Legislatíva nepokrýva prepravu hotovosti/BNI právnickými osobami a/alebo cezhraničnú prepravu hotovosti/BNI poštou a nákladnou dopravou. Sankcie za nepodanie vyhlásenia alebo nesprávne vyhlásenie nie sú dostatočne odrádzajúce. **Odporúčanie R.32 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 33 – Štatistika

Slovensko bolo v 4. kole hodnotené ako čiastočne spĺňajúce odporúčanie. Hlavné faktory boli tieto: Nesúlad medzi rôznymi údajmi; štatistiky zozbierané FSJ sa nezameriavali dostatočne na prípady ML a FT, ale skôr na všeobecnú kriminalitu; neboli k dispozícii štatistiky o medzinárodnej spolupráci a žiadosti o pomoc od zahraničných orgánov dohľadu; žiadna podrobná a komplexná štatistika od MF; slovenské orgány nevypracovali a neuchovávali žiadnu kolektívnu revíziu slovenského systému na žiadnej úrovni, všeobecne ani konkrétne pre trestnú činnosť ML/FT; neboli vedené žiadne štatistiky o medzinárodnej spolupráci NBS a MF SR v otázkach dohľadu.

Kritérium 33.1- Podľa § 27 ods. 1 zákona o AML/CFT, FSJ vedie „súhrnné“ štatistické údaje ktoré zahŕňajú počet

prijatých hlásení NOO, jednotlivé spôsoby spracovania hlásení a počet prípadov odstúpených príslušným LEA alebo daňovej správe. Vedú sa aj údaje o počte osôb trestne stíhaných a odsúdených za ML ako aj o hodnote zaisteného a zhabaného majetku.

GP SR vydáva svoje ročné základné štatistické údaje v tzv. Štatistike trestnej činnosti za príslušný kalendárny rok, ktorá je verejne dostupná na webovej stránke GP SR.

NHR identifikovalo kvalitu štatistických údajov ako trvalú výzvu a orgány súhlasili, že tomuto aspektu sa venovala zvláštna pozornosť, najmä pri odlišovaní kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov.

a) FSJ vedie štatistiky o hláseniach NOO prijatých a postúpených podľa § 27 ods. 1 zákona o AML/CFT, ako je popísané vyššie.

b) FSJ registruje v elektronickom informačnom systéme (DMS), údaje o počte vyšetrovaných hlásení NOO, ktoré viedli k rozhodnutiam o začatí vyšetrovania trestného stíhania až po úroveň súdu. Príklad takéhoto štatistického prehľadu bol prezentovaný ako dodatok k Výročnej správe FSJ za rok 2017. Na úrovni LEA sú štatistiky o vyšetrovaní ML neúplné, alebo sa nevedú vôbec. Automatizovaný informačný systém GP SR obsahuje všetky základné informácie týkajúce sa kvantitatívnych údajov na úrovni trestného stíhania.

c) GP SR vedie štatistiky o zmrazenom a zaistenom majetku, ale nevedie štatistiky o konfiškácii majetku. Štatistiky, ktoré sa vedú, nerozlišujú medzi výnosmi, prostriedkami a majetkom ekvivalentnej hodnoty. Absencia komplexnej a podrobnej štatistiky predstavovala neprekonateľnú prekážku posúdenia výkonnosti a efektívnosti režimu zhabania a skutočného opätovného získania zhabaných aktív (pozri aj bezprostredný výsledok IO8).

d) Základné štatistické ukazovatele týkajúce sa všetkých foriem pasívnej a aktívnej súdnej spolupráce v trestných prípadoch sú súčasťou systému PTCA štátnej prokuratúry. Všetky prijaté a odoslané žiadosti uchováva KÚFS a colný úsek FR SR v aplikačnej nadstavbe finančnej správy pod názvom OIS - žiadosti. FSJ vedie štatistiku o prichádzajúcich a odosielaných medzinárodných žiadostiach o spoluprácu.

Vyhodnotenie a záver

Orgány podnikli významné kroky na zlepšenie štatistiky. Zákon o AML obsahuje ustanovenie, ktoré zadáva FSJ povinnosť viesť komplexné štatistiky. Podobné požiadavky boli zavedené aj na úrovni prokuratúry. Nevedú sa však žiadne štatistiky o vyšetrovaní ML a FT a štatistiky o zaistení, zhabaní a spätnom získaní majetku sú nedostatočné. **Odporúčanie R.33 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).**

Odporúčanie 34 – Usmernenie a spätná väzba

V správe MER z roku 2011 bola Slovenská republika ako čiastočne spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.25. Správa uviedla neuspokojivú spoluprácu s DNFBP; absenciu konkrétnych usmernení pre niektoré povinné osoby; spätná väzba poskytovaná povinným osobám nie je vždy dostatočne vecná a vypovedajúca; individuálna spätná väzba k jednotlivým prípadom nie je dostatočne rozvinutá.

Kritérium 34.1 – Usmernenia

Podľa Pokynu Prezídia Policajného zboru 6/2019 by mala FSJ vypracovať a vydať metodické materiály a smernice pre povinné subjekty, aby zvýšila právne povedomie v oblasti kompetencií agenta podávajúceho hlásenia. FSJ vydala oznamy (stanoviská) a smernice na interpretáciu a vykonávanie zákona o AML/CFT, ktoré sú uverejnené na jej webovej stránke. FSJ predkladá stanoviská len na základe písomnej žiadosti konkrétneho povinného subjektu, ktorého podmienky sú uvedené na webovej stránke FSJ. Smernice, ktoré sú tak isto verejne dostupné na webovej stránke FSJ, sú všeobecné a týkajú sa interpretácie a praktického uplatnenia vybraných ustanovení zákona o AML vo vzťahu k všetkým povinným subjektom. FSJ na svojej webovej stránke zároveň uverejňuje výročné správy za predchádzajúce obdobie, ako aj verejnú správu NHR, z ktorej môžu povinné subjekty získať informácie o rizikách a trendoch vývoja AML/CFT.

FSJ vydala na svojej webovej stránke 11 usmernení k otázkam ako oznamovanie NOO, postup „poznaj svojho klienta“ (KYC), spracovanie údajov atď., pričom jedno sa týka zmlúv o životnom poistení, tri sa týkajú DNFBP a sedem sa týka výkonu práva vo všetkých kategóriách povinných subjektov. Vydané usmernenia však nepokrývajú dôležité aspekty režimu AML/CFT, ako napríklad usmernenie k uplatňovaniu požiadaviek na CDD.

Spätná väzba

§ 26 písm. i) zákona o AML/CFT ustanovuje, že FSJ informuje povinnú osobu o účinnosti hlásenia o neobvyklej obchodnej operácii a o postupoch, ktoré nadväzujú na prijatie hlásenia o neobvyklej obchodnej operácii, ak tým nehrozí zmarenie spracovania neobvyklej obchodnej operácie. Zo znenia zákona sa však zdá, že ustanovenie má všeobecnú povahu a odkazuje na postup, ktorý má FSJ vykonať po prijatí akéhokoľvek hlásenia o neobvyklej obchodnej operácii, namiesto formy konkrétnej spätnej väzby o kvalite tohto hlásenia NOO a o spôsobe jeho použitia zo strany FSJ. FSJ predkladá stanoviská (v podobe spätnej väzby) len na základe písomnej žiadosti konkrétneho povinného subjektu, ktorého podmienky sú uvedené na webovej stránke FSJ.

Vyhodnotenie a záver

Slovenská republika má menšie nedostatky v tom, že už vydané usmernenia nepokrývajú všetky povinné osoby a všetky oblasti AML/CFT. Zároveň boli právne ustanovenie týkajúce sa spätnej väzby skôr všeobecné. **Odporúčanie R.34 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 35 – Sankcie

V predchádzajúcej správe MER zo 4. kola bola Slovenská republika vyhodnotená ako do značnej miery spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.17. Neboli zavedené jasné ustanovenia na predchádzanie dvojitému sankciám zo strany FSJ a iných orgánov dohľadu. FSJ zároveň nemohla uplatniť sankcie na riaditeľov a vyšší manažment povinných subjektov. Normy FATF sa odvtedy revidovali a bola vykonaná nová analýza.

Kritérium 35.1 -

Odporúčania 8-23

FSJ môže uložiť sankcie povinným subjektom za to, že nedodržiavajú niektorú z povinností uložených v zákone o AML/CFT (§ 33 ods. 1). Sankcie sa však nemôžu uložiť fyzickým osobám, ako sú riaditelia a iní vyšší vedúci pracovníci. Od iných orgánov dohľadu (NBS a MF) sa žiada, aby informovali FSJ, keď v rámci svojich inšpekcií zistia porušenia požiadaviek AML/CFT (§ 29 ods. 5).

FSJ pri určovaní druhu/výšky sankcie (buď pokuty alebo iných správnych sankcií) prihliada na závažnosť, trvanie a dôsledky porušenia, ako aj na úroveň poskytnutej súčinnosti a veľkosť povinnej osoby, a tiež na to, či k porušeniu prichádzalo opakovane (§ 33 ods. 4).

Navyše, ak povinná osoba porušuje ustanovenia zákona o AML/CFT 12 mesiacov po sebe alebo opakovane, FSJ má právomoc žiadať od príslušného orgánu dohľadu - buď NBS alebo MF (ÚRHH) - aby mu odobral oprávnenie (licenciu) (§ 34). Príslušný orgán dohľadu je povinný informovať FSJ o následných prijatých krokoch do 30 dní. Orgány uviedli, že NBS by mala pri riešení žiadosti FSJ o odobratie oprávnenia (licencie) bánk a sprostredkovateľov na trhu s cennými papiermi (§ 50 ods. 1 zákona o bankách) zohľadniť závažnosť, trvanie a dôsledky zistených porušení. Orgány nevysvetlili právne procesy na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie oprávnenia na činnosť (licencie) ostatných povinných subjektov pri porušení predpisov o AML/CFT. Orgány nevysvetlili presné právne postupy/mechanizmy na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie oprávnenia na činnosť (licencie) na žiadosť FSJ.

FSJ môže uložiť pokuty až do výšky 5.000.000 EUR v prípade bánk a iných FI a až do výšky 1.000.000 EUR v prípade DNFBP za porušenia týkajúce sa povinnej a rozšírenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (PEP, korešpondenčné bankovníctvo), vedenia evidencie, oznamovania, predkladania údajov FSJ a zákazu obchodovania s fiktívnymi bankami (§ 33 ods. 1). FSJ môže tak isto uložiť pokuty do výšky 200.000 EUR za akékoľvek iné porušenie zákona o AML/CFT (§ 33 ods. 3), vydať príkazy na zastavenie (§ 33 ods. 6), a vyžiadať zverejnenie rozhodnutia FSJ na uloženie sankcie, pokiaľ by to neohrozilo stabilitu finančného trhu (§ 33a ods. 1).

Časová lehota na uloženie sankcií je päť rokov od dňa, kedy k porušeniu prišlo (§ 33 ods. 5).

NBS môže uložiť pokutu do výšky 300.000 EUR (alebo v prípade opakovaných alebo závažných porušení, do 600.000 EUR) za neoprávnené poskytovanie platobných služieb alebo za porušenie informačných požiadaviek týkajúcich sa bezhotovostných prevodov podľa zákona o platobných službách (č. § 78 ods. 2 a § 86 ods. 2 (pozri aj O.14).

Orgány nevysvetlili, aké sú sankcie za porušenie požiadaviek na informácie týkajúce sa bezhotovostných prevodov, ktoré nie sú zahrnuté do zákona o AML/CFT.

Odporúčanie 6

Sankcie za porušenie požiadaviek týkajúcich sa terorizmu a financovania terorizmu v súvislosti s CFS sú ustanovené v zákone o vykonávaní medzinárodných sankcií (č. 289/2016). Konkrétne, § 21 a 22 ustanovujú, že za porušenie obmedzenia, príkazu alebo zákazu vyplývajúceho z medzinárodnej sankcie, alebo neohlásenie zisteného majetku, ktorý podlieha zmrazeniu, sa uloží pokuta od 5.000 EUR do 66.400 EUR, kým za porušenie zákazu podávania výstrah sa uloží pokuta od 109 EUR do 6.600 EUR. Pokiaľ tieto porušenia spôsobia ohrozenie zahraničnej politiky a bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky, výška pokút sa môže zdvojnásobiť, a pokiaľ zároveň prinesú prospech zainteresovanej osobe alebo škodu prekračujúcu 16.600 EUR, môže byť uložená pokuta od 132.800 EUR do 1.659.700 EUR. Orgány nevysvetlili, ktorý štátny orgán je zodpovedný za uplatňovanie sankcií a aké sú kritériá na určenie výšky pokút, ktoré sú úmerné porušeniu.

Finančný sektor

Podľa zákona o hazardných hrách (§ 54) majú orgány dohľadu právomoc ukladať sankcie subjektom, ktoré sú pod ich dohľadom, ak sa zistí porušenie zákona o hazardných hrách, podľa osobitných zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných pre prevádzkovanie hazardných hier, propagáciu hazardných hier, podmienky prevádzkovania hazardných hier stanovené v tomto zákone alebo uvedené v individuálnej licencií alebo všeobecnej licencií, povinnosti podľa schváleného herného plánu vrátane pravidiel hazardných hier alebo neplnenie povinností, ktoré im boli uložené platným rozhodnutím orgánu dohľadu. Orgán dohľadu ukladá sankcie podľa povahy, závažnosti, spôsobu, miery zavinenia, dĺžky trvania a dôsledkov porušenia povinností.

Opatrenia uplatňované voči bankám na nedodržanie súladu s právnym rámcom sú ustanovené v § 50 Zákona o bankách:

„(1) Ak Národná banka Slovenska zistí nedostatky v činnosti banky alebo pobočky zahraničnej banky, spočívajúce v nedodržovaní podmienok určených v bankovom povolení alebo v rozhodnutí o predchádzajúcom súhlase, podmienok alebo povinností vyplývajúcich z iných rozhodnutí Národnej banky Slovenska uložených banke alebo pobočke zahraničnej banky, v nedodržovaní podmienok podľa § 7 ods. 2, 4 a 6, § 8 ods. 2, 4 a 6 alebo v nedodržovaní alebo v obchádzaní iných ustanovení tohto zákona, právne záväzných aktov Európskej únie, ktoré sa vzťahujú na výkon bankových činností, osobitných zákonov⁴⁶⁾ alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na výkon bankových činností, môže Národná banka Slovenska podľa závažnosti, rozsahu, dĺžky trvania, následkov a povahy zistených nedostatkov“ uplatniť nápravné opatrenia, sankcie alebo pokuty na základe dopadu určeného podľa nedodržania predpisu.

NBS má tak isto nasledovné donucovacie a nápravné možnosti vo vzťahu k ostatným účastníkom na finančnom trhu:

- § 144 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách ustanovuje nápravné opatrenia a pokuty, ktoré sa ukladajú za nedodržovanie ustanovení zákona a osobitných predpisov;

- § 139 zákona č. 39/2015Z. z. o poisťovníctve ustanovuje sankcie za nesúlad s právnymi ustanoveniami tohto zákona a inými osobitnými predpismi;

- § 78 ods. 2 zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách ustanovuje nápravné opatrenia za nesúlad s ustanoveniami tohto zákona a inými osobitnými zákonmi a predpismi;

- § 24a Devízového zákona č. 202/1995 Z. z. ustanovuje nápravné opatrenia za nesúlad s ustanoveniami daného zákona.

Celý právny rámec pre finančný trh, prípadne všetky vyššie uvedené predpisy, používajú rovnaké znenie. Podľa znenia § 50 zákona o bankách, ako je uvedené vyššie, sa zdá, že tieto ustanovenia sa dajú uplatniť aj pri nesúlade s akýmikoľvek povinnosťami AML, hoci nejde konkrétne o ustanovenie zamerané na AML. Nestačí uvádzať odkazy na iné osobitné predpisy alebo iné právne záväzné zákony. Porušenie AML by mal upravovať osobitný zákon, ktorý by mal ustanoviť aj konkrétne sankcie za nedodržanie odporúčaní 6, 8 až 23.

Vybrané nefinančné subjekty a profesie

Zákon o AML/CFT ustanovuje sankcie za porušenie predpisov AML zo strany DNFBP, pričom samoregulačný orgán môže odobrať certifikáty/licencie, pokiaľ už nie sú splnené podmienky, za ktorých bol vydané. Neexistujú osobitné predpisy, ktoré by ukladali sankcie v rámci AML fyzickým a právnickým osobám (DNFBP).

Kritérium 35.2 - Sankcie za porušenia v oblasti AML/CFT sa nevzťahujú na riaditeľov povinných subjektov a iných členov vyššieho manažmentu.

Sankcie pre riaditeľov a vyšší manažment

Podľa § 18 zákona o AML sa môžu administratívne sankcie pre fyzické osoby ukladať len za porušenie povinnosti mlčanlivosti.

Orgány dohľadu nad finančnými sektormi majú právomoci ukladať pokutu do výšky 5.000.000 EUR členovi manažmentu banky, výkonnému riaditeľovi, vedúcemu pracovníkovi (§ 50 zákona o bankách). Poistný sektor má ustanovené opatrenia na uloženie pokuty členom predstavenstva alebo dozornej rady, vedúcemu pobočky alebo iným fyzickým osobám, ktoré majú pod kontrolou poisťovňu alebo zaistovňu, do výšky 50 % z dvanásť násobku mesačného priemerného príjmu (§ 139 ods. 6 zákona o poisťovníctve). Sektor cenných papierov má ustanovené opatrenia na uloženie pokuty do výšky dvanásť násobku priemerného príjmu riaditeľa alebo vedúceho pracovníka (§ 202

ods. 2 zákona o cenných papieroch). NBS môže tak isto uložiť sankcie fyzickej osobe, ktorá je na pozícii štatutárneho orgánu alebo je členom štatutárneho orgánu alebo dozornej rady finančného agenta alebo finančného poradcu, prípadne pokutu do výšky 50.000 EUR (§ 39 ods. 7 zákona č. 186/2009 o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve). Hoci krajina predstavila rozpätie sankcií pre riaditeľov a iné vedúce funkcie vo finančnom sektore, neexistujú sankcie pre vedúce funkcie DNFBP.

Vyhodnotenie a záver

Žiadne sankcie sa nemôžu uložiť vyššiemu manažmentu povinných subjektov. Sankcie dostupné pri porušení predpisov o terorizme a financovaní terorizmu nie sú primerané a odrádzajúce.

R.35 Odporúčanie 35 sa hodnotí ako čiastočne splnené (PC).

Odporúčanie 36 – Medzinárodné nástroje

V správe MER z roku 2011 bola Slovenská republika ako čiastočne spĺňajúca predchádzajúce odporúčanie R.35. Okrem obáv ohľadne efektívnosti, ktorými sa zaoberá iná časť hodnotenia, k tomuto hodnoteniu prispeli nasledovné faktory: 1) Výhrady k určitým aspektom implementácie Viedenského dohovoru, Dohovoru z Palerma a Dohovoru o potláčaní financovania terorizmu, a 2) skutočnosť, že financovanie niektorých činov zadefinovaných v dohovoroch, ktoré sú uvedené v Prílohe k Dohovoru o potláčaní FT, neboli klasifikované ako trestné činy FT. Druhý z týchto faktorov zároveň prispel k hodnoteniu osobitného odporúčania SR I ako čiastočne splneného. Zvyšné identifikované nedostatky sa týkali implementácie rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN - oblasti, ktorá už nespadá do rozsahu nového odporúčania R.36.

Kritérium 36.1 - SR je zmluvnou stranou Viedenského dohovoru, Dohovoru z Palerma, Dohovoru z Meridy a Dohovoru o potláčaní FT. Nič z vyššie uvedených nebol predmetom výhrad. Pre úplnosť treba poznamenať, že Slovensko je tak isto zmluvnou stranou všetkých nástrojov uvedených v Prílohe k Dohovoru o potláčaní FT.

Odporúčanie R.36 zároveň nabáda štáty, aby ratifikovali a implementovali aj ostatné relevantné medzinárodné dohovory, vrátane Dohovoru Rady Európy o počítačovej kriminalite z roku 2001 a Dohovoru Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu z roku 2005. Hodnotitelia poznamenávajú, že hoci to nie je predmetom posudzovania podľa metodiky FATF, SR je zmluvnou stranou oboch týchto nástrojov.

Kritérium 36.2 - Slovenské orgány poskytli tabuľku s podrobnými údajmi o spôsobe, akým SR implementovala komplexné a početné ustanovenia štyroch Dohovorov OSN, ktorými sa zaoberá metodika FATF.

Z nej vyplýva, že vo všeobecnosti boli požiadavky tohto kritéria splnené. Ako bolo vidno pri skoršej analýze odporúčaní R.3 (legalizácia príjmov z trestnej činnosti) a R.5 (financovanie terorizmu), drobné nedostatky vo vzťahu k implementácii ostávajú.

Vyhodnotenie a záver

Aj keď sa SR stala zmluvnou stranou Viedenského, Palermského a Meridského dohovoru a Dohovoru o potláčaní FT, boli zistené určité nedostatky v ich implementácii do domácej legislatívy.

Odporúčanie R.36 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).

Odporúčanie 37 - Vzájomná právna pomoc

V 4. kole posúdenia MONEYVAL bolo Slovensko vyhodnotené ako do značnej miery spĺňajúce vtedajšie odporúčania R.36 (MLA) aj R.37 (obojstranná trestnosť).

Pri oboch odporúčaní nedostatky vyplývali najmä z obmedzenej kriminalizácie FT, ktorá môže obmedzovať schopnosť Slovenska poskytovať MLA, a pri odporúčaní R.36 aj z dodatočného faktora efektívnosti.

Kritérium 37.2 - V oblasti medzinárodnej právnej spolupráce (MLA) majú medzinárodné dohovory a záväzná legislatíva EÚ prednosť pred národnými zákonmi na základe Ústavy Slovenskej republiky (§ 7), takže vnútroštátna legislatíva sa uplatňuje len pokiaľ medzinárodné/európske nástroje neustanovujú inak (§ 478 TP). Slovensko je zmluvnou stranou všetkých zásadných dohôd OSN a Rady Európy v tejto oblasti a pre vzťahy s členskými štátmi EÚ implementovalo všetku legislatívu EÚ upravujúcu vzájomnú právnu pomoc v trestných veciach, pričom najaktuálnejšou je Európsky vyšetrovací príkaz (EVP), ktorý upravuje zákon o európskom vyšetrovacom príkaze (č. 236/2017 Z. z.).

Čo sa týka vnútroštátnej legislatívy, ustanovenia o MLA sú uvedené v piatej hlave piatej časti TP (so všeobecnými ustanoveniami v prvej hlave) a zahŕňajú všetky úkony vykonané na území Slovenska na základe písomnej žiadosti od zahraničného orgánu, konkrétne doručovanie dokumentov, vypočúvanie osôb a výkon akýchkoľvek iných dôkazových úkonov, ktoré upravuje TP. Pre trestné činy podľa kritéria 37.1 sa teda môže poskytovať maximálny možný rozsah MLA.

Čo sa týka MLA poskytovanej členskými štátmi EÚ, zákon o EVP ustanovuje prísne lehoty na splnenie takejto žiadosti, v súlade s platnou legislatívou EÚ (30/60 dní); okrem toho je k dispozícii aj orgán EUROJUST, ktorým môže uľahčiť rýchlu komunikáciu o EVP a vyžiadovaných dôkazoch. V TP ani v iných právnych predpisoch nie sú ustanovenia, ktoré by stanovovali konkrétne lehoty, a najmä predpisovali rýchle poskytnutie MLA v prípade žiadostí z cudziny mimo EÚ. TP však obsahuje ustanovenia, ktoré tomuto účelu slúžia nepriamo, ako je § 483, ktorý umožňuje slovenským orgánom zahájiť konanie aj na základe zahraničnej žiadosti doručenej telefaxom alebo inou elektronickou formou, ak nemajú pochybnosti o jej hodnovernosti a ak vec neznesie odklad; alebo § 484, ktorý povoľuje zasielanie a prijímanie žiadostí a informácií aj prostredníctvom INTERPOL-u a v prípade štátov, ktoré používajú Schengenský informačný systém, aj prostredníctvom kanálov SIRENE. Podobné mechanizmy sú dostupné podľa Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach, v znení Druhého dodatkového protokolu (pozri aj vyhlásenie Slovenska). Pokiaľ ide o postupy súdov, tie sú podľa Vyhlášky MS SR č. 543/2005 povinné poskytnúť MLA bez zbytočného odkladu.

Kritérium 37.2 - V prípade, že platná medzinárodná zmluva alebo implementovaná legislatíva EÚ neurčujú inak, uplatňuje sa mechanizmus ustanovený v § 538 TP, podľa ktorého prijíma písomné žiadosti Ministerstvo spravodlivosti ako centrálny orgán. Ministerstvo ich potom zašle na miestne príslušnú okresnú prokuratúru, aby vykonala požadovaný úkon právnej pomoci, alebo pokiaľ takýto úkon spadá pod jurisdikciu viac než jednej prokuratúry, na generálnu prokuratúru, ktorá rozhodne, ktorej prokuratúre sa žiadosť prideli. Ak je predmetom žiadosti výlučne úkon, ktorý má vykonať súd, Ministerstvo ho zašle priamo príslušnému súdu.

Hoci mechanizmus TP nestanovuje priamu komunikáciu žiadostí MLA, je to možné podľa rôznych medzinárodných a európskych právnych nástrojov. Medzinárodná právna spolupráca medzi členskými štátmi EÚ (vrátane použitia EVP) vo všeobecnosti prebieha medzi kompetentnými súdnymi orgánmi, čo v prípade Slovenska znamená príslušná okresná prokuratúra. To isté platí pre príjem a odosielanie písomných žiadostí na základe Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z roku 1959, v znení Druhého dodatkového protokolu, pričom krajiny, ktoré nie sú viazané Európskym dohovorom môžu svoje žiadosti zasielať GP SR (pozri príslušné vyhlásenie Slovenskej republiky).

Prokuratúra používa IT systém riadenia prípadov nazývaný PTCA, ktorý umožňuje monitorovať a kontrolovať vykonávanie prichádzajúcich žiadostí, pričom na Ministerstve spravodlivosti sa používa podobný CMS systém (Fabasoft) na spracovanie prichádzajúcich žiadostí MLA. Pokiaľ ide o žiadosti MLA, stav vybavenia sa zvyčajne overuje každé 3 mesiace, pokiaľ druhá krajina nepožiadala o častejšie sledovanie.

Kritérium 37.3 - Slovenská legislatíva nestanovuje konkrétne dôvody na odmietnutie alebo obmedzenie vzájomnej právnej pomoci, okrem dôvodov ustanovených príslušnými

medzinárodnými zmluvami alebo inými právnymi nástrojmi. Jedinými podmienkami v tejto oblasti sú tie, že zahraničné žiadosti sa nemôžu prijať, ak by ich vykonanie porušovalo Ústavu alebo akékoľvek iné ustanovenia slovenského právneho systému, alebo by to poškodilo iné dôležité štátne záujmy (§481 TP), a že výkon zaistenia majetku a cezhraničného sledovania si vyžadujú zmluvný základ (§ 544 a 551 TP). Žiadna z týchto podmienok nie je neprimeraná alebo príliš reštriktívna.

Kritérium 37.4 - Slovenský právny poriadok neumožňuje odmietnutie žiadosti o vzájomnú právnu pomoc z cudziny z dôvodov uvedených bodoch a) a b) kritéria 37.4.

Kritérium 37.5 - § 482 ods. 1 TP uvádza, že ustanovenie § 6 TP o poskytovaní informácií o trestnom konaní sa rovnako vzťahuje aj na medzinárodnú spoluprácu. Tieto pravidlá zabezpečujú, aby žiadna informácia poskytnutá verejnosti neprekážala ani nebránila objasneniu a vyšetrovaniu prípadu. Konkrétne, § 482 ods. 2 uvádza, že slovenské orgány nesmú sprístupňovať alebo poskytovať žiadne ďalšie informácie alebo dôkazy získané od zahraničného orgánu vo vzťahu k MLA, ani používať ich na iné účely než na tie, na ktoré boli poslané alebo vyžiadané, pokiaľ si to vyžaduje príslušný zahraničný orgán alebo tak predpisuje medzinárodná zmluva.

Kritérium 37.6 - V prípadoch, ktoré nezahŕňajú donucovacie opatrenia (napr. doručenie alebo poskytnutie dokumentov, vypočutie svedka alebo obžalovaného, poskytnutie bankových dôkazov, atď.) obojstranná trestnosť nie je predpokladom poskytovania MLA.

Kritérium 37.7 - Obojstranná trestnosť sa vyžaduje len pre MLA zahŕňajúce donucovacie prostriedky, to znamená, pre akékoľvek procedurálne úkony, ktorých výkon si vyžaduje súdny príkaz podľa ustanovení TP (pozri § 539). V prípade, že je písomná žiadosť zameraná na procedurálny úkon, ktorý si vyžaduje súdny príkaz, § 537 ods. 3 TP vyžaduje, aby bol čin, ktorý je predmetom zahraničnej žiadosti trestným činom aj podľa slovenského práva aj podľa práva dožadujúceho štátu. Znenie tohto ustanovenia jasne určuje, že treba zohľadniť samotný trestný čin a nie jeho označenie alebo kategorizáciu.

Kritérium 37.8 - Ako bolo uvedené vyššie pri kritériu 37.1, slovenské orgány môžu poskytnúť širokú škálu vyšetrovacie súčinnosti dožadujúcim krajinám, čo sa v princípe vzťahuje na všetky právomoci a vyšetrovacie techniky požadované podľa odporúčania R.31, ktoré sú dostupné v rámci krajiny (za predpokladu, že zahraničná žiadosť spĺňa podmienky ustanovené príslušnými medzinárodnými zmluvami alebo nástrojmi EÚ).

Všetky konkrétne právomoci opísané v odporúčaní R.31 sú dostupné, za rovnakých podmienok ako v rámci krajiny, aj na vykonanie zahraničnej žiadosti o MLA. V prípade právnych nástrojov EÚ sa poskytovanie súčinnosti ďalej zjednodušuje princípom vzájomného uznávania.

Vyhodnotenie a záver

Všetky požiadavky sú splnené. **Odporúčanie R.37 sa hodnotí ako splnené (C).**

Odporúčanie 38 – Vzájomná právna pomoc - zmrazenie a konfiškácia

Slovensko bolo vyhodnotené v správe MER z roku 2011 ako čiastočne spĺňajúce odporúčanie R.38. Technické nedostatky identifikované v 4. kole zahŕňali obmedzenia v kriminalizácii FT ako aj ťažkosti pri zaistení majetku od tretích strán, čo môže rovnako obmedziť schopnosť Slovenskej republiky poskytnúť MLA a nedostatok konkrétnych opatrení na koordináciu zaistenia a zhabania s inými krajinami alebo zdieľanie skonfiškovaného majetku s nimi (okrem členských štátov EÚ pokrytých v príslušnom Rámcovom rozhodnutí).

Kritérium 38.1 - Situácia je do veľkej miery rovnaká ako v čase 4. kola vyhodnotenia MONEYVAL. Žiadosti z členských štátov EÚ o zmrazenie a zaistenie majetku, ktorý môže byť predmetom zhabania, sa vykonávajú na základe zákona č. 650/2005 Z. z. o vykonaní príkazu na zaistenie majetku alebo dôkazov v Európskej únii (ktorým sa vykonáva Rámcové rozhodnutie Rady 2003/577/SVV), vo vzťahu ku ktorému slúži § 550-551 TP ako východiskový vnútroštátny predpis (lex generalis). Zahraničné príkazy na konfiškáciu sa uznávajú a vykonávajú podľa zákona č. 316/2016 Z. z. o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v EÚ (ktorým sa vykonáva

Rámcové rozhodnutie Rady 2006/783/SVV o uplatňovaní zásady vzájomného uznávania na príkazy na konfiškáciu), ktorého nástroje ustanovujú aj príslušné lehoty.

Príkazy na konfiškáciu vydané krajinami mimo EÚ sa môžu vykonávať podľa ustanovení TP, ktoré sa zaoberajú uznávaním a vykonávaním zahraničných súdnych rozhodnutí (§ 515 ods. 2 písm. e) TP) za predpokladu, že je uzavretá bilaterálna alebo multilaterálna zmluva (§ 516 ods. 1 TP), ako je Varšavský alebo Palermský dohovor. Konfiškácia vyžaduje predchádzajúce uznanie zahraničného rozsudku tuzemským súdnym rozhodnutím. Neexistujú konkrétne pravidlá, ktoré by ustanovili urýchlené uplatnenie zahraničného príkazu na konfiškáciu. Na označenie majetku, ktorý podlieha konfiškácii na základe zahraničnej žiadosti MLA (bez ohľadu na to, či pochádza z krajiny EÚ), sú k dispozícii všetky opatrenia ustanovené pre podobné domáce prípady.

Zaistenie majetku na žiadosť krajiny mimo EÚ reguluje § 551 TP, ako špecifickú formu MLA, ktorá sa vzťahuje na všetky typy majetku podľa kritéria 38.1 okrem bodu a) (pozri kritérium 4.1 bod a) o legalizácii majetku). Toto opatrenie si vyžaduje tuzemský súdny príkaz založený na pokyne od štátneho prokurátora, ktorý môže v urgentných prípadoch vydať prebežný príkaz podliehajúci následnému súdnemu potvrdeniu.

Kritérium 38.2 - Slovenské orgány môžu poskytnúť pomoc na žiadosť o spoluprácu na základe konania o konfiškácii bez usvedčenia a súvisiacich prebežných opatrení za predpokladu, že takéto žiadosti sa týkajú prostriedkov alebo výnosov z trestnej činnosti (za predpokladu, že konfiškácia vecí podľa § 83 TZ je samotným opatrením konfiškácie in rem, zhruba v rozsahu kritéria 38.2). AT získal od orgánov ubezpečenie, že európske a národné nástroje uvedené v kritériu 38.1 sa rovnako vzťahujú na zahraničné žiadosti zamerané na uznanie a vynútenie príkazov na konfiškáciu nezaložených na usvedčení (minimálne ak sú takéto príkazy kompatibilné s opatreniami podľa § 83 TZ).

Kritérium 38.3 - Slovenské orgány tvrdili, že majú uzavreté ad hoc dohody na koordináciu úkonov zameraných na zaistenie a konfiškáciu s inými krajinami, najmä s členskými štátmi EÚ, na čo sa používal EUROJUST ako platforma na koordináciu. Uviedli príklad, kedy koordinácia s talianskymi orgánmi pod záštitou EUROJUST viedla k zaisteniu 2 mil. EUR na Slovensku, ktoré predstavovali výnosy z karuselového podvodu vyšetrovaného v Taliansku. (Uznanie následného talianskeho príkazu na konfiškáciu a odovzdanie časti skonfiškovaného majetku prebiehalo v čase návštevy na mieste.).

Aj keď sú zavedené mechanizmy na správu a nakladanie so zaisteným a prepadnutým majetkom, nie sú úplne v súlade s kritériom 38.3 bod b), pokiaľ ide o aktívnu správu majetku alebo vecí nad rámec úschovných opatrení (pozri analýzu pri kritériu 4.4).

Kritérium 38.4 - Odovzdávanie skonfiškovaného majetku členskými štátmi EÚ je zabezpečené prostredníctvom vyššie uvedeného zákona č. 316/2016 Z. z. (pozri kritérium 38.1). Slovenské orgány uvádzajú, že v prípade krajín mimo EÚ je postup uznávania a vykonávania zahraničných príkazov na konfiškáciu rovnaký, ako je uvedené pri kritériu 38.1. Príslušné ustanovenia TP však neobsahujú žiadne konkrétne ustanovenie o odovzdávaní skonfiškovaného majetku do cudziny, okrem § 517 ods. 3, podľa ktorého súd musí rozhodnúť, ktorej krajine majetok podliehajúci zahraničnému príkazu na konfiškáciu pripadne, pričom základné pravidlo je také, že týmto štátom je Slovenská republika, pokiaľ súd nerozhodne inak

- z čoho vyplýva, že zákon odovzdanie majetku do cudziny nevyklučuje, ale ani ho výslovne neustanovuje. Vyžadovalo by to aj jednoznačný zmluvný podklad, avšak hodnotitelia nemajú informácie o žiadnej existujúcej dohode v tejto oblasti (obdobne zisteniu z predchádzajúcej správy MER).

Vyhodnotenie a záver

Slovensko je vo všeobecnosti schopné reagovať na žiadosti cudzích krajín na identifikáciu, zmrazenie, zaistenie alebo konfiškáciu, ale mechanizmus na uplatnenie príkazov na konfiškáciu mimo EÚ neumožňuje urýchlené konanie. Existujúci mechanizmus na správu zmrazeného,

zaisteného alebo skonfiškovaného majetku, a podľa potreby na ďalšie nakladanie s ním má určité nedostatky, ktoré sú opísané pri odporúčaní R.4, pričom odovzdávanie skonfiškovaného majetku do cudziny mimo EÚ zákon upravuje len implicitne, pričom ani žiadna existujúca dohoda túto otázku nerieši.

Odporúčanie R.38 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).

Odporúčanie 39 – Extradícia

Slovensko sa naposledy hodnotilo vo vzťahu k odporúčaniam R.39 v rámci 3. kola MER v roku 2006, keď bolo vyhodnotené ako krajina, ktorá do značnej miery spĺňa toto odporúčanie, a to z dôvodu efektívnosti (vzhľadom na chýbajúce štatistiky nebolo možné určiť, či sa žiadosti o vydanie riešili bezodkladne.)

Kritérium 39.1 - Vydávanie osôb do cudzích štátov mimo EÚ upravujú v prvom rade medzinárodné dohovory (ako napríklad Európsky dohovor z roku 1957, atď.), ale je možné aj na recipročnej báze. Definíciu extradičných trestných činov a podrobné procesné pravidlá je možné nájsť v § 498-514 TP. Vydanie do členských štátov EÚ na základe európskeho zatýkacieho rozkazu upravuje zákon č. 154/2010 Z. z. o EZR (ďalej len zákon o EZR), ktorým sa vykonáva príslušné rámcové rozhodnutie Rady.

a) Podľa slovenského TZ sú ML aj FT trestnými činmi, ktoré podliehajú trestu odňatia slobody na viac než jeden rok (pozri odporúčania R.3 a R.5), a ide teda o extradičné trestné činy podľa § 499 ods. 1 TP, ako aj § 4 zákona o EZR. Nedostatky v kriminalizácii ML alebo FT podľa všetkého nepredstavujú výraznú prekážku pre medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti.

b) Pre konania o EZR sú určené prísne lehoty na vykonanie EZR, ktoré samy osebe garantujú časový rámec postupu. Na extradíciu do krajín mimo EÚ sa však žiadne takéto podmienky nevzťahujú. Nie je jasné, či a ktoré právne ustanovenia by zaistili jasný postup na včasné vykonanie žiadostí o extradíciu. Extradičné prípady sú súčasťou systémov riadenia prípadov, ktorý spravuje Prokuratúra (PTCA) a Ministerstvo spravodlivosti (Fabasoft) uvedené vyššie pri odporúčaní R.37.

c) Dôvody na zamietnutie extradície do krajín mimo EÚ sú ustanovené v § TP (dôvody pre neprípustnosť), spoločne s ďalšími ustanoveniami v § 510 ods. 2 (dôvody na to, aby minister nepovolil vydanie, aj keby vydanie inak bolo prípustné), pričom ani jeden z prípadov sa nemôže považovať za neprimeraný alebo nevhodne reštriktívny. Odmietnutie EZR zo strany členského štátu EÚ je povolené v ešte obmedzenejšom rozsahu (pozri konanie podľa § 23 zákona o EZR).

Kritérium 39.2 - a) Vo všeobecnosti platí, že vydávanie slovenských občanov do cudziny (mimo EÚ) je neprípustné, pokiaľ to nie je konkrétne ustanovené zákonom, medzinárodným dohovorom alebo rozhodnutím medzinárodnej organizácie, ktoré je pre Slovenskú republiku záväzné. Dodnes neexistujú takéto dohody, okrem Rímskeho štatútu Medzinárodného trestného súdu. Vydanie slovenských občanov iným členským štátom EÚ je však možné prostredníctvom Európskeho zatýkacieho rozkazu (§ 23 ods. 4 zákona o EZR).

b) Podľa § 510 ods. 3 TP ak minister spravodlivosti z akéhokolvek dôvodu vydanie nepovolí (aj z dôvodu národnosti), ministerstvo predloží vec generálnej prokuratúre na trestné stíhanie v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. V takýchto prípadoch vychádza rozhodnutie o začatí tuzemského trestného konania z hodnotenia, ako je to v prípade prevzatia trestného konania zo zahraničia, a Slovenská republika by v takýchto prípadoch za normálnych okolností zvažila žiadosť o prevzatie trestného konania.

Kritérium 39.3 - Vo všeobecnosti platí, že na vydanie osoby sa vyžaduje obojstranná trestnosť. § 501 písm. d) TP stanovuje, že vydanie osoby čin, pre ktorý sa vydanie žiada, je trestným činom len podľa právneho poriadku dožadujúceho štátu, nie však podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Znenie tohto ustanovenia jasne určuje, že treba zohľadniť samotný trestný čin a nie jeho označenie alebo kategorizáciu, čoho interpretácia vychádza z judikatúry Najvyššieho súdu (č. 2 Urto

1/2016).Podobný mechanizmus platí pre členské štáty EÚ pri postupe odovzdania na základe EZR (pozri vykonanie podľa § 4 ods. 2 zákona o EZR). Podmienka obojstrannej trestnosti sa však neuplatňuje pri 32 kategóriách závažných trestných činov (uvedených v § 4 ods. 4 vrátane ML), pokiaľ sú trestné podľa zákonov vydávajúceho členského štátu odňatím slobody na viac než tri roky.

Kritérium 39.4 - Zjednodušené vydávacie konania sa uplatňujú tak pre krajiny, ktoré nie sú členmi EÚ (pozri zjednodušené vydávacie konanie v článku § 503 TP), ako aj pre členské štáty EÚ (pozri zjednodušené vydávacie konanie podľa § 24 ods. 1 zákona o EZR).

Vyhodnotenie a záver

Slovensko spĺňa väčšinu kritérií podľa odporúčania 39. Hoci právny rámec, ktorý upravuje mechanizmy vydávania a odovzdávania osôb, je vo všeobecnosti v súlade s normami FATF, neexistujú jasné postupy na včasné vybavenie žiadostí o vydanie v inej forme ako EZR. **Odporúčanie R.39 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Odporúčanie 40 - Iné formy medzinárodnej spolupráce

Slovensko bolo v 4. kole vyhodnotené ako v značnej miere spĺňajúce odporúčanie 40. Výhrady sa týkali chýbajúcich podrobných štatistík, ktorý sťažoval posúdenie efektívnosti.

Kritérium 40.1 -Slovenská legislatíva upravuje dôvody poskytovania medzinárodnej pomoci medzi príslušnými orgánmi vo vzťahu k ML, pridruženým predikatívnym trestným činom a FT najmä v zákone o AML/CFT. Právna pomoc sa obvykle poskytuje na požiadanie, ale výmena informácií je možná aj spontánne. V prípade FSJ sa spolupráca líši na politickej báze (členstvo v EÚ) ako je popísané pri kritériu 40.11 nižšie. Lehoty pre medzinárodnú spoluprácu FSJ s inými FSJ sú ustanovené v § 6 ods. 3 Nariadenia riaditeľa FSJ o metodike vykonávania medzinárodnej výmeny informácií: tri dni pri urgentných žiadostiach a 30 dní pri ostatných žiadostiach.

Kritérium 40.2 -Príslušné orgány majú rozsiahlu právnu základňu pre medzinárodnú spoluprácu (§ 26 ods. 1 a § 28 zákona o AML/CFT, § 77a zákona o PZ, § 1 ods. 3 písm. h) zákona o dohľade nad finančným trhom, § 1 ods. 3 zákona o SIS, zákon č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní, zákon č. 442/2012 o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní). Neexistujú žiadne konkrétne prekážky pre prostriedky dostupné na plnenie žiadostí o medzinárodnú spoluprácu. Orgány používajú jasné a bezpečné komunikačné kanály, ako napríklad sieť Egmont Secure Web na medzinárodnú výmenu informácií; diplomatické kanály; Interpol; Europol a SIRENE. Opatrenia na ochranu dôvernosti informácií sú ustanovené v zákone o AML/CFT (§ 18). Neexistujú však mechanizmy alebo pravidlá pre prioritizáciu a včasnú realizáciu žiadostí, najmä v situáciách uvedených pri kritériu 40.1.

Kritérium 40.3 -V niektorých prípadoch môžu príslušné orgány spolupracovať aj pokiaľ nie sú uzavreté dohody. Ak však zahraničný partner vyžaduje dohodu o vykonávaní svojej medzinárodnej spolupráce, FSJ s ním na požiadanie podpíše memorandum o porozumení. Od svojho založenia uzavrela FSJ 8 memoránd o porozumení (s FSJ Belgicko, FSJ Česká republika, FSJ Poľsko, FSJ Ukrajina, FSJ Monako, FSJ Austrália, FSJ Albánsko, FSJ Ruská federácia). Pre NBS a PZ sa vyžaduje memorandum (ktoré sa uzatvára podľa § 51 zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník, v znení podľa § 34a ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Z. z. o Národnej banke Slovenska, v znení § 77b ods. 1, písm. a) a § 77c ods. 1 zákona o Policajnom zbore) len v prípade, ak vykonávajú úkony dohľadu/policajné úkony na území cudzieho štátu.

Multilaterálna zmluva o praktických spôsoboch výmeny informácií v oblasti AML/CFT podľa § 57a ods. 2 nariadenia (EÚ) 2018/843 bola podpísaná medzi ECB, NBS a FSJ dňa 10. januára 2019. Ak sa vyžaduje cezhraničná spolupráca, zmluvy o spolupráci s inými členskými štátmi uzatvárajú príslušné orgány. Slovensko má uzatvorené bilaterálne dohody so susednými krajinami⁶⁸.

⁶⁸ Zmluva medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou o spolupráci v boji proti trestnej činnosti a spolupráci na prihraničných územiach; zmluva medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou o spolupráci pri predchádzaní

Neexistujú ustanovenia o lehotách na prerokovanie a podpis zmlúv v prípadoch, kedy sa vyžadujú.

Kritérium 40.4 - Na požiadanie poskytne OPM spätnú väzbu o využití a užitočnosti informácií získaných prostredníctvom siete CARIN. Policajné orgány poskytujú príslušným orgánom informácie o využití a užitočnosti informácií, ktoré im boli zaslané, v medziach právneho poriadku SR na základe rámcového rozhodnutia Rady č. 2006/960/SVV. To však platí len pre krajiny mimo EHP. Poskytovanie spätnej väzby zo strany slovenskej FSJ upravuje § 5 ods. 21 písm. f) príkazu riaditeľa FSJ o spôsobe vykonávania medzinárodnej výmeny informácií. Národná ústredňa INTERPOL je viazaná podmienkami poskytovania odpovedí v rámci výmeny doplňujúcich informácií v súlade so štatútom a pravidlami spracovania údajov Interpol. Národná ústredňa SIRENE je viazaná podmienkami poskytovania odpovedí v rámci výmeny doplňujúcich informácií v súlade Manuálom SIRENE.

Kritérium 40.5 - Existujú rôzne okolnosti, za ktorých možno žiadosť o pomoc zamietnuť, ale tie sa netýkajú fiškálnych záležitostí alebo utajenia alebo dôvernosti finančných inštitúcií alebo DNFBP. Povaha alebo štatút dožadujúceho orgánu protistrany nie je pre medzinárodnú spoluprácu relevantný. Výnimky sú možné, ale nie sú v rozpore s požiadavkami tohto kritéria. PZ môže odmietnuť poskytnutie alebo zverejnenie informácií alebo osobných údajov, ak by to ohrozilo bezpečnosť osôb, poškodilo základné záujmy SR, ohrozilo úspech prebiehajúceho zisťovania, objasňovania, vyšetrovania, trestného stíhania alebo výkonu rozhodnutia v trestnom konaní.

Kritérium 40.6 - Informácie, ktoré poskytuje FSJ zahraničným orgánom, sa môžu použiť iba na vymedzené účely a s predchádzajúcim súhlasom so spracovaním informácií. Podobne, informácie, ktoré poskytujú zahraničné orgány FSJ, sa môžu použiť iba na vymedzené účely a s predchádzajúcim súhlasom so spracovaním informácií, na základe princípov skupiny EGMONT.

Podľa zákona č. 747/2004 Z. z. z 2. decembra 2004 o dohľade nad finančným trhom a na základe bilaterálnych dohôd (napr. Memorandum o porozumení IAIS, Siensky protokol) môže NBS sprístupniť alebo poskytnúť informácie iným orgánom alebo osobám, alebo ich inak sprístupniť, iba so súhlasom zahraničného orgánu dohľadu, ktorý informácie poskytol.

Podľa § 482 ods. 2 TP slovenské orgány nezverejnia ani neposkytnú ďalej informácie alebo dôkazy získané od cudzieho orgánu na základe žiadosti prijatej alebo zaslanej podľa tejto časti alebo v súvislosti s ňou, ani ich nepoužijú na iné účely, než na ktoré boli zaslané alebo vyžiadané, ak ich k tomu zaväzuje medzinárodná zmluva alebo ak sa informácie alebo dôkazy poskytli iba na základe prísľubu splnenia tejto podmienky; to neplatí, ak cudzí orgán udelí súhlas na zverejnenie alebo iné použitie informácií alebo dôkazu. Nariadenie o Europole, štatút Interpolu a Schengenské acquis zabezpečujú presný účel použitia informácií a povinnosť nakladať s nimi podľa určenia žiadateľa.

Kritérium 40.7 - Úroveň ochrany informácií získaných v rámci medzinárodnej spolupráce je rovnaká ako úroveň ochrany informácií získaných na národnej úrovni, podľa ustanovených pravidiel, princípov a technických prostriedkov. Dôvernosť informácií pre FSJ stanovuje § 26 ods. 1 písm. g) zákona o AML/CFT.

Podľa § 9 zákona o polícii môže PZ poskytnúť alebo sprístupniť osobné údaje medzinárodnému orgánu alebo štátu tretej strany, ktorý nezaručuje primeranú úroveň ochrany, pokiaľ poskytne iné primerané ochranné opatrenia, alebo je to v záujme dotknutej osoby, alebo kvôli inému významnému verejnemu záujmu. Zasielanie informácií príslušným orgánom je zabezpečené primeranými šifrovanými komunikačnými metódami na základe vzájomnej dohody, prostredníctvom stanovených postupov a technických prostriedkov. Príslušníci PZ, ktorí zabezpečujú výmenu informácií, sú povinní chrániť vymieňané informácie a dodržiavať zásady ochrany osobných údajov.

cezhraničnej trestnej činnosti a v boji proti organizovanej trestnej činnosti; zmluva medzi Slovenskou republikou a Rakúskou republikou o policajnej spolupráci; zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o spolupráci v boji proti trestnej činnosti, pri ochrane verejného poriadku a pri ochrane štátnej hranice.

Kritérium 40.8 - § 28 zákona o AML/CFT má všeobecné znenie, ktoré uvádza, že FSJ spolupracuje s orgánmi iných štátov v rozsahu a podľa podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve záväznej pre Slovenskú republiku alebo na základe princípu nezmluvnej vzájomnosti. Orgány interpretujú toto ustanovenie tak, že FSJ je oprávnená vymieňať si všetky dostupné informácie na žiadosť zahraničnej FSJ a môže získať informácie v ich mene. Pokiaľ ide o prístup k informáciám a databázam, nezáleží na tom, či FSJ vykonáva svoju vlastnú analýzu alebo koná na základe zahraničnej žiadosti. OPM neuplatňuje prísnejšie podmienky ako tie, ktoré ukladá národné právo pri poskytovaní informácií a spravodajských informácií príslušným orgánom činným v trestnom konaní iných členských štátov EÚ a štátom mimo EÚ, ktoré sa uplatňujú na národnej úrovni pri poskytovaní informácií orgánom činným v trestnom konaní v Slovenskej republike. Neboli poskytnuté žiadne informácie vo vzťahu k NBS a Policajnému zboru.

Kritérium 40.9 - FSJ má právny základ na spoluprácu so zahraničnými partnermi ustanovené v § 28 zákona o AML/CFT, bez ohľadu na to, či sú FSJ protistrany z administratívnej oblasti, z oblasti výkonu práva, súdnictva alebo inej. Rozlišovanie medzi FSJ sa robí podľa iných kritérií, ktoré sú vysvetlených v kritériu 40.11.

Kritérium 40.10 - Poskytovanie spätnej väzby zo strany slovenskej FSJ upravuje § 5 ods. 21 písm. f) príkazu riaditeľa FSJ o spôsobe vykonávania medzinárodnej výmeny informácií.

Kritérium 40.11 - Medzinárodnú spoluprácu FSJ upravuje § 28 zákona o AML/CFT, ktorý určuje dve kategórie FSJ protistrany: FSJ členských krajín EÚ (§ 28 ods. 1) a ostatné FSJ (§ 28 ods. 2). Zatiaľ čo v prvom prípade slovenská FSJ spolupracuje s príslušnými orgánmi pri výmene a overovaní potrebných informácií týkajúcich sa legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu bez akýchkoľvek podmienok, druhý odsek je reštriktívnejší a obmedzuje spoluprácu „v rozsahu a za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná, alebo na základe princípu nezmluvnej vzájomnosti“.

Preto širšia priama alebo nepriama výmena informácií s FSJ krajín mimo EÚ podlieha podmienkam stanoveným v príslušnej jednotlivej zmluve. Neboli teda uvádzané žiadne prekážky v praxi.

Kritérium 40.12 - Podľa § 1 ods. 3 písm. h) a § 3 ods. 3 bod 7 zákona o dohľade nad finančným trhom je NBS oprávnená spolupracovať s EHP aj s orgánmi dohľadu nad finančným trhom tretej strany, a to formou výmeny informácií na účely dohľadu. Keď dostane NBS požiadavku o prezradenie dôverných informácií, možno tak urobiť uzavretím dohôd o spolupráci a výmene informácií so zahraničnými protistranami. Orgány neposkytli informácie, či boli takéto dohody dojednané a/alebo uzavreté s orgánmi dohľadu tretích krajín. FSJ si môže tak isto vymieňať informácie získané v rámci svojej funkcie dohľadu so zahraničnými protistranami, za dodržania obmedzení popísaných pri kritériu 40.11.

Kritérium 40.13 - Ako už bolo uvedené vyššie, NBS si môže vymieňať informácie so svojimi zahraničnými protistranami. Platné právne predpisy neobsahujú žiadne obmedzenie o tom, aký typ informácií sa môže zdieľať. Takéto podrobnosti sa musia spresniť v dohodách o spolupráci a výmene informácií podľa § 3 ods. 7 zákona o dohľade nad finančným trhom. Podrobnejšie ustanovenia o výmene informácií, ktoré majú k dispozícii FI, s osobitným zameraním na orgány dohľadu krajín EHP, sú uvedené v príslušných častiach sektorovej legislatívy. FSJ si môže tak isto vymieňať informácie získané v rámci svojej funkcie dohľadu so zahraničnými protistranami, za dodržania obmedzení popísaných pri kritériu 40.11.

Kritérium 40.14 - Rozsah informácií, ktorý môže NBS vymeniť medzinárodne (za podmienok popísaných v kritériách 40.12 a 40.13) nie je obmedzený a môže teda zahŕňať regulačné, citlivé informácie aj informácie v súvislosti s AML/CFT. § 3 ods. 3 zákona o dohľade nad finančným trhom zároveň výslovne oprávňuje NBS, aby podľa potreby, poskytovala informácie o nedostatkoch zistených počas kontroly FI s príslušnými zahraničnými orgánmi.

Kritérium 40.15 - Zahraničné orgány dohľadu môžu vykonávať kontroly na mieste v pobočkách a dcérskych spoločnostiach FI v rámci svojho dohľadu (orgány dohľadu z tretích krajín potrebujú

dohodu s NBS) a uplatňovať rovnaké právomoci ako NBS vrátane vykonávania príslušných zisťovaní podľa § 4 ods. 1 zákona o dohľade nad finančným trhom. Orgány však neposkytnú informácie o tom, či môže NBS viesť vyšetrovanie v mene zahraničných protistrán.

Kritérium 40.16 - § 3 ods. 5 zákona o dohľade nad finančným trhom ustanovuje, že NBS môže používať informácie získané od zahraničných protistrán na účely dohľadu, alebo pri preskúmaní rozhodnutí súdom, alebo ak sa to vyžaduje v rámci trestného stíhania. Vo všetkých ostatných prípadoch sa môžu takéto informácie poskytnúť iným orgánom alebo osobám len so súhlasom dožiadaného zahraničného orgánu dohľadu.

Kritérium 40.17 - Policajný zbor spolupracuje s políciou iných štátov, s medzinárodnými policajnými organizáciami, medzinárodnými organizáciami a organizáciami pôsobiacimi na území iných štátov, najmä výmenou informácií, výmenou styčných dôstojníkov a inými možnými formami. Medzinárodná spolupráca útvarov vyhľadávania majetku (*Asset Recovery Office* alebo ARO, obdoba OPM) a výmena informácií medzi národnými ARO vychádza z postupov a lehôt stanovených v rámcovom rozhodnutí Rady EÚ o zjednodušení výmeny informácií a spravodajstva medzi orgánmi činnými v trestnom konaní členských štátov EÚ č. 2006/960/SVV. ARO/CARIN je výkonná operačná jednotka vykonávajúca úlohy vyplývajúce z rozhodnutia Rady č. 2007/845/SVV po uplatnení postupov a lehôt podľa rámcového rozhodnutia Rady č. 2006/960/SVV, ktorým sa vymedzujú pravidlá vykonávania a poskytovania podkladových informácií a informácií pre potreby členov medzinárodnej siete agentúr zapojených do cezhraničnej identifikácie, zmrazenia, zaistenia a konfiškácie výnosov z trestnej činnosti a inej majetkovej trestnej činnosti. (§ 77 písm. a) zákona o PZ). Neuvádzajú sa žiadne odkazy na spôsobilosť iných LEA na účely identifikácie a sledovania príjmov z trestnej činnosti. AT nedostal informácie o schopnosti colných orgánov vymieňať si informácie o záležitostiach týkajúcich sa ML a FT so zahraničnými protistranami.

Kritérium 40.18 - Podľa § 69da zákona o Policajnom zbore môže polícia požadovať a poskytovať informácie od všetkých členských štátov EÚ na účely trestného konania. V prípade krajín mimo EÚ ustanovuje § 69da ods. 9 možnosť výmeny informácií na medzinárodnej úrovni za predpokladu, že tretia krajina má primerané záruky týkajúce sa ochrany informácií. Vnútroštátna legislatíva vyžaduje, aby polícia spolupracovala s národnými ústrednými úradmi, ktoré zabezpečujú medzinárodnú policajnú spoluprácu - SIRENE, Interpol, Europol.

Kritérium 40.19 - § 10 ods. 9 Trestného poriadku ustanovuje využívanie inštitútu spoločného vyšetrovacieho tímu (SVT) v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti zo strany Národnej jednotky finančnej polície, ako aj Národná protikorupčnej jednotky NAKA podľa príslušných predpisov. Podľa § 13 Dohovoru z 29. mája 2000 o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ, sa vyšetrovatelia finančnej správy v rokoch 2018 zapojili do piatich spoločných vyšetrovacích tímov.

Kritérium 40.20 - PTJ NAKA prijíma „nepriame“ žiadosti ako súčasť medzinárodnej výmeny informácií. Žiadosti sa vybavujú v rámci právomocí PTJ NAKA, a ak to nie je možné, žiadosť sa zašle príslušnému orgánu. Podľa zákona o AML/CFT si môže FSJ vymieňať informácie so svojimi domácimi a zahraničnými partnermi o prevencii, odhaľovaní a trestnom stíhaní legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu na požiadanie alebo spontánne. Informácie sa môžu vymieňať aj s partnermi, ktorí nie sú FSJ, a to nepriamo, na požiadanie, buď cez domáce alebo zahraničné subjekty. Princípy uvedené v predchádzajúcich odsekoch sa vzťahujú na všetky takéto vymieňané informácie (napr. policajný útvar môže požadovať informácie od FSJ pre svoju partnerskú jednotku v zahraničí alebo FSJ môže požadovať informácie od zahraničného FSJ pre útvar slovenskej polície, ako aj poskytnúť zahraničnej FSJ informácie za účelom jej presunu na útvar cudzineckej polície). Poskytovanie informácií si vyžaduje aj súhlas FSJ alebo zahraničnej FSJ.

Podľa § 18 ods. 3 písm. a) Nariadenia Národnej trestnej agentúry Prezídia Policajného zboru o organizačných pravidlách Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru koordinuje PTJ

NAKA najmä boj proti extrémizmu a boj proti terorizmu v rámci Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Policajného zboru, v spolupráci s príslušnými orgánmi, organizáciami a inštitúciami na úrovni ministerstva a mimo neho, ako aj na medzinárodnej úrovni.

Vyhodnotenie a záver

Slovensko spĺňa väčšinu kritérií odporúčania 40. Existujú však viaceré nedostatky v pravidlách pre určovanie priorít a včasnú realizáciu žiadostí a v zákonných ustanoveniach týkajúcich sa uzatvárania dohôd. Chýbali tiež niektoré informácie týkajúce sa výmeny informácií a možnosť viesť vyšetrovania v mene zahraničných protistrán. Slovensko tiež spĺňa menej významné obmedzenia v procese výmeny informácií FSJ. **Odporúčanie R.40 sa hodnotí ako do značnej miery splnené (LC).**

Súhrn plnenia technických kritérií – hlavné nedostatky

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
1. 1. Posudzovanie rizík a uplatňovanie prístupu založeného na rizikách	PC	<ul style="list-style-type: none"> • V zákone o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu neexistujú žiadne časové limity pre aktualizáciu NHR. • Neexistuje žiadna zákonná povinnosť poskytovať informácie o výsledkoch NHR. • Absencia informácií preukazujúcich uplatňovanie rizikovo orientovaného prístupu pri pridelení zdrojov a implementácie opatrení na predchádzanie a zmiernenie rizík ML/FT. • Neexistujú žiadne ustanovenia, ktoré by povinným osobám ukladali povinnosť prijať zvýšené opatrenia na riadenie a znižovanie rizík pri zistení zvýšenej úrovne rizík.
2. Vnútroštátna spolupráca a koordinácia	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenská verzia má len neaktuálnu verziu Národného akčného plánu boja proti terorizmu.
3. Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Existujú odlišnosti v prístupe k prvku úmyslu v TZ Slovenskej republiky v porovnaní s príslušnými dohovormi. • Rozdiely sú aj v prístupe k trestnosti FT. • Chýba úprava trestnosti spolupáchateľstva pri spáchaní trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti. • Existujú obmedzenia v prístupe k trestnosti legalizácie vlastných príjmov („samoprania“).
4. Zhabanie majetku a predbežné opatrenia	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Nie je ustanovená právomoc uskutočňovať kroky na zabránenie úkonom alebo na zrušenie právnej účinnosti úkonov, ktoré krajine sťažujú možnosť zmraziť, zaistiť alebo odňať majetok, ktorý je predmetom zhabania. • Práva tretích osôb konajúcich v dobrej viere nie sú hmotnoprávnymi predpismi dostatočne chránené. • Legislatíva výslovne neupravuje zhabanie legalizovaného majetku. • Režim zhabania majetku tretích osôb sa nevzťahuje na prostriedky páchania trestnej činnosti. • Správa zaisteného a zhabaného majetku zrejme neprekračuje rámec úschovných opatrení.
5. Trestný čin financovania terorizmu	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Požiadavka preukázania úmyslu „poškodiť ústavné zriadenie alebo obranyschopnosť štátu ...“

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		nie je v súlade s normami FATF.
6. Cílené finančné sankcie týkajúce sa terorizmu a financovania terorizmu	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Slovenská republika nemá na vnútroštátnej úrovni postup, ktorým by mohla požiadať inú krajinu o vykonanie zmrazenia majetku. • Chýbajú jasné kritériá pre zaradenie na sankčný zoznam podľa príslušných rezolúcií BR OSN. • Niektoré zákony neobsahujú ustanovenie na ochranu tretích osôb konajúcich v dobrej viere.
7. Cílené finančné sankcie týkajúce sa šírenia ZHN	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba jasnejšie stanovenie funkcií jednotlivých štátnych orgánov v oblasti sankcií týkajúcich sa šírenia ZHN. • Chýba usmernenie pre vykonávajúce subjekty, ktoré nie sú finančnými subjektmi. • V právnych predpisoch chýba priamy odkaz na povinnosť „monitorovania“ dodržiavania predpisov zo strany FI a DNFBP. • Právne predpisy jasne neodkazujú na zoznam záruk stanovený v metodike FATF.
8. Neziskové organizácie	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Orgány neidentifikovali vlastnosti a typy neziskových organizácií, ktoré môžu byť pravdepodobne vystavené riziku zneužitia na financovanie terorizmu. • Neexistuje žiadna osobitná požiadavka na pravidelné prehodnocovanie sektora NO. • Chýba posúdenie vhodnosti opatrení vrátane podsúboru sektora NO ktorý by mohol byť zneužitý na podporu financovania terorizmu. • Chýba konkrétna osвета voči sektoru NO alebo komunite darcov v otázkach FT. • Chýbajú osvedčené postupy na spoluprácu s NO pri ich ochrane pred zneužitím na FT.
9. Predpisy o mlčanlivosti finančných inštitúcií	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajú konkrétne výnimky z ustanovení o povinnosti zachovávať mlčanlivosť v súvislosti s odporúčaniami R.13, R.16 a R.17, čo ovplyvňuje celkové hodnotenie.
10. Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba uplatňovanie komplexného opatrení CDD pri vykonávaní príležitostných prevodov nad 1.000 EUR. • Chýba zákonná požiadavka na overenie, či osoby konajúce v mene tretích osôb majú potrebné oprávnenie a overovanie totožnosti takejto osoby ako aj klienta. • Chýba požiadavka ma overovanie KUV na základe spoľahlivých zdrojov údajov. • Neboli poskytnuté jasné informácie ohľadne zisťovania účelu a zamýšľanej povahy

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		<p>obchodného vzťahu zo strany FI.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýba konkrétna požiadavka na zisťovanie, či sú obchody zákazníka v súlade so zdrojom finančných prostriedkov, ak je to potrebné. • Chýba požiadavka na zistenie predmetu činnosti klienta. • Viaceré nedostatky týkajúce sa opatrení identifikácie a overovania právnických osôb a právnych zoskupení. • Nie sú stanovené žiadne konkrétne požiadavky ohľadne užívateľov výhod učených podľa charakteristiky alebo triedy. • Chýba obdobná definícia KUV pre ostatné typy právnych zoskupení. • Viaceré nedostatky týkajúce sa CDD pre oprávnené osoby zo zmlúv o životnom poistení. • Chýbajúce zákonné ustanovenia, ktoré by vyžadovali od FI uplatňovanie CDD pri existujúcich klientoch podľa významnosti. • Zjednodušená starostlivosť pri scenároch s nižším rizikom, ktoré nie sú podložené zisteniami NHR. • Chýbajúca požiadavka na odmietnutie uzatvorenia obchodného vzťahu, vykonania transakcie alebo ukončenie obchodného vzťahu v prípadoch, kedy FI nemôže vykonať požadované opatrenia CDD, ako napríklad priebežnú povinnú starostlivosť. • Povinnosť ohlásiť neobvyklé obchodné operácie sa vo všeobecnosti nevzťahuje na situáciu, keď finančná inštitúcia nedokáže dodržať príslušné opatrenia CDD. • Legislatíva neobsahuje oprávnenie pre FI nevykonať postup CDD v prípade rizika informovania klienta po podaní hlásenia NOO.
11. Vedenie evidencie	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba výslovná požiadavka na uchovávanie záznamov získaných v rámci opatrení CDD počas 5 rokov pri príležitostných klientoch. • Obchodná korešpondencia, súbory účtov a výsledky analýz vykonaných v súvislosti so zisťovaním neobvyklých obchodných operácií

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		nie sú zahrnuté do požiadavky na vedenie evidencie.
12. Politicky exponované osoby	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba výslovná požiadavka na zavedenie systémov riadenia rizika na identifikáciu PEP. • Chýba výslovná požiadavka na prijatie primeraných opatrení na určenie pôvodu celého majetku PEP. • Definícia rodinných príslušníkov však nezahŕňa súrodencov PEP, ktorí sú súčasťou minimálnej požiadavky uvedenej v usmernení FATF. • Chýba požiadavka, aby FI poskytujúce životné poistenie podnikali primerané opatrenia na zistenie, či sú oprávnené osoby, prípadne podľa situácie koneční užívatelia výhod, PEP.
13. Korešpondenčné bankovníctvo	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Požiadavky týkajúce sa korešpondenčného bankovníctva sa vzťahujú len na krajiny EÚ/EHP. • Chýba požiadavka na zisťovanie, či partnerská inštitúcia nebola predmetom vyšetrovania alebo regulačného opatrenia týkajúceho sa ML/FT. • Od FI sa výslovne nevyžaduje vykonávanie posúdenia kvality kontrol v oblasti AML/CFT vykonávaných partnerskou inštitúciou. • FI nemajú jasné povedomie o príslušných povinnostiach jednotlivých inštitúcií ohľadne AML/CFT.
14. Služby prevodu peňazí alebo hodnôt	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajú informácie o spôsoboch zisťovania neoprávneného poskytovania platobných služieb zo strany iných osôb ako sú oprávnené inštitúcie alebo o príslušných trestných postihoch.
15. Nové technológie	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba výslovná požiadavka na posúdenie rizika a na opatrenia na jeho zníženie, ktoré sa majú uskutočniť pred zavedením novej technológie, produktu alebo služby.
16. Bezhotovostné prevody	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba výslovná požiadavka podať hlásenie NOO v krajine dotknutej podozrivým bezhotovostným prevodom a sprístupniť relevantné informácie o operácii FSJ.

17. Plnenie tretími stranami	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Od FI sa výslovne nevyžaduje, aby sa ubezpečili, že tretie strany majú zavedené opatrenia na dodržanie súladu s príslušnými požiadavkami na CDD a na vedenie evidencie. • Zákaz plnenia tretími stranami so sídlom v krajinách na zozname rizikových jurisdikcií EÚ, ktorý zahŕňa len štáty mimo EÚ/EHP, nie je rovnocenný povinnosti zohľadniť informácie o úrovni rizika krajiny.
18. Vnútorne kontroly, zahraničné pobočky a dcérske spoločnosti	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba povinnosť FI, aby pri tvorbe programov AML/CFT prihliadali aj na veľkosť podniku. • Chýbajú zákonné ustanovenia, ktoré by vyžadovali od FI, aby preverovali

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		<p>svojich zamestnancov a zabezpečili tak vysoké štandardy pri náboch.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chýba výslovná požiadavka na zavedenie funkcie nezávislého auditu na účely preverovania systému AML/CFT. • Požiadavka na implementáciu celoskupinových programov AML/CFT sa nevzťahuje na pobočky a dcérske spoločnosti v členských štátoch EÚ, rovnako ako požiadavka na zhromažďovanie údajov o klientoch, účtoch a operáciách na úrovni funkcií skupiny, alebo na odovzdávanie takýchto údajov členom skupiny na účely riadenia rizika. • Obmedzená požiadavka na zahrnutie primeraných ochranných opatrení na zachovávanie dôvernosti údajov a prevenciu nežiaduceho informovania do celoskupinových programov AML/CFT. • Požiadavky na zahraničné pobočky FI a ich dcérske spoločnosti v majoritnom vlastníctve, aby vykonávali opatrenia AML/CFT v súlade s vnútroštátnou legislatívou a legislatívou EÚ, sa nevzťahujú na tie, ktoré sa nachádzajú v členských štátoch EÚ.
19. Rizikové krajiny	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšené opatrenia CDD sa môžu uplatniť len pri vysoko rizikových krajinách, ktoré nie sú súčasťou EHP. • Chýba jednoznačné vymedzenie, či sa zvýšené opatrenia CDD musia uplatňovať aj na fyzické osoby s miestom pobytu vo vysoko rizikových krajinách, alebo právnické osoby, ktoré v takejto krajine primárne pôsobia. • Slovensko nemôže uplatniť protipatrenia ani samostatne, ani na žiadosť FATF. • FSJ zverejňuje len rozhodnutia prijaté Európskou komisiou, ktoré identifikujú vysoko rizikové krajiny so strategickými nedostatkami.
20. Oznamovanie neobvyklých obchodných operácií	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Definícia NOO nie je v súlade s požiadavkami FATF. • Definícia NOO striktne odkazuje na súvislosť s ML namiesto „výnosov z trestnej činnosti“. • Legislatíva vyžaduje, aby sa právny úkon „mohol využiť“ na účely ML, namiesto samotného podozrenia alebo opodstatnených dôvodov na podozrenie.

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		<ul style="list-style-type: none"> Legislatíva odkazuje na možnosť, aby sa obchodné operácie „mohli využiť“ na FT, namiesto toho, aby „súviseli“ s FT.
21. Informovanie a mlčanlivosť	LC	<ul style="list-style-type: none"> Výnimky nepokrývajú celú občiansku a trestnú zodpovednosť za porušenie ustanovení o mlčanlivosti. Tak isto nie je jednoznačné, či sa vyňatie vzťahuje na prípady, kedy FI a ich zamestnanci nevedeli presne, aká trestná činnosť presne za obchodom stála a či vôbec došlo k nezákonnej činnosti.
22. Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP) Povinná starostlivosť vo vzťahu ku klientovi	LC	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatky zistené v rámci odporúčaní 10, 11, 12, 15a a 17 sa rovnako vzťahujú aj na DNFBP. Od TCSP sa nevyžaduje, aby uplatňovali opatrenia CDD pri vykonávaní funkcie rovnocennej správcovi majetku pre iné formy právnych zoskupení.
23. Vybrané nefinančné subjekty a profesie (DNFBP) Ostatné opatrenia	PC	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatky zistené v rámci odporúčaní 18, 19 a 21 sa rovnako vzťahujú aj na DNFBP. Od TCSP sa nevyžaduje, aby podávali správy o neobvyklých obchodných operáciách, keď vykonávajú funkcie rovnocennej správcovi majetku pre iné formy právnych zoskupení.
24. Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnických osôb	LC	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočne komplexné hodnotenie rizík ML/FT za všetky typy právnických osôb zakladaných v krajine. Právny rámec neupravuje sankcionovanie za predloženie nepravdivých údajov. Chýba požiadavka na uchovávanie informácií potom, ako spoločnosť ukončí svoju činnosť alebo iným spôsobom zanikne. Obmedzený rozsah zákonných ustanovení, ktoré vyžadujú od spoločností a registrov, aby kontrolovali presnosť informácií o konečných užívateľoch výhod. Chýba formálny proces monitorovania kvality pomoci zo zahraničia.

25. Transparentnosť a koneční užívatelia výhod právnických osôb	LC	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatky zistené v rámci odporúčania 10 ohľadne KUV a ich overovania rovnako platia aj pre toto odporúčanie.• Chýba legislatíva, ktorá by upravovala združenia majetku a ostatné typy právnych zoskupení.• Požiadavka na zistenie totožnosti KUV nezodpovedá uloženiu povinnosti pre správcov majetku, aby toto svoje postavenie oznámili FI a DNFBP.• Chýba registrácia TCSP, ktorá sa môžu stať právnou prekážkou pri získavaní včasného prístupu k evidovaným údajom o KUV.• Obmedzené priame povinnosti správcov majetku ovplyvňujú právnu zodpovednosť správcov aj sankcie.
---	-----------	--

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
26. Regulácia a dohľad nad finančnými inštitúciami	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Dostatočné kroky na ochranu sektoru poisťovníctva pred spolupáchateľmi zločincov. • Chýbajúce informácie o opatreniach na prevenciu toho, aby zločinci a ich spolupáchatelia boli vlastníkmí alebo KUV významných podielov v poisťovni.. • Frekvencia a intenzita dohľadu na diaľku alebo na mieste z hľadiska AML/CFT u finančných inštitúcií/skupín je založená na pláne vyšetrovania, nie na rizikách ML/FT. • Neexistuje skutočná klasifikácia alebo mapovanie rizík u dohliadaných FI. • Klasifikácia rizík/rizikový profil neovplyvňujú intenzitu alebo rozsah dohľadu uplatňovaného pri jednotlivých poisťovniach.
27. Právomoci dohľadu	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajú informácie o zákonných postupoch na odobratie, obmedzenie alebo pozastavenie licencie ostatných povinných subjektov pri porušení predpisov o AML/CFT.
28. Regulácia a dohľad nad DNFBP	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajú opatrenia na prevenciu toho, aby spolupáchatelia zločincov zastávali riadiace funkcie v DNFBP. • Frekvencia a intenzita dohľadu sa neurčuje na základe posúdenia rizika. • Sankcie za porušenie požiadaviek AML/CFT sa vzťahujú len na subjekty a nevzťahujú sa na osoby, ktoré v DNFBP vykonávajú riadiace funkcie. • Neuplatňujú sa žiadne kontroly vo vzťahu k vlastníkom alebo KUV významných alebo kontrolných podielov v DNFBP.
29. Finančné spravodajské jednotky	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Legislatíva jasne neurčuje „predpis“, ktorým je FSJ zriadená. • Vymedzenie postavenia a hlavných funkcií FSJ je pomerne nejednoznačné v dôsledku častých zmien v štruktúre PZ a odkazy na FSJ v jednotlivých právnych aktoch nie sú konzistentné. • Nie je jasne vymedzená zákonná povinnosť FSJ vykonávať strategické analýzy. • Riaditeľ FSJ nemôže

Opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v Slovenskej republike - 2020

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		<p>samostatne uzatvárať MOP.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Široký rozsah zasielania informácií vytvára nedostatky v ich ochrane. • Chýba zákonné ustanovenie, ktoré by upravovalo spôsob archivovania spisov FSJ.
30. Zodpovednosti orgánov činných v trestnom konaní a vyšetrovacích orgánov	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba LEA jasne poverený vyšetrovaním trestných činov ML s osobitnou zodpovednosťou. • Neexistuje špecializovaný LEA poverený identifikáciou, vyhľadávaním a zaisťovaním podozrivých výnosov z trestnej činnosti alebo majetku podliehajúceho zhabaniu. •
31. Právomoci orgánov činných v trestnom konaní a vyšetrovacích orgánov	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Odpočúvanie a zaznamenávanie telekomunikačnej prevádzky sa nevzťahuje na všetky potenciálne predikatívne trestné činy. • Chýba možnosť získania priameho prístupu do počítačových systémov. • Chýba centrálny register bankových účtov, takže existujúce mechanizmy na identifikovanie osôb, ktoré vlastnia alebo kontrolujú bankové účty, nezabezpečujú dostatočne včasné konanie.
32. Prepravcovia finančnej hotovosti	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúci systém na deklarovanie hotovosti alebo BNI na vnútorných hraniciach EÚ. • Chýba koordinácia medzi colnými, imigračnými a ostatnými príslušnými orgánmi v otázkach relevantných pre odporúčanie R.32. • Legislatíva nestanovuje právomoc na zastavenie alebo obmedzenie hotovosti/BNI na primerané časové obdobie na overenie existencie dôkazov o ML/FT. • Sankcie za nepodanie vyhlásenia alebo nesprávne vyhlásenie nie sú dostatočne odrádzajúce. • Vyplnené formuláre vyhlásení sa predkladajú FSJ len raz za mesiac. • Legislatíva nepokrýva prepravu hotovosti/BNI právnickými osobami a/alebo cezhraničnú prepravu hotovosti/BNI poštou a nákladnou dopravou.
33. Štatistiky	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajú štatistiky o vyšetrovaniach ML a FT. • Štatistiky, ktoré sa vedú o zaisteniach, nie sú úplné (nerozlišujú medzi výnosmi, prostriedkami a majetkom ekvivalentnej hodnoty). • Chýbajú štatistiky o zhabanom a spätne získanom majetku.

34. Usmernenia a spätná väzba	LC	<ul style="list-style-type: none">• Vydané usmernenia nepokrývajú všetky dôležité aspekty režimu AML/CFT.• Ustanovenia zákona o AML/CFT týkajúce sa
-------------------------------	-----------	--

Odporúčanie	Hodnotenie:	Faktory s vplyvom na hodnotenie
		spätnej väzby sú len všeobecné.
35. Sankcie	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Sankcie sa nemôžu uložiť fyzickým osobám, ako sú členovia vrcholového manažmentu povinných subjektov. • Chýbajú primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie CFS týkajúcich sa terorizmu alebo financovania terorizmu.
36. Medzinárodné nástroje	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatky zistené v rámci odporúčaní 3 a 5 ohľadne KUV rovnako platia aj pre toto odporúčanie.
37. Vzájomná právna pomoc	C	
38. Vzájomná právna pomoc - zmrazenie a zhabanie	PC	<ul style="list-style-type: none"> • Mechanizmus na výkon rozhodnutí o zhabaní majetku neumožňuje urýchlené konanie. • Nedostatky zistené v rámci odporúčania 4 ohľadne mechanizmu na správu zmrazeného, zaisteného alebo zhabaného majetku. • Chýba explicitný právny predpis upravujúci odovzdávanie zhabaného majetku do krajín mimo EÚ.
39. Extradícia	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba jasný postup na včasné vybavovanie žiadostí o vydanie iných ako EZR.
40. Iné formy medzinárodnej spolupráce	LC	<ul style="list-style-type: none"> • Chýba mechanizmus na určovanie priorít a včasné vybavovanie žiadostí. • Chýbajú zákonné ustanovenia ohľadne uzatvárania dohôd. • NBS a PZ neposkytli informácie týkajúce sa možnosti viesť vyšetrovania v mene zahraničných protistrán. • Chýbajú informácie o schopnosti colných orgánov vymieňať si informácie o záležitostiach týkajúcich sa ML a FT so zahraničnými protistranami. • Existujú obmedzenia výmeny informácií zo strany FSJ s FSJ z krajín mimo EÚ.

Glosár skratiek⁶⁹

AT	(z angl. <i>Assessment Team</i>) Hodnotiaci tím
BNI	(z angl. <i>Bearer Negotiable Instruments</i>) Pprevoditeľné cenné papiere na doručiteľa
CARIN	Camdenská medziagentúrna sieť pre vyhľadávanie majetku
CDD	(z angl. <i>Customer Due Diligence</i>) Povinná starostlivosť voči klientovi
CFT	Boj proti financovaniu terorizmu
DB	Databáza
DMS	Systém správy dokumentov
DNFBP	(z angl. <i>Designated Non-Financial Businesses and Professions</i>) Vybrané nefinančné subjekty a profesie
EJS	Európska justičná sieť
EK	Európska komisia
ESW	Egmont Secure Web
EÚ	Európska únia
EVO	Evidencia vozidiel
EVP	Európsky vyšetrovací príkaz
EZR	Európsky zatýkací rozkaz
FI	Finančné inštitúcie
Fintech	Finančné technológie
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FSJ	Finančná spravodajská jednotka
FT	(z angl. <i>Financing of Terrorism</i>) Financovanie terorizmu
GP SR	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
HDP	Hrubý domáci produkt
IBV	Inštitút bankového vzdelávania
INTERPOL	Medzinárodná policajná organizácia
KAPOR	Portál katastra nehnuteľností
KÚFS	Kriminálny úrad finančnej správy
KUV	Konečný užívateľ výhod
LEA	(z angl. <i>Law Enforcement Authorities</i>) Orgány vynucovania práva. t.j. orgány činné v trestnom konaní a ostatné príslušné orgány
MEKO	Medzirezortný expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou
MEQ	(z angl. <i>Mutual Evaluation Report</i>) Správa o vzájomnom hodnotení
MER	(z angl. <i>Mutual Evaluation Questionnaire</i>) Dotazník vzájomného hodnotenia
ML	(z angl. <i>Money Laundering</i>) Legalizácia príjmov z trestnej činnosti resp. pranie špinavých peňazí
MLA	(z angl. <i>Mutual Legal Assistance</i>) Vzájomná právna pomoc
MMF	Medzinárodný menový fond
MVTS	(z angl. <i>Money and Value Transfer Services</i>) Služby prevodu peňazí alebo hodnôt
NAKA	Národná kriminálna agentúra Slovenskej republiky
NAP	Národný akčný plán
NBAC	Národné bezpečnostné analytické centrum
NBS	Národná banka Slovenska
NGO	(z angl. <i>Non-government Organisations</i>) Mimovládne organizácie
NES-FT	Národná expertná skupina na prevenciu a boj proti financovaniu terorizmu (podskupina NES-LP)
NES-LP	Národná expertná skupina na prevenciu a boj proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti
NHR	Národné hodnotenie rizika
NOO	Neobvyklá obchodná operácia
NPKJ	Národná protikorupčná jednotka

OPM-NAKA	Oddelenie preverovania majetku
OR SR	Obchodný register Slovenskej republiky
OZ	Organizovaný zločin
OZS	Organizovaná zločinecká skupina
PEP	(z angl. <i>Politically Exposed Persons</i>) Politicky exponované osoby
PSP	(z angl. <i>Payment Service Providers</i>) Poskytovatelia platobných služieb
PTJ-NAKA	Protiteroristická jednotka NAKA
RBA	(z angl. <i>Risk-based Approach</i>) Rizikovo orientovaný prístup
RTVS	Rozhlas a televízia Slovenska
SIS	Slovenská informačná služba
TCSP	(z angl. <i>Trust or Company Service Providers</i>) Poskytovatelia služieb združeniam majetku alebo spoločnostiam
TI	Transparency International
ÚMPS	Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru
ÚRHH	Úrad pre reguláciu hazardných hier
ÚŠP	Úrad špeciálnej prokuratúry
ÚŠP GP	Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky
VS	Vojenské spravodajstvo
ZVMS	Zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií
ZHN	Zbrane hromadného ničenia

© MONEYVAL

www.coe.int/MONEYVAL

September 2020

Opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu

Slovenská republika

Správa z piateho kola vzájomného hodnotenia

Táto správa sumarizuje zavedené opatrenia proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (AML/CFT) k dátumu návštevy na mieste (6. - 18. októbra 2019). Analyzuje úroveň zhody so Odporúčaniami FATF 40 a úroveň efektívnosti systému AML/CFT Slovenskej republiky a poskytuje odporúčania, ako by sa tento systém mohol posilniť.